

JITRO

ČASOPIS KATOLICKÉHO STUDENTSTVA
ČESKOSLOVENSKÉHO

ROČNÍK XV.

REDAKTOR:

PROF. DOMINIK PECKA

TECHNICKY ŘÍDIL A ZA REDAKCI ODPOVÍDAL

MUC. MILOŠ KREJZA

MAJITEL A VYDAVATEL USTŘEDÍ KATOL. STUDENTSTVA ČESKOSLOVENSKÉHO
V PRAZE II., SPÁLENÁ UL. Č. 15

OBSAH

BÁSNĚ:

*Abu: Můj život . . .	240
*A. L. L.: Tvé bolesti . . .	236
*(Arěv) V. T.: Sám . . .	22
*Bělohradský Karel: Předjaří . . .	204
* — Upolín . . .	262
*David Lad.: Vzdálená . . .	85
* — Ve víru života . . .	269
*Drahoň Petr: Nálada . . .	234
* — Hudba . . .	263
*Dvořáková M. F.: Cesta . . .	277
*Geraldini Koloman K.: Zaviate kročaje . . .	137
* — Tam v tichom šume . . .	196
*Hartlová Marie: Touha . . .	169
* — Smutek . . .	274
* — Hymnus . . .	307
*Hlbina P. G.: V snehovom poli . . .	134
* — Ráno . . .	134
*Holakovský Václav Č. Ss. R.: Dejte nám světla . . .	231
*Chudoba Bohdan Dr.: Času kolotání . . .	106
* — Vagabond . . .	106
* — Marginale dnů . . .	200
*Mirko V.: Jedeme vlakem . . .	17
* — Jdeme . . .	307
*Marek Jaroslav: Eden . . .	2
*M. P.: Šipy . . .	17
*Krejza Miloš: Na vlnomolu . . .	68
*Korn Jiří: Láska . . .	83
*Nadezda J.: Kresba . . .	17
*Němeček Josef: Zohur srdci . . .	165
* — Hříšnice . . .	260
* — Zákeřník . . .	260
*Oetter Emil: Dumka . . .	229
*Riasnoviech Lad.: Z večera . . .	34
* — Mlčanie . . .	102
*Sadovský F. X.: Herálecké silnice . . .	66
* — O. L. . . .	75
* — Mámení . . .	271
* — Půlnoční zpěv . . .	307
*Stránská Marie: Dopis . . .	140
*Světla: Bolí mě hlava . . .	17
*T. Jana Marie: Návrat . . .	80
*Tichý Ota: Hledání úsměvů . . .	297
*Tvarůžek St.: Tma . . .	178
*Vlářský S. K.: V noci . . .	196
* — Píseň hladu . . .	243
*Vlček Václav M.: Dopis . . .	176
*Wiesner Zdeněk: Pohled do dálky . . .	271
*Zapletal Zdeněk: Okno . . .	240
*Zeitig N. V.: Město v tmách . . .	272

HLÍDKY:

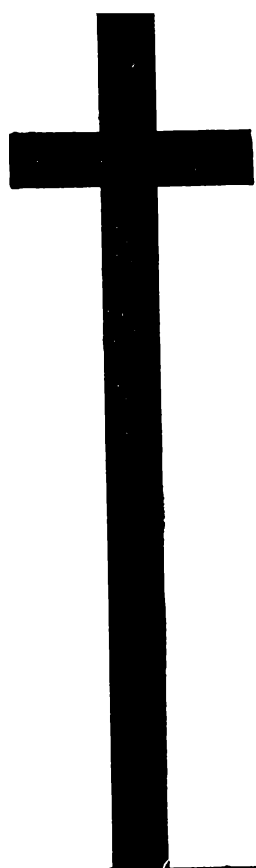
Kulturní . . .	23, 55, 86, 114, 151, 183, 209, 245, 278, 309
Duchovní . . .	25, 57
Cyriilo-metodějská . . .	26, 58, 89, 123, 154, 186, 211
Organisační . . .	250, 282, 312
Organisační . . .	27, 60, 92, 118, 155, 188, 212, 253, 314
Dopisy . . .	284
Dopisy . . .	30, 63, 95, 125, 158, 190, 214, 255, 287, 318
Ofensoři . . .	207

Zahraniční . . .	53, 127, 192, 217
Zprávy z UKSČs. . .	208, 286, 308, 320

ČLÁNKY:

A.: 4 momentky . . .	237
A. B. C.: Výtvarné umění I. . .	41
II. . .	68
III. . .	108
IV. . .	173
an.: Na festivalu . . .	302
Beatrix: Jeden večer z mnohých . . .	177
Berka Vlad.: Z letošní pouti do Říma . . .	264, 293
Bor Ján E.: Subjektívny problematik a me-lancholik . . .	148
Britt Jaroslav: List z deníku . . .	244
Bugár Miloš Dr.: Ničeo o pomere Čechov a Slovákov . . .	129
cm: Tisíc populárných sportovců I. . .	256
II. . .	288
C—ý: SSSR . . .	170
David Lad.: Ráno v lese . . .	47
Děrkín Ivan: Podivné zaměstnání Vincence Chvojky . . .	79
— Periferie . . .	261
Drahoň Petr: Píseň o lásce . . .	84
Đurka Ján R.: Odkaz . . .	274
Dvořák Karel: Naděje . . .	239
—efpé: Primář a maturita . . .	301
Gaube Otto Msgre prof.: Unionismus . . .	3
— Slavný národ . . .	65
— Příšerná perspektiva . . .	161
— Ztracené stopy . . .	257
Gašparovič-Uherčan Ľudovít: Dedinská tra-gédia . . .	67
Geraldini Koloman K.: Za zdravú generáciu . . .	134
Haló Ústředí . . .	142, 179
— Soumrak . . .	172
— Jarní vítr . . .	200
Horký Jos.: Vlastní bič . . .	50
Hrdý Adolf: Pax Romana . . .	223
Hrnčíř Václav Dr.: Mezinárodní kongres katol. vysokoškoláků v ČSR. . .	221
Chudoba Bohdan Dr.: Izrael mezi námi . . .	130
— Kdy je které řemeslo špinavé . . .	111
— Zčeřené prameny . . .	147
— Zastavené hodiny . . .	147
— Horizontála a vertikála ve student-ském životě . . .	202
Ila-racek: Sešli se . . .	204
— Jeden večer . . .	271
Jaroš Alexej: XIII. kongres Pax Romany v Lucemburku . . .	55
Jitzovský E.: Goal I. . .	197
II. . .	227
— VIII. . .	273
—jm—: Pracovní konference a XX. jubilejní valná hromada UKSČs. . .	10
K. K.: Z náboženského kursu studentek v Předklášteří . . .	36
Kamenický J.: Divoké husy . . .	176
Klement Method P. OSB.: Studenti nemají zájmu o sociální otázky . . .	193
K. J.: Kdo půjde zachránit Rusko . . .	298

K. A. Za prvním arcibiskupem republiky	289	T. V.: Povídaní o tanečních	168
Krejza Miloš: Student a tisk	77	Ti. V.: Poeta	229
— Zápas člověka s časem	303	Tichý Ota PhSt.: Něco o současné literární kritice	18
Kuduliša: Kat	262	Trochta Štěpán Dr.: Sv. Jan Bosco a škola	232
Libertín Miloš: Jsem pěvec jen	72	Tvarůžek St.: Lia	201
M. K.: A my?	81	V. B.: »Spolok sv. Vojtecha« slovenskej katol. mládeži	137
M. N.: Ne, nejsem princeznou	35	Věk J.: Pohádka o sněhu bílém jako radost	139
— Dvě duše	36	Vítek: Nota	70
— Kapka	103	Vlárský S. K.: Básníková bolest	235
— Den vykoupení	103	— Vzkříšení básníkov	258
M. P.: Z brněnské »šalinky«	174	Vřesovický B.: Šedivá smrt	21
Mařan Ctibor: Pax Romana a Ústředí	267	Záhorská Marie: Dítě	162
Mastyřak Fr. J. CSsR.: Vladimír Solovjev	241	Záluský Sláva: Mlha	270
Pammican Sidney O': Tři neděle prázdnin v dalečínské ozdravovně	45	Ze: Slavia Catholica v Poznani	6
Pecka Dominik: Po maturitě	290	Zeman Josef, misionář: Čínské žuncky	106
Pokorný Michal: Začátek studijního roku a imatrikulace na vysokých školách v Olomouci kdysi a nyní	45	Z—íček S.: Poustevník	8
Pospíšil Ladislav: Aperçu sur le mouvement des étudiants catholiques en Tchéco-slovaquie	219	— Pod hákovitým křížem	98
Red.: O arcibiskupovi Stojanovi	1	— Primářovy trampoty	163
— Vražda jako krásné umění	225	— Květ Sorbonny	195
Redaktor: Tři snímky téměř výchovné	33	— Zahradu smutných	238
— Konečně něco o sportu	97	— Exodes ricinus	268
Rückl J. J. Dr.: A nos amis étrangers	217	Zima Václav: Poutník, jenž došel svého cíle	15
Schnack F.: Já, čaroděj	110	— Světec slz	48
Skála Vítězslav: Poslední okamžiky	43	— Poesie a mládí	145
— Obrázky z tábora	73	— Zajatec Spravedlnosti	165
— Nepřítel v táboře	259	— Básníková cesta	205
Staněk Josef: Les	44	— O novou generaci	275
— Banka	181	— Duchovní renesance ve vývoji novověské poesie	304
Stín R. H.: Pomsta	74	Zítko Josef, prof.: Památce Arnošta Psi-chariho	104

Jitro

časopis katol. studentstva

ročník XV

číslo 1

Jitro

vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon číslo 44.910. Číslo účtu u Poštovní spořitelny 206.271. — Předplatné: pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. Kdo si ponechá dvě čísla, jest považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zaplatiti.

Redaktor

prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“.

Hlídkové

Redakční uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

Z OBSAHU

Uzávěrka pro č. 2. 15. září 1933.

zprávy zasílejte redakci do Prahy.

1.

č í s l a

Red.: O arcibiskupovi Stojanovi. — Otto Gaube: **Unionismus.** — V. Zima: **Poutník, jenž došel cíle.** — S. Z-íček: **Poustevník** — Pamícan: **Tři neděle prázdnin.** — **Básně.** — **Hlídky.** — **Dopisy.** — **Zprávy zahraniční.** — **Obrázky.**

Zprávy dopisovatelům:

Správně adresujte: Jihlava, Nerudova 28. Správně frankujte. Na dopisy těžší než 20 g nestačí známka 1 Kč! Pište čitelně. Příspěvky nečitelné a nedbale psané nebudou uveřejňovány. Pište na přiměřeném formátu! Nejlépe se hodí čtvrtka archu. Nikdy na

celý arch! Každý příspěvek ať tvoří samostatný celek! Pište jen po jedné straně papíru! Pište něco ze studentského života: příběhy, povídky, básně, satiry, anekdoty, vtipy, karikatury. Nenapodobujte těžkomyslné básníky a neohrabané filosofy. Pište jadrně, jasně, srozumitelně, prostě od srdce!

KOLEGOVÉ-STUDENTI!

Dostáváte do rukou 1. číslo XV. ročníku Jitro. Zamyslete se nad tím, co to znamená 15 let stud. časopisu a poznáte jaké veliké nadšení a jaká obětavá práce musely sílit duše všech pracovníků nad tímto dílem. Zamyslete se a přemýšlejte.

Udělalí jste všechno pro Jitro?

Získali jste každý alespoň jednoho odběratele?

Poslali jste alespoň jednu novou adresu, na niž by bylo možno zaslati Jitro?

Doporučujete všude Jitro?

UČIŇTE TAK! **JITRO** PATŘÍ VÁM!

Red.:

O arcibiskupovi Stojanovi.

Je desáté výročí smrti Stojanovy. V množství článků, napsaných a uveřejněných v tomto roce, vzpomíná se Stojanova významu pro život náboženský, sociální a politický, hodnotí se jeho myšlenky uniijní a snahy o rozmach hnutí exercičního, zájem jeho o duchovní, organizační i hmotné potřeby studentstva a jiných stavů.

Budoucí biograf Stojanův sotva se bude moci vyhnouti kapitole »Stojan v anekdotách« a bude mít nemalé trápení s rozlišováním mezi příběhy autentickými a neautentickými, mezi pravdou historickou a pravdou psychologickou v nich uloženou.

Stojan sám rád vypravoval anekdoty — ne snad jen ve chvílích oddechu a pro své potěšení či pro efemerní pobavení posluchačstva, nýbrž pro zjasnění a zpřístupnění určitých ideí, ne snad jen v soukromí, nýbrž i na sjezdech, kursech a schůzích, ne snad jen jako farář a poslanec, nýbrž jako probošt a arcibiskup.

Na otázku účastníka politické schůze, co je politika, odpověděl Stojan velmi názorně. Položil ruku na stůl a vyzval tazatele, aby ze vši síly na ni uhodil. Zdráhajícího se ještě několikrát povzbudil. Když konečně se tazatel rozmáchl po Stojanově ruce, Stojan ji rychle utrl. Ruka dopadla na tvrdý stůl. »Vidíte, to je politika,« řekl Stojan. Nemiloval definic. Odpovídal vždy dějem. Tak činí studentík, když na otázku, co je perspektiva, odpovídá: »Perspektiva je, když . . .« Je ovšem pokárán, ve skutečnosti však opravuje špatného učitele, který neví, že dítě nemyslí v pojmech, nýbrž v konkrétních představách.

Jako všichni vypravěči, měl Stojan dar podivuhodné asociace. Tou byl unášen i při nejvážnějších jednáních a dovedl ji zpestřiti nejbeznadějnější suchopár oficiálního řečnění.

Bylo to na sjezdu bohoslovců na Velehradě. Už kdosi mluvil, bylo to učené a dlouhé. Vstoupil dr. D'Herbigny s belgickou delegací. Stojan, který samozřejmě předsedal, přerušil řečníka a vítal hosty příběhem: Slíbil muž své ženě, že přijde o 10. domů z hospody. Přišel však mnohem později. Ponocný už troubil jednu. Žena láteřila, že už je jedna a měl přijíti o desáté. Ty hloupá, hájil se muž, je teprve deset, ponocný troubí

jedničku, tu nulu ti přece nemůže zatroubit. — Hosté byli na rozpacích, neboť nevěděli, komu platí smích, který se rozlehl sálem. Stojan aplikoval příběh na jejich pozdní příchod a žádal, aby kdo umí francouzsky, přeložil příběh hostům do jejich jazyka. V jednání se pokračovalo.

Zvěčnělý prelát Dr. Josef Pospíšil se přiznal v pozdním věku, že by nedovedl kázati venkovskému lidu. Prostě proto, že jako dlouholetý profesor filosofie zvykl pojmovému myšlení a máje posluchačstvo akademické, neužíval názoru.

Stojan byl přímým antipodem takových duchů. Věděl, že pravda, má-li působiti, musí býti zjasněna a zpřístupněna didaktickou úpravou, uživotněna příklady ze života, podobenstvími, paralelami a alegoriemi.

V tom bylo božské umění učitele všech učitelů, Ježíše Krista, že ve věcech viditelných nalézal obrazy věci neviditelných a že denní, všední příhody povyšoval do řádu duchovních a nadpřirozených skutečností.

Leží přede mnou kniha: Dr. Josef Hainz, *Das religiöse Leben der weiblichen Jugend, Düsseldorf 1932*. Je to vědecké zpracování zpráv, podaných bývalými žákyněmi vyšších škol v Německu o vlivech náboženské výchovy a výuky. Převážná většina pisatelek prohlašuje, že náboženské vyučování bylo celkem bez vlivu na jejich duchovní růst. Důvod: Vyučování náboženství bylo pojmové, abstraktní, suché, nezáživné, nezajímavé, vědecké, racionální, apologetické. Proto výsledek: »Der Religionsunterricht hat mir wenig gegeben.« — »Der Religionsunterricht war keine Stütze für mich« — tak podobně to zní téměř celou knihou.

Co chybělo? Didaktická moudrost Evangelia.

Stojan ji měl. Proto byl a jest tak milý lidu a mládeži. Přiblížení, příklad, názor, vtip. Toť také jeho odkaz. Odkaz ne nejmenší.

Jaroslav Marek.

Eden?

Eden?

Ne, tak se nejmenuje
říše ta,
kde v nehybném opojení
mystického spánku
noc halí tajemství
křišťálových zámků,
do nichž má duše
je zakleta.

Tam snívám stínům
v zatajeném čaru
proud tišin pje
o vítězném jaru
věčných rán.

Ve hlahol hlubin

bezezvukých tónů
tě změní ticho
rozpoutaných zvonů
rajských bran.

Tam oběť vonných
nevadnoucích luhů
vždy stoupá v míru
do kosmických kruhů,
k výši.

Ó Pane, rci,
jak nazvat tuto říši?

Unionismus.

V pražské pokrokové revui »Nové Čechy« psalo se o sjednocení církví. Stálo tam: »Uvažuje-li se o jednotu církví evangelických, budiž, není-li to zásadní nemožnost, ač skutečné překážky jsou obrovské. Než protestantismus jest pro získání také katolické církve pro dílo sjednocení. Toť ovšem otázka kardinální. Katolická církev si osobuje držení nezměnitelné, věčné pravdy náboženské, jednou provždy zjevené, tedy hotové, platné pro všechny národy a pro všechny časy. Vyzývat tedy katolíky ke spolupráci s evangelíky na poli náboženském, znamená je žádat, aby se zřekli svého stanoviska, t. j. aby přestali býti katolíky. Není-li to jasné evangelickým theologům, pak máme právo pochybovat o jejich znalosti theologie. Jestliže to však vědí, pak by bylo podle naší laické morálky mravnější říci to otevřeně, že jde o protestantskou propagandu v katolickém táboře a vzdáti se toho matení pojmů.

Pro katolíky jedinou cestou ke sjednocení církví jest, aby se všichni stali katolíky. Naše protestantství přes to, že hlučně ujišťuje o svém vyšším stupni dokonalosti nad katolickou církví, chová vůči ní tajný pocit méněcennosti — nechme stranou, zda oprávněný — a ten se vybíjí v těchto snahách provokace a volání po spolupráci.

Rozhodně jim katolictví ve skrytu velmi imponuje.«

S těmito vývody pokrokové revue pražské o poměru katolictví k t. zv. církvím nekatolickým nutno docela souhlasit.

Církev katolická má jediná nepřetržitou kontinuitu po 1933 let v kředu (víře) a autoritě jejím zakladatelem Ježíšem Kristem jí svěřené, kdežto církve protestantské a církve pravoslavná se staly tomuto kředu a této autoritě během staletí nevěrnými. Proto je unie možna pouze na základě jednoho společného kředa, jedné společné pravdy, pod jednou společnou hlavou.

V encyklice »Arcanum Dei« to papež Pius XI. velmi jasně zdůraznil, že význam unionismu jest nedocenitelný pro blaho a mír národů na zemi, jakož i pro jejich věčné určení. Vážné choroby nynější doby jsou: nedostatek záchranné pravdy, nedostatek dobré vůle si tuto ubohost uvědomit, po pravdě toužit, ji studiem hledat a nalezené si vážit.

Pius XI. jest si toho vědom, že jeho poslání záleží v tom, aby přivedl všechny zbloudilé do ovčince Kristova, do církve katolické, proto jest i nazýván »papežem unionistickým«. Tak krásně se o tomto thematicu rozhovořil v okružním listě o mučedníku unie, sv. Josafatu! Vyzval tu benediktiny, aby zakládali zvláštní kláštery pro východní rítus, pro studium života, zvyků a theologie církví orientálních. Imponující zjev katolické církve v její jednotě víry, autority, ritu — jak o ní píše pražská revue pokroková — jest jistě mocným, neodolatelným vnadidlem pro unii. Ovšem bez vzájemného poznání nelze ji uskutečnit. Není naprosto žádné církevní unie, stojí-li církve prostě vedle v přátelském soužití, jak si to představují a přejí církve evangelické. Zde je jediná možnost spásy, aby se stali všichni schismatické a heretické katolíky. Jen tak se vyplní věštba Kristova o jednom ovčinci a jediném pastýři.

V tomto principu není náboženské nesnášenlivosti vůči jinověrcům, jak se mylně do světa hlásalo u příležitosti pražského sjezdu církví všech možných vyznání. — Z neúčasti katolické církve na tomto sjezdu se vytloukal kapitál pro katolickou intoleranci.

Obecná církev křesťanská, již v ochranu byla svěřena absolutní pravda, dala by svou oficiální spoluprací s církvemi, jež pravdu zjevenou z velké části zapřely, souhlas ke všem heresím a schismatům, dala by sankci k nezměrným škodám, jež byly napáchány na milionech nesmrtelných duší křesťanských bludy zbloudilých po celou řadu staletí. Spolupůsobením církve katolické s církvemi založenými odpadlými kněžími: Lutherem, Zwinglim, Kalvínem, Farským a Zahradníkem nebo Jindřichem VIII., by vnášela pravá církev Kristova jen zmatek mezi katolíky, jejichž svědomí by pak bylo zle znepokojováno zednářským heslem, »že jest víra jako víra«, jež nutně vede k náboženské lhostejnosti a konečně k čiré nevěře. .

Pravda je vždy nesnášenlivá vůči bludu, ale snášenlivá vůči bloudícím. Zásada pravé tolerance zní: Miluj člověka, odstraňuj jeho blud, měj v nenávisti hřích, ale získej hříšníka!

Nesnášenlivost přenecháváme protestantům. O této vypravují dějiny hrůzné věci a sice z pera protestantů samých.

Celou kolekcí citátů slavených dějepisců protestantských možno tu posloužiti. Zde stůjítež aspoň dva! Henri Thomas Buckle, anglický dějepisec, jež i Masaryk rád cituje, píše v »Dějínách vzdělanosti Anglie«: »U skotského duchovenstva a lidu vůbec vyskytuje se více pobožnůstkářství, pověřivosti a hrubšího despektu vůči jinověrcům, než v katolické Francii. Ve Švédsku, nejstarší to zemi protestantské v Evropě, panuje nejen občasná, ale i stálá nesnášenlivost a duch pronásledování, jenž by zemím katolickým sloužil k hanbě. A tato intolerance jest dvojnásob opovržlivější, protože vyvěrá z lidu, jenž má zásadou svého náboženství „právo osobního úsudku“.« — A protestant Laing dozrává, že v protestantském Švédsku existuje inkvisiční zákon, jehož jest používáno luterskou státní církví krutěji, než španělskou inkvisicí v 18. stol. Jest to paragraf, jenž nařizuje, aby švédský poddaný, změní-li své protestantské náboženství, byl ze země vypovězen a jeho potomstvo aby bylo zbaveno všech práv dědičných.«

Jest všeobecně známa pravda, že není nesnášenlivějšího člověka na světě nad toho, jenž pravdu zapřel, od ní se odklonil — ten pronásleduje krutě ty, již v pravdě zjevené žijí, zůstavše ji věrni.

S protestanty je nemožna unie, právě tak jako s pravoslavnými, protože jest tu přerušena apoštolská posloupnost. U protestantů jedině jest možna konverse jednotlivců. — Proto také jejich snahy sjednocovací, jež stírají osobité rozdíly konfesní, byly právem zavrženy svatým Otcem Piem XI. jako nepřístupný panchristianism. Než ze všeho dění v táboře protestantském, ze všech snah po pevném spjetí roztržštěných sil jde najevo, že touží usilovně po společné věrouce a autoritě, podmínkách to unie.

Nutno však zdůrazniti fakt, že protestanté i dnes při svém tolerantnějším stanovisku vůči katolicismu jsou ještě velmi vzdáleni toho, aby uznali samospasitelnost katolické církve. Oni jdou ve své toleranci jenom tak daleko, že uznávají katolicism jako jeden z důležitých projevů křesťanské zbožnosti.

Ale i toto stanovisko jest důkazem jejich důslednějšího smýšlení, znamená překonání leckterých předsudků; a tam, kde mizejí předsudky, jest lidské sblížení vždy možné. O lidském sblížení pravil pak kardinál Mercier, »že toto daleko ještě není sjednocením u víře, ale že disponuje k němu srdce.« — Proto si přejeme z plna srdce u protestantů zcela důsledné smýšlení — to jistě povede k uznání těch principů, na nichž spočívá svatá církev římskokatolická.

JAK JSME PRACOVALI.

Studentské nadšení pro dobrou věc je vždy něčím velikým a krásným. Oba hoření obrázky ukazují, jak vznikala naše výstavka. Studenti poznali, co to znamená sebekázeň a vlastní iniciativa. 1. obr. ukazuje počáteční nahození výstavky a rozdělení exposic. Pracovali všichni pilně, aby se brzy dostali k výsledku obr. 2. Studenti se nebáli barev ani křihu, jen se báli neúspěchu a kritiky. Ale dobrá práce se pochovalila sama.

Dolení obrázek zachycuje část slavnostního XX. valného shromáždění katolického studentsstva. Kolik vzácných přátel již na této části obrázku můžete vidět. Ti všichni přišli, že věří ve studentskou práci a jeho čisté nadšení.

Slavia Catholica v Poznani.

Slavia Catholica jest nový název organisace slovanských katolických akademiků a seniorů, který byl, podle obdoby »Pax Romana«, přijat na letošním V. kongresu slovanských katol. akademiků a seniorů v Poznani. Předseda Ústředí, kol. Jaroš, napsal do č. 8. loňského ročníku, že našemu studentstvu se nedostává styků se slov. katol. studenty a vzájemného poznávání národního života a kultu jednotlivých větví velké slovanské rodiny. Bohužel, tento nedostatek pocítí každý teprve tenkrát, až nahlédne a má možnost blíže všimnouti si důležitosti práce s jednotlivými slovanskými akademickými organizacemi. Proto vděčíme tomu, že příštího roku bude uspořádán kongres Slavia Catholica u nás a bude tak dána studentstvu možnost zúčastniti se jednání a poznati poslání sjezdů slovanských akademiků. Žádáme studentstvo, aby si všímalo letošního roku zvláště hlídky Cyrilometodějské, která bude přinášeti informace o přípravách na VI. kongres Slavia Catholica.

Těžké hospodářské a sociální poměry měly odraz i v celkovém rázu V. kongresu Slavia Catholica v Poznani. Referáty: Znak všeobecné krise hospodářské, Bludy kapitalismu jako pramene krise, Encykliky papežské jako základny všeobecné reformy, Program nápravy, Postavení Slovanů v díle přebudovy společnosti, a konečně Postavení mladé inteligence slovanské v díle katolické přebudovy, dostatečně svědčí, že témata byla vážná a když uvážíme, že referáty přednášeny byly odborníky na slovo vzatými: Dr. B. Perovič ze Záhřebu, Dr. J. Doležal z Prahy, JUC. B. Lastovecký ze Lvova, prof. Dr. Ludvík Górský z Lublína, mladý filosof a kritik slovenský J. E. Bor z Bratislavy a prof. Dr. O. Gosar, máme celkový obraz o průběhu debat a závěrečných resolucí. Mezičasi bylo vyplněno zasedáním sekcí: Cyrilometodějské, studentek, seniorů a výměny studentů. Sekce intelektuální odpadla. I referáty a náměty v těchto odborech byly zachyceny do resolucí. To byla náplň kongresu, kterou obklopoval nádherný rámec: zahájení kongresu 22. července na polském Hostýně v Čenstochové. V Poznani zahajovací prosebná mše sv. J. E. nejdp. kardinála-primasa Hlonda ve Zlaté kapli katedrály poznaňské, krásný a slavnostní průběh zahájení, jehož se zúčastnil vedle J. E. nejdp. kardinála vévoda poznaňský, děkan právně-hospodář. odboru universitního, a mnoho jiných vzácných hostí, jichž spolu s delegáty a účastníky bylo přes 200.

Kladení věnců u pomníku Krista Krále zvýšilo náboženský ráz zasedání. Rovněž večery ztráveny byly v srdečné a přátelské zábavě u J. E. nejdp. arcibiskupa, který uspořádal pro delegáty raut, druhý večer na čaji, pořádaný poznaňským Odrozením, kde zazpíváno několik národních českých písní, a třetí večer v krásném parku poznaňském. Zá-

ČESKÁ DELEGACE U POMNÍKU KRISTA KRÁLE V POZNANI.

Obrázek zachycuje českou delegaci po zdařilém sněmování. — Od leva: M. Špaček, J. Matějka, dr. Klimeš, E. Zavadil, dr. Doležal, A. Hrdý.

jezdy do historického Toruně, do Hnězdna ke hrobu sv. Vojtěcha, na který delegace česká položila věnec a odkud byly odeslány pozdravné telegramy nejdpp. arcibiskupům Prečanovi, Kašparovi a nejdůst. p. opatu Zavoralovi, a až k baltskému slovanskému přístavu Gdyni, umožnily delegacím shlédnouti místa slavné polské historie a těžkých zápasů, ale též místa velké budoucnosti pro slovanské národy; jímž beze sporu Gdyna jest.

Polským akademikům patří dík za vše, čím přispěli ke spokojenosti českých delegátů, jichž bylo 6. Zvýšený počet byl vyslán vzhledem k příštímu kongresu Slavia Catholica v Praze, jehož příprav se musí zúčastniti více lidí.

Sekretariát ve svém zasedání pověřil vedením sekretariátu akademického pro příští rok kol. Deptulu, Češi mají sekretariát seniorů a Poláci sekretariát dívek. K sekcím: intelektuální, v které pracují Poláci, výměny Slovinci, sociální Chorvati a cyrilometodějské Slovinci, Češi vzali sekci pedagogickou. Letos bude snad uskutečněna výměna mezi Prahou a Poznání.

Organizační nedostatky: uvnitř sekretariátu jest jich dosti, zvláště pokud jednotlivých sekcí a jejich referentů se týká. Ovšem, jest míti ohled k tomu, že se organizace slovanských katolických akademiků teprve buduje a jest právě úkolem příštího kongresu, aby přispěl opět zlepšením tohoto stavu. Příští kongres však musí především pokračovati ve směrnicích, daných k účelu a významu sblížení akademiků slovanských národů, které jsou beze sporu dobré, a o jejichž prohloubení chce se pořadatelstvo VI. kongresu postarati tím, že ve smyslu znění resoluce na popud českého delegáta by vydalo zpěvník ukázek slovanských písní. Zpěvem k srdci!

Úkolem naším musí býti ne mluvit a stylisovat resoluce, ale starati se o uskutečnění všech dobrých myšlenek, které kongresy přinesou. Ze.

Co nám říká úsměv a slunce na obrázcích? Je to radostný poměr k přírodě a životu, jak si jej vyřešili naši studenti v dalečinské ozdravovně.

1. obr. Po diskusi o gotické době českých dějin (vpravo docent dr. Kalista a prof. Pecka).

2. obr. (z leva napravo): Prof. dr. Josef Heger, ředitel Sušilovy koleje a tvůrce Ozdravovny, prof. Dom. Pecka, redaktor »Jitra«, p. farář dalečinský P. Kremláček.

3. obr. Krásné pavilony ozdravovny.

Poustevník.

Hrom nerachotil, ale pohanská ústa rokovala. Divoké vousy přitakaly a víčka starců přejížděla oči zemdlené síly. Lícni kosti, potažené zarudlou pokožkou, vyvstávaly pohyblivými bakulkami šlach a zuby skřípaly mstivostí a nejistotou. Kluk zamazaný a rudý jako ostatní chlapi a ženy, vykládá a poulí oči. Při Perunovi tvrdí, že viděl muže tajemného, černého a neslyšného jako plachá zvěř, velikého až ke korunám stromů, silného jako kmen starého habru. Našedlé skály se před ním rozevírají a zvěř se ho nebojí, houštiny mu otvírají svůj klín a on nemluví, oči má obráceny ke korunám stromů a vrcholům skal . . . A tak kluk poulí očima a pohanská ústa hřmí a tišší, řvou a umlkají, až na tvářích dýchá posvátný strach. Potom vstávají s hlavami svěšenými s pablesky usínajícího slunce a jdou ke plujícím kouřům svých chalup a pod ochranu dřevěných dědků . . .

Lodenice ztichly i pastýři a zamazaní kluci i zavšivení psi a zedřené ženy.

Kamenná kolébka rozervaných kmenů a měkkých korun, ztemnělých houští a bělavých kavylů, šumící vody a mrazivých jeskyň šeptala krásnou píseň života a krásy a slávu Tvůrce. A jednoho dne se zčernalé větve pokorněji sklonily, divoké vlnky ztišily a udobřeně líbaly kapradinové břehy, hymna pralesa jásala epilogem uvítání, až zimní dech černých děr zteplel a listy korun habrů a jasanů a jiných velikánů spojily se v oslavnou bránu, vystlanou nejkrásnějším kobercem mechu.

A tu přišel sv. Ivan.

Chůze jeho byla královská i držení hlavy a mávání ohromným křížem.

A když tak šel, zaradoval se uvítací bráně a hymně pralesa, pohladil pokorné větve a bělavé kavylky a procházel mlčelivou družinou rozrytých kmenů se živými pěvci krásy. A pak se protáhl do zteplené tmy jeskyně a stlal mechové lůžko a vzpomínal na Bílé Chorvátsko, na knížecí trůn, na skály strmé a hrozivě krásné, na poraněného orla a pluky obláček . . .

Zatím stromy ztrnuly v úctě a pokoře, zvykly lidským očím a vzduchu zčeřenému modlitbami a zvěř se seznámila s jeskyní a knížecím poustevníkem. Laňky dětských očí hleděly do jeho vousů dosud nevidaných, do jeho tváře s rysy oduševnění, na jeho šat hrubý a přepásaný. A sv. Ivan s nimi rozmlouval a usmíval se jako tehdy, když jej koruny a les vítaly, hladil jejich srst nedotknutou a hebkou a živil se jejich mlékem. A potom zapěl píseň Bohu, až šelest listů ztichl, že králíček se bál pohnout a ptáci seděli bez hnutí, aby za chvíli nenáročně zatíkali na znamení údivu a libosti. A po písni Ivanově zabouřila píseň přírody. Dub pod skalou zašelestil k nástupu zvuků ztlumených spleť houští a obrovských balvanů, zvýšených průletem kamennými soutěskami a průsmyky, snížených ponořením do šumící vody a bludiště jeskyň. A tehdy vyplul měsíc a poslal bledý úsměv na tichnoucí pěvce, lkající západ červenil skaliska a bílá těla bříz, hladil květy a Ivanovu tvář . . .

A potom byla krásná noc s mnoha trpytivými hvězdami, jichž zamilované úsměvy ustoupily plachým polibkům nového dne, s novými písněmi pralesa a ptáků a s novým doprovodem ledového Kačáku. A tenkrát prý se ty malé krápníčky v Ivanově jeskyni tak neradovaly a mech se slehl, až sem tam vykoukly zkamenělé lilijice a mořská jablíčka. I bylo tu temněji, že mezery balvanů splývaly v barvu františkánského hábitu a sv. Ivan měl svraštělé čelo a oči v moři smutku a slz. Snad, že ďábel má moc a zvyky ďábelské

a poustevník dobré uši, že slyší chechtot svůdný a drásavý. Chechtot ďábla, jenž duši vrací tělu, který svým ohonem lapá paprsky věčného Světla a Dobra. Proto byl sv. Ivan smuten a ďábel byl drzý. Seděl v tom nejzazším koutě s očima krvavýma se světlem jedu a potměšilosti, s chlupy zablácenými v rozplizlém bahně a ve smrdutých hnojištích vlastních slov. Byl tu tedy puch pekelný a otravný, ač venku bylo krásněji a krásněji a skalní bašta nad pralesem mohla rozdrtit jeskyni i s puchem. A tenkrát sv. Ivan nedůvěřoval svým nervům a nerovnému boji, že pohledem loučení pohládl mechové lůžko a vyklečené důlky a s pokorou vyšel do zlaté krásy, protože chechtot z nejzazšího kouta byl vítěznější a vítěznější. A tak míjel kmeny a koruny, které byly zase tak skloněné a ztichlé, míjel laňky, stojící němě se zavhlhlýma očima a vyvíjel se objetí houští, které jej chtělo zadržet. A půda stoupala, jsouc ztužena zkřivenými kořeny a zadřenými kameny a zdála se býti cestou křížovou. Tu už byla plošina, právě pod srubem skal a pod bachratým dubem a byla stvořena k odpočinku tvorů a zvuků. A tenkrát prý se setmělo, že vzduch byl zpěněný a nehybný a sv. Ivan stanul údivem. Stesk v něm ulehl i slzy a smutek a oči zářily do zřítelny stínu křovisek a ruce ztrnuly napřaženy k objetí. Zatím v křoviskách zapraskalo a stín se uhnul světlu. A tu zazářila tvář dobroty a oči, které spatřily nebe, do tváře Ivanovy, vpíjely se do ní zářením proudů boží síly, až ruce vysunuly se z kudrnaté kůže, která chránila tělo a stud, a podporovaly mluvu duše. A tak sv. Jan Křtitel hleděl do nitra Ivanova, osířelého a vysíleného a plnil jej silou novou, až se šíje poustevníkovy shýbala nad národem mravenců a vyschlými kořeny. Ale za chvíli mu vlasy sjely nazad a hlava se vztyčila plna ohně a lásky, protože z temných záhybů kůže svatého návštěvníka vyplul kříž s vítězným pohledem Křtitelovým. Byl to kříž černý a znak života, mluva duši a nával síly a touhy. A obzor temněl i nádech křovisek, které více a více fialověly a sv. Ivan pod tíhou železa nezemské síly padl na zem v rozkoši štěstí.

Potom byla zase krásná noc s mnoha třpytivými hvězdami. Stromy stejně ospalé jako balvany a zvěř vítaly silného Ivana, knížete vůle a sluhy božího, v jehož očích byly ještě odlesky zornic Jana Křtitele a v ruce kříž, který prý viděl břehy Jordánu.

Ne zmijí těla se zablýskla na zmodralém obzoru, ale ruce zešlehané palčivým sluncem a mrazivými větry ovinuly hrubý šat Ivanův a jeho tělo a černé stíny kyjů byly nemilosrdně a temně, že krev mučednická skropila pohanskou zem a ruce a nohy lodenických vrahů, zelený koberec mechu a prvohorní vápenec jeskyň. Ty jsou teď opuštěné a prosáklé vodou a chladem, v jejich katakombách tlí zbytky benediktinských rouch a rakví, zbytky scíplých netopýrů a kdoví jaké havěti.

Mrtev leží sv. Ivan, poustevník a první katolík v Čechách. Jeho rakev a kosti hlídají baculatí andělíčkové a nástěnné obrazy přísných svatých, dech šedých staletí a nezkrotná touha srdce po Bohu, který je Králem králů, Pánem lidí a Soudcem duší. Chrání jej očití svědkové minulých divů a krásy. Zachmuření bohatýři tisíciletí, rozpraskané skály tajemné a krásné, jimž jez rozvlňuje vzduch šumotem a kukačky odkukávají jim délku života, která je pro ně stejně dlouhá, jako nezajímavá . . .

A za hranicemi života, kde září zázračný jas Nejvyššího a obláčky jsou křehkou poduškou vyvolených, v jásavých fanfárách slávy Boží a zpěvech oslavených hlasů, sedí nový sv. Ivan, muž blažený a skrovný, s andělským nádechem dobroty a slovy proseb plujícími k trůnu zářící Lásky za bezduché články řetězu lidí slabé vůle, za pohanské vrahy a moderní duše — — —

Sv. Ivane — oroduj za nás!

Máte již knihu Dom. Pecky: »Svatí a lidé«?

ZE SJEZDU KATOLICKÉ MLÁDEŽE A STUDENTSTVA.

Kdo byl na sjezdě, ví, jak duněla a hřímala Praha, překvapená množstvím a odhodláním mladých, dnes již nebojácných katolíků. Ti již vyšli přímo do ulic, aby manifestovali svou víru a sílu, jež chce dosáhnouti toho, co jí po právu náleží. Za státní vlajkou kráčeli tisíce a tisíce, kteří zatoužili po štěstí a lásce v národě.

Studenti — ta nejsamostatněji charakterisovaná složka sjezdu — ukázali na pravou studentskou čest, která roste jen pro právo, poctivost a pravdu.

PRACOVNÍ KONFERENCE A XX. JUBILEJNÍ VALNÁ HROMADA ÚKSČs.

V rámci manifestačního sjezdu katolické mládeže v Praze oslavilo Ústředí katol. studentstva dvacetiletí svého trvání a své úspěšné práce, která ukazuje stále zřejměji a zřetelněji své klady a význam.

Po oba dny tohoto studentského zasedání byly sály Slovanského ostrova naplněny delegáty středoškolských a akademických sdružení, zástupci příbuzných spolků a četnými hosty a přáteli hnutí katolického studentstva.

Odpoledne 30. června sešli se všichni studenti do malého sálu Slovanského ostrova, aby přehlédlí práci celého roku a aby vytkli nové směrnice práci příští. Aby určili nové opěrné body pracovnímu systému celého hnutí.

Mnozí hosté se dostavili již tohoto dne, aby projevíli své sympatie již svou přítomností. Po zahájení předsedou, všemi vítán, vystupuje duchovní rádce ÚKSČs. P. Alfons Daňha CSsR. a upřímnými slovy vítá všechny studenty, kteří se sešli za volání hesla: Kristus střed života - Kristus střed práce. Tu řečník klade důraz právě na ten

POD- KARPATSKÁ RUS

*ve svých
malebných krojích
v pražských
ulicích.*

*Do kamenné krásy
Prahy přišla
měkká krása
hor.*

Jásající katolické studentky ve svých svérázných čapkách v průvodě.

hold Kristu Králi eucharistickému. Jedině s touto pevnou basí své práce půjde studentstvo blíže k vytčeným metám.

Druhým řečníkem je místopředseda ÚKSČs. kol. E. Krejza, který rozvíjí potřeby a nutné nekompromisní požadavky studentů podle svého rigorosního tematu: Dnešní požadavky katol. studentstva.

Jest to přímá kritika, snad mnohdy nemilá, dvou částí našeho národa. Složky vlašné a protikatolické a složky oficiálně katolické. Řečník ukazuje na boj o mládež na všech stranách, osvětluje horečně vytvářené posice protikatolické a neodhodlanost

v táboře katolickém, který by měl první zvednouti svůj hlas k opravě náboženské, národní a sociální, protože je to jeho svatý příkaz. Hlavně otázky národní a sociální jsou dnes nejžhavějšími problémy společnosti. Jestliže tyto otázky čsl. katolíci vyřeší kladně v poměru k životu, zachrání národ pro učení Kristovo. »Ven ze zákopů!« — je hlavní devisou řečnickovou. Nechtě jsou studenti jako vždy tou první falangou, jež se dovede opřít a nikdy necouvnout.

Po tomto referátě se rozvíjí ostrá debata, kde studenti ukazují přímo na různé chyby těch, kteří chtějí vésti a hájit katoli-

cism. Prudce prodiskutována stále palčivá otázka duchovních rádců našich sdružení. Tato debata přinesla mnoho dobrých námětů a zkušeností.

Následuje rozprava o Jitru a o zprávách funkcionářů. Debat se zúčastňuje mnoho studentů, což svědčí o osobní individuální výchově a slovní ukázněnosti.

Přátelsky vyřešen poměr a spolupráce s bratry Slováky a s Ustrediem. Na podkladě upřímné snahy prospěti obrodnému hnutí katolicismu sejdou se Slováci vždy s Čechy, aby tvořili pevnou baštu československé samostatnosti a celistvosti.

Hladce vyřešen návrh příští kandidátky. Studenti jen vyžadují dobré pracovníky, kteří by odpovědně dovedli řešit otázky celku ve všech příštích krocích.

Ráz celé konference byl opravdu pracovní a ukázalo se, že budou-li takto studenti pracovat, budou jednou dobrými vůdci, jichž jest národu tolik zapotřebí.

1. července zasedá slavnostní valné shromáždění. Jest opravdu excelentní a jedinečná oslava dvaceti let trvání. Velký sál Slovanského ostrova dýchá slavnostní důstojností práce. Řady předních a prvních národních pracovníků, státníků a církevních hodnostářů zasedají se studenty, aby vzpomněli počátků tvoření tohoto hnutí a aby se podívali do jak mohutné šíře se rozrostlo.

Jako hlavní řečník vystupuje kněz a básník Jakub Deml. Oslavovatel vznešenosti Boha, lásky a krásy, umělec slova, básník a kněz Jakub Deml pronáší svá slova ke studentům jako rozsevač, jenž přichází na připravené pole a s důvěrou v Boha vkládá zrna pravdy na dlaň zemi a životu. Slova tasovského básníka se zařezávají do duší

všech přítomných do takových hloubek, že není možno zapomenout. Studenti pocho-pili a jsou vděční.

Přichází, ač churav, J. E. pan arcibiskup Dr. K. Kašpar mezi své studenty, aby je povzbudil k další lásce ke Kristu svátostnému a k veřejnému vyznání nezadatelných povinností pravého katolického křesťana, aby vybídl studenty, aby byli strážci dnes ohrožené národní a mravní podstaty lidu. Studentstvo přijalo jeho krásná slova s bouřlivým projevem lásky a oddanosti.

Dále k studentům promlouvá vůdce katolického lidu ministr Msgre Šrámek, nadšený a vzácný přítel studentů ministr ing. Dostálek a senátor dr. Hruban. Jejich projevy byly aklamovány s velikou radostí.

Po dalších ústních projevech byly čteny telegramy od »Pax Romany« a J. E. opata Zavorala a mnoho písemných pozdravů od význačných osobností.

Ježto odstupující výbor s JUC. Jarošem v čele obdržel od valné hromady absolutorium, přikročeno k volbám. Kandidátka, navržená odstupujícím výborem a pracovní konferencí, byla přijata aklamací. Byli tedy zvoleni: předsedou JUC. Emil Zavadil, I. místopředsedou MUC. Miloš Krejza, II. místopředsedou IngC. Stanislav Langr, I. tajemníkem JUC. Jan Matějka, II. taj. kol. Ctibor Mařan, I. pokladníkem JUC. Josef Nuhlíček, II. pokl. JUC. Jan Jeníček, předsedou mor.-slez. sekce JUC. Miloslav Špaček, předsedkyní dívčí sekce kol. Plátová, předsedou zahr. sekce IngC. Ladislav Pospíšil.

Všichni zvolení své funkce přijali, nový předseda jménem všech poděkoval za projevovou důvěru a po zbývajících projevech hostí skončena tato zdařilá valná hromada.

—Jm—

*Kroje
v průvodu.*

Tři neděle prázdnin v dalečínské ozdravovně.

C e s t a.

Lokálka Tišnov—Německý Brod má svůj drobný drkotavý rytmus a stanice pokojného odpočinku v travnatých nádražích, kde lokomotivu sytí uhlím z domácích košíků, jak za dob Stephensonových. Napřed pozoruješ krajinu, počmouhanou chuchvaly mlh, potom chceš spát a nakonec trneš, do kterých pekel tě to vláčí. U Bystřice je pusto a studeno: teď chápeš, že tato krajina mohla konservovat přes půldruhého století protestantskou zatvrzelost, podporovat ji, nechávat vymrzat, trpknout, šedivět.

Vystupujeme, přeseďme. Autobus drnčí úporně, jako by každý šroubek poskakoval na posledním závitu. Tatáž krajina. Člověk je zklamán a cítí se podveden.

Než, naráz vydechne motor volněji. Nadzvedneš znetečnělé zraky — a hle! Jakási záračná clona se před námi roztrhla. U nohou se otevřela půvabná kotlina; zelené lesy s modrými stíny, lesklý pás řeky dole v lukách, drobné městečko rozstrkáno po svahu, důkladný masiv kostelní věže s širokou makovicí, zámček naproti, zřícenina ve vzrostlém parku. Autobus se trpělivě vykrucuje z nekonečných serpentín, jsi dychtiv, překvapen, zmaten a zase dychtiv.

D a l e č í n. V y s t u p u j e s e.

»Ještě dvacet minut pěšky,« povídá kol. Pospíšil a usmívá se. (To jsme ovšem ještě nevěděli, že jeho úsměv znamená vždycky něco nepříjemného.) Tak jdeme. Alejí lip, potom podle řeky, která trpytivě pádí kamenitým korytem a zas poodpočívá v černých hlubinách. Odpolední slunce se probírá z mrákot. Naše zatrolené kufry jsou jako z olova, kolena do nich klepou, nohy se pletou, cesty neubývá, košile se lepí potem. Procházíme temnou branou věkovitých smrků, řeka se opět přitočila k cestě, vycházíme z lesa, skupina stromů — a jsme na místě!

H e g e r š t e j n.

Poutníče, až tudy půjdeš jako my a otevrou se ti naráz ústa při té nenadálé podívané, věz, že se naše ústa otevřela také. Ideálně to umístil Dr. Heger, krásně to Langr s Pospíšilem navrhli, pečlivě se pan lesní správce Pavlů o všechno postaral!

Člověk je tu trochu najednou jako na novém světě, dovídáš se tu rázem tolik věcí — mezi prvními, že se oficiální titul »Vysokoškolská ozdravovna katolického studentstva československého v Dalečíně« překládá do studentštiny »Hegerštejn« podle iniciátora a ředitele celého tohoto Bohu i nám libého podniku, dále, že se p. řediteli říká »starý«, že mají před ním všichni netajený — i tajený — respekt, a že ho mají zrovna tak rádi a nedají naň — ku podivu, je to přece jen představený! — ani slůvkem dopustit.

S l u n c e, v z d u c h, v o d a.

Ono se řekne: slunce, vzduch, voda, ale běží o to, jak je k tomu daleko, a co je vám to, lidi milí, platné, když k tomu není dobrá kuchyň, družná společnost, hřiště, radio, pořádná střecha nad hlavou a v neposlední řadě splachovací záchody? Projektanti »Hegerštejnu« si to dobře uvědomili a proto se jim tolikrát mohutně ozývalo mnohohlasé naše »Živijó«!

H ó - ř í , t r a - t a , t r i t a , t á - t á á á . . .

Polekán vyletíš z postele — 6 hodin, sluníčko svítí — pro Krista, co se děje? Vyběhneš ven, a to »tatíček« Macháček troubí z plných plic — signál na vstávání. Potřebné zařízení, vždyť by tu člověk vydržel spát do poledne.

Oltář ve velké jídelně je již připraven. Mši sv. recitují všichni přítomní společně s knězem. »Missa de angelis« se zpívá při harmoniu a lidé se pod okny díví zbožnému zpěvu na místech, kde ještě před půl rokem bylo slyšet jen lišky výt.

Po snídani se posedí a potom je konference (vyslovuje se zásadně »konferas«).

N e j e n c h l e b e m , a l e p ř e c e t a k y c h l e b e m .

Byly obavy, jak půjde duševní strava k duhu mátohám, pídícím se po ozdravení. Jenomže nakonec to dopadlo tak, že by se byli páni mohli upřednášet a posluchači by je byli uposlouchali a udebatovali.

Ke svačinám a k obědu bylo nutno kandidáty ozdravení svolávat z celého údolí, kam se rozlézali po stráních, lukách a roklich za koupelí, za sluníčkem, za jahodami. Krásné, bezstarostné, slunné chvíle, škoda, že už jste pryč!

Vůbec jedění v ozdravovně, to by byla kapitola sama pro sebe. Chudinka Baruška stará, co se s tím trakařem natahala z Dalečína, a všechno jako by se do nás propadalo. »Jen, chlapi, jezte, na to jste tady,« říkával p. ředitel s nejopravdovějším výrazem v tváři, a opravdu v tomto punktu bylo jeho rady dbáno v míře heroické.

Po obědě byla s i e s t a , to jest hádání té polovice osazenstva, která chce dnes spát, a druhé, která nechce uznat, že svým křikem spánek znemožňuje. Potom se pěstuje plavání, slunění, jízda nad a hlavně pod vorem (kapitán Jožka Tichý), chytání a pouštění ryb, volejbal, šachy, zašívání kalhot, praní ponožek a jiné zdraví a kráse prospěšné sporty. Po svačině je druhá konference někde venku v lese, nezbytná debata a obligátní »morové« vtipy kol. Dilingera.

J a k t o » m o r o v é « ?

»Morové«, »morově« je universální adjektivum a adverbium pro vyjádření nejvyšší kvality všech věcí; je to slovo, vyskytující se po výtce v mluvě Ozdravovny, kde bylo morové koupání, morové obědy (!), přednášky, moroví lidé a nejmorovější vousy kol. Uhra, který se celý měsíc neholil.

Večer při táborovém ohni ztlumeně pobroukával do noci moravanský sboreček; mistr Veselka se škaredil, jako by dirigoval padesátičlenný OPUS.; p. doc. Dr. Kalista hledíval nývě do plamenů, pan ředitel ostře řezal pointy svých exotických příběhů. Dr. Berounský, pomáhaje si grimasami své podivuhodné brady, odměřoval slova svých anekdot, prof. Pecka, utýraný celodenními »hormonálními« debatami, oddechoval si teď v elegantních taškařicích a P. Schaller prováděl ztichlé posluchače po cestách širého světa i po záhadných okultních houpačkách.

Den stíhal den . . . Už tu byli bledí a hubenoučcí účastníci nového turnu v nažehlených kalhotách, a nám se ještě nechtělo pryč.

Ale konečně už přece sedíme v kvílivě řvoucím autobuse, který nás veze do známých serpentín nad Dalečínem. Jaksi nám není do řeči. Sytíme se posledním pohledem na památku. Jsme nahore; obraz, jenž se nám stal tak milý, mizí. Díváme se na sebe a nevíme, jak začít.

»Ale bylo to, páni, morový,« probodává mlčení násilně Slanička. »Bylo,« polykáme nezdařený úsměv a obracíme se zády k oknu.

Sidney O' Pammican.

Václav Zima:

Poutník, jenž došel cíle.

Ó, jak nízkou se mi zdá země,
když hledím na nebe!

(Sv. Ignác z Loyoly.)

Jsou lidé, kteří se nikdy neodnaučili pohrdati hříšníky. Jsou lidé, kteří milují svou šosáckou vážnost a čest a kteří nemohou pochopiti, že Syn Boží stoloval s celníky, hříšníky a žebráky. Tím méně dovedou pochopiti, že by i tito mohli býti bratry Ježíšovými a tedy i bratry jich samých. S jakousi obřadností otevírají své tlusté knihy modlitební a s jakousi samozřejmostí i s okázalostí se stavějí pod kříž se zkrvaveným Tělem Toho člověka, který se dal ukřižovati, aby zachránil hříšný svět. Tito blaseovaní a ztrnulí křesťané v rukavičkách jsou příliš povýšeni a příliš zaryti ve svém počestném »křesťanství«, které si sami pro sebe upravili, než aby mohli uvěřiti, že i v tom nejhorším člověku, před nímž si včera odplivli, může býti skryt budoucí světec, jehož obrázek bude jednou vložen mezi listy jejich modlitební knihy, kterou chtějí odkázati svým dětem. Takovíto lidé nevědí, co jest to pokání. A dovedou pochybovati o upřímnosti i toho největšího pokání, a to i tehdy, když Bůh markantně potvrdil jeho čistý původ.

Těmto lidem neradím čísti životopis svatého Ignáce z Loyoly. Neproniknou nikdy osobností tohoto podivuhodného Baska, ani jeho duchovních vítězství. Bude jim cizí zrovna tak, jako jest jim cizí sám Ježíš . . .

Byla to doba velmi zkažená, v níž žil Iñigo z Loyoly, doba rozvalená a zmatená, zirájící nedočkavě v úplné otevření Nového světa Kolumbova; Iñigo byl pouhou její hříčkou. Na dvoře Ferdinandově tento šlechtický švihák a kavalírský milenec si zavěsil po bok ostrý meč a v šílené touze po slávě válečné vrhá se do víru nejodvážnějších vojenských výprav a útoků. Byv za boje proti Francouzům při pádu význačné pevnosti Pamplonské těžce raněn, je odvezen na svůj rodný hrad; a tam umírá světák a voják a rodí se křesťan. Četba »Života Kristova«, sepsaného mnichem kartuziánským, a »Životů svatých«, které mu v rodině jeho bratra půjčili pro ukrácení dlouhé chvíle, zlomila směr dosavadní jeho cesty. Uzdravený Iñigo shazuje šlechtický oděv a obléká černé roucho z pytlaviny. Putuje do Jerusalema, již nový člověk, činící pokání za hříchy mládí. A od této chvíle nemá v pamětech, jež sám diktoval P. Gonzálezovi, jiného jména než — p o u t n í k. Vrací se ze Svaté země a studuje theologii; káže a trpí pomluvami. Přestává býti Iñigem a stává se Ignácem. Křesťan vyrůstá v světce. Z Alcalá putuje do Salamanky, ze Salamanky do Paříže — všude udáván a všude podezříván. Blaseovaní křesťané, kteří nevěří, že dřívější hříšník může býti nynějším světcem, jsou ve všech dobách. A tak se setkáváme s člověkem, jenž nejen odhodil meč a šlechtický oděv, ale zbavil se i hrdosti a hněvu. Ten, který okouzloval před lety královský dvůr elegancí a vtipem, chodí teď s pokorným srdcem a s botami, u nichž jsou vyříznuty podrážky. Kdyby ho byl potkal někdo, kdo ho dříve znal, nepoznal by ho. A nepoznala by ho ani jeho dřívější milenka Juana, dcera ovdovělé královny neapolské. Pokání mění tvář a především mění srdce a duši . . .

Roku 1537 — v pětáctyřiceti letech je vysvěcen v Benátkách na kněze a zakládá se svými devíti přáteli nový řád, jež nazval Tovaryštvem Ježíšovým. Opouští svou rodnou zemi, kotví v Itálii a tím definitivně opouští celou svou minulost. Vítězí a dosahuje

svého cíle, který si vyměřil. A svým duchovním synům, kteří vyrostli pod vlivem jeho duchovních cvičení, ukazuje směr působnosti: *být i světce m nevyučuje být i učence m*. Ozbrojuje svůj řád tím, čím ozbrojil sebe: láskou, horlivostí, pokorou a vědou. Staví jej do boj proti zavalitému mnichu, odervávajícímu německý národ z lůna Církve. Bývalý světák, jenž se stal světce m, stojí proti bývalému knězi, jenž se stal světáke m. Byl to první bojovný útok jeho Tovaryšstva, útok proti lutheranství, a byl předzvěstí bojů příštích . . .

Ti, kteří umějí lhát a hrabou se v historii, chtějíce v ní naléztí ospravedlnění pro svou proticírkevní zuřivost, zavalili dílo Loyolovo a řád jím založený, strašnými pomluvami. Jest sice pravda, že byly doby, kdy se *jednotlivci v Tovaryšstvu* odklonili od směru svého prvního vůdce, ale to neznamená, že jest pravdou vše, co kdy bylo řečeno proti Ignácovi a jeho synům. Kdo dovede pochopiti skutečnou velikost a oceniti žár lásky, ten nesbírá pomluvy, ale obdivuje se — — —

Ignác dovedl být přitažlivý a dovedl být tvrdý. Ale miloval radost. »Smějte se a silte« — to byla věta, kterou řekl svým synům. A jednoho dne, potkav na ulici mladého Vlása Františka Costera, novice řádu, zastavil ho a řekl mu: »Františku, vidím, že se pořád směješ.« Veselý mladík lekl se těch slov a čekal příval výčitek. Ale místo všeho generál řádu pravil něco, čeho František nečekal: »Jsem tomu rád a dokud jsi poslušen a zachovááš věrně řeholi, nemyslím, že bys mohl býti příliš veselý. *Proto zůstaň pokorný, a bys byl vždy vesel.*« Zní krásně ta slova z úst člověka, jenž se pokáním a láskou probíjoval k Bohu. Zní jako radostný závěr jeho pestré i tvrdé životní cesty, jako nejvyšší moudrost toho, jenž se nestal světce m přes noc.

Stanovil-li zásadu: »Nenávid', čeho hledá svět, a hledej, čemu se vyhýbá,« stanovil ji jen proto, že sám na sobě zakusil její důležitost. Nemiloval výstředností v duchovním životě, ale říkal jen: »Pokora jest pravdou.« Zapřel svůj španělský temperament a stal se člověke m, jemuž trpělivost byla denním chlebem. Zvítězil-li nad sebou a přivedl-li tolik duší k Bohu, bylo to nejen proto, že mu Bůh pomáhal, ale že též sám pochopil, co Bůh od něho žádá. Byl dobyvatele m duší, protože rozuměl jejich bídě, jejich úzkostem a jejich žizni. Byl dobyvatele m duší, protože zažil chvíle života bez Boha a znal tíži toho života. Byl dobyvatele m duší, protože nenechal zakrnutí a scvrknouti své srdce.

Život a příklad sv. Ignáce z Loyoly, poutníka, jenž došel cíle, není nepochopitelný. Ty, který se nad ním chceš zamyslet, musíš odhoditi všechnu svou pýchu a musíš rozšířiti své srdce. Pak předstup před tohoto kajícího poutníka a dobyvatele duší a otevři své nitro. Možná, že ti nerekne, že se směješ, ale že *pláčeš*, a možná, že ti ukáže, proč. Nehledej ničeho více, než co ti bude dáno. A budeš-li míti otevřené oči a budeš-li se dívatí hluboko, nalezneš v této škole potěšení a poznáš, proč nejsi šťasten a proč trpíš. Neboť tento člověk dovede mluvití jasně — — —

Jsou ovšem také křesťané, kteří se nezhazují s hledajícími a bloudícími poutníky, hříšníky a nuzáky, a kteří nevěří, že jest možno i v nich viděti děti Boží a že i oni mohou se jednou dokonale obrátiti k Bohu. Těmto lidem, nerozumějícím tolika svatým Církve a rozřeďujícím Evangelium stálými výmluvami, nemůžeme poskytnouti ničeho jiného, než že jim ponecháme jejich tlusté modlitební knihy, doufajíce, že se jim v nich zjeví někdy zkrvavená a poplvaná tvář Ježíše ukřižovaného, pronášejícího slova nesmírně něžná a přece velmi důrazná. »Hled'te, abyste nepohrdali nikým z těchto maličkých! Neboť i oni mohou se státí velkými.«

Kdo máte hezké obrázky ze sjezdu, pošlete nám je pro »Jitro«.

Světla:

Bolí mě hlava .

Bolí mě hlava. Tolik mě bolí!
Kdyby byl někdo,
kdo by mou hlavu
do rukou uchopil,
dlouze se díval do očí žíznících,
a pak svá ústa s pohledem něžným
ku očím blížil,
na čele spočinul, horkém a žhavém
polibkem dlouhým, měkkým a vřelým —
ó, jak by srdce radostí vzplálo
a lásku sálalo, hřálo a hřálo
a veškerý oheň, jenž spánky mučí,
do sebe zavřelo,
a hlava lehká a srdce žhavé
světem by letěly,
všechno by líbaly,
vděčné a uzdravené.

V. Mirko:

Jedeme vlakem.

Okna jsou chladivě otevřena
do tepla krásy . . .
Květy a vlasy
ve větru vlají
a ústa červeně rozzářená
se usmívají . . .
Oči se štafetou podávají
a mávání rukou.
Někdy to ve skalách zabuší
do uší
(kovová kola tam tlukou),
v tunelu schová se bělostný den.
— — v kratičké noci zakletý sen.
— — — — —
a vonící chlad.

Jaroslav Marek:

Šípy

Let šípů pozlacených
úzkost
ticho
vzdech
laň plachých myšlenek
jsouc v stínu provázena
svitem zeleným a zasažena
se chvěje
v bolestech
pramen mlčí
ty prcháš štván
byv oloupen o smysl pro krásu
lesk běloskvoucích vloček
a nevidíš
že noc ti sype
do vlasů.

J. N a d e z ě a:

Kresba.

Umlkla ústa z alumina
ta měkká žárovka
v mlhy nad vodami, rackové, odnese
prach krve ze zšedělých cest.

Umlkla
květ fíku na řasách se hořce zabělá
a v jitřní rose na růži podkova zazvoní
v stříbrném osení.

Na skle zbyl povlak úsměvu,
kolébající vidiny soumraků,
duhy v zapadajícím letu chřástalů
zvečera.

Vystoupení dětských besídek při sjezdu.

Něco o současné literární kritice.

Literární kritika není pojem jednoznačný. Máme dva druhy literární kritiky: kritiku tak zv. strukturální, t. j. kritiku vědeckou a vedle toho kritiku uměleckou.

Univ. prof. dr. Šalda ve své radiové přednášce ve čtvrtek 23. března t. r. formuloval kritiku strukturální jako kritiku v nejvyšším pojetí slova. »Ale vlastní funkcí kritika,« praví Šalda, »je nazírat umění sub specie života — a to je kritika umělecká.«

Kritikové »Zvonu« nemají totiž ještě dobré informace o zániku poetismu, stejně jako dosud nevědí, že základním jeho znakem je naprosté vyloučení logiky z básně. A tak nazývají poetickými i sbírky, které jsou v naprostém rozporu s poetismem.

Ale to jim, zdá se, příliš nevadí. Nadále chválí jen »básníkovu ždání a touhy«, jak můžeme čísti v některých nynějších číslech.

Také příklad kritické neopravdivosti, jejíž příčinou je tentokráte zase ignorance uměleckých směrů.

Zdánlivě nevinná a přece závažná je otázka, zda vůbec čtou kritikové knihy?

Zajímavý je případ, jež uvedly »Literární noviny«:

»Nakladatelství Melantrich rozeslalo 15 kritikům vadný výtisk Tynjanovova románu. Pak čekalo — protože ve vadném výtisku scházely 2 archy (t. j. 32 stránek) — kdo z postižených se přihlásí o bezvadný exemplář. Ale přihlásil se jen jeden kritik. Ostatní psali o knize jako by nic.«

Zase zajímavý důkaz nedostatku kritické odpovědnosti.

Jako ironie dále pak zní, když člen Levé fronty Adolf Hofmeister se ptá kritika Nár. listů Miroslava Rutteho: »Což není možné, že kritikám udávají ráz sekretariáty stran?«

Je jisto, že kritika musí být přece jen vždy do jisté míry subjektivní, což je dáno vnitřní povahou každého z nás. Souvisí to s tím, jak se kdo dívá a jak kdo vidí.

Ale nesmí se tak dít vlivem vnějších příčin, na úkor pravdy.

Subjektivnost kritiky sama je už dána Rutteovým zákonem: »Verše, pod jejichž slovním rytmem nezní rytmus nahého srdce, nejsou poesíí.«

To jest, moderní kritik musí býti jakýmsi ohledavačem poesie.

Musí se vcítit a vžít do básnického díla a tím už je dána subjektivnost kritiky.

Jistě se mne zeptáte: A co naše katolická umělecká kritika? Nepřísluší mi na tomto místě o ní referovati. Stačí, když uvedu jako potěšitelný fakt, že její objektivnost si vynutila respekt i u protivníků. Ale nejen kritika literární si vynutila tento respekt, nýbrž též kritičnost katolicismu vůbec, ve vztahu ke všem aktuálním (kulturním i politickým) zjevům našim i světovým. Přečtěte si, prosím, co soudí třeba takový levicový »Studentský časopis« (vychází u Borového) v č. 7. let. roč. o nové katol. revui »Řád«, jejíž četbu ostatně všem kolegům vřele doporučuji. A dočtete se ve »Stud. čas.« toto (autorem referátu je M. Hlávka): »Koncem minulého roku počala vycházet v Praze nová revue »pro kulturu a život«. Má programový titul ŘÁD ve smyslu katolického spisovatele francouzského Marcela Arlanda, který tak nadepsal svůj nejlepší román generační. Mnoha mladým lidem je nanic z duchovní a politické (ovšem i citové) anarchie. Chce se jim pevného řádu. Přijímají katolicism intelektuální a filosofický (novothomism), nebo se vracejí ke katolicismu svého dětství, jsou-li básníky. Menší jejich skupina vydává nyní zmíněný měsíčník. A doufejme, vyšla-li už tři čísla, že vyjde celý ročník, neboť

vážná snaha redakce (Stan. Berounský a Jan Franz s redakčním kruhem) a nadprůměrná úroveň příspěvků po stránce formální, jazykové i myšlenkové si toho plně zaslouží. Jsme-li jejich odpůrci, važme si právě této úrovně a svědomitosti, nevrhejme na ně úsměšky a osvědčené vtipy! Není to nijak snadné a laciné být opravdovým katolíkem, myslí-li se o socialismu, nebo o budoucnosti vesnice, či přímo o bolševismu. Lacinější a snadnější je tvářit se pokrokově a nemít nejmenší potuchy o irracionalitě života a jeho kontradikci s rozumovými systémy.« Až sem. A stačí nám to. Necháváme bez poznámky.

A nyní se vraťme ještě k Šaldovi! Šalda na počátku své přednášky řekl, že velký kritik je vzácný, poněvadž jeho úloha je mnohotvárná. »Kritik musí mít mnoho talentů, musí rozumět spisovatelskému řemeslu, proto musí být dobrý spisovatel. Musí mít sluch pro časovost, musí mít tuchu o tragičnosti tvořivosti, musí být Proteus, měnící se v různé útvary a osoby, musí být vědecky zvědavý. Musí v sobě slučovat vědění, epikurejství, soud . . .«

A přece víme, jak je Šalda nespokojen nejen s českým uměním, ale i s kritikou. V jeho Zapisníku (1932, leden) najdeme v Poznámkách článek »Z básnického mumraje Víta Nezvala«, kde Šalda uvádí Nezvalovu říkačku »Výroba hvězd« z nedělních »Lidových Novin«.

Po ostré, avšak pravdivé kritice Nezvalovy autorské neseriosnosti, čteme na konci uvedené stati:

»A celý tento příběh o Nezvalovi a jeho dnešní náhlé básnické slávě by se mohl jmenovati »Z českého koňského jarmarku«, neboť na něm rozhodují cikáni, kteří si dovedou přebarvit šimla na hnědku a plaváka na vraníka . . .«

Musí to být s naší kritikou tedy opravdu zlé, když její velký jeden představitel tak trpkými slovy ji posuzuje.

Univ. prof. dr. Otakar Fischer v článku »O kritiku« (Rozhledy, roč. II., č. 5) vidí příčinu útoků na současnou kritiku (zvl. se strany význačných autorů) v tom, že naše poměry jsou zcela jiné než na př. v Berlíně nebo v Paříži, t. j., že politika a umění jsou u nás ve vztahu daleko těsnějším nežli tam.

Pan prof. Fischer zná výborně literární poměry u nás i v zahraničí a proto správně vytýká naší kritice, že je ve všem všudy roztržštěná a tak bědně málo sebevědomá. A dodává: »Myslím tím kritiku, ne toho neb onoho kritika.«

Kritiky pak varuje před vzájemnými polemikami (jež nazývá »osobními aférami«) a které mají za následek pohmoždění kritické seriosnosti.

Ve svém článku však prof. Fischer pojednává zvláště o kritice divadelní — a to se už vymyká svému tematiku.

Zakončuje svůj obšírný článek smutným obrázkem, jak to vypadá u nás v Praze. »Wir unterhalten uns weiter über Kunst . . . Náš intelektuální a umělecký svět se rozestupuje k hádce, která hrozí zůstat neplodnou, protože byla podnícena osobními důvody a protože se v ní nehraje fair play.«

To tedy znamená, že jsou v našem uměleckém světě rozpory, jejichž důsledky se projeví i v umění samém.

A bude to znamenat další handicap českému umění, když beztak už dnes umění a život jsou u nás dva kozlové na lůvce!

V celku (a tím také končím svou causerii) si musíme jen přát, aby se česká kritika probírala z krise, do níž zabředla svou neopravdovostí, abychom mohli zase jednou mluvit o silném díle kritickém a ne jenom o potišťném, mrtvém papíře.

*

Kritik se má ptát, zda to, co básník podává, je životné, zda nejsou dramatikovy postavy jen marcipánoví panáci.

Dobrý kritik musí být dokonce životnější než básník, musí mít tuchy o nejtajemnějších životních výchvěvech, musí reagovat na výrony doby lépe než básník.

Musí rozpoznat, nekončí-li dráha básníka na scestí.

Kritik je člověk generační, podává pohled generace na svět a na život. Za kritickou pravdou musí stát člověk!

I mimogenerační, i nadgenerační může být kritik. Vždyť básnické dílo se nevyžívá v jedné generaci!

Pravda v umění musí se hledat a nalézt stále znova a znova. Její kritérium je život.«

Zamyslíme-li se trochu nad Šaldovými slovy, dojdeme znova k přesvědčení, že kritika i jako věda, i jako umění musí být subjektivní.

Potvrzuje nám to skutečnost, potvrzují nám to polemiky kritiků mezi sebou.

Dnes, v době, kdy literární kritika prodělává těžkou krizi, můžeme říci, že právě kritikové sami přispěli k neváznosti kritiky tím, že se jim nedostávalo a nedostává smyslu pro odpovědnost.

Příklady polemik dvou kritiků jsou dnes hojné: Soldan contra Götz, Fučík contra Götz, atd., zkrátka je to zejména Götz, kritik Nár. osvobození, který se stal dnes střediskem literárně-kritických zájmů, nejen u kritiků, nýbrž i v celé literární veřejnosti.

Jeho dílo se uvádí jako ukázka současné kritické nereseriosnosti.

Dr. Fučík ve své kritice v Listech pro umění a kritiku, čís. 1., dokazuje o Götzovi, že cizí vydává za své, že jeho systém je dávat cizí věci dohromady.

A píše: »Götz cítí v sobě také potřebu věstit, t. j. prorokovat, jsa přesvědčen, že se nemůže ani jemu, ani madame de Thèbes nic stát, když se to nevyplní.«

Z dalších několika vět ovšem už vycitujeme zřejmou osobní nenávisť a odpor Fučíkův ke Götzovi. Ale přesto je jeho odsouzení Götzovy kritické metody důležité, protože přišlo včas.

Stručně můžeme charakterisovat případ Götzův takto:

Götz si chodí do něm. a franc. časopisů pro vzory a příklady, jichž pak užívá ve svém slovníku, ovšem zcela náhodně, libuje si v učených slovíčkách, nic neříkajících, jako na př.: energetický evolucionism, fenomenologický realism, biologisace duše, všechno to přejaté výrazy a vlastnosti, jež potom libovolně přiřívá autorům na kabát.

Trpce pravdivá slova si napsal Götz sám ve své zpovědi v Rozhledech, roč. I., čís. 13:

»A jednoho dne nad několika kritickými kritikami a nekonečnou spoustou kritických článků pocítí kritik svou prázdnotu.«

Ale nemá vinu jenom on, nebo snad jiní kritikové menšího významu.

O úpadek a znehodnocení dnešní kritiky se postaraly především naše literární časopisy, které uveřejňovaly a uveřejňují (pokud nezanikly) kladné posudky o knihách, vydávaných nakladateli, kteří periodicky v listech inserují.

Uvedu na př. Rozpravy Aventina, jejichž úmyslná neobjektivnost byla po osmiletém živoření časopisu také příčinou jeho zániku.

Malý obrázek kritické praxe »Rozprav Aventina« podává na př. č. 3. roč. VIII., kde ze souhrnného posudku nových básnických sbírek se čtenář jenom dovídá, že autor kritiky je sám asi zneuznaný veršotepec, když předpovídá domněle špatným básníkům neblahou budoucnost. Kritik stává se zde dvojníkem götzovské Madame de Thèbes.

Jeho slabý kritický postřeh (značka NK) je ovšem schopen silného kritického úsudku, když mluví o rozbředlosti, planosti a žvavosti mladých lyriků, tedy o vlastnostech, jimiž pohříchu se právě jeho kritika vyznačuje.

Ke konci referátu, když nenašly u něho milosti knížky subjektivních nálad, vychválil pan NK. sbírku Jana Nohy: »Běžící pás«, jediné proto, že je to tendenční materiál, který se mu dobře hodil do krámu.

Dokonce zapomněl pan NK. při své kritické horlivosti informovat čtenáře o tom, že uvedená sbírka byla konfiskována!

Úplně jiná je kritická praxe beletristického »Zvonu«. »Zvon« je totiž o několik desítek let stále pozadu za dnešní tvorbou. Když do české poesie vnikla vlna poetismu a zdálo se, že jižjiž zachvátí celou naši poesii, neměli kritikové »Zvonu« o její teorii, která ostatně byla úžasně vratká a primitivní, ani potuchy.

A tak z nedostatku lepšího zaměstnání si dokonale dobírali tuto poesii. Nelíbil se jim na př. Nezvalův verš »Měsíc se válí pod postelí«. Za jejich mladých let prý se tam válely jenom bačkory a podobné věci!

A dnes, kdy přes vlnu poetismu se převalilo několik novějších a zdravějších, když básníci poznali důsledky a nemožnost poetických hříček, brojí »Zvon« zase proti jakémukoliv svazečku moderních veršů, posílaje jej do horoucích pekel se stigmatem prý dohasínajícího poetismu.

B. V ř e s o v i c k ý:

Šedivá smrt.

Viděl jsem cosi, co nebylo ani nebem, ani oblohou. Bylo to něco mezi tím. Na všem lpěla bílá mlha, která nehrozila bouří, ale také nedopouštěla slunci, aby osvětlovalo zemi. V tomto líném ovzduší se potkal Michael se Satanem.

Svatý archanděl upřel na svého nepřítele jasný zrak, jehož čistá krása ho bodala. Pak zazněl bez úvodu a oslovení zvon jeho hlasu: »Ve jménu velikého vítězství, ve jménu věčné spravedlnosti Boží ti přikazuji: přiznej se, jakou lstí to činíš, že jen tak zřídkka sestupuješ na svět a přece jej držíš ve svých ohyzdných drápech nejpevněji od své porážky, od které svými zdánlivými úspěchy jen klameš sebe a nemoudré lidi!« —

»Chacha,« zaječel ďábel, »teď jsem dokázal, oč jsem se dřel dva tisíce let. Hu, ohavný Slamník na Dřevíčku zanechal v ukradeném lidstvu otevřenou ránu, která nejvíce bolela — mě. Víc nepovím.«

Svatý Michael vztyčil bílou pravici se zlatě žlutým mečem a zvolal: »Ve jménu Nejvyššího: mluv!« Kdesi v dáli zahřmělo, děsivě, ale jako by z jiné oblohy. Ďábel se křečovitě svíjel a daleko široko chlemtal rudé sliny.

»Úúúú, musil jsem tu ránu, hroznou ránu — jak bolí! — musil jsem ji uspat, umrtvit. Přímostí jsem ji jen jitril. Proto jsem vytrhl své srdce a rozpustil jsem je v tuto jedovatou, polosvětlou, polotemnou mlhu, která pěkně uspává svět — pěkně — chacha — pěkně uspává...«

Tu se ozval odkudsi ze země hlas, který mohl býti tvůj: »Ale ježišmarjá, já nechci bejt jednostrannej fanatik! Já chci bejt normální člověk!«

Ďábel se škodolibě zachechtal a zmizel. Kníže nebeského vojska složil ruce křížem na prsou. Obrátil k nebi zrak a modlitbu: »Pane, s jakým poselstvím jej mám jít vymítnout ze světa?«

Obraz se mi pomalu ztrácel. Anděl se klaněl, jen to jsem mohl zpozorovat. Ale ještě před tím zazněl s výše hlas, plný božské důstojnosti:

»PROTOŽE NEJSI TEPLÝ ANI STUDENÝ, VYVRHNU TĚ Z ÚST SVÝCH!«

V. T. (A r ě v):

Sám.

Sám sedím —
zadumán!

Vše tichne,
jen srdce mé chví se,
blížíc se jen tmám.

Sám — a zas sám,
tisknu tu duši samoty,
tu tichou trpitelku,
jež se mnou mluví — — — vzpomíná
a hází pár těch vzdušných květů — — —
— — — mi do klína!!!

DELEGACE SLOVANSKÉ
NA „PAX ROMANA“

Češi, Slováci, Poláci, Ukrajinci, Jihoslovani — všichni svorně zastupovali ducha slovanského. Slovanské země sešly se na poli práce, na poli katolického bratrství. Krásná práce — krásná spolupráce — a jistě i krásný výsledek.

KOLEGOVÉ!

Přicházíte-li na další studia do Prahy, vite, kam se obrátit! Česká liga akademická vás zve a vítá do svého středu k spolupráci a veřejné činnosti.

K u l t u r n í h l í d k a

LISTY KRVE. Jsou mnozí lidé, kteří dovedou zastavit nás na cestě, po níž jdeme, a otevřít nám své dílo, čímž nám zároveň otevírají své srdce. Jest to vždy spojeno s velkorysým a něžným gestem lásky a štědrosti, které okouzluje a na které nelze zapomenouti. A my, kteří jdeme a hledáme, musíme zarazit své kroky, odtrhnouti své oči od širokých horizontů budoucnosti a přijímat dary, jež nám podávají tito podivuhodní vyvolenci Lásky a Utrpení. Cítíme dobře, že se setkáváme s lidmi, kteří obětovali svou osobnost něčemu vyššímu, kteří vrhli svůj život a své oběti mezi nebe a zemi. Církev, pronikajíc jejich nesmírné poslání, dává vznešený predikát jejich jménu a vybízí všechny křesťany k účtě těchto »nadlidských« lidí. Poznáváme, že jsou v rodě duchů též mnozí, jimž Bůh poskytuje netušené poklady vnitřních radostí a duchovních zkušeností, které jim umožňují tvorbu nového světa, v němž základním a hlavním příkazem života jest: l á s k a. - Mnoho věcí nás nutí zastavit se u těchto velikých lidí a naslouchati jejich hlasu, jenž není u všech stejný. Ale jedno má tento hlas všech, přes mnohé odstíny a různé zabarvení, společné: nelze ho slyšeti uprostřed světa, na hlučných boulevardech a v místnostech začouzených a řvoucích hospod, nýbrž jen v samotě, kde tito světci se rodí a kde se též poznávají. Květiny také nerostou na chodníku, ale v zahradách a na místech tichých a skrytých, neboť k růstu jest třeba klidu a ticha... - A právě teď slyším jeden takový hlas. Krásný, mohutný, silný a sladký. Pročítám již asi po čtvrté Listy svaté Kateřiny Sienské,*) knihu duše vidoucí, která zde musí říci své slovo za cenu ztráty osobního pohodlí a klidu a za čest vlastního svého rodu. Jsou to listy krve, neboť krev, žhavá a vřelá v nich proudí a září svým žhavým leskem. Jsou to listy, psané krví světice, vyjadřující všechnu plnost jejího nitra, odkrývající šíři jejího statečného srdce. Jsou to listy, které nebyly psány pro nějaké osobní potěšení, nebo pro vyhovění společenským předpisům a slušnostem, nýbrž jsou to dopisy, které musily býti napsány, mělo-li býti učiněno zadost vnitřní jakési nutnosti a vnějším potřebám. - Čtete-li po těchto pokorných vyznáních veliké a čisté ženské duše něco

*) V překladu dra Jos. Vašici vydalo Dobré Dílo ve Staré Říši a též současně Bedřich Kočí v Praze.

jiného, zakoušíte úžasné zklamání, cítíte odpor a vzpíráte se proti tomuto novému slovu. Zdá se vám, že jste přešli ze země rajske krásné a vznešené někam, kde je vše tak všední, šedé a odporné. Zdá se vám, že se vracíte z krásného snu v monotónní a obvyklý život, že jste opustili něco, co dovedlo osvěžovati vaši duši, rozechřívati vaše srdce a co též mělo sílu odstraňovati temné propasti ve vašem nitru. Slova těchto listů, o nichž tak málo lidí něco ví, jsou slova nezemsky jasná a zvukná, která v nitru čtenářově musí jistě zanechat stopy nesmazatelné. Na každé stránce, na každém listu nalézáme svědectví veliké a hluboké pokory pisatelčiny. »Já, Kateřina, služebnice a otrokyně sluhů Ježíše Krista, píši vám v drahocenné Krvi jeho...«, tak čteme na začátku každého dopisu. Ale tato pokora jest zároveň velikostí. Z ní se rodí síla a statečnost, z ní tryská ona nesmlouvavá, neuhasitelná a dravá žízeň po Pravdě, po spravedlnosti, po lásce křesťanské. »Já, Kateřina, služebnice a otrokyně sluhů Ježíše Krista, píši vám v drahocenné Krvi jeho, přejíc si viděti vás pojídačem a chutnatelem duší, učícím se od prvotní sladké pravdy, jež z hladu a žízně, kterou měla z úzkostlivé touhy po naší spáse, křičela na dřevě nejsvětějšího kříže, řkouc: Žízním.« Tak píše bratru Justovi, převorovi olivetánskému. A takto pokračuje o něco dále: »Kdo totiž miluje, žádá, aby byl milován a aby se mu sloužilo. Sluší se, aby ten, kdo miluje, byl milován. Tehdy duše dává píti svému Tvůrci, když mu splácí lásku láskou. Nelze mu ji však spláceti službou, jemu samému prokázanou, nýbrž skrze bližního, proto snaží se duše s tak velikou bedlivostí sloužiti svému bližnímu službou, která se, jak pozoruje, Bohu více líbí, a v té se cvičí.« Jak v těchto slovech jest ztájena všechna ona výbušná žhavost křesťanské duše středověké, která jest hnána nesmírnou a palčivou láskou k Bohu pomáhati člověku trpícímu a pomoci potřebujícímu, neboť tato služba líbí se Bohu! Všechny problémy sociální, mravní i duchovní nalézají přesné rozřešení v této definici aktivního a důsledného života křesťanského, opřeného o Srdce Ježíšovo, studnici to lásky nekonečné. — Hluboké myšlenky obsahují tyto mohutné a velkoryse psané listy, výkřiky neobyčejné duše, stravované horečkou křesťanské obětavosti a lásky, dokumenty doby vzácné a plodné a skvělé. — Ve všech těchto listech vyrůstá před

námi silná a jedinečná osobnost, jež se taví ve výhni zvláštního, světu neznámého, vnitřního vznícení a nadšení, jež hoří ohněm touhy neukojitelné a nikdo, nikdo nemůže pochopiti, co všechno vidí tato hluboká duše; jenom Bůh to ví, protože jenom Bůh může člověku takovou schopnost vidění darovat. Tato schopnost vidění není pouze mateřským znamením velikých básníků, jak se říká, nýbrž mnohem více též světců, lidí privilegovaných a vyvolených. Záchvěvy Světla, velmi jasného a velmi čistého, chvějí se nad kouzelnými a plnými větami, inspirovanými láskou k Bohu a k duším. Toto světlo působí radost a jas proti tmě, jež bolí a dusí a tíží, neboť »všechna bolest země pochází ze tmy« a »každý paprsek světla je radost«. (O. Březina.) Musíme poznati jasně, že tyto věty neskončily dosud svého poslání, nýbrž tvoří dále a stále plní svůj úkol. Jest třeba pouze naslouchat jim se srdcem pokorným, čistým a oddaným, jest třeba méně je čísti a více meditovati a prožívat. — Mnoho knih se dnes čte a mezi mnohými jejich květy nalézáme též koutky a blín. A přece jsou knihy, přeplněné silnou vůní a mající chuť velmi sladkou; a tak příliš odpočívají pohozeny, unikající líným zrakům, pokryty prachem zapomenutí a nevšímavosti. O těchto listech svaté Kateřiny kdo dnes co ví a kdo to čte! Ovšem, není to kniha, na níž by bylo možno ukájeti všelijaké estetické pudy a záliby literárních hnidopichů, nýbrž jest to něco daleko vyššího; jest to cesta, po níž nutno kráčet pozorně, s očima široce rozevřenými a se srdcem otevřeným. Jest to slovo velmi plodné, které mnoho dává, které dovede ukazovati na různá nebezpečí, na něž by se mohlo narazit a ztroskotati. Jest to učebnice mnoha ctností, hlavně statečnosti, o níž se zde tolik mluví — a za těmito slovy stojí životní příklad statečné ženy. Nenalézáme zde žádné protivné ztrnulosti, žádné unavující rozvlácnosti ani ne nějaké vyprahlosti, neboť jest to kniha plná života, energie a podmaňující působivosti. Rozhodně příliš převyšuje všelijaké nasládlé, šablonovité životopisy svatých, všelijaké knížечky bez krve a bez vláhy. Zde mluví sama světice; čerpejte přímo z jejích slov, jděte po cestě, na kterou vás volá. Měly-li tyto listy co říci těm, kterým byly poslány a na něž jistě zapůsobily, řeknou něco jistě též vám a nebude toho málo. Kárá se zde tolik chyb, jistě z nich některé též my máme, učí se zde, jak proti nim bojovati, jak je přemáhati a zda to též my nepotřebujeme? Soustavná škola duchovního života se nám zde tak krásně otevírá a všechny ctnosti se tu učí následovati: trpělivost, pokora, statečnost, čistota, mírnost a ze všech nejvíce láska. »Do

této svaté lásky ráda bych viděla vás všechny zamilovány, a aby jí byly plny vaše duše,« tak píše v jednom ze svých listů sv. Kateřina, a to jest také jediný důvod, proč byly napsány tyto podivuhodné, žhavé listy krve, zralé zkušenostmi a moudrostí... Václav Zima.

JENNY. Sigrid Undsetová. (Přeložil Hugo Kosterka. Vydal Kuncíř, Praha). — O tomto románě napsal švéd. profesor Frederik Böök: »Ta, kdo ji (postavu Jenny) tvořila, je velkou umělkyní.« Znovu dostáváme do rukou nový skvost, jež vyrostl u Březového potoka v kamenité půdě, kde vyrostla i Kristina Vavřincová, a kde žil Ibsenův Peer Gynt. Stejně velcí duchové a stejná lyrika rozbouraných citů a hvězdami pršících nocí. — Jenny je norská malířka, která chce žít, která touží po svobodě a samostatnosti a poznává slavný Řím. A jest tragedií její vášnivá duše, prahnoucí po dokonalosti, když život je příliš silný ve svých propastných pažích. Jenny se smutným úsměvem odkládá paletu svých snů, neboť květy, jež chtěla vnést na plátno, povadly dříve, než se nasýtily z její duše. A »Jenny Wingová byla pohřbena daleko stranou na hřbitově, blízko kaple. Byl to okraj jasně zeleného a chudobkami posetého travnatého vršku. —« — A zdá se nám, že smutná tvář Jenny jest zalita blednoucí září norských duší a květin. — Undsetová vytvořila v Jenny ženu, která není blouznílkem, ale ženou pevnou, která krok za krokem jde poctivě se svým srdcem za životem umělce, třebas dojde brzo na konec cesty, kde rostou jen chudobky a stinné cypřiše. Ale ty jsou měkké jako slunce jarního Norska. —jza.

OBČANKU, A CO TEĎ? Hans Fallada. (Román Evropské knihovny. Z němčiny přeložil Josef Vrbata. Praha, Sfinx.) — Říci: román života — znamená mnoho, protože život je také mnoho a neříká mimo smrt definitivně ničeho. Fallada však vysekl z života značný díl dnešků. Napsal prostý příběh života malého člověka, který pozbyl svého zaměstnání a ocitá se na ulici bez chleba a přichází ke své dobré ženě Oveče a k svému Broučkovi, aby jim řekl, že není již nic, docela nic. Je po všem, po všem. A přece život jde dále a nese svůj chlad velkoměsta, zchátralé nezaměstnané a policii. A vzlyká-li malý člověk Pinneberg v křečovitě zadrhnutých ústech své Oveče v náruči: »Policie... strčili mě s chodníku... hnali mě... jak se mohu ještě podívat lidem do očí?« — Znamená to, že příběh života je více, než román a zákon lidský. — Fallada staví dobře před oči zrcadlo a podává tu krutost života — protože podává tu nejskutečnější skutečnost. Tisíce prodavačů Pinnebergů možno dnes nalézt ve všech vrstvách a přece sociální řád je slepý a nevidí miliony těch, kteří chtějí pracovat, ale jimž zákon práci nedá a život čestný a poctivý žádá. Fallada svým románem postavil pomník všem těm Pinnebergům, hrdinným ženám jejich — těm Ovečkám i Broučkům, kteří otevírají na život jen oči a vidí divné obrazy. Krása slova by nevystihla život. Jen reflex duše dal rydlo života do rukou umělce a ten je vedl na černé desce, aby zanechal v dědictví budoucnosti veliké memento. Fallada a jeho román znamená nový hlas v symfonii sociálního řádu a volání. —jza.

ZÁPISKY M. L. BRIGGE. R. M. Rilke. (Sfinx, Praha.) — Rilke byl rozsevačem dobrého zrna umění. Pouta jeho veršů jsou zlatými vínky, jež se klenou nad éterickou hloubkou myšlení. Jeho prosa: Zápisky M. L. Brigge, potvrzují zas jen básníka. Je to básnic-

ká autobiografie a horentní krystalování myšlenky ve slovech. Jsou to náměty k básním a stopy, jež mají vésti krok básníka v extasi. Rilke otvírá těmito svými zápisky knihu, kterou číst nutno jako počítati hvězdy na jejich drahách. Rozmach básnický zůstal tkvít jako velická, nedozpívaná bolest a soucit v prose. —jza.

EUCHARISTICKÁ ČETBA BIBLE. Dr. Jan Hejčl. (Knihu vydalo Cyrilo - Metodějské knihkupectví Gustava Francla v Praze.) — Dr. Jan Hejčl, biblista a horlivý ctitel nejsv. Eucharistie, ukazuje názorně, jak bible, a to i Starý zákon, kromě zřejmých a přímých předpovědí a předobrazů a jasných výroků o Nejsv. Svátosti, má mnoho míst, které nějak poukazují nebo mohou být vhodně spojeny s nejsv. Eucharistií. Bible představuje nám Krista, přípravu na něj, jeho nauku a dílo, tedy též i vrchol jeho díla — Eucharistii. Jde o to, naléztí hned a všude, kde jest tento živel eucharistický. A tomu účelu má posloužiti spis preláta Hejčla. Doporučujeme všem čtenářům.

STÁTNÍ PŘEV RATY jak se dělají a jak se jim zabíraje. — C. Malaparte. (Vydal Orbis, Praha.) — V této knize líčí známý diplomat Malaparte veškerou machinaci státních převratů a revolucí v Rusku, Polsku, Španělsku, Itálii a Německu. Zvláště pak se vrací ke státnímu převratu Bonapartovu. — Malaparte ukazuje,

jak státní převrat může býti dílem jen několika jednotlivců. Pro něho převrat je dán jen řádnou organizací, administrativou a technickými složkami řádu. Není u něho nutností sociálních nebo myšlenkových. Je to líčení převratů poněkud jiné, než na jaké jsme zvyklí.

VZPOURA DAVŮ. José Ortega y Gasset. (Orbis, Praha.) — Je to kniha, analysující dnešní davová hnutí. Psychologie davu jest bezzákonitá a zdá se, že je nepřírozená. Nikoliv v myšlence zdravého rozumu a úvahy, ale chtění třeba nemožností prosazuje se terorem davu a davovými bouřemi. Spisovatel hledá původce stávající duševní a politické krise a shledává ji právě v »člověku davovém«. Mnoho názorů zajímavých a i odlišných od dnes všeobecných pojmů přináší tato kniha a je tím zajímavá. Ale pisatel zapomněl na vyšší řád, který je i nad individuem i nad davem.

SAHARA. B. Ohle. (Družstvo Máje, Praha.) — Je to krásná kniha příběhů poručíka cizinecké legie na jihu Maroka ve Vysokém Atlasu. Nespoutanost života pouště a dravá scenerie pouště, lidí i zvířat jsou neščetnými mezníky myšlenek člověka vzdáleného přímé civilisace. Příkrost a nutnost rychlého jednání a boj o život nutí i otrlého legionáře k modlitbě uprostřed žhavého písku. — Knihu jest možno jen doporučit.

Duchovní hlídka.

LIDSKÉ VADY.

Ježto se však užívá nejodvážnějších, nejsilnějších a nejhlučnějších slov k vyličení pranepatných výjevů, ježto jsou nejdunivější a nejlomoznější přízdoby slovní už načisto otřelé nemírným užíváním, dospíváme tak daleko, že už ani nevíme, jak bychom se vyjádřili, když, opustivše někdy všednost, máme vyličiti situace opravdu dramatické nebo city neobyčejné.

Vidím už přicházeti den, kdy se řekne, jak dí Prudhomme, o nějaké nepřesné osobě: Její chování není toliko hanebné, nýbrž zrovna nepřistojné.

Fernand Nicaloy, Nezvedené dítky,
Olomouc MC, 1925, 158.

DŮVĚRA V BOHA.

Jaroslav Durych rozlišuje kdesi mezi vírou a důvěrou v Boha, aby unikl výtce, proč není svatý, je-li věřící. Podle Lacordairea jest víra přilnutí rozumu a srdce k slovu Božímu zvěstovanému Církví (La foi est l'adhésion de l'intelligence et du coeur à la parole de Dieu, communiquée par l'Église). Důvěra v Boha jest vlastně hodnocení Boha. Lacordaire ji rád přirovnával k důvěře, kterou měl Alexander Veliký ve svého lékaře. Dostal kdysi list, v němž bylo udání, že jej lékař jeho chce otrávit. Lékař přišel, přinášeje Alexandrovi lék. Alexander jej vypil a potom teprve dal lékaři přecísti list, který obdržel.

ŠLECHETNOST.

Známý spisovatel vylíčil svého času v jedné své veseloohře tuto situaci: Před schránkou leží adresované psaní beze známky, které nejspíše někdo ztratil, když je chtěl dát na poštu. Co učiní gentleman? Zdvihne psaní, jde do nejbližší trafiky, koupí známku a hodí dopis do schránky. Myslí si: Tímto malým vydáním nebudu poškozen a snad ušetřím svému bližnímu velké nepříjemnosti. Tak myslí gentleman. Dejme tomu však, že dopis nalezne člověk toliko průměrně slušný. Dopis zvedne a hodí jej nefrankovaný do schránky. Dopis nalezne však člověk úplně nízkého smýšlení. Co učiní? Dopis otevře, přečte jej od a až po z, pak jej odhodí, dříve však ještě si odtrhne nepopsanou čtvrtku papíru, aby ji použil na svoje poznámky.

JAK ROZUMĚTI VYŠŠÍM VĚCEM.

Když panoval v Rakousku otec Františka Josefa, hrál v panovníkově residenci slavný pianista Leopold Mayer. Císař byl už nemocen a jeho rozum se již počínal zatemňovati. Když Mayer dohrál, ozval se pochvalný šepot ve vznešeném shromáždění. Pianista se ukláněl před císařem a ten, nespouštěje očí s jeho čela, pravil mu velmi rozhodně a přesvědčivě: »Slyšel jsem Chopina, Liszta a Thalberga, samé vynikající umělce evropské, ale žádný z nich se tak nepotil, jako vy: jste úžasný.« Bethléem, L'Éducation en exemples.

Cyriło-metodějská hlídka.

SVĚTOVÝ SPOLEK ACM. (I.)

(Dle refer. red. Zamykala na bohosl. sjezdu 29. VII. 1933 na Velehradě.)

Na konci XIX. a začátkem XX. stol. se na různých slavnostech a kongresích, konaných na Velehradě, mnoho mluvilo o vůdčích ideách života a práce našich slov. věrozvěstů, sv. Cyrila a Metoděje, krátce, o ideji cyrilometodějské. Těmito rozhovory a pak vědeckým probádáním života a díla sv. bratří C. a M. dozrála myšlenková náplň pojmu idea cyrilometodějská.

Zě života a působení našich věrozvěstů víme, že slovanskou bohoslužbu a založené slovanské písemnictví podřídili vyšším nábož. účelům. Slované velkomoravští se neměli státí kořistí byzantského imperialismu, nýbrž rovnoprávními členy velké, křesťanské společnosti, církve. Slované velkomoravští měli jako most mezi západem a východem rozmnožiti křesťanskou všeobecnost a uspořádati velkou jednotu v církvi Kristově. Bohužel vlivem dějinných poměrů na tomto poli velmi málo vykonali.

Teprve nyní po staletích počínají si duchovní dědicové sv. apošt. slovan. uvědomovati toto své poslání. Vzniklá idea cyrilometodějská má je uskutečniti.

Podnět k praktickému uplatnění dal A. M. Slomšek, bisk. mariborský, založením »Bratrstva sv. C. a M.«, jehož programem byly modlitby a apoštolát pro sjednocení Slovanů u víře kat. U nás mělo toto »Bratrstvo« r. 1863 asi 15.000 členů. Později zájem o toto »Bratrstvo« upadal, takže po vydání encykl. »Grande munus« r. 1880 a po slov. pouti do Říma a jubil. oslavách na Velehradě r. 1885 se pomýšlelo na přepracování a doplnění stanov Slomškova »Bratrstva«.

Těto myšlenky se ujal mladý příborský kaplan A. C. Stojan. Avšak P. Stojan se nechtěl spokojiti s pouhým znovuvybudováním starého »Bratrstva«, nýbrž měl na mysli novou, velkou a světovou organizaci, jež by především sdružovala Slované k unionist. práci. K uskutečnění dochází teprve r. 1891 založením »Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje« pod ochranou bl. P. M. Následujícího roku 1892 stanovy schváleny také státně. Zakladatel, nyní již Dr. A. C. Stojan, stává se jednatelem a později předsedou.

Úkolem nového spolku ACM byla nábož. obnova a rozkvět víry u kat. Slovanů a pak návrat odloučených do církve kat. Tyto snahy měli členové podporovati modlitbou a almužnou, odbíratí spol. časopis a zúčastniti se spol. schůzí ve farních odborech. Zájem o ACM byl tak velký, že se záhy rozšířil nejen v zemích českých, ale i u jiných národů slovanských, zejména u Slovinců a Chorvatů. Před světovou válkou měl ACM u nás 70.000 členů. Po čem Dr. A. C. Stojan toužil a oč tolik usiloval, splnilo se teprve po jeho smrti r. 1925. Stanovy ACM přepracovány a doplněny a ACM povýšen na spolek všeobecně církevní, obor jeho působnosti rozšířen na celou církev. Kdežto dosud ACM podléhal posv. kongreg. de Propaganda fide, nyní podléhá kongreg. pro Východní církve a postaven tak narovně dílu šíření víry.

ACM jest náboženský spolek, církevně i státně uznaný, a jako takový má nesmírné pole působnosti. Zastává u nás funkci Katol. akce, ježto má na starosti upevniti a prohloubiti víru kat. u členů vlastního národa, je však též, a to v první řadě, spolkem misijním, ježto pracuje na sjednocení odloučených od církve sv.

K splnění svého úkolu je ACM obdařen mnohými výsadami a milostmi od sv. Otce. Připomínáme n. př. celou řadu plnom. odpustků (na svátky 12 apoštolů, sv. C. a M. atd.), kněžím různá privilegia při modlitbě breviáře a pod. Nemíním zde vypočítávat všechna práva a povinnosti členů. (Ta jsou podrobně obsažena ve stanovách ACM, jež možno obdržeti v Ústředí ACM, Olomouc, Wilsonovo n. 16.) Upozorňuji pouze na členství činné, jehož může býti každý účasten. Platební podmínky činného člena jest alespoň 20 hal. měsíčně, není-li to možno, jakoukoliv almužnu, popřípadě i od této almužny může býti osvobozen a koná pouze modlitbu apoštolátní, t. j. Otčenáš a Zdrávas a invokaci k P. M. a sv. C. a M. na úmysl ACM. I takový člen jest účasten všech výsad a milostí ACM. (Dokončení příště.)

Z OBSAHU »APOŠT. SV. CM.« č. 7—8. Stojanův vzkaz. — Srdce Slovanstva. — P. J. Jackowski T. J. — Koptická církev. — Milénium 1863 a čeští katolíci. — Kláštery OO. basiliánů v Haliči a na Ukrajině. — Dr. Stojan a krajanské zahraničí. — Nejblíže Východ. — Křesťanský Východ. — Katolický obzor.

NAŠE POSLÁNÍ!

Česká katol. veřejnost žasla nad článkem A. Measdorfa Puillyho v deníku »Deutsche Presse«. Nikdy jsme nečekali tak vřelého pochopení ideji cyrilometodějské z úst českoslov. Němce.

Slyšíme několik jeho myšlenek! Pracovati pro ideu CM. je povinností našeho státu, samou prozřetelností Boží určenou. Svobodná ČSR jest obnovenou velkomoravskou říší, z níž jako ze starého Velehradu má se šířiti pravá víra Kristova, jež by všechny odloučené sjednotila. Snad náš národ toto své poslání zneužije, avšak ať si vzpomene na osud národů, které neuznaly své poslání, jako n. př. Rakousko-Uh., jež bylo říší zmářených ideí. Celé naše poslání chápe pisatel, jak patrně již z nadpisu článku, »sub specie aeternitatis«. Povinnost pracovat pro tuto ideu nevztahuje se pouze na Slované našeho státu, nýbrž i na ostatní národnosti, zvláště 3½ mil. Němců. Bylo to náhodou, že část tohoto národa stala se členem našeho osvobozeného státu? Prozřetelnost Boží nic neurčila nadarmo, tedy ani toto!

Cím tíže spočívá tato povinnost na nás Čechách a Slovácích, jímž idea CM mnohem blíží! Jistě leckterý z nás Čechoslováků, kdo četl tento článek, cítil se zahánben, jak dosud málo vykonal a nezmýšlel se, řekneme-li, jak dosud málo věděl, o ideji, jež i dle slov sv. Otce jest v první řadě vlastnictvím našeho národa.

Všude zdůrazňujeme své cyrilomet. poslání a přece zvláště mezi studentstvem je vidět tak málo intenzivního zájmu. Na sjezdu slov. kat. akademiků v Poznani byla idea CM opět postavena na první místo. Má zůstatí pouze v našich SSS idea CM něco cizího a neznámého?

Studenti českoslovenští, chcete být velkými, velkými před Bohem? Nadchněte se pro naši ideu, opakují, naši vlastní ideu cyrilometodějskou! V hnutí zahraničních misíí zámořských zůstaneme vždy cizinci. Nemáme předpokladů k rozvíti samostatné práce. Ale idea CM vyšla z nás a prozřetelnost Boží dopřála nám všechny přednosti, abychom my na ní mohli pracovat. Náš stát tvoří nejen geografický most mezi západním katolictvím a východním pravoslaviím, ale zvláště povahový. Můžeme s chloubou říci, že nás ke všem ná-

rodům slov. poutá přátelství a sympatie, a že s žádným jsme neměli větších roztržek. Jsme členy jedné slov. rodiny, téže povahy a smýšlení.

Avšak je naším neštěstím, že se bojíme iniciativy. Ve všem se podceňujeme a nejraději ze všeho napodobujeme cizinu. V cizím chceme být velcí a ve vlastním, kde bychom mohli být velkými, nechceme! Nevymlouvejme se, že jsme státem malým. Co vykonala malá Belgie a Holandsko pro zámořské misie, ježto měla k tomu příležitost. Nemohli bychom tutéž roli hrát na poli cyrilometodějském?

Tážete se, jak pracovat? Radíme, co jest za daných poměrů možné.

Předně, modlete se a oběťte sv. přijímání na úmysl sjednocení. Vzpomeňte si vždy na slova zesnulého metropolity dr. A. C. Stojana: »Až se bude obětovat denně 1.000.000 sv. přijímání za unii, pak jistě dá Bůh sjednocení.«

Staňte se činnými členy ACM! Těch 20 hal. měsíčně, na podporu unijní práce vždy někde seženete. Učte se slovan. jazykům, zvláště ruštině, seznamujte se s ruskými poměry, pravoslávím, bolševismem atd. Až se poměry na Rusi ustálí, bude otevřena brána naší působnosti!

Odebírejte, rozšiřujte a čtěte náš jediný unionist. časopis »Apoštolát sv. C. a M.«, pro studenty jen 8 Kč, vychází měsíčně. Ať nechybí v žádném SSS. Objednávky adresujte na ACM, Olomouc, Wilsonovo 16.

Letos, kdy budou na Moravě organizovány CM kroužky, chceme vám podávat v »Jitru« návrhy na CM, přednášky, akademie a pod. Rádi bychom však také slyšeli vaše návrhy a názory o ideji CM. Nechceme po vás mnoho, ukažte nám alespoň zájem a chuť do práce!

Splníme tedy své poslání?

St. S. VI.

Organizační hlídka.

Miloš Krejza:

POZOR NA HYENY A ŠAKALY KOLEM NÁS.

Je po velké manifestaci nadšení a odhodlání studentů. Studenti veřejně prohlásili, co chtějí a za čím vždy půjdou. Bylo by však málo a bylo by to nic a snad ještě méně zůstatí jen při tom. Nikoliv méně, nikoliv tolik, co je, ale více a dále.

A tak, začínající nový správní rok, práci započatou prohlubující, nebudeme dělati nových programů, t. j. žítí z programovosti čili dělání hlouposti a přemetů, ale budeme vyrůstat z našeho prvního, dobrého programu a z něho sílit.

Jsme si všichni vědomi závazků, jež nám klade námi poctivě, veřejně promluvené slovo. A nebude nikoho z našich, kdo by zapomněl a kdo by zahodil s mečem svatého boje i mladou čest a jméno. — La noblesse oblige — čili — isi-li katolíků, nesmíš se stydět to přiznat, nesmíš hulákat sprostáctví po ulicích, a jako katolík všade rozumně a poctivě hájit aristokracii svého srdce, jež ti právě znamená katolicismu vtiskuje. Studenti a studentky! Nezapomeňte na práci, kterou jsou konali. Korigujte si ji. Byla to práce dobrá, zdravá a dala vám mnoho. Neopomínejte žádné stránky dosud praktikované činnosti vnitřní — ať to již byla činnost intimně náboženská, apologetická, extensivně nábožensky vychovávající a vzdělávající, ať jiná kulturní ve všech směrech, ať zábavná. Neboť to všechno bylo dobré.

Chci letos jen ještě něco více. To, co snad loni nebylo pochopeno na 100 procent. Zaktivisujte svou činnost! Dejte do ní více života. Podívejte se kolem a co spatříte? — Mládež, a to je to nejdůležitější, mládež všech odstínů, byla postavena do fronty a zbrojí. Zdá se, že nadšení u ní je vydupáváno z tvrdých dlažeb každým novým krokem, a neohlíží se tato mládež na to, zda půda se pod ní neotřásá nepevností. Možná že se otřásá již jen samotným množstvím. Přátelé, dívejte se kolem sebe, buďte připraveni a nebudete zaskočení. Politické katastrofy, hospodářské bankroty, to vše vydraždí.

Velké zástupy nově zorganizovaných rot bezbožnické mládeže a dorostu, do naší republiky nainfikované

z bolševického Ruska a emigrující z nového germánského Německa, volnomyšlenkáři, organizovaní jako falangy beranů a smečky slintajících kojotů, se rozběhly po našich městech a venkově a ve svých, takřka protistátních a protidemokratických (a náš stát je demokratický) schůzích, ve svých plátcích, nádechu stokového, v tom všem utápějí neinformovaný lid a hlavně mládež. Jestliže pan prezident Masaryk řekl, že na katolické inteligenci, na té mladé, spočine veliký úkol opravný a záchranný, tu, přátelé, buďte si vědomi, že dnes, kdy se o nás již mluví, že se od nás mnoho očekává. A proto bych si přál, abyste svou činnost věnovali hlavně otázkám dneška. Nebudeme se nikdy učit katolické matematice a geometrii, ani katolické historii a geografii, nebudeme tradovat katolické umění ani je tvořit. A proč ne? Protože katolický znamená všeobecný, obecný. A tak umění, historie, kultura musí býti obecné, t. j. od katolíků tvořené, t. j. katolicismus se svými mravními zásadami ve všem.

Řekne-li vám někdo, že »Balada o očích topičových« od Wolкера není pro akademii katolických studentů, řekněte mu, že pak ani nesmíme počítati s dělníkem a že zajdeme hlady, protože rotačky, výbušné motory, děla a kulomety nedají člověku chleba.

Život dejte své činnosti! Otázka sociální, politická, sexuální, to vše jsou nové sofistické argumenty mládeže protikatolické. Ta si vypracovala životní názor pro dav, a dav je jím terorizován a terorizuje. Nestačí vám jen snítka osobní čistoty proti nafoukaným a líbivým teoriím o přirozených pudech člověka, o jeho přírodnosti a vitální zákonitosti. To je málo. Do tlamy, opatřené ostrými tesáky, nebudeme klásti důvěřivě hlavu a domnívat se, že nás nepozře, protože nejsme snad její oblíbenou potravou. To zase neznáte dnešní bestie. Hyena ráda zdechliny, ale vrhne se i na slabšího tvora živočího, a věru, že si ho neponechá k rozkladu či k naložení.

Všimněte si tedy dobře svého okolí a poznáte tu lasknost a dobrovolnost k přejímání pudových a zvrhlých teorií a zásad.

Věnujte tedy svou činnost nikoliv tomu, aby se něco dělalo, nikoliv jen zábavě, ale životu. Nechte se vám to vše stane povinností. Poradte se se svými duchovními rádci, vysvětlete jim a ukažte jim všechno to, co kolem sebe vidíte. Řekněte jim o těch tlupách organi-

sovaného ateismu a protikatolicismu a řekněte jim, že se toho všeho nechcete bát a že veškerou svou činnost věnujete otázkám veřejným. Přijďte si pro informace, pro pokyny do Ústředí, kde letošního roku začne pracovat několikačlenný kulturní odbor hlavně v těchto otázkách. Věnujte pozornost všemu tomu, co

vám tento odbor letos pošle. A hlavně, pracujte sami — samostatně. Jednejte!

Mládeži patří jednat, studentům patří rozhodovat. Nikoliv moralisovat, ale žít dokonale a pro dokonalý život, životem pracovat. Studentům patří jednat!

STOJANOVSKÉ OSLAVY.

Letos je tomu 10 let, co zemřel tatíček katol. studentstva a všeho lidu moravského nejdp. arcibiskup Dr. Ant. Cyril Stojan. Jednota duchovenstva arcidiecése olomoucké a obec Beňov oslavily památku svého zakladatele a slavného rodáka zasazením pamětní desky na jeho rodném domě v Beňově dne 6. srpna 1933. V sobotu, dne 5. srpna, konala se v Přerově zahajovací akademie za předsednictví kons. rady P. Ferd. Chýlka, na níž sbor bohoslovců olomouckých za řízení ctp. Jar. Žuži zapěl Křížkovského »Cyril a Metod«, Kříčkov »České jaro« a Vaňkovy »Zvoně, zvony«. Dp. P. Konvička přednesl několik sólových písní. Promluvilí zástupcové organizací a měst. Za Omladinu Dr. M. Bukvář, za bohoslovce ctp. J. Juroška, za katol. studentstvo E. Zavadil.

V neděli v Beňově shromáždilo se na 2000 lidí. Krásné kázání měl nejdp. rektor papežské koleje Dr. J. Habeš z Velehradu a bisk. mši sv. sloužil spolutáborce J. M. nejdp. prelát Bařina z Brna, který také odhalil a posvětil pamětní desku, u níž promluvil mnoho zástupců organizací, jichž byl arc. Stojan zakladatelem, jichž byl členem, mnoho zástupců měst a posléze mnoho zástupců organizací, kteří děkují svému tatíčkovi za účinnou pomoc. Tenorem všech řečí byla láska Stojanova k moravskému lidu.

A jako mnoho jiných, i katol. studentstvo bylo povinno zúčastnit se projevu díky za vše, čím zemřelý prospěl našemu hnutí. Učinil tak výstižnými slovy předseda Moravskoslezské sekce kol. JUC. Mil. Špaček, který vzpomněl »Mikulášského daru« a posléze exercicii. Zakončení projevu bylo obnovením slibem po vzkříšení Stojanových ideálů: »Bude tomu brzo již 10 let, co jsme uložili tělesnou schránku arc. Dr. A. C. Stojana na Velehradě. Tehdy sliboval u jeho hrobu zástupce studentstva, že neopustíme směrnic a úkolů, které nám zemřelý vytyčil. Bohužel, musíme si přiznati, že jsme úkolů těch neplnili tak, jak by si arcibiskup Stojan přál, zejména pokud jde o otázku cyrilometodějskou. Dnes však, v místě, kde stávala kdysi jeho kolébka, slib svůj obnovujeme a zavazujeme se Tobě, tatíčku náš, že budoucně budeme lépe chápat a lépe plnit poslání unionistické, při kterém jsi na nás, na budoucí katol. inteligenci, velmi spoléhal.«

Mezi účastníky byli zvláště studenti přerovského ASS v čele s předsedou MUC. Rajm. Trkanem, za ASS Lipník přijel uč. Hynčica, za ASS Prostějov předseda JUC. Boh. Lázníčka, za Ústředí K. S. Čs. předseda Emil Zavadil spolu s Miloslavem Špačkem. Ač předseda M. S. S. rozeslal pozvánky, přece účast okolních studentů byla nepatrná. Studenti, nesmíme zapomínat arcibiskupa Stojana. Na nás v první řadě platí slova nejdp. rektora Habeše v jeho kázání: »Oslavovat arcibiskupa Stojana smíme. Ale především dbejme, abychom kráčeli ve vůni jeho ctností.« — ad —

ČESKÁ DELEGACE NA KONGRESU V POLSKU.

Byla početnější než léta minulá a přece ještě ne tak početná, abychom měli zastoupení ve všech odborech. Referentem v plénu byl Dr. Jos. Doležal: Bludy kapi-

talismu jako pramen krise. Dr. Doležal zasedal také v předsednictvu kongresu za českou delegaci. Dr. Klimeš z Prahy zastupoval český seniorát, jehož jménem kongres pozdravil a zúčastnil se v sekci seniorů. Emil Zavadil vyřizoval při zahájení pozdrav jménem J. E. nejdp. arc. Prečana, přečetl list J. M. nejdp. opata a promluvil za Ústředí katol. studentstva čsl. v Praze. Zúčastnil se spolu s kol. JUC. Mil. Špačkem v sekci Cyrilometodějské, kde přednesl referát o unijní práci u nás. V Poznani pozdravil také v radiu polskou mládež v několikaminutovém projevu. Tajemník ÚKSČs. JUC. Jan Matějka referoval v sekci dívek o dívčím hnutí u nás a byl zapisovatelem kongresu a všech jeho sekcí. Předseda M. S. S. kol. JUC. Miloslav Špaček jmenován sekretářem v sekci Cyrilometodějské a členem resoluční komise. Kol. JUC. Adolf Hrdý, o jehož účasti rozhodl zájem na výměně ke studiu do Polska, referoval v sekci výměny, jejímž stálým referentem za Ústředí K. S. Čs. byl jmenován, a rovněž zasedal v resoluční komisi.

Delegace česká přinesla několik cenných námětů, které byly pojaty do resoluce. 24. července oslavil v kruhu české delegace senior Č. L. A. Dr. Josef Doležal své 40. narozeniny, k nimž mu blahopřál jménem katol. studentstva předseda Ústředí.

Zvýšená účast české delegace nabyla ohlasu v českém tisku, kde letos referovali: Emil Zavadil v »Našinci« ze dne 28., 29. července a 2. srpna a v »Apoštolátu sv. C. a M.« v zářijovém čísle, které přináší i fotografie české delegace na kongresu, kol. Jan Matějka v »Lidu« dne 2. srpna a kol. Adolf Hrdý v »Lidových Listech« ze dne 9. a 10. srpna.

Zájemce odkazujeme na tyto podrobné referáty, pro něž v »Jitru« není dostatek místa. —ze.

NĚCO O VÝSTAVCE.

Kdo při sjezdu navštívil naši výstavku, tomu se jistě líbila. To říkám ne proto, abych pochválil naši práci, ale abych tlumočil vám všem to, co říkali ti všichni nestudenti. Mnozí z těch, kteří ještě stále s rezervou se dívali na studenty a přišli spíše jen ze zvědavosti, dlouho procházeli jednotlivými částmi výstavky a nešetřili chválou. A byli i takoví, kteří pořadateltvu stiskli ruku a řekli: »Věříme ve vaši práci. Pokračujte tak dále.« — A to byl ten vlastní úspěch výstavky.

Členové jednotlivých sdružení se zastavovali u svých exposic a porovnávali s ostatními a byli jistě spokojeni všichni. Vždyť ze všeho vanula vzpomínka na to, co bylo tenkrát, když vznikal ten který předmět expozice. A bylo to zas nadšení, podepřené tím dávným entusiasmem, které vedlo všechny k tomu vnitřnímu slibu nové, dokonalejší práce.

A ptáte-li se, jak vznikla výstavka, jest těžká odpověď. Byl to chaos, který byl dán přemnohými přáními, podmínkami, druhem expozice, truhláři, čalouníky, vrátným, nosiči studentskými, lepiči a vystřihovači písmen, kritiky i povídky. — Ale přes to, že to všechno byla obtížná práce, pro studenty i studentky nezvyklá, přece jen pevná vůle a organizace z toho množství charakterů a letor jednotlivců. z této spousty barevných papírů, úhlů, napínáčků, lepidel, vtipů a

smíchu vyvedla exposici, jež mohla konkurovat všem expositivům obdobného rázu. Bylo třeba jen trochu dobré vůle, obětí a kázně a promyšleného organizování práce, aby spousta materiálu z chaosu byla vyvedena jako krásný obraz a diagram díla katolických studentů.

A tu jest se třeba zmínit o těch, kdož se zvláště zasloužili o výstavku. Kulturní odbor při Ústředí jako oficiální pořadatel výstavky, vzal na sebe velikou práci. Několik dní před výstavkou skoro nemožnou. Ale to zas neznáte předsedu kulturního odboru. Ten, když si řekne, že to bude, tak to bude, kdyby šidla měla padat a telefon ochraptět. Dovedl poprosit studentky z SSSd Vinohrady, dát jim nůžky, z tiskárny a kdoví odkud ještě přinést papír, lepenku, napínáčky a všechna ta »hejblátka«, a práce začala. Studenti z SSSm Praha byli již na práci zvyklí, těm se nemusela ani připomínat. K tomu, kde se vzal, tu se vzal, jeden pán, stále křičící a pobíhající s úhlem a pravítkem, v bílém pláští (jmenoval se Jiří Votýpka), a svým vtípem strkal práci stále dopředu. A zatím si podávali dveře různí páni mistři, včetně různých kritických osob. Ale studentky a studenti dokázali, že klasické vědomosti včetně přírodopisu a zoologie možno uplatnit v praxi s úspěchem výtečným. I cukrářské umění se zde uplatnilo pokud ochutnávání se týče.

Byl by to pestrý film té přímé výstavkové práce manuální, ale ještě pestřejší té práce, již bylo nutno organizovat jako za kulisami, aby nebrala chuť pracujícím. Předseda kulturního odboru s arch. C. Votýpkou až do poslední chvíle se odvažovali jen doufat a jen po

Jménem ÚKSČs děkuji tímto způsobem

p. prof. Mons. JANU NEP. BOHÁČOVI,
řediteli Arnoštovy koleje,

za laskavou ochotu a spolupráci při budování naší výstavky, za propůjčení sálu v Arnoštově koleji a za mnohé dary pro tuto výstavku.

Děkuji mu za krásný proslov při otvírání výstavky a za slova, jimiž chtěl práci našich studentů veřejnosti přiblížit a za slova, jimiž vléval novou chuť k práci všem studentům.

Zaplat' Bůh!

Předseda kultur. odboru.

sobě vrhali znepokojující pohledy, a když již všichni zahodili své nástroje, oni počítali, měřili, kreslili a uvažovali.

Nebyli by to ale studenti a studentky, aby se práce nepodařila. A jest třeba zvláště pochválit studentky z Vinohrad a studenty z SSSm Praha, kteří opravdu vykonali mnoho. Děkuje jim za to. Jejich exposice byly jedněmi z nejhezčích. Děkuji i za odborné vedení a za umělecké provedení celé výstavky mému příteli arch. C. Jiřímu Votýpkovi, který nám věnoval velkou část ze svého uměleckého elánu.

S chutí a s novými zkušenostmi jsme otvírali výstavku jako velké překvapení té veřejnosti, jež o nás chtěla vědět. A s novými zkušenostmi budeme pracovat dále, aby, až jednou ti, co přijdou po nás a budou počítati vykonanou práci podobnou exposici, měli cestu snadnější a otevřenější.

Těšila-li se výstavka úspěchu, těšili jste se mu, kolegové a kolegyně, vy všichni. Byla to vaše nenáročná, obětavá, studentská práce, z které mějte radost jako já.

M. Krejsa.

MISIE A STUDENTI.

Jak pracují studenti na tomto poli apoštolátu, poznali jste všichni při naší výstavce z exposice misijní. Studenti z arcibiskup. gymnasia v Bubenči sledují pozorně práci misionářů. Čtete o nich v jejich časopise »Pán volá«. Za ochotného a obětavého vedení dp. Váňky studenti shromáždili pro výstavku tolik krásných a zajímavých věcí, že každý delší dobu postál u jejich exposice. Ty vyložené předměty zdály se být kuriozitami a přece každý z nich představoval velký díl jejich práce a lásky. Nazývají svůj časopis »Pán volá«. Plně pochopili to volání k lásce a práci. Čtete jejich časopis a pracujte s nimi na této vznesené myšlence, a to bude i jim díkem za spolupráci při výstavce.

Děkuji kolegům z Bubenče za jejich práci, jež jako jedna z nejlepších se zařazuje do hnutí katolického studentstva.

Předseda SSS v Hradci Králové

vdp. P. FRANTIŠEK RYBA

přijal dne 29. června t. r. kněžské svěcení a dne 9. července sloužil v chrámu P. Marie v Nové Pace první mši svatou. — Srdečně blahopřejeme a prosíme, aby důstojný pán, který nám vždy tak dobře rozuměl, nás i nadále vedl a s námi spolupracoval. Budeme vděční.

Výbor SSS v Hradci Králové.

SSS V HRADCI KRÁLOVÉ. Na výborové schůzi, konané na konci června t. r., bylo usneseno, aby valná hromada byla vykonána až v září (17.). Podrobnosti budou oznámeny ve studentské hlídce »Štítu«, která začátkem školního roku bude opět zavedena. Okolní Sdružení prosíme, aby nám oznámila data valných schůzí k uveřejnění.

—cm.—

DOPISOVÁNÍ S BRATRY SLOVÁKY propagovalo SSS v Hradci Králové již loňského roku. Jest si přáti, aby se letos počet dopisujících zvětšil. Příčinou nedorozumění mezi Čechy a Slováky je neznalost poměrů. Staré generace pro vyřešení poměru československého již mnoho nevykonají pro svou neústupnost. Je na nás, mladých, abychom se poznali. Poznání ve-

de k spolupráci. — Kolegyně a kolegové, kteří chtějí poznati smýšlení a povahu slovenského katol. studenta a seznámiti se pravdivě s poměry na Slovensku, dopisujte si. — Dosud máme k dispozici ještě dvě volné adresy slovenských kolegů, kteří si chtějí dopisovat. Bude-li větší zájem, seženeme další. Dotazy řiďte na SSS Hradec Králové, Boromeum. —cm—

Z dopisů.

SLOVO K MNOHÝM.

Stala se mi nedávno příhoda: Přišla středa a dívka s odznakem SSS vešla do trafiky. Čekám opodál s úmyslem popotati se na jejich činnost ve Sdružení. Vtom dívka vyšla a — nenesla sice bohudík »Egypt« — ale Hvězdu; mnohá ví už, co chci asi říci. Ano, taková četba do rukou katolické studentky, vůbec katolické dívky a ženy, vůbec nepatří. Dívka, která ji čte, dokazuje, že je buď velice neuvědomělá nebo strašně lhostejná. Obojí je pro katol. dívku špatnou známkou, zejména ona lhostejnost. Lhostejnost je prý tuberkulosou duše, napsal kdesi V. Zima. — Připouštím, že je snad ve Hvězdě něco, co by dívku mohlo zajímat, ale je tam něco, co dívku nemá a nesmí zajímat. A že se vydávají ony listy a v takovém číselném množství, jsou také jednou příčinou katolické dívky a ženy. Pan dr. Braitó v 6. čísle posledního ročníku Na hlubinu mezi jiným píše: Nikdo nikdy tak nesnížil ženu jako žena sama sebe, když dopustí, aby se jí mohly vydávat tak smrdutě pusté a prázdné jejich žurnály, jichž idiotství se pak ozývá v těch děsivě prázdných hovorech . . . A v jiném čísle Na hlubinu v Pracovně píše o studentstvu: Jejich (studentstva) zájem o literaturu a dnes především o náboženské a sociální otázky je dobrou nadějí. Děkuje panu doktoru za jeho krásná povzbuzující a uznalá slova o nás, ale kdoví, coby na to řekl, jak mnoho a mnoho katolických studentek a jejich matek a vůbec jak v mnohých katol. rodinách se ony listy odebírají. — Vyhlaste vy, katolická mládeži, boj proti této četbě, tomuto tisku! Proti nekatolické knize postavte katolickou knihu, proti nekatolickému časopisu katolický časopis, proti Hvězdě Československou ženu (Praha II., Karlovo nám. 5 — vychází 2krát měsíčně po 80 h), proti Moravance Svět (vychází tamtéž).

Beatrice.

FUNKCIONÁŘŮM SSS. Žádáme vás, abyste laskavě hlásili jména, obor studia, případně byt členů-abiturientů, odcházejících na vysoké školy pražské správnímu výboru Čes. Ligy Akademické, Praha II., Spálená ulice 15. Chceme je vyhledat, poradit jim a získat je práci v Katolické akci, jejímž jsme jediným pražským akademickým členem.

Správní výbor Č. L. A., Praha II., Spálená 15.

OBNOVA

societas ucrainorum studentium catholicorum
Leopolí, Sykstuska 39a.

Vážený pane profesore!

V 9. čísle letošního »Jitra«, na str. 283, byla uveřejněna zpráva p. t. »Mládež ukrajinská Kristu!«, z níž je viděti, že P. T. redakce a čtenáři »Jitra« stali se obětí nesprávné informace, ubližující nám, katolickým studentům ukrajinské národnosti. Žádáme proto za laskavé uveřejnění připojeného vysvětlení, což budeme považovati zároveň za zadostiučinění pro veškeré organisované ukrajinské katolické studentstvo. Ve Lvově, dne 21. června 1933.

Za organisaci ukrajinského katolického akademického studentstva »Obnova«:

Bohdan Lastovečský,
předseda.

Iryna Ivančuk,
tajemník.

»MLÁDEŽ UKRAJINSKÁ KRISTU!« A KATOLICKÉ AKAD. STUDENTSTVO UKRAJINSKÉ.

V »Cyrilo-metodějské hlídce« v 9. čísle »Jitra« byla uveřejněna zpráva o náboženské manifestaci ukrajinské katolické mládeže s nesprávnou poznámkou, že »katolické akad. studentstvo ukrajinské pokládá Katolickou akci za jařmo, jímž chtějí spoutat Poláci sjednocené Ukrajince, a proto odřeklo svou účast.« Ve skutečnosti katolické akademické studentstvo ukrajinské aktivně zúčastnilo se této jubilejní náboženské slavnosti, která ve dnech 6. a 7. května t. r. shromáždila ve Lvově kolem 100.000 ukrajinských poutníků. Zejména, jakožto pořadatelé, katolické studentstvo ukrajinské přičinilo se velikou měrou o okázalost celé manifestace a k uspořádání velkolepého průvodu ulicemi Lvova. Jubilejní katolická manifestace ukrajinské mládeže, jejíž heslo: »Mládež ukrajinská Kristu!« bylo uskutečněno v rámci slavnosti přísahou všech poutníků na věrnost Kristu, byla důkazem velké životnosti katolicismu u této části ukrajinského národa, která na rozmezí dvou světů, Evropy a bolševické Evrazije, za nejvyšší nepříznivých politických poměrů hájí svou národní individualitu a své katolické přesvědčení. Nelze tam najít ani nejmenší stopy »nedůvěry k Západu«. Tato manifestace je pro nás důkazem, že právě ukrajinská řecko-katolická církev je určena k tomu, aby byla nositelem a šířitelem Cyrilo-metodějské myšlenky mezi svými nesjednocenými bratry a mezi východními Slovy vůbec. Ukrajinské katolické studentstvo nepokládá »Katolickou akci za jařmo, jímž chtějí spoutat Poláci sjednocené Ukrajince«, neboť Katolická akce mezi Ukrajinci je možná pouze prostřednictvím ukrajinské řecko-katolické církve a nikoliv prostřednictvím činitelů polských.

Za organisaci ukrajinského katolického studentstva
»Obnova« ve Lvově:

Bohdan Lastovečský,
předseda.

Iryna Ivančuk,
tajemník.

Zveme Vás na

akademický týden

který pořádá Filosofická Revue, Česká Liga Akademická, Moravan, Svoradov a jiné akademické spolky,

ve dnech 28. září až 6. října 1933 v klášteře svaté Markety v Břevnově

Akademický týden svěřili jsme zvláštní ochraně našeho sv. biskupa Vojtěcha, dostalo se nám k němu zvláštního apoštolského požehnání od sv. Otce Pia XI. a pod svůj protektorát laskavě jej vzali

J. Ex. nejdůst. pan Th. a JUDr.
KAREL KAŠPAR
arcibiskup pražský

J. Ex. nejdůst. pan ThDr.
LEOPOLD PREČAN,
arcibiskup olomoucký

celý nejdůst. československý episkopát, theologická fakulta v Praze a Olomouci

nejdůst. pan generál řádu dominikánského
Dr. ST. M. GILLET

Jeho Excellence
PAUL CLAUDEL,
velvyslanec Francie

Čestné předsednictvo

J. M. generál rytířského řádu křižovnického ThDr. Jos. VLASÁK. — J. M. Dr. Method ZAVORAL, opat strahovský, komandér francouzské čestné legie, čestný doktor university v Kluži atd. — J. M. Dr. Dominik PROKOP, opat břevnovský a broumovský. — J. M. Arnošt VYKOUKAL, opat emauzský. — Nejdůst. pan Dr. Leop. ŠKAREK, provinciál řádu Tovaryšstva Ježíšova. — Nejdůst. pan Václav BUBENÍK, provinciál řádu kazatelského. — Nejdůst. pan Jos. HOPFINGER, provinciál řádu františkánského. — J. M. Msgre ThDr. Jan HEJČL, univ. prof., dom. prelát J. S. — Msgre ThDr. Jos. ČIHÁK, sídelní kanovník u sv. Víta. — Msgre Dr. Otakar ŠVEC, sídelní kanovník u sv. Víta. — Msgre Dr. Otto STANOVSKÝ, kanovník kapituly vyšehradské. — Msgre Dr. J. BOHÁČ, papežský komoří. — Msgre Ph. a ThDr. Mikuláš PFEIFFER, sídelní kanovník kapituly košické. J. Ex. Dr. J. J. RÜCKL, zástupce patriarchy jerusalem-

ského, papežský komoří. — President České akademie pro vědy a umění J. B. FOERSTER. — J. Mag. vice- rektor university Komenského v Bratislavě, univ. prof. MUDr. F. REINSBERG. — Prof. české techniky Dr. Karel SVOBODA, náměstek primátora města Prahy. — Spectabilis univ. prof. JUDr. Jos. DRACHOVSKÝ, děkan právnické fakulty Karlovy university v Praze. — JUDr. Frant. VAVŘÍNEK, prof. Karlovy university. — MUDr. Jaroslav JEDLIČKA, docent Karlovy university. — JUDr. Bohuš TOMSA, prof. Komenského university. — MUDr. Vilém HONS, prof. Komenského university. — MUDr. J. F. BABOR, prof. Komenského university v Bratislavě. — Dr. Jos. HEGER, ředitel Sušilovy koleje v Brně. — Pan Frant. X. KINSKÝ. — Paní Ilka LOBKOVICZOVÁ. — Paní L. KERSEN- BROCKOVÁ. — Paní Zd. BRAUNEROVÁ, akad. malířka. — Paní Hana SVOBODOVÁ.

Slavné služby Boží při zahájení 28. září bude míti J. M. pan opat Dr. D o m. P r o k o p
Slavné Te Deum dne 6. října J. Ex. nejdůst. pan arcibiskup Dr. K a r e l K a š p a r

Program

Hodnoty, které přináší životu křesťanská kultura

J. PAPICA: »Pojem křesťanské kultury.« (ÚVOD.)

A) Filosofické a vědecké základy křesť. názoru.

Univ. prof. Dr. Erich PRZYWARA: Die Krise der Kultur. Begriff und Problem der Kultur. Die Idee christlicher Kultur.

Univ. prof. Dr. J. BENEŠ: O lidské duši a o jejím poměru k tělu.

Dr. Meth. HABÁŇ O. P.: Metafysické životní hodnoty. Souhrn metafysických pravd.

MUDr. Alex. PARTÓŠ: Der Lebensbegriff in der Physiologie.

B) Přejít z filosofie k víře.

Univ. prof. Dr. Jos. MATOCHA: Víra je rozumná (rationabile obsequium).

C) Písmo svaté.

Univ. prof. prelát Dr. J. HEJČL: Estetická stránka Bible.

Univ. prof. Dr. ZAPLETAL: Náboženskomravní ráz, obsah a význam Bible.

Dr. Pavel ŠKRABAL O. P.: Bible a tradice. O inspiraci Bible a o její bezbludnosti.

D) Theologie. Její vliv na výchovu charakteru.

Univ. prof. R. GARRIGOU-LAGRANGE: Les trois âges de la vie spirituelle.

Univ. Prof. Dr. Fr. CINEK: Mše svatá.

Dr. S. BRAITO O. P.: Přirozeno a nadpřirozeno. Nadpřirozené obohacení člověka.

2. Jak užití v praxi křesťanského světového názoru

Univ. prof. Dr. St. M. GILLET, generál O. P.: L'éducation intellectuelle. L'éducation de la volonté. L'influence de l'église sur les rapports internationaux.

Převor prof. E. SOUKUP O. P.: Manželství.

Univ. prof. Dr. TÓTH: Erziehung des Charakters.

Dr. J. E. URBAN O. F. M.: Náboženství a modlitba jako činitel v náboženském životě.

Koreferáty přednesou a debaty povedou: J. Ex. Dr. Rückel, Doc. Dr. Hyníe, Doc. Dr. Kalista, Dr. Sylva-Tarouca, Dr. Doležal, Dr. A. Fuchs, IngC. Mauler, P. Dr. Habaň, P. Dr. Braito, P. Dr. Urban, prof. Závadský.

Organisace

1. Akademický týden pořádán je pro veškeru inteligenci bez rozdílu vyznání a národnosti.
2. Podmínkou účasti je středoškolské vzdělání.
3. Frekventanti dělí se na dvě skupiny:
 - a) studenty a studentky, kteří platí 30 Kč, včetně stravování. Ti, kdož v Praze nebydlí, budou zdarma ubytováni. Těmto bude vydán zvláštní domácí řád, podle něhož budou povinni se řídit.
 - b) frekventanty s vysokoškolským vzděláním a učitele, kteří platí kolejně 50 Kč. Stravovati se mohou na místě, a na žádost opatříme jim levné noclehy, takže denní náklad, který si ovšem musí hraditi sami, nepřestoupí asi 20 Kč. Kolejně je stanoveno s ohledem na dnešní poměry, co nejnižší. Slevy nemohou býti poskytovány. Naopak, každé dobrovolné zvýšení poplatku bude vděčně přijato. Účastníci skupiny b) mohou se přihlásiti také jen k návštěvě odpoledních přednášek. Poplatek pak činí 35 Kč. Pro studenty toto ustanovení neplatí!
4. Veškeré přednášky konají se v sálech a v zahradě kláštera břevnovského. Význační hosté z ciziny budou míti vždy po jedné přednášce v Pra-

3. Křesťanská sociologie

Univ. prof. P. Dr. Le ROOY O. P.: La résistance aux lois injustes. Le nationalisme. Les origines du contemptorain.

Msgr. Dr. M. PFEIFFER: Christliche Volksrechtliche Grundsetze.

Univ. prof. Dr. Bedř. VAŠEK: Zhodnocení soudobé situace sociální. Encyklika Quadragesimo anno a nutná přestavba společnosti. Církev a morální síly jako sociální činitel podle encykliky Quadr. Anno.

Prof. Dr. Bernard SKÁCEL: Zásady sv. Tomáše o řízení státu.

E) Dějiny a literatura.

Paul CLAUDEL (téma dosud neudáno).

Univ. prof. Dr. V. BIRNBAUM: Umělecko-historický význam Prahy.

Prof. MUCKERMANN S. J.: Vertreter der Weltliteratur.

Univ. prof. Dr. THÉRY: La théologie mystique de Denis l'Aeropagit.

Ing. Ferd. PŮJMAN: Sv. Tomáš a umění.

Univ. prof. Dr. Eduard WINTER: Bolzanos' Bedeutung für die Prager Universität.

- ze (v městě), které budou přístupny nejširší veřejnosti; podrobnosti budou oznámeny později.
5. V rámci tohoto týdne bude uspořádáno divadelní představení některého díla Claudelova. — V neděli dne 1. října uspořádána bude velká Garden-party v zahradě Břevnovské, jejíž umělecký program laskavě uspořádá Ing. F. Půjman, režisér Národního divadla.
6. Podrobný rozvrh hodin je rozeslán současně. (Změny jsou ovšem vyhrazeny.)
7. Pokud jde o státní a veřejné zaměstnance, učitele a žáky nejvyšších tříd středních škol, zažádali jsme jednak o dovolenou, jednak o úlevy pro návštěvu A. T. (Viz přihlášku.)
8. Návštěvníkům mimopražským bude poskytnuta mimořádná sleva na drahách.
9. Frekventantům bude vydáno zvláštní osvědčení o návštěvě týdne.
10. Přihlášky na přiložených formulářích a veškeré dotazy adresujte sekretariátu A. T., Praha I., čp. 78.
11. Dobrovolné příspěvky a dary, hlavně též ve viktualích, vděčně přijímáme. (Druh a množství ráčte laskavě sdělit na adresu pí Julie Blažková, Praha II., Karlovo nám. č. 10.)

Každý, kdo můžeš, ihned se přihlaš!

litro

časopis katol. studentstva

Jitro

vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon číslo 44.910. Číslo účtu u Poštovní spořitelny 206.271. — Předplatné: pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar.

Kdo si ponechá dvě čísla, jest považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti.

Redaktor

prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“.

Hlídkové

Redakční uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

Z OBSAHU

2.

č í s l a

Uzávěrka pro č. 3. 15. října 1933.

zprávy zasílejte redakci do Prahy.

Red.: Tři snímky téměř výchovné. — Z náboženského kursu studentek v Předklášteří. — A. B. C.: Výtvarné umění. — Vít. Skála: Poslední okamžiky. — M. Pokorný: Začátek stud. roku v Olomouci. — V. Zima: Světec slz. — Básně. — Hlídky. — Dopisy. — Obrázky.

Zprávy dopisovatelům:

Hradský: Formálně nedokonalé, nehodí se. — Tatra-nistra: Díky za dobrou vůli. Příspěvky toho druhu jsou mi vítány. — Vít. Skála: Skautské historky rád uveřejním. — V. T.: Pro nynější úroveň Jitra nestačí. — J. Ch.: Rovněž. — H. N. -ská: To by nám řekli, že

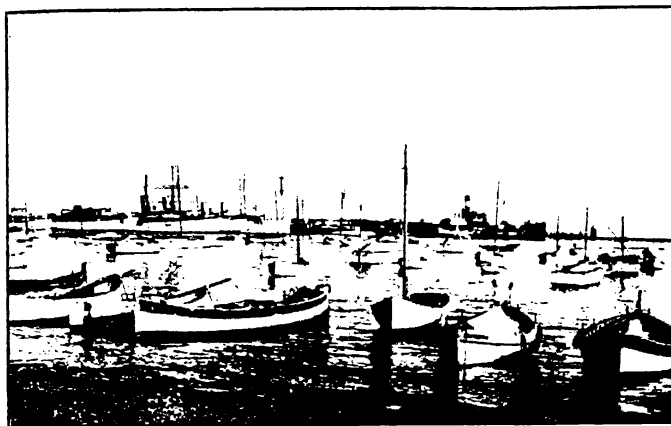
je to slohové cvičení. — Příspěvky, které nejsou zamítnuty v těchto zprávách, jsou přijaty, i když se nedostaly do tohoto čísla. Vyjdou v čísle následujícím. Z technických důvodů není možno hned všechno zařaditi.

**Předplatili jste a rozšířili
již sobě a svým
známým letošní**

Jitro?

Vychází opět s novým zajímavým obsahem, který sleduje všechny cíle, jež pokládáme za důležité u opravdu katolicky kulturního časopisu. Nezapomínejte! Doporučte!

Čtěte!

J I T R O

časopis středoškolských

studentů katolických

Ročník XV. Číslo 2

V Praze v říjnu 1933

Světlo a stín jsou pohádkou lodic v mořském přístavu.

Redaktor:

Tři snímky téměř výchovné

I.

Na verandě turistického hotelu hraje trio: housle, klavír, buben. Jakýsi rytmus, jakási úryvkovitá melodie. Klavír snížen na bicí nástroj a proto klavirista hraje z paměti a dívá se do ulice. Na verandě nesedí nikdo. Jen dole pod velikými slunečníky několik hostů. Starý pán a mladá dáma hrají v karty. Dva turisté zkoumají mapu. Číšník pobíhá. Ve strouze, která protéká zahradou, se točí kolo, mající napodobovati klapání mlýna. Hudbu nikdo neposlouchá. Není také proč. Řve to na vás z každé hospody. Učili jste nás, hudební teoretikové, že první věcí v hudbě je melodie, druhou rytmus, třetí harmonie, čili dohromady krásná melodie, nesená výrazným rytmem a podepřená vhodnou harmonií. Je to tak?

Dobře. Ti dobří muži dohráli svůj šlágr, usedají, jeden zívá, druhý si utírá čelo, třetí si zapaluje cigaretu. Po deváté večer dostanou zbytky od večere. Tuto skutečnost nezastře ani povzdech romantické a poněkud nervosní dámy, která sedí vedle a praví, že to klapající kolo ve strouze, vzdálené zvonce krav a tichý šum jedlí tvoří nádhernou symfonii. Pro fonetiky se poznamenává, že ta sléčna vyslovuje r jaksi hrdečně a řekne-li, že je něco nádherné, je v tom slově to r, takže je možno se tím kochati. To pokládáme za právo místního doktora, který sem chodí na kávu, a proto spěšně odcházíme, ještě než ti tři dobří muži znovu začnou rámusiti.

Hledá se ticho. Sentenciosně založený duch vám připomíná, že ticho se rozeznává dvoji: mrtvé a živé. Mrtvé ticho vzniká nepřítomností a vzdáleností bytostí a věcí. Živé ticho vzniká zmlknutím bytostí a věcí přítomných. Živé ticho je hudba, které neslyšíš, ale kterou bys rád dirigoval, mávaje rukama ve vzduchu jako křídly

II.

V jedné restauraci při večeři. U stolu sedí třináctiletá studentka. Rodiče šli ten den na výlet a ještě se nevrátili. Číšník se sklání k děvčeti a odřikává seznam jídel, která jsou připravena. Děvče se rozmýšlí a nechává státi a čekati číšníka na své rozhodnutí. Kdyby to dělala s komickou vážností, bylo by to prostě k smíchu a nebylo by příčiny rozhořčovati se. Nehraje si na dospělou, naprosto ne. To děvče už dospělé jest. Dospělost se zde rozumí vědomí, že někdo za peníze nás musí poslouchati. Na základě toho vědomí na příklad připouští jedna velmi vznešená paní, že i chudí lidé přijdou do nebe: Kdopak by nás tam obsluhoval? Kdo chce, může na takových námětech sledovati vliv společenského postavení na vývoj názorů náboženských. Může také plaidovati pro humanitu: je k tomu dosti vhodná i dlouhá chvíle: ten číšník pořád ještě stojí před tím děvčátkem. To děvčátko sotva ví, co je humanita. Ten číšník to možná ví, ale není mu to zatím nic platno. Co z toho máme, když naše lidství jest nám zjeováno v podobě tak ubohé: sloužiti bližnímu je zákon humanity. Tento číšník slouží, ale raději bychom viděli, aby ho někdo škrtil, neboť v tom případě by ten nádherný chlapík ukázal sílu svých paží. A kdyby ne, my jistě bychom mu přiskočili na pomoc a vyrvali ho z drápů útočníka. Ale takto humánně a s chladnou zdvořilostí a zdánlivou nevšimavostí přihlížíme, jak ten číšník se uklání tomu děvčátku a běží do kuchyně.

III.

A je-li život souhrnem sil, bojujících marně proti smrti, to jest proti rozkladným tendencím hmoty, proti zmineralisování všeho živého, co pomůže, pane profesore X Y, když přesně 10 minut před sedmou ráno vyběhnete ze svého pokoje v plavkách a v jakési pruhované, pletené košili, pískáje na píšťalu a svoláváje obyvatele zotavovny k rannímu cvičení na slunci? Ovšem, to cvičení se také fotografuje a zdařilé snímky se vlepi do ústavního alba, ovšem a po cvičení se rozdávají bonbony, které poslal pan centrální ředitel. Nevím, co si myslí dělníci, kteří překopávají kameňitý břeh před zotavovnou. Bylo by snadné přisouditi jim nějaké protiměšťácké pocity. Jsou zamlklí a zdá se, že si nevšímají vašich cvičenců a cvičenek. Pracují, a to je jejich celá péče o zdraví. Nemají se čemu učit od vás, pane profesore. A také by se poděkovali, kdyby na ně někdo písal jako na psy.

Lad. Riasnoviech:

Zvečera . . .

Mandolíny
naše plačů
žalostive
do doliny
zvečera . . .

Hmla má habit
potrhaný;
kýsi bedár
v spomínání
bólné cezeň
pozerá . . .

Jeseň lká, že
kvety vädnú
a že bolesť
dušu biednu
sožiera . . .

M. N.:

Ne, nejsem princeznou

Kdybych byla princeznou, byla bych jistě velmi krásná. Měla bych dlouhé zlaté vlasy a modré oči. Nebo černé? Nevím, ale jistě by byly krásné. Možná, že bych byla veselá, všem sluhům odpovídala s úsměvem a smála bych se jejich pokorným a bázlivým úklonám. Jistě bychom měli také šaška v zámku. Měl by na sobě mnoho zlatých a stříbrných rolničků, ale jeho smích by byl ještě mnohem jásavější. Vyváděli bychom spolu jistě všelijaká bláznovství, ale přesto bych v největším smíchu dovedla zvažnět, poněvadž bych byla princezna.

Možná, že bych byla také stále smutná a nikdo by mě nedovedl rozesmát. Ani strakatý šašek, kterého bych měla ze všech lidí nejraději, ba ani ne pastýř s labutí, na níž se přilepilo tolik lidí. A můj otec, starý, bělovlasý král, by rozeslal posly po celé zemi, aby rozhlásili, že kdo mě rozesměje, ten mě dostane za ženu. Ale nikomu by se to nepodařilo, dokud bych se nechtěla sama usmát.

Kdybych byla princeznou, bydlela bych jistě ve velikém hradě na vysoké skále, obklopené se tří stran vodou a s jedné strany hlubokým lesem. Ráno bych honila po cimbuřích sluneční paprsky a večer bych ulehala do růžových lístků. Moje světnička by byla celá bílá a musela by vonět konvalinkami, nebo jasmínem, nebo třeba růžemi. Také bych měla holoubky a hrdličky a po nádvoří by se procházel pyšný páv. Ale já bych nebyla pyšná, třebaže bych byla ještě krásnější než on.

Kdybych byla princeznou, měla bych jistě ráda nějakého krásného prince, který by mne stejně miloval. A když bychom šli spolu — ne, myslím, že bychom jeli na bělouších, anebo bychom se plavili v pěnové lastuře — tak by lidé údivem zapomínali na svou bolest a museli by se radovat z naší krásy a z našeho štěstí. A poněvadž bych ho měla tolik ráda, že bych chtěla býti proň den ze dne krásnější, měla bych mnoho vzácných šatů a po každé bych oblékala jiné. Jednou červené, sahající až po malinké střevíčky, neboť bych měla nejmenší nožku ze všech dívek v království, po druhé blankytné z muších křídélek, ale nejhezčí bych byla v bílých a růžových, utkaných z červánků, obláčků a pavučinky a posázených rosnými krůpějemi. Ale do kostela bych neoblékala ty nejkrásnější, poněvadž pak by se museli lidé na ně dívat a nemodlili by se. A vždycky bych šla až k samému Svatostánku a prosila bych z celého srdce za blaho své země a za spásu všech, které mám ráda. — Ale vždyť to již dělám a nejsem princezna. Ne, nejsem krásná jako princezna, ale moje světnička je také bílá a také to tam voní konvalinkami. Ani nemám prince a mnoho krásných šatů, ale možná, že bych je chtěla mít, kdybych měla někoho, kdo by mě měl rád. Možná, že bych pak chtěla být i hezká, ale ne jako princezna. Spíš jako fialka, sněženka, sedmikráska a když bych nejvíc milovala, tak jako růžička. Bílá.

*Umělec stojí u nesmírného a opuštěného moře,
... bez stěžnů, bez stěžnů, bez žirných ostrůvků,
a zrcadlo, které mu nastavuje, není větší než jeho srdce.*

(Z knihy Jacques Maritaina: Umění a scholastika.)

D A L E K É Z E M Ě

azurové obzory, tušené dálky, měkké linie hor a zčeřené silhouety keřů a stromů jsou pouty toužení a dnešků, jsou sny zítřků a září ranních červánků, jež se stelou do očí jako pohled květnaté louky.

M. N.:

Dvě duše

Jednu Bůh stvořil, když se usmíval a druhou, když plakal,

Sestro, proč jsi vždy šťastná, což nevidíš tolik bídy a neřesti kolem sebe?

A proč ty, sestro, stále pláčeš? Pohled' na něhu a lásku.

Bojím se noci, že je příliš černá a dne, že má stíny.

Raduj se ze svitu hvězd a měsíce a z teplých paprsků slunce.

Vidím choré a zmrzačené a pláči nad nimi.

Raduj se, sestro, neboť nebe jest jim otevřeno.

Trpím s chudými a ostrčenými, slyším pláč sirot, vzdechy opuštěných a trpím dvojnásob.

Raduj se, že jim Bůh ukrátil na zemi, neboť jim dvojnásob vynahradí v nebesích.

Vidím zrazené bez lásky a bez naděje, bez víry v člověka a dobro.

Což, sestro, nevidíš, že je Bůh chce k sobě přivínout tím úzeji? Plesej, že si je vyvolil jen pro sebe a pro svou oslavu. Proto jim dal tolik lásky a touhy, že ji nemůže nikdo vyplnit kromě Něho.

Vidím hříšníky a chvějí se o jejich duši, sestro.

Těš se z pokání, které bude tím pokornější a slavnější.

Sestro, vidím zavržené a oko se chvěje šíleným pláčem . . . Proč neodpovídáš, sestro?

K. K.:

Z náboženského kursu studentek v Předklášteří

Tak už je po všem. Už jsme zas doma a trochu nerady se zas vpravujeme do šedého proudu všednosti. Za námi září osm dní, škoda že jen osm, které uběhly tak rychle, jako prchají tóny oktávy, zahrané na klavíru. Přece nám z nich zbylo mnoho. Cenná poučení krásných přednášek p. prof. Pecky, tichý tón večerních meditací, pak nějaké to kilo, které na nás, díky výborné stravě, přirostlo a konečně, hrst jiskřivých vzpomínek. Ty vzpomínky! Jsou jak barevné korálky, svítí v nich modř nebe, zeleň luk, voní z nich lesy. Navlékla jsem jich několik, které se mi zdály nejzářivější. Prohlédněte si je.

Už-sse-ssypu, už-sse-ssypu, funí samolibě Tišnovka a plazí se jak ošklivá černá housenka po lesklých čarách kolejí. Nic jí nevadí, že svým tělem přetrhává průsvitné, tekoucí provázky deště, kterými se těžká šedá obloha přivazuje stále k zemi. Tahle Tišnovka! Funí si, zpívá si a je jí to jedno, že v jejích temných útrobách dvacet zkormoucených dušiček zoufale nadává na počasí. Ba, bylo to na pováženou. Sotva jsme se hnuly z nádraží brněnského, rozplakalo se nebe beznadějně a nechce se mu přestat. Marně každou chvíli některá z nás, s nosem přitisknutým na okno, ostře pozoruje oblohu, zdali se to už někde »trhá«. Nebe je stále stejně zachumláno do bachratých, šedých mraků jako lenoch do špinavých peřin a provázky deště tkají stále stejně hustou záclonu před oknem. »To přijedeme brzy domů, bude-li takhle pršet.« — »Možná, to přejde,« těší kterási, ale sama tomu nevěří. »Ba, to tak brzo nepřejde, to je zemský dešť,« zní odbornicky od okna. Ra-ta-ta, ra-ta-ta, notuje si vláček a poskakuje, až nám zuby cvakají.

Vedle mne spouští malý světoobčanek serenádu vlastní skladby, bez not a bere to v tak vysokých polohách, až mi uši zaléhají. Není slyšet vlastního slova.

Aby do toho — »Tišnov!« — Stojíme na malém nádražíčku a hledíme, pokud jen malé deštníky, nastavené proti ledovým střelám deště jak štíty, dovolují, na šedé nebe. V té chvíli máme jediné přání. Míti tak hodně dlouhý nůž a rozříznouti jím ty protivné mraky a sloupnout je s modré oblohy jako slupku z pomeranče. Černá Tišnovka se rozkašlala a rozběhla se dál, až mizí v soumraku. Jen v zátočině si mrskla zadečkem a vypískla rozmarně. Je skoro úplně tma a lije jak z konve. To bude cesta! »Honem, je tu autobus, pojedeme! Ó spásná ty příšero silnic, již na tě nebudu nikdy nadávat a vděčně budu polykat prach, jež za sebou necháváš,« slibuji v duchu. Divě se ženeme k autobusu, který se zálibně shlíží v obrovské louži vody. Autobus, jak pohádkový netvor, všechny nás spolykal i s kufry a nemožně přecpán, se rozjel k Předklášteří. Ó, té jízdy! Jízda na splašeném hrochu přes indické džungle by nemohla být divočejší. Vždyť ten netvor chce chvílemi i vzlétnout, jak překrmená husa, která chce vylétnout nad rybník. Kufr, který mi kdosi namátkou postavil na nohu, tančí mi na palci divokou rumbu. Ještě jeden vzdušný výlet, který skončil šťastně dopadem na všechny čtyry, při čemž kufr přeskočil s mého palce na nohu mé sousedky a jsme před klášteřem. Po vykonaném očištění chutě se hrneme do vytoužené »Brány nebes«.

»Tohle je jistě náhrobek nějaké abatyše. Má berlu. Tuhle je královna Konstancie — a copak je asi tohle?« Všechny se shrneme kolem záhadného kamene a luštíme setřelý nápis. Před chvílí jsme vyšli z krásné křížové chodby, kterou nám p. probošt laskavě ukázal a teď čekáme na p. faráře, aby nás provedl památným kostelem. — »A už čekáte, tak pojd'te, pojd'te,« pan farář živě k nám běží, pokud mu objemné břicho dovoluje. Má obličej jak růžový melounek, pěkně plný a lesklý a ze záplavy té růžovosti a lesku svítí bystrá, malá, černá očka. Nad tím nad vším se zdvihají výbojně tři chomáče černých vlasů, značně prořídilých, jak stojáky v seči, nechané na památku, aby dosvědčily, jaký byl les. Hbitě otevírá obrovským klíčem.

»Hled'te, jak se na mne kostelník mračí. Pane, ten by vám toho pověděl víc než já, ten zná historii. To byste slyšely věci.« Pan farář s úsměvem hodí očima po štětinatém kostelníku, který se ale mračí, že mu p. farář bere kšeft.

Sotva za námi zapadly dveře kostela, již spouští pan farář výklad. Je vidět, že tomu rozumí a že se zabývá studiem svého kostela. O každém kamenu, obrázku, hlavici něco ví. Běhá po kostele, upozorňuje, vysvětluje, vplétaje do výkladu vtipné poznámky, až se smějeme. Očka mu jen hrají a tvář mu hoří historickým zápallem jak vycházející sluníčko. Je na svůj kostel velmi hrdý a docela právem. Tak krásných a památných staveb je na Moravě málo. Ovšem, nejkrásnější a nejznámější je portál, věnčící vchod kamennými věnci, lomenými v mírné gotice. Pan farář se právě rozplýval nad krásou kamenných květů, vykvetlých v listech věnců, skládaje při tom ruce na prsou, patrně proto, aby zakryl tuto značně se lesknoucí část své kleriky, když přijela svatba. I musil všeho nechat. Sotva obřad skončil, pan farář již přiběhl, zas všecek udýchán a výklad začal nanovo. Tmavé, dlouhé stíny se nám kladly pod nohy, barevné světlo, prorážející okny, tkalo na dlažbě tuze dlouhý a tuze bledý koberec. Slunce již patrně krvácelo kdesi nad západními lesy.

»Dívky, kdy půjdeme na svačinu a přednášku?« — »Přednáška bude asi večer, ale ze svačiny už nebude nic.« — »I ty jeden Lukulle, jak můžeš myslet na svačinu, hledě na takové krásy.« 'Málo platno. Vábný obraz stolu s líbeznými buchtíčkami a kávou se zjevuje stále malebněji. Našlapujeme, jak na jehlách, okřídlené cukrované buchtíčky, jak rajští ptáčky, poletují před námi a usedají andílkům do natažených ruček. Nemám hladu, ale když slyším kolem sebe stále o svačině, jedla bych také. Konečně se loučíme. Na zítřek jsme pozvaly nejoriginálnějšího pana faráře na akademii.

»Jo, to můžete třeba tamhle, na hrad Střemchov, ale — no, však uvidíte, tam za tarasem je značka,« opálený domorodec, jaksi šibalsky mžouraje, naznačil rukou směr. »Tu je také hrad, no, ten musíme vidět.« Je to sice trochu do kopce, ale my jsme si za těch pár dní zvykly slézat kopce tak dokonale, že bychom si troufaly i na Matterhorn, o nějakých Tatrách ani nemluvíc. Kdo by se divil, že, vyzbrojeny takovým sebevědomím, pohrdly stezkou. Jen jsme si přečtly tabulku s pyšným »NA HRAD STŘEMCHOV«. Lezly jsme tedy. Skulinami mezi keři, jak děravými záclonkami je vidět domky Mezihoří s barevnými poduškami zahrádek a protější temně zelenou stráň. Stoupáme chutě a jen tak občas se díváme, že ten hrad není odnikud vidět. Chvilími se musíme takřka vznášet jako víly po uzounkém chodníčku, který na některých místech úplně vykousnul ničivý zub denudace nebo erose. Pod námi v hluboké strži se krčí chaloupky. Jémine, takhle uklouznout, tak vletíme někomu rovnou do komína. Doposud to jakžtakž šlo dopředu, ale teď je před námi najednou spousta kamení. Chvilí stojíme, ale pak, ej, co my dbáme na tom světě na sloty a psoty, zdravé nohy máme a boty se dají »podtuplovat«. Jen do toho. A teď nastalo to pravé. To jsme poznaly, co je léztí na Střemchov. Kamení se nám sype pod nohama jak živé. Chytáme se po vzoru chobotnice všeho, i suché divizny a po čtyřech, po třech, jak se dá, se drápeme nahoru (po dvou nešla ani jedna). Kdo by se na nás díval s cesty, mohl by si udělat krásnou představu o opicích na skalách Gibraltaru. V tu chvíli lituje kterási hořce, že nemá tolik noh, co stonožka. To by si to teď šinula. »Ale kolik párů punčoch bys tak asi potřebovala.« Mít alespoň rezervní pošinky pro takovéhle »horské« tury. Mám dojem, že se octnu přece v některém z těch komínů tam dole. Přede mnou se drápe kterási kolegyně. Vidím ji vlastně jen jako modrý pahoreček na čtyřech nohách. Tiše heká a sténá: »Nelez za mnou tak těsně, já brzo poletím.« Chudák, patrně ji pronásleduje také představa otevřeného jícnu komínu tam dole v údolí. Cesta je nekonečná. Některé se plazí po zvláště těžkých úsecích po bříšku.

Naše studentky v Předklášteří

Naše studentky nikdy nezůstanou za studenty. Dívejte se, jak i jim se dařilo v jejich táboře, t. j. u vody, v lese, na skalách.

1. obr.: Na návštěvě v zotavovně Milosrdných sester v Žernůvce.

2. obr.: To není v Remeši ani v Char trech, to je v Předklášteří.

5. obr.: Přechod přes hlubokou řeku, která obzvláště ve svých hlubinách je nebezpečná pro nahé nožky děvčat. Pozor! Vody je pod kotníky! A přece se nikdo neutopil.

4. obr.: Nahoře na skalách — kdo by se nesmál, když se všechno směje, když slunce divoce pokřikuje až to o skály ozvěnou tleská. Listí zelených keřů vám poví, jak radostno jest vysoko na skalách, když rozpálené kameny jsou teplem měkké a když květinčky naivně rozvírají oči údivem vzhůru k obloze.

Pan redaktor Pecka mezi tolika studentkami jistě vzpomíná na svá studentská léta. Taková vzpomínka vykouzlí i jemu na tváři úsměv.

*Snad by se pisatel této kursivky mezi tím houfem děvčat také smál — nebo ne?
K.*

Konečně určené a podřené jsme nahoře. A teď ten hrad. Doufáme, že budeme za tu cestu odměněni. Uvidíme. — A viděly jsme. V stinném háji se malebně rýsuje menší hromádka šutru a u ní vyzděná díra, napolo zasypaná. Kdyby to zde bylo přístupnější, jistě by v ní byly rozbité hrnce a staré střepy. To bude asi hradní studně, těšíme se a jdeme hledat hrad. Marné naše namáhání, hradu není. Ta díra, to je vše, proč jsme se sem plazily. Tohle, vy, Tišňováci, se opovázíte nazvat »hradem« Střemchovem? Ó, musíte to mít přebujnou fantasií. Když už jsme zde, alespoň sníme, co nám sestry do aktovek udělily. »To jsme nemusely vylézt tak vysoko, abychom snědly chleba,« vrčí kterási. »No, mlč, jistě by nám tak nechutnal, jako teď.«

Je večerní meditace. Tiše sedíme v přednáškové síni. Ještě před chvílí v rekreaci jsme sršely bujnou náladou, ba ještě na počátku meditace nám v hlavě doznívá smích, ale vzduté vlny veselí zvolna klesají. Z koutů vystupují stíny a opřádají nás nehmatatelnými pavučinami. Venku za okny umírá den. Již skoro dohasl. Soumrak již dávno zavěsil na okna šedé záclony, které černají pod dechem noci. Zčernaly lesy, noc s nich smazala barvu a podobají se teď kusům černého sametu, lemovaným černou krajkou. Západ ještě svítí žlutým studeným světlem. Již dávno umřelo slunce za kterýmsi kopcem, již dávno 'zbledl zakrvácený západ, a teď je nebe tak čisté, jasné a klidné, jako by sama tvář boží hleděla na ztichlou usínající zem. Tiše padají slova do houstnoucího šera. Dvacet mladých duší je dychtivě sbírá a ukládá. Jsou to slova o Bohu a Kristu. Pan profesor vykládá prostě, ale poutavě. Můžeme si živě představit jednotlivé scény. V duši roste do obrovských rozměrů obraz velikosti a dobroty Boží, kterou jen citem tušíme. Do srdcí stoupá pocit štěstí, že máme Boha, bytost, která zná tajné záhyby naší duše, která rozumí a chápe vše, co se v nás děje, které se můžeme se vším svěřit a ona je ochotna vždy nás slyšet a utěšit.

Po meditaci si neseme v duši myšlenky, nerušené hovorem, až do kaple, aby tam vyzněly v jediný akord, v mohutné »credo«, spojené s bázlívou prosbou (vždyť člověk Boha stále o něco prosí): »Pane, posilni nás a buď s námi v dobrém i zlém.« Zatím venku si tiše lehla noc a na černém nebi rozkvetly první stříbrné sedmikrásky.

Včera navečer přšelo, ale dnes, v náš poslední den zde, slunce zase se rozesmálo, žihá třesavými zlatými pruhy pěšinku před námi a marnotratně rozhazuje celé hrsti zlatáků po hnědé lesní půdě. Les dýchá zhluboka a svěže kořennou sytou vůní. Vodou nasáklý mech ochotně uhýbá nám pod nohama. Kam jdeme? Do lesa. Ovšem, zas na kopec. Na ten s můstkem. Nepůjdeme samozřejmě cestou, jak obyčejní smrtelníci, nýbrž pustíme se strání dolů, rovnou k řece. Dílem pěšky, dílem jedouce (ne po železnici), jsme se k ní šťastně dostali. Rousáme se kousek s náramnou chutí po slizkých kamenech ve vysokých kopřivách, které se trou úlisně o naše nahé nohy a sladce šeptají »nebudete mít revma«. Zastavujeme se. Dál to nejde. Musíme přes řeku. Malá, mělká říčka přeskakuje uličnický kameny a tře se s mazlivým šploucháním o zelené břehy, hledící na nás tisíci modrých oček. S vyhrnutými šaty a botami v ruce se brodíme jak ptáci plameňáci v posvátných vodách, zvedajíce opatrně nohy a ohmatávající slizké dno. Pan profesor chvíli měří říčku, rozmýšlí se, ale pak, co naplat, pouští se za námi. Dostal se šťastně na druhý břeh až na to, že mu uplavala jedna bota. Ó, jak se kolébala na vlnách s elegancí za-

oceánského parníku. Ovšem, že jsme se neopomněli zvěčnit jako »rusalky na vlnách horské říčky«. Jdeme dál. Šťastně jsme překonali »střechovitý« kopec a dostali se k rozhledně. Dálka se rozevřela před námi. Les, jak zelené moře stéká od našich nohou, plný drobných kadeřavých vlnek, chvějící se a tiše, tichounce šumící. S protější stráně týž zelený vodopád, podtržený černou čarou borovic. Obě stráně, mlčenlivé a pevné se sklánějí hluboko do údolí a tam v kamenných dlaních svírají údolíčko, něžné, úzké, jak pochozená stuha, zpívající jasnou zelení a jásající drobnou říčkou. A ta říčka! Vesele si běží jak malý hádek. Vodu má hnědou, jak oči věrného psíka a švitořivou, jak pěnkava z jara. Celé kousky modré oblohy po ní plují, sráží se v bledé tůňky a slunce se odráží na každé její vlnce. Tam dál se údolíčko rozlévá do široka. Barevné příkrývky polí, sešité z hnědých a zelených pásů, se prohýbají pod tíhou bělavých vesniček. Tam svítí bílá věž tišnovského kostela a před ní v lehké mlze zelený obrys Květnice. Kolem dokola modravé pahorky, čím dál tím bledší, až z těch zadních dálka setřela úplně barvu a načrtla místo nich jen bělavé přízraky. Mlčky stojíme. Pod námi tiše, tichounce stéká zelené moře lesa a šumí věčnou, nikdy nedopověděnou písni.

Ze zadumání nás vytrhlo aero. Jak vážka krouží s hukotem nad nebeským rybníkem, všecek modře porosen dálkou a na křídlech si nese odlesk slunce. Nic platno, bude již poledne. Půjdem obědvat. Bude jistě nějaká ambrosie. Vždyť dnes naposled. Zádumčivě opakují lesy po nás »Loučení, loučení«, jen nepokojné břízy potrásají hlavami a čemusi se šeptem diví.

A. B. C.:

Výtvarné umění

Mluví se vůbec dnes mezi mládeží o umění? Asi velice málo! Je to pochopitelné. Doba doléhá těžce nejnaléhavějšími problémy sociálními — vskutku téměř vylučuje všechno »abstraktnější«, »ideálnější« pomyšlení. Je tento stav správný, je normální, je možný? A co plyne z toho, je-li tomu vskutku tak?

Je příznačné, že asi před třiceti lety náš myslitel — a jeden z nejchytřejších lidí své doby, i mimo okruh naší zemičky — prof. F. X. Šalda, konstatoval a vyslovil zvláštní zjev: *civilisace* se odpojila od *kultury*; vynořily se dva pojmy, vytvořila se situace, nikdy před tím nebývalá. »Kulturní« lidé se pojednou velmi markantně odlišovali od lidí pouze »civilisovaných«. Tento zjev ostře charakterizuje vlastně celé 19. stol., každý to cítil a viděl a proto Šaldova formulace byla přijata s uspokojením. Nikomu nenapadlo, že tím byla vlastně vyjádřena diagnosa sociální nemoci; lidé si s tím hezky hráli, slovíčkařili, — až se dostavila — a lidé říkají »najednou« se dostavila, — krise, které se všichni polekali, ačkoliv měli být na ni připraveni.

A protože naříkat je pohodlné, tak se počalo naříkat a hlavně nad vámi, mladí přátelé, že prý nemáte zájem o kulturu, že chodíte v houfech na kopanou a tancovačky, a že když snad přece někdo ke kultuře se kloní, že se pak dopouští výstředností, které nejsou naprosto k ničemu. Jsou z toho všeho křiky, vády, nedorozumění — a na konec únava, která není k ničemu dobrá. A přece — při vši složitosti tohoto zjevu — jest potřeba ujasnit si jen několik pojmů, aby se mohlo z toho ven. A o to se spolu pokusíme!

Vskutku, stalo se něco podivného. Kultura se oddělila od civilisace. Asi takovým způsobem, jako když veletok přivalí se k vyčnívajícímu skalisku a zde se rozštěpí ve dva

proudy. Odštěpený proud je přirozeně slabší, menší. Vyřeje si sice své koryto — a snad i dosti dlouhé — ale čím dále tím více pozbývá síly a utvoří slepé rameno, neboť hlavní proud strhává a pohlcuje do sebe veškeru energii.

Hlavní proud, toť samozřejmě civilisace, toť celek života. Slepé rameno je z tohoto celku násilným klínem vyražená kultura. Co je však to skalisko? Kde a jak se tu vzalo?

Řekneme si hned odpověď: Tímto skaliskem byla *s k e p s e*; ta je nejcharakterističtější součástí t. zv. »nové doby«, nebo nového věku, který naleznete ve vašich učebnicích omezen nejdoběji 16. stol., ale jehož hranici bylo by však možno posuzovati ještě trochu dále a ztotožniti ji vlastně s *h u m a n i s m e m*. Přesně na rok a na minutu nelze naprosto nic v tomto směru určovati. Žádný velký myšlenkový fenomen se nedá »datovat«, jen určit.

A teď: je to přirozené a normální toto rozdělení ve dva proudy? Není. Proto ne, protože civilisace a kultura nejsou dva fenomény, nejsou dvě podstatnosti. Naopak, nutně spolu souvisejí, asi tak, jako slupka a jádro, jako tělo a srdce, jako život a duch. O tom nemusíme dále vykládat, to je všem samozřejmé. Vraťme se k naší odpovědi. Je zcela nová. Musíme si ji proto odůvodnit. Nejdříve prokážeme, že bylo nutno hledati novou odpověď, protože žádná z dosavadních nevyhovovala. Říkalo se, že dnešní kulturní krizi zavinila právě přemíra technického pokroku, jímž v zápětí šel všepožírající materialismus. Tato odpověď je zásadně nesprávná. Technický pokrok není naprosto nic nového, byl — jest — a bude vždy relativně veliký. O tom bychom museli mluvit déle — raději však až jindy, neboť zde by nám to zatížilo výklad. Jiní říkají: ztráta náboženství a morálky zavinila krizi. To jest výklad kruhem, neboť jest to totéž, jako říkati úpadek kultury je zaviněn úpadkem kultury. — Opět jiní tvrdí, že to vše je přirozený vývoj lidské mysli, a že se nic nestalo a že celá ta slavná »kultura« byla jen humbug! — To jsou novobarbaři a je potřeba se s nimi vypořádati velmi ostře a velmi bojovně. (K tomu ale potřebujeme zbraní!) Jsou dokonce někteří, kteří nelení o »osvobození« — ale protože nelze žít bez určitého smyslu a cíle, horempádem dělají programy *n o v é* a za každou cenu. Co je nové, je jim nutně krásné, dobré, cenné. To jsou lidé velmi nebezpeční! Obyčejně velmi aktivní — a rozpínaví. A přece se velmi klamou, jak se lze snadno přesvědčiti pouhou denní zkušeností. Koupím-li si nové rukavice třeba za 6 Kč, tedy tím není řečeno, že jsou lepší a pěknější než ty, za které jsem dal loni 60 Kč! Atd.

Vidíme tedy, že žádná z odpovědí — ani ty velmi nadávavé a obviňující, ani ty laciné a t. zv. uklidňující a proto většinou lidí přijímané — nám neodpovídají dostatečně a uspokojivě. Byli jsme nuceni zcela samostatně se podívat na kořen věci a našli jsme tam tu vytčenou již *s k e p s i*.

Přihlédněme blíže: novodobá skepse jest revoltou proti metafysickému a spekulativnímu řádu období středověkého a má jako průvodný zjev empirii. Jest to nedůvěra k věcem čistě duchovním, k věcem víry, náboženství, mravů, a všeho čirého myšlení, nedůvěra v čirou duchovnost a tudíž nedůvěry v cenu a platnost všeho toho, co nazýváme »kulturou«. Praví se: co nemohu poznat ze zkušenosti — není. Pro mne platí jen skutečnost vnímaná smysly, poznaná mnou, tímto jedincem. Vše ostatní je pochybné — a mám právo vše si přezkoušet a odvrhnout co se mi nelíbí.

Myslíte, že jdeme příliš daleko od umění, o němž máme hovořiti! — Ó ne! Uvidíte. V tom je právě příčina zmatků, že nikdo nejde na kořen věci a řeší věc jen v mezi odborného úseku.

(Pokračování.)

Vítězslav Skála:

Poslední okamžiky

»Tram-ta-ta-ta-taaa,
tram-ta-ta-ta-taaa, tram-tram-taaa.«

Skautská polnice zavřeštěla. Netroubila. Vrávoravými zvuky neslýchané síly vybuchla. Bylo pět hodin ráno.

Ticho. Ani jeden stan se nepohnul. Juko si opět po hlídce vlezl do svého brlohu.

Trubač byl nespokojen. Polnice zavřískla po druhé. Zase nic; po třetí, po čtvrté . . . Pojednou Unkas vystrčil hlavu ze stanu.

»Přestaneš cvrlikat! Vyhlásili jsme revoluci všem, kteří chtějí nám uzmout poslední krásné okamžiky. Budeš předán našemu stannému soudu.«

Trubač se odmlčel a pak s lestí na rtech děl: »I vy bagouni. Jindy jste trubači volali „hosana“, když vás vzbudil a teď si chcete dělat revoluci. Počkejte, já vám zchladím monarchistické choutky.«

Bylo čtvrt na šest. Rychle rozepl stany, otevřel je, vzal trubku a spustil do každého »Tram-tram-tram-ta-taaa.«

Účinek se ihned projevil. Jako blesk všichni vyskočili a křičeli: »Za ním!«

Chudák trubač skočil do loďky, odrazil od břehu a pustil se do proudu. Při tom však stále nemilosrdně trubil.

»Desertér,« křičel na břehu pobíhající Unkas, »sebral nám deserty. Za ním!«

Hoši v plavkách vsedli na čtyři maňasky a větší loď — šarpii zvanou a hnali se za ním. Obklopili jej konečně daleko za táborem. Převrátili loďku a horkokrevného trubače zchladili. Pak ho přivedli do tábora.

Trest? Jaký?

»Skautského hobla,« vykřikl Harvey.

»Ano,« souhlasili ostatní.

Napjatý síly. Dřevo zapraskalo po prvé.

Vůdce — Sonny Bimbo se objevil.

*

»Já bych dnes brečel,« vycedil po dlouhé pause Rolf.

Ticho.

»Ten čas letí jako splašená blecha. Pořádně jsem neprožil noční dobrodružství a už zas jedem.«

Sonny Bimbo pobízel ke skládání věcí. Ticho. Nikdo nepromluvil.

»Mluv, Rolfe! Byls vždy veselý. Co je s tebou?« — »Kdybych se nestyděl, tak bych brečel.« — »Proč? . . .« Vůdce pobízel.

Táborové nástroje unylými hlasy krájely dusné ticho. Prkna zlostí padala. Tábor se měnil. V devět hodin bylo vše na hromadě, kterou hlídali naši skauti.

Každý si vytáhl z kapsy kus dobrého chleba a nějakou tu šunku či salám. Jedli. O půl desáté hodině přijelo nákladní auto.

»Tak pojďte, hoši, naložíme ty naše krámy,« pobízel své svěřence několikrát vůdce Sonny Bimbo a snad marně. Vidouce nezbytí, dali se do práce, ale ne právě s největší ochotou. Naložili vše, vsedli na auto a . . .

Hoši se za poslední chvíli poněkud změnili. Smutně hleděli na táborovou plochu, dýšící k nim třicetidenním pobytem. Co veselých mžiků, radostných chvilí, co napětí i krásy

vtékalo do jejich duší po tu celou dobu zde na prostém ostrově uprostřed hučící řeky a bájemí šepotajících velikanů, co síly nabrali v společném žití a nyní — vše pryč. Přejel jim mráz po zádech. Konec je poesii tak čisté a krásné. Konec je magickým hvězdnatým nocím, napjatým hrám, konec je nekonečným básním, které měsíc za noci i žhavé pa-prsky sluneční ryly do kůry zemské.

Konec je všemu. Sbohem, vy krásné dni, šumící přátelstvím, sbohem, přírodní poesie.

Sbohem . . .

Josef Staněk:

Les

Z náruče modrého lesa se rozběhlo několik štíhlých buků do zelené lučiny bludovského údolí. Každého podivila jinošská drzost, se kterou vběhly do vysoké trávy a nebýt nebezpečí, že spadnou do divoké bystřiny, hrnoucí se se stráně jak povodeň, byly by rozhodně doskočily do protějšího lesa na druhém svahu údolí a tak roztrhly sametový koberec úzké lučiny. Proto chtě nechtě se zastavily na břehu skotačících perejí a ze vzdoru hodily na druhý břeh bohatou kštici namodralých haluzí a zakázaly slunci vstup v tato místa, i když se sem přes moc dralo v poledních hodinách. Zapletly střapaté hlavy do sebe a věčně měly si co povídat o okolí. Odběhly od svých matek kdesi se stráně a staří druhové, kteří je doprovázeli po nerozvázné cestě s úbočí, ztráceli dech a zůstávali vzadu, našli místo mezi pichlavými smrky, v jejichž rodinu se připletla vážná a majestátná jedle.

Ve stínu modrošedých buků se usadila klepavá kavka a docela nad bystřinou vysedávala parnem mdlá žluva. Potok zde zvolnil své tempo, kameny snížily vzpurné čelo a harmonie lesa vyznívala v tichém šelestu kožnatých listů.

A když nad koruny stříbřitých buků vyplula žlutá koule měsíce, zalilo se bludovské údolí studeným jasem a z protější lesní stěny tichým krokem, jako na zapřenou, vyšla srnčí rodina. Ušchlé jehličí, držící se spodních větví mladých smrků, se nárazem rezavých těl srnky a dvou mláďat zachvělo a tichým sypkým šelestem spadlo až do trávy.

Zlatožlutý kotouč sklouzl za mrak. Srna se ulekla, pozastavila se na cestě přes údolí a chtěla přemýšlet o nebezpečí. To však jí nedovolily děti a jedno z nich, patrně syn, žďuchlo matku do boku, div nezamekla. Na druhé upozornění nezdárného syna už nečekala a rozhodla se pokračovati v pouti. Měsíc zatím utekl z náruče bloudícího obláčku a rozesmál se naplno.

Koruny buků šustily neklidně listím a čekaly ve svém chladném stínu návštěvu srnčí rodiny.

Zelené šero, propletené žilkami měsíčního světla, vyplňovalo prostor pod přírodní klenbou lesa. Tajemný a smutný prostor uprostřed červencové noci. Jako opuštěný hrob, zarostlý bodlácím a zakrslou travou. Místo pro shromáždění nočních můr, protivných sýčků a sov. Chladno jak v jatkách, na jejichž stěnách jsou ssedlé skvrny býčí krve. Útulek pro sebevrahy, jejichž zatěžkané svědomí nesnese denního světla.

Srna se zastavila před žlabem potoka a chytrou hlavou obhlédla okolí. Přes vodu nechtěla. Do tmy neznámého lesa nezavede děti, neznalých opatrnosti. Proto zvolna obrátila tělo a zamířila do údolí. Kráčela vážně a smutně, nevidouc nebezpečí. Mláďata zůstávala chvílemi pozadu za matkou.

Kdesi na úbočí pleskla do nočního ticha rána, zavyl žalostně srnec, octnuvší se v náruči honičího vlčáka a nastal nerovný zápas. Pak druhá rána z nezvyklé vzdálenosti a z boku srnce hrčel provazec teplé krve. Za správcem vyskočil pacholek z panského dvora, nařezal smrkového chvoji, zkřížil srnci nohy a ve chvíli viselo břemeno pod jeho hrdlem.

Rána přetrhla volnou chůzi srny, mláďata se udivenýma očima ptala matky po příčině nového zastavení a luna na nebi se zatřásla strachem před valící se hradbou černých mraků, které letěly od západu nad údolí.

Konečně se nebe zatáhlo, údolí zsedlo a skupina lesních obyvatelů roztrhla znovu lesní stěnu smrkového lesa.

A té noci se již nevyjasnilo.

Michal Pokorný:

Začátek studijního roku a imatrikulace na vysokých školách v Olomouci kdysi a nyní

Za náboženských bouří protestantských, které se hnaly nad naší vlastí, založil roku 1570 biskup Vilém Prusinovský z Víčkova v Olomouci akademii, kterou určil k výchově mladého kleru. Toto vysoké učení, na němž se přednášela filosofie a bohosloví, bylo roku 1573 povýšeno na universitu a dostalo se jí všech práv a privilegií, jakých požívaly ostatní university evropské.

Naši předkové, kteří měli skrovnou příležitost, aby byli vyrušeni z jednotvárného svého života, používali každé příležitosti veřejného života, aby ji oslavili náležitým způsobem. Proto také školy, zvláště university, které studentské mládí krotily suchopárným studiem římských básníků, filosofie nebo bohosloví ve škamnech akademických auditorií, chtěly duši studenta školskými slavnostmi povzbudit a nadchnouti k studiu. Právě při těchto slavnostech uhlazenost a elegance v chování, nádhera rouch, barokní ceremoniel a univerzitní zvyky proplétaly se dlouhými učenými řeči graduovaných osob s recitacemi básní a bouřlivým zpěvem a vyvolávaly nejen příjemný pocit a pobavení uším a pastvu očím, ale i touhu dosáhnouti určitých hodností, k nimž nezbytnou cestou byla universita a její dřina. Takovým vzrušením pro studenta byl začátek studijního roku a imatrikulace.

Příchodem prvních podzimních mlh a mrazů, s deštěm a opadávajícím zežloutlým listím, po uplynutí svátku Všech svatých blížil se první den školního roku, oslavovaný na universitě jako »restauratio studiorum«. Studenti od Nisy a Opolí ze Slezska, ze Sudetských hor, z pomezí Čech, ze všech patnácti gymnasií moravských, z Uher, Rakous i Polska sjížděli se v posledních dnech říjnových z vakací na formanských vozech, kde pod velkými plachtami měli uzly peřin, šatstvo a jídlo, nebo na selských vozech a poštovních archách. Mladí šlechtici přijížděli koňmo za doprovodu mnoha pacholků. První starostí studenta v Olomouci bylo zaopatřit si byt v soukromí v městě nebo někde na předměstí, častěji pak v jezuitském konviktě. Gymnasisté kupovali latinského *Alvareza*, akademici komentáře k Aristotelovi a nezbytný papír.

Posledního října univerzitní pedel přilepil popem tři »programata invitatoria ad resumenda studia«, v nichž ohlašoval počátek studií. Jeden program přilepil na »novou věž«, druhý v průjezdě university a třetí na černou tabuli v koleji. Vyhlášky byly napsány kancléřem, opatřeny velikou univerzitní pečeti a na obvyklých místech okukovány

zvědavci po tři dni. V den restaurace dne 3. listopadu o půl 8. hodině ráno bývaly doktorské promoce jezuitských profesorů. Roku 1755 byl promován doktor fil. Pubička, profesor retoriky v Olomouci. Po promoci doktorů a gymnasistů do vyšších tříd, shromáždil se akademický senát o 9. hodině s rektorem magnifikem, děkany fakult, profesory, slavnostně oděnými v epomidy nebo kožíšky v kostele P. Marie Sněžné, kde pater minister koleje nebo regent zapěl starodávňý chorál »Veni Sancte Spiritus« a dále pokračoval vybraný sbor zpěváků, zatím co ostatní studenti klečeli na kolenou.

Odpoledne bývalo prázdno a vyvěšen prapor školní »pro sequentibus diebus aristotelicis«, program přednášek na filosofické fakultě se zvláštním ohledem na nově zapsané studenty prvního roku filosofie neboli »l o g i k y«, kteří nebyli ještě seznámeni s univ. pořádkem. Druhého a následujícího dne konal profesor v auditorii úvodní přednášku buď z logiky nebo etiky, která se nazývala preface. Ostatní studenti měli přednášky od 8—9 hod. dopol. a od 2—3 hod. odpoledne. Aristotelské mimořádné dni trvaly do konce týdne. V neděli byl připevňován nový program řádných přednášek, platných pro celý rok. Roku 1740 byl vyvěšen 7. listopadu a tím nastal obyčejný život studentů: přednášky dopoledne i odpoledne, v koleji cvičení, v předvečer svátků kázání a litanie a v pátek katechismus.

Druhou velikou slavností školskou byla imatrikulace, čili zápis do univ. matriky. Imatrikulace v 18. stol. děla se v Olomouci o celý měsíc později než restaurace a to proto, že mnozí studenti teprve před vánocemi přišli do Olomouce studovati. Cizí student musel se vykázati vysvědčením, na základě jehož mohl poslouchati předepsané přednášky a byl kancléřem prozatím zapsán. Před imatrikulací byl vyvěšen program. Roku 1743 byla imatrikulace 11. prosince. Kdo byl zapsán do matriky, byl akad. občanem, podléhal jurisdikci rektora a musel zachovávatí všechna nařízení university. V den imatrikulace rektor poučil studenty o právech a povinnostech akademických občanů, pak byla profese studentů dle nařízení sněmu tridentského, po profesi víry byl skládán slib o Neposkvrněném početí P. Marie, studenti přísahali na evangelium sv. Jana, slibovali poslušnost, říkali: »P r o m i t t o e t i u r o, kladli dva prsty na žezlo a pak podali rektorovi ruku. Za imatrikulaci byly placeny taxy podle stavu studenta, a to dosti veliké. Po různých proměnách bývalé university zbyla jediná theologická fakulta, která na návrh poslance a pak arcibiskupa olomouckého dra Antonína Stojana byla od 28. dubna nazvána »Cyrilometodějská bohosl. fakulta«. Tato fakulta, která předčí počtem posluchačů bohosl. fakultu Karlovy university, stala se ohniskem bohovědného studia u nás. Na ní i nyní zachovává se historický ráz při zahájení stud. roku. Dne 4. října, někdy i později ožívá kus barokního ceremonielu restaurace školní. Ohlášeného dne o 8. hodině shromáždí se posluchači a profesorský sbor v kostele sv. Michala. V průvodě profesorů kráčí premovaný pedel ve fialovém taláru s fakultním žezlem s aktuárem, pak adjunkti, docenti, mimořádní profesori, pak řádní a nakonec děkan s proděkanem, majíce zlaté řetězy na krku. Všichni mají doktorské klobouky, jsou v klerikách a plášťích.

Kapitulní děkan zpívá »Veni Sancte Spiritus« a na kůru pokračuje bohoslovecký sbor. Barokními klenbami chrámu rozléhá se zpěv posvátného chorálu, v němž prosí všichni o vlití sedmero darů Ducha svatého. Zdá se, jakoby se rozjásali všichni andělci na oltářích a římsách chrámů, jako by zpívali všichni svatí ve zlatých obrubách rámů a na celé to množství jako by udiveně hleděli sv. Jeronym a Augustin s ostatními svatými učenci církevními s hlavního oltáře.

Ještě téhož dne slaví se hned po slavných službách Božích imatrikulace v aule bohosl. fakulty. A tak začátek roku studijního opakuje se stále a na chvíli ožívají dávné zvyky.

ZVONICE Z PROVENCE

*Tak vracím se tam domů na stráň k nám,
do stínu staré zvonice, na schody kostela,
tam duši zpívat, s Bohem snít, sám a sám.*

*A svít když poslední v obzoru siná,
tu duše má, tím tichem chrámu snivě zemdlelá,
ve stínu zvonice své písně zpívá.*

(Z knihy Miloše Krejzy: Gotické květy.)

Lad. David:

Ráno v lese

Na svatého Václava bývá obyčejně nádherný den. Babí léto se třpytí v ranním vzduchu zbytkem rosy a vonící les se zvolna odívá do oslňujícího podzimního pláště. Stojíš dojat pod korunami borovic, jejichž šupinaté kmeny se koupají v nejčistší hnědi a pod paprsky doutnajícího slunce vysílají k nebi vůni pryskyřice. Hledíš mezi větvemi k vybledlé obloze, zatím co z okolí na tebe doléhá bolest umírání.

Takový obraz skýtala v nadcházejícím podzimě jižní strana skalnatého kopce nad městem, pod níž se klikatí v houštinách čistý potůček.

Bude konec krásy, radosti i tepla. Konec! zachvělo se krajem a dolehlo silně k duši patnáctiletého 'hocha, který jemně objímal pozlacený kmen smrku. Shlížel zasněn přes křoví kolem potůčku dále do mlhy, v níž se koupal ohnivý kotouč. Se vzdálené věže doléhaly sem slabounce temné údery zvonů a zanikaly v tichu.

Patnáct let se stěží ubránil pohnutí. Hochovy oči se vrátily z ráje vzpomínek a přinesly si na památku dvě veliké perly. Spěchal s nimi dolů ke studánce pod vrchem a svěřil je její křišťálové hladině. Pak stoupal zamyšlen vzhůru po stráni, od stromu ke stromu žlutnoucí travou, až stanul u osiřelého kmene. Bezděčně vytáhl nůž a přelil jeho čepelí v prostém verši stesk mladého srdce do vonné kůry. Ještě pohlédl na němého přítele, jemuž svěřil své city, a odcházel k městu.

Srdce zvonů se velebně modlíla před další mší. Vcházel do chrámu, ale neslyšel jich.

*

Na jaře o několik let později šli podél potůčku pod strání dva přátelé. Příroda byla obrazem jejich nálady. Sasanky a fialky otevřely již své rty polibkům slunce. I oni kráčeli usměvaví, ruku v ruce, nenároční jako les kolem nich. Pojednou dívka vztáhla ruku k mýtině a vedla přítele k osamělému smrku:

»Pohleď, co jsem zde před lety objevila! Všimni si data dole. Pět let je tomu, co jsme se poznali a rozešli. Bloudila jsem tu samotná a bylo mi k pláči smutno, když jsem zde četla, že někdo cítil a myslel podobně jako já. On to dovedl říci aspoň stromu; já nikomu. Jsem melancholická, vid'?'«

Probudil se ze vzpomínek a se slovy: »Pojďme se podívat ještě ke studánce!« vykročil dolů jako před pěti lety.

Václav Zima:

Světce slz

*Velký jsi, Hospodine ... stvořil jsi nás
pro sebe a nepokojné jest srdce naše —
dokud nespočine v Tobě.*

Sv. Augustin: Confessiones.

Svatý Augustin se vždycky znázorňuje se srdcem v ruce. Jest to nesmírně krásný symbol jeho životní cesty. Neboť jedině tento kající se a obrácený světák může držeti na své ruce hořící srdce, protože jedině on měl tu sílu vyrvat si je, položit si je na dlaň a plakat nad jeho nečistými skvrnami ...

Mluví se dosti často o něm s kazatelen. Ví se o něm, že jeho život nebyl lehkým. Člověk, který se snažil stát se rétorem, po mnoha oklikách, blouděních a zklamáních stává se knězem a biskupem hiponským. Ale to není všechno. Ten, jenž drží v ruce teplé a živé srdce a vlastníma rukama je pozvedá k nebi jako chléb obětní, má také právo mluvit k nám o vznešenosti oběti v lásce a pokání ...

Sv. Augustin jest jeden z těch světců, nad nimiž svět ohrnuje nos, nazývá je svými desertéry. Jest jeden z těch, jimž prostřední a zdeformovaní katolíci, olizující kdejakou sochu, nemohou vůbec rozumět. Neboť propasti života tohoto duchovního tuláka jsou tak hluboké, že nelze do nich sestoupiti bez světla milosti posvěcující ...

Sv. Augustin jest s v ě t e c s l z. Neboť slzami své matky Moniky byl zrozen pro království Boží. A tyto slzy jsou perlami, zářícími jasně a skvěle v pestrobarevném náhrdelníku Augustinova života ... Lačný intelektuál, neklidný, věčně přeletující, žíznivý po pravdě jest předobrazem všech hlubokých, hledajících duší, které se nespokojují lacinými hesly a frázemi, ale prokopávají se úporně k Pravdě Církve, v jejichž lůně nalézají skutečné štěstí a klid.

Vývojová linie Augustinova života, směřující od úplné nevěry přes manicheismus ke katolicismu, jest obrazem duchovní pouti skutečného genia, jehož každý krok byl posvěcen slzami milující matky. Každý jeho pád byl vyvážen jejími modlitbami, každé jeho vzplanutí vášně vykoupeno jejím odříkáním. Slzy Moničiny přibližovaly Augustina k Bohu a Boha k Augustinovi ...

Jediné, co snad Augustin měl a nad čím se mohl zarazit hněv Boží, bylo jeho srdce. V nejhorších dobách duchovního i mravního ponížení toto srdce neztratilo své žhavosti a svého žáru. Augustin klesl mnohokrát, ale své srdce nenechal zakrnět, třeba se poskrnul a pošpinil. Měl stálou potřebu rozdávat, dychtil po lásce vyšší a tato touha vyšších sfér přivedla jej do lůna Církve, jejímž jest nyní světce a učitelem. Jest v tom jistý paradox. A jest to nejkrásnější odpověď všem pohoršujícím se, kteří ve své maličkosti a nevidomosti reptají i proti působení Milosti Boží.

Bůh vedl Augustina hroznou cestou, neboť chtěl ho učiniti vidoucím. Dal mu zkusiti zklamání ze všech radostí světa a jeho rozkoší, aby mohl jasně poznati bezpečnou a jedinou cestu Evangelia, k němuž se musil tak těžce dopracovati. Zkušenosti těžkého a palčivého života daly mnoho pastorální činnosti tohoto velikána. Byly jeho školou nejlepší a nejživotnější. Augustin po svém obrácení nemohl býti ničím jiným, než knězem, neboť cesta, jíž šel, byla cestou vyvolení. Už proto, že to byla cesta hledání, bloudění a utrpení. Pokora, která tvoří kněze tím, čím má vpravdě být, jest ovocem a cílem této cesty . . .

Svatý Augustin prořel svou osobností celé čtvrté a páté století. Stal se zjevem úžasné geniálním a byl-li prohlášen doktorem Církve pro svou theologickou kultivovanost a skvělost, jest to potvrzením jeho mimořádné geniality a svatosti. Není celkem nic ojedinělého na tom, že se z bonvivána, světáka, pohana a modloslužebníka stal světec, neboť takových případů jest v katalogu svatých nesčetně mnoho, ale ojedinělé a zavažující jest ono povýšení na stolec církevní autority učitelské. Jest tím jasně dokázáno, že i ti, kteří kdysi klesli, jsou-li hlubocí a lačně pátrající po pravdě, mohou se státi vyvolenými Božími a že jim mohou býti docela svěřeny po jistém zocelení a zdokonalení drahocenné hřivny pravdy Boží, zatím co duše prázdné a malinké, přezírající své bratry s druhého břehu, v záplavě drmoléných růženců nemají ani potuchy o vznešených krásách a pokladech učení církevního. Lze z tohoto faktu načerpati jisté poučení a kdo není slepý, pochopí . . .

Světec se srdcem v ruce, se srdcem krvavým a hořícím, s tím srdcem, které bije v 13 knihách »Vyznání«, jest mostem, přes nějž mohou přejíti všichni dnešní hledači pravdy, prožívající tytéž chvíle zoufalství a zklamání, jako před tisíciletími dychtivý, ač zprvu zcela lhostejný posluchač milánského biskupa sv. Ambrože. Augustin jest problémem dnešní doby a jest, možno-li tak říci, světcem ryze moderním. To, co on kdysi probojoval, proboují většina dnešních mladých lidí. Mládí Augustinovo má tolik příbuzného s mládím našich bratrů a sester. Všechny úzkosti, bolesti, touhy, všechny vzlykot uštvané duše, mravní laxnost a duchovní nervositu — to všechno lze vystopovati ze života obráceného biskupa hiponského zrovna jako ze života moderního člověka. Proto nutno přiblížiti postavu Augustinovu našim ubohým mladým lidem. Neboť on jim nejlépe porozumí, mnohem lépe než žurnalističtí mravokárci a pisatelé románů, využívající hříchů mládí pro sensaci a výdělek. Jméno velikého církevního učitele nesmí býti neznámé všem, kteří hledají, bloudí a propadají šílenému smutku a zoufalství. Toto jméno má zvuk silný a jasný. Toto jméno dovede říci mladým tulákům to, co potřebují a po čem dychtí. Toto jméno jest jim velmi blízké. Neboť veliký světec k tomu, aby se stal světcem, musil prožiti dny velikých krisí a zkoušek duchovních. A to nás vede k tomu, že věříme v nové příští nových světců z řad těch, kteří dnes ve svém mládí trpí nemocí mládí Augustinova. Ale věříme též, že toto příští bude moci nastati jen tehdy, bude-li míti dnešní mladý člověk také jednou tolik síly jako sv. Augustin, aby vyrval své srdce z trní hříchu a přetvářky a obětoval je tomu, jemuž jedině patří a v němž musí spočinout, chce-li nalézt pokoj a klid . . .

Svatost je dokonalá láska k Bohu. Láska není jen cit. Láska je touha a vůle míti, objímati, držeti. Láska jest velitelská, tvrdá, neústupná.

Cit se rozdmychuje a cit hasne. Láska se liší od citu tím, že neumírá.

(Z knihy Dominika Pecky: Svatí a lidé.)

Jos. Horký:

Vlastní bič

Modrý večer mizí. Po zemi se rozlézá do všech koutů bělavá mlha . . . stíny se natahují a protahují a nabývají až nemožných tvarů a podob.

Prochází se po lukách. Má rád měsíčné noci. Hezky se to v nich vzpomíná, přemýšlí . . . hezky se kuji plány Bůh ví o čem.

Divá se na měsíc, který se na něj kamarádsky směje. Ale co to tam nad skalou . . . že by vycházel měsíc, jeden již přece svítí . . .

Červánky stoupají . . . krásné . . . silně rudé . . . ale najednou tak široce vyletí . . .

Hořííí . . .

Nad skalou se objevila ohromná záře, která osvětlila celý les a vše kolem dokola.

Hoří . . . hoří . . .

Utíká do dědiny . . . nemá daleko domů . . . a doma má křídlovku a na tu se dá také zahrát hoří.

Tramtaratataáá . . .

Tramtaratataáá . . .

Líce mu jen hoří . . . celý se třese rozčilením.

Dědina pokojně spí . . . snad je jen sám vzhůru — vždyť je pozdě v noci a požár musí být hrozně veliký.

Tramtaratataáá . . .

Už se obléká otec a budí sousedy.

Zpívá na křídlovce o velkém ohni a o strašných plamenech, které mají v sousední vesnici hody.

Pak se mu již ozvala na druhém konci hasičská trubka.

To již jezdili okolo lidí.

Utíkal též.

Za skalou tam pod lesem stál statek a kolem něho pár chudých domků.

Plameny si libovaly na tučné pastvě . . . ukazovaly svou moc . . . prskaly a jiskry rozhazovaly hustým deštěm.

Takový oheň snad v té dědině ještě nebyl.

To hoří Vrbošů statek . . . stodoly — chlěvy — kolny . . .

Vesniční hasiči nestačí — oheň je veliký. — Vodu . . . vodu . . . pomóóc, u Borských už chytá . . . vodu! Borský má chaloupku hned vedle sedláka Vrboše a má také stodůlku, kam svezl trochu obilí . . .

Lidé, pomozte hasit — Borský to nemá pojištěno . . . Ale plameny se lidem vysmívají a čím víc vody do nich hází . . . tím veseleji prskají a vyskakují . . .

Nehoří jen u Borských . . . také ostatní sousedé již hoří . . .

Plameny si pochutnávají . . .

Měsíc se dívá na tu spoušť, ale halí se v mraky . . . jen občas nahlédne . . .

Když přijeli hasiči z okolí . . . bylo pozdě . . .

K ránu odcházeli lidé do svých domovů.

— — — — —
Starý Vrboš se dívá tupě na spáleniště.

Nenaříká . . . nelamentuje . . . má to pojištěno . . . Postaví znovu. Ale co to slyší?

». . . a hrozně ho musí Pán Bůh potrestat, kdo to zapálil. Tolik lidí přivést do bídy . . .«

Není se co divit. Borský — takový poctivý, snaživý člověk . . . co se nadřel, než si tu chaloupku postavil a pak než si přistavil tu stodůlku, aby měl kam svézt svou skromnou úrodu. A co má na tom ještě dluhu . . . a teď tu stojí čtyři ohořelé zdi . . .

Jeho sousedé jsou v podobném pořádku, ale ti to mají aspoň pojištěno . . . kdežto on těm pojišťovnám nevěřil a pak, měl co dělat s dluhy.

Vrbošovi cukalo ve tváři . . .

Něco ho bodlo . . .

A ruka ho bolí . . . ruka mu krvácí . . . má ránu . . . dosti velkou . . .

Najednou se jako šílený vrhá do práce . . . Odklízí ohořelé trámy . . . dře jak dobytek . . . chce se zachránit před zlými myšlenkami, které ho štvou s místa na místo.

A ruka ho bolí . . . teď si ránu zašpinil, ale on musí dřít — ano, dřít musí — vždyť vyhořel . . .

Teď se snad splní jeho krásný sen . . . mít krásné štokové stavení a chlévy pěkné mít a větší stodolu než dříve. Ale proč ta ruka jen tak bolí . . .

— — — — —

Uběhne hodina — den — uběhnou měsíce a zavolat je již nelze. Co se stalo — stalo se.

Obytná budova má »štok« — chlévy velké a ta stodola . . . všechno moderní . . . pod kolnou nové stroje . . .

A co tam dál, za stodolou . . . u sousedů . . .

Borský se vrací večer z práce zedřen a je rád, že si může odpočinout v kolně. Než to znovu postaví, bude zima . . . a co ho to bude stát peněz . . . žena jen pořád pláče. Snad je Bůh pomstí . . .

— — — — —

A kde je Vrboš . . . chtěl mít moderní nový statek. Teď jej má, ale vidět ho nikde není . . .

» . . . cože, otrava krve — a ještě do nemocnice . . . zanic ne . . . to nic není . . . takový škrábánek . . . to se zahojí . . .«, odpovídá na rady lékařovy. Ruka se ale nehojí . . .

Musí do nemocnice a tam mu ruku uřežou. Ale i to nic nepomůže, otrava se již rozlezla do celého těla. Vrboš zatíná zuby . . . vidí ty plameny . . . to spáleniště . . . pak štokové stavení . . . ale co to . . . jako by jej někdo bičoval, a vidí bič, který si ráno upletl a teď jím dostává, cítí ty šlehanice — a bolí to . . . ale ne, za pár minut to bolet nebude.

— — — — —

Na poslední cestě mu zpívaly křídlovky krásné smuteční pochody. Na pohřeb mu přišlo mnoho lidí.

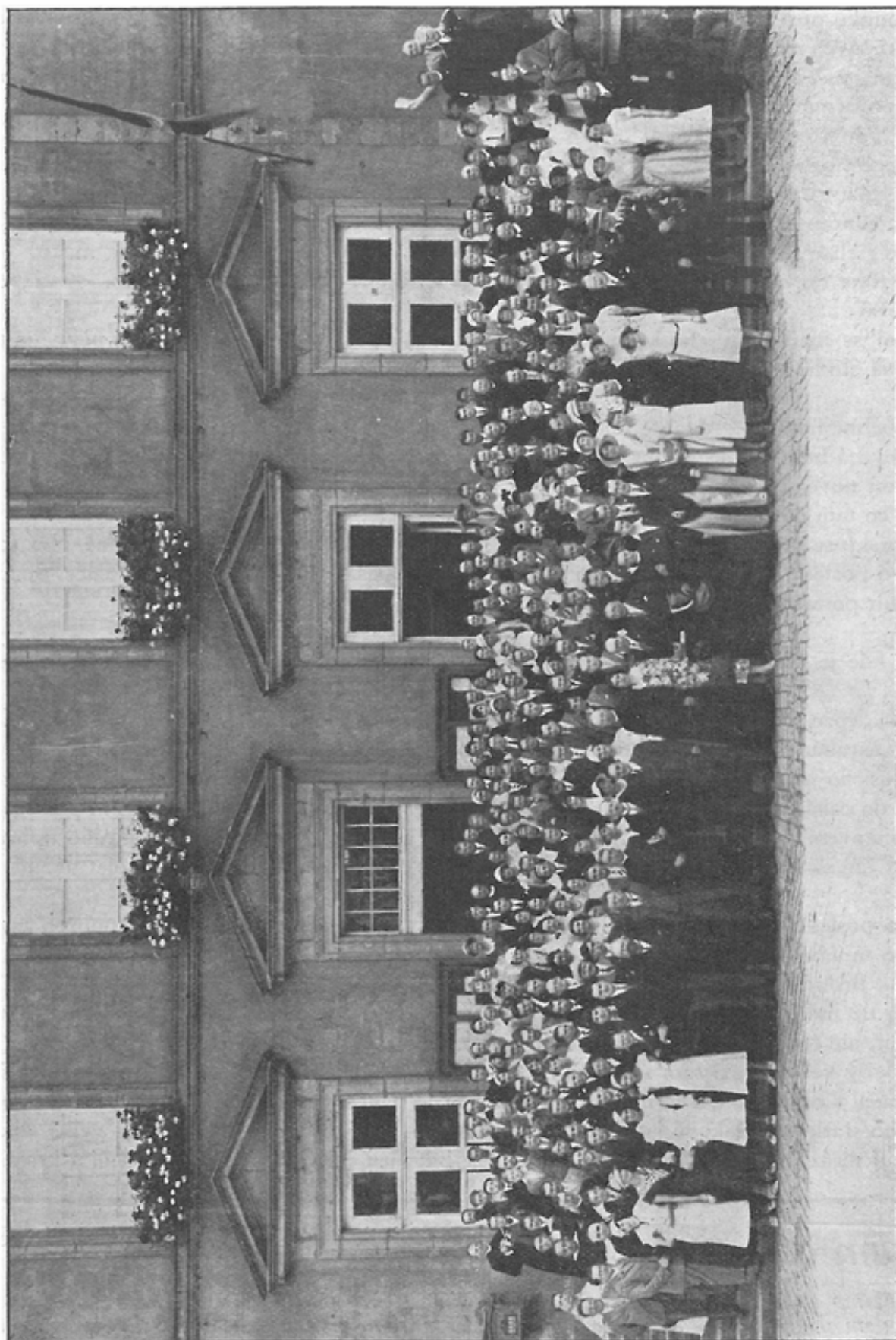
Pak hroudy ztvrdly, na hrob postavili velký pomník a pak již bylo všechno bílé . . .

To už měl dostavěnou chaloupku, když se tu jeho zedřené ruce zastavily a sevřely v pěst, ale ruce klesly a na tváři se objevil úsměv.

Kdyby věděl, co si sám nadrobil . . . co požárem udělal. Vlastní bič si upletl. Borský se smířil s osudem. On se nadřel, ale jeho syn je pánem na štokovém statku. A ta paní z toho statku má takové jasné modré oči, jako ta obloha dnes a její láska je velká jako dnešní mráz. Hrob je bílý . . . též pomník je bílý, jen černá vrána na něm sedí a kráká.

Všem čtenářům Jitra

Snažíme se dát Jitru výraz životný, zajímavý, pravdivý. Chceme, aby Jitro bylo pohledem do hnutí katol. studentstva. Rozšiřujte tedy Jitro způsobem, jaký mu dnes po právu náleží.

PAX ROMANA: Imposantní shromáždění všech delegátů.

XIII. Kongres Pax Romany v Lucemburku

Centrum mezinárodní spolupráce mezi federacemi katolického studentstva, Pax Romana, svolalo letos svůj tradiční kongres, v pořadí třináctý, do malebné metropole velkovévodství lucemburského. O průběhu kongresu byla již naše veřejnost podrobně zpravena z denního tisku, zvláště z »Lidových Listů«.) Proto zmíním se jen o postupu naší delegace a o povinnostech vyplývajících pro nás z členství v Pax Romaně.

Naše delegace, nejpočetnější ze slovanských delegací, ihned po příjezdu do Lucemburku zúčastnila se třemi členy zasedání rozšířeného Comité directeur dne 5. srpna. Na slavnostním zahajovacím zasedání dne 6. srpna, jehož se zúčastnili členové vlády, diplomatického sboru, zástupce velkovévodkyně Charlotty, panovnice lucemburské a zástupce ordinaria, pronesl za čsl. delegaci projev dr. J. Cieker, zástupce ÚSKŠ. Jeho projev, v němž vzpomněl jubilea Pribinova a dvacetiletí ÚKSČs a jemuž předdeslal několik slov v jadrné slovenštině, byl přijat třemi sty zástupci studentstva dvaceti národů a četnými hosty velmi sympaticky. Mile nás překvapil pozdravný telegram, který zaslal k zahájení kongresu J. E. dr. K. Kašpar, arcibiskup pražský, který ani po dobu svého zaslouženého prázdninového klidu nezapomíná na studentstvo.

XIII. kongres zabýval se studiem sociální formace katolického studenta podle vzoru Bedřicha Ozanama, jemuž byla též věnována druhého dne kongresu pietní přednáška, přednesená Msgrm de la Serre, duch. rádcem federace francouzských studentů, který jako vicerektor katolického Institutu v Paříži jest strážcem hrobky Ozanamovy. Vy-kresliv úchvatně obraz doby jeho (1833) i ne-utěšený stav společnosti, rozvrácené bludnými směry filosofickými, naznačil, jak těžké postavení měl tehdy katolicismus, nemaje pevné opory v kruzích vědeckých ani literárních. I romantik Chateaubriand viděl v katolicismu pouhý zdroj krásy. Do záhad této doby pronikl mladý právník B. Ozanam; studoval ji s hlediska sociálního. Záhy sdružoval kol sebe několik desítek mladých intelektuálů, v jejichž kroužcích probírány kon-tradiktory důležité otázky náboženské, apolo-getické a sociální. Tak byly připravovány k o n-

ference sv. Vincence z Pauly, jichž byl Ozanam zakladatelem. Dnes je těchto kroužků na celém světě 11.000. Přednášející podtrhl zejména dvojí význam jeho práce: intelektuální a sociální, kterou uskutečňoval ve své velkoduš-nosti až do krajního sebeobětování tento neohro-žený student, zprvu nesmělý, pozdější profesor Bedřich Ozanam, a vyslovil přání, aby d u c h O z a n a m ů v zavládl veškerou činností katol. studentstva.

Několik přednášek bylo věnováno otázkám soci-álním, a to i po stránce techniky a metody so-ciální práce. Zejména tři souvislé přednášky (re-ferenti: právník, inženýr a medik), pojednávající o speciálním se uplatnění různých studijních oborů v sociální práci, vzbudily pozornost kon-gresistů.

V rámci kongresu Pax Romany uspořádán též II. kongres univ. katol. tisku, jenž jest sdružen v Sipucu (Secrétariat International de Presse Universitaire Catholique), který sdružuje dnes na 300 revuí včetně i amerických. Sipuc jest nej-čilejším odborem Pax Romany. Vydává čtvrt-letně svůj sborník (Service d'information) o vel-mi pestrém obsahu. Vedle článků ideových a praktických jsou zde referáty o činnosti student-stva po celém světě, jakož i výtahy významně-jších článků uveřejněných ve stud. tisku. Letos se zúčastnili tohoto tiskového kongresu i zástupcové američtí. Za naši delegaci zúčastnili se celoden-ního jednání tři členové, z nichž kol. Pospíšil, předseda zahraniční sekce ÚKSČs, se jednání zúčastnil aktivně a podal referát o stavu student-ského tisku u nás. Během kongresu byla organi-sována výstavka studentského tisku, kterou naše Ústředí též velmi pěkně obeslalo.

Kromě toho zasedalo se též v sekcích, z nichž nejvýznamnější jest sekce unijní (Commissio pro reditu in Unitatem Ecclesiae). I letos vydala sekce úhledný buletin. V této komisi přednesen referát za naši delegaci a vzpomenu též zejména významu zesnulého metropolitů moravského dra A. C. Stojana a oceněna jeho práce pro Unii a studentstvo. Zdá se, že Unijní sekce Pax Ro-many konečně přechází od theoretisování k prak-tické práci. Usneseno na návrh abbé Rossela, mi-sijního sekretáře Pax Romany, aby i studentstvo západních zemí bylo tiskem (Folia Periodica, oficiální orgán Pax Romany) a přednáškami se-znamováno s myšlenkou unionistickou. V reso-

*) »L. L.« ze dne 12. VIII., 15. VIII. a 19. VIII. t. r.

luci se doporučuje federacím uskutečňování Unie těmito prostředky: modlitbou za návrat, studiem zvláště na fakultách bohosvědných, bezprostředním stykem se schismatiky, pokud je možný.

V misijní komisi přednesl výstižný referát abbé Rossel. Nejdříve podal obraz misijní práce katol. studentstva. Nejdárněji pracují: belgické sdružení misijní AUCAM (Associatio universitaria catholicas adiuvens missiones), akademický svaz misijní v Německu a misijní Ligy v Anglii, Švýcarsku a Francii. V uplynulém roce bylo zřízeno též několik domů pro přijímání studentů z Dálného východu a jest naděje, že počet jejich stále poroste. Dále naznačil referent, jakým způsobem se může student zúčastnit práce v misiích a doporučil zejména přípravu profesorů a lékařů pro země misijní, zřizování hospitálů, škol, výzkumných ústavů, zemědělských učilišť a ukázal, jak i laik se může zúčastnit misijního díla.

U nás dosud samostatného hnutí misijního není. Nedá se však říci, že by nebylo naprosto zájmu. I když snad u akademiků jej není, možno jej hledati na středních školách, zejména církevních. Několik málo misijních kroužků studentských i existuje, z nichž jeden (na arcibiskupském gymnasiu v Bubenči) ukázal svou práci samostatnou misijní expozicí při naší sjezdové výstavě. Toto sdružení vydává též obrázkový misijní časopis. Časopisu pro odborné studium misijních problémů u nás dosud není, ač se po něm stále volá. Bylo by přáním ÚKSČs, zříditi misijní svaz našeho studentstva jako odbor při Ústředí. Bylo by zapotřebí, aby se za věc postavila osoba z vyššího kleru za pomoci kněze-odborníka, jenž se otázkami misijními vědecky obírá a jenž by také studentstvu rozuměl. První kroky tohoto misijního hnutí mohly by vésti k založení odborného misijního časopisu, jenž by nebyl vydáván jen pro studentstvo, nýbrž i pro inteligenci vůbec. Katolické studentstvo naše jest v první řadě povoláno, aby vyrovnilo nepatrnou účast našeho národa na díle šíření Víry. Účast našeho studentstva v misiích, ať v budoucím povolání kněžském či laickém, by měla dnes vedle prvotního svého vznešeného účelu i jistý význam sociální. Nesmíme však i přes to zapomínati na snahy Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, neboť povolané kruhy si právem stěžují na malý zájem o toto dílo nám bližší. I Pax Romana nám vedle misii prikazuje práci pro Unii. U nás k obojímu hnutí první kroky činěny byly (zaniklá Cyrilometodějská Liga stud., cyrilometodějské kroužky, misijní snahy P. Dlouhého v »Jitře« a pod.). Nesmíme podceňovati význam těchto pokusů. Kéž se tato stručná úvaha hlouběji vryje v srdce povolaných!

Kromě těchto sekcí zasedaly sekce studentek, mediců (pozoruhodný referát o psychoanalýze se stanoviska katolického přednesl dr. de Vries, Holanďan) a zvláštní schůze věnována studiu otázky získávání mladých členů.

V obsáhlé závěrečné resoluci vyzývá Pax Romana katol. studentstvo k sociální aktivitě a dává za vzor studentstvu B. Ozanama. Pro studium sociálních úkolů studentstva i pro řízení těchto zřizuje Pax Romana samostatný sociální sekretariát. Dále se zde praví, že v r. 1934 ke konci Svatého roku uspořádá Pax Romana mezinárodní pout studentskou do Říma.

Nejdůležitější pro nás jest ustanovení bodu 15. a 16. Jím Pax Romana vyhověla požadavkům naší delegace, které tato po předběžných ujednáních vloni v Bordeaux tlumočila letos v Lucemburku ve zvláštním memorandu. Bod první stanoví, že příští kongres v r. 1935 bude v Československu, druhý pak stanoví členství v Comité directeur, v němž se pro tento správní rok dostává Československu místopředsednictví Pax Romany. (Předsedou zůstává Lucemburčan, sympatický dr. Lambert Schaus, gen. sekretářem abbé J. Gremaud, adm. sekretářem a pokladníkem R. Salat.) Podle dohody mezi naším Ústředím a slovenským Ústředím v Bratislavě bude místopředsedou Pax Romany Slovák dr. Jozef Cieker a v roce 1934 až 1935 dostane se předsednictví Pax Romany reprezentantu ÚKSČs. Pro tuto význačnou funkci v ohledu mezinárodním byl naším Ústředím získán J. E. dr. Jan Jiří Rückl. Kongres Pax Romany se bude konati jednak v Praze, jednak v Bratislavě a navštíví též Velehrad.

Toto usnesení, které bylo přijato potleskem celého shromáždění, zavazuje naše studentstvo, zvláště akademické spolky v Praze a Bratislavě, k prohloubení své činnosti i duchovního života, abychom mohli opravdu ukázati, že naše hnutí může s úspěchem soutěžit s vyspělým studentským hnutím, zejména v západních státech. Úkolem zahraničních odborů pak bude, aby připravily důstojné přijetí našich milých hostů téměř z celého světa, kteří se již na náš stát a zvláště na »stověžatou« Prahu těší. Nesmíme také zapomínati, že kongres v roce 1935 bude druhým kongresem Pax Romanou konaným na půdě slovenské. Majíce pak vřelé pochopení jak duchovních našich pastýřů, tak i sympatie hlavy našeho státu a kompetentních úřadů, můžeme doufati, že nejen katolická tradice našeho národa, ale i státní idea československá budou náležitě reprezentovány před forem mezinárodním. Proto: vše pro zdar XV. kongresu Pax Romany! Alexej Jaroš.

K u l t u r n í h l í d k a

VÝSTAVY V PRAZE. Současně máme dvě výstavy. V pavilonu Myslbeka na Příkopě vystavuje malíř J. Holan, v Mánesu V. Beneš. — Obě tyto výstavy jsou celoživotním přehledem práce. Beneš je starší, padesátník. — Holan z generace teprve poválečné. Je zajímavé, že souběžně vidíme dva malíře téhož druhu: krajináře, oba vášnivé vyznavače Antonína Slavíčka, jehož V. Beneš je přímým žákem ve věkovém rozstupu asi patnácti let. Veliké výstavní sály tu i tam jsou naplněny většinou rozměrnými plátny, na nichž se opakují tytéž motivy: krajina, kytice, zátiší — u Holana několik portretů a zase krajina, kytice, zátiší. — A jsou to krásné, podivuhodné věci. Tady několika tahy je podán vlčí mák, vedle hroznu čilimníku tak dokonale, že jak barevný akord, tak i prožitek křehkosti a půvabu květin vás přivádí k obdivu. Holan zase dovede naprosto proniknout své chmurné, podzimní krajiny, západy slunce, kouty periferií a dáti jim specifický obsah s tímže mistrovstvím. — Dokonce na obou výstavách jsou retrospektivní oddělení, která vás přesvědčí, že oba malíři musili podstoupiti těžký boj s různými cizími vlivy a směry, než se dostaly k té poloze, která je jim vlastní. V. Beneš šel od impresionismu, čistě Slavíčkovské ráže, přes konturovost Bonnardovskou, kubismus a expresionismus. Nakonec na něho ještě svůdně zakýval Matisse. Holan zase si líboval v jakémisi suchém primitivismu. A jak tu tak chodíte od obrazu k obrazu — vidíte tu o p r a v d u to nejlepší, nejsuverenější co naše krajinářství dovede v těchto dvou generacích. Nevím, kdo by byl hned tak lepší nad tyto dva nejsilnější zjevy — a tak tu vidíte krajinu, zátiší, kytice — sem tam portret, který vás nechá zcela chladným. A rád byste se zeptal třeba: »A proč všechny ty krajiny nemají na př. hloubku?« (Vidíte totiž všude, že motiv je volen tak, aby obzor byl co nejmělkčí.) Anebo: »Proč u Holana je tak málo zelené barvy?« — anebo konečně: »Prosím vás, proč pořád ty kytice, zátiší, krajiny? Proč?« — Ale tak se nesmíte ptát! Nerozuměli by vám. Ptal byste se na něco velmi podivného, neboť vskutku tak tomu už je v současnosti: lidi už nic, kromě nejběžnějších věcí tohoto světa, nezajímá — a oni také nic jiného ani nechť. Komposice? Komposice 20. století jsou dvě cibule, talíř, ubrousek na stole. Nebo mák, čilimník, chrpa ve váze, která je maximálně ještě postavena na okno. — Krajina? Kousek řeky nad splavem — velmi mělký, kout mezi periferními domky, dva stromy a sil-

nice, kousek zimního nebe. Ano, totož jest umění materialistické, totož jest umění doby, krise. Totož jest ztělesněný subjektivismus, který ještě zůstává v mezích objektivní skutečnosti. To je vše, co zajímá, co může zajímat, neboť lidé, kteří nevědí a nechťi vědět nic o metafysice, filosofii spekulativní — a čirém duchu, nemohou žít, leč omezení na krásné a ještě krásnější kytice, barevná kuchyňská zátiší a na jakýsi koutek země. Kampak s obzory, s velikými obzory, kampak s velkou komposicí! Už portret je jim čím dále tím méně rozluštělným problémem. — A tak nám nezbude než podívat se silnému, poctivému, krásnému umění Holanovu a V. Benešovu i při jeho o m e z e n o s t i na tu nejvšednější, denní skutečnost.

A. B. C.

ZPOVĚDI BÁSNÍKŮ. Slovo básníkovo má vždy příchut osobnosti, i když jest vzdáleno básníkova osobního života. Má vždy v sobě jisté skryté prvky, které prozrazují niterné potence autora a podle jejichž mohutnosti a životnosti soudíme a hodnotíme formální dokonalost a tvořivost spisovatelovu. Slovo básníkovo nás vždy vede k hlubšímu proniknutí toho, co básník chce říci. Vždy nás vede k lepšímu a důkladnějšímu porozumění básnickovy osobnosti. Je-li to úkolem již díla neosobního, tím spíše je to úkolem díla, v němž přímo vystupuje osobnost básníkova jako vůdčí a hlavní postava. Nebývají vždy umělecky a literárně dokonalé ony z p o v ě d i b á s n í k ů, nebývají vždy takové, abychom po jejich přečtení neztratili ničeho z toho kouzla a z těch ilusí, jimiž jsme si obklopili toho či onoho dělníka slova. Často i velcí duchové, mistři a geniové v těch chvílích, kdy mají mluvit o sobě a o svých cestách dobytelských a o svých snech životních, pojednou slábnou, nemohou ze sebe vypraviti slova, pozbývají jisté rovnováhy a trhaně, s podivným zabarvením hlasu vypravují to, v čem je jejich srdce i krev. Neboť psáti dějiny duše cizí jest rozhodně lehčí než psáti dějiny duše své... Zpovědi básníků. Jest jimi jejich dílo, i dílo v celku neosobní. Jest jimi každé jejich slovo, protože v každém jejich slově jest kus jejich duše. Leč není řídkým ten případ, kdy básník počíná vypravovati přímo o sobě, kdy básník odhaluje jisté záhyby svého díla a kdy dává nahlédnouti do své tvůrčí dílny... Kniha Rainera Maria Rilke »Zápisky Malta Lauridse Brigge«, vydaná letos v českém překladu v nakladatelství »Sfinx«, jest jednou z takových zpovědí básníka. Jest to kniha podivné-

ho kouzla, tajemného jakéhosi příděchu a skvělé konstrukce. Slovo nabyté vnitřní mocí má v této knize takovou velikou sílu, že dovede podmaňovat. Jsou to dějiny duše, která příliš živě dovede reagovati na hlas svého prostředí. Jsou to dějiny duše vidoucí, která dovede v jasném světle vnitřní intuice pozorovati každického člověka, s nímž se setkává, každý strom, každý kámen. A tato dravost pohledu, to právě, co činí básníka velikým, to je to, co tíží nejvíce a co vylučuje básníka z ploché a nevidomé společnosti prostředních lidí. »Zápisky Malta Lauridse Brigge«, v nichž Rilke líčí všechno, co prožíval, všechny bolesti svého života, všechnu hrůzu okamžiků hladových a žízňových po lásce a pochopení a v nichž vrhá jasné světlo na celý komplex svých životních osudů, tyto zápisky jsou knihou velkého smutku, nesmírného smutku, hořkého smutku. Jest to smutek ze všech věcí živých i neživých, neboť každá svým vstupem do života básníkovy přinesla s sebou zároveň bolest. Jest to smutek nad vším, co bolí jiné, nad bídou, hladem, i smrtí každého obyvatele této země. Jest to smutek nad každým slovem nevyužitkováným, promarněným, ztraceným... Ale právě tento smutek dává této knize její chut. Odmocňuje ji od plané sentimentality, zbavuje ji také naivního pesimismu a vtiskuje jí podivně tvrdou a zároveň něžnou, hrdou i pokornou tvářnost. Rilke v této knize mluví o sobě anonymně, a to zrovna nejvíce potěšuje, protože básník se tu neobjevuje v drtivé nahotě, která odpuzuje každého, kdo chce více než biografové obrazy, snad napínavé, ale prázdné a mlčenlivé... — Jiného druhu jest zpověď našeho Jaroslava Durycha v jeho poslední knize essayí »Váhy života a umění«, kterou vydal Melantrich. Tato kniha způsobem velmi obratným, bystrým a střízlivým rýsuje celou literární cestu autorovu, jeho boj o slovo, jeho zápas s myšlenkou a jeho touhy dobovatecké. O životě mluví potud, pokud zasahoval do cesty spisovatecké a pokud bezprostředně a viditelně se setkal s linií uměleckého vzestupu. Ale výsledný dojem Durychovy knihy není absolutně krásný. Zdá se, že Durych, tento střízlivý a logicky jasný dialektik, přetížený kriticismem a trochu i skepsí, cítí stále jakousi úzkostlivost o své dílo, že každé své slovo, které kdysi pronesl, znovu dnes prožívá a znovu pítvá. Je to patrně již z některých jeho posledních článků časopiseckých a nyní i z jeho poslední knihy. Proto pořád se vrací k tomu, co řekl, proto pořád dodává, vysvětluje, doplňuje a osvětluje, proto pořád teď nám říká, proč to či ono řekl a čím byl na své cestě literární veden. Jest to v jistém smyslu dobré, ale jest v tom též nebezpečí, že vlastní

dílo básnické tím stálým vysvětlováním a dodáváním pozbude přitažlivosti. Neboť každé dílo básnické potřebuje větší či menší anonymity autora, aby lákalo, působilo a žilo. Pro čtenáře tvořivého a hledajícího bývá takové stálé odhalování a odkrývání všech záhybů literárního díla utrpením... Nutno proto zdůrazňovati co největší opatrnost při takových zpovědích básnických, nechce-li autor zbaviti své dílo, které přece jest tím hlavním a prvním obrazem jeho duše a jeho osobnosti, životnosti, přitažlivosti a krásy. Autobiografie Rilkova jest rozhodně více chráněna před takovým nebezpečím nežli essaye Durychovy, které však také mají určitá místa skvělá a vzácná.

V. Z.

ZA SVÝM ANDELEM. René Bizet. (Přeložil O. Reindl, vyzdobil Jar. Šváb. Praha 1933.) — Tato úhledná knížka je prvním svazkem bibliofilské edice »Libri M. G.«, kterou vydává Miroslav Gabriel. Šťastný začátek! Čteme rádi knihy, v nichž píše cizinci o nás, zvláště, píše-li příznivě. V našem případě uvádí nás Francouz René Bizet do dvou českých prostředí, jež poznal na svých cestách: do kláštera na Loretě a do chudého kraje v horách, kde se stává hostem prostých lidí. Do těchto prostředí jsou mistrně zasazeny osudy dvou mladých lidí, mnicha a dívky Janiny, která odchází do Karmelu »za svým andělem«. Anděl dlí mezi námi v nejrůznějších podobách. Jsou v pohledu chudáka i v květu sedmikrásky. I Janina je andělem. Její duše je vylíčena s takovou jemností a čistotou, jaké je schopen jen Francouz a s jakou se někdy setkáváme u Durycha. Prostá krása přírody podmaňuje. »Naše země, toť křišťálová loď na blankytném moři, vybočivší z dráhy. Není nic jiného, leč odrazem nebe.« Takové věty zbavují hmoty. — Knihu zbytečně budou číst ti, kteří v ní budou hledati jen děj. Je to báseň v próze, jež potěší svou prostotou, uklidní a dodá síly.

—cm—

SLOVANSKÍ APOŠTOLOVIA. V nedávnej dobe vyšla v Bratislave tlačou kníhtlačiarne »Jednota« kniha »Slovanskí apoštolovia sv. Cyril a Metod« od Dr. Fr. Grivca, slovinského brata. Zo slovinskej pôvodiny preložil Dr. J. B. Cena (?) — Každý kultúrny vzdelaný človek snaží sa zaopatrit túto trebárs slovensky písanú knihu, pokiaľ nestačí, keď človek ovláda síce históriu života sv. Cyrila a Metoda a pozná minimum ich životného denia bez hlbokého nazrenia nielen do ich kultúrnej kresťanskej práce, lež potrebuje znáť mentalitu týchto dvoch svätcov, ktorí v húževnatej práci za oslobodenie Slovákov a Slavianov zpod jarma duševného otroctva obetovali Bohu všetko, čo on im dal. Je priamo slasťou čítať o ich o veľkosti duševnej v borbe

proti neprajníkom prílišného vzťahania sa duševného zveladenia ľudstva. Poznať ich skromnosť za mladosti i v kmetsko veku presahuje všetky predstavy o ich veľkosti. Sv. Cyril a Metod, dvaja osamelí bojovníci náboženskej obnovy na nebi vtedajšej Európy dnes hlboko zakorenení v duši Slavianov sú nielen prácou svojou v tesnom styku s tedajším politickým životom, ale sú oni patroni kresťanskej osvetovej práce. V heroickej svojej obetavosti vynikli zpočiatku ostatných svätcov. Dr. Grivec vedel vskutku bystroumne, dôkladne a samostatne, autenticky podať všetko, čo so životom svätcov súvisí. Knížka teda po tejto stránke uspokojí každého, kto dychtí po poznaní života našich svätcov. Vrele ju doporučam a prajem si, aby v knižnici študentov zaujala popredné miesto. Objednať ju možno v »Ú. S. K. Š.«, Bratislava, Svoradov. Palisady.

M. V. St. Joz. Viršík.

Duchovní hlídka

ZJEVENÍ.

Devítiletý Jiřík chodil napřed do obecné školy. Nyní ho otec, nábožensky lhostejný, ale řádný muž, dal do koleje k jezuitům.

Už tři dny chodil Jiřík do nového učení a vracel se každý den domů. Jeho pokojík i sestřin sousedil s pokojem rodičů. Večer je matka oba přikryla, políbila a odešla. Noční lampa osvětlovala oba pokojíky dveřmi, jež zůstaly otevřeny. Po chvíli se Jiřík potichu zvedl a přistoupil k loži Janičky, která již usínala.

— Jano! Jano! Velká novina!

— Copak?

— Ty to nevíš. Jest Pán Bůh.

— Co to jest?

— To je někdo lepší než tatínek a hodnější než maminka. Aby nám udělal radost, stvořil slunce, květiny a hvězdy. Víš, my jsme vždycky říkali: Kdopak udělal to krásné modré nebe, moře a pak všechno?

— Tatínek říká, že to je příroda.

— No ano, ale přírodu udělal Pán Bůh.

— To je velká novina.

— Je. Ale nemluv o tom, kamarádi se mi smějí, když jsem se tomu divil.

— A mohu to říci mamince?

— Ne, čekej, až toho budu vědět více. Dobrou noc, Jano!

Druhý den, v touž hodinu, s toutéž opatrností se začíná hovor znovu.

— Jano!

— Víš něco nového?

»LATINSKY v 1000 SLOVECH« (sešit 4 Kč). Nová příručka a učebnice latiny. Jednotlivé sešity koupíte u všech knihkupců, vydává A. Neubert v Praze, Hybernská 12. Právě vyšel sešit druhý.

»DĚTSKÝ SVĚT« s »MALÝM ZPRAVODAJEM« měli by katoličtí rodiče svým dětem předplatiti. Dobrý a spolehlivý dětský časopis. V tomto časopise najdou děti mnohé dobré naučení a jeho četbou se jejich vědomosti rozšíří a prohloubí. Stane se jim výborným doplňkem školního vyučování. Kromě toho naučí je katolicky smýšlet a cítit, což má jistě za našich dob zvláštní cenu. Všem dětem, které si jej dosud odebíraly, se velmi líbil. — Jistě se jim bude líbit i ročník nový, jehož první číslo právě vyšlo. — »Dětský Svět« vychází každého 1. dne v měsíci a »Malý Zpravodaj« každého 15. dne v měsíci — mimo prázdniny. — Vyjde tedy celkem 20 čísel za předplatné jen Kč 10.—, je to tedy nejlevnější katolický časopis. Objednejte jej pro své děti. Uděláte jim velkou radost! Bude Vám i jim ku prospěchu. Pište na adresu: Časopis »Dětský Svět«, Praha II., Karlovo nám. 5.

— Člověk může s Pánem Bohem mluvit, a to se jmenuje modlitba.

— A kam se musí jít, když člověk chce s Pánem Bohem mluvit?

— Pán Bůh je zde, Jano, je s námi, je všude.

Jana se vzpřímila rázem na své postýlce. Právě jí minulo sedm let.

— On je zde? A my nejsme oblečení!

— To je mu jedno. On vidí všechno, všude a vždycky.

— Řekni mi, proč ho nevidíme?

— Poněvadž je to dobrý Pán Bůh. On vidí to, co my nemůžeme vidět. My jsme docela malíci a on je veliký, veliký.

— A co se mu má říkat?

— To ještě nevím. Jsem velmi rád, že teď chodím do jiné školy: aspoň se tomu všemu naučím. (R. Bethléem, L'Éducation en exemples I., p. 49—51.)

O PEKLE.

Často jsem si vzpomněl na slova našeho svatého a učeného otce Guevary, v nichž nařiká na potíže, s nimiž se potýkali nejstarší jezuitští misijnáři. Vypráví, jak se snažil jeden zapůsobiti na Chiriguany nebezpečím, jemuž se vystavují odpíráním křtu, a vylíčil jim příští stav, kdy budou odsouzeni do věčného ohně. Odpověděli na to jenom, že jich neznepokojuje, nýbrž právě naopak velmi těší, když slyší, že příští plameny budou neuhasitelné, neboť jim odpadne nesmírná starost a poznají-li, že je oheň příliš horký, odejdou od něho patřičně daleko. Tak těžko bylo pochopiti jejich pohanskému rozumu velebné nauky naší víry. W. H. Hudson, El Ombú.

SVĚDOMÍ.

Rogerovi bylo pět let a chodil častěji než bylo potřeba se podívat do cukřenky.

Maminka ho přistihla jednoho dne při činu samém, zamračila se a udělala mu toto kázáníčko:

— Podívejme se, malý Roger . . . Copak neslyšíš hlásek ve svém srděčku, který ti říká, že jsi mlsoun a že jednáš špatně, když takhle chodíš na cukr?

— Ano, maminko.

— Tak vidíš, ten hlásek, to je tvé svědomí, a toho musíš poslouchati.

— Ano, maminko.

— Budeš ho poslouchati? Slibuješ?

— Ano, maminko.

Za několik dní byl Roger opět přistižen, jak loupil v cukřence. Maminka se rozzlobila.

— Darebáku! Zapomněls cos slíbil, copak jsi neposlouchal svého svědomí?

Ale Roger zvedl ruku k nebi náramně zarmoucen:

— Ó, ano, maminko, já jsem poslouchal. Ale tady v tom domě je takový rámus, že člověk nic neslyší!

(R. Bethléem, L'Éducation en exemples, L., p. 97.)

Cyrilo-metodějská hlídka

VZPOMÍNKY NA † ARCIBISKUPA DRA A. C. STOJANA.

P. Stojan! Všichni znali to jméno a všem bylo stejně drahé! Znali ho z poutí na Sv. Hostýně, na Velehradě, z voličských schůzí, ze sjezdů, ze slavností. Tam poznali jeho horlivost ve službě Boží, jeho prostotu, obětavost, velkodušnost, jeho nadání pořadatelské, neúnavnost atd. Ale to nebylo to hlavní, čím vepsal se P. Stojan do srdce všech, kteří ho znali. Byla to jedna jeho vlastnost, kterou zapůsobil na všechny, která sama dostačí, aby památka jména Stojanova nevymizela nikdy ze srdcí; byla to jeho dobrota srdce! Naše doba vrátila se do dob Velké revoluce francouzské a na oltář místo Boha postavila Rozum! A přílišným přeceňováním rozumu, či vlastně rozumářským egoismem a prospěchářstvím, naučila se téměř s pohrdáním pohlížeti na všechny projevy citu. A tam jest hledati kořeny dnešní hospodářské krise, i krise mravní. A v tom právě spočívala velikost srdce Stojanova, že se dovedl přenést přes názory své doby a že si zachoval přímo evangelickou dobrotu a prostotu srdce. A už velikost srdce stojí za to, aby se oslavovala! To stojí za to, aby se dnes, 10 let po smrti Stojanově, jemu stavěly pomníky. Pohanský spisovatel Plinius napsal: »Quatenus nobis denegatur diu vivere, relinquamus aliquid, quo nos vixisse testemur.« Poněvadž jest nám odepřeno dlouho žíti, zůstavme něco, čím bychom potomstvu dokázali, že jsme žili. (Epist. III.) Stojan zanechal po sobě díla nehynoucí: Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, obnovený Sv. Hostýn, Velehrad, unionistické sjezdy atd., ale to vše ustupuje do pozadí před pomníkem, který si svou láskou vybudoval v srdcích lidu. Už název »Tatíček Stojan« ukazuje, čím byl Stojan lidu. Není proto divu, že

dnes, deset roků po jeho smrti, stavějí se mu památníky. I velikost srdce dostačí, aby se na někoho vzpomínalo. Šifra.

K PRAVOSLAVNÉMU MILOSTIVÉMU LÉTU.

V květnovém čísle »Jitra« přinesli jsme zprávu, že i pravosl. bělehradský patriarcha vyhlásil letos milostivé léto, zv. »Smírný rok«. Vybízí ve svém listě věřící k pokání a lásce k jiným vyznáním. Bohužel vláda a jiné vůdčí orgány, které se oficiálně hlásí k pravoslaví, skutkem velmi málo dbaly tohoto prohlášení. O tom svědčí stále trvající kulturní boj v SHS, který nedovoluje katolicismu se tak uplatnit, jak má na to právo, ano povinnost! Kdo cestuje v SHS a vidí státně uzavřené krásné spolkové domy, bídně placené katolické duchovenstvo, pronásledovanou katol. inteligenci, záhy si učiní dojem, jaký byl učiněn krok k smíru. Zatím pravoslavná církev těší se úplné svobodě.

Než přes to musíme uznati alespoň dobrou snahu bělehradského patriarchy a některých pravoslavných časopisů, které se upřímně přimlouvají za smír mezi pravoslavím a katolicismem. Uvedu na př. slova z pravoslavného bohosloveckého časopisu »Svetosavlje«: »Není již časové, abychom rozsévati nenávisť a svár mezi katolíky a pravoslavnými . . . Nadešla poslední chvíle pro rozštěpený křesťanský svět, aby nastoupil cestu jednoty, kterou ukázal sám Ježíš. Slova nedostačí už, jest potřeba činu.«

Jiný bělehradský časopis píše: »V tomto roce, jež katolíci prohlásili za Milostivé léto a pravoslavní za Smírný rok, jest nám zřejmě uložena spolupráce mezi oběma církvemi, katolickou a pravoslavnou. A co se nás týče: Slovanský lid měl by se snažiti, aby tuto spolupráci uskutečnil.

Tímto způsobem by splnil své historické poslání, jehož výsledky by se staly viditelnými na celém světě.»

Kéž by tyto dobré snahy nezůstaly pouhými slovy!
St. S.

NÁBOŽENSTVÍ V SOVĚTSKÉM RUSKU.

Přes všechna opatření sovětské vlády, atheistickou propagandu, bourání a zavírání kostelů, pronásledování kněží a těch, kdož se hlásí k víře, náboženství v sovětském Rusku ještě nezaniklo, ale stále se jeví příznaky živé víry. Zvláštní nevoli bolševiků vzbuzuje okolnost, že věřící jsou nejenom mezi zástupci staršího pokolení, nýbrž i mezi mládeží, vyrostlou již v sovětských poměrech.

»Komsomolskaja Pravda« věnuje tomuto tématu článek, v němž přímo ukazuje na to, že i v kolchozech je na mládeži vidět náboženský vliv. Je všeobecným pravidlem, píše dopisovatel, že víra na venkově je méně zviklána, než ve městech. Leč i tam jsou věřící. Dělníci jsou většinou bezvěrci, avšak jejich ženy stále ještě chodí do kostela. Zvláště se vyvíjejí poslední dobou různé sektářské skupiny. Dopisovatel praví, že snad utrpení a strádání, prožité sovětskými občany za poslední léta, donutila je hledati útočiště ve víře. Vznikají četné sektářské kroužky, do nichž vstupují mladí sedláci, úředníci a dělníci. V těchto kroužcích se hlásá zřikání se všeho nadbytku, abstinence a vůbec střídmy život. Sektáři stávají se příslušníci mládeže, jichž nemůže uspokojiti materialistická filosofie marxismu. Nedávno ve Višně-Volocku mladá studentka, členka náboženské sekty, na otázku, proč nevstupuje do komso-molu, odpověděla: »Nemohu sloužiti dvěma pá-nům: Bohu a Mamonu.« Poslední dobou se zji-stilo, že činnými členy náboženské obce při ko-stele sv. Ondřeje a Natalie v Moskvě byli dva studenti ústavu Karla Marxe. Studentka moskev-ského technického učiliště odpověděla na otázku, proč nosí na hrudi křížek, takto: »Nikomu není nic do toho, v co věřím. Nikomu se dosud nepo-dařilo dokázati, že Boha není.« (Podle ACM.)

VÝCHODNÍ KATOLICKÉ OBŘADY.

Církev římskokatolická, aby usnadnila odlouče-ným sjednocení, žádá po nich pouze jednotu v dogmatech. Jinak obřady, liturgickou řeč a růz-né zvyky, pokud se neprotiví dogmatu, jim po-nechává. Nyní máme již mezi sjednocenými za-stoupeno pět východních obřadů, dosti od sebe rozdílných. Všechny jsou podřízeny papežské Kongregaci pro východní církve v Římě. Podle oficiální statistiky jsou to tyto:

I. Obřad alexandrinský. Patří k němu Koptové (32.300 duší) a Etiopové v Habeši (29.837 duší).

II. Obřad antiošský zachovávají: Ma-lankarci (9000 duší), Maronité (366.015 duší), Syrové (71.354 duší).

III. Obřad arménský. Příslušníky jeho jsou: Arméni (99.274 duší).

IV. Obřad byzantský čili řecký. Patří k němu: Bulhaři (5598 duší), Řekové a Italo-Řekové (53.898 duší), Jugoslavié (41.597 duší), Melchité v Antiochii (166.214 duší), Ru-muni (1,394.957 duší), Rusíni čili Ukrajinci (5,162.957 duší).

V. Obřad chaldejský mají Chaldeové v Babylonii (71.642 duší) a Malabarové v Indii (532.351 duší).

Celkový počet věřících a hierarchie, podřízených Kongregaci pro východní církve, jeví se takto: Patriarchů 5, arcibiskupů a biskupů 92, svět-ských kněží 8250, řeholních kněží 2400, věří-cích 8,117.522! Všechny nesjednocených zůstává asi 150,000.000 duší a z toho 123,000.000 Slo-vanů. Vidíme, že práce unionistická má ještě do-sti velké pole působnosti.

JUBILEJNÍ SLAVNOSTI DRA A. C. STO-JANA. Jubilejní oslavy desátého výročí smrti arcibiskupa Stojana zahájila Stojanova Literární Jednota bohoslovců olomouckých ve výroční den úmrtí sv. Cyrila, patrona arcibiskupova, dne 14. února pietní vzpomínkou v domácí kapli a u pří-ležitosti svěcení kněžstva. Dne 2. dubna uspo-řádala v semináři výstavku památek po panu arcibiskupovi, kterou navštívilo několik set lidí z celé arcidiecése olomoucké. — Oficiální oslavy na posv. Velehradě byly opět zahájeny Stojano-vou Literární Jednotou, která společně s brněn-skou bohosloveckou »Růží Sušilovou« vykonala ve dnech 28. a 29. července svou tradiční pout k hrobu Stojanovu. — Na sv. Hostýně uspořá-dána slavnost stojanovská 23. července, které se zúčastnilo na 5000 lidí. — Jednota duchovenstva olomouckého zasadila dne 6. srpna na rodný domek Stojanův v Beňově pamětní desku. Vel-kolepé slavnosti zúčastnili se zástupcové všech úřadů a spolků a nepřehledné zástupy lidstva. Svěcení, jakož i pontifikální mši sv. sloužil přítel oslavence J. M. ndp. opat Bařina ze St. Brna. V předvečer slavnosti byla uspořádána v Přero-vě zdařilá akademie za spoluúčinkování pěvec-kého sboru Stojanovy Literární Jednoty. — Diecése brněnská uctila památku bývalého svého příslušníka 3. září zasazením pamětní desky na faru v Dražovicích, kde oslavenec byl v letech

1888—1908 farářem, za účasti J. E. ndp. biskupa brněnského dra J. Kupky. Slavnosti předcházela třídní duchovní obnova, kterou provedl pan kanovník olomoucký Msgre F. Jemelka, ústřední jednatel Apoštolátu. Pobožnost zakončena po vzoru stojanovském světelným průvodem s Velebnou Svátostí oltární v sobotu večer, který vedl spolužák p. arcibiskupa J. M. ndp. opat Hlobil z Rajhradu. V neděli konána valná hromada Apoštolátu diecése brněnské, které před-

sedal ndp. biskup Kupka. Celou slavnost uspořádala Jednota duchovenstva diecése brněnské. — V příštím čísle podáme přehled slavností dalších. Uspořádejte i vy oslavy stojanovské, abychom mohli referovati i o vás. Šifra. Na 30. prosince t. r. připadá desáté výročí biskupského svěcení unionistického arcibiskupa J. E. ndp. arcibiskupa dra L. Prečana. K jubileu připravují se oslavy po celé arcidiecési. Šifra.

Organizační hlídka

Miloš Krejza:

Revoltující kněží

Kdo z vás četl 7. č. »Činu«, týdeníku pro kulturní a jiné veřejné otázky, pozná, že i revoltující kněží jsou veřejnou otázkou, u níž a nad níž jest se třeba pohoršiti a volati zákon.

Pravda, je-li někdo píchnut, křičí. Někdy rádně. Což to již ale nevádí. Nebudeme však polemizovati s pisatelem výše zmíněné kursivy. Na každé štekání se neodpovídá štekáním. Někdy se ukáže, že dobrá hůl jest odpovědí nejlepší.

Oč se tedy jedná? Nitra, Hlínka, luďáci, kněží, bojovnost, vláda, služebníci ducha imaginárního atd. To jsou argumenty, usvědčující slovenské kněze z 90% maďaronství, z nevlastenectví (socialistického), z politiky a zkrátka z něčeho, k čemu by občan československý neměl mlčeti.

Kněží prý to byli, kteří vedli a udržovali bojovné nadšení protistátní a protivládní, kteří vrhali do davů nová a nová hesla. A bojovnost byla vznícena.

Nebudeme se zabývatí analysou těchto řádek, ale vezměme si z nich pro nás něco poučného.

Katolíci v našem státě se ještě nenaučili křičet plnými pusami, nadávat, pustě se řehtat a krást. To ne. A asi se to také nenaučí. Měli by se čemu smát. — Katolíci jak čeští, tak slovenští — pracovali na těch polích, jež byla jim vlastní. Kněží i laikové navštěvovali jen lidské duše, z kterých nemohli býti vyhnáni ani zákonem, ani štváním židovsko-zednářským. A že jejich slova byla slovy pravdy a víry a poctivosti, uvěřili jim oklamání. Tak se stalo, že z popřevratového módního bláznění po několika letech vyhrklo několik jisker, které již vznítily to, našimi odpůrci tak nenáviděné, bojovné nadšení katolíků. Jak by to také bylo možno? Vždyť všichni stále doufali, že církvi a celé té klerikální hyďře dávno otroubili a náhle — ajta, zatím jsou sami nuceni slyšeti takovou hudbu, že jim z toho až zuby brní.

Katolíci za těch několik let udělali něco, nad čím harcovníci na poli protikatolickém zůstali státi s otevřenými ústy, aby později v bezmocném vzteku se rozběsnili k neúčinným útokům a lžím a aby jejich vyšperkované kobyly vyhazovaly bláto a divoce funěly.

Štírek nedůvěry k vlastní práci, jenž jim stále kdesi v skrytu nedával šťastně spáti, náhle jim, takřka přes noc, vyrostl v ohromného, předpotoptního brontosaura, před nímž padli svými napanými břichy do bláta tak hluboko, že jim z něho čouhají jen oči a stále řvoucí ústa. A ten brontosaurus stále obchází jako zlé svědomí.

Honem se staví barikády proti tomuto nebezpečí, proti tomu imaginárnímu duchu a jeho služebníkům. Kanony, rachejtle, prskavky — to je všechna ta obranná kočička. Pak se chytají slova dopisů, volá se vláda proti zpupnosti katolíků, zjednávají se šikovně a žongléřsky konflikty a zvláštní polykači a chrličí ohně — a to všechno k větší slávě a štěstí národa, zubožených poplatníků. Ti, co se perou, ti na konec schovají ruce — a to, co nadrobili, dají vyjít svým voličům jako příliš horkou kaši.

Pánové! Uvědomte si, že ve svém boji proti dnes svorně krácejícím katolíkům československým nasadili jste si brýle úzkých obzorů kuchyňské pece. Svou bezmocností ukazujete všem našim sousedům slabinu po slabině. Pozor, abyste svou úzkoprsostí a falešností nepřipravili státu takové nepříjemnosti, jichž ani historie neomluví, poněvadž se vám nepodaří je vhodit jako ostudný chomout na krk katolíkům.

Proti vám, proti vaší slepotě, proti vaší snaze přivést národ v zítřky horší dnešků, postaví se všichni svorně — mám-li užiti téhož slova nadpisu — k revoltě jak kněží, tak všichni dobří katolíci, kteří milují svou zemi a naši drahou republiku. Všim tím křikem jsme poznali jedno. Že naše práce byla dobrá. Pracujme dále na našich vytčených směrnících a poznáme, že po tomto záva-

nu nového křiku nastane zas ticho, kdy mnohé horké hlavy si budou přikládati obklady a plnými ústy jíst aspirin a shánět všechny možné babšské léky proti bolení zubů a bude mnoho operací dlouhých nosů. Rokambolovské tyrády jim zůstanou jako písek v jízvách a ten jim nedá spát a budou křičeti znovu. Kdo ale dlouho křičí, ten se jednou konečně omrzí.

Studenti, třebaš naše práce byla jen malým úsekem veškeré práce katolické v naší vlasti, věrme

všichni, že jdeme po dobré cestě a že budoucnost je katolíků. Nezapřete nikdo svých prvních kroků v krocích dnešních. Buďte silní a odhodlaní. Ať to obávané bojovné nadšení je opravdové a silné ve svých účincích.

Nerevoltujeme, ale chceme spravedlivou minulost, spravedlivou přítomnost i budoucnost, neboť tyto se měří časem. Kdežto lež, křik a zločeství trpí pády, čili skloňují se a naklánějí časem.

X. SJEZD SLOVENSKÉHO KATOLICKÉHO STUDENTSTVA konal se v rámci Pribinových oslav v Nitře 12.—15. srpna t. r. Zahájen byl adorační pobožností, při níž měl promluvu duchovní rádce ÚSKŠ, Msgr. dr. E. Filkorn. 13. srpna po pontifikální sv. mši posvětil prelát Andrej Hlinka vlajku slovenského katolického studentstva. Po proslověch světitele a hosti přisahal studentstvo na heslo, na vlajce vyšívané: »Věrnost církvi — věrnost národu.« Po zpěvu papežské hymny, Hej Slováci a Kdo za pravdu hoří, odebralo se studentstvo pod vlajkou na orelský stadion, odkudž vřadilo se do manifestačního průvodu městem. Hesla v průvodě vykřikovaná a popěvky nebyly hodny katolických akademiků a donutily českou delegaci ÚKSČS, aby průvod opustila. V pondělí 14. srpna zahájeny byly po sv. mši pracovní konference ÚSKŠ. Předseda JUC. F. Galan přivítal hosty a mezi delegacemi i delegaci ÚKSČS, vedenou ct. p. Poulem. Po projevu poslanca dra Karla Mederlyho promluvil »O polské orientaci Slováků« redaktor K. Sidor. Po děkovné řeči preláta Andreje Hlinky, promluvil dále Witold Mileski za polské studentstvo a R. Čavojský »O inteligenci a robotnictvu«, po jehož přednášce rozvinula se čilá debata. Překvapilo nás, že si slovenský student neujasňuje rozdíl mezi sociální otázkou a socialismem. Potěšila nás zmínka dp. Michálka o větší demokratičnosti pražských akademiků. Trochu světla a radosti do tísnivého postavení české delegace přinesl duchovní rádce ÚKSČS P. Daňha, zavítávší do Nitry z konferencí katolického učitelstva v Báňské Bystřici, který velmi srdečně promluvil k slovenským studentům. »ač jako cizinec, přece jen jako kněz a bratr«. Odpoledne o půl 4. hodině konalo se slavnostní valné shromáždění ÚSKŠ. Přítomen byl J. Em. kardinál a primas polský Augustin Hlond a celý episkopát slovenský. Po projevu J. E. dra K. Kmeťka, biskupa nitranského a přečtení telegramu s velekněžským požehnáním Svatého Otce, pozdravil sjezd jménem nejdůst. p. arcibiskupa pražského J. M. prelát Kulač. Po projevech ndpp. biskupů ujal se slova prelát Andrej Hlinka, jehož řeč byla rázu ryze politického. Sympatičtější působila řeč ministra m. sl. Msgr. dra J. Tisy, který zdůrazňoval nutnost oběti ideí celku. — Na užší valné hromadě, o 7. hodině večerní, byl připuštěn k projevu i vůdce delegace ÚKSČS, ct. pan Poul. Předsedou ÚSKŠ zvolen byl JUC. Jan Kempný, hlav. tajemníkem Josef Kosorin. — 15. srpna zúčastnilo se studentstvo sv. mše v katedrálním chrámě a průvodu městem na sletišť, kde po kázání J. E. Mariana Blahy, biskupa bystrického, celebroidal pontifikální sv. mši J. E. kardinál primas Hlond. Slavnosti zakončeny byly výletem účastníků na památný vrch Zobor. — Nčk.

ČESKOSLOVENSKÁ DELEGACE NA PAX ROMANĚ. Letos zúčastnila se XIII. kongresu Pax Romanus v Lucemburku početnější delegace katol. studentstva

čsl. proti roku loňskému. Ústředí katol. stud. čl. v Praze vyslalo pětičlennou delegaci (kol. F. Bruna, A. Hrdý, A. Jaroš, M. Krejza a L. Pospíšil). Ústředie slov. kat. studentstva v Bratislavě delegovalo dra J. Ciekeru a dp. prof. V. Kleina. Početnější účast na kongrese byla umožněna podporou min. zahraničních věcí, jemuž patří za vzácné pochopení našich snah na fóru mezinárodním náš dík. Zahraniční odbor ÚKSČS.

S. S. S. SEMINÁŘ V BRNĚ konalo dne 10. září svojí XIII. valnou hromadu. Za funkcionáře byli zvoleni: předsedou kol. Ondra, místopředsedou kol. Vavříček, jednatelem kol. Pelc, pokladníkem kol. Fr. Kučera, novinářem kol. Šesták, revisory kol. Fučík a Parolek, členy div. kroužku kol. Horký, Dvořáček a Večeřa, hud. kroužek kol. Hebelka a zástupcem nižšího gymnasia kol. Šmíd. Pokud je na nově zvoleném výboru, má v pevném úmyslu pracovat pro zdar a rozvoj sdružení v duchu myšlenek a námětů, pronesených na pražském sjezdě. Chce s ostatním členstvem všimati si současných dnešních otázek, otázek náboženských, kulturních, sociálních i politických, uvědomiti si přání, ba výzvu ministra Šrámka z pražské valné hromady: »Vy mladí musíte se co nejvíce zdokonalit, abyste byli rozpálení touhou apoštolátu a stali se vůdci národa!« A této snaze, zdokonalovati se v uvedených oborech, a tak se připraviti k našemu vlastnímu poslání, prospěti církvi a vlasti, volám: Zdař Bůh! Jednatel.

SSS UH. BROD zakončilo 19. června 1933 valnou hromadou 13. rok požehnané činnosti. Dosavadní výbor se sešel naposled, aby sučtoval se svou funkcí ve školním roce 1932—33. Kol. jednatel Belžík nastínil stručně přehled práce za celý rok. Bilance tato jest uspokojivá — naše Sdružení si jistě udrželo své čestné místo; může se pochlubit 26 přednáškovými schůzemi, 8 členskými a 10 výborovými. K přednáškám řadím i produkce se světelnými obrazy, které, dík dp. prof. Drábkovi, se staly nejoblíbenějšími a nejnavštěvovanějšími. Z »Kroužků« působil po celý rok tělocvičný (uspořádaný společně s Orlem), s cvičitelem p. Hrubým, kdežto ostatní, zejména hudební, téměř zanikly po slibných začátcích. (Či ne, kol. Pijáku?) Ani při poslední schůzi nám nezahrál. Vrcholným bodem valné hromady byla ovšem volba nového výboru. Jsouce přesvědčeni, že mladí členové jsou s to více vykonati, navrhli starší členové jako kandidáty do výboru sextány a septimány. Předsedou zvolen K. Peléšek, jednatelem C. Piják. Dosavadní výbor — vesměs oktavni — se rozloučil s přáním plného zduaru novým členům na čelných místech. Kol. Peléšek děkuje za důvěru, kterou mu členstvo projevilo tím, že mu svěřilo úřad tak důležitý ve spolkovém životě a dodává, že jeho poměr k starému výboru nebude úřední, nýbrž spíše to bude spolupráce. Napomenutí na prázdniny dává pak p. prof. Drábek. R. M.

SSS. V HRADCI KRÁLOVÉ vykonalo svou XIV. valnou hromadu dne 17. září. Zahájil ji dosavadní předs. vdp. P. Ryba, který uvítal především vdp. rektora Borromaea Boháče, vdp. vicerektora dra Gregora, zástupce OSKM p. Rozuma i všechny hojně účastníky. Byly předneseny zprávy jednatele i všech funkcionářů a z nich vyplynulo, že můžeme mít radost z vykonané práce. (O celoroční činnosti našeho SSS byla již podána zpráva v posledním čís. min. roč. Jitra.) I o prázdninách snažili jsme se plnit své povinnosti. Pražského sjezdu jsme se účastnili 22 členy (z toho 6 delegátů) a na výstavce měli jsme samostatnou expozici. Exercií o prázdninách zúčastnilo se 16 členů (loni 6). Na slavnostech v Nitře byli 2 naši členové, kteří na pracovní konf. i val. hromadě ÚSKŠ poznali činnost i cíle slovenského katol. studentstva. Na sjezdu katolíků ve Vídni byl náš 1 člen, který se též účastní akademického týdne v Praze. Hned na zač. škol. roku obnovili jsme opět hlídku studentstva a mládeže ve »Štítě« a náš eucharistický kroužek již vykonal své 3 schůze. Z našich abiturientů vstupuje do semináře 5. O prázdninách též dostalo se volleyballové šestce našeho SSS uznání od žup. náčel. Orla p. Mencla. Dosavadnímu výboru bylo dáno absolutorium a ve volbách potom byl zvolen předsedou opět P. Ryba, kaplan v Kyšperku. Kol. předseda naznačil jak na valné hromadě, tak na 1. výborové schůzi směrnice pro budoucí činnost našeho SSS. Do nejbližší doby chystáme: Na 1. října svatováclavskou akademii a na 7. října 1. členskou schůzi s přednáškou o velkém příteli a dobrodinci katol. studentstva nejdp. arcibiskupu dr. Ant. Cyrilu Stojanovi. Nejkrásnějším počátkem veškeré naší letošní činnosti ovšem bude společné sv. přijímání, ke kterému přistoupíme na sv. Václava. —m.

SSSm PLZEŇ. — Uplynulé správní období možno řadit k těm letům, kdy Sdružení plně dostalo svým úkolům. Za duchovního vedení vdp. inful. arciděkana Ant. Havelky hleděli jsme dosítnouti toho ideálního katol. studenta, plnicího svědomité povinnosti k církvi i k národu, takového, jakého nám náš pan arciděkan kladl vždy za vzor. — V prosinci m. r. jsme provedli v Plzni sbírku na Mikulášský dar, která — přes velkou hospodářskou tíseň na Plzeňsku — vynesla značný obnos. V březnu t. r. pořádalo Sdružení 2 přednášky p. prof. Limpoucha o Římu, v květnu pak pozvalo p. prof. Vrzalíka z Prahy, který přednášel na thema: Zmatky v otázce rukopisu Královédvorského a Zelenohorského. Společně s dámským spolkem »Ludmila« a SSSd bylo naše SSS spolupořadatelem přednášky p. arciděkana Havelky »Mladí proti starým«. Všechny tyto přednášky se konaly za velmi četné návštěvy a měly velký úspěch morální a finanční. Jako roku loňského, tak i letos podniklo naše členstvo v červnu pout na Svatou Horu a v červenci se v plném počtu účastnilo sjezdu katol. mládeže a studentstva v Praze. Ve školním roce se pořádaly exkurze do průmyslových podniků plzeňských, které doplňovaly školské vědomosti členstva. Naše Sdružení pochopilo také svou povinnost vůči státu a upsallo ze svých skrovných prostředků půjčku Práce. Letos mohli jsme také prováděti skutečně své poslání sociální. Vedle poskytování kondic hůře prosperujícím kolegům stalo se tak zejména podporami na pout svatohorskou, do Prahy a i k jiným účelům. Po prázdninách vykonali jsme exercicie za vedení známého přítele studentstva P. Methoda Klementa OSB. Bylo nám velmi milé, že jsme na svých exerciciích mohli přivítati i kolegy z SSS Praha, z Písku, Rokycan, Domažlic a několik plzeňských studentů neorganizovaných. Každoroční plzeňské exercicie se stávají tak rok od ro-

ku důležitější složkou v duchovním životě západočeských katol. studentů. —vi—

SSSm V PLZNI konalo svou XIII. řádnou valnou hromadu v neděli 17. září t. r. ve spolkové místnosti na arciděkanství za velké účasti členstva. Z našich příznivců poctili nás svou návštěvou prof. Th. Dr. K. Bláha a prof. J. Limpouch. Milým dojmem též působila účast katol. studentů plzeňských, dosud v SSS neorganizovaných. Předseda Sdružení Josef Janda zahájil valnou hromadu, uvítal přítomné a vzpomněl modlitbou zemřelých členů a příznivců spolku. Slavnostní proslov o významu častého sv. přijímání přednesl kol. Jar. Bošáček. Zprávy funkcionářů poskytly členstvu dokonalý obraz o celoroční všestranné činnosti Sdružení a byly po krátké věcné debatě schváleny a výboru uděleno jednomyslně absolutorium. Rovněž byl schválen pilný návrh černé komise na rozšíření výboru o funkci zapisovatele, načež byl zvolen nový výbor v čele s předsedou kol. Hugo Tetzelm, dosavadním místopředsdou Sdružení. Nový předseda poděkoval členstvu za projevenou mu důvěru, poděkoval odstupujícímu výboru za jeho práci a ujistil členstvo, že bude pracovat podle osvědčené již tradice Sdružení. Po projednání návrhů, došlých valné hromadě, následovaly projevy hostů a chorálem svatováclavským byla valná hromada skončena. —vi—

SSSm V PRAZE vzbudilo se k nové úsilovné práci na vyprahlé půdě pražských středních škol. Naše sdružení se takřka octlo letošního škol. roku na dlažbě silně zdecimováno a bez útulku. Avšak naše hrstka členů se nelekla a bez pomoci cizí sama se postarala nejen o to, aby počtem členstva vyrovnala se dřívějšímu počtu, nýbrž dovedla si i najít místnost ke konání schůzí. Místnost nevyhovuje, ale doufáme, že valnou hromadu budeme míti již v místnosti lepší a že nám to bude umožněno laskavostí dobrých lidí. Naši členové jsou rozptýleni po různých středních školách po třech i po jednom. Ale všechny pojí nadšení, radostná naděje v pomoc vyšší a v pomoc své úsilovné práce, kterou jasně jsme ukázali na výstavce ÚKSČs v červenci t. r. a která byla plně oceněna. Naše členské schůze ožily a jsou rušnější než minulého šk. roku a přinášejí také více konkrétního. Jest si jenom přát, abychom vytrvali. Také naše kroužky mají se čile k životu. Dramatický kroužek chystá se pilně na divadelní hru: »Noc na Karlštejně«, kterou hodlá předvésti koncem října. Doufáme, že naše katolická veřejnost pražská pochopí naše cíle a snahy a v hojném počtu podpoří nás morálně i finančně. I kroužek šachový, jenž minulého šk. roku se trochu zarazil nad neúspěchem svého »Mistrovství katol. stud. v šachu«, pilně se pouští do radostné práce. Sportovní kroužek existoval již minulé léta, ale hodlá se uplatnit zvláště tento šk. rok na hřišti čsl. Orla na Letné, které nám bylo laskavě propůjčeno a kde budeme pěstovat jak volley-ball, tak i lehkou atletiku podle možnosti. Jsme přesvědčeni, že i kroužek hudební a pěvecký nás brzy překvapí hezkou akademií. Zástupci našeho sdružení zúčastnili se oslav 20letého trvání SKM v Praze—Břevnově a tím navázali srdečné styky se sdružením, které má stejné ideály, i když je provádí a uskutečňuje na poli jiném. Naše sdružení je k dispozici, aby pracovalo se všemi čelnými katol. spolky v Praze a tuto spolupráci si přeje z celého srdce, i když ví, že příliš se spoléhati na kolegiální sdružení se vždy nevyplácí. Naše omlazené sdružení s více než desítiletou pohnutou tradicí, zapomenuté a opomíjené, zvedá pomalu svou hlavu, hrdě a sebevědomě. S nadšením pouští se do nové práce, získává si svojí obětavou prací nové členy, bezelstně, staví své plány na pevném

podkladě náboženském a nezapomíná, že i ušlechtilá zábava je bohulibá. Jen jedině nás mrzí. Že jsme bez duchovního rádce. Ale jsme si jisti, že nalezneme kněze, jenž stane se nám rádcem a laskavým otcem, jenž nás povede po bezpečné cestě víry. Očekáváme, že i UKSČs projeví o nás více zájmu než minule a že nám pomůže budovati pevnou hráz kolem hnutí katol. studentstva středoškolského ve Velké Praze.

ASS V NOVÉM MĚSTĚ NA MORAVĚ konalo 26. srpna 1933 XI. řádnou valnou hromadu. Po pře-

čtení zpráv a udělení absolutoria odstupujícímu výboru. zvolen tento nový správní výbor: Předsedou prof. Jar. Svatoň, místopředs. JUDr. Frant. Stupka, jednatelem IngC. Jan Kocián, pokladníkem IngC. Jos. Vykutíl; členy výboru: IngSt. Ladislav Micka a ThSt. Alois Pekárek, div. referentem kol. Miloslav Kubík. Ve volných návrzích projednán v hrubých rysech program příští činnosti. Usneseno pořádati 28. října koncert pěveckého odboru SKA »Moravana« a před vánočními tradiční cyklus přednášek. —jk.—

Z dopisů

DOPIS BEZ ADRESY.

Dámy a pánové, prominete laskavě naši uličnickou vetřelost, s níž vstupujeme do vašich salonů zrovna v dobu, kdy jste mnozí přijeli z letovisek od modrých rybníků a zadýchaných zátiší českého venkova a ani jste se ještě nespřátelili s šedými ulicemi města, natož povykládali s rozmarnými sousedy, jak se vám vedlo na dovolené, když i v tom počasí byla letos krise. Jsme přesvědčeni o vaší laskavosti a jedině z toho titulu dovolujeme si vás upozorniti na některé aktuální věci už teď, abyste měli v počátku rozvrhu pro nás místo.

Nepochybuje o tom, že jste čtli v novinách téměř neuvěřitelnou zprávu o kancelářských praktikantech u soudů na Moravě a ve Slezsku. A stalo-li se přece to neštěstí a některý z vás mnohých a ne nevlivných přehlédli upozornění o žalostném stavu středoškoláků, dovolte, abychom z toho uvedli výtažek: Jest jich asi 80. Jsou téměř 1½ roku v praxi, mají předepsané zkoušky a dosud dřepí v kancelářích bezplatně. A ti, kteří dostávali denní plat 20 Kč, byli oloupeni o polovinu, takže jejich měsíční důchod není větší 300 Kč. — Jak sami doznáte, situace ne hodná závidi. A tito praktikanti jsou zticha. Snad proto, že je jich jen 80. To je číslo malé a o středoškolských studentech je známo, že nenadělají mnoho křiku, vždyť jsou to vytáhlá písklata, jež radost z maturity uvrhla do vytržení, z kterého se mnozí i po delším čase ne a ne dostat. Pak může být ještě jeden důvod, proč se neodvažují žalovat nahlas veřejnosti: bojí se. Ne snad proto, že jsou od malička bázlivi (dámy a pánové, to ať Vás nenapadne), ale mají strach, že kdyby se jen trošinku ozvali, že by se jim šláplo nejméně na kuří oko, ne-li na život, a všechny nezaručené a nedoložené naděje by se rázem roztrhly v nicotu a bratří by po ukončené praxi šli zase k domovům. To bude, zdá se, důvodem. Proto je na čase, aby se uznání dočkali aspoň po špagátě. K tomu zvolili jsme tuto formu a cestu.

Dovolávajíc se demokratického systému, jemuž tolik nástrah různí lidé činí, jdeme rovnou k Vám a máme za to, že nás nepřehlédnete v početném davu postižených a věnujete nám aspoň tolik pozornosti, co jí zaslužíme a co jí věnujete vrstvám ostatním. Či Vám, dámy a pánové, naprosto nezáleží na vyhlídkách a budoucnosti mladé generace, která se — ne svou vinou — dostala do úzkých a je z neznámých příčin pomíněna nejen oficiálními osobnostmi, ale i všeobecným míněním. A nezalekli jste se čísla 1300, jež nám bylo před nedávnem tlumočeno tiskem co číslo, vyjadřující počet nezaměstnaných profesorů? Bud'te ujistěni, že 1300 lidí, o kterých se veřejnost dověděla, není ještě

plný počet. Zrovna tolik, ne-li víc, jich sedí doma. A ti neznámí, kteří jsou odsouzeni k živoření tím způsobem, že se musí klackovat bez cílů a bez práce rodinými vískami, chtějí také žít a vědět, proč jsou na světě. Věříme v dobrotu Vašich srdcí (prosíme Vás, nemějte nás za naivní mládež) a žádáme Vás, abyste se nás ujali a dopomohli nám, mladým lidem, zvýšiti společenskou i sociální základnu. Ohrazujeme se zcela veřejně a s plným vědomím, že tak činíme po právu, proti lhostejnosti, jež nám byla servírována ze všech řad. Nechceme býti déle odstrkováni a žádáme, aby se otázka nezaměstnané inteligence vzala v úvahu a od jejího rozřešení se neuteklo. Nejde o prosperitu stáda, o něco víc: o duchovní život mladé generace. — Nechceme zoufati. Svěřili jsme Vám tímto způsobem svoje starosti a čekáme, že nás nenecháte na holičkách. Josef Staněk.

CIRKEVNÉ ŠKOLY

A NÁRODNÁ VÝCHOVA NA SLOVENSKU.

Je nemožno písať o narodnej výchove a zároveň ignorovať otázku cirk. školy, keďže jedna bez druhej nemôžu existovať a keď sa ony doplňujú v harmonický celek. Otázka národnej výchovy ako i otázka cirk. škôl je stále aktuálnou. Prvá bola predmetom ankét, zaujímala v nedávnej dobe celú slovenskú verejnosť. Aktuálnejšou je však otázka cirk. škôl, pretože od jej prajného riešenia závisí zdar nonchalantne riešená a odstrkovaná mačošská výchova národná.

Na Slovensku chcú zrušiť cirk. školy obecné. Smutný fakt!! a ideové spoluriešenie s výchovou je do základov ohrozené. Protivy medzi inteligenciou a inteligenciou by sa priestrily a postaviť národnú výchovu na strednej škole na reálny nacionalizmus by viedlo a vedie nie ani tak k opaku ako k čiastočnej deformácii v upevnení národnej sebestačnosti v ušľachtilejšom slova smysle. Na vonok neni síce rozdielu žiadneho medzi cirk. a štát. obecnou školou. Tým väčší je v ich ideovom stanovisku. Kým na cirk. škole obecné duch mládeže samovolne zvýšenou mierou sa prispôbuje — aj na základe domácej pečlivej výchovy — k väčšej kapacite národného uvedomenia ako i bratského spolučenia, kde ani vzrastajúci egoizmus nenachádza toľko prajných podmienok — aj keď neprejavuje sa on v tak nebezpečnej forme — výchova na štátnej škole pomaly a sústavne prikračuje k akémusi natískaniu národného uvedomenia bez všetkého citového podkladu, na základe samostatného uvedomenia, samostatného myslenia. Štátna škola deštruktívne pripraví o cit a vieru v ideálnosť utvárania mysliacej spoločnosti. A keďže najdôležitejším prostriedkom k uplatneniu našich kultúrnych potrieb je výchova stredoškolskej mládeže

na základe zodpovednosti, kvalita budúcej inteligencie v otázkach kultúrneho života sa prejavuje zdrcujúcou nestálosťou.

Napriek tomu, že inteligencia v organizovaní dnešnej školy spravila veľkú prácu — vzhľadom na poválečné pomery — smernice výchovy sa nevyhranili ani dnes, čo však neznamená, že výchovné inštitúty a zvlášť také, ktoré sú nezbytné pre upevnenie kultúrnych složiek národa by mali zaniknúť na úkor osvetovej činnosti.

Dnešné školenie a vysvedčenia nie sú dostatočnou zárukou inteligencie človeka, čo poukazuje, že myslia, pracovitá, čestná na základe svojich vnútorných, duševných hodnôt sú kvalifikovaná, je radená do jedného z dvoch táborov inteligencie. Inteligencia národnej a kozmopolitickej. Teda tu sa rozchádzajú snahy o národnú výchovu a inteligentnosť inteligencie. Zanechajme všetok partikularizmus a budme univerzálnymi v presvedčení.

Výchova národná má zaistiť v rámci národa výchovu individua, t. j. výchovu človeka — charakteru. Nemôže sa vypestovať charakter individua, keďže mu chýba výchova, ktorá mu umožňuje uplatniť svoje požiadavky dneška. Výchova národná nemôže byť viac hodnotená ako snaha dať duši človeka smer patriotizmu a zamedziť škodlivosť voľnomyslienkarstva v domácom prostredí. O čo vecnejšie je ideologické riešenie otázky uvedením si — zvýšenou mierou prejavujúcou sa duševnou výchovou cirk. škôl — spolupatričnosť a tradíciu predkov k rodnej hrudi.

Národná výchova na strednej škole nemôže byť učebným predmetom frázovou unavujúcou vedou, výkladom nepovolných pedagogov, pestujúca nenávisť k národom v snahe tak zvýšiť lásku k hrudi a nemôže byť na povel ankét vradená do beztak neforemej látky učebnej. Ona musí byť vrodená už od mláde, ušľachtilý cit musí tlieť v srdciach, pestovaná ako katechizmus pravdy: láska k hrudi a k spolublížnému. Pravý to podklad národnej výchovy. Na štátnych školách sa prejavuje púha vznetlivosť ukolembaného charakteru a nenávisť hraničiaci až s bigotnosťou, kým v duši snáď bojuje mládež proti bezohľadnému nadiktovanému vlastenctvu (poukazujem na niektoré prípady v školskom rozhlase, ktoré sú zvlášť charakteristické). Čo na to môžu povedať rodičia? To není práva pre životné povolanie, súvisiace s národnosťou a pre uvedomelý život občanský. Na strednej škole potom v nedostatku pochopenia národná výchova sa zamieňa s politikou, ktorá neprispieva k ustáleniu smyslovej povahy človeka. Národná výchova nemôže sa pestovať politickými časopismi zaritými opozičníkmi (zvlášť pre opozíciu má mládež pochopenie, a ľahodí jej borba opozície!) ale ona musí byť položená do koliesky, musí sa o ňu pečovať tam, kde v bohabojnosti, vo viere a láske vychová uvedomelá a nepolitická národu oddaná inteligencia a nie pedagogickými analfabetami. Musíme sa usilovať o upevnenie národnej svojskosti, ktorá však vyžaduje bdelého štúdia a rydzím neľahostejným nazieraním musíme vypestovať ducha k oceňovaniu našej minulosti a prítomnosti a budúcnosti. Reálny nacionalizmus iba na podklade riešenia otázky cirk. škôl dojde konkrétneho riešenia na školách i v živote.

M. V. St. Joz. Viršík.

UPOZORNĚNÍ. V mém článku v 1. č. Jitra »Něco o souč. liter. kritice« se vyskytlo několik nepřijemných tiskových chyb, jež zmátly celkovou souvislost. Především přehodil sazeč stránky, takže za 5. řádek na str. 18 (končí: »a to je kritika umělecká«) jest připojiti hned str. 20—21 (až ke konci: »se stigmatem

prý dohasínajícího poetismu.«) a další pokračování je zase na str. 18 počínajíc 6. řádkem (»Kritikové »Zvonu« atd.). Konec článku je na str. 19. Rovněž upozorňuji na několik chyb v textu: Str. 20, řádek 10, místo »nalézt« má být »nalézat« —, ř. 12 zdola, místo »nad kritickými kritikami« má být »nad kritickými knihami«. Str. 21, ř. 17, místo »poetických« má být »poetistických«. Str. 18, ř. 8, místo »poetickými« má být »poetistickými« —, ř. 11, místo »neopravdivosti« má být »neoprávdivosti«. Str. 19, ř. 12 zdola, místo »svému« má být »mému«. Rovněž na str. 19 v citovaném referátu ze Stud. čas., řádek 5., ve větě: »myslí-li se o socialismu nebo o budoucnosti vesnice(!)«, jest slovo »vesnice« nesprávně zaměněno za slovo jiné, jež bohužel nemohu doplnit, poněvadž už nemám zmíněný text referátu po ruce. Konečně lituji, že článek byl uveřejněn velmi pozdě (zaslán byl na zač. dubna do květnového čísla), takže ztratil hodně na své aktuálnosti.

PhSt. Ota Tichý.

POZNÁMKA REDAKCE: Prosíme naše čtenáře, aby si laskavě při četbě t. č. opravili. Jinak upozorňujeme, že aktuálnosti článků věnujeme pozornost — jest třeba dbáti čtenářů.

Redakce se obrací na všechny účastníky sjezdu, kteří si odnesli s sebou krásné obrázky ve svých fotoaparátech, aby nám poslali po jednom obrázku nejen pro Jitro, ale hlavně pro

UPOMÍNKOVÝ ALMANACH
*sjezdu Sdružení katolické mládeže
a studentstva v Praze.*

Jsmě přesvědčeni, že studenti své krásné originální obrázky co nejdříve pošlou.

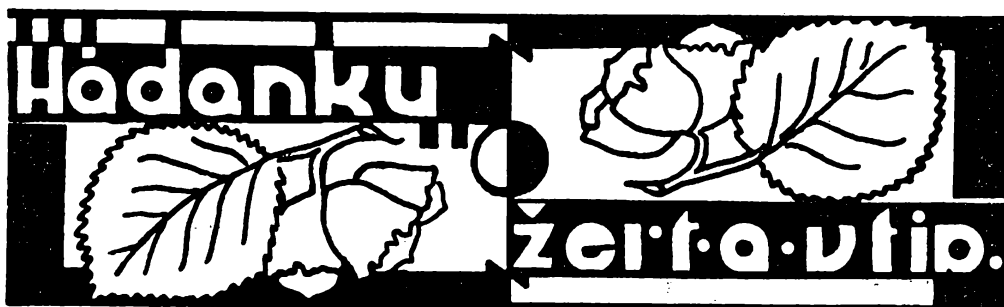
Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnictví

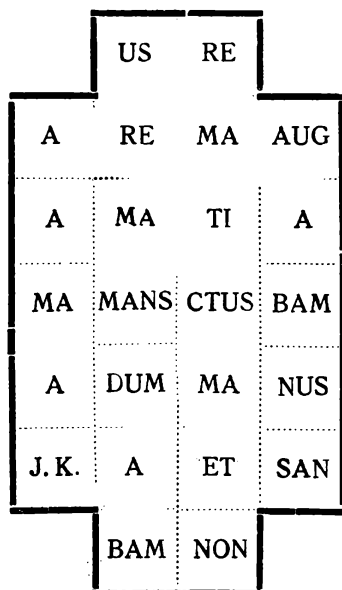
„U zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5.

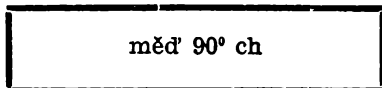
Příspěvky, řešení
a veškerou kores-
pondenci, týkající
se této rubriky,
přijímá: Vojt. Ma-
ňoušek, redaktor,
Doubravice nad
Svitavou, Morava.

1. Koníček s 1 tahem krále.
Latinářům — K. Jurák.

2. Rebus zeměpisný. — Mína.

3. Vsuvka. — Cid, Tišnov.

Neštěstí se velké stalo —
nepřítel si hlásku vzal,
všecko kolem jen padalo:
prudký pohyb udělal.

4. Přesmyčka zem. — St. Kopal.
Máme radost!

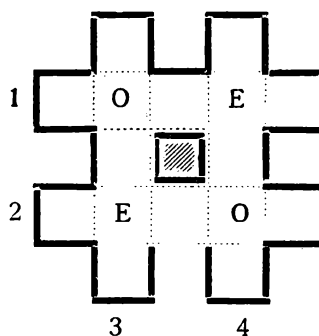
5. Rebus popisný. — S. Antonický.
Člen národa se jménem ženy,
v kvítko jarní se promění.

6. Přesmyčka literární. — D. J. Šit.
SLABINA ŘEKA.

7. Záměnka. — »Tercián«.

S »p« říká se tak chatě,
s »h« rostlina, již znáte.

8. Rámcovka. — »uč«.

1. délková míra.
2. španělský peníz.
3. mužské jméno.
4. hubí tělo

9. Rebus. — Š. Korkos, Ilašovce.

(3) × (3) R

10. Sloučenka. — »Juvenát Salvator«.

Chytil korýš rybu —
obrátil se
a hned v část Prahy
proměnil se.

11. Přesmyčka literární. — Beatrice.
L. KUJ! BADAŠ MĚ PLEŠ!

12. Rebus ráčkový. — Vanda Borkovcová.

L

K = K

Listárna hádanek.

Milí hádankáři! Na začátku nového ročníku vy-
týkáme si za cíl zvýšení úrovně naší rubriky při
svorné a pilné spolupráci všech přátel zábavy tak
ušlechtilé a povznášející, jakou je hádanka.
Doufám, že se shledám se starými přáteli vytr-
valci a opětovně zvů k nám nové a nové. Při troš-
ce vůle a věnování některé volné hodinky vše
dobře půjde, proto do práce, máme dosti úkolů
pro tento ročník.

Řešení hádanek uveřejněných zašlete pak na-
jednou do termínu stanoveného v č. 2. tohoto
ročníku. — Příspěvky bedlivě vypracované za-
šlete co nejdříve neomílejte starých věcí, tvořte
nové! — »Klub hádankářů Jitra« bude ustaven,
zmínka o něm vyvolala odezvu; bližší obdržíte ve
zvláštním oznámení. Napište mi jen své návrhy
k rubrice, Klubu a j., týkající se hádanek; rozši-
řujte »Jitro«, zmiňte se o rubrice. Těším se na
vaše dopisy, jen s chutí a radostí se přihlaste!

-vm-

VŠEM STUDENTŮM A PŘÍZNIVCŮM STUDENTSTVA

DOMINIK PECKA:
SVATÍ A LIDÉ

MILOŠ KREJZA:
GOTICKÉ KVĚTY

**DALI JSTE JIŽ STUDENTŮM
KALENDÁŘ**
KATOL. STUDENTSTVA
NA ROK 1933-1934
CENA 5 Kč

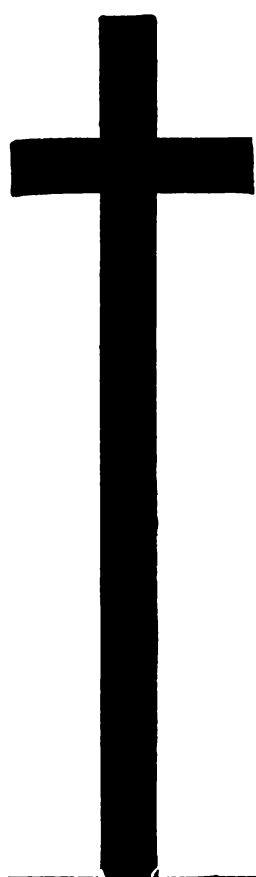
ÚKSČs touží po spolupráci všech složek nového katolického tábora, a vybízí všechny své členy, aby ruku v ruce pracovali se všemi, kteří jdou za krásným ideálem se srdcem poctivým a cestami přímými. ■ ÚKSČs a všichni naši studenti žádají všechny své přátele o zachování přízně a laskavé podpory a přejí si užšího a srdečnějšího poměru ve vzájemném vztahu. ■ Studenti přicházejí před veřejnost svým jednáním a apoštolátem. Přijměte je a důvěřujte jim. ■ Studenti vydávají svůj časopis »JITRO«. Předplaťte sobě a svým studujícímu dětem. ■ Studenti vydávají ve své edici dobré knihy. Objednejte si je a doporučujte. ■ Četli jste již tyto knihy?

Kniha jest psána pro mladou duši. Chce ji naučiti dívati se svatě a nadpřirozeně na svaté. Chce je také přiblížiti i dnešnímu člověku, který se kolikráte otrásá hrůzou již při samém vyslovení slova svatý.

Prvotiny mladého autora, který má opravdu talent, který dovede se dívati na život a jenž zvědavě a pln porozumění nahlédá do hlubin tajemství života. — Velký příslib.

(Tyto kritiky napsala o těchto knihách revue »NA HLUBINU«!)

vydaný akademickým spolkem »MORAVAN« ?
V tomto kalendáři každý student najde vše, co ho zajímá. — Studenti objednejte pokud nám ještě počet exemplářů zbývá. Dostanete do rukou krásnou a užitečnou příručku pro všechno.

Jitro

časopis katol. studentstva

ročník XV.

číslo 3.

Jitro

vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon číslo 44.910. Číslo účtu u Poštovní spořitelny 206.271. — Předplatné: pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. Kdo si ponechá dvě čísla, jest považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti.

Redaktor

prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“.

Hlídkové

Redakční uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

Z OBSAHU

Uzávěrka pro č. 4. 15. listopadu 1933.

3.

zprávy zasílejte redakci do Prahy.

č í s l a

Otto Gaube: Slavný národ. — L. G. Uherčan: Dedinská tragédia. — A. B. C.: Výtvarné umění. — Vítek: Nota. — M. Libertín: Jsem pěvec jen. — M. Krejza: Student a tisk. — J. Děrkín: Podivné zaměstnání V. Chvojky. — Básně. — Hlídky. — Dopisy.

Zprávy dopisovatelům:

A. Č., Za svatým Pavlem. Trochu baedekerovské moudrosti, pak citát ze sv. Pavla, dispoice hymnu lásky podle Hudcova článku z revue Na hlubinu, konečně macharovská pointa o mnišské kořalce. Škoda, že jste to tak zkazil.

—st. —er., Kde mám svou matku? Má snad cenu jako nábožensko-psychologický dokument, ale nezapomínejme, že náboženská zkušenost je zkušenost lásky, tedy cosi iracionálního, co se nedá vtěsnat jen tak lehce v Prokrustovo lože nějaké cestopisné črty.

Petr Votický, Douška Homerovi. Jak toužím po ta-

kových příspěvcích — ale musí to mít vtip, švih a břínek!

Zd. W., Jistě dobrá vůle. Řadím Vás tak asi do kvartý. Zkoušejte dále, možná, že něco z Vás bude.

J. Ch. — No, a Vy jste se podepsal, že jste tercián, zatím to nestačí.

Ž. K. Vy jste zase kvartánka, díky za snahu, ono se to hezky rýmuje, ale stokrát lepší je básnická próza, než prozaická báseň.

C. T., Moře. Nic jiného jste tam neviděl?

J. M. — Nebude uveřejněno.

V. S., Č. Bud. O edici Jitra rozhoduje Ústředí.

ČTETE A PROPAGUJETE edici JITRA?

DOMINIK PECKA:

SVATÍ A LIDÉ

MILOŠ KREJZA

GOTICKÉ KVĚTY

Knihy tyto jsou vhodné nejen pro vás, ale pro každého, komu je doporučíte. Každý člen SSS. měl by si pokládati za povinnost tyto knihy míti, nabízet je a doporučit všem svým známým. Zajistěte tento svůj studentský podnik!

Msgre prof. Otto Gaube:

Slavný národ

Před lety slyšel jsem ve varšavské katedrále kázání jesuity, jenž, navázav na slova zlatým písmem zvěčněná pod sochou svatého Jana Nepomuckého v téže katedrále: »Swiety patrone dobrej slawy, modl se za nami,« líčil nadšeně slávu českých dějin, stavě za vzor svým krajanům světce české, zvláště sv. Jana z Nepomuku.

Hle, církev hlásá slávu národa českého všude!

Je-li cizina — i když slovanská — hrda na naše světce, jak nemáme býti na ně brdi my, — národ těchto světců, v jichž žilách proučila česká krev, jichž ústa mluvila českou řečí, jichž srdce cítila po česku — pro národ a vlast?

Naši čeští světcové položili základ k naší cti a slávě, učinili národ český slavným ve společnosti národů kulturních.

Tak mnoho se mluví a píše o slávě doby husitské a odvozuje se z toho heslo, jako by vznik naší státní samostatnosti měl býti ovocem tvrdošíjného odboje proti Církvi.

To jest osudný blud! Kde je ten český vlastenec, jenž by si přál opakování toho, co Palacký označil za kardinální chybu v kulturním dění českého národa, napsav, »že český národ válkami husitskými dosáhl toho, že byl vyřazen ze společnosti evropských národů.«?

Byly snad doby, kdy sláva národa se cenila podle hrdinnosti válečné, podle množství prolité krve nepřátelské a vlastní, — ty doby však minuly. Jiné hodnoty, daleko vyšší, nesmírně cennější, staly se předmětem vroucích tužeb národních, — toť mravní zdatnost, požehnání kulturní spolupráce, božský dar míru a klidného rozvoje. — Toť pravá sláva, vyvěrající z hloubi duchovních sil, jimiž prodchnuta má býti inteligence i lid.

K takovéto slávě položili základy naši světcové a způsobili, že jméno české je známo všem kulturním národům světa, jakožto jméno národa spořádaného, mírumilovného, civilisovaného, protože zbožného a skromného.

Tyto kladné přednosti národa českého byly slavně zdůrazňovány o varšavském sjezdu »katolické unie pro studium otázek mezinárodních«. Znovu a znovu byla uznávána státnická, politická, vědecká a umělecká zdatnost a mravní vyspělost národa českého a byl oceněn zdroj této slávy české, — toť dlouholeté utrpení všeho druhu, z něhož se rodí síla.

Ano, z utrpení se rodí genius. Každá pravá sláva má své kořeny v překonaném utrpení. A národ český byl národem trpitelů, mučedníků! Odtud ta dějinná sláva!

Slavný Terenc zvěčnil hrdinský čin Mucia Scaevoly, jenž z lásky k vlasti svou pravici vnořil do ohně, krásným veršem: »scire piget post tale decus, quid fecerit ante.« — Bylo by hanbou a urážkou po takovém hrdinství tázati se na jeho minulost.

To v jistém smyslu platí i o národu českém: bolestná vzpomínka na bratrovražedné boje mizí při pohledu na jedinečnou galerii českých světců: post tale decus scire piget, quid fecerit ante et post, mizí při vzpomínce na přestálá utrpení.

Staletá utrpení smyla chybnou minulost, usmířila Prozřetelnost — proto nyní ta sláva, ta radost!

Dnes se však zaměňuje ráda sláva s úspěchem, po němž kdekdo se pachtí. Jako pro všecko hledal a našel duch doby moderní náhražky, tak ji našel i pro slávu.

Jaroslav Durych dobře vystihl rozdíl mezi slávou a úspěchem svou vážnou thesí, »že úspěch je ubohou vnější náhražkou za slávu, jako vnější část jest modernímu člověku nepatrnou náhražkou za ctnost«.

Tento osudný omyl stál národy mnoho slz a mnoho krve — i národ náš! Sláva jest hodnota vznešená a posvátná, jejíž zdrojem, — jak naši velební světcové dokazují, — jest vroucí zbožnost.

Zbožnost však vyvěrá z vědomí a z pevného přesvědčení, že každý z nás svým způsobem participuje na velkém díle Boží Prozřetelnosti, — na zachování a řízení našeho státu, na výchově našeho národa k cílům vznešeným.

Touto pravou zbožností byl prodchnut sv. Václav, skromný sluha Krista, knížete míru a pokoje, jím byl prozářen život sv. Jana Nepomuckého, ochránce a šířitele slávy národní, mučedník pro tajemství zpovědní.

Národ, který má tak skvělé vlastence ve svých svatých vzorech, bude jistě hledati vždy slávu tam, kde jest sláva Boží a vyvaruje se falešného zdání, — honby za klamným pokrokem.

Velebně krásné, Bohem samým inspirované slovo Kollárovo: »Slavme slavně slávu slavných slávů,« jest vroucí modlitbou krásné duše básnickovy k Bohu o pravou slávu pro národ český, jest i výzvou každého z nás, abychom vždy hledali slávu tam, kde jest sláva Boží, — pak ji i dosáhneme, protože Bůh stvořil jednotlivce a národy k slávě své.

F. X. Sadovský:

Herálecké silnici

Je v světě mnoho cest.

*Méně těch pro radost,
více však pro bolest.*

Na tobě, cesto má, vykvetla láska!

*Tys nejkrásnější za večerů byla,
když s tebou se vodila moje milá,
tys jediná slyšela polibek první
o Velikém dni,
tys srdce nám v lásku proměnila.*

Dedinská tragédia

»Tak čo, Ančá, kedy budeš sobáš?« pýtala sa stryná Drgoneje Anči od mlyna.

»Nuž, a s kým sa mám sobášeť, hádam so starým ohrablom?«

»A Franco je čo? Há?«

»No, nevidali takého mládenca! — Za toho by sa mala vydať, na celý život si uviazať žobráka na krk? Tým kúskom poľ'a ver' nezakryje svoj hrob!« —

»Pozor, Ančá! — Takého muža nenajdeš, čo desať dedín prechodíš, to mi ver'! — Chudobný neni, nepije, nefajčí, nekartuje, je tichý jako to hoviadko v maštali, do tvári tiež neni najhorší. No a ten hrb neni predsa tak veľkým zlom.«

Zatým stryná tajomne stíšila hlas a pokračovala:

»A ako som počula, povedal, že nechce žiadnu inú, len teba! — Čo, to už tiež stojí viac jako deravý groš.«

»A ja just nepôjdem zaňho!« odvrkla nahnevane Anča, otočila sa na tvrdej päte a prehýňajúc sa v šerokých krížoch odišla pozahmurná.

*

»Zajtra pošlem pytačov. Veď žatva je predo dvermi, otec nevládne, mati starnú a do domu treba gazdina.« — Tak dumať Franco, kolembajúc sa po hrbolatej ceste k lasom.

Šiel pomaly, pozeral sa po vlniacom sa poli, po modravých horách a bezoblačnej oblohe. Bolo mu voľno, jako škovránkovi, čo sa vznášal kdesi v nedohľadných výškach.

Zrazu sa za ním ozvaly mäkké kroky bosých noh. Obzrel sa a zbadal Anču, jako práve hcela zahnuť do polí, aby sa mu mohla vyhnúť.

Zastal a zavolať na ňu. Anča sa zapálila a podišla.

Kráčali mlčky vedľa seba. Dozrievajúce zbožie približovalo sa ku ním zlatými vlnami, ktoré narážaly na okraje cesty a zanikaly mäkkým šumotom. Zo zlatých vl'n dívaly sa na nich záhadné rusalky modrými očami nevädzí. Biely obláčik, ktorý sa náhle odtrhol od obzoru, zakryl ich pred dotieravými pohľadmi slnka.

»Anča, hcela by si ísť za mňa?« začal konečne Franco vážne. »Vieš, keď tak hútam, vždy mi vyjde, že by sme sa mi ver' dobre k sebe hodili. — Mám chalupu, a kúsok poľ'a, k tomu pár zdravých rúk, môžem poctive vychovať rodinu. — A akurát som, reku pošlem k vám pytačov. — No, čo ty na to?«

Posledná slová vyslovil trasúcim hlasom a očami sa zavesil na Ančine ústa.

Anča zastala a zahľadela sa do zeme. Vánok, ktorý práve priletel od modravých hor sa hral s jej vlasami.

»Nechcem ťa, lebo si žobrák, a žobráka si nechcem zavesiť na krk,« hádzala mu Anča tvrdé slová do tvári jako kamene. — »Neni som ulakomená na tvoju roličku a na rozheganú chalupu. Jožo Chrípovských má viac a neni žobrák. A druhí majú ešte viac. — Nemusíš sa s pytačmi umívať, darmo príjdu!« —

Franco sa dival na ňu, v očiach mal údiv a nepochopenie. Nechápal nič z toho, čo mu Anča povedala. Jeho zrak prenikal cez oči Ančine a zanikal v nekonečných dial'avách.

Potom prestal vnímať. — Nevidel Anču, nepočul, keď mu povedala, že musí ísť vziať d'ateliny pre kravy, nevidel jako sa otočila a odišla ticho našlapujúc opálenými nohami do prachu.

Francov zrak sklznul tam, kde pred chvíľou stála Anča. V prachu zreteľne sa rysovaly stopy jej širokých nôh s nezvykle dlhým palcom. Vedľa v spleti žitných stebiel zápasili dvaja statní mravci s čiernym lesklým chrobákom, ktorý mal už odhryznutú zadnú nohu od stehna.

Pohnul sa a jako automat došiel na roličku, sadol na medzu a oddal sa myšlienkam.

»Nechcem ťa, lebo si žobrák!« tie slová mu znely dosiaľ v ušiach a on predsa nechápal, čo všetko to znamená — — —

Zvedavé slnko prenasledovalo ho dotieravými pohľadmi a okolo rozvlnené zlaté more mu hrozilo zatopením.

Miloš Krejza:

Na vlnomolu

*Bouře se blíží
námořník sedí na vlnomolu
v zpěněný obzor se dívá
čeká svou loď z Honolulu*

*Vlny hvízdají
urvaná nesou pobřeží
koráby kávy a perli
zvířata do velkých maneží*

*Z dýmky své kouří
rozedraný námořník na vlnomolu
noc usedá do člunů bouře
Dnes běžte spat Margit Lulu*

*Žlutá jablka točí se v moři
zelené trávy v závojích plynou
námořník zachmuřen
chytá vždy loď jinou a jinou*

*Vyhaslá dýmka a bledé oči
Hoj děvčata hoj Lulu
zítra odjíždím
jede má loď z Honolulu*

A. B. C.:

Výtvarné umění

II.

Až do novověku nikdo v Evropě nepochyboval o existenci Boha a víra byla základnou všeho, i heresí, které byly jen čiastočným, väčším alebo menším vybočením z theocentrického svetového názoru. Ale novodobá skepse není jenom bludařstvím. Jest problémem zásadním, tak zásadním, že (a to prožíváme právě dnes) buď ji přijmeme a svět za-

nikne, anebo se vrátíme k víře a svět bude trvati. Situace je tak naprosto rozhodující, jak snad nikdy dosud v dějinách lidstva nebyla.

Nikdy dosud nemohlo lidstvo viděti tak konkrétně a hmatatelně fakt, že hmota sama o sobě je indiferentní, t. j. mrtvá — a že jedině Duch oživuje, že to, co je život, je jen a jedině duchovního původu.

Proto také nemohli to věděti a také to nevěděli ti, kteří před čtyřmi nebo pěti stoletími začali »pochybovati«, začali pomalu rozhloďovati ohromnou katedrálu středověkého, scholastického světového názoru. Touha, která je hnala a pudila do těchto nových oblastí, byla příliš živelná, aby se mohlo říci, že byla jen nějakou vinou, a aby byla bývala potlačitelná pouhým autoritativním zákrokem.*) Ostatně té pravé autoritativnosti ani nebylo. První rozruch, způsobený skepticismem v 16. stol., byl plný mladistvého žáru a nadšení a byl přijímán všeobecně (i u papežského dvora) sympaticky. Nikdo věc nebral tak vážně, jak by bylo bývalo zapotřebí.

Ve stol. 17. dozrává a uklidňuje se tento proud, stává se nenápadnějším vnějšně, ale za to se prohlubuje a dostává přesnou vědeckou formulaci u Descartesa. Konečně v 18. stol. počnou se objevovati účinky, a počíná onen rozvrat a rozklad, který současně vrcholí. Je to Voltaire, Rousseau, racionalismus, ateismus — tehdy mnohem horší a ještě převratnější než dnes. A konečně vše vrcholí v 19. stol., kdy se dostavuje úplná katastrofální a neodvratná analýsa všech hodnot, všech autorit, kdy »dekadence« a za ní se hrnoucí všemožné subjektivistické směry a směrečky stavějí všechno na hlavu.

To je ve zkratce nastíněný postup, který by ovšem bylo potřebí důkladně probrati. Pro náš účel však dostačí toto stručné konstatování, ke kterému jen ještě dodáme, že právě také v tomto posledním údobí odehrál se onen nesmírně omylný okamžik, v němž »kultura« se oddělila od »civilisace«. Bylo to něco, čemu říkáme »krasodušství« a snobismus. Jako když liška praví o hroznech, kterých nemůže dosáhnouti, že je nechce, protože jsou kyselé.

Nu a nyní je situace taková, že všichni materialističtí mudrcové, a všichni skeptikové jakéhokoliv odstínu stojí zcela bezradně před zkázou, kterou způsobili a nikdo neví kudy kam. A přece je to tak jednoduché: je tu jediná cesta a tou je návrat k Pravdě, a pravda je Víra a Láska. Zásada: Žádná věc, která není v souhlase s věčnou Pravdou, nemůže zvítězit, ani kdyby nabyla té nejsvrchovanější moci. Její vláda, byť by byla ocelově silnou hrůzovládou, musí skončiti dříve nebo později a katastrofálně pro ni. Neboť nad veškerou skepsí a přes veškero snažení zlých sil a mocností je zákon Boží a podstatou našeho života jest, bylo a bude vždy vanutí dechu Jeho všeobsáhlé lásky. A právě dnes, v tom zmatku, který námi všemi tak zmítá, je stále více a více možno viděti, naprosto přesvědčujícím poznáním, tuto nesmírnou lásku Boží, která nedopustí zániku. A tak nikdy snad, co svět je světem, nebyla mládež postavena před větší a krásnější úkol, než je ten, před nímž stojíte dnes vy! Vám, mladí přátelé, bude život opět krásou — neboť vy budete mít opět to, čím jedině může se člověk spojit s Ním a odvděčiti se Tvůrci: důvěru, naději, neporušenou víru.

A z vás zase vyrostou umělci, kteří budou stavěti chrámy nezměrných výšek, tesati nadlidsky krásné sochy a malovati vznešené obrazy, — neboť: (a teď teprve jsme dosti připraveni, abychom mohli mluvit o umění) věda o umění naprosto bezpečně zjistila zásadu, že každé umění je posteriorním zjevem, že je formálním výsledkem té které doby. To jest důležité si uvědomiti, neboť v mnoha pojednáních (a je to hlavně francouzská

*) Jiným problémem, v této souvislosti neřešitelným, je otázka, proč toto »pochybování« vzniklo.

literatura) stále dosud se dočítáte o jednom a též překonaném omylu, jako by uměním byl nějak vzbuzován, posilován nebo usměrňován celkový myšlenkový život lidstva.

Tak tomu naprosto není, tuto funkci umění nemá. Ono není vlastní bytostí, ono je — mohli bychom říci — zrcadlením lidských myšlenek. Proto právě je tak měnivé, a samozřejmě tím měnivější, čím měnivější, nestálější a rozbouřenější názorově je ta která doba. Tedy znovu opakuji: umění nemůže zholat nic způsobit (ani literárně!), ono jen a jen vyjadřuje, je posterius lidské myšlenky, která je prius, která je příčinou.

A jedině když si toto dobře uvědomíme, můžeme pochopit, jak nesmírně složitou a podivuhodnou bytostí jest člověk. Proč? Proto, že v něm jest uloženo tolik různých funkcí, které odpovídají a tudíž i splňují různé touhy, které mu byly věčným Tvůrcem vtisknuty, jakožto odraz Jeho schopností a možností. Umělecká snaha a touha po kráse, která jest, jak jsme řekli, posteriorní, jest nicméně tak organická a tak živelná, že se projevuje zároveň s prvními projevy lidského rozumu. Bez činnosti umělecké a bez touhy po kráse je člověk — jako člověk naprosto nemyslitelný. Již v těch nejstarších dobách neolithických, odkud se nám nedochovaly žádné zprávy písemné ani tradiční, — již tam jsou nám jediným pramenem a vodítkem pro posouzení celkového způsobu života člověka jeho umělecké projevy, kresby na skalách jeskyní a — keramické výrobky bohatě zdobené ornamentikou nejrůznějšího rázu.

Často slyšíte říkat, že činnost umělecká je t. zv. tvůrčí a tím jaksi nadřazená všem činnostem ostatním. To jest zase nesprávné. Každá činnost, jejímž výsledkem jest nový produkt, je tvůrčí. Jakýkoliv vynález, ať ve sféře myšlení (spekulace), nebo praktické, jest tvůrčím činem. Umělecký tvůrčí čin jest jedním z druhů tvůrčí schopnosti člověka. (Pokračování.)

Vítek:

Nota

Nad ostatní pány sboru, více i méně přitloustlé, byl vyvýšen jak chmelová tyč; ale abych ho neodtučnil, musím dodat, jako tyč, slušně omotaná chmelem. Pro tu svou velkou nadmořskou výšku s ostatními pány ani tuze nechodil.

Celý jeho zjev byl prosáknut něčím velkým, udivujícím. Jenom studenti, kterým dal někdy pocítit moc »dávati fleky«, rozšiřovali i mezi lepšími, ošemetnou pověst o ohromné záplatě na koleni jeho šedých kalhot, o těžkém životě mnohých generací, které vychoval, chodě v těchto kalhotách a o »štývlatech«, které prý již mnohdy dodělávaly, ale byly prý vždy povzbuzeny k novému životu několika záplatami.

O tom se mohl ostatek každý přesvědčit i bez drzého pomlouvání špatných studentů.

Ale není divu! Neboť oděv takových rozměrů representoval jistě sumu peněz překrutnou.

Taktéž náramných rozměrů byl i jeho kapesník, který měl trojí funkci a který byl studenty jmenován »plachta«.

Cestou do školy zdobil úctyhodný kapsář svého majitele, vykukuje notnou částí své plochy do ulic.

Ve škole měl úkoly důležitější. Při výkladu, při zkoušení i v době odpočinku jeho majitele, (to jest při čtení vyloženého textu), držel ji levou rukou — byl žvýkán v ústech za nažloutlou oponou vousisk, malebně rozložených pod nosem. Hoši je charakterisovali naším nářečím takto: »Visijó mo vokolo hobe jak ščórovi.«

Třetí funkce, neméně důležitá, byla utírat a srovnávat tuto okrasu po každém zlém zkoušení a po čištění nosu, který dostal stálá epiteta »ohromný a červeně zbarvený«.

Na hlavě pozorovali studenti kromě nosu a vousů ještě mnohé jiné věci. Tak jeho vlasy se staly všeobecně uznávaným měřítkem času. Čas od času přišel totiž »Nota« ostříhán »do hola«. Zjev byl zaznamenáván a podle statistiky se zjistilo, že interval těchto dvou časů po sobě jdoucích je roven jednomu čtvrtletí. Tak se tedy Notova hlava stala hlasatelkou nejúpornějšího zkoušení, neboť onen důležitý akt byl konán vždy asi týden před konferencí.

Jinak však květenství jeho hlavy rostlo úměrně s časem a bylo vždy v uměleckém nepořádku.

Velké úcty došly u studentů též jeho brejle, které normálně byly zavěšeny na třech příslušných plochách.

V mimořádných případech (ve vědeckém rozhorlení, při zkoušení a při zkoumání pravosti podpisu na potvrzení), byly vysunovány na čelo — a tehdy panoval nárek a skřípění zubů. Při takovém vyslýchání konal zvláštní práci ukazováček jeho ruky, který, položen jsa na nosu, dirigoval rychlost a množství vzduchu nosem proudícího a činil »notovu« řeč zajímavější, takto vyráběnými odstíny zvuků. Při tom byl jeho monolog kořeněn oblíbeným »nota bene«. Toho si ovšem všiml pozorný student a v přestávce byl proveden křest. Pan profesor »Nota«.

Notův obor byl přírodopis, tělověda a mineralogie. Jeho zásluhou se staly tyto předměty nejobávanějšími a v jeho hodinách se hlásilo nejvíc: »Prosím, mně je špatně.«

Nota se snažil své hodiny zpříjemnit aspoň tím, že akademická čtvrt hodinka trvala u něho 20 i více minut, čehož žactvo horlivě využívalo k imitování rozhovorů při jeho zkoušení. V těchto trudných dobách drala se Notovým kapesníkem a ustrašenými rty studenta slova různé intensity zvukové a různého účinku, za příslušného doprovodu všeho toho, co bylo vidět nad katedrou z obávaného vládce vědy.

Hlavně těm špatnějším se zdálo Notovo zkoušení peklem.

Padla čtyřka. Vyvolán jiný. Třídou znělo: »Otázka je položena, mluv!« Jakmile se nehrnuly vědomosti, odskočil prst od Notova nosu a znovu přiskočil: »Učil? Neučil?« Intermezem bylo vždy žákovo nesmělé: »Učil.«

Od katedry znovu rozhorleně: »Tož povídej, když ses učil!« A na konec: »Seňi, osle,« nebo »Seňi, huso hloupá,« když hříšník měl sukně. »Dones mi potvrzení od otce, nebyl jsem připraven.«

A Nota vytáhl nohy z katedry, opravil nohavici, která byla vzadu zastrčena do »štývleta«, prošel se po stupni rozhorleně sem a tam a šlo-li zkoušení příliš bídne, zaklapl notýsek a »postoupili jsme dále«.

Tak to bylo celých sedm, pro někoho i osm i devět let, s tou výjimkou, že ve »vyšším oddělení« řekl sem tam místo »ty« — »vy«.

Jeho koníčkem byla cizí slova. Kdo neznal »odborný termín«, s tím byl konec.

V tělovědě byla naň hrůzná podívaná. Byla přinesena kostra. Nota se jí chladnokrevně probíral v žebrech, rozmontovával kosti a nutil k tomu i studentky. Když se některá příliš bála, Nota se jen šelmovsky zachechl: »Vždyť tě to neukousne!« Svými »odbornými« výklady oslňoval studenty. Za jeho vousy se vynořovaly miliony a miliony let, obrovský Machaerodus, norské fjordy zděli mnoha tisíc kilometrů, pravěké plavuně, přesličky zvýší 20 až 30 metrů, všechno obrovské, ohromné — a v knihách našla chechtající se třída data: přeslička až 12 m . . . A zvláště rád nás sytil Darwinovou teorií, jak před miliony let jsme byli opice, žáby, prvoci, — jak to příroda všechno zařídila.

Příroda mu byla vším. Snad i bohem.

Jsem pěvec jen

Tam za horami, jež nebyly z křišťálů, ale z šedých a hrubých kamenů, tam stála má dřevěná chatka, princezno. Tam, kde byl jen stín a těžké rány dřevorubců a těžký chléb. Tam jsem se narodil já, chudý pěvec, jenž ve víně i v dědictví dostal jen loutnu, jenž se toulám ve svých očích a písních, vysoko mezi oblaky, daleko v hlubinách korálových moří, na pasekách uprostřed květin, motýlků, jahod a daleko u tebe. Chudý, potulný pěvec přišel do tvého království a neměl nic, než svou loutnu a smutný úsměv a viděl krásu země, paláců, růžových zahrad a slyšel o tvé kráse.

I mé oči toužily po tobě jako zástupy princů z dalekých zemí a nebyl jsem princem s kordem po boku a s cizokrajným komonstvem a nenesl jsem ti zlato a drahé kameny a neznal jsem dvorských mravů. Já měl jen svou loutnu, zděděná práva chudých, sny o dobrou a kráse a — svou tichou loutnu.

Tvůj zámek stojí vysoko na skále a nikdo mě nepustí k tobě, princezno. Jen ráno, objímající se se sluncem, mi ukazuje tvou tvář a vánkem vlající černé vlasy vysoko na cimbuří paláce. Zdává se mi, princezno, že tvé paže, vztažené vstříc polibkům slunce, někoho volají, vábí a zas smutně a jako v úpění se sklenou nad kanoucími slzami. Nikdy jsem tě neslyšel smáti se. A přece každý mluví o tvém bohatství, vždyť jsi princezna, o tvé kráse a o kořících se ti princích. Nikdo ti, princezno smutná, nevyprávěl o chudém pěvci, jenž večer jak večer, noc co noc stává pod okny tvého zámku a neodvažuje se sáhnout do skrytých písní své loutny, aby nevyplašil tvých snů a neotevřel tvých očí.

Och, smutná princezno! Nejsem princem a nechci jím býti. Jsem jen chudý pěvec a přece bych tě chtěl vzíti s sebou a zlomiti okovy, jež svírají tvé rty a bodají jako trny divokých růží. Svou písní večer bych tě chtěl vyvábiti ven mezi růžové keře, zadívat se do tvých očí a omámiti tě tajemstvím své loutny. Tak znal bych jen písně a tebe. A neunášel bych tě na bělouších, neboť ti jsou jako plující holubice, jež uzří každý dravec, ale vzal bych tě do náručí, ovinul dechem a spánkem své loutny a prchal bych s tebou ze země zlatých zámků, křišťálových hor a ostrých trnů. K spánku bych tě ukládal do měkkého mechu hluboko v lese, pod hlavu bych ti složil svůj chudý plášť a nechal bych ti ukolébavkou zpívat jednu strunu po struně.

Hrál bych ti písně zapomnění. A když bys zavírala své udivené oči, zapomínala bys na koruny ze zlata, jež se kope ze země, a cítila bys na skráních věnce jiných, tajemnějších království, v nichž není princů ani princezen, ale jsou písně, krása, ctitelé krásy a pěvci. Pak bys, ty moje princezno, zapomněla a měla bys ráda mě — chudého pěvce, který by tě unášel přes hory a doly, daleko, daleko přes hučící řeky až mezi rozervané skály a stráně, do malé chaloupky, sroubené z vonícího dřeva, do malé, bílé světničky s květinami za okny a se sluncem nad skalami a na třásních vysokých stromů. A tam v tom mém dědictví, v zemi chudých pěvců, tam bys nebyla princeznou, ale královnou mých písní — třebaš v zemi chudých.

Vysoko na skále stojí tvůj palác, princezno. Zas se dívám za svítání na cimbuří a tuším tam tebe. Přijdu dnes v noci se svou písní. Uslyšíš?

Princezno bílá!

Radikalism znamená přímočarost charakteru.

Vítězslav Skála:

Obrázky z tábora

(Výňatek z připravené knihy »Plátěná osada«.)

*Blouznivé výkřiky nočního ticha
propletené krásou
padaly v lesy lehkých obrysů
jak šedá mlha na jezero.*

*Prostoru tábora křižovala
postava v brnění dek,
prodchlá fantasií.*

NA HLÍDCE.

Nováček Scoore s Unkasem má hlídku od 11—1 hodiny v noci. Pojednou spatří cosi před sebou mezi stromy. Scoore vzkřikne: »Heslo!« ono se to zastaví, ale neodpovídá. Unkas zvolá třikrát. Marně. — Vyběhne to, zase se to usadí. Scoore je ustrašen. Unkas chtěl by jíti blíže, kdyby s ním šel Scoore. Oba ustupují.

Pojednou jako když do nich střelí. Běží do vůdcovského stanu. Vzbudí vůdce Sonny Bimbo.

»Tamhle je zloděj,« vypravují, zájímajíce se.

Vůdce se obleče a jde s nimi k označenému místu. »Copak, že vůdce nekřičí heslo,« diví se nováček.

Ono záhadno se pohne. Vůdce dojde k místu, sehne se a — zdvihne promaštěný papír.

Oba hoši se podívají na Bimboše a sklopí oči. Vůdce prohlíží papír a po chvíli praví: »Scoore, ty jsi sám sebe postrašil.«

Nováček hledí udiveně.

»To je papír od tvých buchet, které ti včera maminka poslala.« —

NOVÁČKOVSKÁ ZKOUŠKA.

S oddělením tábořil také Ryka, který vstoupil do skautingu teprve v polovině června. Proto nováčkovskou zkoušku složil v táboře. Chudák. Upjatě se díval do sešitu, dřel zkoušku a bojácně se ohlížel.

Nováčkovská zkouška! Ve vůdcovském stanu sedí Sonny Bimbo, s ním komise dvoučlenná: čtrnáctiletý Rolf a šestnáctiletý Boja . . . nováček Ryka. Avšak ve fantasii zkoušky vůdce zrodí se v přísného profesora matematiky a komise v pana ředitele, vážného povahou, a pana inspektora, velice zvědavého pána.

Ryka se potí. Vůdce klade několik otázek. Ryka se červená, kapky potu stékají mu po tváři.

»Ryko, ty se bojíš?« táže se Bimboš.

Ryka se zasměje, neboť ví nyní, že to tak zlé není. »Kéž by každá životní zkouška byla tak těžkou jako nováčkovská,« poučuje Ryku vůdce.

POSLEDNÍ HLÍDKA.

Čas závodním tempem dostihl 5. srpna, posledního to dne v kalendáři letního táboření. Skautská srdce rudla bolestí . . . *

Poslední hlídku od 3—5 hodin ráno měl Inko. Poslední hlídku mezi šumnými velikány, poslední poslech nevyzpytatelných bájí, poslední kouzlo, svázané slunečním paprskem.

Inko seděl na vůdcovském sedle u táborového ohně s hlavou opřenou o dlaně; — dumal. Občas zvedl se prudce a pohlížel v dál. Poslední hlídka. Poslední? Hlava mu vířila smutkem.

Ó, kletý čase, rvoucí nám z rukou medaile krásy, neúprosný osude, tepající skutečnost železnými kladivy nešetrnosti, ó duše všehomíra . . .

Dumal na poslední hlídce . . . »Již přestanou ke mně tajemnou bájí promlouvat stro-
my, šumící voda odplyne, vzdechy mé do moře věčnosti, slunce dnes posledně políbí
omamným paprskem šedé plachty letní osady mladých snů. Vy květiny, dýšící jarem,
pozemský hmyze, křížící kraj, šumný orchestr léčivé moci, hlahole mladých hrdel,
široké linie mizející krajiny, hvězdy, popsané budoucnem astrologů, bledý měsíční pří-
svite vratkých forem a řeřavé ticho, spletené půlnoční tmou, které poslední akordy
mohutných skladeb svých v mladý svět pouští . . . třicetidenní hudbu veselí vámi oslaze-
nou dohráváte . . .«

Kraj vnořen v ráno srpnového dne. Kuchyně rozebrána, brána poražena, některé stany
již rozebrány, podsady složeny — pouze vojenské špičky plátěné ční smutně k nebi.
Smutno je kol — tráva poseta slzami lkajícího kraje.

*Voda řeky zardousila ticho, rudým vínem okrvaven strom,
okleto nové kouzlo v lid, krajem posvátný táh' klid.*

Sbohem, poslední hlídko, nezlomná stráž se skautským srdcem, sbohem, akordy ran-
ního budičku . . .

(Věnováno br. Rachačovi, vůdci I. oddílu česko-buděj. skautů.)

R. H. Stín:

Pomsta

Ozvalo se táhlé pískání ponocného. Dvanáctá. Šumění vysokých olší se vznášelo vzdu-
chem a koupalo se ve štěbetavých vlnkách pod mlýnským náhonem. Pruh světla dopadal
z okna mlýnice na zčeřenou hladinu . . .

Na bílé zdi objevil se obrys postavy, plížící se ke dveřím do mlýna. Vyloví v kapse
kus ohnutého drátu, odstrčí jím zástrčku u dveří a zmizí za nimi. V mlýnici jest slyšet
jen hukot a svištění. Pojednou se objeví jeho vlasatá hlava v horní mlýnici za pytlý;
rozhlíží se a čeká. Není zde nikoho.

Po chvíli odváží se již nahlédnouti zaprášeným oknem do »šalandy«; ten obraz by jej
dovedl připravit radostí o smysly: stárek Kroupa spí a neřeže dříví, jak pln zoufalství
se právě noční host domníval. Útokem bere »šalandu« a pokládá si za první povinnost
nacpati otrubami stárkovu dýmku, která mu vypadla z bezzubých, šelmovsky se usmí-
vajících úst, a tabák v sáčku zaměnit mlýnským prachem. »Kroupo, teď budete pykat
— již toho máte mnoho na svědomí,« zasykne ironicky. Nad stárkovou postelí jest
elektrický zvonek — důležité opatření: když »dochází« násyp, zvonek zvoní. Naše bystro-
oká osoba zabrání, aby byl stárek jakýmkoliv způsobem vyrušen ze spánku: přeruší
prostě vedení zvonku mistrným řezem v rovině kolmé v podélné ose drátu.

Však již je těch ovací s tím smutně proslulým Kroupou dosti; teď k vlastnímu cíli
vloupání. Svýma hbitýma rukama snaží se uvést vetřelec celou mlýnici ve zkázu. Za
chvíli pak zastaví na »vantrokách« vodu, tekoucí na kolo . . .

Znenáhla utichlo hučení mlýna. »Snad tím dám stárkovi „za vyučenou“. Až se dozví
„pan otec“, jak stárek mlel . . .« Teď prchala postava tmou kolem mlýna ke stráni, kde
na ni čekal ponocný Pešek, řečený »ficin«. »Víte, Pešku, již jsem hotov. Stárek spal
a tak jsem mu prostě zastavil mlýn. To má za to, že nám nedávno překazil tak strašným
způsobem „povykování“. Ale žádnému ani muk,« vysvětloval a zároveň poroučel študios
Jenda, který dnes šel místo otce na »ponocku«. Vesele si nyní šlapal ke vsi. Vždyť
pomsta je sladká.

F. X. Sadovský:

O. L.

*»Slib mi, že se nepohněváš, až píseň svoji přinesu
a večer říjnový modlitbou vroucí Ti v srdce vložím!«*

*Jsem stín — přelud klamem zraňovaný
a tíhou rodičích dnů, jež k zemi tisknou.*

*Jsem vzpomínka matná a šedá jen —
noc k ránu — v slzách přetrpěný den. —*

*Jsem žebrák na bezcestí,
jenž poslední jiskrou žhavi své štěstí
a úsměv pro Tebe, lety pohřbívány.*

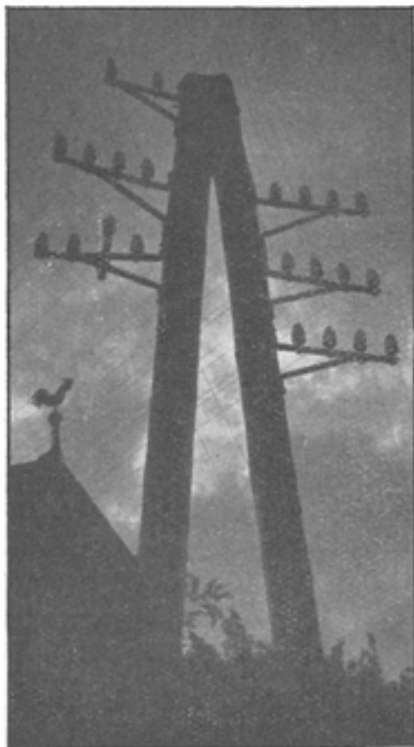
*Z citů svých — zarostlých netřeskem a plísni,
myšlenek chvat jsem v hlavě rozvířil
v naději nejčistších barev — odkazů svatých
v plameni výkřiků k Tvým očím své smutné čelo přiblížil
a hudbou slz chtěl zpívat jedinou z těch krásných písní
o veliké lásce nehynoucí,
o bílé duši Tvé jasem skvoucí,
o písni srdcí vírou spiatých.*

*Věřím, že dočkám se lásky Tvé, přikryté hložím,
vzbuzené dotykem citů vzrušených a slovem Božím —
pak tichounce řeknu Ti v touze:*

*»Slib mi, že se nepohněváš, až píseň svoji přinesu
a s večerem říjnovým modlitbu vroucí Ti v srdce vložím!«*

*Rodný domek
Stojanův
v Beňově*

Účast studentstva na akademickém týdnu v Břevnově ve dnech 28. září až 6. října 1933.

Myšlenka akademických týdnů není nová. Podobné podniky jsou pořádány již po několik let v cizině, na př. v Rakousku. Pokus, uspořádati také u nás akademický týden, měl nečekaný úspěch. Co bylo účelem A. T.? Předně seznámiti akademickou mládež a inteligenci s křesťanskou filosofií, založenou na tomismu. Lidstvo chápe, že soudobá filosofie materialistická nemůže být filosofií dneška. Doba plná zmatků touží po řádu a proto se chápe filosofie tomistické, která má základ nejpevnější — základ božský. Zvláště mladá inteligence a akademická mládež, postrádající morálních opor, chápe se každé příležitosti, kde by našla pevnější basi své činnosti. — Proto také mezi účastníky A. T. byla většina studentů (v počtu 90) různých národností, hlavně vysokoškoláků. Položiční slepa na dráze umožnila účast i kolegům slovenským.

Program A. T. byl rozvržen na tři cykly: Hodnoty, které přináší životu křesťanská kultura — Jak užití v praksi křesťanského světového názoru — Křesťanská sociologie. Referáty byly předneseny desmět vynikajících

Cestovatel vypráví, že kanibalští Papuánci, zmocnivše se nepřítelů, tedy masa ať již černého, ať bílého, vystupovali na holá, vysoko položená skaliska hory, na níž měli svou vesnici, a tam přikládajíce dlaně k ústům, chvějíce se rozkoší v očekávání příštího, volali na sousední hory a na jejich obyvatele radostnou zvěst. Buď aby spřátelenou ves pozvali k hostům, nebo aby se dosyta vysmáli vesnici nepřátelské, z níž svoji kořist ulovili.

To byl jeden způsob. V lesích afrických duníc tam-tam jsou jiným takovým prostředkem oznamovacím. Jistě, že kdyby tamější domorodci znali tisk a noviny, jistě by při hodech vydali zvláštní vydání, po případě k obyčejnému vydání připojili zvláště letáky v barvě uloveného masa s honosným, jim vlastním oznámením — jídelního lístku a pořadu slavnostních projevů. Nebylo by rozkoší čísti pochvalné kritiky vrchních kuchařů o tom, kde která vesnice měla maso lepší, lépe vypravenou hostinu a podobně? I volby náčelníků by byly proklamovány tiskem a na svatby krásných dcer zázračných kouzelníků by byly vkusné pozvánky, jež by lákaly potentáty zdaleka široka.

U nás. Tisk se stal moderní zbraní i klíčem k lidskému myšlení. Sv. apoštol Pavel, tento největší hlasatel učení Kristova, ve své době použil prostředků nejčasovějších a jistě, kdyby dnes měl hlásati evangelium, použil by tisku.

Dnes tisk okupoval veškerý veřejný život. Tisk hýbe dnes myslí všech lidí. Neboť myšlenka, názor — nejsou-li propagovány, zůstanou věcmi osobními, mrtvými pro okolí. I největší filosof by zůstal bez povšimnutí, nerozšířil-li by svou myšlenku způsobem jemu a myšlence vhodným.

Tisk se stal pomůckou v životě duchovním i praktickém. Stal se prostředkem vzájemnosti lidské společnosti. Stal se i projevem kulturní výše toho kterého národa a lidstva vůbec.

Středověký kronikář, zaznamenávající události své doby, mnich píšíci na tuhý pergamen učená pojednání nebo traktáty o věcech hýbajících myslí tehdejších vzdělanců, stali se mluvčími své doby — pomocí litery mrtvé a přece živé a přezívající mnohá staletí.

Tisk dnešní je komentářem života, je zápisníkem, do něhož různým písmem vpisuje své city, své skutky — doba, čas. Nechci psáti o tom, jakým by tisk měl býti. To jest jiná veliká a důležitá kapitola, která dá vítězství tomu, kdo ji rozřeší nejlépe a nejdříve. Všimněme si jen kladů a záporů, jež má tisk, neboť i těchto druhých má mnoho.

Pohnutá doba, kdy je nejbližší otázkou poměr člověka k životu či způsobu života, dává ráz lidskému myšlení, jež má přímou odezvu v tisku.

Jsou-li životní poměry milionů lidí tak neutěšené, tak bídné a hladové, že mysl se musí zabývatí přímo otázkou života a smrti, tu není ani možno, aby lidský mozek přemýšlel o něčem jiném, než o tom, společností daném tématě — co budu jísti zítra. Dnešní vyřešení sociální otázky, sociální propasti a hlavně ty hloubky připravily lidstvo o část jeho samostat-

a tisk

ného jednání. Kultura, což je jiná otázka než hlad, nemůže býti tedy tvořena za přímé součinnosti těch milionů, je nutně tvořena jedincem. Není to tedy primární projev lidské většiny, nýbrž jen přirozená reakce, tedy projev sekundární na akci a myšlenky jedinců, kteří se stávají přímými nebo nepřímými, chtěnými nebo nechťenými diktátory.

A stal-li se tisk prostředníkem, tu v tomto případě, v době myšlení nepovznášejícího se nad hmotu, se stal zlodějem. A mohli bychom říci, že tím největším zlodějem, neboť vychází na lup ve dne i v noci, v dobách nejnezvyklejších, do paláců pohodlných boháčů i do nejchudších chat, do rodiny i na ulici. Tisk, a zejména demagogický tisk, se stal zlodějem samostatné vůle člověka, lupičem jeho myšlenek a samostatnosti myšlení.

V našem národě snad již nikdy nevzniknou velké myšlenky. Nebude velikých, originálních myslitelů a umělců. Z našeho národa, z našich vesnic odešli navždy písmáci, rodina či celé sousedství se neschází u starého výměnkáře či chalupníka podivína, vykladače bible, není Vaváků, není kronikářů. Zemřeli a na jejich místa, jež jejich dobou byla přesně dána, nenastoupil nikdo, jenž by s výhradami vývoje a doby ujal se nedopředených tradic a nutností ozdravujících. Není dnes samostatného, nezatíženého přemýšlení.

Několik plachet potištěného papíru, při jídle, po práci přečteného stačí, aby člověk načerpal rozhledu o věcech nejružnějších a aby byl večer u trafiky na návsi nebo v hostinci schopen tvořiti politiku, veřejný život, názory na mravnost a podobně. V tomto ohledu se zrodilo mnoho nových rozumářů, žel, že planých — nepřemýšlejících, okradených o vlastní úsudek, hanebně a neuvědoměle svedených.

To všechno se týká tisku špatného a stranického. I stranický tisk připravuje o myšlenkovou svobodu. A záleží jen na tom, kdo píše, na základě jakých ideálů — zda mravných či nemravných. Záleží na hlasateli a na jeho mravní vyspělosti a smyslu pro odpovědnost. Záleží na tom, stane-li se zlodějem nebo dárce.

To jest ta nejstinnější stránka velmocného tisku.

To byl tisk zloděj, z kterého se může stát i vrah osobnosti.

To byl tisk nezodpovídající, tisk neplnící poslání mravnosti a duševní poctivosti.

Tisk jako dobrodiní.

Není podmínkou, je pomůckou a tím je řečeno vše. A záleží na lidech, manipulantech s tiskařskou černí, užijí-li tisku ku prospěchu v lidské bídě či jako meče, jenž nelítostně dobíjí a zabíjí nešťastníky, zdeptané surovostí a duševní perversností mocnějších.

Britvy možno použiti jako nástroje k holení a kolikrát historie revolucí vypravuje o britvě jako nástroji smrti. I doktor Guillotin, podávaje revolučnímu konventu návrh na humanější zřízení stínací stroj, chtěl se stanoviska lékařského prospěti nešťastným obětem. Prospěl?

Tisk je pomůckou.

cími odborníky světových jmen. Ze zahraničních hostů byli přítomni: dr. Gillet, prof. K. Garrigou-Lagrange, prof. Muckermann, dr. Le Rooy a j. Většina přednášek měla vysokou vědeckou úroveň. Průběh A. T. byl zpestřen uměleckým večerem, jež uspořádal režisér Národního divadla inž. Pujman. Učinkovali nejlepší členové státní opery: Otava, Nordénová, Kozlíková, Vrchlická.

Doufáme, že akademické týdny se stanou tradicí a že příště projeví o ně zájem i studentstvo z táborů indiferentních a protilehlých. Pořadatelstvo může býti s úspěchem A. T. spokojeno. Ujišťujeme pořadatele, že studentstvo je jim vděčno za tak cenný duchovní dar.

Spisovatel dr. A. Dvořák konvertoval.

Dr. Arnošt Dvořák již od jara byl upoután na lůžko a nyní své těžké chorobě podlehl. Našel však za nemoci sám sebe a před měsícem zcela spontánně požádal o přijetí zpět do církve. Rozhodnutí také uskutečnil a vrátil se do lůna církve katolické. S ním přijaty byly i jeho dvě děti, 2 a 5 roků staré, jež před deseti dny na přání otce byly pokřtěny.

Znáte beletristická díla prof. Dominika Pecky,

redaktora »Jitra«? Vydala je většinou Družina literární a umělecká v Olomouci. Nabízí je všem čtenářům a čtenářkám »Jitra«, pokud arcíř zásobá stačí. — Román mladého kněze »Matka Boží v Trní« a sbírku povídek »Člověčenství naše« prodává Družina studentům po 6 Kč (mimo porto). Román ze studentského života »Jarní sonáta«, jehož krásná cena je 21 Kč, nabízí čtenářům »Jitra« po 14 Kč. — Román učitelky »Assunta« je úplně rozebrán. Družina je ochotna studentům prodati knihy ze svého staršího skladu za velmi snížené ceny. Tak na př. román Kozakiewiczův »Návrat«, jenž líčí probíjení se studenta k víře, k Bohu, nebo román anglického konvertity H. Bensona »V rozbrěsku budoucnosti«, jenž rozvádí apokalyptickou vizi umírajícího kněze-odpadlíka, nabízí jednotlivě po Kč 3.50. Oba tyto romány sdružené s Lutinovými »Orlími fanfárami« expeduje Družina studentům za 10 Kč (mimo poštovné). — Seznamy svého skladu zašle Družina literární a umělecká v Olomouci, Wilsonovo náměstí 16.

V rukou dobrých, poctivých se stane i požehnáním.

Vznešená myšlenka si nezaslouží býti šířena nějakým způsobem dryáčnickým, jí patří tisk. Veřejnost, informovaná dobrým tiskem, pochopí všechno dění státní, kulturní i hospodářské. Tisk může býti dobrou frontou dobyvatelům lepších zítřků.

A komu patří tisk jako prostředek k šíření ideí, myšlenek a technických vymožeností? Všem? Odpověď snad by byla příliš nedemokratická. Všem lidem dobré vůle.

Patří tisk studentovi?

Není dnes myslitelný dobrý student a inteligent bez tisku, myslím tím tisk denní, noviny, časopisy kulturní, vzdělávací, týdeníky, měsíčníky, ročenky a pod.

K pojmu inteligenta patří nutně představa informovanosti a objektivnosti. Informovanost sama by mohla identifikovati jen světáka a podomního prodáváče.

Objektivnost student získá rozmanitostí četby. Dva protiklady se nepřekrývají v nulu, ale jsou silovými momenty, jež dávají výslednici, a to jest — samostatný úsudek. Četbou komentářů korigujeme. Správně usuzujeme. Dovedeme si pak tisk oceniti, zhodnotiti a zařaditi. A právě toto zařazení se stane kategorickým imperativem studentova života. Víme-li, po čem v kterou chvíli sáhnout, t. j. prakticky — věděti si rady — znamená to orientovanost, nikoliv pouhou šikovnost. Macchiavelismus byl také šikovností, ale zapomínal zákonů dokonalejších a nepočítal s lidským studem, t. j. se smyslem pro přímou pravdu. Nikoliv tedy šikovnost s příchutí dnešních zprofanovaných hodnot, ale schopnost dokonalé životní orientace a přímý pohled jsou vodítkem studenta z chaosu.

Student a tisk je tedy jistá vyhraněná linka. Slovo student je odvozeno od studovati. A moderní slovo studovati nesmí znamenati — flákati se, stejně jako nesmí býti slovem biflovati — ale musí míti ráz otevřených očí, musí míti význam slova — pozorovati, posouditi pod zorným úhlem konání. Jest to jednání s očima otevřenými.

Poznávání fyziologicky znamená souhrn vnímaných požitků. A student, poznáv dobrý tisk, nejen že zdravě vnímá, t. j. poznává, ale i tvoří. Tvoření, tvůrčí činnost, originalnost, samostatnost — znamenají život — život moderního studenta.

Víte tedy, proč patří studentovi tisk — dobrý tisk?

Máme-li pak student, jemuž je dána možnost vyššího vzdělání než lidem okolním, prostým, zdravý životní názor z dobrého tisku, poznáme-li ten pravý tisk s jeho hodnotami kladnými, tu má přímo povinnost svému okolí dáti dobrý tisk již ne jako něco nevykrystalizovaného, dvojsečného, ale jako fakt sta procent a jako pomůcku vedoucí k lepšímu životu z hladových dnešků. Musí dáti směrnice.

Pak se stane tisk dobrodiním.

Pochopili jste, studenti?

»Žeť jest sice hojná, ale dělníků málo.«

Na svá místa, studenti, ať se stanete propagátory dobrého, nesmlouvavého tisku, ať se tisk stane ve vašich rukou požehnáním!

Louis Veuillot:

Člověk ve své pýše chtěl vymýtit z lidské mluvy slovo — Bůh — a dnešní společnost se otrásá ve svých základech.

Klaverský misijní kalendář 1934.

přináší původní zprávy misionářů o životě černochů, jejich prvních zvycích a pokrocích, má obrázkovou přílohu a mnoho ukázek z misijního života. — Tento kalendář vychází již 18. rok. Cena 5 Kč. Při větším odběru značná sleva. Četba o misiích utvrzuje u víře, zušlechťuje a baví.

»Chodil jsem dlouho po světě, mnoho jsem viděl a přece ani v těch nejprimitivnějších přirozených zemích jsem nenašel Boha, jež vy ctíte.«

»Ano, já také. Mám doma dvacaterý hodinky a mohl jsem je sebe pečlivěji prohlížeti a rozebírat, přece jsem v nich hodináře nenašel.«

— a čel jste poslední číslo »Volné myšlenky«? — Ech, to jsem se lekl, že na mě přijdete s něčím a vy mě zatím takhle lehčíte. Prosím vás, to ještě ten plátek vychází?!!

Rozvinula se vážná debata o důležitosti katolického tisku, o tom, jaký by měl býti, čím jej zlepšiti, čím oživit a pod. Debata hrozila hádkou. —

Vtom se ale ozval zezadu klidný a rozvážlivý hlas: — Jedno je fakt, že by vůbec nějaký solidní katolický tisk měl býti. —

A pak ihned nastalo veliké ticho a začla se zpracovávatí resoluce o katolickém tisku a jeho důležitosti.

Oznamuje se všem studentům, že všichni zavilí nepřítelové hnutí studentstva a mládeže se ještě nepolepšili, že nepochopili plnou měrou boj o mládež, který se vede na všech stranách, že jsou zdraví, že zívají nudou, čtou denní noviny, v kavárnách humory a že mají strach z Hitlera.

Rozšiřujte všude náš studentský časopis Jitro.

Dejte jej do všech čítáren a upozorněte na jeho obsah všechny své přátele.

Vykonáte tak mnoho dobrého pro Jitro a celé naše hnutí.

Ivan Děrkin:

Podivné zaměstnání Vincence Chvojky

Mezi vesnicí a lesem položila se bílá vozovka. Po dešti rozrytá, vymláčená, pohlcovala kola vesnických povozů, teď vyprahlá dlouhým suchem, úpěla pod tíží podzimního dne. Lemovaly ji dvě řídké řady ovocných stromů, zkroucených od loňské zimy a polámaných od poslední vichřice. Človíček se shrbeným hřbetem a ztrhanou herkou rozrýval mlčíí krajinu.

Dokud byly žně, trpěli ho na statku. Spíše z milosti. Sedmdesátiletý člověk nenadělá již mnoho práce. Snad uhlídá děti, snad mu utekou. Ale kus obživy se pro něj lehce najde.

Teď se vlekl pustou vozovkou. Pomalu, těžce. Ah, ty nohy! Obě měl kdysi zlomeny. Při útěku z věznice. Snad si nevybral vhodné místo ke skoku se zdi, snad ho poplášila vypálená rána. Ale nač vzpomínat! To zde není upomínka na onu tragickou noc. To jsou reuma.

Bílé cesty neubývá. Oh, kolikrát ji v mládí přeběhl, když nesl otci oběd »Za vrcha«! A tenkrát! Když po prvé prchal před četníkem!

Černý les se šklebí z dálky. Mlčí, naslouchá. Oh, kdyby aspoň ten mluvil v dusivém tichu! Mlčí, nehne se. Lese, černý lese, což už mě neznáš? Vždyť víš, jací jsme byli kamarádi! Opravdu mě nepoznáváš? Mlčenlivé stromy odevzdaně nesou svou tíží. Nechvějí se, nešeptají. Jen hledí a hledí.

Do gymnasia ho otec odvezl, když mu bylo deset let. Snědý, mlčenlivý chlapec sedával zadumaně ve školních lavicích a temné zraky upíral do dálky. Odpoledne proseděl u okna a hleděl k lesům.

Začalo to, když byl v kvintě. Karty, hospody, děvčata. V polou sexty ho poslali domů. Na otce vytáhl revolver, když žádal, aby mu otevřel prázdný kufr.

Vincenc Chvojka byl zapřažen do polní práce. Oral, vláčil, sil, sázel, sklízel, mlátil. Večer těžce dopadl na tvrdé lůžko a spal jako zabitý. V neděli nevynechal jedné tancovačky.

Nevěděl tenkrát sám, jak se to vlastně sběhlo. S tím děvčetem šel jen dvakrát či třikrát. Ale bylo to o posvícení a Chvojka byl opilý. Což mohlo být jinak?

Svého soka bodl třikrát nožem. Ne velkým, ne hluboko. Ale na smrt to stačilo. Té noci po prvé prchal úzkou vozovkou před četníky. Pak se toulal měsíc po lesích. Kradl jen když měl hlad. A pak se přihlásil.

Pustili ho za patnáct let. Zločin zabití, pokus o útěk z věznice. Rodiče již nebyli na živu. Otec ho proklínal ještě před smrtí, matka umírala skoro týden. Statek dostali oba bratři, sestra se provdala kamsi na Moravu. Vincenc Chvojka se plahočil a dřel. Bratři ho viděli neradi. Lpěla na něm hanba celého rodu.

Za tři měsíce odešel z rodné vsi. Toulal se světem. Pracoval, nekradl. Snažil se zapomenouti, že měl kdysi domov. Neví sám, jak ubil svůj život. Vrátil se teprve před nedávnem.

Přemýšlíš snad o záhadě lidského života, Vincenci Chvojko?

Nepřemýšlí. Odvykl již vzpomínat. Ale pás sundává jaksi pomalu. Je to jediná pevná část jeho oděvu.

Tu větev nařízl starý Němeček přede dvěma dny. Nevím, proč se tam potom objevil hajný.

Ale zlomila se pod tíží Vinckova těla.

Noc přespal v příkopě. Když ráno odcházel, všiml si větve. Jaký podivný nápad to měl, že ji ořezal a vzal s sebou?

Domů se již nevrátil. A odpoledne, potloukaje se městem, měl ten šťastný nápad. Vynálezci se vyskytují ve všech třídách lidí. Mezi techniky, inženýry, sedláky, podloudníky, pobudy, mlékaři. Druhý den po onom, kdy chtěl Vincenc Chvojka uprchnout životu, zrodil se vozembouch. Větev, jež měla nésti Vinckovo tělo. Dole kus plechu, sebraný na smetišti. Uprostřed krabice od slanečků. Toť celý nástroj. Tlučeš-li jím o zem, zvučí. Rmmrmmrmmrmmrmmrmm. Tenké, vyschlé prsty Vinckovy pohybují se zároveň s netušenou virtuositou po jednoduchém bubínku. A z vyprahlého hrdla dere se skřípavá píseň:

*Ej, láska, láska,
rmm, rmm, rmm,
ty nejsi stálá,
rmm, rmm, rmm,
jako voděnka,
rmm, rmm, rmm,
mezi břehama,
rmm, rmm, rmm, rmmmmmm*

Lidské zbytky vlekou se po ulicích. Nevědí nic o minulosti. Vincenc Chvojka prý ztratil paměť. Prý je blázen. Snad proto je tak spokojen.

Jana Marie T.:

N á v r a t

Hrozivá mračna se valila přes bolest člověka.

Toužení odvěká

úpěla v bezmoci malosti

duše, jež chtěla světlo

a teplo míru

v světa víru.

S úzkostí stanula před tváří dobra.

Tiché Confiteor splývalo s jejích rtů,

žaloba na mámivé vidiny snů;

jen jedno si přála,

a o to prosila:

otevření bran lásky a smilování,

proudy božského slitování

v hlubinách temna.

A světlo vzcházelo v mystických výšinách

— zábřesky Věčna.

Daleké obzory zářily poznáním

Boha — Nekonečna.

Stačí dík? Nikoliv.

Jen hovor v mlčení vystihne onen div

znovuzrození . . .

a my?

Rozhovor s drem Doležalem k jubileu dvacetiletí ÚKSČs.

20 let práce, již jsme převzali z rukou dobrých. Dobrá práce, uspokojivá, milá?

— — — —

Telefon č. 45381, dr. Josef Doležal. Vytáčená čísla dunivě cvakají. Volání letí daleko na obvod Prahy.

Haló, dobrý den, pane doktore, zde místopředseda ÚKSČs.

— — — —

Ano. Promiňte, pane doktore, ale měl bych k vám jednu velikou prosbu, dovolíte?

— — — —

Děkuji předem. Pamatujete, pane doktore, že letos Ústředí vchází do svého jubilejního 20. roku své práce a víte, my studenti nevíme, jak vy se dnes díváte na naši práci, již jsme přijali po vás — prvních průkopnících našeho studentského hnutí, a proto bych vás prosil o několik slov o vás a o nás. Nehněvate se?

— — — —

Ano, pane doktore, mohu vás tedy navštívit?

— — — —

Děkuji srdečně, tedy na shledanou. Shohem.

Pouliční lampy podél elektrické jízdní dráhy si podávají svá rozžatá čela a svými prsty tápou ve spadlé tmě. Dělnictvo odjíždí domů z práce, vozy jsou plné dusna a mdlé dnem. Na stanicích vystupují lidé, aby vždy rychle zmizeli kdesi po stranách v ulicích za rožatými okny. Stanice u břevnovského kláštera. Nyní ulicí nahoru a zazvonit u bílých vrátek vilky, schované ve tmě zahrady.

A pak zde není již mdlo večerní ulice, není mrtvý prach dnem zapomenutý. Pak je již jen příjemný pocit milého přátelství a ochoty.

Doktor Doležal. Znáte ho. Je to dávný pracovník studentský, vždy jeho přítel, který pro studenty má vždy úsměv, nadšené slovo a otevřené dveře.

Jak se díváte, pane doktore, na práci našeho studentstva v jeho bilančním měřítku 20letí ve svých vlastních vzpomínkách?

Široká otázka. Dnešní katoličtí studenti zřejmě stojí tam, kde je jejich místo. Jejich činnost jest dnes širší, než byla v letech předešlých a těsně poválečných. Mezinárodní zájezdy staly se velikým kladem pro všechnu práci. Studenti nabyli širších obzorů a poznání. Byla jim dána možnost viděti mnoho a všechno. Ale tato možnost, tato výhoda zas má svůj stín. Způsobila právě svými tolika možnostmi oslabení vnitřní přímočarosti. Studentům se otevřela okna do světa, avšak pevnosti a jasnosti názorů a boje pro ideu často podstatně ubylo. Ale i to je přirozené, neboť, díváme-li se kolem sebe, po nepřátelských táborech, vidíme jasně, že protivy nás od nich dělící se zmenšily, rozdily nejsou tak příkré. Dnes socialista student, nacionalista a katolík student se lépe nebo dobře snesou. Tato změna jest dána samostatností, neboť stavba roste ideami, jež spojují, nikoliv těmi, jež rozdělují. Není ani dobře možno srovnávat vzpomínkou dobu předválečnou s dobou dnešní. My jsme na střední škole byli vychováni tak, že naši profesori byli samí realisté, tradující nám jen na filosofii pozitivistické se všemi důsledky. Spor víry a vědy byl tenkrát středem našeho zájmu i bojů. Jako mezník pro nás v této výchově stál jen katecheta, ale ten nemohl tak příliš svým učením prorazit z těžkého rámce všeobecného učení a tím nemohl nabýti významu. Obrovská majorita studentů vycházela ze škol bez náboženského přesvědčení. Jinak je tomu dnes — poválečné umírnění, změna názorů, presidentova, ústup a jen obrana ideí, o nichž se domnívali, že budou na postupu a výboji, ty způsobily, že ostří bylo setřeno. A toto zmírnění umožňuje katolickému studentstvu vystupovati ve spolupráci s ostatními. Tím dosáhli naši studenti širších možností práce i vlivu.

A poměry a možnosti České Ligy Akademické, pane doktore?

Schází kontakt s těmi, kdo nastupují, a těmi, kdož odešli. Je to také pochopitelné. Ligista odchází po ukončení studií, aby si hledal zaměstnání. Musí o zaměstnání dnes bojovat s poměry a s okolím. Tím nastává v jeho kontaktu s Ligou značná časová pauza. A jen málo lidí vydrží toto odmlčení, aby nezapomnělo a po této době hledání a nalezení zas se vrátilo k spolupráci. — Jest zde seniorát — bolestná věc Ligy. Seniorát je myšlenka přivezená ligisty z Německa, je to touha vytvořit obec studentů na universitě a těch, co již byli dávno hotovi. Tam se scházeli občas senioři již jako vysocí státní a veřejní hodnostáři s mladou obcí studentskou; to prospívalo oběma stranám, to spojení znalostí životní i elánu mládí. Duch Ligy býval stejný jako dnes. Studenti přicházejí z gymnasia, jdou s touhou po práci, kterou jim musí dáti ti, co vedou. Ale právě ti obyčejně očekávají, že mladí studenti přinesou sami něco nového. Akční směr života spolku tvořil vždy předseda. Ten býval vždy individualitou nejsilnější, ten udával ráz — a tím jest dán průměr toho kterého roku. Každý se snažil o usměrnění celého života spolku. Jest v Lize ta charakteristická nit stále; vždy dva pulsující proudy: energie s vypjatou akcí na venek a vnitřní hlubování. Zdá se, že i to jest správné. Po mocném výkyvu dopředu vždy vnitřní usměrnění. Taková bude asi i budoucnost. Před válkou neměla Liga duchovních rádců v dnešním slova smyslu. Byl zde duchovní rádce prof. Kordač, později obětavý prof. Kudrnovský. Kordač — ten byl i vůdcem — ztělesňoval i akci politickou i duchovní. Nebylo tedy konfliktů, bylo to vyrovnaní. Programově spojovala Liga vždy tři základní prvky v jednotu: katolicism, nacionalism a myšlenku sociální. To je program ještě aktuálnější pro budoucnost.

Jaký máte názor, pane doktore, na práci a poslání Ústředí?

Předně — určitá aktivita by byla jistě na místě. Ústředí ve svém rámci by mělo organisovati veřejné studentské schůze s přizváním všech akademických organizací. To jest — ne jen organisovati, ale zaktivisovati. Poslední dobou jest již viděti jistou aktivitu. Na př. ty vaše římské

pouti nejsou ještě stále naší veřejností náležitě doceněny. Stejně pouti k památným náboženským a národním místům doma. Úroveň vašich sjezdů je dnes značně vysoká.

Zvláštním úkolem Ústředí má býti získávání akademické mládeže na universitách. Tomu účelu nejlépe by sloužily veřejné projevy, schůze s diskusemi. Bylo by záhodno k těmto schůzím přizvati i to tak zvané pokrokové studentstvo. A mělo by to jistě úspěch. Katolicism dosáhl již své rehabilitace v celém světě. Myšlenky sociální se všude přibližují principům papěžských encyklik.

V tomto získávání studentské mládeže bych tedy viděl část vlastního úkolu Ústředí, to by tedy byla ta podstatná činnost.

Dnes, pane doktore, hýbe dějinami národů otázka nacionalismu. Jaké stanovisko, myslíte, by mělo k této otázce zaujmouti naše studentstvo?

V otázce nacionální se katolické studentstvo nemusí chodit nikam poučovat. Nacionalism byl součástí našeho programu vždy, i když většina akademického studentstva bloudila na jiných cestách. To bylo před válkou i po ní. Vzpomeňte jen příjezdu maršála Foché po válce do Prahy. Nacionalism ovšem nevylučuje duchovní společenství nadnárodní a tak katolicism a nacionální vědomí nám splývá v organickou jednotu.

Říká se nám, že k působení na veřejnost jest třeba již lidí hotových.

Co je to hotový? Mládí samo o sobě je hybné, je silou, která svým idealismem působí přímo a bezprostředně. Neboť jenom mládí má odvahu chtít ideál plniti na 100 procent.

Maximalistické myšlení mládeže je jejím svatým privilegiem.

Mluví se o radikalismu. — Myslím, pane doktore, že trocha toho opravdového, čestného radikalismu by našemu studentstvu a celému hnutí jen prospěla.

Radikalism znamená přímočarost charakteru. Resignující moudrost stáří má zkušenost, ale ona sama nebývá pramenem činů.

Radikalism ovšem není křičení na ulici. Z těch, kdož jsou takovými radikály, mohou býti jen vládní radové a podobně.

Jak byste zařadil studentstvo mezi jiné korporace mládeže?

Spolupráce je nutná. Je pravda, že jsou zde různé zájmy a rozdíly, které právě jsou důvodem organizací zvláštních, avšak na venek, zejména při manifestačních příležitostech, je účelno vystupovat společně.

Co můžete říci, pane doktore, o poměru staré a mladé generace katolické?

Je dnes vůbec určité napětí mezi starou a mladou generací českou — to je i v jiných zemích. V našem národě dnes nemá mládež místa, zatím co všude jinde 15 ročníků mládí staví nové hodnoty. Dnešní možnosti slovenské a hakenkrajclerské vybojovalo právě těch 15 ročníků. S tím se nescházíme ve vlastním českém životě. Ve vědě, v umění, všude je napětí — komplikované hospodářským bojem. — Myslí se, že jenom fašism a bolševism měl takové pochopení pro mládež, pomocí které se dostal k moci. Avšak podívejte se na staré demokracie, anglickou, americkou, francouzskou, i zde mají mladí lidé — třicátníci, — už rozhodující vliv ve veřejném životě. Přestárlá byla demokracie německá a je z části naše. Uplatnění mládí nemůže býti sice zjednodušeno na rozhodný význam křesťního listu, avšak každý vidí dnes, že mladá generace je vyražena z vlivu způsobem neúměrným a nezdravým.

A katolická mladá generace speciálně?

Má ještě menší zastání než mládež kterákoliv jiná. Odpovídá to z části velmi malému podílu moci katolíků ve státní ad-

ministrativě a veřejných institucích vůbec. Naši studenti se musí probíjet lesem stranictví jen svou kvalifikací a vlastní silou. Je v tom sice výhoda pro ně samé. Ale pro naše katolictví veřejné je v tom také veliká nevýhoda. Zůstali jsme zpět. Naši studenti jsou stejně kvalifikovaní jako jiní, kteří se těší přízni. A věru, že platí v životě odjakživa: *primum vivere, deinde philosophari*. Katoličtí politikové nedovedli si vychovati ani své vlastní sekretáře a tento nedostatek vědomé spolupráce je jasný a škodlivý.

A my dnes?

Nebát se a pracovat. Čas jako voda neteče zpět, ale kupředu. A připravovat se na své úkoly, aby chvíle, která vás povolá k odpovědné práci a činu, znamenala plus nejen pro vás, ale i národní celek i práci katolickou.

*

Dvacet let a dnešky. Bylo toho mnoho a mnoho toho ještě tluče na dveře a mnoho čeká. Čeká od mladých, kteří žijí pro zítřky. Doktor Doležal mile tiskne ruku. Důvěruješ jeho slovům, protože jsou bez afektu. Jsou přímá, přátelská, oceňující a odkrývající.

Budoucnost je mládeže. Dvacet let a dnes my. Pracujte, ať po dvaceti letech i my můžeme mluvit k svým o tom, že jsme se nezastavili.

Dnešky i zítřky jsou veliké a naléhavé.

M. K.

Jiří Korn:

L á s k a

Bolestmi duší letí hvězda.

Ani se hvězdou být nezdá,

tisíc však očí

za ní se točí.

Hvězdičko zářivá, usměj se na nás,

snad všechny úsměvy doposud nerozdalas . . .

Tisíce srdcí a tisíce duší pohlédnou na tebe,

když v srdci zazebe . . .

Tisíce dětí

k tobě chtí zaletět,

aby ten úsměv tvůj roztoužený

změnil je v muže

a ženy.

Petr Drahoň:

Píseň o lásce

Již jest tomu několik let, co jsem poznal a denně vídával tyto dvě mladé duše. Čas zaprášil trochu vzpomínky na ně, ale nezaplašil. Nad knihou Romaina Rolanda »Petr a Lucie«, která se mi o letošních prázdninách dostala do ruky, vzpomínám si na svůj příběh, oživuji si dvě postavy, jež kdysi vstoupily do mého života, znovu si je stavím před oči, znovu je pozoruji jako loutky na malém jevišti a znovu si listuji v deníku jejich žhavého mládí . . .

Byli dva a přece jen jeden. Ondřej a Hana. Dva mladí lidé, dvě krásná, rovná těla, dva páry upřímných, navzájem se protínajících očí, dvoje horká ústa, šeptající v monotonní údery večerního ticha slova sladká a vonná. Ale jedna duše, jedna láska, jedny touhy a jedno přání . . .

Tak jsem je poznal a tak mi o nich vypravovali ti, kdož je znali. Hned, jakmile jsem je poprvé spatřil, cítil jsem, že tito dva lidé nejsou si cizí, že už spolu srostli a že už si všechno pověděli. A bylo mi milé vídat je, stalo se mi to denní jakousi potřebou, lékem a sladkou útěchou. Neboť proti vši nelásce a nenávisti, proti všemu zuřivému boji sociálnímu a kulturnímu — stáli tu tito dva mladí lidé jako poslové z jiného světa, jako hlasatelé a apoštolé lásky horoucí, čisté a žhavé — — Oni nevěděli ničeho o těch hrozných křečích, v nichž se svíjel svět, oni neviděli kolem sebe úžasné řady nezaměstnaných, hladových, trpících a proklínajících. Oni šli vklíněni do sebe, s bušícím srdcem a jasnými očima, sladcí milenci, šílení náměsíčníci své mladé lásky — —

Ondřej a Hana. To byly dvě dobré duše, které daly mým očím jas, mým rtům úsměv a mé duši na chvíli klid. Prchal jsem z třesění svého prostředí, mladý člověk, tvrdě vyrůstající a stále bojující, přetížený tisíci zájmy a bolestmi, pohrdající všemi libůstkami a tradičními zvyky svých kolegů-studentů. Prchal jsem v ústraní, bručivý a zamračený chlapec, předčasně zestárlý svým samotářstvím, chudý a smutný. Tak šel můj život v těch dnech, kdy jiní vedle mně jásalí smíchem a řičeli bezstarostností . . .

Ale tenkrát, kdy potkal jsem Ondřeje a Hanu, tenkrát, kdy ssál jsem do sebe jejich lásku a jejich hlubokou radost, tenkrát začal jsem lámat v sobě všechny nesmyslné přehradu mezi mnou a mým bližním, začal jsem býti mlád a pomalu stával jsem se člověkem . . . Ondřeji a Hano, dvě holubice bílé a čisté, dvě duše tiché a vonné, za co všechno vám nevděčím, — a kdo ví, proč musím dnes zpívat tuto píseň o vaší lásce, která byla jak úsměv zralého slunce, jak bublání potoka na jaře, jak píseň skřivánka, rozletěvšího se k výšinám a k oblakům bělavým . . . Ondřeji a Hano, proč už vás dnes nepotkávám, proč už je vás tak málo mezi dnešními našimi mladými bratry a sestrami, proč jste byli včera a nejste dnes? — — —

Denně jsem je potkával v parku, kam jsem se uchýloval. Když se usmívali, usmíval jsem se také a když šli vážně, plni slavnostní jakési nálady, cítil jsem, že i na mně padá ponurá vážnost a tíha větší než jejich. Srostl jsem s nimi, chodil jsem jak ohař po jejich stopách, křížoval jsem úmyslně své cesty se směrem jejich procházky, — a kdybych jich nebyl potkal, byl bych smutný jako nikdy jindy. Problémem jejich lásky, jež byla tak jednoduchá a prostá, vraždil jsem a umlčoval jsem všechny problémy ostatní, které tolik křičí a tolik bolí . . .

A přece to přišlo. Ale teprve tehdy, kdy proces mého přerazení byl již hotov. Bylo to na podzim v posledním roce mých středoškolských studií. Ohavný den, zamračený, deštivý, jeden z těch, jež já — milující slunce a jas — nejvíce nenávídím. A tenkrát po prvé nepotkal jsem Ondřeje a Hany. Tenkrát po prvé zas po dlouhé době vracel jsem se domů ke svým knihám a k archům básniček smutný a chorý. Celý týden neviděl jsem Ondřeje a Hany. Až jednou šel jsem kolem hřbitova sv. Mikuláše a tam na návestní tabuli četl jsem, že »Všemohoucím se zalíbilo povolati k sobě naši drahou dcerušku Hanu Jamborovou, studující VIII. tř. gymnasia, která skonala po těžké operaci v sobotu v 5 hodin ráno.« Pětkrát četl jsem toho dne ono smuteční oznámení a to byl můj smutek největší, že jsem je četl, že jsem je musil číst. Kolikrát šel jsem okolo tohoto posvátného hřbitova svatomikulášského, kde smuteční vrby zpívají své smutné a ponuré melodie, kolikrát viděl jsem tam viset na tabuli úmrtní oznámení a nikdy jsem se nezastavil, abych si je přečetl, vždy jsem šel dál, až dnes, zrovna dnes, ach, proč zrovna dnes? . . .

A tak jsem si říkal a tak jsem si šeptal: Je láska silná, ale smrt jest ještě silnější, Ondřeji a Hano! — — — Uplynuly už dva roky od té chvíle, kdy jsem se loučil ve svém srdci s Ondřejem a Hanou. Zas chodím — teď o prázdninách — po známých cestách našeho parku, kde už jsem několik měsíců nebyl. Chodím po cestách a pěšinkách, na nichž jsem kdysi potkával Ondřeje a Hanu. A vzpomínám si, že daly tyto dvě duše čisté mému nastávajícímu životu kněžskému velikou úctu ke každé duši, která jest schopna lásky, která miluje. Vzpomínám si, že Ondřej a Hana protkli můj život na věky, a tak věřím, že je zas potkám v jiné podobě, na jiných cestách a pod jinými stromy, ale s týmiž hořečnatě planoucími tvářemi, s týmiž očima jasnými a rty usmívajícími se. Neboť není možno, aby prokletá a drzá civilisace světa definitivně zabila lásku . . .

Ondřeji a Hano, končím svou píseň o vaší čisté lásce. Končím svou píseň a hledám vás zase a všude, hledám vás lačný a dychtivý, a budu vás hledati stále, neboť to jest věčný a veliký, krásný i smutný, ale vždy vznešený úkol kněze: hledati duše, lidské duše, nesmrtelné duše, které dovedou milovat, které jsou zralé láskou k Bohu a k bližnímu a podle nich může ty druhé duše, trpké a nenávidějící, lásce učit a také jim ji pomáhat nalézt . . .

Lad. David:

V z d á l e n á

Vystoupím na nejvyšší horu,
kde jsem svou naději sázel,
a opru se o její mohutný kmen.
Mé tužby tě dostihnou rychlostí ladných gazel,
když budu naslouchat ve vzpomínce
hudbě tvých drahých jmen.
V blankytu budu hledat
tvůj úsměv v odpověď.
Až na večerním nebi
tvé oči modří vzplanou,
vyšlu k nim medovou vůni lip,
a v polibku vlahé noci přijmu
tvůj sladký slib.

K u l t u r n í h l í d k a

O ČESKÝ NACIONALISMUS.

Myšlenka národnostní, která vedla v XIX. století k sjednocování národů a vytváření států, byla ještě v onom, hlavně však ve XX. století zatlačena novým směrem, novým životním názorem — totiž internacionalismem či kosmopolitismem. Tento směr, jsa podporován či vytvořen liberalismem, socialismem a podobnými odpadky lidského myšlení, neznal rozdílů národnostních a potíral je. Přicházejí s heslem sbratření národů, doufal, že rozdíly národnostní smyje a z národů udělá jedinou ohromnou, jednotvárnou masu. Nuže, tento směr vycházel z předpokladů příliš falešných, než aby mohl splnit své poslání: nezabránil ani vzrůstajícímu egoismu národů, světová válka byla největším důkazem jeho neschopnosti. Internacionály klesaly jedna za druhou a přirozená reakce proti kosmopolitismu — nacionalism — nabývá stále víc a více půdy.

Nacionalism — či jak vlivem Riegra, Palackého a Havlíčka raději říkáme — vlastenectví, není výsledkem duchamorného přemýšlení nedokrevných filosofů, není to nauka uměle vypěstovaná a násilím udržovaná při životě. Nacionalism, to jest národní cítění, jest přirozenou a nezbytnou životní součástí každého národa, jest silou, která udržuje národ při životě a svěžesti. Upadá-li národní cítění, pozbývá-li národ zájmu na své existenci, pak je přirozeně pohlčován a konečně i pohlcen národy, jejichž vis vitalis není ještě vyschlá.

V tomto bodě nelze tedy míti různé mínění: nacionalismus je věc zdravá a k životu národa nezbytná, a je tedy záhodno, aby byl pěstován a podporován. Ale je nutno připomenouti některé věci jiné.

Říká se, že národ s vyvinutým cítěním národním nemůže žíti bez expanse, třeba i za pomoci zbraní. A jak vidíme v zemích, kde vládnou krajní nacionalisté (Italie, Německo), uplatňuje se tato teorie až přílišně. A přeci nelze o ní říci, než že je, pokud se týče druhé části, zoufalým nesmyslem! Právo o rozvoj a růst nelze upřítí žádnému národu, ani tomu nejmenšímu, vždyť tím by se mu upřelo právo na život. A nebylo by pak možno prohlašovati za nemravné, bránil-li by se národ proti svým utlačitelům všemi prostředky, tedy i atentáty, vraždami a pod., jak to třeba dnes dělají Makedonci. Mezi národy, kteří by chápali takto chorobně nacionalism jako kořistění na

úkor druhých, nebyl by pak možný mír a pokojné spolužití ani čtvrt dne.

Tím ovšem nikdo nepopírá, že jedinou možnou formou nacionalismu je rozmach. Ale o tento rozmach nemusí a nesmí se usilovati zbraní. Snahy o vytvoření evropské či světové veleříše pod svrchovaným panstvím jednoho národa jsou naivním snem dávné minulosti. Ale je zde možný rozmach na poli kulturním a hospodářském, a i v těchto oborech lze získati vůdčí místo mezi národy, ovšem ne jako despotický tyran, ale jako primus inter pares.

Jiným problémem je otázka menšin. Bylo již řečeno, že každý národ má právo na život. Nacionalism, který vidí svůj hlavní cíl v potlačování národů jiných, je nacionalismem falešným, neboť důsledně musí připustiti, aby jiný, silnější národ, choval se k němu právě tak, jako on se chová k jiným. V pravém nacionalismu má býti vždy trochu hrdosti a velkomyslnosti k slabým. Povinností menšin ovšem je, aby se chovaly k národu vůdčímu při nejmenším slušně.

Největším omylem ovšem je, prohlásí-li se národ či jeho výtvar — stát, za jediný a nejvyšší cíl a účel lidského bytí, za nejvyšší autoritu v oblasti lidského ducha a srdce, nad níž žádná jiná autorita vládnouti nesmí, a již je nutno sloužiti bezhlavě a slepě. Právě tento špatně chápaný nacionalism vede k národnostní nenávisti a národnostním štvanicím a — řekněme si to upřímně — je největší překážkou pravému vlastenectví.

V českém národě bylo a jest nacionální cítění vyvinuto v značné míře. Je to jedna z příčin, že národ snesl všechna muka, všechny bеды, jež byly na něj věky navaleny, všechno pronásledování a tupení, to bylo příčinou, že po všech těch zkouškách vstal zase zdravý a svěží. České vlastenectví zde vykonalo čin hodný obdivu.

Co je jeho úkolem nyní?

Jaroslav Durych v 1. ročníku »Rozmachu« stanoví tyto požadavky:

1. Úpravu poměru českého státu ke státům sousedním tak, aby nebyl středem izolovaným, nýbrž středem mocenským čili řídicím středem spolkového imperia.
2. Co nejrychlejší a nejdokonalejší spravedlnost vůči požadavkům bolševické revoluce.
3. Úprava stabilní základny i pohyblivých akcí pro unionismus.

Nuže, od těchto požadavků jsme po desíti letech spíše dál než blíže! A zatím se takových požadavků nahromadilo víc. Český národ, jako

všechno Slovanstvo, je živlem destruktivním, který dovede znamenitě bořit, ale nedovede sám vládnout. To znamená, že se tomu musí učit. Musí se zbavovat staré nesvornosti, musí být silný i k svým, nesmí dopustit, aby, jak se vlivem všeobecného zmaterialisování života děje, z národa hejtmanů a muzikantů se stal národ zlodějů a zhýralců. A ještě něco nesmí dopustit: aby se s nacionalismem kramařilo. A to je dnes prvním úkolem českého nacionalismu — vychovávat charaktery. Ladislav Jehlička.

MODERNÍ OPERA SNADNO A RYCHLE ČILI WEINBERGRŮV »ŠVANDA DUDÁK«.

Několik praktických pokynů mladým adeptům hudební komposice.

1. Chceš-li dosáhnouti úspěchu v opeře, musíš mít šťastnou ruku již ve výběru libreta. Nikdy nezklame libreto, mající název sám o sobě již úspěšný a obsahující všechny známky nejširší působivosti. Po takovém libretu dychtivě sáhni a věz, že tvůj počátek je šťastný.

2. Základem hudební komposice je melodický materiál, který musíš nejdříve si opatřit. A tu ti dávám dobrou radu: nepohrdej hudebním bohatstvím, jež zanechali nám naši slavní mistři, a které stalo se majetkem celého národa; máš proto nejen právo, nýbrž i povinnost šířit jejich dědictví. Předně obrať se ke Smetanovi a vyber si z něho, co uznáš za vhodné. K němu přidej Dvořáka, třeba jeho »Slovanské tance«; byl bys nevďěčným, kdybys zapomněl na Fibicha. Poněvadž žiješ v moderní době, bude dále nutno, abys přibral k nim některého modernistu, ale ne takového, který by byl cizí uchu širokých vrstev, tedy ne moderní extrém. Výborně ti poslouží na př. Janáček. Musíš počítati také s tím, že tvá opera pronikne někdy i za hranice. Jest proto na tobě, aby ses vyrovnal též se světovou hudbou. Pucciniho a Lehára zvol si za své zdroje inspirační, vždyť oba jsou světovější než Beethoven nebo Wagner. Konečně jsi Čechem, a to dobrým Čechem; nesmíš proto jako dobrý vlastenec zapomenout na národní písně (třeba »Na tom našem dvoře«) a postarati se tak o jejich rozšíření. Tak získáš si základního materiálu, jenž bude mít jednu velkou přednost: pestrost hudebních myšlenek. Nic nedej na to, řeknou-li nějaká zloajná ústa, že je to hrubě nepůvodní styllová tříšť, konglomerát všehochuti; řiď se osvědčenou zásadou: *variatio delectat*.

3. Takto získaný materiál stane se ti základem pro vlastní hudební komposici (*compono* = skládám dohromady). Na tvé komposiční rutině, pracně získané dlouhým studiem na konservatoři, bude záležeti, do jaké míry dovedeš spojit

a mistrně zamaskovat vše to, co s námahou jsi získal jako melodický materiál, a zalepit tak oči příliš zvědavým lidem. Tvá práce musí se při tom řídit heslem modernosti. Jak dobře víš, modernost se projevuje výrazově, předně v harmonické struktuře. Užívej proto rád různých alterovaných čtyřzvuků, užívej s oblibou nečekaných modulací, i když někomu bude se zdáti, že nejsou dosti hudebně logicky stavěny. Nade vše dej si záležet v instrumentaci. Věř, že rafinované barevný zvuk orchestru je vždy poslední záchranou a neklamnou zárukou pronikavého úspěchu.

4. Tím bys byl se svou moderní operou zhruba hotov. Nastane ti však nová práce. Zadáš své dílo nejdříve domácí scéně k prvnímu provedení. Eventuální neúspěch u kritiků tě nesmí rozladit. Vzpomeň si na tu naši českou povahu, která v cizím umění vidí vždy něco lepšího než v domácím. Snaž se proto proniknouti za hranice. Musíš ovšem nyní odložit ze sebe umělce a vyvinout opravdu obchodnického ducha, stejně jako nešťítiti se jakékoliv reklamy (vždyť je známo, jak těžce se právě umění probíjí), abys dosáhl během několika let aspoň dvou tisíc repris na všech evropských jevištích. Velký úspěch potvrdí tvé přesvědčení, že domácí kritika je vůči tobě nespravedlivá a svou světovou slávou zalepíš oči všem, kteří kdysi o tvém pravém umění pochybovali. Potom teprve vrátíš se do své vlasti jako oslavený psanec a vhodně užiješ svého světového úspěchu i získaných kritiků ke svému prospěchu. Opatrně ovšem vyhneš se všem těm kritikám, z nichž zaujatost vůči tobě je zjevná (t. j. kritikám domácím) a rozšíříš mezi veřejnost »hlasy (na př.) německého tisku« o své opeře (viz Divadelní list č. 2, roč. IX., Brno). Všichni, i ti, kteří dříve o tvém uměleckém cítění pochybovali, budou tě oslavovat, když celý svět se ti klaní. Zlé vůle na světě je více než dost. Nebylo by však důstojné tebe, kdybys reagoval na utrhačné pověsti, že tvá opera a její světová sláva výborně slouží k sanaci divadelní kasy a že tento důvod rozhoduje, že uvedlo tvou operu na scénu i to divadlo, jež dříve tě ignorovalo. Vzpomeň si, jak trpěli za své umělecké přesvědčení Smetana, Dvořák, Fibich, Janáček, v jejichž stopách věrně kráčíš; buď ubezpečen, že i tobě vzejde jednou slunce vítězství. va

POESIE. Jest záhodno upozorniti naše studenty na jedinečnou revui pro poesii a literární vědu, kterou pod názvem »Poesie« vydává a rediguje dr. Jan Strakoš. Dva ročníky tohoto čtvrtletního sborníku ukazují na mimořádný zjev v našem chudoučkém a zakrslém literárním prostředí. A právě proto, že tu jde o podnik mimořádných

kvalit, rozprostřelo se kolem něho hluboké, ignorující ticho. Umrtvený nerv literárního vkusu u našich lidí již nemá tolik síly, aby plně a radostně přijal toto osobitě výrazné a kulturně jedinečné dílo. »Poesie« nejenom rozšiřuje oblasti domácí tvorby, ale obohacuje též naše poklady perlami literatury cizí; hodně zájmu se v ní jeví zvláště o literaturu polskou a španělskou. Druhé číslo druhého ročníku, kromě jiných vzácných věcí obsahuje hluboký článek Miguele de Unano »O poevropštění« v překladu Zdeňka Šmída, který přeložil též básně Ant. Machado a Juana R. Jiméneza, z domácích autorů je zastoupen Zdeněk Vavřík, František Lazecký, Jan Zahradníček, Vladislav Vančura, literární věda má vyšší úroveň (než jak je to jinde) u dra J. Strakoše, jenž napsal též některé bystré a řeřavé poznámky k literárním aktualitám. »Poesie« je kladný čin několika jedinců a je nutné, aby se o něm u nás vědělo.

vz.

ZEMŘI A ŽIV BUDEŠ. André Gide. (Evropská knihovna sv. 2.; vydává »Sfinx«, Praha.) — André Gide svou osobností i dílem byl exclusivním momentem francouzské veřejnosti i umění. Jeho »Immoralista«, »Návrat«, »Těsná brána« — dávaly jeho postavě i tvorbě ráz neprozkoumatelné složitosti, mnohoznačnosti a různosti hodnocení. André Gide však sám přistoupil před soud veřejnosti se svou zpovědí a vyzval ji ke kamenování. »Zemři a živ budeš« — je tou vlastní zpovědí básníkovou. Jest to tragédie a teplo zpovědi bez nádechu theatrálnosti a dryáčnictví básnických zpovědí. Gide, zdá se, jako by plachý chlapec se srdcem na dlani, jež se chvěje, přistupuje k zpovědnici umění i života — přiznává sám sebe. Z této knihy zdá se znovu vanout a přímo křičet to jeho hrozné, chlapec-ké poznání plné vzlyků a zoufalství. »Já nejsem jako druzí! Já nejsem jako druzí!« — Gide vzpomíná na své dětství a odstrkované dětské hry. Vzpomíná na nejtěplejší mládí, aby vynikla tragédie doby mužství. Puritánsky hugenotský chlapec se učí ze starých klasiků a z knihy života, jež mu otvírá jeho otec. Shon mládí pokračuje i v dospělosti. Literární pokusy, portréty literárních přátel, styk s Oscarem Wildem jsou přesnými a plastickými pohledy na život básníkův. Pocit a hrůzné poznání nezařaditelnosti do konvencionální normálnosti lidské přirozenosti jsou takřka trýznivou fantastičností života Gideova. Drama a psychologické hloubky duše nenormálního člověka musí absolvovati básníka od příhany a potupy, s jakou se na něho vrhla celá veřejnost. Gide nikdy svým přiznáním neseštopil prodejně na ulici, ale vytvořil cosi nadosobního, cosi vyššího, co společenská morálka nemůže

pochopiti. A zpověď básníková končí překonáním minulosti, krokem do života normálního, dokonalého, povzneseného poznáním nebe. Slzy smutného přiznání uhasily šízravé plameny minulosti.

— jza.

LISTY PRO UMĚNÍ A KRITIKU. Nová tato revue pro literární kritiku a poesii, vydávaná Melantrichem a redigovaná drem B. Fučíkem, znamená značné plus a jistý přínos zdiskretitované české literární kritice. Jsou tu zastoupeni skoro všichni mladí autoři, kteří oživují úctu k slovu a dovedou se rozlétnout po širší ploše slovesné tvorby. V poesii je zastoupen Jan Zahradníček, František Hrubín, Zdeněk Vavřík a j., v prose Jan Čep, Marie Majerová, Albert Vyskočil a pod. Kromě domácích prací jest zde též mnoho překladů. Jest potěšitelné, že se v jisté části literární kritiky a essayistiky začíná probouzet zájem o vnitřní hodnoty díla, že se u skutečného básníka začíná požadovat vklínění do rámce dobové nadřazenosti a že se literární kritika začíná chápati jako ohařské větření pokladů, skrytých v hlubinách básnického slova. Jest to jistě pozvolné záplatování všech děr, jež až dosud literární kritika (a speciálně česká), povýšená na stanovisko nedotknutelnosti, nadělala do literární stavby svým střílením na slepo.

vz.

K BEZRUCHOVU JUBILEU. Třicáté výročí vydání »Slezských písní« Petra Bezruče, jehož bylo letos vzpomínáno, po dlouhém čase opět obrací oči literárního pozorovatele k tomuto zmlklému básníkovi. Ale v záplavě pustých traktátů literární historie nesmí se zapomínati, že tento básník vyrostl z krve a utrpení své země a že zpívati znamenalo mu trpět, trpět pocitem úzkosti o budoucnost vlastního národa. »Slezské písně« jsou rudým květem vzdoru českého člověka, jenž příliš těžce cítil palčivost otrockých pout. Petr Bezruč nebyl básníkem věčnosti, byl lyrickým epikem j e d n é h o d i n y, v níž musil zpívat. Jakmile tato hodina odbila, neměl již co říci. Literární fanouškové, kteří se dnes šťourají v jeho jediné knize, jsou sotva s to představit si tlak prostředí, z něhož vyšel. Proto také z nedostatku jasného postřehu toho, co bylo, omezují se jen na neduživé fráze, jimiž obklopují každé dílo, kterému nerozumějí... Petr Bezruč vzhledem k mnohým autorům, kteří nás utišují a laskají naše city, jest tvrdý a drsný, ale právě proto mohl zavolat do tmy signál probuzení a mluvit, kdy jiní polykali slova v mlčení...

vz.

ZAČAROVANÝ KRUH. Pavel G. Hlbina. (Verše; nákl. vlastním.) — Sbíрка básní mladého slovenského autora, opatřená úvodem, v němž poesie je spojována s modlitbou, zachycuje úsek duchovního života mladého člověka. Jest to lyri-

ka silně meditativní a velmi melancholická. Rozpětí myšlenkové není příliš rozsáhlé, také formálně jest zde málo originálního. Skoro na každé básni by se dalo dokázat, jak jest autor ovlivňován živelným proudem moderní poesie a jak teprve hledá svůj osobitý výraz. Ale v celkovém pohledu sbírka ukazuje na čistého lyrika, který dovede být něžný a drsný zároveň. Tyto verše jsou skutečně povětšinou modlitbami a kdyby nebyly naladěny do tóniny bezúčelného pesimismu, někdy dětsky naivního a někdy až nebezpečného, daly by se čísti s uspokojením. I zde však jako u jiných prvních sbírek nalézáme mezi perlami též střepy.

vz.

SEPJATÉ RUČKY V SEPJATÝCH RUKOU. Marga Müllerová, obrázky Moly Laurinové; vydaly Školské sestry O. S. F. v Praze. — Překvapila-li mě svou krásou a úpravou knížka již v německém originále, byl jsem ještě více překvapen jejím převodem do češtiny. Jest to knížka pro děckou duši, pro děcké ručky sepjaté v rukou matčiných, pro důvěřivé a zvědavé oči; jest to kouzlo dětské prostoty, slova zas dětem věnovaná. Vznešenost modlitby je zde tak upřímná a jemná jako náklonnost dětí k dobrotě. Není to modlitební knížka v našem běžném pojetí, jest to originál svého druhu. Není to zbožné pouťové zboží, jest to genese modlitby, slova a sepjetí ruček dítěte. Neznám v našich knihách něžnějších kreseb a krásnější graficky upravené knihy pro mládež. Sáhnete-li po této knížce, nesáhli jste nadarmo.

— jza.

VENKOVSKÉ SÍDLO. John Galsworthy. (Vydal Melantrich, Praha.) — Galsworthymu zůstane vždy vlastním líčení příběhů jeho nejbližšího okolí — venkova. Nižší venkovská šlechta se svým stroze tradičním pojetím konvence, osobních i veřejných styků, se svými dostihy, gentlemanstvím, sázkami, vypjatou rodovou hrdostí — to všechno jsou provždy momenty umění laureáta Nobelovy ceny. Venkovské sídlo je typem tvoření Galsworthyho, je dáno tou perspektivou galsworthyovského zírání na venkovskou, třebaš realistickou a příkrou, idylu. Pří-

běh mladého Jiřího Pendyce, jeho rodičů, účastenství celého sousedství šlechtického na lásce Jiřího — jest básí celého románu. A právě toto prostředí venkovského sídla, síla tradice rodu, rigorosnost posudku šlechty, strach z rozvodového škandálu — to všechno formuje děje i postavy, pohledy, slova i ruce všech osob — celého venkovského sídla. Dikce dickensovská dává právě tu, s přísností až pošetilou, rigorosnost a šlechtickou tradici čtenáři na místa skrytá v tichu chládku a mimo tragické bouře. A právě v tom je umění Galsworthyho.

GOG. Giovanni Papini. (J. R. Vilímek, Praha; váz. 35 Kč.) — Kniha fingovaných interviewů anonymního Goga u různých veličin moderního světa: Shawa, Forda, Gandhiho, Wellse a pod. Kniha sžíravé kritiky dnešní zbankrotělé a zpuštělé civilisace, jež zde dostává notný výprask. Kniha, která se zdá záhadnou už proto, že je tak nezvykle konstruována. Je tu výstižná ironie: Blázen Gog se dívá na svět a jeho kulturu, blázen Gog pozoruje úsilí o tvorbu hudebníků, fíků, umělců, filosofů a politiků a blázen Gog snad právě proto, že je blázen, vidí jasně, jak je celý ten svět nalevo a jak ty jeho veličiny se patlají v prachu nemohoucnosti a komičnosti. Co chcete ještě víc? Může člověk vidoucí mluvit otevřeněji, než mluví Giovanni Papini v této knize?

vz.

K OSLAVĚ VÝROČÍ STOJANOVA ÚMRTI velmi přispěla Matice cyrilometodějská v Olomouci vydáním serie hlubotiskových pohlednic ze života a z působišť zemřelého metropolitě moravského a miláčka všeho československého lidu. Pohlednice zachycují Stojanův život od studentských let až do spočinutí v rakvi, v druhé části seznamují s hlavními působišti Stojanovými. Serie má 12 čísel a stojí nepatrnou částku 6 Kč, takže může dojít velkého rozšíření v korespondenci katolíků všech vrstev. S potěšením upozorňujeme na toto vydání. Pohlednice stojanovské rozesílá Matice cyrilometodějská, Olomouc, Wilsonovo nám. 16.

Cyrilo-metodějská hlídka

SVĚTOVÝ SPOLEK ACM.

Práce pro ideu cyrilometodějskou vyžaduje hojně trpělivosti a nadšení. Dnešní člověk nejraději vidí ihned konkrétní plod své práce. Více jej blaží fotografie černouška, na jehož pokřtění něčím přispěl, nežli almužna na dobrý účel, jehož výsledek zůstává mu dosud utajen. Tak tomu je

u ACM. Modliti se za bolševické Rusko, pomáhati k výchově kněží-misionářů, kteří kdysi, dá-li Pán Bůh, vtrhnou do této říše ďáblův, budovati neviditelné fronty, jimiž má býti tato obrovská země obklíčena, aby ve vhodnou chvíli mohl nastati rozhodující útok, to vše vyžaduje příliš lásky a trpělivého čekání, jako by pro nic. Práce

unionistická, apoštolátní vyhlíží skoro jako martyrium trpělivosti, martyrium víry, že přece kdy si nastane obrat a bude dosaženo jednoty u víře. Než, právě pro svůj zdánlivý neúspěch je práce unionistická tím záslušnější. Což neřekl Božský Spasitel: »Blahoslavení, kteří neviděli, ale uvěřili?« Nám stačí, že si to Bůh přeje a náš národ k této práci volá.

Jaká je skutečnost? Před 40 lety měl Stojanův ACM až 70.000 členů. Kde je má dnes? Zde se ukázala naše vrtkavá povaha. Na chvíli vzplane, ale jak nás přejde nadšení, necháváme práci nedokončenou. Sv. Otec je pln starostí o slovanský Východ, ACM obdaril tolika výsadami a přímo nám poručil, abychom v něm pracovali, ale my spíme a čekáme, až se chopí práce cizí národ a nám ukáže, co jsme již vše mohli vykonat.

Dlužno se však také zmínit o druhé části činnosti ACM. V programu ACM není pouze unie zahraniční, nýbrž i unie vnitřní. Tím také zahájil svou činnost u nás. Má-li náš národ vychovat velké pracovníky pro šíření pravé víry cyrilometodějské, musí být sám v této víře pevný. Lid náš musí býti vychováván v životě podle víry. Proto počal ACM u nás šířiti hnutí exerciční, konal ve farnostech tridua, podporoval pouti, rozšiřoval náboženské knihy, zakládal farní odbory, jež měly nejprve na svých konferencích a pobožnostech upevňovati víru svých členů a pak teprve podporovati unii zahraniční. Zdaž není tato činnost ACM skutečnou Katolickou akcí? Hledají se různé metody v cizině, jak bychom prakticky u nás uskutečnili Katolickou akci, a zatím nám arcibiskup Stojan vybudoval v ACM tak krásný vzor, jen třeba jej také provést.

ACM nezapomněl ani na členy našeho národa v cizině. Byl prvním českým spolkem, který si na ně vzpomněl a posílal jim občas misionáře a české knihy. Udržoval tak a udržuje dosud mezi nimi nejen víru, ale i národnost. Již v tomto směru stojí za to, abychom ACM podporovali. Končím! Obětuje-li Francie, Belgie a j. tolik pro »Dílo šíření víry«, jež má v programu podporovat jen šíření víry v cizích krajích, proč my s takovou neochotou pracujeme pro náš ACM, jež sv. Otec postavil naroveň »Dílu šíření víry« a jenž pracuje také pro prohloubení a upevnění víry ve vlasti?

DVA ÚSTAVY PRO VÝCHOVU BUDOUCÍCH RUSKÝCH MISIONÁŘŮ.

Na svátek velké ochránkyně misí, sv. Terezie od Ježíška, zavítal do olomouckého semináře rektor Russika, koleje to pro budoucí ruské misioná-

ře v Římě, Otec Javorka T. J. V kratičké přednášce vyložil nám, jak vzniklo Russikum.

Asi v roce 1922 napadla sv. Otcí Piu XI. myšlenka, zřídit seminář pro Rusko. Ale kde vzít na to peníze? Dlouho neváhal. Obrátil se v modlitbách k malé světici z Lisieux, aby pomohla. Zároveň dal konati novenu k její počtě. Ke konci noveny přišel sv. Otcí značný obnos peněžní od francouzských katolíků na ten úmysl, který právě sv. Otec má. Bylo to vítaným Piu XI. Použil peněz na vybudování Russika.

Zřízení Russika jest velkolepé dílo našeho svatého Otce. Považme, že v celém Rusku není semináře pro kněžský dorost. Ruští katolíci a uniáti nemají semináře ani mimo Rusko. Staré kněžstvo je hubeno a mladých adeptů kněžství není. A přec jest docela možné, že dnešní režim bolševický v Rusku se zhroutí. Kdo potom půjde do Ruska hlásat Slovo Boží?

Dnes jest v Russiku 24 chovanců. Nejsou tam pouze Rusové. Jsou tam i příslušníci jiných národů slovanských. Ba i Němci a Holanďané jsou tam. Není to nesprávné. Vždyť i pro nejen Rusy platí slova Krista Pána: Emtes ergo docete... Velkou obět přináší ti, kteří jdou do Russika. Opouštějí rodiče, sourozence, vlast a jdou do nejistého. Jaký to heroismus! A my? — Nemáme odvahy. Tak aspoň se modleme za ty odvážné. Kéž jim Bůh žehná!

Dnes však není Russikum jedinou institucí pro výchovu budoucích ruských misionářů. Asi před rokem vznikl podobný ústav v Mnichově v Německu. Rektorem jeho jest dr. Bauer O. S. B. Dne 6. října t. r. zavítal do Olomouce a měl u nás přednášku. V ní vyložil, co přimělo německé katolíky k zřízení německého »Russika«.

Němečtí katolíci již několik roků pozorovali horečnou činnost amerických sekt, hlavně anabaptistů a methodistů. Viděli, jak v Kanadě mají několik domů, jakýchsi seminářů, v nichž vychovali celou řadu svých misionářů pro Rusko. Ti čekají jen, jak to v Rusku praskne. Hned půjdou tam, aby dobývali lidských srdcí pro své bludy. A tu si řekli němečtí katolíci. Proč bychom nemohli se připravit také my? Proč my bychom nevychovali pro Rusko řadu misionářů katolických obojího ritu? Zřídili seminář v Mnichově a začali. Letos mají 14 chovanců, Němců, Ukrajinců a Rusů.

Rektor mnichovského »Russiku«, dr. Bauer, vyjednal v několika slovanských diecésích, že přijmou z Mnichova vyšlé budoucí ruské misionáře do svých diecésí, než otevrou se hranice ruské. Je to velmi důležité. Co by totiž dělali v Německu, jsouce mnozí z nich východního obřadu. Kéž brzo otevrou se misionářům ruské hranice.

Kéž není marná oběť tolika mladých duší připravujících se na svůj úkol misionářský jak v Římě, tak v Mnichově. Salvator mundi, salva Russiam!
Old. B.

VYJEDNÁVÁNÍ O SJEDNOCENÍ S KATOLICKOU CÍRKVÍ.

Podle zprávy v ACM zahájili zástupci pravoslavných Malorusů v Polsku v čele s biskupem Stanislavem vyjednávání s nunciem arcib. Marmagim o sjednocení s katolickou Církví. Povede-li jednání k cíli, znamenalo by to návrat několika milionů Malorusů, jejichž předkové byli ruskou carskou vládou v letech 1795, 1839 a 1875 přinuceni přejít k pravoslaví. Tehdy opustilo na 7 milionů řeckokatolíků katolickou církev.

DALŠÍ OSLAVY 10. VÝROČÍ ÚMRTÍ ARCI-BISKUPA STOJANA.

ASS Příbor oslavilo 10. výročí úmrtí arcibiskupa Stojana ve dnech 16.—17. září. Spolu oslavilo 10. výročí úmrtí spolupracovníka dra Stojana a jeho nejlepšího přítele, P. Ad. Jaška, jenž zemřel jako delegát Apoštolátu na své misijní cestě v Clewelandě v Americe. Oslavy uspořádalo v rodišti P. Ad. Jaška, starobylém Štramберку.

V sobotu 16. září sloužil P. Aug. Jurák, katecheta Masarykových pokusných škol, rekviem za P. Ad. Jaška a ostatní zesnulé pracovníky Apoštolátu. Zádušní mše sv. se zúčastnila staříčká matka P. Jaška s příbuzenstvem a množství katolíků ze štramberské farnosti. Po mši sv. byla zahájena v malém sále Katolického domu výstavka památek po arcibiskupu dru Stojanovi a P. Ad. Jaškovi. Výstavka zůstala otevřena celou sobotu, neděli a v pondělí a navštívilo ji asi 1000 lidí.

V neděli přistoupilo asi 800 lidí k sv. přijímání. Odpoledne se konal tradiční průvod na horu Kotouč ke sv. Kříži a k pomníku sv. Václava. Večer o 8. hod. byla pak ve velkém sále Katolického domu vlastní vzpomínková oslava. Na jevišti, vkusně vyzdobeném prapory, v záplavě květin a světla byly umístěny obrazy sv. Cyrila a Metoděje a po stranách obrazy obou oslavenců. Když předseda kol. Juroška zahajoval, byl sál naplněn do posledního místa. A jako Stojan patřil všem, tak jsme tu viděli též pohromadě občany bez rozdílu polit. přesvědčení, kteří přišli, aby vzdali čest památce obou mužů a vyslechli referáty slavnostních řečníků: Msgra Fr. Jemelky, kanovníka z Olomouce, a P. Lva Pospíšila, katechety z Val. Meziříčí, který provázal P. Jaška na jeho cestě do Ameriky. O arcibiskupu dru Stojanovi promluvil úchvatně pan kanovník Jemelka a zakončil prosbou, aby ten Štramperk, který dal Apoštolátu P. Jaška, miloval a pracoval pro Apo-

štolát, jež oba muži založili a tolik milovali. — Předseda přislíbil, že se naši studenti přičiní nejen ve Štramберку, ale i v širém okolí. — O P. Ad. Jaškovi, jeho životě, zejména však o jeho posledních dnech života tklivě promluvil P. Pospíšil. Při jeho referátu nezůstalo jedno oko suché. Po jeho referátu podal předseda kol. Juroška přítomné mamince P. Ad. Jaška kytici květin na důkaz naší vděčnosti za to, že dala Církvi a Apoštolátu tak velikého syna.

Po slovech pak bylo přikročeno k činu. Po novém proslovu Msgra Jemelky o Apoštolátě přikročeno k obnovení odboru Apoštolátu pro Štramperk. Předsedou byl zvolen vdp. rada P. Jan Hrubý, jednatelem kol. JUC. Josef Jurák. — Zapěním písně »Odpočiňte v pokoji!« byla pietní oslava ukončena.

Po skvělém francouzsko-československém večeru na počest M. M. Lequeux, sekretáře SIPUC a redaktora »Catho« v lillské university, jež pořádalo naše Sdružení v sobotu 16. září, byla to jedna z nejúspěšnějších veřejných akcí našeho ASS v tomto roce.

NAŠIM SDRUŽENÍM!

Vzpomněli jste už nějak 10. výročí úmrtí arcibiskupa Stojana? Ne-li, učíte tak nejpozději do vánoc. Alespoň přednáškou na členské schůzi. Vhodný materiál vám bude v nejbližší době zaslán.

Co nevidět vyjde též důkladný životopis arcibiskupa Stojana z pera dra Cinka. Aby byl dostupný všemu studentstvu, prosíme, aby jej zakoupilo alespoň každé Sdružení.

A ještě něco: Nezapomínejte na exerciční dům Stojanov, jenž je ve značné finanční tísní! Stane-li se zakládajícím členem, vaše Sdružení snad nejlépe oslavilo výročí arcibiskupa Stojana. Či jste ještě nezakusili dobrodiní exercičí? Zakládajícím členem se stane, kdo složí jednou provždy více než 100 Kč anebo najednou 20 Kč a každý rok platí příspěvek 5 Kč. Mohou být snazší podmínky? Jistě ne. Přičiníme se, aby všechna naše Sdružení se stala zakládajícími členy.

JAK VHODNĚ UCTÍT PAMÁTKU ARCI-BISKUPA STOJANA

jistě dělá mnohému funkcionáři SSS velkou starost. Proto podáváme náčrt takové vzpomínkové oslavy:

1. Foerster: Za arcibiskupem Stojanem. (Mužský sbor.)
2. Brezina: Stojanův vzkaz. (Recitace.)
3. Vaněk: Zvoňte zvony. (Mužský sbor.)

4. Proslov. (Věnován hlavně dílu Stojanovu.)
5. Přihlášení SSS neb jednotlivců za členy Apoštolátu sv. C. a M.
6. Kukla: Památce Stojanově. (Smíšený sbor.)
7. Mastylak: Druhý žalm unionistický. (Recitace.)

8. Petzold: Hymna velehradská. (Mužský sbor.)
 9. Stupavský: Duch Stojanův. (Recitace.)
 10. Odpočíte v pokoji...
- Partitury ke sborům dodá v opisech za mírný poplatek Stojanova Liter. Jednota bohosl., Olomouc. Stojan miloval studentstvo, opláťte mu jeho lásku aspoň vzpomínkou na něho.

Organizační hlídka

SSSd PRAHA: Svěcení první vlajky SSSd Jeho Excelenci nejdůstojnějším panem arcibiskupem Th. Dr. Karlem Kašparem. Před prázdninami ke konci června konán posvátný úkon svěcení v chrámu sv. Jiří na Hradčanech. Vzácní hosté dostavili se k této slavnosti a radostně hleděli na umělecké dílo. Milá česká svěťice — Anežka — Hradčany, znázorněny na vlajce, jsou důkazem české duše — duše studentské. Studentky řadí se špalírem, kterým prochází J. Excellence s vzácným klerem. Družičky a čestná stráž hradčanského orla se vztyčenými rapíry postavila se k vlajce jako symbol ochrany. Duchovní rádce v slavnostním projevu zdůraznil vážnost okamžiku, kdy u hrobů ve-

kami byly veliké, krásné duše — Anežky —, které by byly slávou a ctí církve svaté. Projevujeme tímto upřímně »Zaplať Pán Bůh« Jeho Excelenci za vzácnou přízeň a dobrotivost k nám a v modlitbě budeme vždy vzpomínat. Děkujeme též všemu vzácnému kleru, dobrotivé příznivkyni a matce vlajky, hostům, všem korporacím a zástupcům všech spolků a sdružení, zástupcům ČLA., LČA., Ústředí, SSSm., panu Reinerovi. Zvláště však děkujeme čestné stráž Orla a všem, kdož svou účastí zvýšili slavnostní okamžiky. Přejeme si jen, aby mezi studujícími dívkami vyrostly české Anežky, které by milovaly svůj národ a spínaly ruce za jeho ochranu. Výbor SSSd, Praha XII.

likých českých světic je svěcena první vlajka studentek, které se oddaně řadí pod vlajku svaté princezny Anežky. Sbor studentek zazpíval čtyřhlasé Wittovo: »Tollite portas«. Jeho Excellence vlajku svěťí a po dotknutí se hrobu svaté Ludmily odevzdává ji studentkám. Poté zazpívány hymny, při nichž se vlajky SKM, UKSčsl. a studentek křížily na důkaz jednoty a lásky. Jeho Excellence promlouvá ke studentkám. Z jeho slov vyznívá touha, aby i mezi našimi student-

SSSd PRAHA konalo 7. října t. r. II. řádnou valnou hromadu. Po zahájení kol. předsedkyně následoval projev Dr. Hořiny, po němž byl čten dopis nepřítomného duchovního rádce a bylo odhlasováno: nečísti zprávy funkcionářek a udělení absolutoria odstupujícímu výboru. Nyní bylo přikročeno k volbám. Kandidátka nového výboru, v jehož čele zůstává jako předsedkyně opět kol. JUSl. Líbalová, byla přijata. Poté pozdravili shromážděné členky za dívčí sekci a Čes-

kou Ligu Akademiček kol. Plátová, za Č. L. A. JUC. Batěk a za SSSm kol. Mosler. Ještě byly zapěny hymny a členky rozcházely se s novou chutí do boje, který, víme, že bude letos velmi těžký, ale doufáme, že tím radostnější bude poctivě a samostatně vydobyté vítězství.

M. K.

LIGA ČSL, AKADEMIČEK konala v pondělí 23. m. m. mimořádnou valnou hromadu za účelem volby nové předsedkyně, jelikož dosavadní resignovala. Zvolena byla kol. Busková. Podala návrhy nového programu, které byly s nadšením přijaty. Zdůraznila, že dnes není náboženství věcí starých babiček, jak se ještě stále v některých kruzích myslí, ale že se k němu vrací inteligence a hlavně mladá inteligence, toužící po životě v duchu a pravdě. Proto lze vítat sdružení katolických akademiček, které se s nadšením chápou práce. Důstojný pan dr. Urban byl tak laskav a vyhověl prosbě L. Čsl. A. pronést úvodní přednášku. Postavil osobnost sv. Pavla jako příklad dnešní katolické ženě svou universalností, vytrvalostí a obětavostí. Není třeba velkých slov, těch máme již dosti, ale je třeba katolíků, kteří by právě činy a celým životem se lišili od nekatolíků a byli světlem a příkladem všem. Lidé se přikloní k té pravdě, pro kterou její zastánci přinášejí oběti a vytrvávají v boji pro ni. Máme tedy pracovat v první řadě samy u sebe, ozbrojit se pro ten boj. V dnešním chaosu myšlenkových proudů je zvláště třeba oné universalnosti i pro ženu, která je nyní postavena do veřejného života a zůstává mnoho funkcí, aby věděla, jak má čelit všem libivým teoriím, jak překonávat ideologii, která je obrazem společnosti v rozkladu. Je nutno všimnout si, co se ve světě děje, je nutno bdít dvojnásob a nepřenechávat starost o věci veřejné nekatolíkům a pro nás platí nekatolíčkám. Z hostů promlouvala paní redaktorka Běla Dlouhá. Uvítala novou činnost L. Čsl. A. s přáním vytrvat v ní. Za ústředí katol. studentů pozdravil L. Čsl. A. místopředseda p. kol. Krejza. Přál mnoho zdaru v práci, zdůraznil, že dnes je třeba pracovat od věci k věci, že není možno stavět plány do daleké budoucnosti. Katolíci se musejí postaviti do ofensivy a zanechat své pasivity. To platí i pro katolíčky. Je jistě vítáno, že se snaží vychovávat se pro veřejný život. Předseda Č. L. A. pan dr. Hořina nabídl pomocnou ruku ke spolupráci s Č. L. A., kterou L. Čsl. A. zvláště pro první dobu bude potřebovat. Všechny členky L. Čsl. A. jsou si vědomy zodpovědnosti, kterou mají, chtějí-li se hrdě nazývat katolíčkami. Být dobrým a upřímným katolíkem není jen žít podle příkázání jen z jakéhosi mechanismu a zůstat vlažným ke všemu. Dnes být katolíkem zavazuje k vyburcování se z klidné pohodlnosti, jít do boje za práva lidské duše, postavit hodnoty duchovní nad hmotářské zájmy. Nikdo jistě nepochybuje, že to platí i pro ženy a hlavně akademicky vzdělané, které mají býti vůdkyněmi všem ostatním. Katolické akademičky, které ještě nejste členkami a máte chuť s námi pracovat, přihlaste se za členky. Nový program záleží v přednáškových věčerech, na které slíbily účast vedoucí osobnosti katolického světa, dále v debatních kroužcích, v referátech, které budou podávat členky z nejrůznějších oborů, z přečtených knih, časopisů, hlavně cizojazyčných, o obstarávání kondic, rovněž v pracích charitativních — v práci na periferii — v pomoci těm, kteří toho nejvíce potřebují. Přijďte se mezi nás podívat na první přednáškový večer 6. listopadu v půl 8. hod. v gymnasiu, Vinohrady, Korunní č. 4. Podrobné informace získáte tamtéž v úředních hodinách ve středu a v sobotu od 2—3 h.

II. VÝBOROVÁ SCHŮZE ÚKSČs se konala 21. října. Schůzi zahájil a vedl úřadující místopředseda MUC. M. Krejza. Z jednání možno vytknouti několik důležitých bodů. Předně otázka moravsko-slezské sekce. Je vytýkáno, že m. s. s. má malý styk se sdruženími. Tomu by se snad dalo odpomoci zřízením středoškolské sekce při Moravanu. — Duchovní rádce ústředí P. Daňha připomíná důležitost cíle, který si ústředí vytklo pro rok 1935: Uspořádání Pax Romany v Praze a Bratislavě. — Usneseno, aby letos byly konány krajinské sjezdy pro sdružení na př. v Hradci Králové, Českých Budějovicích, Plzni atd. Jednáno o nutné centralisaci některých odborů ústředí s odbory ČLA, LA, pražských SSS, na př. sociálního, tiskového a pod. Snaha ÚKSČs vybudovati prázdninovou ozdravovnu pro nemajetné katolické studenty ztroskotá patrně po stránce finanční, zvláště, nebude-li výnos Mikulášského daru větší než loni. — Poněvadž dosavadní odznak nevyhovuje, bude vypsaná veřejná soutěž v Jitře i v denním tisku. — Dále konstatován malý zájem bohoslovců na studentských věcech. Mají-li býti v seminářích vychováni duchovní vůdci mladé inteligence a studentstva, musí proniknout ústředí i tam. — Poněvadž je ústředí ve značné finanční tísně, bylo rozhodnuto, aby sdružením byly zaslány k rozprodeji knihy, vydané ÚKSČs a aby byli získáváni noví odběratelé Jitra. Velká péče musí být zvláště letos věnována Mikulášskému daru. — cm. SSS HRADEC KRÁLOVÉ. Svatováclavské jubileum bylo oslaveno akademií. Všichni členové přistoupili společně k sv. přijímání. Památky zvěčnělého arcibiskupa dra A. C. Stojana bylo vzpomenu to na členské schůzi. O vztahu arcibiskupa Stojana ke studentstvu promluvil vdp. kanovník Černý. Na dalším programu je přednáška P. Jakuba Demla na téma: »Vira Otakara Březiny«. Bude uspořádána v přednáškové síni městského musea 8. listopadu. O přednášku se jeví mezi studentstvem již nyní velký zájem. — Potěšujícím zjevem je vzrůstající kontakt mezi bohoslovci a členy sdružení. Je to snad tím, že rok od roku vzrůstá počet členů, kteří vstupují do semináře. Doufáme, že z řad takových kněží vyjde studentstvu co nejvíce vůdců, jichž se mu dosud tak nedostává. — cm. — Z MÍSTKU. Naše ASS čile pracuje. Dne 14. září měli jsme valnou hromadu, jež byla četně navštívena. Po zahájení a uvítání ujímá se slova nový náš duchovní rádce prof. Dr. J. Strakoš, který v hodinovém proslovu vyložil nám, jak si představuje postup a způsob práce ASS a v čem vidí jeho hlavní úkol. Přednáška, bedlivě sledovaná, dala pak podnět k věcnému rozhovoru. Pak přikročeno k volbě nového výboru. Předsedou zvolen St. Peter, místopředsedou Zd. Quitt, jedn. V. Fišer, pokladníkem M. Quitt, členové výboru sl. M. Volná a Tomeček. Ujednáno: sehrát divadlo, pořádat výlet na Prašivou, stanoven program na příští schůzi a pořádat večírek o vánocích. Divadlo bylo sehráno dne 24. září. Dávali jsme »Zámecké strašidlo« od Rajske-Smolíkové. Herci se snažili a obětavé obecenstvo je odměnilo velikou účastí a salvami smíchu a potlesku. Bůh zaplať všem, kteří se přičinili o jeho zdar. Srdečné díky dp. Schostkovi za vedení a finanční výpomoc. Výlet na Prašivou pro nepohodu odpadl. Na konec ještě tolik: Kolegové! Je nás pod těmi Bezkydami málo, snad dost, ale neznáme se, nevíme o sobě. Orlováci a Těšíňáci, dejte o sobě vědět! Rádi bychom si s vámi stiskli pravice, aby nás více organisovaných bylo před Těšínem. Ať už o nás budete či nebudete stát — »Místečani« k vám přijdou co nevidět.

v. r.

Pamatujte na příští římskou pout studentstva!

SSS BRNO. 26. září byla společná slavnostní schůze SSSm i SSSd, spojená s oslavou sv. Václava. Oslava byla zahájena pěveckým sborem SSSm (dirigent kol. Pávek), jenž zapěl píseň: »Václave, náš svatý vůdce.« Nato následovala přednáška dp. prof. Dr. Jančíka o významu sv. Václava v našich dějinách. Pak recitovala báseň kol. Kulová, po ní kol. Schöffner. Oslava byla zakončena chorálem k sv. Václavu, jež zazpíval dívčí sbor (dir. kol. m. Rodová). —ma.

SSS BRNO. 30. září byla v čten. salonku bes. domu spol. čl. schůze s přednáškou dělníka, jenž pobyl několik let v SSSR. Vyličil prostými, nehledanými slovy bídu a utrpení ruského lidu, jak to na vlastní oči viděl. Přednáška byla početně navštívena a se zájmem vyslechnuta. —ma.

JILEMNICE. Valnou hromadu konali jsme 26. září 1933 a byl na ní zvolen tento výbor při hlasování 15 členů: Předseda Boh. Chuchlík, místopředseda Jos. Turek, jednatel Jos. Technik, pokladník Jos. Lukeš, knihovník Alois Beneš, revisor účtů Josef Svatý. Všichni byli zvoleni většinou jednohlasně a ujali se ihned svých funkcí. Předseda potom vítal nové členy, z nichž se někteří omluvili dříve pro nepřítomnost. Počet všech členů stoupl letos na 19. Nato následovala debata o naší činnosti v tomto školním roce a náš duchovní rádce dp. prof. Zuzánek poučil nás ještě o účelu a významu našeho sdružení. Potom ještě stanoveny členské schůze, jejich program a valná hromada byla skončena.

KLATOVY. I. První schůze Studentského Odboru SKM v Klatovech, konaná 17. září na kaplanství o půl 10. hodině dopolední, zahájila činnost S. O. ve škol. roce 1933—34. Při volbě zvoleni byli: dp. kaplan Josef Průša za předsedu, kol. Tomáš Kozák z V. tř. za místopředsedu a kol. Jan Švec z V. tř. jednatelem. — II. Dne 8. října o půl 10. hod. dopolední se konala druhá řádná členská schůze S. O. Schůzi zahájil předseda dp. J. Průša za účasti 11 členů. Po zahájení byl přečten kolegou jednatelem protokol první schůze. Nato předseda dp. J. Průša vyložil »Hlas sv. Otce proti ateismu«, kterýžto výklad byl se zájmem vyslechnut. Pak přikročeno k volným návrhům, z nichž nejdůležitější byl návrh dp. předsedy uspořádati co nejdříve studentskou besídku, kterýžto návrh byl přijat a ujednáno uspořádati ji začátkem listopadu. Dále jednáno o zakoupení odznaků SKM. Jelikož více k projednávání nebylo, dp. předseda J. Průša schůzi o 11. hod. zakončil.

ASS V HLUČÍNĚ oslavilo dne 24. září 10. výročí úmrtí arcibiskupa lidumila dra A. C. Stojana a 50. výročí úmrtí kněze-buditele moravského lidu hlučinského Cypriána Lelka. Ráno byly ve farním chrámě Páně slavné bohoslužby. Mši sv. za assistance P. B. Přerovského a B. Prchalý sloužil prof. P. Alois Wyka. Chorální mši sv. »De Angelis« zpívali členové ASS. Bohoslužby byly ukončeny chorálem svatováclavským. Na večerní akademii zavítali: p. okr. hejtmán Čeněk Šiške, ředitel čsl. stát. reáln. gymn. Jos. Moric, zemský přisedící, děkan František Derka, p. poslanec Vaculík, p. dr. Peřich z Opavy, p. farář Bitta a řada jiných vzácných hostů. Jsme jim za to velmi povděční. Akademie byla vysoké úrovně. Celým programem dýchal Stojanovo slovanské sjednocení. Mužský sbor bezvadně předvedl »Jen výš!« — vlastní skladbu p. Jos. Kubenky z Třebovic, Foerstrova »Oráče« a »Za arcib. Dr. Stojanem«, »Hlučinské písničky« a jihoslovanský »Uboj«. Úvodní slovo, v němž zdůraznil poslání a účel ASS, pronesl V. Buchtá, posluchač medicíny. Recitaci »Sen Stojanův« přednesl Vilém Malura. Salonní orchestr (Svatební pochod, Kouzelná flétna,

Slovanský tanec čís. 8) odnášel si pochvalné uznání za bezvadný výkon. Program byl zpestřen předvedením čísel »Sl. besedy«. Zlatou korunou celé akademie byl proslov velkého přítele mládeže, zvláště studující, nadšeného a obětavého kněze p. faráře Jos. Nejedlého, který dovedl ve všech posluchačích rozeznít ty nejjemnější struny národního vědomí. Jeho vlastní vzpomínky, týkající se velkých dvou oslavenců, byly přímo strhující a vyzývaly k následování. Zářila v nich dobrota, láska a síla vůle prospěti národu, obětovati se. Takových lidí dnešní doba potřebuje, takové národ očekává. Program byl zakončen státními hymnami. — Po oživení ASS vzletli jsme vysoko. Záleží na studentstvu, zda plně pochopí své poslání a dá se s láskou a chutí do práce na roli dědičné. Vždyť kraj hlučinský potřebuje pohotové stráže a burcovatelky mladé katolické aktivity! Bud'me ji tedy! My studenti tohoto katolického kraje jsme především povoláni, abychom, co zdravého, žárlivě střežili, sebevědomí katolické budili, chopili se práce vzdělávací a uvědomovací! Sdružme se tedy, abychom společnou rukou vyvedli a nesli štít křesťanské kultury všeho katol. hnutí na Hlučínku! V mládeži síla! Ukažte, že jste mladí, že dovedete hrdě, nadšeně a nebojácně pracovat! Započaté práci kež požehná Pán Bůh sám! —el.

A. S. S. TŘEBÍČ konal svoji XVI. valnou schůzi 24. září ve spolkovém domě Sušil. Schůze byla zahájena a řízena loňským předsedou kol. MUC. Karlem Valentou, který ve svém proslovu krátce přehlédl celoroční práci, zdůraznil těžké podmínky, za jakých sdružení existovalo a vyslovil přání, aby příští rok, pro nás tak důležitý (oslavujeme dvacetiletí svého trvání), byl pokračováním neúnavné práce a nadšení, s jakým až dosud členstvo překonávalo všechny překážky, v cestu se stavící. Po zprávách funkcionářů přistoupeno k volbám nového výboru. Předsedou byl zvolen ThC. Jos. Hladký, jednatelem M. Sochor a pokladníkem Al. Pokorný. Jelikož celý výbor A. S. S. ve školním roce bude v Brně, byl zvolen zastupující výbor středoškolských. Předseda J. Hnízdil, pokladník Fr. Nečas, jednatel K. Krška. Nato ujal se slova nově zvolený předseda, který krátce naznačil směr, kterým se v novém roce budeme brát. Rozvedl myšlenku velkomeziříčského profesora Dra Roztočila, aby při našich jubilejních oslavách konala se valná schůze Ústředí kat. stud. čsl. a byl uspořádán sjezd kat. studentstva. Potom místo prof. Dra Roztočila, který se nemohl schůze zúčastnit, přednesl programový referát vdp. P. Jos. Hudeček, dlouholetý duchovní rádce A. S. S. Ve své procítěné řeči ukázal nám cestu, kterou se musíme brát, dal pravidla, kterými se musíme řídit, abychom byli dobrými a uvědomělými katolickými studenty. Zapěním svatováclavského chorálu byla tato zdařilá valná hromada skončena. K. K.

ASS KRÁLOVO POLE. Nový správní rok zahájili jsme valnou hromadou, která byla přehlídkou vykonané práce a programem do budoucna. Odstupující předseda JUC. Frant. Kryštof nastínil ve své řeči celoroční spolkovou činnost, z níž jako pozoruhodné dlužno uvést navázání zahraničních styků s katolickými organizacemi v cizině, jmenovitě ve Francii, zavedení theologických debatních večerů a propagace kultu Božského Srdce. Po projevu hostů a upřímných slovech duchovního rádce přečetl předseda kandidátku, která také byla beze změny přijata. Zvolení: předsedou Eugen Morbacher, místopředsedou Josef Kryštof, jednatelem Frant. Chalupský, pokladník B. Čermáková. tiskovým referentem Frant. Kryštof, revisory Sláva Fotr a Frant. Machálek. — Změnou v duchovní správě naší farnosti nastal také čilejší ruch v místní Katolické akci. Její výbor skládá se ze zástupců všech místních kato-

lických spolků za vedení dp. faráře. Celé naše sdružení zúčastní se první duchovní slavnosti, která bude uspořádána Katolic. akcí 25. října, společným sv. přijímáním a celodenní adorací.

F. K. VYŠKOVSKO. Dávno jsme snili o tom, jak bychom zachytili pro Boha naše maturanty, vycházející do života. Konečně se náš sen stal skutkem, neboť jsme dne 22. září 1933 založili pro Vyškov a okolí A. S. S., jehož účely jsme si prostě vytkli: navazovati známosti s mladými gymnasty, upozorňovat je na naše sdružení, zavést s nimi debatní večírky, jejichž program si oni sami stanoví, totiž, co si přejí pro debatu. Za velkého přispění dp. faráře vyškovského P. Bunže a P. Otty Zdražila jsme otevřeli ve farnosti čítárnu (místnost, knihy a některé časopisy gratis dal pan farář), ve které naši studenti a studentky, kteří nesmějí přes poledne býti v budově gymnasia, najdou jednak útulek, jednak a to hlavně všechno, co je nového v katolickém světě. Najdou zde vše od časopisů až po ty nejlepší knihy české literatury katolické, a to jak z oboru apologetického, morálního, sociologického, historického, tak i z oboru beletrie. — Co to dalo běhání, starosti, ale dosáhnuto šťastně cíle, máme A. S. S. Ustanovili jsme si výbor, který sice je z hlavní části z bohoslovců, neboť oni si chtějí napřed vychovat laiky

akademiky, kterých máme chvála Pánu Bohu dost. Předsedou byl zvolen: Karel Trnavský, vrchní finanční komisař, přednosta ber. správy ve Vyškově; místopředseda: ThC. Stanislav Trnavský; jednatel: ThC. Jan Španěl; pokladník: ThC. Vojta Vrtílek. Výbor: ThC. Antonín Urban, Antonín Pernica, taj. ve Vyškově. Duchovní rádce: P. Otto Zdražil, kaplan ve Vyškově. Mladé Sdružení připravuje na vánoce první své vystoupení na veřejnost, oslavu velkého arcib. A. C. Stojana. — Bůh žehnej dílu tomuto. Trnavský. SSSm BRNO. Opožděně posíláme zprávu o valné hromadě SSSm, která byla již 30. května. Valnou hromadu zahájil proslovem dp. duchovní rádce Dr. Ferdinand Dokulil, na to následovala zpráva funkcionářů z minulého správního roku. Byla navržena jediná kandidátka a ta byla jednomyslně přijata. Předsedou zvolen JUC. Fr. Dudák, místopř. Fr. Valena, jednatelem Jaroslav Pávek, pokladníkem Václav Hušák, předs. záb. výboru Hubert Petz, knihovníkem Karel Tůma, čítárník MVC. Ant. Vrána, člen výboru A. Vodák, členy záb. výboru Schöffner, Langr, Kábel. Po skončené volbě ujal se slova kol. předseda a praví, že jeho snahou bude vésti SSS v tradici svatováclavské. Valná hromada byla zakončena chorálem k sv. Václavu. —ma.

Z dopisů

PRO DOMO NOSTRA.

O dnešním studentstvu se hovořilo a psalo v poslední době mnoho a mnoho. Příznačné je, že o něm psali většinou nestudenti, studenti na takové filosofování obyčejně kašlou. Možná, že neprávem, neboť studentstvo bylo, jest a bude cechem zajímavým.

Tedy: Mluvit o studentstvu jakožto celku není dnes dobře možno, neboť dnešní studentstvo není jednotné, netvoří žádný kolektiv, který by měl určité stejné znaky, povinnosti a cíle. V tomto bodě musíme dáti za pravdu různým lidem s vysokým postavením, ať již materiálním či intelektuálním, kteří si libují v genitivěch záporných. »Není« tedy studentstva. Jsou jen studenti a studentky.

Nebylo tomu tak vždy. Byly doby, kdy o studentstvu se mluvit dalo. Bylo to hlavně v době, kdy studentstvo mělo svůj přední význam a úkol národní: býti avantgardou obrozeného národa, státi na jeho přední stráž, burcovati bojácně, nevědomě, spící. A je známo, že studentstvo splnilo svůj úkol.

Bylo dosaženo svobody a úkol a význam studentstva jako národního barda klesl. Studentu se dostalo více volnosti, řeklo se mu: studuj, a se svým volným časem si nalož, jak chceš. Student byl osvobozen od různých drobných funkcí, jako kolportérství, sbírek na Matici, pořádání Majalesů a pod. Zároveň se mu však vzalo vědomí, že už ve svém mládí je platným členem svého národa, vzal se mu ideál; nebylo mu za něj dáno nic jiného. Ze studenta se stala nádoba, do níž se nalévají vědomosti; teoreticky je to jistě správné; mládež je zde proto, aby se učila; výchovně je však tato teorie poněkud pochybná. Jisté je, že tato volnost, která byla dána studentstvu, má svoje dobré stránky: dříve mnohý student vypotřeboval svou veřejnou energii na střední škole a do Prahy přicházel již opotřebován; ale tento zjev nebyl pravidlem. A zdá se, že

dřívější systém nevychoval méně charakterů, než tento volnost a bezstarostnost.

Řekl mi nedávno jeden pracovník ve studentském hnutí: Říká se, že dnešní student se stará jen o sport anebo o děvčata; já bych k tomu dodal: je ještě třetí druh studentů; ten se nezajímá o nic.

Nuže, tento třetí »stav« se množí dost podezřele. Ale nechme jej zatím stranou.

A dříve, než budeme uvažovat o těch studentech, jež ještě něco zajímá, rozřešíme problém studenta a studentky. Je jisto, že studentský svéráz se řídí a bude se řídit vždy podle studenta, nikoli studentky; studentka (jsou ovšem výjimky) je tvor celkem nesamostatný, potřebuje vždy nějaké opory, cizího mínění, na něž by se mohla spolehnouti; ne nadarmo říkají profesori z katolických ústavů, že jejich studentky budou mít názor svého chlapce, kdyby jim po dobu studií vykládali cokoli. (A zase je to příznačné: prostá žena z lidu nedá si vyrvat svůj životní názor, jak jej poznala ve škole v hodinách náboženství, i když muž je třeba zhýralec nebo bolševik, ona chodí do kostela a treblí se; jak jinak je tomu u žen »inteligentních«!) O studentovi však snad vůbec nelze říci, že by přizpůsobil někdy svůj názor názorům svého děvčete. A konečně i na ty zájmy, které dívky-studentky mají, pohlíží se v kulturním světě jako na věci dost inferiorní; bývá to obyčejně móda, tanec, »dívčí« časopisy známého rázu a p. Následkem toho má studentka na studentský svéráz vliv spíše negativní; konečně, nelíbí-li se jim toto, ať o sobě napíší něco samy.

Z té části studentstva, která se zajímá aspoň o něco, všem kulturním, literatuře a umění věnuje ovšem nejmenší procento žáků svou pozornost. Vezmeme-li do ruky takový »Studentský časopis«, který je přese všechno dost správným ukazatelem mentality »kulturní« části českého studentstva, pozorujeme, že dnešní student mnohem více mluví o kulturních otázkách

(bez určité mravní závaznosti), nežli se činně účastní práce, tento způsob žvanění (říká se tomu také debata) byl u nás vypěstován hlavně Ymkou a Etickým hnutím. Katoličtí studenti, soustředění kolem »Jitra«, mají proti těmto studentům značný náskok v tom, že se nemusí teprve dohadovat o svém životním názoru a cíli; mají jej přesný a určitý. Zatím však je vidno, že je potřebí trochu jimi zatřást, neboť jejich vitalita by se měla projevovat trochu zuřivěji. Pokud se týče samostatné studentské tvorby, musí být vítán každý pokus, který aspoň trochu snese měřítko literárního vkusu; nelze přece žádat od studentů, aby psali jako Durych nebo Vančura, a lepší něco nežli nic.

Spolkové činnosti ovšem dnešní student většinou nedbá, a pracuje-li ve spolku, nestojí to obyčejně za mnoho. Souvisí to snad s obecným úpadkem spolkaření — a studentstvo bývá obyčejně v názorech napřed.

Největšímu zájmu studentstva se těší ovšem sport — ale o tom bylo již psáno v loňském ročníku »Jitra«. A pak jsou ovšem ti studenti bezzájmoví. S těmi hnout je ovšem věc těžká.

Bylo již řečeno, že katoličtí studenti mají dobrý fond ve svém životním názoru. Nesmějí ovšem zapomínat, že tento životní názor zavazuje k práci, a to ne k práci ledabylé. Tak jak to napsal Arne Novák v »Praze barokní« o jesuitech protireformace: »Vše záleží na heroismu pozemské vůle jednotlivcovy, která hromadí čin na čin, zásluhu na zásluhu, až udiví a překoná samého Boha.« A nezapomínat při tom, že »nadevšechnu vůli, nadevšechno hrdinství, nadevšechnu zásluhu triumfuje milost, živel mystický, kdy Bůh přímo zasahuje do osudu člověka, pozvedaje jej prudkým větrem k sobě neb obliňuje jej proudy svého slunce.« Jen lidé takovéto víry, naděje a lásky dovedou vést národ.

Bylo také řečeno, že spolkaření schne. Katolickému táboru to nevadí a nebude vadit. Za prvé: ty tři tisíce, organisované v UKSČs, by byly málo, nebezpečně málo; jsme lidé neskromní: musíme získat studentstvo všechno, neboť katolicismus má budoucnost. Za druhé: naším ideálem není obrovský spolek, kde by 2—5 lidí dohánělo k práci ostatní liknavce, »ut aliquid fieri videatur«. Lepší, obratnější a pohyblivější je skupinka 5—6 lidí, intelektuální souručenství, příbuzných duchů se stejným cílem a značným pracovním úkolem. Pak je již vedlejší, zda to je kruh nadšených pracovníků, předstihujících se navzájem, či skupinka lidí ne zvláště vynikajících, ale v čele s dobrou štikou, dohánějící k značné pracovní výkonnosti. Tím ovšem není řešeno, že se mají rušit staré útvary, tam, kde jsou i velké, i dobře pracují.

Pro rozmach katolického studentstva je ovšem nezbytný jeden předpoklad: řádné duchovní vedení. Dokud nebudou na všech školách schopní a moderně vyzbrojení profesori náboženství, nehne se se studentskou otázkou. Student rozezná docela dobře, kdo je člověk moderní a kdo se jím jen staví, kdo jej má skutečně rád a kdo chce jen odbýt svoje povinnosti. Přátelské zacházení ovšem nevylučuje autoritu: tam, kde nechá profesor náboženství dojít k tomu, aby si v hodině vyučovací žáci slušní psali přípravy a ti méně slušní hráli karty — tam je ovšem duchovní život zabít. Tento »katechetský« problém je opravdu pro katolické studenty nejdůležitější. Až bude rozřešen, pak nastane rozvoj náboženského života (a o ten musí jít především) i na ústavech. Je ovšem nutno, aby tak bylo brzo.

MILÉ DÍVKY,

doba je příliš vážná a příliš naplněna dramaty všeho druhu. Je zle. Lidé se zabíjejí z nouze. Válka je přede dveřmi — a od určitých lidí je vítána, neboť Zbrojovky (t. j. většina želez. továren), mohou pracovat — tím klesá nezaměstnanost, chápete to?

V tom všem náš národ je tak maličký a zmatený, jako ptáče sevřené drtivou pěsí! Ale přece může uniknouti, může se zachránit. To záleží dnes na Vás. Musíte být připraveny.

Nuže, povězte mi, co soudíte o všem tom, co vidíte kolem sebe. Odpovězte mi na dolejší dvě otázky. A já pak zase odpovím Vám, chcete? Nuže, ale: odpovězte všechny! Nebo si budu myslet, že jste slečinky — a že vůbec nemyslíte! Tedy:

1.) Jak byste chtěly pomoci těm, kdo trpí nezaměstnaností? (Možno-li, vyberte si a vylište konkrétní případ z Vašeho okolí!)

2.) Bojíte se války, nebo co soudíte o její možnosti? Vaše starší kolegyně.

Poznámka redakce: Odpovědi na tento dopis pošlete redaktoru, on je odevzdá autorce.

OPRAVA.

V článku Msgra O. Gaube, »Unionismus« (Jitro XV., 1., str. 4.) jest nesprávná věta: »S protestanty je nemožna unie, právě tak jako s pravoslavnými, protože jest tu přerušena apoštolská poslušnost.«

O protestantech není pochybnosti, pravoslavní však materiální apoštolskou poslušnost si zachovali. (Viz na př. D'Herbigny, Theologica de Ecclesia, II., str. 236.)

Prosíme čtenáře, aby si zmíněné místo opravili, nejlépe vypuštěním vsuvky o pravoslavných, asi takto: S protestanty je nemožna unie, protože jest tu přerušena apoštolská poslušnost.

Tato nemilá, dogmaticky vadná věta, nebyla zaviněna ani autorem, ani redaktorem, nýbrž prostě okolností, že redaktor je mimo Prahu a nemá možnosti nahlédnouti do korektury.

Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnictví

„U zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5.

Příspěvky, řešení
a veškerou korespondenci, týkající se této rubriky, přijímá: Vojt. Maňoušek, redaktor, Doubravice nad Svítavou, Morava.

13. **Doplňovačka s tajenkou.** — Jóža.
Sestře Aniče.

×	jeden z kovů
×	rakouské město
×	hornina
×	blanokřídlý hmyz
×	»klec« zvěře
×	část města
×	město Spříseženstva

14. **Presmyčka** (lat. heslo). — D. J. Šit.
ROLE... A ROBOTA.

15. **Záměnka.** — Hádankářkám S. A.
12345 — známý jest náš básník,
12543 — z něho váš náhrdelník.

16. **Roháček.** — Vacinovi: K. Jurák.
řecky »svět«
soudhvězdí
syčák (lid.)
nemoc
zájmeno
souhláska

17. **Záhadný nápis.** — CID.
Chuť o pastí, ne dráty!

18. **Čtvercovka.** — B. z Moravy: Rychnovák.
založil Romulus
starořecký peníz
je cílem řek
průrva lesa

19. **Rámovka.** — Jiří Plachetský.

1	1. tělocvič. nářadí
	2. naše řeka
	3. polské město
2	4. naše řeka
3	
4	

20. **Vsuvka.** — K. Černouškovi: Buráň.
Do nádoby bodrý hajný
pravěkovku kdysi dal:
rostlinu zřel, kde lid bájný
zámek jednou uhlídal.

21. **Presmyčka** (autor a dílo). — Beatrice.
HLE, NIC? A KACHNA MAŽE KLIKY.
(ž = r)

1. **Návod k tvorbě a řešení hádanek.**

Radě hádankářů přijde vhod tato stručná informace v každém čísle. Seznají alespoň stavbu hádanek, příklady se zdokonalí a hádanka je bude více těšit, když se jim podaří leckterý »oríšek« rozluštit, a také sestaviti, stvořiti novou hádanku! Doufám, že četná obec hád. o věc projeví zájem, jenž se bude zračiti i ve větší účasti na turnajích řešit. i v přispívání...

*

Všechny hádanky dělíme na 5 skupin:

- I. **Šachové:** koníček a král. procházka.
- II. **Veršované:** sloučenka, souzvučka, ráček, zvrátka, záměnka, háčkovka, čárkovka, výpustka, vsuvka, obložka, rodovka, zdobnělka, zrůda, pádovka, pravěkovka.
- III. **Rebusové:** rebus kreslený, písmenný, záhadný nápis.
- IV. **Obrazcové:** čtvercovka, roháček, křížovka, rámcovka, lištovka, rozšiřovačka, doplňovačka, bodotaj.
- V. **Různé:** rebus popisný, hád. posun., seřad., sklád., početní, číselka, darvinka, skryvačka, akrostichon, řetězovka, protivka, chybovka, přesmyčka, žertovka, záhada, záporka, předponka, postupovka a j.

(Příště dále.)

Pro »Jitro« vyhrazeno ze Sborníku Vtip se!

Knížka je pro čten. Jitra za snížen. cenu Kč 5.— místo Kč 9.—. Objednejte si ji u pořadatele. Bohatý obsah vás překvapí: foto, zajímavé články, soutěže, návody a m. j.

*

Listárna hádanek: »Od A až po Z«: Snad nevolám marně o spolupráci; přihlaste se k mé radosti a v zájmu JITRA; studentstvu nesvědčí »Dolce far niente« ani v hádankách.

Řešení hádanek bude se zasílat zase vždy ze 3 čísel. Připravte se na to! Krásné odměny v redakci čekají na šťastné řešitele. — Počínaje 3. číslem budu uveř. foto hádankářů Jitra. Kdo máš zájem, informuj se. Spolupráce v »Klubu hád. Jitra« vítána.

Rozšiřujte J I T R O všude!

CHRAŇTE SVÉ ZDRAVÍ — šetřte svou obuv — noste galoše

V dešti a blátě nej-
lépe chrání obuv
naše lehké celogu-
mové přezuvky.

9.-
12.-
15.-
19

27-34 Kč 7.-, 35-38 Kč 9.-

Bata

Dámské celogumové galoše
černé neb hnědé barvy. Pro
vysoký i nízký podpatek. —

Studentské tisky

Právě před rokem zahájilo pražské Ústředí katol. studentstva čl. svou vydavatelskou činnost při Jitru bystrou a úspěšnou knížkou nynějšího redaktora Jitra prof. D. Pecky »Tajemství života«. Od té doby vyšly již další dva svazky: Dominika Pecky »Svatí a lidé« a M. Krejzy lyrický debut »Gotické květy«. Byl to šťastný nápad založit tuto edici. Vždyť již první svazek, zasvěcený to pohled do tajemství života a mládí, setkal se u studentstva s vděčným přijetím.

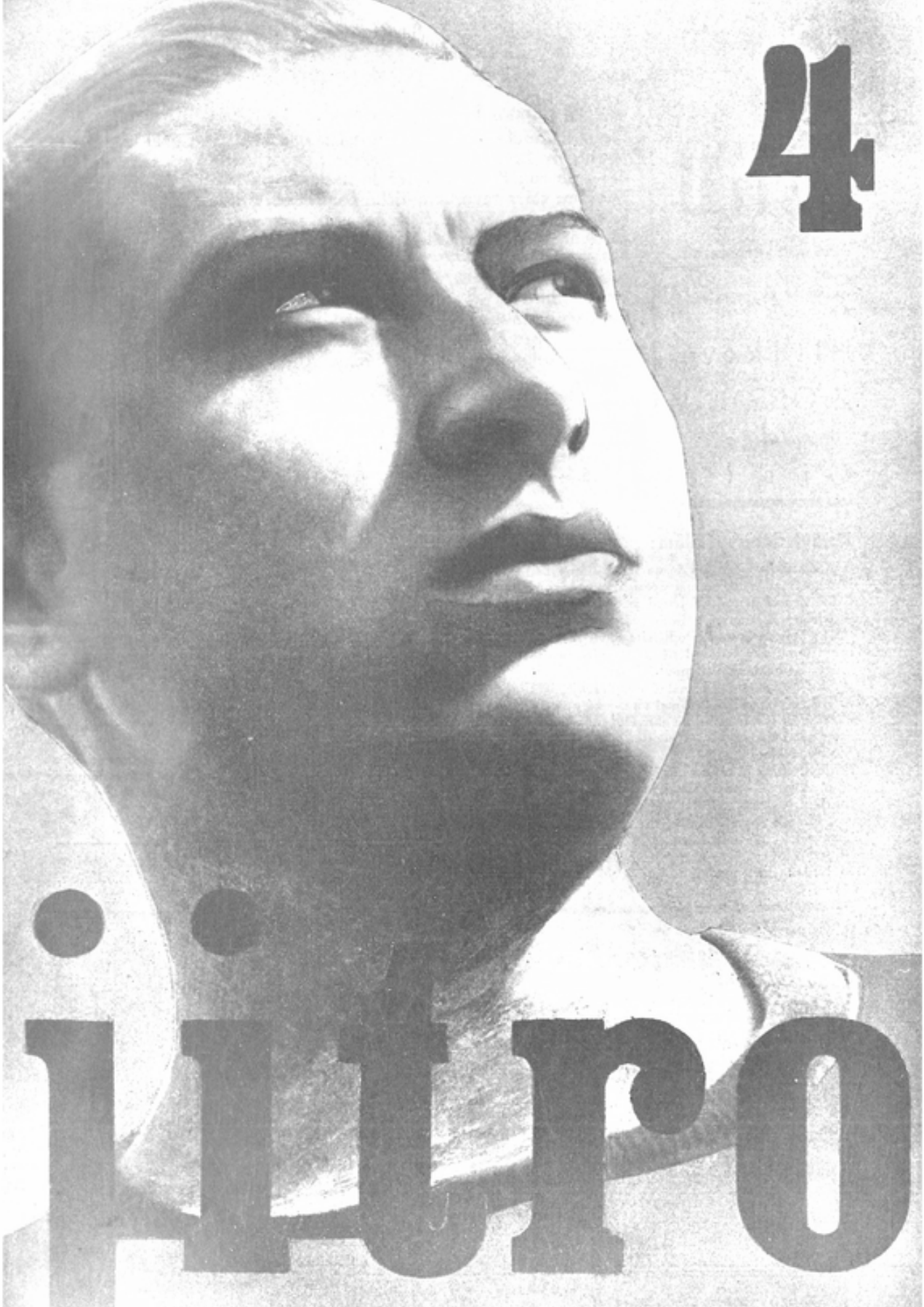
Ani druhý svazek edice Svatí a lidé nemusí se bát o vlivné přijetí. Vždyť je věnován tématu tak vhodnému naší době, v níž si L. Bloy posteskl: »Jest jenom jeden smutek, to jest, že nejsme svatí.« Světci, toť vojsko Boží, jediní si uchováli lidskou osobnost. Jen oni se zprostili své doby, která se ve svém duchovním obsahu podivuhodně ochudila. Dnes už je velmi málo osobností. Je jen stádo individuí lidských. Pecka svým aforisticky úsečným slohem, vtipnou zkratkou dovede zachytit to nejdůležitější ze života světců, ať je to sv. Kateřina Alex., sv. Benedikt, Josef Lobre, sv. Terezie Ježíšova, sv. Alexius, sv. Alois, sv. Josef Kupertinský nebo sv. Václav. Nemyslete si, že jsou to objemné svazky životů svatých. Před tím má Pecka strach. Zachycuje jen ústřední drama světcova života a nezapomíná, že i poznání svatých přivádí ke Kristu, jak o tom svědčí obrácení J. Langbehna. On je tu zástupcem lidí. Knižka má vkusnou obálku St. Langra.

Útlý svazek prvních lyrických básní M. Krejzy, pěkně upravený, linoleotypy J. Votýpky, vyšel jako 3. svazek edice. Krejza je naladěn ke gotickému katolictví, nedovede se však vytrhnout své době, což konec konců není ani žádoucí. Velmi sympaticky působí myšlenková struktura celé sbírky, která je rozdělena na dva oddíly. První z nich Gotické květy, je inspirován střetnutím dvou od sebe vzdálených duchovních světů, gotiky a moderní doby, mezi něž je rozštěpena citlivá duše básníkovy, která ve stínu gotických architektur sní o cizích světech, kdežto oddíl druhý, Ve stínu staré zvonice, uniká do klidu vesnic, kde je člověk blíže nebi a prostě velebnosti víry. Tu Krejza vysílá své modlitby k Bohu. Je horoucnější, vnitřnější, ale také formálně dokonalejší. Po této stránce, obzvláště v prvním oddílu, je velmi znát málo tvárné úsilí, snahu o adekvátnost formy obsahu.

L. Vrla.

Citujeme úmyslně tuto kritiku z »Nového Národa« pro vzbuzení většího zájmu studentů o vlastní činnost.

Kdo tyto knihy ještě nemá, ať ihned objedná.

A black and white photograph of a woman's face, looking upwards and slightly to the right. The lighting is dramatic, with strong highlights on her forehead, nose, and cheekbones, and deep shadows on the left side of her face and under her chin. Her hair is pulled back, and she has a serene expression.

4

intro

Jitro

vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon číslo 44.910. Číslo účtu u Poštovní spořitelny 206.271. — Předplatné: pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. Kdo si ponechá dvě čísla, jest považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti.

Redaktor

Hlídkové

Z OBSAHU

4.

čísla

prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“.

Redakční uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

Uzávěrka pro č. 5. 15. prosince 1933.

zprávy zasílejte redakci do Prahy.

Redaktor: Konečně něco o sportu. — S. Z-íček: Pod hákovitým křížem. — M. N.: Kapka. — Den vykoupení. — J. Zítka: Památce Arnošta Psichariho. — Josef Zeman: Čínské žunky. — A. B. C.: Výtvarné umění. — M. Krejza: Kdy je které řemeslo špinavé. — Básně. — Hlídky. — Dopisy. — Hádanky.

Zprávy dopisovatelům:

J. Kamenský: Něco přijde na řadu. Básně ne.

Marča: Snad byste se měl pokusiti o prózu. Meditativní básně se teď nenosí. V jeseni je pěkná věc, ale do prosincového čísla se už nehodí.

A. J.: Návrat k sobě. Podléháte vlivu Březinovu, chybí tomu organický růst. Méně slov a více prožití!

J. D.: Samota. Dojem pouhé hříčky.

A. L.: Maják atd. Formálně nevyhovuje.

L. R., K Tobě blíž... Snad víte, jaké požadavky kladu na náboženskou poesii. Takového nějakého rýmování jsou snad hodny věci pozemské a lidsky ubohé — ale Věčný a Nevýslovný?

St. Tv.: Když já té asociální poesii sotva kdy přijdu na chuť. A pak — pokládám ji za intervallum — ne ovšem lucidum.

Jos. H.: To se ví, polibky, vzpomínky a sny. Copak je Jitro nějaký dívčí památník?

Mirka: Víte co, já to těm pánům pošlu do Prahy a když to budou chtít uveřejnit, buďsi. Já chci být nevinný.

H. N—ská: Nehodí se. Pod úroveň Jitra.

V. T.: Vy si sníte a redaktor to odnese. Viz kárný list rozlícených kandidátek učitelství v Dopisech!

E. Mor.: Rolničky. Jaksi jen všeobecné nálady a myšlenky. Forma by ušla. To pro útěchu.

V. z Č. B.: Váš dotaz nezařazují. Škoda místa pro takové věci. Jenny se ovšem nehodí pro katolickou studentku. Zrovna tak, jako se nehodí Jaro a jiné práce, které napsala Undsetová před svou konversí. Anežke Berkové vytýkala kritika až příliš nábožný a moralistní ráz. To nemůže nikomu škodit. Na hlubinu vychází z censurou církevní: to znamená, že tam není nic proti víře a mravům. Ale neznámá to, že díla, která se tam recensují, se hodí pro každého.

H. E. Lena: Bylo by to velmi dobré až na ten pesimismus! Pošlete něco útěšnějšího!

Obálku pro 4. č. Jitra navrhl
J. Votýpka a C. Mařan.

Co k vánocům a do nového roku pro Jitro?

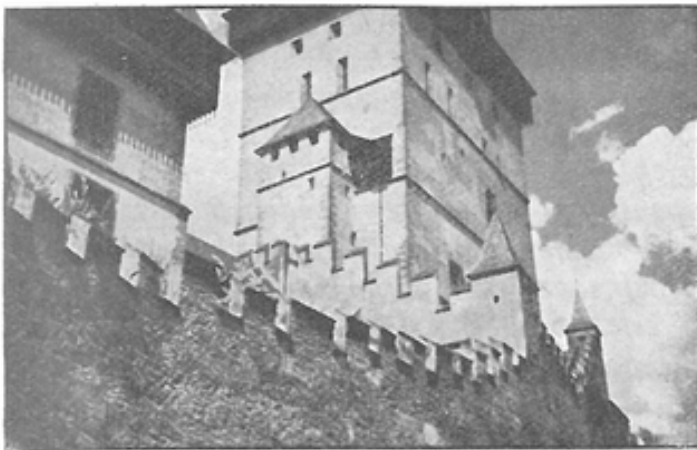
Každý přiveďte alespoň jednoho nového odběratele.

Co do nového roku Jitro svým čtenářům?

5. číslem počínaje zavádíme zvláštní

Sportovní přílohu Jitra.

Jste spokojeni?
Buďte dobrými
kamarády Jitru.

J I T R O

časopis středoškolských

studentů, katolických

Ročník XV Číslo 4

V Praze v prosinci 1933

Poslední slunce na Karlštejně.

Redaktor:

Konečně něco o sportu

Křesťanský názor na tělo jest mnohem vyšší, než se obyčejně myslí. Co lidé neznalí podstaty křesťanství zpravidla pokládají za křesťanský názor na tělo, jest manicheism, učení, mající kořeny ve starověké gnosi, podle níž duch jest stvořen Bohem, tělo d'áblem. Pravda jest, že křesťanství povýšilo tělo až do nebe: Slovo tělem učiněno jest — Syn Boží přijal tělo, a naopak: tělo se spojilo s božstvím. Jen tři dni zůstal Kristus odloučen od těla. Proč by byl uzdravoval a křísil těla lidí, proč by ustanovoval viditelná znamení své milosti, jež konána na těle, obrozují a posilují duši, proč by sliboval vzkříšení těla svým věrným, kdyby podstatou jeho učení bylo pohrdání tělem?

Není křesťanské ničit tělo. Ale není křesťanské býčkat tělo.¹⁾ Jest křesťanské pěstít tělo pro duši. Síla a krása těla nikdy nesmí zaplacená býti zubožením duše.

Hygiena, gymnastika, sport, hra, samy o sobě nejsou věci ani dobré ani zlé. Jsou to jen prostředky k cíli. Cílem jest rovnováha duše a těla.²⁾

Vše, co k tomuto cíli vede, je mravně dobré. Neobávám se tvrditi, že studující mládež je nāchylna pokládati prostředek za cíl nebo věnovati prostředkům dokonalosti mravní více pozornosti než dokonalosti samé.

Tím není řečeno, že není třeba zdokonalovati prostředky ty. Tělocvik, sport jsou

¹⁾ »Ideálem« křesťana není ani bezkrevný asketa ani bezduchý atlet, nýbrž čestně dobytý životní společenství krásné, silné duše a krásného, silného těla. (Dr. Robert Linhardt, Das Leben ruft, S. 148, Herder, Freiburg im Br. 1929.)

²⁾ Naše tělo je mysterium jako náš duch. Chápu dobře, proč od Renaissance pozornost lidí stále intenzivněji se obrací ke kultuře těla. Neznámou zemí pro naši vědu jsou nejjzákladnější funkce života. Nikde se nejeví barbarství lidí zřetelněji než v životosprávě. Nevýlí jsme zde ještě z per'ody experimentů. Nové tělo! Tělo přpravené jako strom v květu k uvítání nebeských ptáků, lyra v etherných rukou, všechna okna k věčnosti čistá, jako umytá staletými bouřemi! Co převratů bude třeba v celém hospodářství země, nežli takové tělo uzraje pro radostnější a sladší setbu myšlenky! Co nových smyslů bude třeba u člověka vyvinouti! Čeho bude třeba zapomenouti! Co recidiv jako u těžce nemocného! Ale — a to je přesvědčení, které stále jasněji si uvědomuji — bez jného, vyvinutějšího, laskavějšího a poslušnějšího těla nedá se mysliti onen stav vítězné rovnováhy, bohaté duchovní plnosti, dětské lehkosti, ovládnutí všech temných mocí, svobody, o níž snili proroci všech věků. Je tato naše hvězda dosti bohatá v tajných ložiskách svých s' pro naše zářící sny? (Listy Otakara Březiny Anně Pammrové, str. 42., A. Pammrová, Žďárec u Tišnova 1933.)

zajisté instrumenty mravního úsilí, ne ovšem jediné. Čím dokonalejší budou ty instrumenty, tím více se přiblížíme cíli.

Tělocvik může býti, jak Stanley Hall široce vykládá, různě pojímán. Smyslem tělocviku může býti: a) učiniti tělo dokonalým mechanismem, schopným nejrůznějších pohybů — ať potřebných či nepotřebných (pojetí Jahново a Spiessovo), b) podrobiti činnosti těla vůli a osvoboditi je z panství nižších center (švédské pojetí), c) naučiti tělo dokonalému držení s poměrně nejmenším vynaložením sil (ortogenické a ekonomické pojetí Lingovo), d) vytvořiti souměrnost údů.³⁾

To vše by se mělo spojit ve vhodný celek. Skutečný slon není ani strom, ani lopata, ani kořen, ani provaz, jak tvrdí slepci v bajce, domnívajíce se, že část, již se dotkli, jest celek.

Dovede dnešní »tělovýchova« vytvořiti ten žádoucí celek? Neuspokojena tělocvikem, věnuje se mládež sportu. Vábí ji v něm rozmanitost situací, přiblížení přírodě, dramatická hry, patos závodění a měření sil, spontaneita a možnost osobního uplatnění, konečně v míře nemalé i vlivy intersexuální — příležitost ukázati sílu a obratnost před osobami druhého pohlaví.

Sport je poesie pohybu a činu. Můžete v něm nalézt i různé druhy poetické: v závodech epos, ve hře drama, v turismu a přírodních odvětvích lyriku. Kořeny sportu jako zjevu psychologického jsou v tvůrčí obraznosti a mravním idealismu.

Chybí mnoho. Otázka jest, jak odloučiti sport od rekordmanství. Hledá se demarkační čára mezi sportem jako výkonem a sportem jako divadlem. Musí se objasniti vliv sportu na pohlavní dospívání.⁴⁾ A mnoho jiného.

S. Z—íček:

Pod hákovitým křížem

Snad bylo tenkrát hodně tiskařské černě spotřebováno, když se horliví čtenáři rozčilovali hakenkrajclerskou troulalostí a mluvilo se dost a dost, přilehavě i do větru. Těm, kteří seděli za pecí a odpočinkem prosádelňovateli hranaté linie těla, protože byly prázdniny a football a tennis a studie jsou věci úmorné a vysilující, bůžek spánku a pohodlí utíral pot s čel a navoněných vlasů. Osoba slavného kancléře byla přetřásána a ti, kterým jsou prázdniny měsíci dobrodružství, bezděčně vzdychali. Ale vím, že z toho nejste moudří, proto vám to povím od začátku.

K o l a s e r o z t á č e j í.

Byl den a ráno plné rosy a mlhavé krásy, že komíny byly čarami bez začátku a střechy s poschodími bez základů a celistvé dlažby. A protože nás již nehřála postel a stali jsme

³⁾ G. Stanley Hall, Youth, its education, regimen and hygiene, p. 53-72, D. Appleton and Comp., New York 1912.

⁴⁾ Právě v tomto období — totiž od šestnácti do dvaceti let — měl by přival energie, způsobený pohlavním dospíváním býti uveden do koryt vyšší části osobnosti a zúrodňovati bohatá pole umění, literatury, vědy, sociálního a kulturního života. S tohoto stanoviska jest jednostranná sublimace pohlaví sportem vydána přísné kritice. Pouhé vybíjení (working-off) přebytečné energie tuhým cvičením na volném vzduchu může sice odvrátiti pozornost od méně žádoucích způsobů činnosti, ale může způsobiti (a často způsobuje), že kulturně mnohem cennější střediska hynou nedostatkem výživy. Jest úkolem rozumného učitele nebo otce najíti zlatý střed. Říci jinochu plodícímu básně nebo písícímu zamilovaná psaníčka: Pojď a hrej kopanou a tak zapudíš tyto nezdravé myšlenky! znamená nebezpečně se přiblížiti k barbarství. (Meyrick Booth, Youth and sex, A psychological study, p. 104—105, London, George Allen & Unwin Ltd 1932.)

se tichými chodci prázdných ulic, bylo nám zima, neboť na výlety se nechodí v burnusu a potom je jistý druh očekávání, že mrazí záda a svaly. I barvy, které jsme mohli rozoznati, byly studené a nádraží dýmalo do mlhy čadivým kouřem lokomotiv. A potom jsme snad mluvili o třech kočkách, které nám přeběhly přes cestu, ale to jsme již seděli ve vlaku. Tu kola zaduněla šumivou ukolébavkou, ještě více ztlumenou nepozorností sluchu a myšlenek, aby za chvíli ustrašeně doklepávala před nástupiště stanic a rozesmátými ovály dívčích tváří a malými kluky. Cesta se zdá cestou nekonečnou a ani vtipy nejsou s to zrychlit tlukot kol a otrávit červa nedočkavosti. Již před tím staly se telegrafní tyče velkolepou štafetou letící vzad a pozadí se stáčí někam na strany, chvíli se motá v jednom místě a roztočí zpět jako vlk. Ale to už nejsou políčka na obzoru, ale modré dálky hor s harmonickým kontrastem zruřovělého jitra a radosti. Zmládlé Orlické hory odhánějí své předlouhé sny zamženými clonami par a svědčí, že jsou hradbami z kvádrů kyklopských a obranou, stavěnou výtvarnou rukou Boží.

»N á r o d n í h r d i n o v é.«

Zatím vlak dodýchal a po mlze nebylo ani památky a ulice Náchoda v sobě hostily zlato krásného dne a veselé tváře. Jen v průjezdech tlel starý prach a šero předešlé generace, ale smutek nepřevládal, protože vzduch proteplený radostí rozšiřoval plíce a zámek odhodil zakletý povlak svatého josefinismu a nepřipamatovával krev sedláků, ani copánky ufňukaných písařů. Ale přes to ulice tísni a za městem jsou hory a lesy a osamělé vesničky se zpěvem a pohádkami, zátíší nad zpěněným tokem Orlice a samoty s tichými obyvateli. To již doklepávají boty pár metrů dlažby a vidíš jen několik domků po stranách a komíny, které jsou sepjatýma rukama, ozlacený zámek a nadechnuté obláčky stromů. Potom se střídá chládek lesa se žhavým odrazem silnic, provoněné cestičky se šterkovým podkladem zatímních oprav. A tu se nám zachtělo hovořit.

»Nadejdeme si Německem. Touhle cestou, je pro turisty volná, budeme tam dříve.« — Mapa před námi leží, i poznámka — volná, pro turisty volná, — nač oposice?

»Ale nějaké peníze si v republice necháme. Pro všechny případy.«

Docházíme do vesničky, poštovna leží hned při pravé straně, ukládáme každý 150 Kč a hajdy po značce. Cestička odbočuje vystužená kořeny, klasy se vlní v neznámých rytmech, štěkot psa za námi dolétá jako opožděné upozornění.

A tu se cesta dělila. Kudy? Značky přestaly, tabulky nebyly, jen země mezi oběma cestami se vydouvala vstříc, protější stráni s olivovou zelení ovsa. V zápětí se zdála sniženější a k patníku na dolní cestě vystoupila uniforma, budící důvěru i otázky:

»Gehen wir richtig auf den Čihak?«

»Ja. — Aber . . . wo haben sie die Ausweisung?« Honba a překvapení se z nás dívaly a celníkovy oči mrkaly v přesných intervalech. Tu se jeho rty stáhly a vousy byly více převisejší: »Phapíry!«

Bylo nutno jednat. Kamarád prohledal kapsy a vylovil papíry — papírky od Si-Si. A nebe se zatmělo a cesta se bořila, když dodupaly hnědé košile s hakenkreuzem. Celník jím vypravoval, píšťalku ještě držel u rtů. »Tche potfory!« zaprskl jeden úderník, zarudlý až hrůza.

To bylo naše uvítání v Německu.

Pak jsme šli obráceni k slunci s pocity nevinných, jdoucích na popraviště. V takovém rozpoložení myslí setkali jsme se i s pohledy lítostivými i s pohledy zášti a zločinnosti. V hlavě byl pocit prázdnoty a nejistoty, nohy byly těžké a nepružné. A tak došli jsme do vesnice s věžičkou a celníci chmurnou jako noc a strašlivou jako přízrak. Tam nás přivítal pán s mrožími vousy a buldočí tváří, že vynutil úsměv nesrdečný a šibeniční.

A to pána rozzlobilo. Přimhouřil oči a klel nebo nadával — nerozuměli jsme, — ale mohl si uspořit hlas.

A poněvadž můj kamarád je inteligentní a slušný, začal se omlouvat. Pěkně anglicky, a když pán zkoprněl, i rusky a francouzsky. I tváře úderníků byly vyjevené, jen jeden schovával do dlaně smích. Situace stávala se kritičtější a darmo jsem na přítele mrkal. Zatím pán s mrožími vousy vyvalil oči a bouchl se do čela: »Aha! Ich weiss schon! . . . Er kann so viel Sprachen . . . To budou vyzvědači! . . . Weiter!« Cítíme, jak husí kůže naskakuje, slyšíme i nějaký přerývaný smích a rušivý jekot jezu. Slušný přítel jektá zuby:

»Pane inspektore, my nevědomky přešli hranice a tady (vytahoval mapu) je psáno, že je docela dovoleno tudy chodit!«

To jsme již přišli do síně s troškou světla a se třemi stolky, bez batohů a peněženek, jen kapesníky nám nechali a fotografický aparát, který jsem pustil do kalhot. Písař za kupou listin vyzdvihl hlavu s vlasy rozcuchanými a skobovitým nosem a zdálo se nám, že bude naším přítelem. Celník začal žalovat.

Komedii jsme si dělali ze člověka starého, darebné papírky ukázali místo průkazů. Pán s mrožími vousy chce také průkazy. Podáváme mu studentské legitimace bez fotografií a ruce se nám klepou. Tu do dveří někdo vchází s tváří vítěznou a podává pánovi — k neuvěření — knížku poštovní spořitelny: »Das ist eine gefährliche Sache! Nebezpečná věc!« Ale písař se nahýbá, slabikuje a překládá, potom se směje a směje. Knížka s mužem zahanbeně odchází. Pán je v lepší náladě, podává nám legitimace a dodává:

»To je, jako kdybyste neměli nic.« Zase přichází k slovu celník. — Podezřele jsme se chovali a při spatření jeho — celníka — jistě jsme chtěli prchnout. Vyptáváním jsme chtěli zamaskovat příčinu přechodu hranic. Vždyť pro české turisty je od května tudy zakázáno chodit.

Nevím, kdo v té chvíli byl vyjevenější, zda my nebo naši soudcové, jižjiž nad námi potřásající hlavami. Vtom už slétla od stolku s mrožími vousy věta, která nás šfourala tři dny:

»Z toho kouká devět měsíců. A dejte je do koupelny, z ní se nedostanou za celý svět.«

Pak se za námi zavřela smutná místnost, zaklepala tvrdá půda dvorečku, cvakla klika a již jsme spatřili své vězení. Jedna vana se sprchou a jedna postel. Maličké okénko se silnými mřížemi vysílalo proužek světla na cihlovou podlahu pokroucenou a neútlunou. Klika zase cvakla, zámek úzkostí zavrzal a někdo se zasmál: »Gute Nacht!«

Tak jsme zůstali samotni s myšlenkou devítiměsíčního pobytu. Co doma? Psát nejde, telefonovat nejde, utéci nejde! Za dveřmi klapají kroky, pod oknem blýští se bodáč. Kam si kdo lehne? Jedna postel, jedna vana. Losujeme. Mám štěstí, ležím na posteli, ale před očima poskakuje devět měsíců s lebkami kostlivců a plášti mexických pastýřů. Nikomu se nechce hovořit a valně se stmívá. I hlad jsme pocítili a jen se těšili, že snad zítra dostaneme. — Potom jsem snad ztratil vědomí a bylo již dosti dlouho, když jsem se probudil. Matná záře mně otevřela oči a šepot mi zbystril sluch. Pomalu podkládám ruku a vztyčuji se. Bílá postava sedí na vaně, v ruce svíčku a ještě něco, co vypadalo jako kus papíru. A tomu přísvalu stenal hlas:

»Viď, že už se mnou mluvit nebudeš? . . . Tak jsem to dopracoval . . . Jsem — kriminálník!! — Krajcatalion, hlava se mi rozskočí!«

Chlácholím: »Co svítíš?«

»Abych nebyl tak sám . . .«

»A na koho jsi mluvil?«

Nedostal jsem odpovědi a papírek zmizel ve vaně, ale nesměl bych znát pohádku

o jednom děvčátku a chlapci, který dostal před výletem do Orlických hor fotografii. To se již kamarád zřítíl do vany a simuloval spánek a já se jen divil, kde sehnal svíčku a sirky. Vzduch začal být těžší a — krev se mi vehnala do spánků — u mříže se ozvalo česky, tiše česky a tma u okna ustoupila světlejšímu oválu:

»Jen spěte a nic si z toho nedělejte. Víte — já tu musím být, ale uteču — uteču . . . Jsem zběh . . .«

Hlas se zalkl pláčem a zmlkl a kamarád snad již opravdu spal. I svíčka dohořela a za mřížemi se rozhořela touha po vlasti. A vše se zdálo veselejší, jen těch devět měsíců — devět měsíců . . .

Druhý den začal výslechem a docela dobrým jídlem, studenějším dnem a deštěm. Tváře naše byly odhodlanější, i můj »kriminálník« se pokusil žertovat. Mluvil zase francouzsky a pán s vousky se šklebil — všechno se mu hodilo.

»Gehen si weg!«

Tu se »kriminálník« obrátil, nevidaně uklonil a pozdravil s pokornou uctivostí:

»Nazdar, nazdar!« Písař se zakuckal.

»Was hat er gesagt?« zařvaly vousky a tělo se nachýlilo nad druhý stolek. Písař se schoval za haldu listin:

»Sbohem! Grüss Gott!«

Vousky se zahanbeně scvrkly a ruka nám pokynula k odchodu. Dveře zapadly a »kriminálník« vybuchl ve smích:

»Dnes ty spíš ve vaně! To budeš vidět andělíčků! No, — pěkné spaní!«

Bodře mně potrásl rukou a již nás cihlová podlaha vítala a zrezavělé mříže.

A pak přišla noc. Tak lehce a neslyšně a najednou tu byla. Lehám do vany a libuji si. Netlačí to, kraje jsou pěkně kulaté, bude se to spát jedna radost. Hloupý kamarád závidí mi vanu a sám spí na tvrdé posteli, ráno bude mít na zádech otisknutá prkna.

Usínám . . . Jsem doma, všude zeleň a květy, tam jde maminka. Utíkám k ní. Tu se se mnou všechno zatočí, do propasti padám, nikde opory a pode mnou dno, hrozné dno, — hrůzou se potím. Tu mne někdo zachytil. Sláva!

»Tak, člověče, nedělej takový rámus a netoč se v tý vaně jako kvedlačka. Jó, chlapče, to si musíš dát na břicho závaží. To není jen tak, spát ve vaně!«

Slova mne řezala do uší a ulevilo se mi, až si »kriminálník« znova lehl. A zase nové sny. Nová padání do propasti, nová zachraňování. A pak přišlo ráno. Pozdravilo okénkem a mříže se zdály ze zlata. Tu se ke mně přítel přitočil:

»Víš, já v té vaně vůbec nespál. Já noc proseděl se svíčkou.«

Myslím si, jak si chytře počínal, ale povídám:

»To já zase mohu spát všude. Spím jako dřevo.«

Již podle jídla jsme poznali, že se k nám štěstí přiklání a uvnitř jsme byli klidnější. Mroží vousky šeptaly již jen o pokutě a padesáti korunách, písař mrkal dobrácky očima a stolky nebyly již tak úřední. »Kriminálník« nahmatal fotografii, ohlédl se bojácně, pěkně ji pohladil a vydechl. Úsměv se snažil zvlítnout tvář, ale pán za stolkem nesmí vidět radost. Zase se mračí a volá své: »Gehen si weg!«

Ostatek dne ztrávili jsme rozhovorem na thema »Sám čert nám dal do cesty ty Orlické hory« a »Proč jen lezli jsme do té Tramtárie«.

A zase přišla noc. »Kriminálník« za nic na světě si nechtěl lehnout do vany, ani být celou noc vzhůru. U nohou mi bude spát, jen ho nesmím vyhnat. Tak jsme spali spolu. A v noci námi zima trásla, ale nejistota ustoupila očekávání.

Jitro vykouklo a se snídání přišly batohy a auto zafrčelo. Cihlová dlažba se s námi

loučila, i železná postel s prkny, i vana, snad i ten celník, jestli nás zahlédl, i dobrý písař a mroží vousky. — Pak auto se rozeřvalo a zmizela věžička i šedý dům i myšlenky tak chmurné a k srdci se lila veliká radost, že by hrud' prorazila a letěla za tím malým skřivánkem tam nahoru — ke slunci.

Hranice . . . Zastavujeme, dvířka se otevírají.

Čechy!

Země krásy! Domov náš!

Lesy se modrají tou známou modří, ta chaloupka dole je tak přívětivá.

»Jsme domááá . . .«

»Teď si půjdeme něco koupit.« — »Máš peníze?« — »Nemám!« — »Lotři! Šest set korun v tahu!«

»Ještě že nám nechali tu spořitelní knížku, dobráci!«

»No, víš, to Německo bylo za šest set Kč přece jenom drahé!«

Ladislav Riasnoviech:

Mlčanie

(P. Dominikovi Peckovi.)

Netajím

Je krásne veľmi krásne mlčanie

Zvlášte však mlčanie

s radostným nemým plesaním

keď človek očarený svätým plamom krás

pre radosť v sladkom rozochvení stráca slova hlas

Však najľúbeznejšie je mlčanie

s bolestným nemým vzlykaním

keď človek oblečený v zamatový šat

pre bolesť ani pri pohrabe nevie zaplakať

Odpusťte

ja neviem či je to vina

že moje srdce ubolené

sa kúpajúc v snách slabý v riečnej pene

vždy láme tejto vzácnej ctnosti skrán

keď odokrýva rudé jazvy sviežich rán

a plače prel'útošne

o Ťľavu

o Život

a Lásku žeravú —

Keď súmrak padá ticho na hory

to moje srdce — doráňavý vták —

do noci dlho dlho hovorí —

M. N.:

Kapka

Škoda, že nebude dnes pršet. Zvrátila bych hlavu dozadu, nechala kapky dopadat na rty a ssála bych jejich chlad. Mám takovou žízeň. Ale nebude pršet.

Deštíčku, umíš vyprávět tolik krásných pohádek a jsi tak měkký, že srdce si v tobě ustele jak v hebkých polštářích a než se nadá, usíná jako malé dítě, ukolébané tichými písněmi. Jak něžně a nevtíravě dovedeš zpívat. Kde ses učil? V nebi u andělů? Pověz mi, jak krásně je v nebi. A že se ti chtělo dolů z tak jasné říše? Co myslíš, zbyde tam ještě místočko pro mne? Závidím ti, stříbrná kapko, která znáš tajemství vzniku a zmaru. Pověz mi o věčné lásce! Jsi krutá, kapko, již jsi mi unikla. Nechceš mi odpovědět? Nechceš, že nemůžeš, víd'? Vždyť já ti odpustím, jen nesmíš lhát! Máš tolik bratříčků a sestřiček. To je vám asi hodně veselo a máte se hodně rádi, že? Jak se tak mohu ptát? Vždyť přicházíte z nebe a tam je láska sama. Kapko! Polib mě, prosím tě. — Tak, děkuji. Teď jsem ti odňala kousek té nebeské lásky. Ale to je málo. Pošli též své sestřičky a bratříčky, aby mě políbili. A až budu mít duši plnou, tak půjdu a budu rozdávat nebeskou lásku všem lidem na zemi. Ale ubohým a trpícím nejvíce. Víš, těm, o nichž nikdo neví, že trpí. Ale já je poznám, poněvadž jsem jejich sestra.

— Ach, všechno je marné. Dnes nebude pršet. Dnes ne, zítra ne, pozítří snad také ne. Kdy tedy si vylíbám lásku?

M. N.:

Den vykoupení

V bílých a zelených vlnách se vykoupu, ruce a srdce a duši si umyji rosou a paprsky rozzářenými, abych ti směla poslat svůj pozdrav. Ruce si smáčím ve vodě svěcené na odpuštění všech hříchů, aby byly hodny tvého doteku. V prach duši a srdce své ubohé pokorím, proudem slz znovu pozvednu před tváří tvou, aby směly přijímat tvou lásku. Pouze rty čisté jak lupínky růže, jichž se dosud nikdo nedotkl, ti ponesu s jásavou písní v obět na oltář našich snů.

Až přijde náš den vykoupení takto před tebou stanu očistěná a ty mě nezavrheš. A až se rozhoří na nebi tisíce sluncí, až se zrodí rudý den z červených září našich srdcí, až nebem se rozletí čarovné zvuky kouzelných trub, pak po prvé sevřeš mě v náruč a láskou svou vysušíš bolest a hřích.

Až přijde náš den vykoupení, pak budem podobni andělům láskou a čistotou, pak zbaveni hříchů nesmírným pokáním a utrpením budeme stoupat po strmých skalách se zraky zářícími všem lidem v údolí. Nebude noci, nebude noci. Oči naše jak čtyři svítilny zastíní slunce a zahanbí noc. A v posvátných záchvěvech čarovných sil prvně se políbíme na znamení věčného spojení. Svět bude na nás zřít z temných hlubin, ale my slunci blíž, před zraky tisíců, před tváří Boží a za zpěvů andělů prvně se políbíme. Pak nás již nikdo nerozloučí. — —

Bratře můj!

Památce Arnošta Psichariho

Arnošt Psichari.

Kdybych měl dáti odpověď na to, proč se letos 27. září téměř zapomnělo padesátých narozenin Renanova vnuka, nevím, co bych řekl. Ale jisto je, že bych se tím více zamyslel nad nynější povrchní dobou a že by mi tím spíše vytanula na mysl dvojice osob: Renan a Psichari.

První — učený klerik francouzský, snad až příliš hloubavý rozumář, kterého špatně volené metody zahnały na cestu kacírství a pádu. Zpustošil své duchovní poslání a svedl mnohé. A jeho vnuk Arnošt Psichari napravuje v sobě cestou tvrdého očistění dědovu vinu a to způsobem, na který se nikdy zapomínat nemá.

Psichari narodil se na podzim roku 1883. Jako osmnáctiletý lyceista uveřejňoval básně dosti tesklivé a sentimentální a studoval filosofii. Židovští učenci, pradávný Spinoza a moderní Bergson, byli mu studnicí poznání. Pak ukončil filosofická studia a odešel na vojnu. Víry neměl, a také se jí nevyhýbal, ale vojákem byl vášnivým. Vůbec vojenský stav se mu zdál býti znamenitou školou života, v níž se zoceluje povaha. Vojenská kázeň však naprosto nepřeká-

žela Psicharimu v citovém idealismu, kterým mocně opájel svou duši. Když obdržel jako dělostřelec poddůstojnické pásky, odebral se na doporučení s výpravou do Konga. Tam se začíná křížová cesta jeho vnitřního života.

Velitel Lenfant brával odvážného Arnošta Psichari na všechny dobrodružné i služební výpravy podél konžských břehů. Spávali spolu pod širým nebem, putovali se zvědavostí dětí do neznámých hor, převáželi dobytek, samotařili i bojovali. — Psichari tak ovšem získává vojenskou medaili a vrací se do Evropy. Ale jen na čas. Po absolvování školy versailleské odjíždí znovu do Afriky, třebaže do jednotvárnější a ne tak vzdálené Mauretanie a stává se důstojníkem s vyhlídkou na skvělou budoucnost.

Následující události pak už se týkají výlučně Psichariho duše. Zásahu o to, co se v nitru mladého důstojníka odehrávalo, má neznámý jeho přítel ve Francii, muž myslí vážné a přísné, který se tak stává tajemným nástrojem snad vůle boží. A tak doléhá hluboko do nitra afrického důstojníka bratrský hlas: » . . . Byli jsme nedávno v Salettě; věř, že s úžasem jsem patřil na oltář, kde Maria prolévá slzy nad zbloudilými dětmi. V kostele bylo nezvyklé ticho a my jsme se modlili za tebe. Tu zdálo se nám, že i nad tebou plakala ta divná, krásná Panna a že si tě žádá! Nevyslyšíš ji? . . .« — Tak nad

salettskou Pannou Marií zamýšlí se Psichari po prvé v životě a skoro současně vzrůstá v něm touha poznati katolické učení. Naznačuje to přiléhavě jeho životopisec: »Dlouho uvažoval, proč Maria je opravdovou Pannou milosti a Královnou nebes. Ať chtěl nebo se tomu vyhýbal — musil uvažovat, proč právě Maria je paladiem katolické Církve. A proč v Salettě pláče? Pak v dopise svému příteli se svěřuje se vším, co ho mučí i těší. Je hříšníkem a má víry málo, ale přiznává sílu modlitby a dokonce obhajuje thesi, že je nesmyslem odpoutávat se od víry, poněvadž každý tíhne »svou přirozeností« ke křesťanství a co je na něm velikého, pochází jediné z katolicismu. Nevyhladíme z historie dvacet století, jež předcházel Bůh a za nimiž hrozí věčnost . . .

Když později poslal Psichari příspěvek na vystavění daharské katedrály, v přiloženém listu se roze-psal o svých nejsilnějších dojmech z Afriky. Z listu noří se řada hlubokých myšlenek: » . . . Viděl jsem tu misionáře, o jejichž obětavosti a zápalu nemají ani vzorní evropští křesťané ponětí. Poustevník svaté památky P. de Foucauld obrátil v severní Sahaře nesmírné množství muslimanů na pravou víru. Víte, jaká to je námaha získat pro křesťanství jen jednoho z nich? Duše misionáře je daleko hrdinnější než srdce odvážného vojáka . . . Bolí mne, že v civilisované Evropě jsou katolíci jen polovičatí, kteří nedovedou své Církvi přinést oběti, kterých od nich žádá. Rádi dávají něco Bohu, ale více d'áblu! Oni pustoší jen smysl nadlidského úsilí zdejších bojovníků za kříž. Poznal jsem tu žár lásky jen u misionářů a modlím se s nimi hodinky, ba — naučil jsem se delšímu rozjímání a když jsem složil několik hymnů na růženec, klekl jsem u paty kříže a zalily mne slzy.«

Je přímo unášející sledovat pak konversi Arnošta Psichari, jež pokračovala v jasu posvěcující milosti. Když byl břimován od Msgra Gibiera, odříkával rozechvělým hlasem, jímž pronikal žár, Credo, jehož každou latinskou slabiku zvolna zdůrazňoval. A skláněje se synovsky při požehnání prelátově, pravil: »Vaše Milosti, zdá se mi, že mám zcela jinou duši.« Druhého dne byl po prvé u stolu Páně a pak konal tichou pout k divotvorné Paní de Chartres. Po návratu, okouzlen štěstím, láskou a vděčností, svěřil se jistému knězi: »Mám pocit, že jsem dal Bohu vše, co ode mne žádal.« —

Světská kariéra neměla pak už více významu pro Psichariho život. Dokazují to jeho »Hlasy volající na poušti«, vlastní životopisné črty a zážitky, jež měly být pak přepracovány v román »Cesta setníkova«. Spis uvedený je vroucí ozvěnou obrozené duše a silně připomíná dojmy z velikého obrácení svatého Augustina. Odtud i příklon našeho kajícíka k svatému Pavlu, k něžnému svatému Františku z Assisi a k znamenitým konvertitům církevním.

Duše Psichariho stkví se ještě jedním květem. Řády vyznamenaný důstojník modlí se i za nešťastného děda a nakonec tluče na bránu kláštera, aby se odevzdal řeholi svatého Dominika. Půjde nabýti theologických vědomostí do Říma a píše žádost za přijetí do koleje »Angelicum«. Ovšem bez krve nebývá vždy vykoupení. Druhého dne po svém nejlepším rozhodnutí je Psichari bezpodmínečně volán do války, a to k pluku koloniálního dělostřelectva — a 22. srpna r. 1914 klade svůj život u Saint-Vincent-Rossignol, byv zasažen ranou do spánku. Poslední jeho myšlenky platily Svaté Panně a řádu svatého Dominika. Ti, kdož jej spatřili mrtvého, byli překvapeni klidem obličeje mladého, třicetiletého reka; kol rukou měl ovinutý růženec. Tělo skleslé na dělový jícen spadlo zvolna na zem, ale pokornou duši, která vyplnila vše a odčinila mnoho, povznesla Boží Prozřetelnost do Života a Slávy. — Sit ei terra levis!

Rozšiřujte mezi studenty naše „Jitro“!

DVĚ BÁSNĚ MILOŠE KREJZY

Času kolotání

*Ozvěn zšedlého času kolotání
tak mnoho bylo v písničkách mých
dnes země v struny moří zas se sklání
k rovům v zapomenutí umrlých*

*Na tvrdé hraně dnů
pospí si znavená duše
do nocí otevře oči a uzří tmu
a retem chutnat bude hlínu jen suše*

Vagabond

*Toulám se v očích svých
po kraji kde jen lípy kvetou
a jiskří máků záhony*

*Trhám dech oblak vysokých
a vzpomínek lišejníky
na březích strání*

*Změnil se korál slunce
utopen na vlnách plove
v mých očích měsíce stín*

Josef Zeman, misionář:

Čínské žunky

Obraz čínského kraje se neobejde bez žunky, loďky s kolmo vztyčenou plachtou, poháněné větrem. Donedávna i čínské poštovní známky měly tu charakteristickou žunku. Slovo žunka jest zkomolené čínské »čao«, loď. V malbách a obrazech z Číny převládají ty náměty řek a jezer s dalekými obzory, k nimž se šinou loďky, při západu slunce. A skutečně, alespoň v jižní Číně se setkáváme všude s vodními cestami, na nichž lodice provozují čilý obchod a styk i s nejvzdálenějšími kraji ve vnitrozemí. Blátivé řeky severní Číny nevykazují tak hojný provoz. Od nepaměti jsou Yangtzekiang čili Modrá řeka a Čukiang, Červená řeka, hlavními tepnami střední a jižní Číny. Lodice všech velikostí a tvarů nezdobí pouze malebné kraje jižní Číny, nýbrž, jako hlavní dopravní prostředky donedávna, slouží obchodu, výměně a cestování do nejvnitřnějších provincií, až na úpatí tibetských velehor. A vlna čínské civilisace, postupujíc od severu k jihu, těch výtečných vodních cest bohatě užila a užívá.

Čínští básníci nadšeně opěvovali žunky na řekách, právě tak jako bambusové háje v úvalech hor.

Již odjezd na vratké loďce, mající vzdorovati vlnám a větrům, mocně působí na lidovou obrazotvornost a podněcuje nadšení básníků. Dodnes se takto cestuje ve vnitřní Číně na tisíce a tisíce kilometrů po mohutných řekách, jejichž velebnost vzbuzuje podiv. Stará sbírka čínských básní prostě a krátce vyjadřuje obdiv a bázeň básníka, stojícího na břehu Yangtzekiangu, kde se doň vlévá řeka Hankiang:

Oh, jak široký jest Han — nelze ho přeplavati!

A jak dlouhý jest Kiang (Yangtze) — nelze po něm na voru sestoupiti . . .

Jako u nás se těší námořníci úctě a obdivu, tak v Číně lodníci. Oni jsou od nepaměti cestovatelé od přirozenosti, mnoho viděli, mnoho vědí, umožňují krajům a národům výměnu zboží, názorů a vynálezů. Čínští loďaři odkazují z pokolení do pokolení zkazky,

básně a popěvky. Na cestách po mlčenlivých vodách čínských řek dosud slýchávám ty melancholické zpěvy. Vida ubíhati proud řeky, lodník zanotí:

Rychle mizí mládí,
ach, stáří nikdo neuniká . . .

Ano, neodolatelný proud řeky takřka vnucuje tu myšlenku ubíhajícího času, mládí, života. Na řece potkáváme loďku, mířící opačným směrem, její široké plachty mizejí, mizejí, až se ztrácejí za ohybem proudu neb v mlhavé dáli . . . Vše mizí . . . což nelze dosáhnouti nesmrtelnosti? Touha po nesmrtelnosti mocně jímala mysl Číňanů; tak píše básník Li Šuen (dynastie Mingů):

Na všech stranách vlny jsou nesmírné a zmateně víří;
žunka, útlá jako stéblo rákosu, k nekonečnu míří:
Zdá se, že touží dospěti k měsíci a hvězdám,
či zná snad rybář cestu k nebi (k nesmrtelnosti)?

Zatím však trvá pozemské putování, život plyne jako proud řeky mezi skalisky a květnatými břehy. Čínský výraz pro věrnost, vytrvalost jest značka »heng«, složená ze dvou obrazů: srdce a lodi mezi dvěma břehy. Výraz to velmi vystižný! Aby byl člověk věrný a vytrvalý, musí jeho srdce býti stále na vlnách života, jako loď na řece, vzdor mrazu a vedru, větrům a bouřím, řízena pevnou rukou lodníka, spějící k svému cíli.

Žunka jest básníkům symbolem smutku a rozloučení. Ho-kin-ming píše:

Jak sladké jest šumění řeky!
Dnes večer trhá vaše služebnice orchideje na březích.
Vy jste odjel, divý proud řeky odnesl žunku,
a já, osamocena, nehybně stojím na břehu . . .

Tedy žunka, tak užitečná, jest nenáviděna, jelikož působí odloučení a stesk. Ten, který odjel, zapomíná na ty, které v domově zanechal. Jeden básník z dob dynastie T'angů líčí smutek opuštěné manželky, která večer, opřena o zábradlí před domem, pozoruje žunky v dáli na řece a hádá, která z nich se vrací.

Staří čínští básníci milovali žunky, na kterých cestovali po Číně, jako naši staří trubadúři od hradu k hradu. Ve svých básních opěvuje kraje, hory, chrámy a kroje. Malba čínská, zvláště nástěnné kresby na pružích jemného papíru, bere mnoho námětů z těch starých básní. Pozorujice takovou malbu: žunka, mizící v dáli, měsíc zlatící mraky, květ sklánějící se nad vlnami, letící pták, zkroucené borovice ve skalních roklich, to vše působí dojmem neskutečna, jako sen . . .

Během dlouhých staletí hrály řeky, jezera a žunky velmi důležitou úlohu v čínské literatuře. Často shledáváme nadpisy básní: Nářek u břehu řeky. Žunka na řece. Žunka za noci. Loďka uprostřed leknínů. Píseň řeky. Jižní vánec na řece. Atd.

I dnešní umění čínské hojně využívá těchto odvěkých námětů. Ve fotografii, v malířství, na porculánech a na kobercích, všude se shledáváte s čínskou žunkou.

A skutečně ty žunky skýtají malebný pohled v jasných paprscích jižního slunce a zvláště za čarokrásných západů. Již po léta, skoro denně pozoruji ten čilý život na čínských řekách. Vysoké plachty, odrážející se ve vlnách řeky, jsou jako složená křídla obrovských motýlů, jindy několikeré plachty velkých lodic na polovic spuštěné za prudkého větru připadají jako ozubené ploutve vodních velikánů, černě nebo červeně se lesknoucích, neboť většina čínských lodic jest pečlivě lakována. Když na Yangtze-kiangu projíždí některá naše moderní obrovská parolod', chrlic spousty dýmu, za řevu sirén, tu čínské žunky prudce poskakují po celé řece, kudy parolod' projela, nedovedou však říci, poskakují-li úctou nebo ironií . . .

Z dálky tedy vypadají žunky malebně a básníci jim neskrblili chválami. Zblízka, nuže, zblízka, to vypadá méně poeticky! . . . Projel jsem na malých i velkých čínských žunkách sta a tisíce kilometrů za těch 14 let v Číně, a tak jsem dostatečně poznal tu čirou skutečnost. Žunky jsou prosté dřevěné lodice, překlenuté bambusovými rohožkami, chránícími před deštěm a úpalem slunečním, nelze se vzpřímiti ani projíti, třeba celé dny dřepěti. Tvrdé desky loďky slouží za lože, štípání štěnic za nocí a zlámané údy po několika dnech cestování připomínají realitu života. V rudé záři západu neb za čarovného svitu měsíce vypadá žunka překrásně, báječně. Pohlédneme-li zblízka za denního světla, shledáme, že plachty jsou šedé, děravé, zalátané, na několika čtverečných metrech loďky žijí celé rodiny, houfy umouněných, roztrhaných děcek, na zádi žunky čmoudí ohniště pod černým kotlem, v němž se vaří dvakrát denně rýže, která s trochou zeleniny jest výhradní stravou čínské chudiny.

Časté nebezpečí, jemuž jsou loďaři vystaveni, působí, že jsou hluboce náboženští, mají svá ochranná božstva, jimž pravidelně obětují. Ve zdejším kraji jest jezero Póyang, jímž ústí řeka Kiangsi do Yangtze-kiangu. Uprostřed jezera jest řetěz pahorků, kolem nejvyššího zuří divé proudy a víry, a za bouří tam ztroskotaly nesčetné lodí. V stínu pahorku u jezera jest pagoda »Tien-las-ye«, kde všichni lodníci, jedoucí kolem, obětují kohouta a házejí rýži do vln jezera. »Tien-las-ye« není nikdo jiný než Nejvyšší bůh nebes, ježž pohané v nejvyšší nouzi mocně vzývají. Jako vždy a všude jsou animae naturaliter christianae . . .

A. B. C.:

Výtvarné umění

III.

Stanovili jsme si, že původcem dnešní duševní krise je skepse, která podlomila víru člověka v nadhmotnou, věčnou, absolutní Příčinu. Že vývoj šel v novověku tím způsobem, že se pěstovalo všechno materialistické, a to až do té míry, že všechno duševní bylo vyloučeno z toku lidské civilizace a vytvořilo pod pojmem »kultura« slepé rameno. Řekli jsme konečně, že bylo bezpečně zjištěno, že umění je zjevem, který dobu charakterisuje, ale nespolutvoří, že jest posterius světového názoru té které doby, a proto právě, že dobu zrcadlí tak dokonale, že často stačí jen výtvarný projev pro to, abychom poznali psychologické usměrnění lidstva v té které době. Nyní si řečené doložíme fakty.

Středověký filosofický názor na svět¹⁾ (scholastika) šel jednoznačně, přímo, nejkratší cestou vzhůru — a tudíž jeho projevem výtvarným byla gotická vertikála. V jejím nejvyšším vzepnutí (kol r. 1500) najednou počíná jakýsi obrat. Klenební žebra katedrál se prohнула a zakřivila, a na vnějšku uplatnila se vodorovná a hmotná linie. Proč? Tomuto vnějšímu projevu, časově o víc než celou generaci, předcházelo totiž znejasnění a pokřivení scholastiky tomistické v pozdní — a cíle svého již dobře nevidoucí — scholastiku úpadkovou, a v myslích stála více a více ohlasu nabývalo humanistické hnutí italské, které strhlo lidské myšlení s výšek duchovna, do reality zdejšího, rozmanitého života. Přichází renesance. Na jihu s rozbuňčením všeho druhu, které je vyjadřováno v přebohaté dekoraci budov — které se na severu jeví sice v chladnějších, ale stejně ve vodorovných, jen trochu výše nad zemí ploužících se liniích. Potom ale objevuje se sv. Ignác z Loyoly a Velká sv. Terezie; ti představují návrat k duchovnu. Ale není to již ono jednosměrné, prosté, spontánní vzletnutí do výše! Je to uvědomělé a chtěné zachraňování se. Jejich víra není nezátíženou a úplnou nadějí. Jejich víra je horoucí láskou — lidského srdce. Právě lidského srdce, se všemi jeho propastmi a hlubinami, se všemi jeho slabostmi, zákruty a nemohoucí nevěrností. — A výrazovým prostředkem tohoto vzplanutí (na rozdíl od vzletnutí) je potom barok, který se svíjí a vine, hledá, obchází, vzpíná a klesá, který je zároveň silný a slabý, tak jako člověk, který chce vrcholu dosáhnouti, ale který nechce se vzdáti břemene sebecitu, které ho strhává k zemi.

Konečně podlehe v tomto zápase, — nevydrží. Přichází skepse descartovská a 18. století s Voltairem, Rousseauem, encyklopedisty — a Velkou revolucí. A v umění druhé poloviny 18. století vidíme najednou rozvrat (nikoliv úpadek), úplný rozvrat. Nalézáme tu vedle sebe rokoko, styl Ludvíka XVI. (Louis-seize), klasicismus, exotismus, napodobení antiky, Egypta, středověku atd. — Po tomto vzrušeném a rozrušeném údobí nastává 19. století s jeho sice dobře myšleným, ale přece jen falešně znějícím idealismem. Vnější se zdá se čas od času uklidňené; vnitřně však rozvrat hodnot postupuje stále a neodvratněji. Již ani nemá a nezmůže se na vlastní výtvarný sloh, nýbrž vypůjčuje si postupně ze všech údobí minulých. Je to bezútěšná doba »historismu«, v níž sice vnější forma jakž takž uspokojí oči, ale dunící prázdnota leká ducha. — Kolem roku 1900 v Německu, Vídni a Holandsku zvedne se odpor proti této prolhanosti a na čas, jako spásná hvězda zazáří architektonická škola Wagnerova, k níž u nás náleží ku př. Kotěra a Plečnik, ale podaří se jí jen jediné: zdolati lež historismu. Kromě Wagnera a jeho nejbližších žáků nikdo nemá dosti možnosti, aby vytvořil plnocenné umělecké dílo — a současně nalézá se architektura v úplném, ohavném a nicotném rozkladu,²⁾ a je výrazným dokladem rozvratu a duchovní nicotnosti naší doby.

V tomto krátkém přehledu vidíte, jakým vlastně »živým svědomím« lidstva, i jednotlivých národů, je výtvarné umění. Dalo by se o tom říci ještě mnoho a mnoho podrobností. Ale ty zatím pomineme. Neboť důležitější je pro nás závěr z nich plynoucí, který zní: jest marno hubovati na úpadek umění, protože tento úpadek jest jen odrazem duchovního, myšlenkového úpadku lidstva. Jest marno hubovati na úpadek lidstva, protože je marno hubovati na sebe sama. To nepomůže. Naopak. Je zapotřebí jen a jedi-

¹⁾ Zde jest dlužno přičinit poznámku, že filosofický názor na svět plyne sice z náboženství (a nutně na něm závisí), ale že s náboženstvím nesmí býti zaměňován. Hlavně proto, že jest zásadně v jiné sféře. Dokonce již nesmí být slučován s náboženstvím katolickým, jehož podstatou je Zjevení, a to nejen přirozené, nýbrž i nadpřirozené. Zjevení nám náboženství jest konstantou (trvalostí), okolo které a k níž se v ten který okamžik buď přibližuje, nebo od něhož se vzdaluje lidské myšlení. Tento pohyb jest právě jedním ze zřejmých důkazů svobodné lidské vůle.

²⁾ Srovnej tu výrok H. Belloc v knize: »Kardinál Richelieu«, kterou by měli naši akademikové čísti, jako příklad vědeckého zpracování otázky pro vývoj Evropy tak důležité. (Vyšlo v Melantrichu. Překlad T. Vodičky velmi nedostačující.)

ného — unum necessarium est — snahy po zlepšení a konstruktivní touhy po dobru.

Co je konstruktivní? — I ten nejmenší z vás, když si hraje se stavebníci, ví, že musí začít stavět od základů, že nemůže, že se nedostane nahoru, nedá-li dolů ty velké a pevné kameny, které unesou tíhu, které nepovolí. A jen a jedině o to jde.

Před několika málo lety bylo po celé Evropě známé jméno arch. Corbussiéra. Také k nám, do Prahy ho volali. Přijel, a sehrál zde nechutnou komedii nanejvýš smělého tlampače. Nic víc. Odjel. Zmizel. Dnes se o něm už nikde nemluví. — Tehdy se mě lidé ptali, co tomu říkám. Odpovídal jsem jim vlastní větou Corbussiérovou: »Il faut bien placer le problème!¹⁾ a proto tomu neříkám nic, protože ani Corbussière, ani toto vše, co mi předkládáte, není problém; ten je docela někde jinde!« — Tehdy jsem byl prohlášen za zpátečníka. Dnes se ví všeobecně, že v současné architektuře se nedá vůbec mluvit o stylu, o stylovém vytváření, o kráse atd. — ale že jde jen a jen o novou — konstrukci. (Pokračování.)

¹⁾ Je třeba dobře si postavit problém!

F. Schnack:

Já, čaroděj

Episodka z Madagaskaru.

Na Madagaskaru v Ampanihy, vesnici domorodců s evropskými bungalowy, znali mne všichni bílí a černí lidé. Černoši jmenovali mne »Vahazabiby«, vysloveno Vasabib — což značilo muž, který chytá malá zvířata. O blechy, moskyty a podobnou havěď jsem nedbal. Má malá zvířata byli motýli, brouci, chameleoni a ptáci, samí pěkní živočiši. Na svých lovech a výletech ztrácel jsem se mnohdy na míle daleko od svého bydliště v nekonečné daleké stepi. Na stezkách jejich houštin, v jejich travnatých vesnicích nebyl jsem tak dobře znám, jmenovitě u oněch lidí, kteří sem ze značných dálek přicházeli, hodlající odebrati se do Ampanihy, »velkoměsta« na trh, nebo navštívit přátele a známé. Stále bylo mi tu nápadným, že lidé přede mnou utíkali. Sotvaže jsem se objevil v dáli, ukazovali mi již paty. Nečinili tak však nikdy, byl-li v mé společnosti domorodec. Považoval jsem lidi z pustin za nadmíru plaché, nestaral jsem se však o to, jak se chovají a nechal je utíkat podle libosti. Také svého přítele Volamene ze sousední vsi jsem se na to netázal.

Jednoho dne přišel v tuto krajinu geograf, vyslaný vládou, aby zaznamenal do map toky některých řek. Seznámil jsem se s ním ještě večer v »hotelu« při společné »tabuli«. Vyprávěl velmi mnoho o podivuhodnostech země, mravech, zvycích a představách domorodých kmenů. Uvedl jsem řeč na své pozorování. Že si nedovedu vysvětliti chování domorodců a musím se mu smáti.

»Ani nevysvětlitelné, ani k smíchu,« pravil geograf. »Ti lidé považují vás za pangafalu, čarodějníka.«

»Co na mne vidí, že tak o mně soudí?«

»Pangafalu jest Evropan, který samojediný zatížen všelikými věcmi, jako vy se svým batohem, potlouká se zemí — aby sbíral srdce,« vysvětloval geograf.

»Srdce? Jak tomu mám rozuměti?«

»Čaroděj vyrábí podle pověry oněch lidí ze srdcí léky, odvary, kouzelné prášky.

A domorodcům činí jej směšným, že dovede usmrtiti lidi na velikou vzdálenost a pak je olupuje o jejich srdce.«

»Získal jsem si tedy pěknou pověst,« odvětil jsem, tímto sdělením poněkud nemile dotčen. »Jak mohu se zde nadále cítiti bezpečným?«

»Zbytečné strachy,« odvětil geograf. »Naopak, může vám býti jen příjemno, že pověrečná bázeň domorodců vás zároveň ochraňuje — pangafalu jest nedotknutelný, vždy může přece každého již na velikou vzdálenost zničiti. Také já jsem čaroděj,« připojil se smíchem, »a již po třicet roků. Tak dlouho totiž žiji na Madagaskaru. Nikdy mi nikdo z domorodců neublížil. Jsem znám široko daleko pro tuto přiznanou mi vlastnost, právě tak dobře na jihu u Mahafalyů jako na severu u Sakalavů, kteří mne nazývají Maintymolala, protože jsem dlouhým pohybem v tropech v obličej tak zčernal, jako začazené pavučiny v chatách nad ohništěm.«

»Jednoho večera,« vyprávěl dále, »žil jsem tenkrát před válkou v Tannanaririvo na vysočině, bylo mi pro mou čarodějnou práci nabídnuto ke koupi děsné zboží. Jistý domorodec vetřel se ke mně tajně s těžkým košem, obšitým lýčím. Beze slova složil jej na zem, netroufal si, jak se zdálo, svoji záležitost přednésti. Strach sevřel mu asi ústa. Vždyť jsem byl přece čaroděj. Cos to přinesl? táži se. Vahaza, pravil, zajíkaje se, ty jsi slavný Pangafalu a vím, že sbíráš srdce . . . A než jsem mohl pronésti slova, prořízl lýčí a otevřel koš. V listech zabalené, podával mi čtyři lidská srdce. Byla ještě zcela čerstvá. Jen pět franků žádal za ně. Strašné podívání. Zhrozil jsem se. Tenkrát nebyl jsem ještě tak zkušený a chladný jako dnes. Vyhnal jsem chlapa s jeho krvavými srdci k čertu.«

Tak vyprávěl geograf-čaroděj.

Že legenda o mém čarodějnictví pronikla až do nejzazších koutů stepi, poznal jsem, když jsem několik dní nato doprovázel geografa kus cesty na sever a vracel se pak samotén. Mířil jsem k řídce Fanafa, přítoku větší stepní řeky Sakatovo, chtěje tam pořídit několik snímků. Na protějším břehu spatřil jsem muže, který společně se svojí ženou pracoval na poli. Žena kopala půdu, on shraboval na hromádky. Postavil jsem stativ na skalní plošinu. Muž zaslechl sklapnutí přístroje, obrátil se rychlostí blesku, pátraje po příčině neznámého mu zvuku a pohlížel na mne ulekanýma očima. Pak křikl k své ženě slovo »Pangafalu« a utíkali oba, pokud jim nohy stačily, zanechavše hrábě a motyku na zemi.

»Zůstaňte přece, bláhoví!« volal jsem za nimi.

Ti však, kteří viděli »čaroděje« tak nenadále před sebou, pádili houštinami a dopravili svá srdce v bezpečí.

Kdy je které řemeslo špinavé

Miloš Krejza

Při tomto nadpisu či otázce každý hned řekne: Inu, komi-nictví je špinavé řemeslo, mlynářství již jen do jisté míry, poněvadž mlynář je ubílený, to je bílý, a my jsme si zvykli nazývatí bílé věci čistými; to je již jen zvyk a zůstane otázkou času a lidí, zdali za 100 let nebudou říkati, že bílá holubička je symbolem dravce a krkavec že znamená nevinnost,

Tisková služba „Moravana“

Jeho Excellence ndp. biskup brněnský přijal 27. X. zástupce »Moravana«, kol. Pospíšila a Langra, kteří ho informovali

o práci ve spolku, poděkovali za vzácnou morální podporu hnutí katol. studentstva článkem »Act Curiae«. Jeho Excellence projevila zvláštní potěšení z propagace liturgického hnutí, jehož se »Moravan« první v diecési ujal. Ndp. biskup si přeje, aby spolek v tomto směru pokračoval a podal k tomu sám vzácné náměty. Pan biskup s ochotou převzal protektorát I. liturgického tridua (11.—13. listop.). ■

Filosoficko-theologické kursy na filosofické fakultě v Brně (každé pondělí o 7. hod.) se těší velikému zájmu. Půldruha sta zapsaných posluchačů jest pro prvý semestr jistě úspěch potěšitelný. Přednášejí profesori dr. Braitto, dr. Habáň, dr. Skácel. ■

Kulturní sekce »Moravana« uvažuje o přednášce režiséra pražského Národního divadla Půjmana. Společně se Spol. posl. filosofie chystá večer básníka J. Zahradníčka. ■

Pro letní akademické středisko v Dalečíně, které se za vedení dra Hegera tak šťastně letos uvedlo, snaží se kruh zájemců získat fond k podpoře nemajetných návštěvníků. Běží o podnik nedozírného dosahu, který doporučujeme pozornosti i nejširší veřejnosti. ■

Cyklus studií o barokové kultuře (s pracemi J. Vašici, K. Kalisty, J. Kuttala a J. Racka) vyjde ještě před vánocemi v edici »Jitra«. Přináší výtěžky soudobého badání o baroku po všech stránkách. Zvláštní pozornost je věnována českému vývoji. Doufáme, že tato publikace vnese hojně světla i mimo úzký okruh odborných zájemců. ■

Studenti ze Sušilovy koleje v Brně — ač převážně nemajetní — vybrali mezi sebou na ná-

čistotu a podobné hezké věci. Jiný řekne, že řemeslo ševcovské, jinak obuvnické, je špinavé a že zapáchá smolou. A přece jsem viděl příslušníky tohoto cechu ve smokincích, žaketech a tvrdých náprsenkách a s úsměvem v čistě vyholené tváři, neboť k představě špinavého řemesla nutně patří i zarostlá tvář a štětinaté vlasy, po př. i mroží vousy — to vše záleží na různosti a vyspělosti fantazie. A tak by to šlo do nekonečna. Vždycky u konkurenčního podniku jsou špinavci; pekař vyhrožuje synkovi, že ho dá na ševcovinu, švec zase, že kluka nezvedeného postaví k pekařské peci, aby se mu nohy stočily třeba třikrát do kolečka.

Příznějme však, bez vší zaujatosti, že řemeslo je tehdy špinavé, když je dělají lidé špinaví. Nikoliv tedy začernělá tvář kominíka ukazuje špinavé řemeslo, ale jeho práce, není-li poctivá, čestná a svědomitá. Pod usmoleným »laclem« nejposlednějšího ševce může tlouci tak dobré srdce, jak jsme si na ně zvykli u Adama Hejnu v Raisových Zapadlích vlastencích. I ruka, zkřivená od práce, hrubá od námahy, dovede pohládit. A dlaň krytá měkkou rukavičkou a oči schované za monoklem dovedou zranit třeba již jen necitelným slovem pohledem a posměškem.

A tu vidíme, kdy je teprve řemeslo opravdu špinavé. Stala-li se věda, politika a různé věci řemeslem, mohou i tyto býti špinavé, jsou-li nečistí vědci, nebo tribunové lidu. Jistě bude tedy zajímavě sledovati postoj dnešního mládí, či speciálně studenta, k těmto různým úkazům.

Býti učitelem, profesorem, jenž traduje vědu poctivě, s upřímným entusiasmem, je prý povoláním velice nevďčným, ale vlastním lidem poctivým, vědcům a učitelům. S tohoto stanoviska i profesor matematiky se sta formulemi a přerozmanitými vzorci se stane studentovi milým a váženým. Student pozná, že má před sebou člověka nezaujatého, bez nároků na zvláštní hmotné odměny a pod. Tyto profesory má student rád.

Profesorství pak, to je býti profesorem, řekněme z řemesla, je prý pohodlné. V zimě v teple, v létě v chládku. Odpřednáší se partie za partii, vytáhne notes, odzkouší se a bez zájmu na osudu a mentalitě studentů se odklasifikuje, odbude se konference, která patří jako formalita k řemeslu a žije se tak rok od roku až do pense. A diví-li se pan profesor, že žádný jeho bývalý student si na něho za deset let nevzpomene ani lístkem, ponecháme jej jeho zaslouženému osudu. Zde student u takového profesora neposlouchá vědu se zájmem, kde se má učit řemeslně, a to není účelem studia, být řemeslníkem, odborně vydělávat. I věda tedy může býti řemeslem, a třeba i špinavým.

Jiným pak takovýmhle za řemeslo, a to za špinavé prohlašované, se stala politika.

Uvědomme si zas opět, že politika je špinavá, dělají-li ji špinaví politikové.

A otázka poměru studenta k politice? Záleží na pohodlnosti, nevďčnosti, či nesvědomitosti toho kterého jednotlivce.

Studenta otázka politiky v prvním okamžiku zarazí. Pak mávne rukou — dejte mi pokoj s politikou! Má dnes politika opravdu špatný zvuk; u nás politika poslední doby měla špat-

né propagátory, a tím byla špatná. A dnes nikdo se nechce pustit do očišťující práce.

Řekli bychom, že je to zcela přirozené. Stát jako jednotka je dán. Když ne jinak, tedy společnými zájmy skupiny lidí, všemi těmi přírodními zákony o přirozeném výběru, o boji, o právu silnějšího a zdatnějšího. Forma státní je pak libovolná či druhotně dána poměry vzájemnosti a snad i dokonalosti a dobré vůle a snad i kultury. Dnes se říká civilisací. Na základě křesťanském vzájemný poměr lidí, poměr jejich ke státu, k formě státní se dá vykládat zcela jinak. I demokracie pak pod tímto zorným úhlem stane se nikoliv cílem, ale stupněm. Podle všech zákonů Darwinových a spol. život, jako podmínka dnešní demokracie, je sám velice aristokratický. A v tom případě se dostane kosa na kámen.

V okamžiku pak, kdy demokracie u nás se stala jen diskusí, student ztratil úctu k politikům i k politice. Tehdy mu bylo zřejmo, že tím samým je po demokracii.

A přece — otázka politiky má být studentům blízká a hodně blízká. Neboť doba, kdy vše jest třeba obhajovati politicky, kdy ruce, nezodpovídající za důvěru v ně složenou, nejrůznějšími machinacemi zasahují do oborů s politikou vůbec nesusouvisejících, kdy politika či politická protekce zachvátila celý zdravý národní život, ta doba požaduje od mladých právě to, co se nedostává dneškům. Chce zodpovědnost nejen před lidmi, ale i před historií a před Bohem. Politika, resp. politické jsou dnes zodpovědní za všechnu tu sociální bídu, za ty slze nevinných dětí, za ten bleďý výraz v tváři děcek, jdoucích se zmrzačeným otcem v zimě žebrotou, jsou zodpovědní i za ty pochody hladu, jsou zodpovědní i za tu bídu duševní a mravní, která dnes je horší a větší, než ten hlad a vyhaslé oči.

Venkov, hory, okresy nezaměstnaných havířů, cihelňácké díry, zkáza periferií — to vše volá ke studentům, k budoucí inteligenci, to apeluje na jejich svědomí, dovolává se toho práva, které mu přikazuje již jeho lidství i jeho náboženství. Slabší volá silnějšího, aby nezapomněl ne již ani zákonů svatých, ale svědomí a zdravé kultury.

Nuže, zde jest práce studenta. Na poli národním, na poli spravedlnosti, na poli prosté lásky a lidství.

To je poslání studentstva, a speciálně katolického studentstva. A dnes, má-li politika ty možnosti, mají-li zástupci lidu moc k ozdravení poměrů, tu student se nesmí vzpírat zodpovědnosti, musí s odvahou vzít příkaz vyšší. Jemu náleží služba. A bude-li náš student dnes politicky uvědomen, pozná-li pravou a poctivou politiku, tu později bude moci být vůdcem, neboť bude vědět, kam vede.

Katolický student má příkaz Boží, má příkaz lásky a cti, má příkazy pomoci národu, nešťastnému svedenému lidu, který, v jádře je dobrý, který, když pozná, že podávaná ruka je mu nabízena ze srdce, přijme ji s vděčností a s díky. Nebude špinavých řemesel, nebude-li špinavých dělníků. Nebude politika řemeslem a zkázou lidu, ale pomocí a štěstím, bude-li v rukou čistých a poctivých.

To je jedním z úkolů katolického studenta. Být vůdcem křesťanskému národu.

rovní sbírku leteckou obnos 800 Kč.

Všehrd zase národní.

Tak zvaný »Protifašistický blok socialistických a pokrokových studentů« prohrál letošní volby Všehrdy 334:719. Jak je vidět, vývoj jde už pátý rok do prava. Jedinou baštou levičáků ve fakultních spolicích je filosofická fakulta, která, jak známo, vždycky pokulhává za vývojem. S potěšením nutno konstatovati, že na valné hromadě Všehrdy už socialisté neukázali svou fyzickou sílu jako předešle a že tam nepadla ani jedna rána. Zato tam padlo se strany levice hodně prázdných a planých slov, kterých se prozatím nelze obávat. cm.

Poznámky.

1. Melantrich vydal Durychovu knihu Římská cesta. Články této knihy byly svého času uveřejňovány v »Mladých prouděch«. To je časopis socialistické mládeže, proto nás překvapilo, když jsme si vzpomněli na jeho boj proti socialistům v Rozmachu. Či se chce Durych dostat do širokých vrstev lidu? Že by Jirásek?

2. Bylo mnoho řečí a úvah o našem mizerném letectví. A protože je nebezpečí války, rozhodli se tuto vojenskou složku reorganizovat a hlavně rozmnožit. Konají se sbírky. Už je poznat, že dopadnou trapně, jako všechno, když jde o projev národního celku. Z toho je vidět, že jsme nevyléčitelní pacifisté a republika složená; rozhodně pak ne národ československý. Kde jste vlastencové z boudy? S takovou se do národních čítanek nedostanete.

3. Ještě stále hledají vraha slečny Vranské. To je konečně samozřejmé, ale proč to hnusné rozmazávání a dokonce filmy, které půjdou za hranice? Made in Czechoslovakia?

4. Pan Peroutka z »Přítomnosti« uznal za vhodné, že v přítomnosti je pacifismus pro kočku a věnuje se úvahám válečným. Je politováníhodno, že takový politický prorok, za jakého je uznáván i v táboře nepřátelském, to poznal až za tolik let.

5. Odzbrojovací konference. Kdyby lidé dali na všechno tolik, jako na tuto instituci, nebylo by důvěry.

6. Mac Donald ztichl. To proto, že moc kecal v červenci. Podle svého výroku by měl být on první pověšen.

7. Zdá se nám, že footballistické kluby mají na zahraniční politiku větší vliv než Eduard Beneš.

8. Hus, Henlein, Hindenburg, Havlíček, Habsburk, Herriot, Horthy, Hugenberg, Hitler, Hohenzollern, Hlinka. Kdo ještě?

Listopad, 1933.

jsk.

K u l t u r n í h l í d k a

NÁROD ZAS SE VRACÍ K SOBĚ. V SRD-
CÍCH VČEREJŠKY ZDEPTANÝ OHEŇ
ZAS ZNÁ HŘÁTI A TEPEM JÍMAT LID.
NÁRODU DLUH PLATIT V ZEMI SE
CHCE. LET PADESÁT PŘELÉTLO PŘES
STÁNEK, JEJŽ SOBĚ NÁROD STAVĚL.
DNES SVĚTLEM HÝŘÍ A BARVAMI ZAS
JE ŽIVÝ. ČECH NAŠEL SVŮJ ZAŠLÝ
KROK. RUKA TISKNE RUKU A OČI NA-
VZÁJEM SE KŘÍŽÍ. NÁROD NAŠEL SEBE.
SE SCÉNY, S NÍŽ HRDINNÉ DĚJE PŘED-
KŮ ZNĚLY V DOBÁCH ZLÝCH, DNES
LETÍ OHEŇ SRDCE, NADŠENÍ A LÁSKA.
TEN STÁNEK LIDU ČESKÉHO PADESÁT
JIŽ LET PROMLOUVÁ ŘEČÍ DÁVNOU,
ŘEČÍ KRÁSNOU, VZNEŠENOU A SLAV-
NOU. BOJ VELKÝ O OSUD NÁRODA DO-
HRÁN. K PODSTATĚ SVĚ LID SE VRA-
CÍ. NÁROD SVATÉHO VÁCLAVA ZAS
BY KLADL KÁMEN KE KAMENI, KOROU-
HEV SVĚTCE K NEBI VZTYČIL, ABY
BRÁNIL SVOJI ZEMI! TAM, KDE PRAHA
DĚJE LIDU PÍSMEM TVRDÝM ZNAČÍ,
TAM V STÍNU CHRÁMŮ SVATÝCH, POD
OKEM VĚČNOSTI, V TEPE LÁSKY K
VLASTI, TAM ROSTE NÁROD ZAS, NEB
NAŠEL SEBE. PADESÁT LET V JITRECH,
MRACÍCH, BOUŘÍCH, V NOVÉM ZROZE-
NÍ. JARO NOVÉ ROZPUKLO SE NAD
ZEMÍ. V SEBE NAHLĚDLI JSME A PO-
ZNALI JSME SEBE. NECHŤ ZKVÉTÁ K
SLÁVĚ SVOJI, LIDU SVÉHO STÁNEK U
VLTAVY! NECHŤ ZAS VLAST SVOU
CHRÁNÍ, O NÍ PĚJE KAŽDÝ VĚRNÝ
ČECH!

UČIL HUS REMANENCI?

O žádné události v české historii nebylo, myslím, více napsáno než o době husitské, ale také o žádné době nebylo proneseno více protichůdnějších názorů. Není tudíž divu, že leckterý čtenář, nemilující polemik, odkládá knihu z rukou a tak se často stává, že osud potká právě ty nejlepší knihy, které svojí kritikou snaží se ukázat líc a rub věcí vychvalovaných či haněných.

Z toho důvodu chtěl bych svými články, jež samy o sobě nemají býti cílem, vzbuditi zájem o tyto zapadlé přátele dřímající v koutku knihovny, aby laskavý čtenář sám se naučil je čísti a učil čísti zas jiné.

A nyní k věci! Často setkáváme se s otázkou důležitou pro posouzení Husovy činnosti a závislosti jeho na Wicliffovi, zda učil Hus remanenci čili nic. Většinou se tato výtka houževnatě potírá a tím ovšem zdánlivě odsuzují se výpovědi v Kostnici jako falešné. Podívejme se však blíže, zda toto tvrzení odpovídá pravdě.

Nauka remanenční přišla do Čech, jak známo, se spisovatelem Wicliffem a našla četné zastánce v řadách českých mistrů. Pro remanenci měl již Stanislav ze Znojma vyšetřování, pro ni hlavně byly odsouzeny články Wicliffovy, u Černé růže za ni bil se Jakoubek ze Stříbra ve svých traktátech. Jak se však měl k této nauce Hus? Nelze s jistotou říci, zdali souhlasil hned od počátku s touto naukou, ačkoli můžeme si mysliti, že se nepostavil proti svému učiteli Stanislavu ze Znojma. Svědčí o tom tento moment: Když roku 1401 rozmlouval na faře u sv. Michala o svátosti oltářní, tvrdil, že tam zůstává chléb. Třebas Hus sám později prohlásil, že to byla jen disputace, neomlouvá to jeho počínání v dobách, kdy stál již wicliffismu v čele. Neboť viděl-li v remanenci opravdu blud, měl ji odsouditi jasnými slovy a přátele své od ní odvrátiti. Hus však nejenom že tak neučinil, nýbrž postavil se proti arcibiskupovi po bok svých bloudících přátel. Sám také napsal sice traktát *De corpore Christi*, ale nauky remanenční tehdy ještě jasně nevyslovil; vlastní otázce, zůstává-li podstata chleba čili nic, se vyhnul. Došlo k tomu až roku 1410.

Tehdy kázal Hus na Zelený čtvrtek, co jest to památka Páně, co jest svátostné a duchové přijímání a při tom pojednal obšírně o víře: »Každý křesťan, bude-li tázan, jak věří o chlebě a víně, nechť odmítne všechny moderní nauky!« Těmito moderními naukami myslil totiž Hus

správnou nauku transsubstanciační, jak jí učil arcibiskup: »Dále má každý křesťan vyznati víru tak, jak ji vyznal Berengarius po odvolání. Aby jí pak lépe rozuměl, ať uváží, že Berengarius bloudil, uče, že chléb po proměňování jest toliko chléb a ne tělo Kristovo a proto byl nucen vyznati, že chléb po proměňování není t o l i k o chléb, nýbrž i tělo Páně.«

Berengarius totiž, aby mi bylo rozuměno, byl odsouzen jako kacír za papeže Řehoře VII. a musil odvolati svou nauku o svátosti oltářní, neboť učil remanenci, t. j., že chléb zůstává po proměnění chlebem atd., jak již pravil Hus. Podle zachovaných zpráv Berengarius opravdu odvolal, a to správně po katolicku, totiž, že chléb se mění v tělo Páně. Tady učí Hus již pravému opaku. Podle něho, jak jsme slyšeli, Berengarius odvolal v té formě, že chléb není t o l i k o chlebem, nýbrž i tělem Kristovým, je to vlastně chléb i tělo, tedy podstata chleba přece jen zůstává — tedy je t o v l a s t n ě r e m a n e n c e.

A my vidíme z toho, že Hus nejen že tuto remanenci nezamítá, nýbrž ji dokonce schvaluje a nabádá křesťany, aby se od této nauky nedali ničím odvrátiti.

Není to však jediný příklad: Jindy Hus opět prohlašuje: »A já pravím, že je Bůh a je chléb po posvěcení, protože vidíš bělost a okrouhlost, cítíš vůni chleba a lámání slyšíš.« Když docházely na Husa stížnosti pro tato kázání od venkovských kněží, vešel jednou Hus do síně M. Ondřeje z Brodu a pravil: »Hle, tito venkovští kněží haní mne, že jsem kázal, že zůstává v posv. hostii chléb; a rád bych věděl, co se tam láme, nezůstává-li tam chléb!«

Z těchto slov nemohl Ondřej a nemůže ani dnes theolog nic jiného vyčísti, než vyznání remanence. Měla tedy nauka remanenční v životě Husově daleko větší význam než se dosud myslelo. Od roku 1408, kdy se staví Hus v čelo wicliffistů, je viněn z remanence a roku 1410 směřuje již arcibiskupův dekret přímo proti němu. Že nikoli neprávem, je patrné z jeho kázání a z jeho výroků.

Není to tedy bod žaloby později smyšlený a živě svědky dosvědčený, třebaš to Hus sám později tvrdil a historikové po něm opakovali.

Eugen Morbacher.

**Zaplatili jste
již předplatné?
Vykonejte svou povinnost!**

KNIHY PRO KATOLÍKA. Dr. Josef Krlín. (Edice Krystal, Olomouc; pro stud. 7 Kč.) — Dr. Josef Krlín napsal a pod názvem *Knihy pro katolíka* vydává v edici Krystal v Olomouci spis, mající upozorňovati na dobré knihy a pomáhati při vyhledávání dobré četby, jakou může každý bez bázně vzíti do ruky. Ač dal své knize podtitul *Literární rádce a průvodce novější dobou*, přece prohlašuje v předmluvě, že kniha nemá literárních nároků a že poslání její je spíše apologetické. Odmítaje již předem literárně-kritické hodnocení své práce, nemůže ovšem býti viněn, že nedoporučuje výhradně díla hluboká a kritikou za nejlepší uznaná a že je nedoporučuje všechna: dává-li své knize poslání spíše apologetické, zbývá jediné měřítko, jemuž jistě se nechce vyhýbati, totiž, je-li to, co doporučuje, dobré či nikoliv, doporučuje-li to vhodně či nevhodně a vystříhá-li se věcných chyb. Většinu děl charakterisuje dosti obsírně buď vlastním slovem nebo citátem, výrazy všude stejně silnými bez hlubší kritické distinkce. Ovšem charakteristika, která je buď pouhou parafrází názvu knihy nebo jen povšechným označením obsahu, mohla odpadnouti. Že kniha G. Bernovillea *Svatá Terezie Ježíškova* jest »živě vypsáný život milované světice«, netřeba říkati, nepraví-li se o knize nic více. Říci o knize M. Schmidta *Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu*, že je to »jasná a přesvědčivá kniha«, je trochu málo. Neříci nic, bylo by více. Praví-li se o knize dra Jar. Hrubana *Estetika sv. Augustina*, že v ní »autor důkladně zpracovává svou oblíbenou látku«, je to sice pravda, ale z toho nikdo nezmoudří, když už se nepraví více a když se takové rčení hodí konečně na každého autora a na každou, poněkud kloudnou knihu. Tyto a podobné obecné průpovídky jsou vlastně pojaty již v předmluvě, která slibuje doporučovati jen hodnotné věci. Hlavním však nedostatkem knihy Krlínovy jsou přechetné chyby věcné, jež by se v díle rázu informativního rozhodně neměly vyskytovat. Některé buďtež zde zvláště vytčeny. Překlad dra Hegera má název *Knihy Ijjob*, ne *Ijob* (str. 12), překladatel Faberova Betlemu se jmenuje *Jakub Pavelka*, ne *Jar. Pavelka* (str. 20), autor *Pouti svaté Brigity* se jmenuje *Verner von Heidenstam*, ne *F. Heidenstam* (str. 21), spisovatel knížky *Ve škole Spasitelově* se jmenuje *Kassian Karg*, ne *Kasin Karg* (str. 23), knihu *Svatý Dominik* napsal *Jan Konečný*, ne *F. Konečný* (str. 23), překladatel knihy *Stadingerovy* *Karel Kolísek* není doktorem (str. 28), životopisy svatých u *Kuncíře* vydal *Isidor Vondruška*, ne *J. Vondruška* (str. 29), dr. *Foltynovský* se jmenuje autor díla o *bl. Janu Sarkandrově*, ne *Foltýnovský* (str. 35), dílo dra *Kratochvila* *Meditace věků* nevydala *Malice Cy-*

rilometodějská v Olomouci, nýbrž Barvič v Brně (str. 40), název knihy Langovy o Jacoponu da Todi má podtitul blázen pro Krista, ne blažen pro Krista (str. 49), autor Suknice nesešíváné se jmenuje M. Baring, ne Barring (str. 55), mezi díly Bělohávkovými dvakrát uváděn Oheň Eliášův, jednou s charakteristikou, po druhé bez charakteristiky (str. 56), Přetvářka není název celého díla Bernanosova, dílo se nenazývá Přetvářka, nýbrž Odpadlík, první díl má podtitul Přetvářka, druhý Radost (str. 58), píšeme správně Léon Bloy, ne Leon (str. 59), Catherová se jmenuje křestním jménem Willa, ne Willy (strana 60), Vrátný nepřeložil a nevydal jen Peklo, nýbrž celou Božskou komedii (str. 62), Sborník Dante a Češi není dílem Vrátného, redigoval jej K. Dostál-Lutinov, kniha Demlova o Březinovi má název Mé svědectví o Otokaru Březinovi, ne Svědectví Jakuba Demla o Otokaru Březinovi (str. 63), Proroctví Joelovo a Rozhovor duše s Bohem nejsou díla Demlova, nýbrž toliko překlady Demlem vydané (str. 64), knížka Durychova se jmenuje Sedmikráska, ne Sedmikrása, Durychovu Evu nevydal Kuncíř, nýbrž Dobré Dílo ve St. Říši (str. 66), kniha Févalova má název Šuanové a modří, ne Švanové, autor Uda vače se jmenuje O'Flaherty, ne Flaberty (strana 67), Robinsona napsal Defoe, ne Le Foe, autor Životospřávy se jmenuje Fr. W. Foerster, ne J. W. (str. 68), vydavatel Giona je R. Škeřík, ne Šeřík (str. 70), Suzannu napsal Prokop Holý, ne Fr. Holý (str. 72), pseudonym dra Svítla jest Karník, ne Kárník (str. 75), knihu J. Maritaina Umění a scholastika nepřeložil Ot. Tichý, nýbrž V. Renč, a nevydal L. Kuncíř, nýbrž Filosofická revue v Olomouci (str. 78), Peckova kniha Matka Boží v Trní je román, nikoliv »dvanať povídek rozvržených na čtyři části podle ročních období«, jak se tvrdí na str. 83; těch dvanáct povídek vyšlo pod názvem Člověčenství naše; Velikonoční povídky přeložil Augustin Vrzal, ne V. Vrzal (str. 90), mezi časopisy na str. 93—97 není zmínky o Jitru, jediném časopise katolického studentstva, ačkoliv je tam dosti místa pro doporučení takové Rajské zahrádky, dávno vytlačené Dětským světem a Andělem strážným, jenž ovšem též pominut mlčením.

JEŘÁBY. Jan Zahradníček. (Melantrich, Praha; 15 Kč.) — Nová sbírka Zahradníčkova ukazuje nám tohoto pokorného hymnika hlubokých tajemství života a smrti již stojícího před cílem. Neboť byly-li dřívější dvě jeho básnické knihy poněkud porušeny tékavou vřelostí uzrávání a hledáním pravého uzlu věcí, v »Jeřábech« již nastává výrazné vykrystalisování a bezpečné ustálení. Zahradníček vychází z téhož světa vi-

dění jako Otokar Březina, ač nosnost a mohutnost tohoto vidu není dosud úměrná pojetí Březinovu. Problém zápasu hmoty a duše, země a nebe zaměstnává Zahradníčkovu duši a tento vášnivý boj sleduje básník i ve svém prostředí, hledá jeho stopy všude kolem, v šumění listí, v paprscích hvězd, v střídání světél a stínů, v bouři větrů i v šepotu prosících vod. A snad právě proto, že básníkovo slovo jest zatěžkáno prožíváním tohoto mystického zápasu, jest tak jaksi lehce zamlžené a zastřené, že jen místy dává poznati svou čistou nahotu... Zahradníček trpí velikou rozeklaností života, kontrastem lásky a hříchu, závratí tragických extází, jež mučí jeho intelekt: »závratí má vratká, což se o tebe zas rozbíjí?« Jeho píseň jest poznamenána nedočkavostí času, soucitem se vším, co trpí, v á š n i v o u ú č a s t í na dění a víření celého života vesmírného: »Od propasti až k hvězdám tvůj pocit obsáhlý je a v každé snítce tvá účast vášnivá.« S ethického stanoviska pozoruje Zahradníček vše, co vstupuje do jeho nitra, a o toto měřítko se opírá jeho hodnocení věcí. Právě to, že smysl m r a v n í vystupuje u něho tolik do popředí, nutká jej, aby spolucítil všechny hrůzy i krásy lidského života a — zapojoval do tohoto proudu též život svůj: »Když oblaka jdou a ve světě jiném se obrazí hrůza a krása a hřích, osudů cizích se dotknouti vínem, mít podíl v nich.« Je to nové poslání básníka ani ne tak ve svém smyslu, jako spíš ve svém podání, zdůvodněném katolickou visí života a smrti. Je to zřejmý odklon od hravé infantilní a myšlenkově bezúčelové poesie poetismu, je to nový proud poesie problematické, v níž každý verš jest nabit myšlenkou, rozetínající tuhý uzel životních otázek, skrytých v hlubinách duše a v propastech přírody. Cesta básníková jest kreslena jako cesta stále nového p o z n á v á n í, jež odkrývá nové, dosud neznámé pohledy: »Jak půjdu, žasna, v kapkách poznávaje, co ve mně padá, lká a zraje...« — Všimneme-li si pak u Zahradníčka podivuhodně barvitého výrazu slova, kouzelné čistoty jeho metafor a pohybově rýsované pružnosti vět (z e l e n é š t ě s t í dejte poznat mi (k stromům); skřivan v modro taje (cítíte tu to pozvolné stoupání skřivana v modru oblak?); zlatý jazyk ticha tebe šeptá; ó kroky — vy ptáci na obloze hlíny), vychutnáme-li plně hluboký smysl jeho františkánsky metaforických oslovení neživotných věcí (bratr strom, voda-panna šílená), tu budeme musit říci se Šaldou, že zde jde o nástup nového směru b a r o k a v české poesii... — Možno proto říci, že píseň Zahradníčkova jest výrazem osobitého stylu básníka, který již sebe

sama nalezl. Je to sbírka šťastné koncepce a bohaté barvitosti, již v celku nemůže ublížiti několik málo nezvládnutých veršů. Byl-li proto Zahradníček až dosud nadějí nové české poesie, jest od vydání »Jeřábů« již jedním z vítězných držitelů její opuštěné korouhve. vz.

JITŘENÍ. Václav Renč. (Ed. revue »Řád«, Praha; 20 Kč.) — Ve hřmotu a pištění banálních melodií dneška zní Renčova píseň velmi utěšlivě. Je to kniha dobrá, po které možno sáhnouti s radostí. Krev básníkovy života, smysl pro vnitřnou hloubku lidských cest, rozkoš z věčné touhy po nadpřirozeném a veliká úcta k hodnotám slova — to vše tvoří jemnou síť jasného a zářícího krystalu této sbírky. Jsou to lyrické meditace nad krásou Absolutna a dramatická vzrušenost slova jen dává vyniknouti ryzí čistotě této reflexivní lyriky. Renč ponořuje okov své inspirace do hluboké studny Březinova básnického odkazu, přelévá přijaté elementy Březinovy poesie do forem svého vnitřního zrání a dává jim tvar své individuální tvůrčí potence. Takové básně jako jest Renčova »Země básníků«, »Láska k ženě«, »Věk zoufalství« a »Vy, které milujem«, to jsou skutečné perly, za které nelze nikdy dosti zaplatiti. Renč není básníkem přizemním, vyrůstá vysoko nad horizont této země, jeho melodie ozývá se základní notou n á v r a t u d o n á r u č í B o ž í h o. I Renčovo opěvání lásky k ženě jest stigmatizováno tímto viděním Boha a proto ve své básni »Láska k ženě« píše:

A vy kdo chřádnete přemírou toho stínu
v němž silný smrti jas jak v Bohu pramení
vy silní ustaňte už celovati hlínu
omýjte ústa svá v nebeském plameni

Je v tom vždy něco nezemského, jakési tušení blízkosti nebeské Tváře, která proniká sprchami hvězd, šerem soumraků i zvukem milionů hlasů a zjevuje se člověku právě ve chvíli, kdy se cítí nejvíce opuštěn, kdy trpí horečnatostí svých pohledů, vrhaných do moře krásy a kdy lká nad ztrátou ráje. Lze tu v každém verši zřít básníka. A proto právě nutno tuto knihu náležitě ocenit a zhodnotit. Aby její tichá краса nezanikla v hluku a řevu reklamních odhrnovaček... vz.

»A K O R D« BUDE PŘENESEN NA MORAVU.

Poněvadž nakladatelská firma Kuncířova v Praze neměla pro různé potíže zájem na vydávání této kulturní katolické revue, ujal se jejího vydavatelství brněnský akademický spolek Moravan. Hlavní spolupracovníci zůstávají, přistupují však nadto příslušníci mladé moravské generace literární. Tím se opravují zprávy o zaniknutí,

respektive sloučení »AKORDU« s jinými časopisy.

ROZRUŠENÁ ZEMĚ. Mich. Šolochov (3. sv. Evropské knihovny — Sfinx v Praze). — Země sovětů je otázkou a je obrazem promítaným. Otázkou, na niž není nezakreslené odpovědi a obrazem, jenž je zacloněn a nerozeznáš barev. Boj navenek a boj uvnitř a země se vzpírá ve svých údech zákonům normalisovaného světa i šílenému tempu. Rudé praporce, továrny, rudí partisaní, komsomolci, kolchoz, kontrarevoluce, země — půda, kulak, odpor světa — to všechno jsou prvky, jež se mají ukázniti a srovnati na širé Rusi v práci i myšlení. A středem tohoto nejistého varu, tohoto bouřlivého kypění je ruský sedlák — generační prvek ruské budoucnosti. Rozrušená země — je knihou, jež zapisuje. Starý ruský sedlák, kozák, kulak a nový Stalinův kolchozník vyjíždějí vedle sebe do stepi, aby obračili černou zemi, aby sebrali osev, zaseli a — vzali žen. Jakou žen? — Ještě nebylo dooráno, po žatvě nesáhl ani kontrarevolucionář, ani rudý partisan. Země se svým tajemným rozhodováním uvádí v pot, v krev, v křik, v šílenství. Země jednou sama odpoví a dá pravdu. Kontra-kozácký kapitán Polovcev, kozák Ostrornov — rudí Nagulnov, Razmetnov, Davidov — to jsou všechno velcí hráči nejistoty. A boj — stará historie — začíná vždy znovu. Rozrušená země je knihou kladů — pro všechny. Pro sověty, pro emigranty — pro celou Evropu. Číst tuto knihu, znamená probírat se prsty, chvějícími se soucitem, nadšením a nejistotou, v rozorané zemi, mnout ji v dlaních zítřků, pálit v nových tužbách a skrývat ji před bouří. Žluté slunečnice jsou zlatem černých oranic a obloha je plná sněhu v zimě. Rozvodněné potoky v březnových jitrech jsou pravým obrazem budoucnosti. Kdo zvítězí, kdo uchvátí pravý zákon půdy — kulak či Stalin? Rozrušená země je knihou posledního roku. Je knihou, jež se zmocnila krásy slova a je dobrá. —jza.

ROZRUŠENÁ ZEMĚ — ZHUDEBNĚNÁ. Hudební dramaturg Národního divadla Ferdinand Pujman napsal pro skladatele Aloise Hábu operní libreto s názvem »Nová země«. Látku k němu si vzal ze slavného sovětského románu »Rozrušená země« od Šolochova, který právě vyšel v Evropské knihovně.

ČESKOSLOVENSKÝ OREL. — Program — dějiny — statistika. V několika kapitolách seznámí se čtenář v této brožurce s programem, dějinami a dosavadní prací čl. Orla. — Jest to vkusná a svého druhu hodnotná příručka nejen pro členy Orla, ale pro širší veřejnost vůbec.

DĚJINY NAŠÍ VLASTI slovem i obrazem. Píše Jiří Sahula, vydává Václav Vedral, redaktor, České Budějovice, Vrchlického nábřeží č. 689. — Vycházejí v sešitech, v dobré úpravě. Doporučujeme všem našim studentům.

ÚTRŽKOVÝ KALENDAŘ Matice cyrilometodějské v Olomouci na r. 1934 zpracovává 365 životopisů svatých ve výstižných zkratkách, každý týden doprovází vybraným obrázkem světece týdne, v záhlaví uvádí obsah nedělní liturgie a účelně volenou výchovnou směrnicí. Máme tedy svůj katolický kalendář, na který lze bezpečně spolehnouti. Cena 10 Kč.

EVROPSKÁ KNIHOVNA, kterou rediguje pro nakladatelství »Sfinx« profesor Václav Tille, má v každé zemi svého národního poradce. Jsou to mimo jiné: Thomas Mann, L. Mencken, Kaden Bandrowski atd. Nyní k nim přibylí další. Za Maďarsko Ferenc Körmendi, za Jugoslavii N. Bartulović (Bělehrad) a B. Borko (Ljubljana). — Novým slovanským přínosem »Evropské knihovny« bude proslavený polský román spisovatele Choromaňského »Lékař a žárlivost«. Tento

román byl největší polskou literární událostí v poslední době.

LIDOVÉ DIVADLO (z nakladatelství J. Birnbauma v Brtnici). Helena Švehlová: *Sestra Bohuvěra*. Obraz ze světové války. — Jar. Fr. Parma: *Matěj, sekretář sňatkového závodu*. Fraška. — J. Skála: *Dragouni jedou*. Lidová hra se zpěvy a tanci. — Jar. Kolibřík-Puljanovič: *Stréček Křópal námořníkem*. Veselohra. — Jar. Kolibřík-Puljanovič: *Stréček Křópal v říši mořských panen*. Fantastický sen. — Seznam jiných her zesílá každému na požádání Birnbaumovo nakladatelství.

Oprava. V č. 3. »Jitra« na str. 66., v řádku 12. shora jest čisti v citátu z Durycha »vnější čest«, ne »vnější část«.

Organizační hlídka

VŠEM NAŠIM SDRUŽENÍM!

Úspěšná činnost organizační nezávisí jen na práci tajemníků, ale především na účinné spolupráci a kontaktu všech Sdružení s ÚKSČs. Jestliže v nynějším roce tomu tak není, je to vinou naší nebo aspoň převážně většiny vás.

První naší povinností bylo vykonati valné hromady, zvoliti si funkcionáře na nový správní rok a stanovití program pro nejbližší dobu. Dosud od mnohých Sdružení nemáme zpráv, zda provedla tuto svou základní, primární povinnost. Věřím, že se tak stalo. Ale fakt, že nebylo Ústředí nic oznámeno, dokumentuje tu skutečnost, že funkcionáři při ležerní práci si nenašli ani pět minut, které by musely stačit ke krátké relaci o stavu Sdružení, jeho funkcionářích a činnosti. I když některé Sdružení pracuje a nedává o sobě vůbec zpráv, nemůže naň býti jinak hleděno, než na spolek fakticky pro Ústředí neexistující, nepracující a spící. Ostatně pracující Sdružení, které se svou činností organizační nebo spolkovou nechce chlubit nikomu v tomto ušlechtilém závodu, je nesporně imaginární výjimkou.

Funkcionáři Sdružení, přihlásili jste se k činnosti v realizování našich snah a ideálů (Polička ASS, ASS Vyškov, SSSd Uherský Brod), naši kolegové vás poctili svou důvěrou. Ukažte, že jste hodni této důvěry, že naděje ve vás kladené nebudou zklamány! Plňte své povinnosti rádi a ochotně, majíce před očima náš vznešený cíl, a nedávejte se prosit a vybízet ku práci, která je nejvyšší čestná a záslužná! Nepřehlížejte organizační hlídku, která byla zřízena pro vás, posílejte včas jednatele, zprávy pro evidenci jednotlivých Sdružení. Jako příklad uvádím Sdružení, která první poslala výkaz o své čtvrtletní činnosti. Jsou to: ASS Nové Město na Moravě a SSSm Praha.

Důkazem toho, že v Ústředí se věnuje velká pozornost silné organizaci katolického studentstva, je založení nových Sdružení: ASS Vyškov a SSSd Uherský Brod. SSS v Poličce se přeměňuje na ASS. Tyto nové jednotky mají posílit naše hnutí. Dej Bůh, aby nemusela jen obsazovati posice, opuštěné od starších Sdružení!

Kolegyně a kolegové! Budeme v nejbližší době pořádati krajské sjezdy, spojené s vnitřními pracovními konferencemi. Jejich účelem je upozornit na katolické studentstvo a nedati zapadnutí nadšení a odhodlanosti, které se zrodily při našem letošním nezapomenutelném sjezdu. Pracujte k jejich plnému zdaru, neboť budou

zároveň přípravou, aby příští náš sjezd byl ještě mohutnější!

Právě tento měsíc znamená provedení sbírek na Mikulášský dar. Sociální a hospodářské neutěšené poměry dolehly více než kdy jindy na katolické studentstvo. Jeho existenční možnosti jsou vážně ohroženy a všeobecná krize dovoluje jen ztěžka vystudovati kolegům sociálně slabým. Krisí je postižen i náš časopis »Jitra«, jehož počet odběratelů nedosahuje žádoucí výše. Stejně je s edicí »Jitra«. Přičiňte se tedy ze všech sil, aby v 10. výročí úmrtí zakladatele Mikulášského daru, zvětšeného nejd. arcibiskupa Stojana, mohlo katolické studentstvo plně splniti své poslání sociální i kulturní, majíc pro ně dostatečný finanční základ, získaný obětavostí svého členstva.

Máme velké úkoly a velké cíle. Důležitá doba nás volá k činům. Pryč se strachem, ostychem a nedůvěrou! Každý na své místo! S Kristem zvítězíme!

Jan Matějka, tajemník.

JEST TŘEBA SOCIÁLNÍ PRÁCE A SOCIÁLNÍHO UVĚDOMĚNÍ.

Sociální charakter dán byl našemu hnutí do vínku již od počátku. Název ten nesou naše studentská i akademická Sdružení, sociální program vytčen je výslovně v našich stanovách.

Chceme-li však býti kritičtí, přiznáme, že činnost v tom směru nestala se vlastním polem naší působnosti. Rolí, na niž měla pod teplými paprsky pomoci Boží uzrání zlatoskvoucí žeň Kristovy pravdy, ponechali jsme nepříteli, aby ji proměnil v úhor, posetý plevelem zhoubných, komunistických ideí.

Pracovali jsme snad charitativně. V mezích své možnosti pomáhali jsme umírniti bídu v řadách našeho členstva. Je to tak málo!

Je marné opravovati dům, když se řítí od základů. Nestací mírniti výstřelky lidské bída, když v propast řítí se celá lidská společnost. Nestací charita, nýbrž jde o nový sociální řád, o přebudování lidské společnosti na solidnějších základech.

Hmotná i duševní mizerie lidstva dospívá v přítomné době kulminačního bodu. Fantasie Dantovy a pera Zolova by bylo třeba autorovi, který by chtěl napsati krvavou a slzí plnou tragedii o sociálním rozvratu naší doby.

Chápete to, víte o tom, vy, katoličtí studenti a studentky? Věřím, že nechodíte slepě kolem života a že i do vašich dnů zazní dunivý hukot moře lidského zoufalství. I k břehům vašeho mládí stříká jistě jeho dravá pěna. Chodíte kolem továren, jež přestaly šumět svou píseň práce. Čtete o vysokém počtu nezaměstnaných. Zajímáte se o problém inteligentního proletariátu. A sami snad trápíte se myšlenkou, kam se jen vrhnete, až se za vámi těžce zavrou vrata školy.

Zamyslili jste se hlouběji, jak je možno, že miliony hladoví a chodí polonazi, když na druhé straně hází se vagony obilí do moře a bavlna pálí se na plantážích? Nezdá se vám, že ty pusté tovární komíny zmlklých továren jsou vykřičníky bezmoci člověka, jenž začal gigantický boj s Bohem?

Smutné je ovoce, jež vyrostlo na větvích lidské nevěry a liberalismu! Miliony ožebračených a strádajících, toť strašná oběť lidské pýchy, jež zrekla se Boha a poslala jeho svaté zákony. Člověk moderní našel si jiné bohy a těm stavěl své chrámy. Ti měli odstraniti chudobu a vybudovati ráj zde na zemi. Byly to: technika, demokracie a socialismus. Ale opak stal se pravdou. Ale dlouhá léta již buduje technika svůj ráj a život na zemi stává se peklem. Od roku 1918 vládne u nás demokracie a přece bída dosud neodstranila. Řadu roků kvasí socialistické zásady ve společnosti a bída roste den ode dne.

»Kde kyne tedy pomoc, na které straně obzoru se objeví spasitel,« ptají se zoufalé davy.

Katoličtí studenti a studentky, dnes je vaše doba. Zahřměte do světa Kristovu a svoji pravdu, přiveďte lidstvo k zdroji všeho lidského života. Zavolejte do všech končin našeho státu sociální zásady Spasitele a naši římské církve, aby tápající masy poznaly, kde že je pramen jejich duchovního i hmotného štěstí. Sešikujte se k boji o nový sociální řád!

Nesmí platiti slova Romaina Rollanda, jenž, mluvě o katolicismu a komunismu, řekl: »Lepší živá lež, než mrtvá pravda.« Živou lží myslel komunismus, jenž šíří se vítězně světem, strhuje masy svým sociálním programem a v podzemí připravuje plameny sociální revoluce. Mrtvou pravdou označil sociální zásady katolicismu, které, zatím co by měly býti životem v životě, ležely mrtvy a neznámy.

Příznějme, že Rolland měl pravdu. Máme veliké poklady, na které lidstvo toužebně čeká, necháváme je však zasypané prachem zapomenutí. Máme sociální zásady v evangeliu a máme encykliky svatých Otců. Vynešme je z hlubin zapomenutí, poznejme sami krásu těch drahokamů a pak vyprávějme o ní těm chudším bratrům a sestrám! Rozsejme plameny sociální zásady naší církve po celé naší vlasti, aby jejich blahodárnou vlahou změnili jsme pustiny dnešního života v zelenou lučinu lepších dob! Studujme encykliky sv. Otců »Rerum novarum« a »Quadragesimo anno«, seznamujme se se sociálními zásadami Kristova evangelia a čtěme díla našeho sociologa dr. Vaška! Zakládejme sociální kroužky!

Je třeba sociální práce, sociálního uvědomení.

Sociální odbor ÚKSČs. bude vás volati k práci v »Jitře« i v oběžnících. Jest na čase, abyste slyšeli jeho hlas.

JUST. Fr. Kolman, soc. referent.

KLUB MIČUROVÝCH AKADEMIKŮ. 16. listopadu konal Klub Mičurových akademiků v sále Živnodomu

v Bratislavě svou IV. řádnou valnou hromadu za čtení účasti členstva i hostů. Valné shromáždění zahájil předseda JUC. Jan Novák, který uvítal hosty, zejména vrch. odbor. radu dra Alfréda Fuchse, prof. dra Funczika, delegaci ÚKSČs, úř. místopředsedu Krejzu a tajemníka Matějku, vicepresidenta Pax Romany dra Ciekera, předsedu ÚSKŠ Kempného a j. Shromáždění pozdravil jménem ÚKSČs MUC. Krejza, který mimo jiné pravil: Přicházíme k vám, k bratrům. Přejeme si a chceme si plně zasloužiti vaši bratrské lásky a srdečné přátelství, neboť společně chceme pracovati »ense et aratro«, s bojovným nadšením dnešní mladé generace a dobře oceňující význam drobné práce. — Po projevech souhlasu s vývody řečníka pronesli pozdravy za odbočku Ústředí veřejné správy dr. Zavada a dr. Vičánek. Poté přečten předsedou srdečný přípis zakladatele Klubu, ministra m. sl. dra Mičury, který po těžké chorobě je na zotavené na jihu, a pozdrav duchovního rádce Ústředí dp. P. Daňhy CSsR. Následovala přednáška dra Alfréda Fuchse o Modu vivendi a politice Vatikánu. Na slovo vzatý odborník velmi zajímavým způsobem vyličil vše, co předcházelo Modu vivendi, jeho obsah i význam a církevně-politické události do dnešní doby. Jeho přednáška odměněna bouřlivým potleskem a bylo přistoupeno k věcem organizačním. Po přednesení a schválení zpráv funkcionářů zvolen jednomyslně nový výbor v čele s dosavadním předsedou JUC. Novákem. Valná hromada potom schválila změnu názvu a stanov, zvolila duch. rádce, a tím realizovala podmínky, za nichž byl Klub přijat do ÚKSČs. Tím také toto nynější S d r u ž e n í s l o v e n s k ý c h k a t o l i c k ý c h a k a d e m i k ů de iure stalo se účastným všech práv i povinností, plynoucích z členství v Ústředí a první se přihlásilo k pozitivní práci na srdečném a upřímném sblížení Čechů a Slováků. Tento fakt byl zdůrazněn tajemníkem ÚKSČs., který oficiálně přijal Sdružení do svazku Ústředí. Ke konci promluvil ještě otcovský přítel slovenských studentů dr. Miloš Bugár a místopředseda Krejza odpověděl na dotazy ze strany slovenského Ústředie. Poslanci dr. Mičurovi byl odeslán děkovný telegram a skončena zdařilá valná hromada, která je krásným příslibem do budoucnosti, faktem, oznamujícím, že slovenští akademici se dovedou přenést přes politické rozpory a v intencích katolicismu pracovati pro pevný a soudržný stát. Jm.

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ. Školní rok 1933-34 zahájila ČLA. bohoslužbami dne 8. října t. r. u sv. Jiljí, při nichž promluvil duch. rádce P. dr. Braitto O. P. Při ČLA. ustavilo se několik kroužků: theologický (schůzka pravidelně v pondělí, vede duchovní rádce P. dr. Braitto), sociální (vede P. Klement O. S. B.) a debatní (vede předseda ČLA. dr. Hořina). Členské schůze konají se pravidelně ve čtvrtek v sále Svazu hospodářských družstev, Praha II., Spálená 15, a jsou spojeny s přednáškami. Dosud přednášeli dr. A. Fuchs na thema: »Praha a Řím«; ing. Madelmayer: »Směry novodobé filosofie«; univ. prof. dr. B. Vašek: »Sociální program Církve«; dr. Schubert O. Aug.: »O mravnosti studenta« a dr. Braitto O. P.: »O biblické poesii«. Dne 5. listopadu zúčastnila se ČLA. smírné pobožnosti, pořádané ÚKSČs. v Týnském chrámu u příležitosti 15. výročí svržení mariánského sloupu. Jako člen ÚKSČs. zúčastnila se ČLA. 28. listopadu t. r. sociální manifestace, pořádané na Slovanském ostrově sdruženými spolky katolické mládeže. Pro příští dobu připravuje ČLA. přednášky dr. Noska, dr. Pejšky CSsR., dr. Vilinského a dr. Durycha. Na počátku prosince bude pořádáti Liga spolu s »Považanem« »literární večer« za účasti českých a slovenských básníků. vrš.

LIGA ČSL. AKADEMIČEK V PRAZE. Je nás hrstka, asi čtyřicet. Jsme mladé a navzdory všem pesimistům my věříme v budoucnost. Jsme katolické dívky, katolické mládí, to mládí, které je na druhé straně, mládí, které nezoufá, protože má jiné základy nežli ti, kteří se topí a otravují plynem a jedy. Život je pro nás něco krásného, každý zítřek jsou zavřené dveře a my dychtivě děti na jejich prahu. Říkají nám, že pro nás už není a nebude míst. Někdy to na nás leží jako mrak, ale zas přijde slunce. Není možno, aby naše víra byla zklamána. Tolik je toho třeba udělat a my máme tolik mladých, nespotřebovaných sil.

My, katolické dívky — vysokoškolačky, máme teď svou Ligu. Je to moc krásná věc, ale, víte, ta naše Liga je ještě jak malé děťátko, neumí »v tom chodit«. Pouští se do světa prvními krůčky s laskavou pomocí všech, kterým platíme jen svou vděčností. Scházíme se v dívčím gymnasiu na Vinohradech v Korunní třídě. Tam je naše spolková místnost, kde se řeší pro nás takřka světoborné otázky a kde se pořádají a budou pořádat přednáškové a debatní večery. Na posledním, dne 6. listopadu (přednáškové večery bývají každé druhé pondělí), přednášel dr. A. Fuchs na témo »Žena — intelektuálka«.

Místnost, respektive přednáškový sál a v civilu třída, byla docela naplněna k naší veliké radosti. Pan dr. Fuchs zdůraznil význam ženy-inspirátorky, anonymní spolupracovnice mužovy, ve všech uměních minulosti a právo žen na vzdělání a jeho uplatnění v dnešním i budoucím společenském řádu. Všecky nás uchvátil krásnou recitací Březnovy básně o bílých rukou žen. Bylo to tak krásné, že se oči zalévaly slzami a člověk zapomínal dýchat. Myslím, že nás bylo hodně, které jsme si pak zbožně říkaly: »Pane Bože, houšť a víc!« Pak byla debata, trochu slabá, pravda, ale to bylo jednak proto, že p. dr. Fuchs úplně vyčerpál téma a pak proto, že ta naše Liga, vlastně P. T. členky, se ještě nenaucily odvaze, které je třeba ke kladení otázek. Jen počkejte, kdo ví, jaké divy vytvoří Liga čsl. akademiček, až bude mít nějaké to výročí za sebou! Na první samostatný večer to bylo až moc hezké (to přece nevádí, že si to samy chválíme, že?) a všechny se těšíme na příští. Marie Hartlová.

ASS. STRÁŽNICE. Zdejší Sdružení, doposud zdárně se rozvíjející a vši silou se hlásící k životu, uspořádalo dne 1. XI. t. r. výborovou schůzi. Za hojné (!) účasti všeho členstva byl zvolen nový výbor, jenž, doufáme, se stejnou horlivostí a intenzitou bude pracovat k dosažení vytčené mety jako výbor minulý. Bohužel, musíme konstatovat, že toto plamenné nadšení pro dobrou věc, nestrachující se nižádných obětí, nemůžeme shledati u studentů, kteří by byli s to též vykonati mnoho. Chybí jim však schopní vůdcové. Prozatím však dlužno je si přátí mocného rozmachu našeho Sdružení, aby mohlo všechny své překážky postupně odstranit a výbojně, nebojácně pracovat pro církev Kristovu. ic.

ASS. V BOSKOVICÍCH konalo 23. října druhou valnou hromadu. Zvoleni byli: předsedou Jaroslav Šafář, bohoslovec, místopředsedou MUST. Hugo Sýkora, jednatelem Josef Stria, bohoslovec, pokladníkem Ondřej Pospíšil, bohoslovec. Členy výboru byli zvoleni: kol. Ambroz, Ducháček, Korec, Krpálek, bohoslovci a MUC. J. Říha. — Valná hromada přijala a schválila referát o činnosti v uplynulém správním roce. Uspořádáno bylo 6 přednáškových schůzí, jichž se zúčastnilo průměrně 50 studentů. Přednášeli vldp. P. Vlad. Švéda, duchovní rádce Sdružení, dr. Vlad. Macourek, profesor gymnasia a vdp. dr. Karel Skoupý, regens brněnského alumnátu. Přednášky byly většinou rázu historicko-

apologetického. Na veřejnost vystoupilo Sdružení duchovní akademii, pořádanou na oslavu Milostivého léta, při níž v druhé části vzpomenu bylo zvěčnělého pana arcibiskupa dr. A. C. Stojana. Pro příští správní rok valná hromada schválila program vypracovaný výborem — pokračovati v přednáškové činnosti pro studenty, prohloubit jejich náboženské přesvědčení a čelit tak soustavně protináboženské komunistické propagaci. Svého vzácného příznivce PhMr. et Dr. Jana Rukavičku jmenovala valná hromada čestným členem. Duchovním rádcem Sdružení zůstává P. Vlad. Švéda, což přijalo členstvo spontánním potleskem. Valná hromada projednala na konec otázku propagace exercičního hnutí mezi studentstvem a usnesla se, že podle možnosti poskytne chudším studentům podporu, aby mohli vykonati exercicie. —ss—

ASS. V NOVÉM MĚSTĚ NA MOR. pořádalo dne 28. října 1933 na oslavu 15. výročí prohlášení samostatnosti Československé republiky koncert pěveckého sboru spolku katol. akademiků »Moravan« z Brna. Sbor, který mnozí z vás slyšeli o sjezdových dnech v Praze a mimo to dvakrát v brněnském rozhlase, ukázal i v Novém Městě na Mor., že stojí na umělecké výši. Svými koncerty získává si pěvecký sbor »Moravan« sympatie veřejnosti a tím i sympatie všemu katolickému studentstvu. Bylo by zajisté na prospěch studentskému hnutí, kdyby se i v jiných městech podle vzoru tohoto zřídily studentské pěvecké sbory. jk.

SSS. BRNO. Zprávu z minulého čísla doplňujeme dalšími podrobnostmi. Již o prázdninách učinili jsme přípravy k zřízení informační kanceláře katol. studentstva, jejímž účelem jest informovati katol. studentstvo o sociálních a studentských otázkách a zároveň získávat byty v katol. rodinách, kondice, stipendia a pod. Pro začátek můžeme být zatím spokojeni, snad se podaří více. V téže době jsme začali již s přípravami k pietní oslavě 10. výročí úmrtí arcibiskupa dr. A. C. Stojana, takže 15. říjen byl vrcholným bodem naší dosažité činnosti a projevem opravdové lásky studentstva k Stojanovi. Slavnostní akademie uspořádána pod protektorátem J. E. dr. Jos. Kupky, biskupa brněnského. Velká dvorana Besedního domu byla přeplněna. Po úvodním sboru zahájil slavnost J. E. dr. J. Kupka, charakterisovav zesnulého metropolitu jako spravedlivého kněze, který stál na pravém místě a který žiti bude v paměti věčné. Zdůraznil zejména vděk mládeže, pořadatelky této slavnosti. Univ. prof. dr. Fr. Cínek ve velmi hluboce založené řeči promluvil o životě a díle dr. A. C. Stojana. Akademie byla doplněna hudebními čísly kolegů (Radová, Patočková, Voslařová, Heusler) a sbory Moravana. Zvláště nás potěšila a byla svědkem nehynoucí úcty k dr. A. C. Stojanovi velká účast z řad vysokých hodnostářů duchovních i světských (J. M. F. S. Bařina, opat, J. M. prelát Tenora, div. gen. Husák, štkt. Polanský, dr. Kadlec za město, dr. Daněk, dr. Vahaba a j.). — Přičinili jsme se také o agitaci »Jitra« a tisků edice »Jitra« jednak na výstavce katol. tisku, na výstavě katol. skautů a při oslavě Stojana. — Po oslavě poděkovali za obě SSS. Brno kol. JUC. Jos. Banzet, Fr. Valma J. E. dr. Jos. Kupkovi za laskavé převzetí protektorátu. J. E. vyslovil radost nad zdarem akademie a činnosti SSS. Brno. Schválil naší zásadu při organizaci ne mnoho členů, ale řádné. Na konec nás povzbudil k další práci mezi katol. studenty. bzn.

SSS. DVŮR KRÁLOVÉ N. L. — I. členská schůze konána 5. listopadu 1933 za přítomnosti 14 členů Sdružení. Schůzi zahájil vzdělavatel dp. prof. Komárek, který podal přehled o práci v SSS. Do Sdružení se při-

hlásilo 24 žáků, »Jitro« odebírá 30 žáků a dp. profesorem prodáno 50 kalendářů. Studijní prospěch všech členů SSS. je řádný, ať již studují na střední nebo na vysoké škole. — Byli zvoleni funkcionáři na nový správní rok. Předsedou kol. Ot. Horák, jednatelem kol. Jul. Šébl a pokladníkem kol. Jos. Kaňka.

SOO. BŘECLAV vykonal valnou hromadu 23. září 1933, podány na ní zprávy funkcionářů a zvolen nový výbor. Předsedou stal se Jan Novosák, jednatelem Ant. Uheč, pokladníkem Martin Káňa a knihovní Helena Nejedlá. — V minulém správním roce konáno 6 výborových schůzí a 9 členských. Na schůzích byly přednášky, recitace, poznámky a náměty duchovního rádce p. prof. Lorenze. Přednášeli duchovní rádce a členové SOO., básně recitovaly členky odboru. Jako v dřívějších letech provedena sbírka na Mikulášský dar, jejíž výnos 433.40 Kč odevzdán Ústředí. Prázdninových exercicií se zúčastnilo 7 studentů a 1 studentka.

SSSd, VINOHRADY. Program činnosti dívčího Sdružení na Vinohradech do konce února 1934: 5. prosince domácí mikulášská zábava. — 17. prosince vánoční nadílka - vdp. prof. A. Brand. — 13. ledna výborová - spolkové záležitosti; členská - p. M. Krejza: »Moderní literatura«. — 10. února výborová - program na druhé pololetí; členská - vdp. P. M. Klement: »Nový světový řád a katolicita«. — 24. února výborová - projednání zábavy mladších členek; členská - pan RNC. J. Talacko. — 27.—29. října konalo dívčí Sdružení na Vinohradech své exercicie a členky vykonaly je opravdově. Tři dny rozjímaly za posvátného ticha o velikých pravdách svaté víry, které jim krásným způsobem odhaloval vdp. exercitátor, jemuž tímto ještě jednou srdečně děkují. V neděli na svátek Krista Krále, po mši sv., přijal zástupce našeho duch. rádce vdp. prof. A. Brand 15 nových členek. Studentky obnovily svůj slib, načež adorovaly před vystavenou nejsv. Svátostí oltární. M. K.

SSS(m) V PRAZE uspořádalo ve čtvrtek 26. října t. r. v divadle Malostranské Besedy k oslavě 15. výročí samostatnosti Čsl. republiky div. představení »Noc na Karlštejně« od Jaroslava Vrchlického. Divadelní hra, sehraná za laskavého spoluúčinkování předních členů divadla Malostranské Besedy, pí. Růženy Mühlové a p. Vojtěcha Lorenze, dosáhla všestranného úspěchu. Dík obětavé práci členů dramatického kroužku, ostatního členstva a hlavně přičiněním režiséra p. Lorenze dosáhla hra plně svého účelu. I kritika se vyslovila příznivě a konstatuje, že všechny úlohy se dostaly do dobrých rukou. Rolí žárlivé manželky Karla IV., Alžběty, hrála pí R. Mühlová, která vložila do své hry všechny půvaby své herecké rutiny. Nutno také vytknouti úspěch druhého hosta, pana V. Lorenze, jenž ve své úloze Ješka z Wartenberka, purkrabího na Karlštejně, stal se duší celé hry. Svou zdravou komikou získal si přízeň celého hlediště. Alena slečny Dagmar Kovářové, vynikala, jak se vyslovila kritika, vzácnou roztomilostí. Kol. Jelínek, představující Peška, milence Alenina, dobře se vžil do své úlohy. Kol. Fučík v úloze arcibiskupa Arnošta z Pardubic a kol. Dufek v úloze Karla IV. podali dobrou hru, dobře charakterisující přátelský poměr mezi arcibiskupem a císařem. Kol. Broukal, představující erotického krále cyperského, zhostil se skvěle své úlohy a získal si obdiv hlediště. Kol. Lyko v úloze vévody bavorského Štěpána vystihl dokonale rozdíl mezi ohnivým, orientálským králem Petrem a mezi západním, německým knížetem. Hra byla sehrána před vyprodaným hledištěm. Do našeho středu zavítal Msgr. J. Boháč, prof. P. Pluhař a zástupce ÚKSČs kol. Mařan. Četně bylo zastoupeno SSSd Praha XII. Na-

konec děkujeme všem, kdož jakýmkoli způsobem se přičinili o zdar představení. —vm—

SSS(m) V PRAZE. Přehlédneme-li činnost našeho Sdružení v prvním čtvrtletí, můžeme říci, že je uspokojivá. Naše Sdružení musilo s počátku těžce zápasiti s nepříznivými poměry. Než nyní jest vše v pořádku a doufáme v lepší budoucnost pod vedením našeho nového duchovního rádce, velkého přítele studentstva P. Meth. Klementa OSB. Pokusme se přehledně vypsati práci našeho Sdružení za uplynulé čtvrtletí. Členské schůze byly konány podle možnosti každou druhou středu u Křižovníků. Členských schůzí konalo se 6, výborových 3. Program členských schůzí vyčerpávala debata, v níž se odrážela jasně chuť k práci i tísnivá situace Sdružení. Bylo často vytýkáno Ústředí, že nás příliš zanedbává, ačkoliv má k nám tak blízko. Členská schůze 4. října byla zasvěcena světlé památce velkého přítele studentstva arcibiskupa Ant. C. Stojana. O jeho životě a díle pojednal ve své přednášce kol. B. Peřina. Naše členstvo se také hojně zúčastnilo 5. listopadu vzpomínkových bohoslužeb v kostele P. Marie před Týnem. Sportovní kroužek již schoval voleybalový míč a chystá se na zimní sezonu ping-pongu. Kroužek dramatický ukázal svou vzestupnou linii divadelním představením »Noc na Karlštejně« od Jar. Vrchlického, které uspořádal 26. října t. r. Hudební kroužek se pilně připravuje na chystanou operetu a na »mikulášský čaj«, který hodlá uspořádati naše Sdružení 3. prosince t. r. v »Domácnosti« v Lazarské ulici. Pěvecký kroužek zazpíval mši B-dur od Picky 22. října na školní mši sv. reál. gymnasia na Smíchově a 12. listopadu ve farním chrámu v Hloubětíně s »Pangue lingua« od J. Reiner. Na programu pro další čtvrtletí má naše Sdružení propagaci na středních školách, na každém ústavě, vytvořiti »buňku«, zavésti schůze pro členy nižších tříd, t. zv. besídky. Naše Sdružení doufá, že věrně vyplní svůj program, který je sice krásný — ale těžký. —erva—

SSS V HRADCI KRÁLOVÉ vykonal II. členskou schůzi, na níž byly předneseny referáty o sjezdu katol. studentstva a mládeže v Praze, o sjezdu slovenského katol. studentstva v Nitře a projednány všechny naše aktuality. Dosavadní 4 výborové schůze dávaly cenné podněty k činnosti Sdružení. U příležitosti výstavy světového tisku v Pardubicích podnikli jsme tam exkursi za vedení dp. prof. Haufa. Jak mile na nás působilo, když jsme našli mezi tou spoustou časopisů, křiklavých obálek a nejrůznějších frakcí, »Jitro«, které se svým modrým křížem výmluvně katolíkům připomínalo jejich povinnost ke katol. tisku. Zástupci našeho SSS a zdejšího OSKM se sešli v neděli 12. listopadu, sdělili si své radosti i žalosti spolkového života a odhodlali se

k spolupráci, která bude prozatím spočívat ve vzájemné návštěvě podniků. Nejvýznamnějším bylo rozhodnutí, aby v lednu byl zřízen Sociální kroužek, společný pro obě organizace, do něhož budou též přizváni zdejší bohoslovci. Apologetické přednášky každý týden střídavě pro mladší a starší členy koná duchovní rádce Sdružení, vdp. kanovník Jan Černý. Do vánoc sejdeme se ještě na třech členských schůzích, které budou spojeny s přednáškami. 26. listopadu se hráli naši nejmlad-

ší členové pohádkovou hru »Kulíšek« a 10. prosince budeme konat mikulášskou zábavu. Přednáška P. Jakuba Demla byla 29. listopadu (z 8. listop., jak stojí v předcházejícím časopise Jitra, byla odložena). Krajský sjezd katol. studentstva v Hradci Králové bude po dohodě s ÚKSČs pravděpodobně 6. a 7. ledna. Na něm bude zřízena dívčí sekce při našem SSS. Zveme již napřed na tento sjezd okolní Sdružení co nejsrdečněji.
—m.

O nový sociální řád

*Resoluce z manifestačního projevu mladých katolíků
na Slovanském ostrově v Praze dne 28. listopadu 1933*

Mladí katolíci, shromáždění na Slovanském ostrově 28. listopadu 1933 na manifestační schůzi pro budování nového sociálního řádu, jsou si vážně vědomi, že řešení sociální otázky se pohybuje mezi dvěma krajnostmi:

mamonismem kapitalismu a bídou proletariátu!

Kapitál musí být donucen, a to jak pomocí soustavně školených jednotlivců a pevně semknutých svobodných společenských složek stavovských, tak především za rozhodné pomoci státu — k tomu:

aby svoje zdroje otevřel ve prospěch celku!

Toho chceme a musíme dosáhnouti společnou vůlí v solidaritě stavovské za společného postupu všech lidí dobré vůle.

Proto v rámci našeho programu v rozhodném zájmu na vybudování nového sociálního řádu vyhláshujeme:

1. Neústupný boj všem zbytkům liberalismu a i všem pokusům o jeho vzkříšení z mrtvých!
2. Rozhodný boj hmotářskému marxismu, který chtěl léčit křivdy liberalismu hrubým materialismem.
3. Slíbujeme zásady sociálních encyklik Lva XIII. a Pia XI. nejen všude šířit, nýbrž usilovat o uskutečnění zejména těchto jejich požadavků:
 - a) Odproletarisovat — proletariát!
 - b) Odstranit a do budoucna znemožnit třídní boj!
 - c) Obě zabezpečit vytvořením nové, křesťanským duchem naplněné organizace podle stavů (životního povolání)!
4. Za nám dostupné cesty k tomuto cíli pokládáme:
 - a) Studium; kroužky a pracovní kursy; sociální školy a sociální týdny.
 - b) Osvětovou práci chceme uvědomovat o škodách nepřátelských soustav, vštěpovat zásady křesťanského solidarismu a užitek křesťanského stavovského sdružování.
 - c) Stále upozorňovat na jedině bezpečný základ společenského řádu — náboženství!

- d) Neustále připomínati všem povolaným činitelům odpovědnost za nečinné přihlížení k bědnému, léta již trvajícimu stavu.
- e) Neústupně bojovat proti veřejné nemravnosti! Toť ono »opium«, o kterém se tolik mluví: v tisku, divadle, tanci a kinu!

5. Máme naději v úspěch? Splníme, co na nás jest a výsledek ponecháváme Prozřetelnosti! Že však jsme oprávněni důvěřovat, dokazují neočekávané události v mnohých zemích od doby, kdy vyšla encyklika »Quadragesimo Anno«!

Liberalismus je mrtev! — Marxismus zdrcen a odsouzen, a Pius XI. se svým programem uznáván a veleben!

Proto: Důvěřujme v Boha, modlitbě, práci a s Boží pomocí — osudy lidstva — jsou v našich rukou!

Cyrilo-metodějská hlídka

STUDENTSKÉ CYRILOMETODĚJSKÉ KROUŽKY. (CMK.)

Již s několika stran přišly na nás dotazy, jak si vlastně studentské CMK představujeme, a jak by mohly tyto kroužky pracovat pro ideu cyrilometodějskou. Proto několik praktických pokynů. Otázka by se dala řešit dvojím způsobem:

Rud', že místo SSS vzniká CMK, tedy mění se celé Sdružení, jež se stává členem ACM a zároveň ÚKSČs, anebo při trvajícím SSS se sdružuje kroužek zájemců o ideu CM v samostatný odbor, podléhající však ve všem místnímu SSS. O prvním způsobu byl již učiněn pokus v několika Sdruženích na Moravě, avšak tento způsob, který má ještě jiný důvod, není dosud důkladně promyšlen a upraven, proto jej pomíjím.

Druhý jmenovaný způsob je snadnější, dá se všude uskutečnit a lépe se v něm pracuje pro ideu CM, ježto sdružuje pouze zájemce. Těchto kroužků si blíže všimneme! Jak z předcházejícího vyplývá, není tento CMK zvláštním samostatným Sdružením vedle SSS, nýbrž pouze jeho samosprávným odborem. Řekl jsem samosprávným odborem! To znamená, že do určité míry se sám spravuje. Má svého předsedu a jednatele, volené členstvem, má samostatný jednací řád, jenž odpovídá účelu kroužku. Předseda je zároveň členem výboru SSS, kdež hájí své zájmy, podává referát o činnosti kroužku a pod. Kroužek má samostatné schůze s přednáškami členů a debatou z unionist. oboru. Občas ovšem má-li kroužek nějaký větší podnik: hodnotnější přednášku, výstavu, akademii atd., tak jej může pořádat pro celé SSS nebo i širší veřejnost. Jinak organizační záležitosti si upraví každý kroužek dle místního Sdružení. Nám se zde hlavně jedná o účel kroužku a o prostředky k jeho dosažení. —

Účel vyplývá již z jména, dlužno jej však blíže vymezit. K snadnějšímu pochopení rozdělím jej na body:

- a) Seznamovati členstvo s ideou CM a rozohniti je k práci pro ni.
 - b) Pracovati pro rozšíření ACM a idee CM.
 - c) Podporovati krajanské misie v zahraničí.
 - d) Pěstovati styky se slovanskými studenty.
- Jednotlivé body možno již přejmouti do jednacího řádu kroužků. Nemusejí tam být všechny, avšak prvé dva body nemají nikdy chybět.
- Nyní, jakých užít prostředků? Předně jsou nezbytné

schůze s přednáškami. Neznámá věc nikoho nezajímá. Rovněž idea CM, dokud bude našemu studentstvu neznámou, nerozhní je k práci pro ni. Můžete dáti do jednacího řádu, že každý člen si vypracuje ročně alespoň jednu přednášku z otázky CM a tu na schůzi kroužku přednese. Tak za rok se proberou na schůzích všechny hlavní věci. Na některé otázky si můžete pozvat nějakého odborníka. Takové přednášky by měly být pro všechno členstvo SSS. Měl bych zde podat návrh nějakých témat, avšak o tom až v příštím čísle. Zatím vás odkazuji na literaturu: Dr. Grivec »Pravoslaví«, Dr. B. Segeřa »Církev východní a západní«, obě obdržíte u »Akad. velehradské«, Olomouc, Salesianum, dále doporučuji časopis »ACM«, Olomouc, Wils. 16. Některé pokyny o ideí CM najdete v posledních dvou ročnících »Jitra« v naší hlídce.

K práci pro ACM odkazuji na to, co bylo napsáno o ACM v 1. a 3. čís. letošního ročníku. Podporovati ACM můžete jednak tím, že se stanete sami členy jeho a budete jej podporovat hmotně (20 hal. měsíčně, sbíráním známek a staniolu, neb alespoň modlitbami, odbíráním a četbou časopisu ACM). Spolek ACM má vlastně za účel praktické uskutečnění práce pro unii. O trojí unii pracuje ACM dle intencí zemř. arcibiskupa dra A. C. Stojana: O unii ve vlasti, o unii našich krajanů v zahraničí a o unii všech národů slovanských. Unie má státi na základě pravé víry Kristovy. Krajanské misie podporujeme již tím, že pracujeme pro ACM, který ročně vysílá do našich vystěhovaleckých území misionáře a české knihy.

Co se týká styků se slovanskými studenty, ty jsou již v některých sdruženích organisovány v zahraničních odborech. Sem však právem náleží, ježto celé hnutí slovan. studentů stojí na podkladě cyrilometodějském. Tyto styky se prakticky uskutečňují korespondencí a osobními styky o prázdninách. K tomu je nutná určitá znalost slovan. jazyků. Proto zájemci o tento bod studují některý slovanský jazyk. Adresy pro styk vám sdělí ústředí v Praze.

Ježto práce pro ideu CM. se zdá mnohým hodně abstraktní a nenašlo by se dosti zájemců o ni, může se obor zájmů rozšířit ještě o misie zámořské. Vždyť idea misijní: »Učte všechny národy...« je vlastně totožná s ideou CM: »...aby všichni jedno byli...« Informace pro práci misijní vám může podat čilé misijní sdru-

žení studentské v Praze-Bubenči, arcibiskupské gymnasium.

Zatím končím! Příště ještě několik pokynů. St. S.

B o z e t :

VESELÝ STUDENT.

Nebudte překvapeni tímto nadpisem v cyrilometodějské hlídce. Takový nadpis patří všude. I tam, kde běží o práci a obět. Radost, veselost, optimismus má být všude a pronikat celý náš život.

Čistá radost a svatá veselost podle onoho »Radujte se vždy v Pánu« má vyzařovat ze všech řečí a skutků. Čím více u studenta, na něhož se pohlíží jako na ztělesněnou radost, který bývá nazýván »kvetoucí nadějí vlasti«! Zdaž květy nejsou příjemným úsměvem, veselým smíchem rostliny? Tak i člověk má jim být podoben. Veseleho dárce miluje Bůh. Abych však nemluvil jen v abstraktních pojmech, chci ukázat, že tento ideál možno uskutečnit i v životě.

Krásný příklad katolického optimismu životního nám dali studenti, jejichž veselý smích už dávno umkl, ale jejich velkomyslná obětavost, zaretušovaná veselým, skoro humorným tónem, s jakým ji podávají, může nám být vždy příkladem.

Zmínil jsem se již na tomto místě o velkých mileniových oslavách roku 1863. Nikdo však neví, kolik obětavé lásky bylo potřebí k slušné výzdobě velehradské basiliky k jubilejnímu roku! Po tři léta se konaly sbírky na Moravě, v Čechách, Slovensku a Polsku. Mezi dárce ze všech stavů jsou i studenti (brněnští), kteří poslali velehradskému faráři Molitorovi svůj haléř vdovin. Slova veselých dárců, kterými svůj dárek doprovázejí, budtež zaznamenána:

»Ctihodný velebný Pane!

Je to chůze po tom světě, velebný Pane, kam se noha šine, všude kopřivy a trní. Přicházejí vagace, čili po nóbli česku prázdniny, avšak předchází je věčnost čtrnáctidenní, v nížto venku sucho, v kapse sucho, venku dušno, v mošně dušno, na rolích strniska, v kabeli sláma, smutné to dráma. Arci v šranku stávají knihy a za ty pár nových ukapne, však střešně nás lákaly již dříve a pivko z korbělíčku v chládku tak hezky se zunká, že nemohli jsme odolati, a — tedy knihy již — ty tam. Nemáme, jen kabát na těle a beranici se strápcem na půl čtrnácté na hlavě nasazenou. V této době trůchlotrůchlové, potu plné a penězochudé, odhodlali jsme se nicméně přispěvek i náš k svatému onomu účelu Vám odeslati, kojíce se pevnou nadějí, že od studentstva u Chudášovic a Kapsoprázdnic i malíčkost nepatrnou (4 zl. r. č.) laskavě přijmete. Více dáti nebyly s to všechny pytle, pytlíčky, kabelky, mošny a kapsa, každý trojník i na památku uschovaný musel z díry zaprášené ven, po půl novém a díravých patákách se to tak tak ponenáhlu slízalo, až počet tento Vám zaslaný se snesl.

Kdyby v našem malém kruhu (členové se zovou »Vlastenci«) aspoň tři neb čtyři Rotschildové byli, tou láskou k vlasti rozjářeni jako každý z nás chudášů, jistě již by stál dávno — dávno Velehrad v své krásě a vítal poutníků hejna nescíslná.

Však jak Bůh ochotně přijal halíř vdovy chudobné zbožně daný, nežli hřivnu nadutého boháče, tak zajisté i blažení patronové Moravy sv. Cyril a Metod na nebesích ochotně shlédnou na malý dárek

Vašich

s úctou k Vám hledících

několika vlasteneckých studentů v Brně.«¹⁾

¹⁾ Uveřejněno ve »Hvězdě Olomúcké« 1861 ze dne 10. srpna, č. 22.

Vy dávní studenti! Nevzpomínáme dnes Rotschildů, ale vzpomínáme vás, vaši radostné obětavosti!

ZA JÍMEJME SE O MISIE!

Vizte již na horách lépe nohy posla radosti, který zvěstuje pokoj, hlásá blaho, káže spásu... Neplatí plně tato slova proroka Isajáše o misionářích? O těch hrdinných a velkodušných mužích, kteří opustivše vlast a své přátele, odcházejí do nejvzdálenějších končin země, aby nejen pot, ale i krev svou cedili pro spásu duší? Všude na širém světě okruhu najdeme tyto reky lásky k blížnému. Na nejzazším severu projíždějí nedozírnými pláňmi sněhu a ledu, na lodkách objíždějí pohádkově krásné ostrovy jižních moří, najdeme je ve velkoměstech dálného východu i nejvzdálenějších ostrovech tichomořských, nelekají se žádných obětí, vyhledávají potulné kmeny v hlubokých pralesích, s křížem v ruce předstupují před domorodce, byť by to byli i nejstrašnější kanibalové, aby je sklonili pod sladké jeho lásky Kristovy. Kolik obětí, námah, nebezpečí musí vytrpět! Toho všeho však nedbají, neboť jde o duše, duše vykoupené krví Kristovou. Velké jeho »žizním«, jež zaznělo s výšin kříže kalvarského, rozplamenuje jejich srdce, takže jsou ochotni obětovati vše, co jen člověk přinéstí může, z lásky k duším. Tak stojí před námi muž pln svatého zápalu pro Krista, který jako vojevůdce bojuje proti mocnostem pekelným, jenž temnoty pohanství zaplašuje světlem nauky nejčistší, s níž přináší i kulturu hmotnou; je tak největším vzdělavatelem lidu a prokazuje lidské společnosti neocenitelné služby. Velké dílo misijní, velkodušnost a obětavost misionářů musí nás strhnouti k zájmu a smyslu pro misie, neboť tento táj v sobě velkou hodnotu výchovnou. Myšlenka na osud pohanických národů, »sedících ještě ve tmách a stínu smrti«, rozněcuje zářačně apoštolskou lásku. »Smysl pro misie rozšiřuje srdce, chrání a osvobozuje od sobectví. Starost o záchranu cizích duší roste i láska k vlastní nesmrtelné duši.« (Dr. Dietscheid.) Misie, jež jsou pokračováním díla Kristova, toť velkolepá apologie díla Jeho — Církve svaté. Jak podivuhodně vyplňují se denně slova Malachiasova: »... od východu slunce až na západ veliké jest jméno mé mezi národy; na každém místě bude obětováno a podávána bude jménu mému oběť čistá...« Krásné oltáře našich chrámů vystřídány prostými oltáříky, chudíčkými jako ty jesle betlemské, nouzově zřízenými na šrých pláních i hlubokých lesích, na všech stranách světa; všude však jedna a táž oběť novozákonní, krev Ježíšova, usmírující naše viny; a ve zbožné klanění pohřížení tu křesťané zemí kulturních, tam dítky přírody, synové kmenů primitivních. V misiích jeví se nám životní síla a vítězný postup Církve. Schopnost pojmuti v sebe všechny pleмена, národy a stavy a vésti je ke spáse, k prameni vody živé, zřejmě dokazuje její božský původ. Církev, jako milující Matka, stejnou láskou objímá všechny své dítky, nedbá žádných rozdílů třídních, národních, bere všechny na svou náruč, osvobozujíc je takto z nízkého pohanství, zoufalé pesimismu, aby je přivedla ke zdrojům života a napojila mlékem nejvznešenějšího učení, učení Lásky. Jak touží mnohdy ve své bezradnosti, ubohosti po vyšším světle, lepším učení, kolik obětí jsou ochotni podstoupiti; pro nedostatek kněží, prostředků, není to však v mnohých případech možno... umírají, hynou jako bloudící ovce bez pastýřů. Kolik to pro nás motivů k vděčnosti!

Jak krásné a povznášející obrazy skýtá nám dílo, pole misijní, poodhrmeme-li jen poněkud clonu, již je nám toto povětšinou zahaleno. Chceme-li ji však odhrnouti, dosáhnouti smyslu, pochopení pro misie, musíme se

s misijní myšlenkou seznamovat. Studentstvo jiných států je se svými organizacemi misijními daleko před námi. Hlasy domácí, volající nás na širé kolbiště misijní, zdá se, jako by zanikly bez ozvěny. Tu a tam osaměle se pracuje a mnoho se již vykonalo. Zůstaneme však za studenty ostatních národů? Vyrovnáme-li se jim v jiném, je na nás, abychom i na poli misijním hrdě se k nim přiřadili, neboť svým misijním rozkazem uložil Kristus misijní povinnost všem a pro všechny časy, tedy i pro všechny údy Církve v přítomnosti. as.

ZE SOVĚTSKÉHO RÁJE.

Dr. Algermissen ve své knize »Die Gottlosenbewegung der Gegenwart und ihre Überwindung« podává dopis ortodoxního biskupa, vyhnance na Soloveckých ostrovech. Dopis tento šťastně dostal se přes ruské hranice. Jest to div. Obvykle takové dopisy bývají censurovány. Biskup vylučuje v něm bídu a strašná utrpení vyhnanců. Slzy derou se do očí, když čteme: »Ke spánku místo postele jest mi dána úzká lať, takže na ní mohu ležeti, jen když ležím na bok. Mými společníky jsou zloději a vrazi... Všichni trpíme nedostatkem vody. Voda jest nám přivážena po železnici ze sousedního města. Nejhorší vězení bylo by palácem při srovnání s naším obydlím. Vši lezou po mně a nemám od nich ani chvíli pokoje. Třikrát denně musím svléci košili a vši vybrati. Má hlava rdí se krví od čerstvých bleších kousanců. O 6. hod. začínáme pracovat, ale jaká to práce! Nejtěžší a nejspínavější. Mým spolutrpitelem byl biskup R. z S., souchotinář v pokročilém stavu. Musel trpěti a zemřít v tomto hrozném prostředí.«

Tak hrozně trpí v Rusku biskupové a kněží. A proč? Bolševici by vám odpověděli: »Pro svou protistátní činnost.« U kněze rozumí se v Rusku protistátní činností vykonávání funkcí kněžských. Nezdá se vám, že v Rusku zavládla doba pyšných římských pronasledovatelů křesťanství v prvních třech stoletích naší éry? I tam vykonávání kněžského úřadu bylo pokládáno za akt protistátní a trestáno.

Inu, sovětský ráj!

O. B.

ZA STOJANEM

AKADEMIE NA OSLAVU VELKÉHO MORAVSKÉHO METROPOLITY

vyšla jako zvláštní otisk z časopisu »Orelská osvěta«, 1933, nákladem Orla čs., Brno, Francouzská 34. Upravil obětavý S. Velehradský. Cena 3 Kč.

Program:

1. Proslov: Za Stojanem — prostičký nástin bohatého života Stojanova a vyzvednutí myšlenky cyrilometodějské, která je jádrem jeho činnosti.
2. Už ho není! Obměna básně. Tajemná hra. — Vyjádřen hluboký dojem a těžký smutek, který dolehl na lid při zprávě o jeho smrti. Doprovázeno obrazem, působí pronikavě.
3. Morava truchlí nad smrtí Stojanovou. — Živý obraz s básní a zpěvem. — Velmi lehce proveditelné a hodně životné.
4. Antonín Pavelčík-Záhorský: U hrobu dr. Antonína Cyrila Stojana na Velehradě. — Báseň.
5. František Boh. Děřda: Za arcibiskupem dr. A. C. Stojanem. Báseň před Stojanovým obrazem.
6. Vítězství víry. — Živý obraz. Vyvolá hluboký dojem.
7. Stojan v nebi. — Živý obraz se zpěvem. Velmi dojemné.
8. Stojan a mládež. — Krátká přednáška. Úsek z jeho života, plného plodné lásky. Pěkně vyplní přestávku.
9. Stojan oroduje v nebi za mládež. — Živý obraz s modlitbou.
10. Stojan chrání rodinu. — Živý obraz opět s modlitbou.
11. Idea cyrilometodějská. — Živý obraz se zpěvem. Vděčné!
12. Stojanův odkaz. — Živý obraz s básní a zpěvem. K. Vřesovský: Jdi stále vpřed! — Bože, cos ráčil (sedmá sloha). — Papežská hymna.

Akademii vřele doporučujeme. Hodí se pro svou nenáročnost zvláště pro vesnice — jistě toho využijí studenti, kteří docházejí do školy. J. B.

Z dopisů

MILÉ KOLEGYNĚ!

Na svoje minulé otázky dostala jsem odpověď jen jedinou — a k tomu ještě jen všeobecnou. A to je právě to, co jsem nechtěla! To je právě to, že tolik jen »myslíme«, ale že v nás všech dohromady je tak málo v úle k činu.

Ona kolegyně v té jediné odpovědi píše: »Tvrdím, že dávat podpory v nezaměstnanosti, bez sebe menší práce za to, je nedůstojno člověka a znemravňující.« Ano, to je jisté. Můžeme říci, že nejen znemravňující, ale přímo nemravné, neboť se dělá věc lehkovážná, nedomyšlená, která je zbabělým útekem před důsledky vlastní neschopnosti. — Jenže! teď přijde otázka: Či neschopnosti? Kdybychom žili v absolutismu, pak by to byla neschopnost vládnoucího jedince (nebo několika jedinců) — ale demokracie je přece vládá všech všem. Pak tedy celý tento systém je vinou a neschopností nás všech, všech — bez výjimky a bezpodmínečně. »Jak to?« řeknete, »já přece nemám nejmenší konkrétní možnosti v tomto směru něčemu zabránit. Mně nezbyvá, než trpně nesouhlasit!«

Ne, naprosto nemáte pravdu. A v tom je ta strašlivá mýlka celé současné inteligence, že se domnívá, že jejím úkolem je sedět za kamny a mít co nejméně »zkušeností« ze současného života venku.

Pročpak vy, milá kolegyně, o jejíž inteligenci a energii svědčí nesporně i těchto několik řádek — pročpak se tak snadno přiznáváte, že nemáte »žádné zkušenosti« o věci, která tak snižuje důstojnost člověka, jak jste správně řekla? Což nevíte, že vše, co snižuje důstojnost člověka, snižuje i důstojnost jeho Stvořitele a že je nepopíratelné dílem Zla? — A vy si pěkně řeknete: »Zlo je zlo a nedá se nic dělat!« Hle, typická »zrada vzdělanců! Tedy si, prosím, jasně, velmi jasně uvědomte toto:

Kdyby si byli apoštolové a pak všichni věrozvěsti řekli: »Ti pohané žijí zcela nedůstojně na člověka a nemravně. My to víme — ale my to nerozřešíme, my můžeme tu a tam slovíčko říci — ale je těžko »bez zkušeností« a celkového rozhledu po věci něco dělat!« — Nuže, co by se bylo stalo? — Vidíte! Více už říkat není potřeba, sapienti sat.

Milá kolegyně, a vy všichni ostatní, probud'te se z le-targie slabé víry! Pochop'te svoji úlohu, úlohu apoš-tolů a věrozvěstů v současném novopohanství! Co má'te dělat? Ale, Bože můj — můj Pane, je to tak jasné a tak — nesnadné a odvážné — a tak nutné: jít mezi lidi, mluvit s lidmi nahorě i dole, přes zákaz, vydávající se cele v nebezpečí všeho druhu a hlásat: »Lidé, pomněte na svoji cennost, která vám naka-zuje, že musíte být živi čestně a mravně, že každý jed-notlivý z vás má nekonečnou cenu nesmrtelné duše a že se nejen nesmí, ale ani nemůže tato duše kupovat, anebo prodávat — protože je prostě nezaplacená! Uvědomte si svoji lidskou důstojnost, která není dů-stojností těla, ale důstojností duše. Nelpěte na životě hmoty! Nebojte se zániku — neboť není smrti! Sebeuvědomení člověka je jeho skutečným bo-hatstvím, nikoliv několik žebráckých grošů! Dožadujte se práce! Práce je dost a celý svět je dán všem lidem, ale nikoliv aby z něho těžili, nýbrž aby ho zdokona-lovali. Účelem každého člověka není žít — ale tvořit, hmotu světa přeměňovat podle své vůle.

Lidé, pomněte na cenu lidské bytosti! Jak zmatené jsou už vaše myšlenky, když si představujete — vy sprá-vcové lidských věcí, že je možno »kupovat lidi«? A jak myslíte, že pomáháte svým bližním, které jste oloupili (nebo nečinně přihlíželi k tomu, že tito jsou olupování) o možnost tvoření, plného využití jejich sil, — když jim za to poskytujete několik ve skutečnosti bez-cenných papírových poukázek na opatření takového množství potravy (o skutečném, křesťanském obchodě tu nemůže být řeči), které zabráni sice, aby neumřeli hladem, ale neumožní jim, aby lidsky, t. j. mravně žili! Ne, vy dobře víte, že nepomáháte, vy dobře víte, že jen zachraňujete! Ale nebud'te krátkozrací, palčivost ohně se nedá ochladiti foukáním chladného větru. Naopak.

Jest hodina dvanáctá pro obě strany. Omyly vyvrcho-lily! — Zbývá jedině návrat!«

Ano, toto je potřeba hlásat a k hlásání pravdy není potřeba žádné »zkoušenosti«, ani přehledu. Pravda je jediná; a v tomto směru zní takto: Když je nadpro-dukce žvin a surovin, ale jsou-li tak drahé, že je nikdo nemůže kupovat — pak nemůže příčinou krise být nic jiného, než to, že výrobce a spotřebitel jsou každý na docela jiné myšlenkové basi, jeden od druhého myšlenkově propastně vzdáleni. Tady pak nepomohou »praktické« zásahy, neboť jsou ab-surdností samy sebou! Tady je potřeba sblížit stanoviska a překlenout propast. Čím? Duchem a Pravdou. A Duch a Pravda sídlí ve vás, moje něžné, slabé dívky-kolegyně, ve vás každé jednotlivé, a snad mnohem a nepoměrně více, než v kterémkoliv věhlasném národo-hospodáři světa. Čím byla sv. Anežka Římská proti mo-hutnému imperátoru, vševládcí antického světa? Byla vítězem Pravdy. — Nemění, právě takový úkol čeká i na vás, na každou z vás, která bude opravdu na-plněna Láskou.

Prosím vás, přečtete si v minulém čísle můj dopis — a odpovězte mi znovu, ale víc a všechny. Odpovězte i na tuto moji odpověď. Nebojte se! Nedovím se nikdy vašeho jména, ani vy ne mého. — Přemýšlejte o tom, že žena byla vyvolena, aby přijala Ducha svatého — a dala nám Syna Božího — věčnou Pravdu. Matka Boží byla největší hrdinkou, jakou si možno představit. Myslíte, že se jí mohou líbit ufnukané slečinky — tře-bas by byly t. zv. »jemnými a citlivými« dívkami?

Vaše starší kolegyně.

Odpovědi adresujte vdp. redaktoru prof. D. Peckovi přímo.

NĚCO O JITŘE.

»Jitro* se lepší! Stoprocentně se lepší! Dnes je skvělé číslo!« Takové a podobné poznámky možno slyšet u nás v době, kdy se objeví mezi školními knihami nové číslo Jitra. Nezvyklý zájem a sympatie dokazují, že se Jitro skutečně všestranně zlepšilo. Avšak přece nutno něco vytknout. V Jitře bývají otištěny některé básně t. zv. »moderní poesie«. Je konečně lhostejné, jakého jsou snad obsahu neb formy, ačkoliv se studentský časopis nemá přeplnit sentimentalitou. Mládí prý je bláznivé, rádo se obírá erotikou, ale jsou snad studentské časopisy k tomu, aby do sebe pojaly a ukázaly všechny nasládlé nesmysly mladých srdcí? (Nevytýkám právě Jitru.) — Nehledíme-li k obsahu, nemůžeme naprosto souhlasit s hrozným pravopisem, kterým jsou psány moderní básně. Je to smutné a zároveň k smíchu, čte-me-li takovou »báseň« — veršování — bez jakýchkoli interpunkčních znamének. Příčina zvláštního novodo-bého pravopisu je snad dvojí. Bud', že jim chtějí mladí autoři na sebe upozornit — neupoutají-li jinak — nebo český pravopis prostě neumějí. Jinak to není možné. Takovým způsobem psaní se projevuje velice malá láska k české řeči a vlasti vůbec. Snad tomu nikdo nevěnoval a nevěnuje pozornost, musíme tedy my, budoucí české učitelky, rozhodně protestovat proti zlomyslnému ničení českého pravopisu. Jistě bude přání vyhoveno a nikdy se v Jitře neotisknou útvary pochyb. pravopisu. T., Č. B.

POZNÁMKA K DOPISU »NĚCO O JITŘE«.

Zadával jsem se až příliš mnoho na to T. v podpisu a přišlo mnoho myšlenek. Různé a divné, když jsem si uvědomil, že hoření malý článek píše budoucí učitelka z Č. B. — Ale, milá T., jak si vás mám před-stavit? Operujete s tak krásnými slovy — sentimenta-lita, erotika, nasládlé nesmysly, srdce, mládí — takřka bych řekl, že jste adeptkou moderní poesie. Ale to bych se hrozně mýlil, neboť to moderní veršování je bez interpunkce a to vy — jako budoucí učitelka — ja-zyka českého rádná třibitelka a brusička — naprosto zavrhuje a chudáky autory uznáte za hodny jen sou-citného smíchu. Nuže, jak z toho všeho ven?

Milá T. z Č. B. (snad bych si domyslel celé jméno), začneme ale hned se začátkem. Plně s vámi souhlasí mnoho našich studentů, že se Jitro líbí. To mě velice těší, vás tedy také. Druhý bod však mě proti očekávání také potěšil. Prohlížím-li letošní čísla Jitra, nacházím vždy jen jednoho autora, jenž se zřekl při svém »veršo-vání« interpunkčních znamének. Škoda ho. Vid'te, je to skoro hřích, to by p. redaktor neměl trpět, vždyť to uráží vašeho ducha gramatického. Ale jedno vám pro-zradím, co bych chtěl jenom vám pošeptat. Tím hroz-ným pravopisem píší i ti ubozí autoři, kteří dostali státní cenu za literaturu či speciálně poesii. Nechci vám vykládati něco o duševních a obrazových představách a pojmech, o podvědomí, o exklusivnosti spojení před-mětu a slova, o nové poesii, o univ. profesorech české-ho jazyka a pod. Poslání básníkovo je trochu vyšší než interpunkční znaménka. Tu erotiku a sentimentalitu to-mu ničím nemohoucím upoutati veršotepci z Jitra od-pust'te, on ví, jak vy si představujete erotiku jen jako přítmi, jako brodění se v nesmyslech, jako ul'ci a pod. — Milá T. z Č. B., smějme se spolu — divoce a slad-ce. Neříkejte však nikomu nic o erotice, sentimentalitě, o moderní poesii, neboť by se musel smát třebas s vá-mi — ale vám. Znáte jedno latinské říkáníčko? Si ta-cuisses, philosophus mansisses. Do jazyka českého přelo-ženo, zní následovně: Dívkeno, lidé budou myslet, že rozumíš poesii, nebudeš-li o ní mluvit, a nebudou ří-kat, že ti erotika nedá spát, nebudeš-li o ní theatrálně psát. — Nuže: Plaudite, cives! M. K.

A nos lecteurs de l'étranger.

INFORMATIONS SUR L'ACTIVITÉ DES ÉTUDIANTS CATHOLIQUES EN TCHÉCOSLOVAQUIE.

Nous commençons la seconde année de notre rubrique «A nos lecteurs de l'étranger», donnant les informations nécessaires sur les principaux événements dans le mouvement des étudiants catholiques en Tchécoslovaquie. Nous prions tous nos lecteurs de l'étranger, de ne pas omettre cette rubrique, qui seule peut donner une image exacte de tout ce qui se passe dans le milieu étudiant catholique en Tchécoslovaquie.

Congrès de la Jeunesse Catholique. Du 30 juin au 2 juillet, eut lieu à Prague, le Congrès de la Jeunesse Catholique, auquel prirent part les autorités ecclésiastiques, en tête de S. E. l'Archevêque de Prague, Mgr. K. Kašpar, ainsi que de hauts fonctionnaires d'Etat avec les ministres catholiques et plus de 6000 jeunes coeurs enthousiasmés, venant de tous les coins de notre Patrie: «Jésus-Christ, Centre de Vie-Jésus-Christ, Centre de Travail» fut la devise et le thème de toutes les séances et discussions du Congrès, qui, ayant renforcé le sentiment religieux de tous nos jeunes, fut terminé par un cortège solennel et splendide et c'est pour la première fois d'après-guerre, que les rues de Prague retentirent sous les cris puissants et énergiques de notre long défilé étudiant: «Nous luttons contre l'immoralité!», «Remettez les Crucifix dans nos écoles et faites régner dans notre pays catholique le Christ-Roi!» Le cortège fut terminé par un Te Deum solennel et en plein air, servi par S. E. l'Archevêque de Prague et c'est là que nous fîmes unanimement et à haute voix, la promesse au Christ, de ne jamais l'abandonner et faire revenir à Lui ses troupeaux égarés. Cette manifestation publique de notre catholicisme a remporté ses fruits et continue à réchauffer les coeurs refroidis de ceux qui ont eu la faiblesse de l'abandonner.

Congrès des Etudiants Catholiques Slaves. Du 22 au 27 juillet, eut lieu à Poznań, en Pologne, le IVème Congrès des Etudiants Catholiques Slaves, auquel prirent part les délégations nationales des pays slaves: Pologne, Yougoslavie (Croates, Sloènes), Tchécoslovaquie (Tchèques, Slovaques), Ukraine. A l'inauguration du Congrès prirent part les autorités de la ville, en tête de S. Em. le Cardinal-Primat de Pologne, Hlond. Les conférences traitèrent sur la crise mondiale et les moyens du catholicisme slave d'y réagir, en ayant pour base les principes des Encycliques papales et surtout sur le travail unionistique. Le prochain Congrès (Vème) des Etudiants Catholiques Slaves aura lieu à Prague, en juillet 1934.

Congrès de Pax Romana à Luxembourg. Le XIIIème Congrès de Pax Romana, eut lieu à Luxembourg, du 5-11 août. «Tenu pour célébrer le centenaire de la fondation des Conférences de Saint Vincent de Paul, par Frédéric Ozanam, il insista auprès de tous les étudiants catholiques pour qu'ils se dévouent à l'action sociale». Les connaissances précieuses remportées du Congrès, nous serviront à fortifier davantage la formation sociale de nos étudiants, en les informant sur la grande nécessité d'une activité charitable, adaptée aux exigences et aux conditions de la vie moderne. Nous sommes heureux de voir fondé le sous-secrétariat social de Pax Romana et nous ferons tout notre possible

d'y collaborer de notre mieux, afin de fortifier et raffermir l'activité sociale de tous les étudiants catholiques. Je suis heureux de pouvoir remercier le Comité Directeur de Pax Romana, de nous avoir accordé l'honneur d'organiser le XVème Congrès jubilaire de Pax Romana en Tchécoslovaquie et de nous avoir donné la seconde vice-présidence de Pax Romana. La présidence du Congrès de Prague, a été aimablement acceptée par S. E. le dr. Rückl, chambellan du Pape et Représentant du Patriarche de Jérusalem. Nous avons déjà commencé les travaux de préparation du Congrès et nous espérons arriver aux meilleurs résultats. Nous faisons une propagande active du Congrès-Pèlerinage à Rome et nous espérons y joindre un grand groupe de nos étudiants, qui d'ailleurs ont été parmi les premiers à se rendre annuellement dans la Ville Sainte, lors de notre premier pèlerinage en 1930. Cette année-ci, ce sera notre IVème pèlerinage traditionnel.

Jubilé de Nitra. En août, la Slovaquie célébra solennellement le XIème centenaire de la fondation de sa première Eglise chrétienne à Nitra, bâtie par le duc Pribina. Ce jubilé, organisé par nos frères slovaques et sous le protectorat du gouvernement, eut l'aspect d'un jubilé national et fut une grande et digne manifestation de l'unité tchécoslovaque, basée sur le catholicisme. Après le Congrès de la Jeunesse Catholique, ce jubilé fut un second document de la force chrétienne et uniquement catholique de notre Patrie.

Semaine Académique à Prague. La rédaction de la «Revue philosophique», en collaboration avec nos Associations universitaires, organisa à Prague, du 30. IX.-6.X., une Semaine d'études, à laquelle nous eûmes le bonheur d'entendre les conférences de plusieurs capacités étrangères, entre autres: le docteur St. M. Gillet, général des Dominicains, le professeur R. Garrigou-Lagrange, le professeur Muckermann S. J., M. Paul Claudel ne pouvant pas assister, envoya sa conférence, qui fut lue. Les succès de cette Semaine d'études, étant plus que grands, elles seront organisées chaque année.

Congrès liturgique. En août, eut lieu à Prague un Congrès liturgique, en présence de toutes les capacités ecclésiastiques et laïques du pays.

Nos amis Slovaques reçus par le Président de la République. Le président de la République, T. G. Masaryk, reçut en audience les représentants de la Fédération Slovaque des Etudiants Catholiques et voulut s'informer sur l'état du mouvement étudiant catholique en Slovaquie, ainsi que sur le XVème Congrès de Pax Romana en Tchécoslovaquie. Le XVème anniversaire de la République. Le 28 octobre, le jour de la fête nationale, toute notre Patrie célébra unanimement et sur tout son territoire, le XVème anniversaire de la Tchécoslovaquie. A ces manifestations se joignirent aussi les étudiants catholiques.

Ladislav Pospíšil,

Président de la Commission pour l'Etranger.

MEZINÁRODNÍ POUT PAX ROMANY DO ŘÍMA. Místo obvyklých kongresů Pax Romany bude letos uspořádána mezinárodní pout katol. studentstva všech národností ve dnech 28. března až 5. dubna 1934 u příležitosti oslav zakončení Svatého roku. Naše studentstvo, které vypraví letos již IV. tradiční pout, připojí se k ostatním delegacím a zúčastní se i zasedání sekretariátu pod předsednictvím čestného předsedy Pax Romany Msgra Bessona a za účasti vysokých hodnostářů vatikánských.

OBNOVA, organizace katol. studentstva ukrajinského, zaslala všem studentským organizacím memorandum, ve kterém ostře protestuje proti nesnesitelnému režimu, který panuje v Sovětské ukrajinské republice. Během minulé zimy a jara obyvatelstvo velkých zemědělských oblastí ukrajinských, zbavené skoro úplně normálních potravin, živilo se jen kůrou, travou, potkany a psy. Úmrtnost v tomto kraji je přímo katastrofální. Šílenství a lidojedství zachvátilo úplně celou zem. Odpovědnost za tuto strašnou situaci nesou sovětské úřady, které vyrvaly hladovějícímu lidu obilí až do posledního zrna, aby jím mohly zaplavit zahraniční trhy. Ukrajinský lid volá o pomoc a dožaduje se vytvoření samostatného národního státu.

LES EQUIPES SOCIALES. Upozorňujeme naše sociální kroužky na jeden z nejlepších sociálních časopisů mladých ve Francii, Les Equipés Sociales, 3, Rue de Luynes, Paris VIIème, kde naleznete informační a prakticky velmi cenné články o provádění sociální charity, tak nutné v dnešní těžké době, kdy tisíce věřících zapomíná ve své bídě na Boha. Z posledního čísla vyjímáme úryvek z textu Jeana Boého, velkého přítele lidu a obětavého rádce sociálních kroužků studentů: »Nedá se říci: Dejte chudým, bylo by to urážkou pro toho, jež natahuje ruku. Povinnost nám velí, pokládati chudáka za svého bratra a milovati ho jako bratra. Potom nezbyvá, než dát mu to, čeho potřebuje.« — »Buržoasie... i ta nejlepší, vychovávala vždy svoje děti, aby nenáviděli chudé. Dítě ulice jest výrazem, kterým matky označují svým synům to nejspínavější na světě.«

VERITAS. Sdružení katol. studentek na pařížské universitě vydává časopis Veritas, 5, Rue des Ursulines, Paris Vème, s informačními články a hnutí katol. studentek ve Francii a o jejich spolupráci v misijních, sociálních a exercičních odborech. Poslední číslo přináší referát o mezinárodním letním táboře katol. studentek ve Villa-sur-Evolène, uspořádaném Pax Romanou, kde se konaly porady o vzájemné spolupráci na fóru mezinárodním za účasti delegátek těchto států: Anglie, Belgie, Československa, Francie, Holandska, Maďarska, Německa a Švýcarska. Organizováním byla pověřena sl. Marie-Mathilda Bühlerová, obětavá předsedkyně švýcarské federace katol. studentek.

LA CROIX. Náš zahraniční odbor dostává již téměř celý rok zdarma největší katolický deník ve Francii, La Croix, 5, Rue Bayard, Paris VIIIème. V posledních číslech je zajímavá studie poměrů v SSSR. od kněze Picarda de la Vacquerie, který byl letos v Rusku. Velmi charakteristické je jeho poznání: »Jestliže Lenin, bůh komunistického Ruska, má své obdivovatele, kněze a mučedníky, v tomtéž Rusku má své obdivovatele, kněze i mučedníky Bůh všech lidí a časů.«

PAX. Tento měsíčník mladých katolíků z Vilna, Wilno, universita, přináší referát o IV. kongresu slov. katol. akademiků v Poznani, ve kterém upozorňuje na nutnost výměny slovanských katol. akademiků. Ip.

LES JEUNES D'ALSACE. Organ katol. mládeže elsaské (týdeník), Strasbourg, 27, Rue des Juifs, přinesl

pěkný referát o oslavě 30. jubilea založení této organizace katol. mládeže. Výmluvně charakterizuje poměry v této zemi resoluce proti pokusu o úplnou laicisaci škol. Shromážděná katol. mládež žádá od nově utvořené vlády okamžité odvolání obězníků, zavádějících laicisaci, na důkaz loyality ke katolickému Elsasku.

Katolická elsaská mládež je organizována ve 300 spolicích, 500 odborech a má 40.000 aktivních členů. Byla založena na obranu katolictví proti útokům tajných i veřejných loží zednářských.

AKADEMISCHE MONATSBLÄTTER. Organ katol. mládeže akademické v Německu, vydávaný v Mnichově, Schönfeldstrasse 11, přináší projev vůdce organizace dra K. Hanka, »Unser Weg«, který nejlépe ukazuje, jak katol. studentstvo německé dovedlo se rychle přizpůsobiti novému režimu v Německu. h.

ZAHRANIČNÍ ODBOR se ustavil na schůzi 20. října t. r. v koleji Arnošta z Pardubic. Předsedou zvolen kol. L. Pospíšil, tajemníkem kol. A. Hhrdý a členy výboru: kol. A. Jaroš, F. Bruna a kol. M. Líbalová. Zahraniční odbor převzal všechny přípravné práce budoucích kongresů, Slovanských akademiků v Praze v r. 1934 a Pax Romany v Československu v r. 1935.

STYKY S FRANCOUZSKÝM KATOLICKÝM STUDENTSTVEM. Jako vloni, tak i v tomto správním roce bude Zahraniční odbor zprostředkovávati pobyt francouzským studentům v Československu, kteří za byt a stravu jsou ochotni vyučovati naše studenty francouzsky. Pokusíme se též o to, aby našemu studentstvu byl umožněn lacinější pobyt ve Francii o prázdninách. Zatím vyjednáваме v tomto směru s organizacemi francouzských studentů.

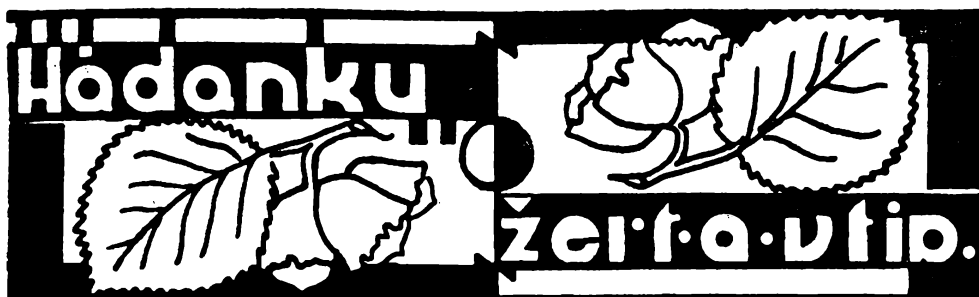
LETNÍ TÁBOR U ČERNÉHO MOŘE. Bude pravděpodobně pro naše katolické studentstvo organizován v chlapeckém internátě Sa'nt-Michel ve Varně v Bulharsku. Celkový náklad jednoměsíčního pobytu i s cestovným nebude přesahovati 1000 Kč. Bližší údaje budou uveřejněny v příštím čísle.

RÁMCOVÝ PROGRAM KONGRESU SLOVANSKÝCH KATOL. AKADEMIKŮ V PRAZE. Byl vypracován prozatímní program kongresu Slovanských katol. akademiků a seniorů v Praze, který připravuje ÚKSCs. spolu s českým seniorátem na 1.—7. července 1934. Bude následovati těsně po pracovním sjezdu katol. intelligence. Kongres bude se odbývati v Praze, na Velehradě, kde bude uspořádán unionistický kurs a v Olomouci, kde bude oficiální zakončení.

I. SJEZD JIHOAMERICKÝCH STUDENTŮ KATOLICKÝCH V ŘÍMĚ. Sekretariát jihoamerických studentů katol., který byl založen před dvěma lety, se sídlem v Mexiku, svolává spolu s Pax Romanou všechny delegáty jednotlivých organizací na svůj první sjezd do Říma, od 10.—29. prosince t. r. Jihoameričtí studenti podniknou po kongresu studijní cesty evropskými státy.

Studenti!

Dostáváte do rukou nové číslo »Jitra«. Doufáme pevně, že se vám »Jitro« již líbí. Hledíme vám je přiblížiti co nejvíce. Buďte vděční tedy svému časopisu. Dnes již můžete nabídnouti »Jitro« studentům všem. Rozšíření »Jitra« znamená rozšíření naší akce. »Jitro« stane se dnes již přímou tribunou našich mladých katolických úderníků. Nebojte se slova, neustupte před činem. Nechť je »Jitro« tak odvážné, jako je odvážný náš nástup. Pište do »Jitra«!

Příspěvky, řešení a veškerou korespondenci, týkající se této rubriky, přijímá: Vojt. Maňoušek, redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava.

22. Přesmyčka. Všem D. J. Šit.

Trojí dar cti! (c = č)

23. Lištovka. - Pořadateli věnuje S. A.

		1	6	2	4	7
k	l	t	o	a	d	u
s	ch	h	o	o	e	d
e	ž	í	b	s	d	á
m	r	n	o	e	p	v
u	ž	o	s	d	a	e
e	d	v	o	ň	m	n
e	í	e	n	s	v	o

24. Záhadný nápis. - »Kvartán.«

Žal u Gymy. — Dareus.

25. Rebús. Cid, Tišnov.

$$\begin{array}{r} Z \ 1000 \\ \hline NL \ 100 \end{array}$$

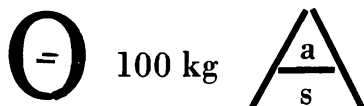
26. Pravěkovka. - Cyril Tichý.

Je ráda jedna mladá,
že káva je hodně pravěká.

27. Přesmyčka (film). - Beatrice.

Sytí Nil Labe?

28. Rebús. - K. Jurák, Olomouc.

29. Číslovka s háčkovkou. - Józsa.

ženy jméno, potupa, 1232,
v souzvuče je krajina 1232.

30. Rebús. - »Kvartán.«

S LLL

2. Návod k tvorbě a řešení hádanek.

I. ŠACHOVĚ. - Koníček se zakládá na skocích koníka (jezdce) na šachovnici. Koník skáče na ni šikmo přes jedno pole v okruhu pěti polí. Vyjeme-li tedy z některého pole ve středu koníčka, je vždy možných 8 skoků. O tom, který skok z těchto 8 máme voliti, přesvědčíme se ze zůvislosti slabik, jež jsou na příslušných polích vyznačeny. Skoky koníčka spojíme čarami, které tvoří obrazec. Úplná síť koníčků. obrazce je zpravidla souměrná buď dle osy hlavní (svislé), neb osy vodorovné, někdy os obou.

		22	5		
23	32	27	10	15	6
26	21	24	7	4	9
33	28	31	14	11	16
30	25	20	3	8	13
19	34	29	12	17	2
		18	1		

31. K řešení koníčka na téma:

»Hřbitove, hřbitove, zahrado zelená,
co do tebe seji ta drahá semena!
Padají, padají, ale nevycházejí,
snad je ti hrobaři hluboko sázejí. ...«

Upravte obrazec. Zášlete s řešením hádanek.
(Příště dále.)

Pro »Jitro« vyhrazeno ze Sborníku Vtip se!

Spisek je pro čten. »Jitra« za sníženou cenu Kč 5.— místo Kč 9.—. Objednávky u pořadatele. — Bohatý obsah, foto, články o hádance, soutěže a mnoho jiného.

*

Listárna hádanek: Za došlé příspěvky díky. Vítám všechny, na dopisy odpovím. Jen víc...

Řešení hádanek z č. 1., 2. a 3. zašlete najednou do 5. prosince na moji novou adresu! (3 odměny vylos. hádankářům-řešitelům, 1 odměna nejpilnějšímú přisp. za 1.—3. číslo.) Čekám hojnou účast.

všem

soutěž

na nové

odznaky

Ústředí katolického studentstva čl. Praha II.,
Spálená ulice 15

vypisuje soutěž na nové odznaky pro katol. studentstvo

PODMÍNKY:

soutěž je všeobecná
t a j n á.

Návrhy jest zaslati jedenkrát ve skutečné velikosti,
jedenkrát ve zvětšené velikosti a udati materiál a barvu.

CENY 1. cena 200 Kč, 2. cena 150 Kč, 3. cena
100 Kč. Soutěž končí 31. prosince. Návrhy zašlete na
Ústředí katolického studentstva čl. Praha II., Spálená 15.

Již brzy

začne se opět vybírat

mikulášský dar

pro katolické studentstvo.

Zakladatelem jeho je zesnulý
pan arcibiskup dr. ANT. CYRIL STOJAN.
10. výročí jeho smrti uctíte nejlépe sbírkami
na Mikulášský dar a příspěvkem na ně.
Obracíme se na příznivce našeho hnutí.

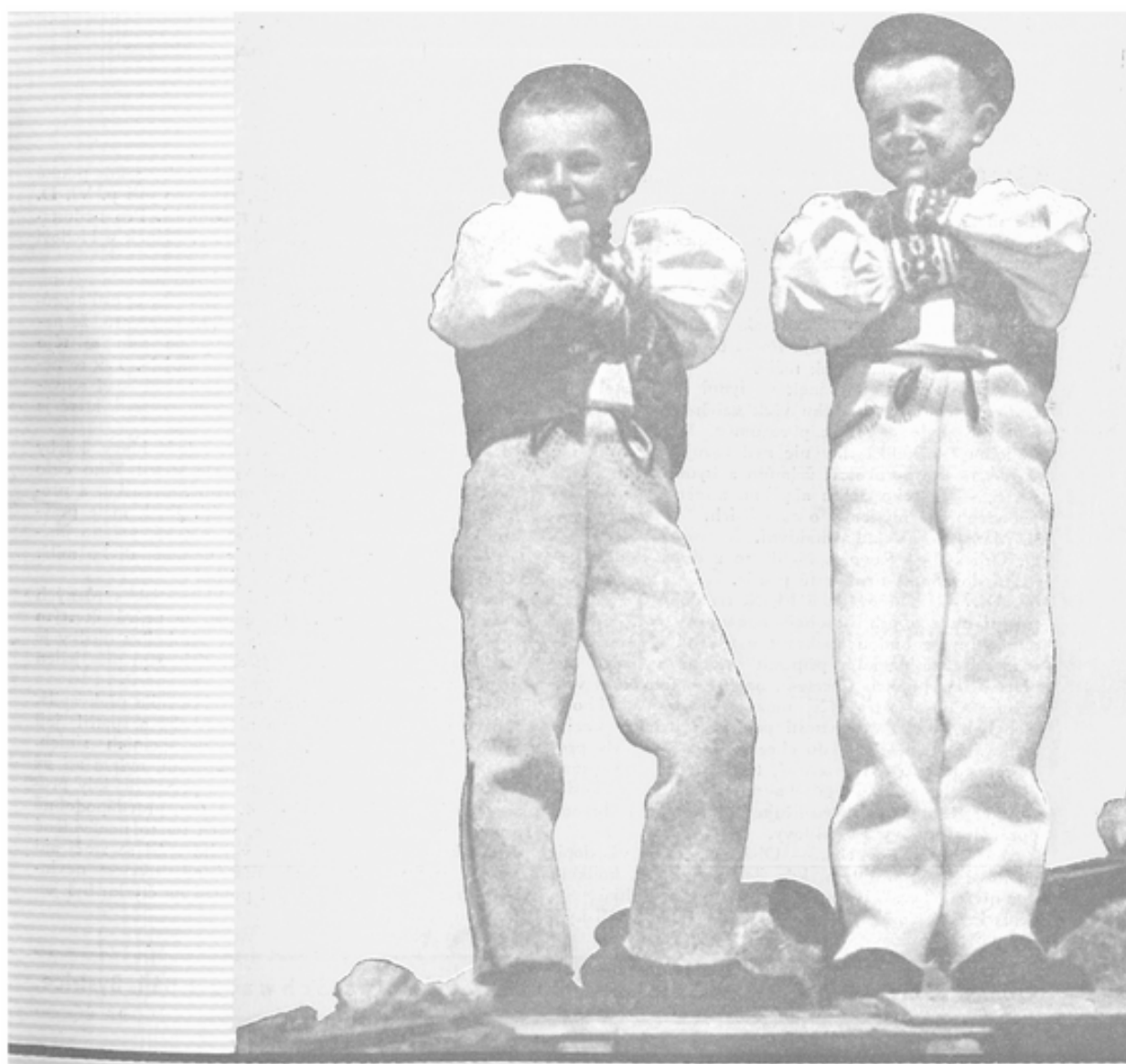
Katoličtí studenti — budoucí katolická inteligence potřebuje Vaší pomoci!

Vyšlo dne 1. října 1933. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého
v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpo-
vědný redaktor JUC. Emil Zavadil. — Užívání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů
v Praze pod č. 264.300-VII, ze dne 29. listopadu 1929.

roč. 15

čís. 5

jitro

Jitro mladému Slovensku • V Praze v lednu 1934

Jitro

vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon číslo 44.910. Číslo účtu u Poštovní spořitelny 206.271. — Předplatné: pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. Kdo si ponechá dvě čísla, jest považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti.

Redaktor

Hlídkové

Z OBSAHU

5.

č í s l a

prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“.

Redakční uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

Uzávěrka pro č. 6. 16. ledna 1934.

zprávy zasílejte redakci do Prahy.

Dr. M. Bugár: Niečo o pomere Čechov a Slovákov. — Dr. B. Chudoba: Izrael medzi námi. — P. G. Hlbina: Dvě básně. — K. K. Geraldiny: Za zdravú generáciu. — B.: Spolok sv. Vojtecha. — V. Zima: Poesie a mládí. — J. E. Bor: Subjektívny problematik a melancholik. — Básně. — Hlídky. — Dopisy.

Zprávy dopisovatelům:

Zaslal-li někdo příspěvek a neodpovídám mu na tomto místě, znamená to, že příspěvek jest přijat a bude podle možnosti zařazen.

B. Vřesovický. — Theologicky nepřesné. Musil bych mnoho měniti.

I. Nadezd'a. — Dřívější pokusy, jak se mi zdá, byly lepší.

F. H. — Dosti slibné náběhy, ale zatím se nehodí.

O. P. — Básně nevyhovují. Próza by ušla, ale je příliš dlouhá a místa máme tak málo.

—ek, Esperanto. — Článek vyplynul z chvalitebného nadšení pro věc. Nesdílím však vašeho názoru, že by esperanto bylo cestou k porozumění liturgické latině. Podobnost několika slov nic nedokazuje. I latiník má co dělat, aby porozuměl žalmům a hymnům.

M. S. — Všecko dobře a pěkně míněno, ale jsou to jen všeobecné myšlenky o exerciciích.

B. Marell. — Velmi primitivní.

Q. Orlický. — Rovněž. Nejde to z duše. Pouhá formální dovednost není ještě poesie.

VI. Dš. — Odpověděl-li M. K. na dopis T. z Č. B. trochu ostře a příliš osobně, nenapraví se to tím, že jeho vtipy se budou opakovat v »Jitru« s jinou adresou. Zásadně nemohu připustit osobní výpady. Šlo přeci o interpunkci. Chcete-li, napište o tom něco věcného. Co se Nitry týče, může se rozlišovati, libo-li. Nebyly-li nitranské slavnosti projevem jednoty Čechů a Slováků, dobře, ale kdo chce tvrditi, že nebyly projevem jednoty československé, totiž státní? Řekl snad Hlinka něco proti integritě a státní jednotě československé? Jste právník, rozlišujte dobře! Není důvodu opravovat zprávy Pospíšilovy.

c m 33 »Jitro« novotaří. — Obávám se, aby váš dopis nevnášel souvislosti tam, kde jich není tolik, kolik se domníváte. Ty věci jsou příliš bolestné a křehké — a příliš krásné, smíme-li věřit některým velmi vzdělaným

čtenářům »Jitra«, abychom je traktovali jako pouhé kuriozity. Co ostatního se týče, vizte, co píše p. VI. D. V. Z. — Děkuji za horlivou spolupráci. Pro nedostatek místa byly některé věci odsunuty. Článek o Hellovi jistě též přijde na řadu.

A. Rovenský. — Já jsem na tom sjezdu nebyl a nevím, co se vykríkávalo. Pakli delegace ÚKSČs. opustila průvod, jistě měla své důvody. Vytýkáte referentu, že necituje hesel, jež byla vykřikována, ale sám se téže chyby dopouštíte, neboť je také zamlčujete. Tak se nedomluvíme. Pochopiti Slováky neznamena snad schvalovati všechno, co dělají. Váš list zašlu Ústředí, které je asi lépe informováno.

M. V. L. — Bylo by škoda vaší mladé hlavy, kdyby se na ni něco hrnulo. Máte vy ale štěstí! Toto číslo musí, pokud možno, býti vyhrazeno Slovensku, a proto i rubrika dopisů se musí omeziti. Jinak máte pravdu. Váš dopis pošlu tomu, koho se týká, vašeho jména se nedozvím, takže se vám nic nestane, dívka milá. V. Rak. — Raději něco veselejšího!

Nová obálka »Jitra« se velmi líbila, jak s různých stran redakci oznámeno. Okolnost, že právě čtvrtým číslem nastala změna, způsobila, že symbolika obálky je studenttější, než autoři zamýšleli. Tak nám píše jeden čtenář z Prahy:

Nová úprava obálky »Jitra« mě velice mile překvapila. Obzvláště, když jsem se na ni zahleděl a spatřil její symboliku, prodchnutou životem ve školních síních. Ti, kdož ji navrhli, byli jistě inspirováni, ovšem asi již jen vzpomínkami z onoho dusného prostředí, kdy profesor zná jen jednu číslici — 4. A ten, pravděpodobně student a sportovec na obálce, patří na to nenáviděné číslo okem zachmuřeným, a v jeho tváři se zračí ani ne tak pomstychtivost, ale nemá odevzdanost nevinného trpitele. Či ten zdrcující pohled na čtyřku byl jen pouhou souhrou osudu?

Dr. Miloš Bugár:

Niečo o pomere Čechov a Slovákov

Hovoriť dnes o pomere Čechov a Slovákov znamená určitý pojem, ktorého semienka sa rozsievaly už hodne dávno pred prevratom, z ktorého vyrástla krásna a pevná lipa československej vzájomnosti, do ktorého sa nám žiaľ Bohu po prevrate a obzvlášte v posledných dobách násilne zarýva rozvratný červotoč. Jak Česi, tak aj Slováci cítia a sú presvedčení, že obzvlášte v novom štátnom útvare — republike Československej sú na seba odkázaní, že od ich vzájomného pomeru závisí osud a sila tohoto štátu. Toto vieme. Hľadáme cesty úprimného sblíženia, hlavne v žurnalistike štátotvorných politických strán, taktiež i politickej činnosti niektorých strán, avšak v celku tento pomer neni ešte vyjasnený a sblíženie neni tak upevnené, aby sme mohli spokojne založiť ruky v klín a ponechať nahodilému osudnému vývoju naše spoločné bytie. Je mi zvláštnou radosťou konštatovať, že práve československá strana ľudová bola jediná zo všetkých štátotvorných strán, ktorá sa odvážila už po prevrate, ale hlavne od r. 1925 — po parlamentných voľbách pracovať jak organizačne, tak aj tlačou pod názvom »Československá« čo malo byť a je výrazom ideálu sblíženia Čechov a Slovákov, v prvom rade katolíkov, kresťanov nielen na poli cirkevnom, ale aj štátno-politickom. Československá strana ľudová za to aj bola a je najviac napádaná pre svoju otvorenosť zo strany tých Slovákov, ktorí si nepravajú úprimného sblíženia — (nie splynutie, to nemám ani ja na mysli) s národom českým.

Tvôrcovia nášho štátu, jak na strane Čechov, tak i na strane Slovákov prežívajú teraz trpké zklamania, že pomer medzi Čechmi a Slovákami miesto toho, čo by sa bol už po 15 rokov úplne vyjasnil a dva národy sa sblížili, badajú o veľ'a väčšiu chladnosť, ba snáď odpor, než aký bol v dobe starej monarchie. Toto však nemusí zarmucovať mladú generáciu českú, ani slovenskú, lebo nedorozumenie a rozkoly hlavne na poli hospodárskom a sociálnom sú vedomé pripravované protivníkmi jak národa českého, tak i slovenského. Je nutno, chceme-li vyriešiť otázku úprimného sblíženia Čechov so Slovákami, riešiť ju v prvej rade na poli hospodárskom a sociálnom, pretože otázka chleba, existencie, strach pred budúcnosťou je najlepšou zbraňou v rukách nepriateľov československej vzájomnosti a štátu, ktorí huckajú, obzvlášte našu generáciu slovenskú, že nebude mať žiadnej budúcnosti, keď Česi budú rozhodovať o existenčnej budúcnosti slovenskej generácie. Táto demagogia vyvolávala kde, tu výbuch, ale dnes sa šíri už hnutie spolupráce, pri ktorej sblíženie

nastane a musí nastať, ak sa chceme zachrániť! Toto sblížovanie musí sa diať tak, aby neurážalo ani náboženské, ani národné cítenie Slovákov. Slováci musia sa zas s uznaním dívať na Čechov a nepovažovať ich za dákych ujarmiteľ'ov Slovenska, alebo lupičov existencií. Slováci musia uznať veľké dielo, ktoré sa pomôcou Čechov vystavalo jak na poli národohospodárskom, tak i kultúrnom na Slovensku od prevratu. Slovákom, obzvlášte katolíkom treba sa horlivejšie účastniť na konštruktívnej práci, pri ktorej sa jedine môžu láskou sblížiť s Čechmi. K tomu nás vychovávať musí škola, do ktorej musí byť vznesený výchovný duch zdravého, štátotvorného nacionalizmu. Je nutné, aby duchom, ktorým má byť presiaknutý každý Čech a Slovák inteligent. Od Čechov musíme očakávať väčšie porozumenie vôči ľudu slovenskému, prispôsobenia sa k nemu obzvlášte pri styku v úradoch. Na Slovensku je nútno pestovať ať živší a úprimný spoločenský styk medzi rodinami českými a slovenskými v každodennom živote. Pomery tieto sa nevyriešia s dákyim novinárskym stĺpcom, s literárnou knihou, alebo prednáškou, ale len v praktickom živote, trebárs na celkom malicherných veciach, ktoré sa hlbšie zarávajú do duše prostého človeka — do duše nás, než učené prejavy, alebo epochálne tvorby, na ktorých široká pospolitost' neni tak priamo účastnená. Starí nás založili Čsl. republiku, my mladí si ju musíme budovať a udržiavať. Práca naša bude tým snadnejšia, čím viac úprimného porozumenia bude medzi Čechmi a Slovákmí.

Dr. Bohdan Chudoba:

Izrael mezi námi

Takový je rozdíl mezi Židem a Arabem, jako mezi jejich zraky. Oči služebníků pro-
rokových srší doma chytrostí a v cizině, ve velkých evropských městech, jsou sebevědo-
mé, někdy klidné, častěji pohrdavé. A Arab jako student v Oxfordě nebo Cambridgi,
v Paříži nebo v Londýně, připodobňuje velmi rychle i svůj zrak zraku evropskému, který
snad my, právě proto, že jej nosíme, nedovedeme dobře popsat. Ale oči Židovy jsou
stigmatem Izraele. Potkávám jich denně mnoho. V bodajících a vířících světlech bulvá-
rů se otvírají jako neklidné hloubky, říkají samy beze slov, že je jim zima, a snad též,
že mají strach. Otvírají dveře obchodů a zůstávají stát u dveří; měkkou němčinou nabí-
zejí svůj časopis. Prodavačky jim nerozumí, natož aby rozuměly těm klikyhákům nema-
zorované abecedy; neviděl jsem, že by si někdo ten časopis koupil. Ale Izrael žije a plíží
se dál; možná, že ani nic jiného nečeká. Vždy jen otevřené dveře, přede mnou, za mnou,
nikdy jich za sebou nezavru. Ani ty dveře mezi Francií a Německem, kterými je před
chvilí hnál strach, nejsou zavřeny, je možno vrátit se tam jako americký občan. Ba je
možno vrátit se do Španěl se slávou Alberta Einsteina, který dokonale zvítězil nad veš-
kerou inkvisicí.

Je ovšem ještě druhý Izrael, zdánlivě druhý Izrael. Sedí právě před námi na vytopené
terase pařížské kavárny, jeho paní má klenoty z ulice de la Paix a on sám je tvůrčí jako
president Roosevelt, má důkladné teorie a vítězné přesvědčení. Je si jist přepychovou
večeří v avenue de Marigny a jistota ho svádí k mnohomluvnosti. Ale běžte a zeptejte
se ho: Myslíte to doopravdy? Chcete nám namluvit, že jste šťasten, že jste gentleman,

ba snad docela že jste Francouz? Na takové otázky, bude-li drzý, odpoví sebevědomým kladem, ale z očí mu sebevědomost mizí a v tom okamžiku se nebude jeho zrak ničím lišit od těch velkých, ustrašených očí židovského novináře tam na chodníku. Přihlásil se nedobrovolně ke svým. A kdyby nám měl odpovědět upřímně ještě na jednu otázku, na otázku, zda se Izrael může asimilovat, řekl by asi: Ale ano, proč ne, ale je to nesmírně těžké; tak těžké, že vždycky někdo zůstane tam na chodníku.

To proto, že dveře v skleněných stěnách terasy jsou stále otevřeny; zapomínají je za sebou zavřít. Někteří vědomě: Žid Zérapha píše revui Esprit nevšední dopis a říká otevřeně: my jsme národ bez země, my nebudujeme své vlastní království, my jsme království Boží na světě. Jiní nevědomě, a takových je mnoho, nikoliv v ghettu, nýbrž přímo mezi námi, nikoliv na chodníku, nýbrž uvnitř, ale s dveřmi za sebou nedovřenými. Vzpomínám si sám na tolik takových.

Sandmann byl mezi námi terciány nevšedně vyspělý; kdybychom ho byli přiměli k nějaké švandě, jistě by ji byl pokazil. Klukovským rvačkám se vyhýbal na hony. Jednou se profesorovi ve fyzice nechtělo už vykládat a navrhl, aby se přihlásil, kdo by byl zvědav na vysvětlení nějaké zajímavé fyzikální otázky. Kluci byli především ovšem zvědavi, jak by bylo možno doučit se pod lavicí latinským slovíčkům, která měla být následující hodinu přísně zkoušena, a tak se hlásil jediný Sandmann. Vstal a řekl: Pane profesore, prosím, my jsme se včera večer dívali s bratrem a s matinkou z okna a viděli jsme na jihozápadě velkou, krásnou, nazelenalou hvězdu; nemohl byste mně, prosím, vysvětlit, jaká hvězda to byla? Pokud si kdo ve třídě myslil, že už má latinu nadřenou, a poslouchal tento dotaz, jistě si řekl, že by sám takových pěkných slov a takové vzorné věty nikdy neužil. A kdyby ta otázka byla bývala položena některému z inteligentnějších terciánů přímo, byl by asi býval odpověděl: Človče, co já vím, jak se těm stálícím nadává; a byl by šel po svém. Ale ne tak pan profesor; zrudl, upadl do rozpaků a pak se velmi rozčilil: Sandmanne, já nevím, ale vy máte takové pitomé otázky, že to dál nejde; sedněte si, prosím vás; o všech hvězdách si můžete myslit, že jsou krásné, ať je to polárka nebo jižní kříž. Sandmann si sedl a jeho oči byly dokořán otevřené a nechápavé.

Jindy se mně přihodilo ve vlaku z Bruselu do Kolína nad Rýnem, že jsem přes celé belgické území byl nucen poslouchat výklady zámožné židovky z londýnské city o židovské charitě a o židovské obchodní svépomoci, která všechny nesnáze překoná. Ale v Cáchách, byl už večer, přistoupil robustní Němec a počal mluvit tak, že přehlušoval odrazy kol na výhybkách. A jak se rozvykládal o nezdolné mohutnosti německé říše, která zase bude über alles, až se zbaví Židů a socialistů, a jak rozbíhající se trati a řady světél, které mýjely kol oken, dotvrzovaly jeho slova, už mezi námi nebylo vychytralé obchodnice, jen nejisté oči se krčily v koutku u dveří. — A opět jindy to byl německo-židovský vědec X., kterého povolání zaneslo do Španěl a který několik měsíců chodil sebevědomě po Madridu jako representant všemocné germánské vědy; tak dlouho, až hitlerovci provedli svůj převrat a každému bylo jasno, že X. se do Němec už nevrátí; věděli jsme, že tam má chudou, na jeho podpory odkázanou matku, a že ve Španělsku se těžko sám uživí. Na několik dní se ztratil z dohledu, ani nevycházel ven; a když se vrátil, už nepozoroval severního rychlíku, který na protější stráni za řekou supěl do kopců k Sieře, a neříkal: za tolik a tolik dní už budu hotov a taky pojedu a pak skutečným to a to; mluvil jen o sobě a otáčel se v duchu jen kolem své minulosti. Vysvětloval mně: Vidíte, když mně bylo šestnáct let, nic víc než šestnáct let, začal jsem se zabývat estetikou, aniž bych věděl, že se tomu říká estetika, a vytvořil jsem si velkou teorii umění, umění jako vyjádření, tvorba podobná tvorbě filologické, gesto podobné gestu slovnímu, —

a teprve na universitě, když už jsem těch věcí dávno zanechal, dozvěděl jsem se, že na to přišel též Benedetto Croce. Takový je, dodával, rozdíl mezi talentem a geniem; talent na něco přijde, ale genius u toho vytrvá; kdybych byl geniem, byl bych dnes druhým Einsteinem, ale já nejsem ničeho schopný. — Přípravoval ještě nějakou dobu cestu Einsteinovi, o jehož příchod do Španělska se tehdy jednalo, snad doufal, že se u toho přizíví; ale nakonec ho odvezli do nemocnice s těžkou srdeční chorobou, zhoršenou nervovým rozrušením. — Tak to u nich chodí, z nezkrotného optimismu do zoufalství a někdy zase naopak, to je to procházení dveřmi.

Jasná a metodická sociologie se proti takovým sentimentálním příběhům ovšem bouří, vidí v nich jen odvar dnes tak smutně proslulé rasové zaujatosti. Odvažují se však tvrdit, že by se statistikou nedokázalo nic lepšího: ať si jen někdo sestaví čísla, která by nám ukázala, kolik Židů se v každé generaci asimiluje. Sotva bychom dnes, zvláště po událostech v Německu, mohli tvrdit, že nastal zásadní obrat v historickém procesu židovské diaspory, která patří k těm nejnejasnějším dějinným úkazům. Je to proces střídajících se provinění na jedné a na druhé straně a nemůžeme ani dobře říci, kdo začal. I když připustíme, že ve 4. stol. bylo nastupujícím křesťanským státem Židům ukřivděno tím, že byli sice uznáni občany, ale nebyli připuštěni do úřadů a manželství s křesťanskou částí obyvatelstva byla zakázána, neznamená to ještě, že tehdy byli Židé zahrnuti do ghetta. Židovský sklon k naprosté výlučnosti byl dán dávno před tím, v starozákonních dějinách, a utvrdil se hned na počátku diaspory. Koho straší křížové války, inkvisice a všechny ostatní křesťanské hříchy, ať se přesvědčí, co dokázaly Spojené státy severoamerické, tento melting pot neboli hrnec na sváření národů: byl to první stát, který na počátku naší doby (1783) přiznal Židům úplnou rovnoprávnost (u nás docela až 1860); výsledek je dnes ten, že v r. 1920 bylo 75 procent nejvyšších úřadů v USA. obsazeno Židy, rovněž velký počet universitních stolic a finanční střediska ovšem celá (proti nim vede Ford svůj životní boj), — nikoli Američany, nýbrž americkými občany, ale Židy.

Právě ta finanční střediska, řekne si čtenář, to je to pravé: i kdyby bylo dvakrát tolik Židů v našich státech, nic bychom proti tomu neměli, kdyby to nebyli finančníci a obchodníci! Proč? ptáme se. Poněvadž Židé zavedli peněžní vykořisťování a pokračují v něm s velkým úspěchem.

Tož tak lehce to tvrdit nelze. Sombart, který celý svůj život věnoval studiu, jak vznikl kapitalismus, přisoudil Židům jen podružnou úlohu při vzniku tohoto neblahého hospodářského zjevu a ještě i v té věci našel mezi vědci dost odpůrců. — Možno především říci, že věcný obchod byl Židům vždy blíží než obchod peněžní. V Palestině byli Židé sedláky, v středomořské diaspoře řemeslníci, jen v Babyloně částečně kupci. Výlučný sklon ke kupectví se datuje teprve ze šestého století; není posud jasno, jaké byly jeho příčiny, snad rostoucí vliv církve v hospodářském organismu. Věcný obchod, zvláště kupecké výpravy se staly židovským panstvím, zvláště za doby karolinské. Než křesťanská organisace veřejného hospodářství šla za nimi i na toto pole: v třináctém století vzrostly a zmohutněly cechy — a to znamenalo konec židovské svobody, kterou už křížové války z náboženských důvodů značně omezily. A tak putovali Židé současně do ghetta a do obchodu peněžního. — Tenkrát ještě nebyly peníze pouze penězi, nýbrž také zlatem nebo stříbrem, to jest zbožím. (Drahé kovy byly nejdříve jenom zbožím, ale poněvadž se v jejich tvaru lehce přenášela velká bohatství, staly se penězi; vývoj šel pak dál a dnes už peníze nejsou zbožím, nýbrž jen penězi, t. j. poukázkami na zboží!) To musíme mít dobře na paměti, abychom pochopili, proč křesťané ve středověku tak zavrhovali úrokování. Tenkrát nebylo možno každý statek vyměnit za peníze, jak to možno

dnes. Peníze byly samy vzácným zbožím. (Kdyby dnes stát vyrobil množství státovek, znamenalo by to obecný krach; když tenkrát některý panovník dal razit nové denáry, znamenalo to, že bohatne, poněvadž mu zároveň přibývalo zboží.) A jako vzácného zboží bylo peněz zneužíváno, za jejich zapůjčení byly žádány veliké úroky, dvacet až třicet procent bylo docela obvyklé. Proto bylo křesťanům půjčování na úrok zakázáno a když ovšem Židé u úroků zůstali, byli od křesťanů nenáviděni jako lichváři a pronásledováni. Vlády, které výpůjček potřebovali, je sice chránily, ale přece musili Židé prchat na východ, do Polska a Ruska — a pogromy za nimi. Náboženské (spíše politické) pronásledování na poloostrově pyrenejském je ovšem kapitola pro sebe.

A jestliže nová doba zajistila politickou toleranci jinověrců, po stránce hospodářské znamená naopak úpadek až do liberálně-kapitalistického chaosu. Pro Židy pak bylo osudné, že se tento pokles, zaviněný docela bezpečně a stoprocentně křesťany, přičetl jim na vrub. Nepravý racionalismus dokonce vynalezl teorii, že Židé jsou nečistou rasou a že všude za sebou vlekou hospodářskou zkázu. Nikdo jiný není původcem tohoto nesmyslu než známý protikatolický demagog Renan (ve svém spise: *Historie générale et système comparé des langues sémitiques*). Ale jak už to bývá, šli za tím heslem i někteří katolíci: v Rakousku vídeňský starosta Lueger a princ Alois Lichtenštejn. Protižidovská zaujatost se stala velkou módou; starší generace ještě dnes pamatují aféry, ve které protižidovská nenávist vybuchovala: u nás Masarykův boj proti pověře v rituální vraždu, ve Francii aféra Dreyfusova. Z té doby pochází též dílo spisovatele Chamberlaina, Angličana, usedlého v Německu, který se svými protižidovskými hesly a zbožněním germánské rasy stal duchovním otcem dnešního hitlerství.

Nikdo nepopře, že Židé často podnikají věci, které jsou nám proti mysli, a že je nadto podnikají organisovaně. Je to pochopitelné, poněvadž u pravověrných Židů degradovalo jejich náboženství na farizejskou sofistiku a liberálním Židům, kteří ztratili i náboženskou tradici, zůstal čirý materialismus — a materialistou lze být v táboře kapitalistickém stejně dobře jako mezi marxisty: odtud Rotschildové na západě a Apfelbaumové v Rusku. Ale byli bychom sami proti sobě, kdybychom to přisuzovali nějaké nevymazatelné vlastnosti židovského národa; křesťanství musí být přístupno každému, jinak by přestalo být křesťanstvím. Proto se církev v Německu staví proti rasovým teoriím hitlerovců.

Kdyby se všechny státy chtěly Židů zbavit, musily by je dát vyvraždit. Od dob Dreyfusovy aféry se sice propaguje t. zv. sionismus, t. j. založení židovského státu v Palestině, za války přislíbila sionistům oficiální pomoc Anglie. (poněvadž byla v úzkých — Balfourova deklarace z r. 1917), ale pro odpor palestinských Arabů anglické sliby r. 1922 padly a od té doby je sionismus více ideálem než skutečným hnutím. (Palestina má dnes 18 procent židovského obyvatelstva a tento počet nejeví vzrůstu.) Mezi židovskou inteligencí samotnou vzrůstá dnes znovu směr realističtější, který se s mezinárodní diasporou spokojuje a usiluje jen o vybudování jakéhosi středu duchovního. — V dohledné době zůstane tedy Izrael mezi námi. Chraňme se na něho svalovat naše vlastní viny: kancléř Hitler vypověděl 50.000 nemajetných Židů z Německa, ale berlínská bursa zůstala i letos na židovské svátky zavřená, poněvadž je stále v židovské moci — to je takový příklad, jak se to dělat nemá. Kdyby chtěl Hitler opravdové činy a ne pouze prázdná gesta, ponechal by Židy v Německu, kde byli zrozeni, a za to by zavedl přísnou státní kontrolu peněžního obchodu. — Péguy kdesi napsal, že židovský národ nebyl pouze národem proroků, nýbrž že je též prorokem sám ve svém celku. Skutečně, je prorokem, jehož tragedie ukazuje na naše vlastní chyby.

D V Ě B Á S N Ě P. G. H L B I N Y

V snehovom poli

*Pre najnežnejšiu nehu,
pre jednu čistú pieseň,
do bielučkého snehu
ľahla si krásna jeseň.*

*Srdce je ako rana,
srdce je ako váza,
modlitbou navoňaná,
keď človek prežehná sa.*

*Možno sa blížim k raju.
Nehľad' me na brekážky!
Najkrajšie vždycky hrajú
osudu kruté vážky*

13. XII. 1933.

Ráno

*Vysoko na nebi plá nový jas,
ráno si zbožne kl'aklo na kolená,
hlboko v duši spieva zvona hlas,
v modlitbe vzýva všetky božie mená.*

*Zora sa prebudila v plnom zdraví,
celá je červená, snáď mala pekný sen,
s kolísky odokrýva závoj tmavý,
na ňu sa pousmieva mladý deň.*

*Jak rozkošne ten šuhaj rastie,
brat pohádkovej zlatovlásky,
má nás rád, rozdáva nám šťastie,
zem v ústrety mu spieva pieseň lásky.*

Zo sbierky »Cesta do raja«.

Koloman K. Geraldini:

Za zdravú generáciu

(Akým spôsobom by sa dalo odpomôcť alkoholizmu na Slovensku?)

Túto otázku si nejeden zdravo mysliaci slovenský intelektuál nastolil a zhrýzal sa, že sa na tomto poli stretávajú horliví priekopníci abstinencie so značnými prekážkami. Kto hľadá na prácu abstinencov, neujde jeho pozornosti, že tu niekomu veľmi záleží na tom, aby slovenský národ, takticky ničený alkoholom, maďarskou politikou, zostal aj naďalej v tejto chorobe, aby sa oslaboval morálne a fyzicky, lebo sama doba diktuje: byť silným kultúrne a fyzicky a tak čeliť chútkam našich »mierumilovných« susedov, ktorí by nás najradšej videli na márach dejín, ktorí sa všemožne pričiňujú a budú neprestajne mať snahu smieť nás s povrchu zemskeho. Ako mohútna hrádza proti týmto nemravným želaniam postavili sa niekoľkí rodol'ubovia slovenskí, na čele ktorých sa postavil prof. dr. Karol Lányi. Dobré vycítili, čo podlamuje sily Slovenska. V alkohole sa topia slovenské majetky a zohyzďuje sa slovenská krv a tučnejú kapsy niekoľkým židovským keťasom.

Táto okolnosť nech nám je čajsi výkričníkom, hlasom polnice volajúcej o pomoc, a k útoku. My, ktorí máme schopnosti a dobrú vôľu bojovať za lepšiu budúcnosť národa, za zdravú generáciu, nesmieme tohoto hlasu nepočuť. Musíme sa rozbehnúť po našich dedinách a mestečkách, poučovať, dokazovať, vlivať na obmedzovanie predajní alkoholu, byť neústupní, nepodplatní, dôslední v ničení tejto pijavice, ktorá by bola schopná vysať

slovenskú krv do kvapôčky. Nespoliehajme sa na to, že máme horlivého predsedu s kruhom oddaných spolupracovníkov. Týchto je málo a tak veľké bremeno ako je idea odalkoholizovať Slovensko by sami neunesli. Preto všetci ľudia dobrej vôľe, ktorí to so svojou vlasťou myslia poctivo, musia si podať s naším Sväzom ruky k požehnanej spolupráci. Celá akcia práce na poli abstinencie stále naráža na nedostatočnú spoluprácu, nesústavnosť a možno na stranickosť. Tieto veci musia raz navždy ustúpiť pri tak svätej a dôležitej práci ako je boj proti alkoholu. Pozreme-li si spolky, ktoré majú v programe tento boj (Čsl. abst. sväz, Červený kríž, Masarykova liga, a niekoľko desiatok náboženských korporácií tiezovosti) nevdojak nám radosťou poskakuje srdiečko, že pre prácu abstinencie sú položené pevné základy. Všimnime si len dvoch katolíckych sdružení: Mariánske spolky a Tretí rád, ďalej evanjelické Sdruženie ev. mládeže. Akú rozsiahlu činnosť by mohli tieto vyvinúť, keby nastala úzka spolupráca. A kým táto nenastane, bude naša práca pomalá, nepriebojná a tiež dosť nákladná. Tu je druhá vec, ktorá by po somknutí odpadla. Pri tejto reorganizácii majme na pamäti jedinú: národ, a tu samostatne ostatné veci ustúpia do pozadia. Tu padne posledné slovo všetkých sdružených bojovníkov: odteraz budeme hovoriť my a nie židovský kapitál, určený ku ohľupovaniu ľudu, začneme čistiť, pôjdeme uvedomele proti svojim odporcom, bez kompromisov a bez vyčkávania. Tu sa postaví silný káder bojovníkov na rúcanie modiel židovských lžibohov. Týmto náporom urobíme prielom v hnilobe národnej a začneme ju liečiť. Naše úspechy prilákajú a posilnia vlašných prívržencov. Počet odbočiek bude rásť, a tu sa budú pripravovať horlivci za bojovníkov. Títo by boli strážcami národného pokladu — zdravia a kultúry, čo je v očiach nepriateľa, ktorý nás obchádza »quam leo rugiens« — najväčšou prekážkou v jeho podkopných snahách.

Teraz len letmo chcem poukázať, že dnešný abstinentný apoštolát nemá dosť pracovníkov, ktorí by konali misijnú prácu po celom Slovensku. Po čas prázdnín v r. 1928 som prednášal o abstinencii v Lisici, Tižine, Belej a Terchovej a tu som mal príležitosť sa dozvedieť, že tu ľud nebol poučovaný v tomto smere, a predsa tento kraj je dosť zamorený pálenkou. Tu počul ľud od kňaza, že opíjať sa je hriech ale nedostal podrobného vysvetlenia a tak sa stávalo, že ľud klesal denne do starých chýb opilstva, ako do ostatných hriechov a sľuboval sa polepšiť.

Abych ale nevybočoval.

Nateraz prichodí do úvahy v bojovej fronte inteligencia. Predstavme si, koľko môže na poli abstinencizmu vykonať farár, kaplán (hlavne kapláni, nakoľko títo sú poväčšine abstinentmi) akéhokoľvek vyznania, ďalej učiteľ, notár a iní duševní pracovníci na vidieku. Tu sa ale nesmieme klamať; priznajme si otvorene, že títo často si otázky abstinencie nevšímajú z rôznych dôvodov najviac hmotných (nehovoriac o tých, ktorí sú pijanmi); iní zasa sa stydia a pokladajú boj proti alkoholu za nemužné atď. Ďalej žijú na dedine ľudia, ktorí sú síce abstinentmi ale nijako sa za svoje presvedčenie neexponujú, ba často ani prstom zaň nehnú. Títo sa môžu stať našimi piliermi, ak im dáme direktívy, občas ich trkneme, povzbudíme k práci, poradíme a uvedieme ich tak do krásnej apoštolskej práce protialkoholnej.

Tu som hovoril o inteligencii trvale usadenej na vidieku. O práci vysokoškolákov, ktorí len cez prázdniny prichádzajú do styku s ľudom pohovorím neskôr, lebo mi leží na srdci vec veľmi dôležitá.

Organizačnú činnosť na vidieku by viedli ako som hore spomenul inteligenti. Uvážme ale jednu okolnosť, ktorá nás iste zaujíma. Robotný ľud, (rolníci, robotníci, remeselníci), počúva prednášku toho »pána, panej« a potom hodí rukou: Dobré ti je rozprávať, ale

my ťažko pracujeme! Mlčí, chová nedôveru k tomu prednášateľovi, lebo si myslí, že duševní pracovníci snád' môžu byť abstinentmi, ale oni pracujúci, kdeže! S takýmto niečim sa priekopníci abstinencie často stretávajú a tu jedinou zbraňou je: za každú cenu získať niekoľkých z týchto fyzicky pracujúcich, dať im direktívy a poslať ich medzi jemu rovných, kde by iste s väčším úspechom sa stretol, než my pred ním. Toto je najmocnejšia zbraň, proti ktorej je bezmocná každá výhovorka, tak bude postavený most do duší aj tých najzarytejších. Že by sa takí našli, o tom vôbec nepochybujem, lebo poznám sám vo svojom kraji hlavne mladých robotníkov a roľníckych synkov, ktorí nepijú.

Týchto, jak inteligentov, tak robotný ľud treba ale pevne somknúť v organizáciách, dávať im rady, programy, budiť v nich ambíciu. K tomuto ale je potrebný určitý personál, ktorý by viedol evidenciu členstva, obstarával pomôcky atď. Ide o vybudovanie Ústredia so stálym personálom. K finančnej otázke sa ešte vrátim.

Prichádza otázka, akú úlohu by zastávali v boji proti alkoholu slovenskí akademici. Na túto otázku sme si už často odpovedali v našich akademických spolkoch. Je známe, že väčšina vysokoškolákov pochodí z vidieckych dedín a miest. Troje ročných prázdnin je výbornou príležitosťou, aby tí akademici, ktorí sa dajú do služieb abstinencie, zamiešali sa medzi svojich rodákov. Tí ľudia poznajú x y-na od mala a bedlivo sledujú jeho činnosť chovanie sa, sú zvedaví, čo sa to už všetko naučil a veľmi im imponuje, že ich krajan im prednesie niečo poučného. Dnes je vysokoškolákov až dosť, ktorí sú abstinentmi. Máme ich na univ. v Bratislave, na teológiách katolíckych, na ev. teológii a títo berú vec abstinencie na Slovensku vážne a nebudú ani na okamih váhať pustiť sa do boja na očistenie Slovenska od pálenkovej pliagy. Nutné je ovšem časom aj na týchto sa pozrieť, keď ináč nie aspoň prísami, radou. Nejaká prednáška o abstinentnej práci v internátoch vysokoškolských by sa iste neminula úspechu. Takto získaných vysokoškolákov organizovať vo zvláštnej skupine a pripraviť ich pre prázdninové apoštolovanie v ich rodiskách a na ich okolia.

Z uvedeného vysvitá, že mi ide o systematickejšie, ráznejšie organizovanie spolupráce všetkých, ktorí vidie v alkohole nepriateľ a svojho národa a nepriateľ a ľudstva. Všetky spolky majúci vo svojich stanovach ako jedon bod: trizlivosť, nech si podajú s nami ruky, a naša včelia práca postaví národu krásnu sochu slobody zpod jarma alkoholu.

Veľmi účinné by bolo publikovať a svať sjazd všetkých hore spomenutých organizácií a spolkov. Také niečo by vítal všetky naše kultúrne inštitúcie a neodoprely by svojej účinnej pomoci. Takto nečinne sa dívať ako sa topí náš ľud v liehu je strašné. Spol'ahnite sa na mládež. Akademici sa vedia oduševňovať za také ideály, radi prispejú svojou hrivnou, a raz keď prídu do verejného života, budú ďalej blahodárne vlivať na svoje okolie v tomto duchu.

Toto ako som naznačil je kus práce, ktorá sa musí bezpodmienečne vykonať, aby naše hnutie šlo istejšie dopredu.

Treba mi ešte rozriešiť jednu otázku, a síce finančnú. Isté je, že k takej práci, akú bude konať naše hnutie, bude treba nákladu, ktorý sa nedá uhradiť z dosiaľ dostávanej podpory. Predostrie sa na Krajin. úrad, resp. min. financií program práce na ozdravenie Slovenska v rámci boja proti alkoholu, a žiadať na tieto účely zvýšenú podporu.

Bolo by veľmi vhodné, aby sa na takéto stanovisko postavili všetky hore spomenuté inštitúcie, preto som navrhoval sjazd. Tento hlas by bol iste tak mocný, že by sa nedal len tak ľahko nečuť a abstinentizmus by potom ukázal, aký kus kultúrnej práce vykonal.

Rady abstinentské porastú zo dňa na deň, kde bude mnoho členov, postaví sa klubovňa, ktorá bude domom kultúry vybavená stanovami, ktoré vydá Ústredie. Hlas abstinencie

bude mohutneť, budeme žiadať obmedzenie predajní liehovín. L'ud sa bude zotavovať telesne a duševne vzrastie mu blahobyť a tí čo mu stáročia vyssávali krv ako pijavice odstúpia s hanbou od neho ako kedysi Satan od Krista.

K. K. GERALDINI: ZAVIATE KROČAJE

*Záhony hnednú . . .
Na kročaj jednu
slnko nepadá.
Oblaky choré
stonajú v dvore,
pustne zábrada.*

*Na pery kvetu
pavúci pletú
plachty z bielych pien.
Na prasklej Zemi
život sa mení
v strašne divný sen.*

*Zamikla hora
láskou je chorá,
ruky rozkladá.
V oblakoch tichá
za niekym vzdychá.
modrá kaskáda.*

*Ozvena hory
do nás sa norí
v tupom mlčaní.
S vyschnutou lampou
hl'adáme fantóm
svojich kročají.*

V. B.:

„Spolok Sv. Vojtecha“ slovenskej katol. mládeži

Mám niekoľkými vetami zachytiť, čo všetko vykonal a koná »Spolok Sv. Vojtecha« v Trnave na Slovensku pre slovenskú katolícku mládež, rátajúc v to mládež od obecných ľudových škôl až po univerzitu.

»Spolok Sv. Vojtecha«, založený r. 1870 pre šírenie slovenskej katolíckej knihy, patrí medzi málo podobných inštitúcií, ktoré by sa mohli pochlúbiť počtom 90—100.000 svojich členov. »Spolok Sv. Vojtecha« je srdcom celého katolíckeho života na Slovensku. A je si i plne vedomý tohoto svojho poslania. Vo svojej činnosti pamätá na všetkých, na starých i mladých, na vzdelaných i jednoduchých, vonkovský ľud. Veď »Spolok Sv. Vojtecha« je slovenskou svätyňou, stavanou všetkými složkami slovenského národa. Je majetkom všetkých, a preto majú právo všetci čakať a žiadať, aby na nich pamätal vo svojej činnosti.

Avšak, keď prezeráme činnosť »Spolku«, nemôžeme nezbadáť jeho zvláštnu pozornosť k slov. katol. mládeži všetkých stupňov. »Spolok« si je vedomý, že »mládež je držiteľkou rána, vladárkou mája, jara pokladníkom . . .« Vie, že taká bude budúcnosť slovenského národa, ako bude vychovaná jeho mládež. Odtiaľ tá jeho zvláštna pozornosť katol. slov. mládeži.

Jako v celej činnosti »Spolku« sú charakteristickými dve známky: katolicizmus a zdravý nacionalizmus, tak i v činnosti pre mládež sú patrné obidve. A tak je to i správne. Veď jedine katolicizmus a nacionalizmus sú bezpečnou zárukou pre trvanie národa. Kde sú šliapané tieto, oslabujú sa samé korene štátov a národov.

»Spolok« pamätá už hneď na tých najmenších svojimi zbierkami básničiek a rozprávôk a modlitbovými knižkami. Učebnicami náboženstva pre všetky stupne škôl, historickými a náboženskými románmi usiluje sa utvrdiť dorastajúci mládež v náboženskom presvedčení a vychovať za statočných členov národa.

Tu nemožno nespomenúť desaťsväzkovú seriu pre mládež »Vatra«. Uvedieme aspoň názvy sväzkov: 1. Robert Dúbravec: »Člnom po Váhu« (pútavý historický cestopis). — 2. Sidonia Sakalová: »Ťuki-ťuk« (miloucké básničky pre najmenších). — 3. Ksaver Meško: »Vlk kajúcnik« (preklad, ktorý zachytí každého úchvatnou, pútavou rečou). — 4. Ivan Javor: »O vtáčkoch-letáčkoch« (krátke rozprávôčky, vlastne básne v próze, ktorými autor-básnik veľmi obratne podáva deťom veľké mravné hodnoty a veľké pravdy). — 5. Ján Dafčík: »Oravské prostonárodné povesti« (17 poviedok z Oravy). — 6. J. Ciger-Hronský: »Zlatý dážď« (pekná kytka poviedok pre deti). — 7. Ľudo Hadri-Ľuboslav: »Oriem, preorávam...« (povesti zo života slov. ľudu s tendenciou výchovnou, vystupňovať lásku k rodnej zemi). — 8. Alice Corkran: »Aničkine dobrodružstvá« (preklad z angličtiny). — 9. Efelka Svobodová: »Byvol Tur« (ozaj slovenská povesť v súvisi so vznikom Váhu dl'a bajky). — 10. »Slnce nad Nitrou« (dejepisná úvaha, ktorá nám podáva deje našej minulosti, život kniežaťa Pribinu a jeho kostol v Nitre).

Všetky tieto knižky sú poučnej, zábavnej a výchovnej tendencie. Celá seria v pôvodnej väzbe stojí 200 Kč. Napriek ťažkostiam doby podujal sa »Spolok« vydať túto seriu dobrej čety pre mládež, lebo vie, že taká bude naša budúcnosť, jaká bude mládež.

Pre vyššie študujúcu mládež a inteligenciu vôbec vydal »Spolok« r. 1931 desaťsväzkovú seriu: »Dobrá kniha«, obsahujúci: 1. J. Wagner: »Hviezdnaté nebo« (populárna astronómia). — 2. ĽErmite-Kalinay: »Aka som zabila svoje dieťa?« (román). — 3.—4. Peter Tvrdý: »Slovenský frazeologický slovník«. — 5. J. Branecký: »Keď rumy ožijú...« (historické povesti z Považia). — 6. V. Vilinský-Šulgan: »Unionizmus«. — 7.—8. J. Cirbusová: »Tiché boje« (novely). — 9. A. Kovalík: »Nerastné bohatstvo Slovenska a Podkarp. Rusi«. — 10. Sawicki-Zlatoš: »Duša moderného človeka.« Lippert-Skyčák: »Podstata katolíckeho človeka«. M. Hések: »Pieseň nemej matky« (meditácie).

Seria je už rozobraná, a preto »Spolok« vydal r. 1933 druhú seriu »Dobrej knihy«. II. seria je opravdu pestre zostavená a okrem domácich pôvodín obsahuje vskutku cenné preklady z literatúry poľskej, anglickej, francúzskej a nemeckej. Iste II. seria je ešte šťastnejšie volená, než bola prvá. Beletrii je venované šesť sväzkov, básniam jeden a vedecko-filozofické sú tri diela. Obsahuje: 1. J. Fischer: »Dejiny hudby«. — 2. J. C. Hronský: »Tomčíkovci« (Hronský v tejto zbierke ospieval veľké problémy malých ľudí). — 3. P. Blaho: »Slabí a mocní« (novely zo starého Slovenska). — 4. Rudolf Dilong: »Antologia mladej slovenskej poezie«. — 5. »Nitra« (vedecké práce viacerých odborníkov k 1.100 ročnému jubileu prvého slov. chrámu). — 6. ĽErmite-Kalinay: »Žena so zavrenými očami« (kat. sociálny román). — 7. P. Keller—V. Vnuk: »Tri prstene« (novely). — 8. R. H. Benson-E. Brestenská-Gessayová: »Pán sveta« (román). — 9. M. Rodziewiczowna-Becková: »Dewajtis« (román lásky k zemi, lásky k rodu). — 10. M. Moravský-Weis-Nägel: »Večery nad jazerom Ženevským« (hlboké náboženské úvahy). Cena II. serie v pôvodnej, veľmi vkusnej väzbe je 300 Kč.

Opäť nemožno než vzdať vďak »Spolku« za tento jeho čin, ktorým obohatil slov. kat. literatúru.

»Spolok« pamätá i na akademickú katol. mládež slovenskú. Svojou fundáciou zaistil štyrom kat. slov. akademikom útulné prístrešie v Bratislave vo »Svoradove«, kat. internáte pre akademikov. Okrem toho troch akademikov podporuje v štúdiách za hranicami.

Najposlednejším činom »Spolku« pre slov. katol. roľnícku, robotnícku a remeselnícku mládež je vydávanie časopisu »Plameň«, ktorý začne vychádzať od 1. januára 1934. Úkolom časopisu je ukazovať mládeži náš spoločný cieľ: »Vieru v Boha, prítulnosť k národu, vlasti, ku kultúrnemu pokroku, starosť o civilizačné potreby jednotlivcov« (úvodný článok: Čo chceme). Bude vychádzať na 16 str. a 4 str. románovej prílohy 4° dvakrát mesačne (1. a 15.), výjmcu prázdnin. Cena sošitu je stanovená 50 hal.

Z uvedených údajov vidno, jak veľmi leží »Spolku« na srdci katol. slov. mládež. Avšak z toho plynú i povinnosti mládeže voči spolku. Predovšetkým je to vďačnosť, ktorú najlepšie prejaví tým, že s chuťou usilovnou sa bude pripravovať na tie chvíle, keď riadenie osudov našej vlasti prejde do jej rúk, aby jej počínaje slúžilo Cirkvi na radosť a národu na slávu.

J. Věk:

Pohádka o sněhu bílém jako radost

Bylo tolik sněhu bílého a jásavého. Krok, dva, ale jaké kroky. Nohy zapadaly až nad kotníky do sněhu. Nu ovšem. Chodníky nebyly ještě zameteny. Byla tma a ranní tma je opuštěnější než tma večerní. Proto nikdo nešel, nikdo, jenom dva stíny na protějších chodnících po sobě pokukovaly: »Je to, není to . . .« ale nezdržovaly se a rovnoběžně utíkaly dál. A teď se jeden stín ozval:

»Jste to vy?«

»Ano!«

Skok, dva, tři, sníh stříká a již jsou u sebe. A pořád běží s kopečka do kopečka.

Kam jdou? — Což já vím. Ale jistě vstříc slunci a světlu.

Ó, to půjdou hodně dlouho, dnes nebude slunce svítit, vždyť padá sníh. Sníh? Radost padá, padá bílá a průhledná, snáší se jim na víčka, na rty a na ruce.

»Jak jste směšný, jste celý obalen v radosti. Jako sněhulák!«

»A myslíte, že vy ne? Jste mi docela podobná, jako paní sněhuláková.«

»Tak utíkejme a hodně křičme, ať probudíme ty spáče za černými okny s bílými záclonkami.«

A utíkali. Ale neprobudili nikoho a když byli na konci města, zastavili se, aby se vydechali. Nadechnout — vydechnout, nadechnout — vydechnout, raz — dva, raz — dva. Všechno musí jít systematicky a racionálně.

Za městem byl velký kopec, na kterém se sáňkovalo, ale teď tam ještě nikdo nejezdil, poněvadž bylo brzy ráno a protože ráno se nejlépe spí.

Stoupali pomalu do kopce a drželi se za ruce, aby neupadli, neboť pod sněhem bylo náledí.

»Jej, ani jsme se ještě nekulovali!«

»Ó, raději ne!« odpovídá druhý stín a směje se. A již sníh stříká a jeden hází druhému

plné hrsti radosti, neboť jí mají tolik, že ji nemohou unést. Ale nakonec nesou svoji radost a ještě toho druhého a říkají: »Jistě se svalím do sněhu, já to vím, že sklouznu a budu se kutálet až dolů.« Ale přece nesklouzli a tak když počalo svítat, byli již nahoře.

»Musíme důstojně pozdravit rodící se den, neboť, ó běda, běda, již nebudeme stíny, ale, ale . . . čímpak jste v civilu?«

»Však vy to dobře víte!«

»Ano, ale chtěla jsem to slyšet od vás. — Ted' čapky dolů!«

Slunce stoupalo, stoupalo a sníh, co měli v očích a ve vlasech, na rtech i na rukou, pomalu tál, až roztál.

»Ó, vždyť jste celý černý! Máte černé oči a když v nich nemáte radost, jste celý černý. Což jste kominík?«

»A myslíte, že vy jste jiná? Máte oči docela podobné mým. Což jste paní kominíková? Ale máte také slzy v očích; nesmím je vylibat?«

»Ne, ne!«

Utíkala pryč. Na konci cesty se zastavila a zavolala:

»Bude zítra padat sníh?«

»A bude padat radost?«

»Tak to se zítra uvidíme, a když ne zítra, tedy pozítří a možná, že až za týden.«

»A bude padat za týden?«

»Tedy až za rok.«

»A bude padat za rok?«

»Snad ano.«

»Tak na shledanou!«

»Na shledanou . . .!«

M A R I E S T R Á N S K Á : D O P I S

*Dopis není jen arch
popsaný lhostejnými slovy,
dopis hovoří řečí,
již málokdo porozumí,
poněvadž je tichá.*

*Dopis je šíp,
jímž smrtelně raní,
sluneční paprsek, ježž poslal
do cesty,
v dáli kdo šel, by zahojil bolest.*

*Dopis je pozdrav, kterým mluví
k tobě kamarád,
je rudý vlčí mák,
ježž zasel, kdo měl tě kdys rád
v plamenném létě.*

*Cesty moderného antiintelektualizmu a podvedomia svojimi najposlednejšími vý-
bežkami dôsledkov vedú do oblasti duchovnej a mystickej.*

J. E. Bor v knize »Návrat k minulosti«.

Č. 5 a 6.

Paní Gaskellová přemlouvala svého manžela, aby se již nezúčastnil příštích automobilových závodů. — »Ale vždyť je to můj poslední závod. Pak již toho nechám a věnuji se jen tobě...«

Dlouhé davy se černaají podél silnice. Jsou ve zřejmém napětí. A hlasatelův hlas utiší hluk obecenstva: Jako první jede... jako č. 5 jede pan Charles Gaskell, jako č. 6 pan John Smith... Dav zašuměl při vyslovení těchto dvou jmen, neboť tato značila tuhý souboj. Je dáno znamení, vozy poskočí a již na plný záběr se řítí vpřed. Houf závodníků se rozestupuje, řidne a daleko přede všemi letí dva vozy, č. 5 a 6. Z daleka se ozývá hučení a vozy za řevu strojů jen přelétnou. Vzdálenost mezi těmito dvěma se nemění ani největší. Vtom se blíží zatáčka — smyky dvou aut a zase obě pádí dál. Gaskell se krčí na svém sedadle. Rukama svírá volant, jeho oči napjatě sledují směr závodní dráhy, která se vine jako řeka mezi břehy, jež tvoří diváci. A před ním je Smithův vůz, náhodou rudý jako jeho. Náhle jeho nervy se ještě více napnou: Smithovi se uvolňuje zadní kolo, čím dál tím více obepisuje nepravidelné křivky. Tu se obrátí Smithův spolujezdec. Gaskell jednou rukou drží volant, druhou naznačuje, namáhá se vysvětlit. Avšak ten z prvního vozu nerozumí, nechápe a mává též, kyne mu na pozdrav. A cíl již nedaleko, 800 m, 500 m, když...

U zábradlí stojí mladá žena. Opakuje si: č. 5 — Charles, můj muž, č. 6 — John Smith. Čeká netrpělivě u cílové rovinky a počítá: Ve 3 hodiny startovali, ve 3.05 jsou u první zatáčky, ve 3.15 přijíždějí k lesu, ve 3.30 jsou ve vesnici, ve 3.40 míjejí druhou zatáčku, a — podívá se na hodinky — nyní 3.50, tedy za čtvrt hodiny by zde měli být. Čeká, dívá se na hodinky, pozoruje, jak vteřina za vteřinou míjí. Ale ne čtvrt hodiny, necelých 5 minut uplynulo a slyšet je hučení. To sílí a roste úžasnou rychlostí, a ona svírá ve své ruce čím dál tím křečovitěji malý zlacený křížek. Je v první řadě a přece vystupuje na špičky. Naklání hlavu. Slunce se právě odrazilo od lesklého chladiče, automobil se blíží, jeho řev roste. Náhle se ozval praskot, automobil se několikrát obrátil a zdvihl oblak prachu. Tu se mihne další vůz a riskantně objel trosky na dráze. A na těchto visí špinavý cár, na kterém je dosti dobře k rozeznání černá pětka. Tu ona mladá žena přešla bariéru a spěchala k shluku sanitáků. Přistupuje blíže a zoufale pohlédne na bezvládné mrtvé tělo. Náhle se zarazí: ty šaty, postava, obličej a ten nos — to přece není Charles, to je Smith! Mikrofon hlásí: »Opravuji, omylem jsem řekl č. 5 u pana Gaskella. Jako č. 5 jel pan Smith.« A v zápětí: »Haló, právě se stalo neštěstí...« Tehdy paní Gaskellové se zdálo, že vidí před sebou svého manžela Charlesa a život plný štěstí, který jí nastává. Její nitro je přeplněno radostí, kterou již nemůže ovládat, a ze rtů jí plyne bujný, divoký smích, který divně, ba příšerně kontrastuje s ubohými troskami a zkrvaveným tělem. Avšak ještě někdo přistupuje k mrtvému — a opět žena. Liší se velice svým zevnějškem od předešlé: spánky jí kryjí řídké šedivé vlasy, šaty jsou poněkud staromódní. Zakrývá si obličej rukama, zavravorá, ale nejbližší muž ji zachytil, aby neupadla. A stále ještě zaznívá smích mladé ženy, který neutuchá ani, když někdo polohlasně pravil: »To je jeho matka.«

Rozšiřujte všude JITRO!

Místopředseda M. Krejza,
I. tajemník J. Matějka

HALÓ,

Místnost vře, hlasy překypují, lampa, zdá se uhasíná a povážlivě se otrásá. Malá revoluce. SSS, ASS, SOO, ACM, SKS, SSS, SSS . . . Do sychravého vzduchu vypadl jako tulák. Halas rozhořčených hlasů byl přeťat zabouchnutými dveřmi.

Tulákovi SSS mrzl dech mezi skřípajícími zuby. Silnice byla mrazem šedivá.

Zůstal bezmocně stát.

Proč právě on? Proč právě jeho určí, aby strkal hlavu do té jámy lví či spíše lvů. Vždyť není ani Daniel, proč on; což on za to může, on ztracený jedinec mezi těmi SSS, SSS, SSS, že všechna ta SSS se zle rozkatila na jinou část abecedy — ÚKSČs? Může on za to? Proč tam právě jeho posílají? Ono se řekne: Běž a podívej se na tu jejich práci, omrkni je — podívej se na to ÚKSČs.

Bezděky se otočil k zavřeným dveřím a pohrozil zatatou pěstí. Komu? To zůstalo hádankou černé noci.

Tulák SSS vykročil.

— — — — —
Praha II., Spálená 15.

Nápisy tančí po zdech. Konečně — ÚKSČs. Duše tuláka SSS se zatetelila takřka tak, jako jeho dlouhou cestou zchromlé údy na schodech či již pod schody v ÚKSČs. Ale již nedbal. Viděl několik pánů shromážděných kolem stolu, usmívajících se a blahobytně vypadajících. Tulák byl rozmrzen a jeho zahořklý hlas tvrdě protal několik kubických metrů vytopené úřadovny ÚKSČs a zařizl se jako nevyslovená výtka do duší a svědomí funkcionářů ÚKSČs.

»Jsem tulák SSS na cestě inspekční a revisní. Prosim nejvyššího pána podle hodnosti.«

Tabulka s 3 SSS na krku tulákově zachrastila. Od telefonu se ozval usmívavý hlas: *»Ano, děkuji, přijdu. Těším se.«* — Pak švižný obrat k tulákovi SSS.

»A jejej, to je návštěva. Jsem místopředseda Krejza. Posadte se a pohovte zkrhlým údům. Tak co nového v drahých SSS?«

Jako roztávala zkrhlá postava tuláka SSS, tak měkl jeho hlas přiznáním.

»Víte, já jsem — mě sem poslal revoluční konvent všech SSS, abych se podíval, jak je to s vámi — s těmi pány v Ústředí a s tou vaší prací.«

ÚSTŘEDÍ

výroba: KMC

zvuk: kulturklang

úč. sbor: centrálfunk

»Tak, jak je to s prací, pane místopředsedo?«

Kolega místopředseda, kulturní referent ÚKSČs, tech. red. Jitra, MUC., gotický básník — Miloš Krejza.

»To máš tak, příteli milý. Práce — to je široký pojem a věc těžká. Práce = to, co my děláme. Říkají o mně někteří nestoudníci, že basí mé práce je jen — ven ze zákopů. Ale já chci ještě více. Ale je to bída s tím vším. Nikomu se zrovna dvakrát ven nechce. Ale poženeme to. To jim tam všem, milý tuláku SSS, pověz.«

»Čtenáři vašich básní by rádi něco věděli o nich blíže a něco o jejich inspiračních zdrojích. A pak zde máme ten boj interpunkční.«

»O těchto věcech mluvit, znamenalo by uváděti ve var krev různých čtenářů, obzvláště těch nájezdníků proti autorům bezinterpunkčním. Nechci nikomu brát svobodu kritiky. Těch, kterým se nelíbím, zdá se, je více než těch druhých. Ale nevadí. Budu psát pro ty druhé. Ti první ale rozhodně pro mě zdrojem inspiračním nejsou. To zas ne. Ať si říkají co chtějí.«

»Jaký význam přikládáte, p. úř. místopředsedo, vzezření oficiální osoby? Má míti vousy nebo ne?«

»Vousy — co by odium stařecků veřejného života — naprosto od sebe odmítám a doporučuji každému, kdo jimi trpí — t. j. tím stařečkováním — řádné nůžky.

Vousy pak — co by vymoženost kulturní, jsou věci faktickou a svou řídkou exkluzivností zjevem šarmantně vzácným. Možná doporučiti vysokým hodnostářům ÚKSČs. V zásadě jsou věci dobrou a vždy reprezentativní nutností.«

»Je pravda, že chcete mít z Jitry údernickou tribunu?«

»Z Jitry chci mít opravdovou tribunu mladých, nekompromisních, čestných radikálů a ze studentů čtenářů řádné kameloty Jitry.«

»A co byste chtěl od našich studentů?«

»Aby mi věřili a aby byli mými dobrými kamarády. Chci jejich důvěru a pak spolu dokážeme mnoho.«

Tulák SSS pronesl po těchto slovech několik děkovných vět a obrátil se k usmívajícímu se generálnímu tajemníkovi ÚKSČs. a všech SSS.

»Proč, pane generální tajemníku, J. Matějko, neukazuje tajemník nikdy vlídnou tvář našim sdružením?«

Tajemník si přejel dlaní usmívající se bradu.

»Ani se neptej, to je podnik. Ono je těžko se s někým mazlit, když je krobián. Zkrátka podle paragrafu 82. tajemník patří ke kanceláři a o úsměvu a vlídné tváři tam není ani zmínka. A tajemník — to jsou stanovy v živém vydání.«

»Jak se díváte na pěstování stud. styků česko-polských, pane generální?«

»Co se mě týče, já proti tomu nejsem. Proti stanovám to není, nu, a tak kdo proti nám. A ostatně — já jsem organisoval polské studentky. Ale to nikomu nedoporučuji. Dobrá věc by to byla.«

»Váš názor na abstinenci, p. generální?«

»To se nedá oddiskutovat. To je důležitá věc kulturní a sociální a na to máme zvláštní odbory a tam nechci pytláčit.«

»A co vzkážete studentům z SSS?«

»Aby mi řádně posílali vyplněné oběžníky, organizační zprávy a nespali. Ať se to již jednou na těch školách hne. Doba je vhodná. Zorganizujte mi všude nových deset studentů a máme vyhráno.«

Děkovný proslov se opakuje. U stolu se poněkud nešikovně zavrtěl sociální referent ÚKSČs. — F. Kolman.

»Co říkáte tomu, p. soc. referente, že studenti ani letos nemají peníze?«

»To je studentská bolest, již budeme řešit jako akutní problém v centrální sociální sekci našeho hnutí. Oběžníky jsou poslány a plamenná výzva v Jitře. Jsem zásadně proti socialistům a jejich metodám.«

»Co říkáte dnešnímu životu?«

»Náš život je Mikulášský dar. Je to bídné. Statistika ukazuje: bylo vybráno 75 pětihaléřů, 23 desetihaléřů, 1 dvacetipětihaléř, 7 dvacetihaléřů, 4 padesátihaléřů, 2 mince korunové a dokonce — což jest zjevem vzácným — 1 pětikoruna; letáků rozdáno v ceně 8 Kč, vybírající dostal dvakrát vyhubováno a 14 dní ležel v horečkách a lékař k němu chodil dvakrát denně. A nebyl u žádného sociálního léčebného fondu.

Jo, jo, dopadá to.«

Soc. ref. Fr. Kolman

»Co spolupráce s SKM?«

»Odpovídám slovy básníka:

— My máme jedno SKM
a my s ním jdem a jdem! —«

»A co byste si přál od sociálních SS?«

»V každém sdružení alespoň jeden sociální kroužek. Centralisujeme síly! Do nového roku — více sociální práce v SSS.«

Teď se vytáhl vedle stolu II. tajemník ÚKSČs, C. Mařan.

»Tajemníci se vždy na sdružení vytahují a vás shledávám obzvlášť vytaženého.«

Dlouhým tělem II. tajemníka proběhla vlna nespoutaného záští k normálnímu dnešnímu pojetí života. Vyjel si na tuláka SSS jako propuštěnec ze Sing-Singu:

»To jsem čekal, že tak nějak začneš. Štěstí, že v tom není vysílka, rozhledna na Petříně, kandelábry, pohřeb na 2krát atd. Co bylo ubráno tajemníkovi I., bylo přidáno II. Z aritmetického průměru obou tajemníků dostávám ne metr, ale metr osmdesát na sdružení. Tak pozor!«

»Jako tiskový referent můžete říci něco o katol. tisku?«

»Katolický tisk je ve psí. Nebýt Jitra, není moderního katolického tisku. Díru do světa musíme dělat za každou cenu. Kampak by to vedlo, nebýt sovětů a trampů. Co se směješ? Od nich, od těch z SSSR, se musíme učit. Takhle GPU na vás!«

»Co soudíte o SSSR?«

»To je věc, to je věc! A co teprve ten jejich tisk!«

Tulák se pozastavil nad tím nezřízeným libováním SSSR, podezřívavě se podíval kolem a honem se ptal na něco jiného.

»Slyšel jsem, že zpíváte. Také v ÚKSČs.!«

»V ústředí nesmím; na jevišti jsem ve stadiu hledání partnerky — minimum 180 cm. Kritika snad neoprávněně o mém hlasu tvrdí, že je sytý. Hrdinný tenor co by embryo. Tak nevím.«

»Co vy doporučujete našim SSS?«

»Poučen praxí doporučuji všem členům sdružení, aby dělali jako by něco dělali, ale zatím třebaš nic nedělali. Ale, aby dělali. — Velice

II. tajemník C. Mařan

dobrá věc je — šikovný tiskový referent. Stačí?«
 Tulák melancholicky přikývl: »Stačí.«
 »Kdepak je pokladník?«
 Sbor ÚKSČs. (slavnostně): »Pryč.«
 »Kde máte pokladnu?«
 Sbor ÚKSČs. (slavnostněji): »Nemáme.«
 »Kde máte peníze?«
 Sbor ÚKSČs. (ještě slavnostněji a za zvuku

předsednického zvonku): »Nemáme, nemáme.«
 Vtom se ozval zvon poledne a tulák SSS s očima zaslzenýma zvedl ruce:
 »A co s námi bude?«
 Předsedající udeří na zvon a striktně odpovídá:
 »I když nás všichni katolíci opustí, když nám nic nedají — my to vyhrájeme — my studenti to vyhrájeme!«
 Všem září oči — do nového roku.

Václav Zima:

Poesie a mládí

Podstatou umění je láska . . .

O. Březina

Slyšel jsem již mnohokrát rozhořčená slova proti básníkům i proti mladým lidem. Neboť oba tyto druhy lidí jsou zařazovány do jedné a téže kategorie bláznů, kterým jest sice dovoleno létat v oblacích, ale jimž jest uzavřena země bázlivců a úzkoprsých kritiků. A poněvadž sám jsem též tolikrát v rozhořčení jedné chvíle spílal jak ctitelům Musy tak bouřlivákům věřící krve, uložil jsem si tehdy, kdy na mne přišla lítostivá a kající nálada, za pokání napsati panegyrikon na tyto vydědence buržoasní morálky. Protože se však vždy lépe píše o věcech abstraktních než konkrétních, usmyslil jsem si nepsati ani tak o básnících a mladých lidech jako spíše o poesii a mládí, neboť to jest thema vděčnější . . .

Poesie a mládí . . . Dva kruhy, které se protínají a jejichž průsečíkem jest láska.

Dva světy, jež neznají rozměrů času a prostoru, ale jež jsou si tak blízko přes všechny propasti života . . .

Poesie a mládí? Jest třeba rozuměti pohybům krve, abychom mohli říci, že rozumíme úzkému styku těchto dvou životných elementů. Jest třeba rozuměti úsměvům, modlitbám, výbuchům srdce a šepotům úst, abychom pochopili ono mystické zasnoubení poesie s mládím. Jest třeba být básníkem (i když nepíšete verše) a být mladým (i když vám není 20 let), abyste byli zbaveni údivu a dívali se očima jasnýma do temných, závrtně hlubokých šachet mladé duše, do nichž nutno se spustit . . .

Mládí miluje poesii? Dnes už možná ne. Tvoří ji? Dnes jest to pořád ještě jejím privilegiem. Neboť mládí, toto vzrušené rašení velikých hodnot v životě člověka, očišťuje mnoho očí, aby viděly jasně a zřetelně. A člověk, který vidí, jest básník. Člověk, který vidí to, čeho jiní nevidí. Člověk, který vidí i hloubku srdcí a který dovede naslouchati i neslyšnému hovoru nehybných věcí. Tento člověk potřebuje především nesmírné duchovní svobody, neboť veliká síla, jež je v něm ztajena, se nedá vtěsnati do úzkých forem obřadně společenského života. Jen mládí má tuto svobodu, neboť jenom mládím se omluví neznalost společenského rituálu a jen jemu se odpouštějí hříchy proti snobskému copářství farizeů a zákoníků, listujících do omrzení v zažloutlých stránkách zestárých kodexů strnulých pravidel. Mládí má dovoleno nedbati těchto rad a nad jeho bláz-

novstvím se tu a tam přimhouří oko. A tak snad už jen mladí mohou přistoupiti k poesii, aniž bychom se báli, že z ní udělají ohavné říkánky pro akademie a k slavným příležitostem. Proto též tolik čekáme na bujný a vítězný vpád mladých do zahrad poesie a nesmírně proto bolí pohled na to, jak i dnešní mladí lidé přes všechnu svou povrchní revolučnost, která se vybíjí hlavně v nesmyslných půtkách a debatách stranicko-politických, v oboru básnické tvorby zdají se býti pecivály. Snad si ani oni sami neuvědomují ten úzký vzájemný vztah mezi životem poesie a životem mládí, tu vzácnou závislost jednoho na druhém. Neboť tu by musili poznat, jak s dekadencí mládí jde ruku v ruce dekadence poesie. Musili by ctíti více čistotu a nedotknutelnost svých mladých let, mnohem houževnatěji by si chránili všechny své iluse a sny a nedali by si ukrást ani jeden ze svých vyšších ideálů, jimž se dnes země vyžilých a rouhavých starců vysmívá. Ale tu si vzpomínám, že by se mi mohlo vytknouti, že se dívám na dnešního mladého člověka s hlediska přeexponovaného romantismu. Neboť dnešní mladý člověk a sny a iluse a vyšší ideály? . . . To zase ve mně mluví skeptický pozorovatel, jehož jsem chtěl v tomto článku na hlavu potříti. Ale budiž! I když tedy dnešní mladý člověk již nezná snů a ilusí a i když se nepere o abstraktní ideály jako to dělali staří mladí anno dazumal, nechme ho tedy prožívat realitu, hmatat zemi, polykat skutečný život se všemi jeho novodobými problémy, jak nám to namlouvá v těch různých moderních směrech a jepičích edicích. Ale pak na něm žádáme, aby tu zemi skutečně h m a t a l, aby ten krvavý život moderních duchových zápasů opravdově a cele p r o ž í v a l, a ať nám proto nevykládá jen nějakou smyšlenou ideologii a při tom pohlíží k nebesům a směšně vyplakává ukrutně trapný, protože zatajovaný a nevyzrálý smutek! Dovoluji si tvrdit, že dnešní mladý člověk — až na několik ojedinelých a osamělých vyznavačů odkopírovaného realistického cynismu — jest většinou romantik, ale jeho romantism trpí právě tím, že on sám se za něj stydí! . . . Než přese vše pohled na skrovný, ale prudký proud stříbřité jasné lyriky několika skutečných básníků mladé generace, zaznívá přece jen melodiemi velikých nadějí a přesvědčuje opět, že poměr poesie a mládí není dosud definitivně rozřešen, že se něco musí též schovat pro časy budoucí. A na to se právě těšíme . . .

Poesie a mládí . . . Jsou to dvě ruce do sebe vklíněné, jimiž koluje jedna krev, bušící týmž rytmem a planoucí stejným žářem. Jsou to ústa milenců, která se setkala na své cestě a splynula v jedno jediným prudkým polibkem. Splynula v jedno a dokud zůstávají v tomto stavu, neumírá ani jeden z milujících se. Neboť láska, která probíhá na okruhu poesie a mládí, jest nejvyšším argumentem jejich života.

A proto je nutno říci našim mladým básníkům, sextánům, septimánům, oktavánům — rodu mužského i ženského — těchto několik přátelských slov. Nechť píší své verše do svých tlustých sešitů, budiž, ale ať se jen dívají, dívají, dívají, ať sbírají zatím pel (všude kde je), aby jednou v době zrání mohli jej transformovati v sladký med slova. Nechť prohlubují svůj pohled právě v době, kdy má cestu nejvíce otevřenou. A ať si uvědomí, že bohatství jejich mládí závisí též na vřelosti jejich lásky k poesii a že básník musí dovést rozuměti sobě i jiným. Tak jak to řekl Charles Baudelaire: »Básník se těší té skvostné výsadě, že může podle libosti býti i sebou samým i jiným. Jako ony bloudící duše, jež hledají tělo, vstupuje, kdykoli chce, v osobnost každého. Pro něho jediného vše je volné; a zdá-li se, že některá místa jsou pro něho zavřena, to proto, že v jeho očích nestojí za to, aby je navštívil.« —

Tak rád bych byl, kdyby odpovědí na tato slova byl nový rod básníků, kteří se dovedou jasně a čistě dívat, kteří znova zdvihají z prachu cest a špíny života pošlapané květy poesie a křísí je k životu. Bylo by to mnohem více, než odpověď na mou touhu.

Byla by to rehabilitace mládí, na které i dnes zapůsobila úzkost světa a blízkost hmoty. Bylo by to ohlášení nového života, na nějž čekáme, přezrálí lačností a nenasyceností. Jen jest třeba vztáhnouti ruku po rudém a zralém hroznu poesie, jenž je tak blízko, a vymáčkat z něho silné a opojné víno, které by vzpružilo znavené duše. Jen nutno mít ruce čisté a srdce uzralé láskou, láskou nadpřirozenou, vyšší než jest každá láska pozemská. Pak se přestane spílat básníkům, neboť se pozná, že bez nich normální život je poněkud chudý. Ale to budou musit být skuteční básníci, vyžralí pěvci, kteří se nestydí za své slovo . . .

Miloš Krejza:

Zčeřené prameny

Dáš-li mi pít, zčeřený prameni, sůl svých tajemství, pak vnořím paže své až do útrob země a hlavu ovinu oblaky.

Z vašich číši budu-li pít, zčeřené prameny, uvidím zástupy dobrých ve dne v kvetoucích alejích a úsměv na rtech chudých.

Pak budu krájet rozkoš vaši a rozdávat v plných klínech.

Mech ze zlatoví a mrazem zkrhlé květy ve vašem teplu se orosí časným jitem. A skřivan ve svých chudých šatečkách přilétne a usedne do kořání slunečních paprsků a stínů červených borovic a bude krásný ve svých písních.

Lidé se budou smáti a budou jísti štěstí jako z košů plných sladkého ovoce a těžkých hroznů.

Ó, prameny zčeřené, neklidné, šumící tajemství země!

Miloš Krejza:

Zastavené hodiny

Kdosi sáhl svými slzami ztvrdlými prsty do hodin času. Byl večer a lesy v dálce v obzoru v tiché ozvěně vlnitým rytmem svých stínů vzlykaly a slavnostně hučely Ave Maria.

Ave, Ave, Ave Maria.

Měkká obloha byla nasycena dnem a plna nocí. Výšky země byly jak paže sepjatých věží a úderý zvonů sladce padaly s černé oblohy.

A zůstaly stát hodiny času. A nebylo dní a nebylo nocí. Bylo světlo a byla tma a nebylo nic uprostřed. Byl zde jen dech posledních úderů hodin a závany teplých ozvěn lesů.

Bylo jen ticho a slzy spadlé se zrazených rukou a dech ztracených slov a hudba nedozpívaných písní.

Nebyl čas a bylo štěstí, nebylo vteřin a byly rozbity hodiny času a oněmlé lesy.

Jen tichým Ave jihla zatvrdlá prsa a obloha pila zemi.

Subjektívny problematik a melancholik

Do eklezie básnikov bol zaradený aj F. Král', autor dvoch sošitov veršov »Čiern na palet« (1930) a »Baltu« (1931), ktorý je veľmi zkratkovitou, nestrávenou a nevyvretou náповeďou a pozdným ohlasom duchovných a výrazových ciest poválečné básnické generácie. Nielen pre svoje časové oneskorenie, ale pre celý svoj postoj a prácu.

Král', nebojácny chlapík, odhodlaný vešať a popravovať ľudí, nesrovnávajúcich sa s jeho životnou a ideovou perspektívou (Podvečer, Hlas z domova), prekypujúci pacholským žargonom, nenávisťou otroka, ničivou ironiou a sarkazmom, je tragickým melancholikom, »smutným bardom a trosečníkom«, ktorého ustavične sožiera bôľ subjektívnej problematiky, ťarcha vlastnej úbohosti, choroby a osobnej zbytočnosti. Neprestáva do tváre osudu vyhadzovať výčitky za svoj pôvod a svoju existenciu, ktorú si neprial a zúrivo preklína na každom kroku. Všade, kde sa mu pritrafí rozhovoriť sa o sebe samom. A je to veľmi často, lebo Král', neschopný hlbších vzťahov altruistických, je vyloženým egoistom, zná takmer len seba a jeho najväčšou rozkošou je ustavične rozbalovať svoje »ja«, svoje vecičky a záležitosti, aj keď sa občas zdánlivo venuje iným. Co ho najviac hryzie, to je nízkosť pôvodu a tuberkulóza, ktorá dobre ilustruje jeho krajný egoizmus a desivé obavy, olupujúce nezkušeného chlapca o najsladšie možnosti a preludy mládeže: o slasť ženskej lásky, o integrálnejšie poznanie krásy sveta a dobra. Zo smutnou historiou svojho života, oboznamuje čitateľa hneď v úvodnej básni: »Mať bez lásky a otec z vášne hrubej ma splodili (keď za chlebom svetom boli štvaní) monogram rabov do čela mi chladným bozkom vryli (dedictvo vlastné veno: hlad a kliatu biedu dali.« A potom nedostatkov spev havraní (pohádku detstva spieval, panské krivdy ju hraly) ústrky rozprávaly, rany krvou maľovali... (Smrť statisícov.) K tomu v 24. roku pristúpily suchotiny a je každému celkom jasné, že tohoto mladíka, odkázaného do dusných tienov nemocníc život do krvi urazil a strašne bolí, a že pre to chce žalovať »na svet svetu a pre to mstiť sa dokiaľ život nedobolí«. Smútok a samota opusteného človeka »znavený tulák blúdim svetom sám, bo stesku štvanca nerozumie nik« ťažko chorého, zvyšuje šťastie iných v láske (V kruhu noci) a kontrastná štruktúra života, nekonečná harmonia vesmíru a strašná priepasť pozemskej trpkosti, sklamaní a smrti, fakt prepychu a biedy; tu oslnivé paláce s plnosťou všetkých zemských darov a pohodlia, tam špinavé čierne chatrče, údolie samej biedy a nedostatkov.

Král' dostáva do hlavy pošetilý nápad; forsíruje notu pseudoproletárskej poezie vtedy, keď u nás i v Čechách lyrika má celkom iný smer, iné túhy a méty a sa šťastne vyžíla z traktovania pseudopoezie a lacného svetoborného iluzionizmu kolektivistického, jehož záplava bola jedným z hlavných pohybov nášho mladého štátu. Zkratka dobre po bojoch a po móde. Ale čo je preň ho zas príznačné k zobrazovaniu sociálneho sveta nevrchádza z nejakých vyšších pohnutok duchovných, alebo individuálnych, ale z nutkania komunisticky tendenčného programu, z chůtok pastoralistických a čiste sebeckých. Zas je to jeho vlastná nemoc, ktorá ho vedie k instropektívnym črtám do životného osudu a krízovej cesty padlej »Márie«, predčasne postihnutej tuberou (Mária, str. 22), k deskriptívne suchej a umelej poznámke o vianočnom dare vojaka — TBC —, k jubileu chorého, k obetovanému, ktorý denne rozdáva okoľo seba posledné zbytky svojich plúc.

Zas je to vášnive vybičovaný pocit jeho vlastnej menejcennosti a inferiority, ktorý vie priviazať jeho pozornosť k sociálnej tragike pasáka, k žobrákovi, k hrobu známej, k omluve a odkazu, milenkám, ktoré ho nikdy nemilovali i k prostorským devám, ktorého sňa slečna Ola beznádejne sýti'y zbytkami svojich vyhaslých lások. (Beznádej, str. 15.) Fraňo Král' si náležite zapamätal, že úplnosť programu vyžaduje aj verše revolučnej intonácie, preto sa s pochybným zdarom pokúsil so tri razy vydať zo seba veštbu proroka, vidiaceho nové ráno, nový deň a nový splav. (Pod večer, Búrka, Hlas domova.) Lenže svoj hviezdnatý svet budúcnosti zabudnul opreť o nejakú základňu podstatnejších duchovných a mravných perspektív, bez ktorých každé privolávanie nových božíkov a fantomov pripomína detské zánky z blata. — Ale nielen to! Nový fanatizmus pseudonáboženský a pseudomelioračný potrebuje aj kult hrdinov, mučedníkov a inšpiruje ho

k velebe uväzneného L. Novomestského, ktorý mu pripomína dosť komicky Amundsena. »Vykupiteľský v ľady šiel sniť sen (ten), Amundsen« (Väzeň, str. 21.)

Kráľova pozornosť k ľuďom, veciam a dejom, zdánlivá služba proletariátu a sociálnej poezii, nemá takmer nič spoločného s ideológiou revolučného proletariátu, u tohoto problematika subjektívnej melancholie není výrazom duchovnej sily a bohatstva, není prežitá dramaticky a intenzívne, není stotožnením sa individualistu s kolektivismom. Celý postoj Kráľov je len vonkajší, veľmi povrchný a papierový. Kráľ nekonkretizuje a nedemonštruje, ale robí len samé narážky, je zavalený výkričníkmi, hrozbami a rečníckymi gestami, ktoré pôsobia, sta by si odpľul. Rozrečňuje sa o biednom a kamennom živote iných, o hlade, nemoci a životných údeloch svojich blízkych, ale nemá v sebe ani za mak lásky, súcitu, nehy a láskavej prítulnosti, iba nenávistné vyrážky životom zdeptaného torza a uličnícky tlach pacholka, ktorý s pohnutosťou chlípnika používa periferiálneho slovníka. Pertraktuje námety zpracované ďaleko živšie a solidnejšie Novomestským a Okálím. Najčastejšie sa ztráca v bahnisku schematiky a nevkusy, netrebnej pózy a nenávistného siláctva. (Kosec, V zime, Búrka, Mária, Žobrák, Na hrobe, Omluva, Odkaz.) Ako básnik prijateľný je len tam, kde analyzuje svoj stesk a kliadbú svojho osudu, kde zvyrazňuje svoj vagabundizmus a materialistický vitalizmus a chce »na nádrách o zemi citronov sniť, v prameni vlasov žien z morských vln piť«.

»Čiern na palete« je básnický strašne počiatočnícka. Metodicky, tvárne a obrazove v štádiach kvasenia a burčiactva. Kráľovi sa nedostalo intenzity citovej, tvárnej, metodickej a tvorčej. Myšlienkou, citom a stavbou je vonkoncom rozhodnaný a nekonštruktivistický. O nejakej syntéze nemôže byť pri ňom ešte ani reči, podobne ako o väčšej koncepcii a línii. Melancholia, vystupňovaná z nedostatku širšieho horizontu, mravnej perspektívy, duchovnej a vnútornej energie, neschopná kladnej spolupráce lásky na diele iných, znemožnila u neho každú túžbu po životnej radosť a istote. Kráľ svojím básnením nestupňuje a nedodáva životnej radosť a dôvery v kladné hodnoty, lebo sa nevedel vymaniť z pút svojej otrockej malosti, nájst objektívny význam všetkých živých entít, ktoré zkrusuje vo vypuklom zrkadle svojej nemoci jednosmerne a jednostranne. Jeho celý svet to je dusný vnútorný oddiel lazaretu. Samý tok krvi a krvácania, veletok súmraku, zápachu, neistoty, strachu a hrôzy, krčov, agonie, melancholie, škripania zubov, preklínania, vresku a smrti. Prudké vetry horúčok a mátoženia, pod dojemom dynamiky a rebelie. Prechodné stavy nezdravého človeka, prechodiacieho z jedného extrému do druhého. Skutočnosť tu mizne v prepadliskách nesúvislosti, prerušovania a ustavičného rozvírovania. Život uňho všetko láme a drví bez milosti. »Smrť zabíja. Miazga syčí plačom. S ňe sa škerí. Žiaľ škrtí bystrinu. Kosec zabíja bylinu, a popravuje kvet. Oslička plače. Mozole stonú. Obluda sa z námestia mračí. V zimničnom chvate tančí chmúrna noc. Defilujú stuchlé mračná starej nebies karavany. Čas a priestor sú vbité do mŕtvých stien. Deň skonáva. Hviezdy krvácajú. Zapácha bledý atom rany. Krvavou ranou svietia smyselné ústa. Biely sňah bol'ne vrzdí v šľapajách. Mráz slzí. Tisíc rán krvaví mesto. Bieda kvíli. Smutný bard plače. Záplava temných príšer v svet sa valí. Ulice chvejú sa smútkom a žal'ujú. Sálajú pomstu. Hranica planie hrúzou. Hrozná krása bol'astou sviera víčka. Spánok hýčka pršeru oplzlej márnice. Víchorom skučí les. Krížový pochod sever ľká. Mária je plná bol'astí. Dieťa plače. Bol'nou dušou, bol'ov tisíc zakolíše. Pastier múk príval prežíva. Nenávisť na dno srdca vrýva. Mladý muž je vezený na lodi smrti. V prsiach mu tango tančí bes, tubery červ. Husle cigánové sú zpité krvou. Kraj je ako barina a ľudia ako oplzlí hadi. Tymian oltárov súmrakom smrdí. Tvrдый zvon stene a oznamuje predčasný skom mladého básnika. Duša sa svíja. Básnik privinul na hrud' chladného hada. S po'ubkov dozraje zrada.« Myslím, že týmto smerom netreba pokračovať. Sú to tóny, ktoré nechceme počúvať; podsvetné a nemocničné, zbavené mrazivého pohľadu do biedneho osudu človeka. Tiché a krehké obrazy sú strašnou zriedkavosťou u Kráľa. Na idylu a lahodu nálady není stvorený. Vyhl'adáva búrkovitost', dravost', drtivost' a slovnú živelnost' pre svoje náповede chvíľkových stavov. Je hrubý, škripl'avý a nemelodický. Jeho najobl'úbenejšie slovesá sú: dláviť, hltáť, krvácať, rečtať, zdochýňať, preklíňať, smrdieť, žrať atď. Malé porozumenie prejavil pre rým, ktorý si bezpečne prevzal zo starožitníckeho eráru slovenskej poezie a nemá chuti dobývať nového. Načo, keď je predsa pohodlnejšie sotrovačne opakovať, než vynachádzať. Rým nemá u ňo proste tej funkcie, ktorá mu bola prisúdená pri melodizovaní verša. Kráľ s najväčším kl'udom rýmuje: »v letu — svetú, hromom — stro-
mom, piť — sniť, hrať — máj, raz — mráz, hriva — splýva, žije — bije, ulíc — u líc, blik — mžik, krása — jása, živej — snivej, vtedy — kvety, už — muž, dnes — bes, sám — chrám, rán — dokorán, klesal — plesal, krásy — hlasy, bledá — nedá.« Čo však treba priznať, Kráľ má svoj vlastný a originálny obraz a výraz sveta. (»Výška nimboz zoraná, čerešeň stínom

pôlnoc krája, ulice stvrdlé mozol' o žalujú krivdy temných tisícročí .«) Ale ani pri ňom nevie sa zbaviť tvrdosti, hranatosti a nádychu prepjatosti. Najviac zapôsobil na neho z mladých českých básnikov J. Wolker. Podobne, ako jeho nedostížny a neprekonateľný majster, rád prirovnáva rty ku krvavým ranám: »krvavou ranou smyselných úst, nikdy by smútok z mojích očí nevypil.« S podobnou záľubou perzonifikuje pripútanosť chorého k posteli: »Zmučený človek chorobou, — na bielej posteli ukrižovaný; údy, kosť a oči hlboké rany: — zničený život chorobou.« Alebo sa obdobne svíja do kľbka samoty: »Sovreté srdce v hrsti mám — som v svete samotný — som v svete sám.« Je si vedomý básnickej licencie, ale s cudzími slovami by sa nemal oháňať, najmä keď mu aj pri tých najprimitívnejších uniká smysel. Fraňo Kráľ vie chvíľami odpozorovať niektorý detail prírodný, ale videnie fyzického zraku nevie transponovať do vyšších polôh duchovného a tvorčieho života. Svojím zrakom zobjal veľmi nepatrný terén javovej skutočnosti. Prvá kniha ukazuje, že Fraňo Kráľ nie je básnikom proletariátu, ale drobnozrne, subjektívnej melancholie, staršieho typu, a že na škodu svojej poezie je nadmieru zaujatý nepatrnými dimenziami svojho »ja« a cestu do duše, tajomstva a problémov iných a objektívnej krásy sveta nenašiel, ako aj seba samého v prílišnom opájaní sa melancholiou a životným pesimizmom. V druhom sošite veršov »BALT« (str. 22.), obsahujúcom osem spevov dvoj- alebo troj-strofových, tri výrazné ilustrácie Galandove, päť riadkovou modlitbu prosebnú a rozlučnú k harpyjamu, zanecháva Kráľ chorobný svet svojej ľudskej a sociálnej problematiky a necháva sa unášať poetizáciou a vychutnávaním morskej krásy, Baltom. Tento prechod od tragického pocitu života a melancholie k miernemu pásmu radosti a uveličenia bol bytostnou nutnosťou preňho, lebo subjektívna bolesť ho úplne zmietla a zdeprimovala. Rušivá »černá bieda« zblúdilým echom ožije raz aj v tejto dobe, kedy sa pustil do ospevovania najväčšej lásky romantikov, mora, ale už pevne trvá na tom, že »mne nesmú civeť z veršov vrany ani ruže pohrebného venca.« Ale pri týchto drobných veršoch zisťujeme nielen vnútorný prerod, ale aj básnický. Kráľ sa hlási do školy českých poetistov. Uvoľňuje kompozičnosť starého básnického mechanizmu a začína uplatňovať asociačnosť, nespútavanú tematikou, poznávaním a vecným ztvárňovaním reality. Lenže u Kráľa neni mohútnejšieho polyfonicko-simultánného kolotania, ktoré je také príznačné pre všetkých jeho učiteľov, či je to už taký Nezval alebo Seifert. Zážitkový materiál, vyradený úmyselne z okruhov logiky, prílišnej určitosti a z ekonomie staršej stavebnosti formálnej, neni uňho zbavený rušivých prívěskov, balastu a bezvýznamosti. Jeho »Balt« je vlastne len na ceste »k voľnej hre predstavivosti«, a zapadá do oblasti náladového impresionizmu, ktorý má v sebe dosť starého a niečo prechodného. Vyrovňovanie sa so skutočnosťou neni u neho zas primerané k úlohe, na ktorú sa podujal. Kráľ nevie sa rozlúčiť s naturalistickým ladením svojho výrazu, ako predošle, ale aj z homotenia pred valivým vodopádom očarujúcej krásy. Miesto ohromenia a úžasu, ktoré by sa vylievaly rozvášneným príbojom ekzaltácie a poetického pradiava predstáv, vydáva zo seba »deravý výkrik v kľokot snených očakávaní«, a blabotavý údiv porazeného a beznáročného človeka. Teda výkyv smerom k čistej poezii sa Kráľovi nepodaril.

Krásu zpredmetneného mora nachádzame v »Balte« len v úlomkoch, v narázkach a v tušení. V jednotlivých spevoch pripomína Kráľ odlišnú tvárnosť mora a občas šibne okom aj do nábrežného života a jeho zákulisia. Najviac ho trápi skutočnosť, že »dnes len príživníci majú čas sa v kráse kochať« a »osud všetkých morských lások, do ktorých vás zasvätia po pobreží rozhádzané pneumatiky«. Kráľ je aj ďalej nevýbojný. Zato je nosnejší, estetickjší a vizuálnejší. Unašajúcemu prúdu nálad dal prednosť pred tematikou a problematikou, uveličeniu pred smútkom, ktorý bol ústredným orgánom jeho zážitkového sveta. K svetelným efektom a k bujnej orchestrácii protipolných prvkov pristupuje tendencia onomatopoetická. »Ten soprán nasladlý, ten brnkot citary — Dzintari, Bulduri, Melluži, Assari — do šumu do prúdu do mora rozsialy — ten soprán nasladlý ten brnkot citary«. Občas vzbudí pozornosť účinnosť kontrastu a nová vizia. »Štiepa sa súmrak na deň navrstvený.« Alebo: »belasé prúdy vod stlievajú na popol.«

Je čosi osudného v básnickom oneskorení Kráľovom, ktorý prišiel nielen po »bojoch«, alebo po vyvrcholení lyrických prúdov, ktorým chcel dať osobitný výraz. Ale nakoľko je z básnikov »minorum gentium«, nepodarilo sa mu stvoriť a vyvolať sviežosť a rás atmosféry zašlého štýlu poezie.

Toto 5. č. Jitra vďenujeme my - čeští katol. studenti Vám, bratři Slováci, abyste poznali naši upřímnost a lásku k Vám. Podáváme Vám své ruce k bratrskému stisknutí. Přijměte je.

K u l t u r n í h l í d k a

CESTA DO RAJA. Pavel G. Hlbina. (Nakl. Urbánek a spol. v Trnavě.) Druhá sbírka mladého slovenského lyrika, vydaná jako 4. svazek edice »Postup« a nazvaná odvážně »Cesta do raja«, jest kniha velkého elánu mládí, širokého rozběhu, podněcovaného neukojitelnou touhou po vyšších horizontech a po životě jemnějších a světlejších sfér. Jest patrné, že si zde básník určil vysoký cíl, jehož dosáhnouti bylo možno jen vysokým básníkem, kteří už dávno překonali potíže prvních zápasů a závratí prvních stoupání. Hlbino srdce bylo, jak se zdá, příliš plaché a slabé na to, aby mohlo zůstat neotřesené v tom úporném boji o každý krok výše a proto také tato cesta do raja se tolik ztrácí ve spleti teskných nálad a melancholických dum. Lyrická dynamičnost a vzrušenost slova ukazuje, jak těžká byla tato cesta pro básníka srdce citlivého a stísněného. Hlbina byl nucen raziti ji světem hříchu a bolesti, úskalími melancholie a malomyslnosti, úzkostmi oloupených chvil — a přemožen vším, celou tou tíhou života a času, musil se záhy vzdát, chtěl-li zachovati rovnováhu propastí a výšin. Odtud jeho těžký smutek, jenž leží dusivě nad tolika stránkami a vtiskuje jim pečeť své suverenní nadvlády. Ale odtud prýští též ta požehnaná rozcitlivělost a pokorná něžnost, která u Hlbiny nejvíce okouzluje. Jasně vyjadřují původní cíl básníkův zvláště dva poslední verše básně »Svitane«, nejkrásnější z celé knihy, které jsou výrazně vyjádřeny též autorem obálky a tvoří základní intonaci sbírky: »Letela holubica roztúžená — k vysneným indigovým zorám.«

V hlavních obrysech se jeví Hlbina jako básník intimní lyriky, zladené místy do toniny náboženského entusiasmu. Proto také nejkrásnější básně vytváří ve chvílích vyššího omilostnění, kdy žene svou píseň do vznosných a dramaticky nestejně zabarvených variací extatického vznícení a kdy vznikla taková Mystika noci, Na horách, Svitane, Ticho, Starý mlyn, Ráno, Radost, Samota. Jsou to verše čisté, zjhlé a zjasnělé melancholickou tesklivostí a vroucností, svědčící o Hlbino sympatické spontánní citovosti. Velmi cize se vedle nich vyjímá několik programových básniček, na př. Len ísť, Obloha nad Moskvou, Vzali nám Boha, Žít chceme, které zbytečně knihu kazí a porušují...

Myšlenkově jest v »Cestě do raja« Hlbina stále usměrňován svou smutnou zádušivostí a svým roztouženým pathosem. Jeho píseň jest většinou těhotná smutkem: »Sláviku môjho

smútku, hl'adaj chvíľ'u, — ktorá mi práve uletela; — kto uniesol mi moju krásnu milú, — kam podela sa luna biela?« Jen místy dává zářiti paprskům slunečným a rozezvučeti smíchu a radosti: »Niet konca slnečnému plesu, — šťastím sa smeje každý puk —, do modrej dial'ky radosť nesú — zelené vlny hôr a luk.« Ale tato radost jest darem jen jedné vteřiny. Možno upozorovati v Hlbino sbírce zajímavé úkazy stálé krystalisace, duchovního varu a nejistoty, podléhání přeletavé náladovosti. Jest to jistá slabost srdce, ale tato slabost, ovlivněná odvahou zraku a touhou vůle, stává se užitečnou, neboť z ní vycházejí nejlepší básně Hlbiny, odkrývající krásu a bohatost jeho citového světa. Kromě toho má Hlbina po ruce nemalý fond obrazivosti a bystrosti postřehové, o němž svědčí některé jeho dobré a významné obrazy a obraty; na př. »lastovičky krasopisne píšu na nebo pieseň lásky«; »som ako decko, chytám dúhu«; »zora sa prebudila v plnom zdraví, celá je červená, snáď mala pekný sen«... Tím právě nejlépe vyjadřuje svůj básnický talent a jediné podle toho možno také hodnotiti sílu a nosnost jeho tvořivé potence, která v »Cestě do raja« se umocňuje a rozrůstá vnitřní odvahou a palčivým žářem lásky, uzavírající do sebe krásu světa i bolest člověka. Tento básník tesklivé meditace, dravé sensitivnosti a pokorné něhy, jenž se ve svých verších upřímně obnažuje v prostotě své touhy a v ilusivnosti svého života, básník, jehož dipolární píseň jest rozlomeným výkřikem bolesti i sladkou melodií bačovy fujary, tento básník má právo býti oceněn pro svou lyrickou průbojnost i odvážnou touhu, s jakou chtěl dobývati nejvyšších sfér, usiluje o dosažení závratných vrcholů a o hudbu vyšších poloh.

vz

SLOVENSKÉ SMERY UMELECKÉ A KRITICKÉ. Nový literární časopis, vydávaný spolkem slovenských spisovatelů nákladem Melantricha, jehož první číslo vyšlo v listopadu, soustřeďuje za redakce Jána Jesenského a Emila B. Lukáče mnohé osobnosti mladé básnické i kritické generace slovenské, ať je to Štefan Krčméry, Andrej Kostoľný, Maša Hal'amová, Andrej Žarnov či Valentín Beniák, Ján Jesenský, Gejza Vámoš a m. j. Jest nutno vytyčiti dobrý účel a cíl tohoto nového měsíčníku i snahy autorů v něm sdružených, které poukazují na nové rašení a tvoření, které není vždy neplodné. »Listům pro umění a kritiku«, vydávaným týmž

nakladatelstvím, se však tento slovenský sourozenec nevyrovná.

vz

SEPIATÉ RUČKY V SEPIATÝCH RUKOU. Radostně zbožná cesta matky a dítěte do Božího království. Marga Müllerová. Obrázky Aldy Laurinové. Do tisku upravily a vydaly Školské sestry O. S. F. v Praze XII., 1933. Kdy začít s náboženskou výchovou dítěte? To již není problém. Veliký americký pedagog Stanley Hall odpovídá, že co nejdříve, neboť duše dítěte jest jako símě zaseté v zahradě: vánek šelestící v listí stromů se ho ještě nedotýká, sluneční paprsky na ně ještě nepadají a rosa ho nesvlažuje — a přece není závanu větru, není paprsku slunečního, není kapky vláhy, jež by neměla vlivu na jeho vzrůst. Problém jest, jak nábožensky vzdělávati nejmenší děti. S hlubokým pochopením duše dětské a skvělou znalostí dětského života napsala Müllerová svoji knížku, kde v rámci církevního roku jest vše: věrouka, mravouka a liturgika malíčkových v něžných veršících a laskavých příbězích. Knížka vyzdobena jest překrásnými barevnými obrázky: nedovedu si představit nic lepšího. Musí ji míti všichni, kdož chtějí malíčké přivést k Příteli dítek.

SESTRA MARIE MARTA CHAMBOŇOVÁ. Přeložily a vydaly Školské sestry O. S. F. v Praze 1933. Je to životopis prosté salesiánky-laičky, apoštolky pobožnosti k svatým ranám Páně, sepsaný na základě pečlivě sebraných vzpomínek ve snaze prospěti duším. Vnější život sestry Chambonové byl ovšem zcela jednotvárný a proto autorky, sestry kláštera Navštívení v Chambéry, upustily od chronologického postupu a zvolily tak zvanou italskou metodu a seřadily záznamy tak, aby osvětlily její bohatý vnitřní život podle různých hledisek života asketického a mystického. Kniha jistě bude posilou duší, jež znaveny dnešními zmatky a tíhou věcí pozemských touží viděti věci nebeské a pohřížiti se do nich.

KAMARÁD WOLKER. Zdeněk Kalista. (J. Petr, Praha.) »Prostá kniha mladého přátelství« je literární památník mládí a literárního prostředí nadějného mladého básníka J. Wolker. Kalista měl šťastný nápad, že na strom svých vzpomínek na kamaráda poetu věsí s pietou a objektivností všechny ty dojmy, vracející se k němu v stejně sytých barvách, v jakých je on i jeho kamarád a ostatní literární družina prožívali. První básnické začátky, společné literární boje, seismografy citů a pocitů psané do duše pod údery a chvěním událostí let poválečných, společné starosti, studijní schůzky v Unionce a proletářské »flámky a pouti za Musou« a konečně i myšlenkový a umělecký rozchod dvou přátel, to vše je tu podáno s čistou sna-

hou podat své povolání svědectví o předčasně zemřelém příteli, »jenž pro spravedlnost světa chtěl se bít.« Ale nejen svědectví o své soukromé věci je Kalistovým cílem, nýbrž i zachycení a prokreslování »dvou zřetelně odlišných typů, jež ovládaly duchový život pokolení, vstupujícího do českého kulturního života na prahu let dvacátých XX. věku«. A na konec knihy pohled do básnickovy duše okénkem listů, jež Wolker napsal svému příteli. Kamarád Wolker je tedy kniha, která nám přibližuje Wolker jako člověka a básníka současně.

—hra—

JEŠTĚ ZNÍ. Fráňa Šrámek. (Fr. Borový, Praha; cena 12 Kč.) Poslední básnická sbírka Šrámkova, jež vyšla jako X. svazek jeho sebraných spisů, má velmi symbolický název — »Ještě zní«. Autor sám tím usnadnil kritikům celé dlouhé teorie o zapadání Šrámkovy hvězdy a o dozívání jeho lyrické poesie, neboť tím názvem sám naznačil, že překročil již zenit své tvorby a že jeho slovo už jest jen odleskem dřívější slávy. Miláček literárních davů popřevratové doby stojí již mezi dnešní mladou generací dosti cize. Stojí úplně na opačném pólu, než dnešní mladí básníci, tento naturista, a po známe to jasně zvláště, když jsme před tím četli Záhradníčka, Renče, Vavříka, Lazeckého, Závadu a j. Toto je úplně jiná linie než linie Šrámkova, jiný směr, návrat k cestě Březinové, již dříve kromě Jakuba Demla naši autoři — zdá se — po většině pohrdali... Šalda ve svém Zapisníku Šrámkovu poslední knihu rozcupává na dranc svou ironií a dravou kritikou, vídí v ní umlčení Šrámkových sil, definitivní básnický ústup, trapné rozčarování, zcela nedvojsmyslnou básnickou únavu a jeho postřeh jest vskutku pravdivý. I v této knize Šrámek — ztlumený a zjemnělý lyrik se záblesky epické mluvy, dává sice poznati něžnost své písně, ale tato píseň přes všechno úsilí zní jen jako zastarlé vzpomínání, jako ohlas uprchlých dob... Stručný, usečný verš místy budí dojem naivní říkanky (Jak Janek zemanem se státi může, Příchod vojáků do města a j.), mluva je přeplněna důvěrnými otázkami, styl leckde hodně laxní a frivolní (Karneval, Několik minut před..., Noční cesta). Šrámek — »věčný voják«, i zde má četné reminiscence z doby válečné (Věčný voják, Příchod vojáků do města), mnohé básničky hodně novinové (Pochod, Kolem inserátu); ovšem na mnoha místech (Otázky, Hořký list) se přece ještě chce blýsknouti, jako zamilovaný pěvec života, pozorovatel výbuchů krve, dravý talent, ale nedostává se mu již dechu a slovo uniká z modelujících jej rukou... Možná říci, že »Ještě zní« jest zívání tygra, jenž má vylámané zuby, obraz pěvce, jemuž se již přetrhaly struny:

»Teď tu zase lýchám v mechu
a naslouchám do korun
kdo mi tam dal místo strun
rzívou korouhvičku z plechu?«

UMĚNÍ A SCHOLASTIKA. Jacques Maritain. (Přel. Václav Renč; V. sv. ed. »Filosofické revue«; Olomouc.) — Jest jistě velikou zásluhou, že byl do češtiny převeden tento vzácný traktát Maritainův, pronikající až ke kořenům umělecké tvorby, ryzosti a krásy. S jasností a jemností, již se francouzský filosof novothomistický jistě učil u sv. Tomáše, Maritain probírá v této knize základní principy estetických hodnot a poukazuje na mnohé nedostatky novodobých názorů na umění a jeho řád. Maritain definuje umění, opi-

raje se o Summu sv. Tomáše, jako trvalý stav (habitus) praktického rozumu. Již v stanovení této definice Maritain stojí proti četným thesím novodobé estetiky. Liší se od Kantova názoru (který podle Croceho je shodný s Baumgartenovým a názory školy Wolfovy), podle něhož umění je smyslové a fantasijní oblečení intelektuálního pojmu, ale mnohem více kontrastuje s teoriemi italského estetika Benedetto Croce. Jest vůbec zajímavé srovnávat postup Maritainův s postupem Croceho a jeho novoheglovské estetiky. Maritain jen na jednom místě přímo mluví o omylu Croceho v tom smyslu, že Croce popírá v umění stránku intelektuální. Croce definuje umění jako vizi anebo intuici a ve svém »Breviři estetiky« výslovně praví: »Umění zůstává dokonale definováno, je-li definováno prostě jako intuice«; a vysvětluje to blíže v téže knize: »Umění jest opravdovou estetickou apriorní syntesou citu a obrazu v intuici.« Croce tedy klade důraz na cit, ale naproti tomu Maritain praví: »Estetika musí být i intelektualistní i intuitivistní zároveň.« Cesta Maritainova chce být tedy cestou střední a i když se nám místy zdá, že stránka intelektuální jest přece jen více vytyčována na úkor stránky citové, úsilí zachovati tuto rovnoměrnost lze vždycky aspoň vypořizovati. — Vycházejí z dané své definice umění, může již Maritain rozváděti svůj traktát šířeji a podrobněji. Podle něho umění přináší s sebou neomylnou správnost, neboť jinak nemohlo by být silou rozumu praktického, habitem ve vlastním smyslu, pevným už ve své přirozenosti. Dlí zcela a bez výhrady na straně ducha a zdokonaluje inteligenci. Důležité jsou v této knize kapitoly o kráse, která jest podle výkladu Maritainova zářením formy, splendor formae, jak už to uvádí sv. Tomáš Aquinský, a která náleží do řádu nadmyslného a metafysického. Krása směřuje k tomu, »aby duši podzvihla nad stvoření«, a to jest také její nejvýsošnější funkce. Maritain dělí umění na obyčejná a krásná. Krásná umění se odpoutávají od druhu umění a jsou jisté analogie mezi nimi a moudrostí... — Velmi strážlivě, ale správně, vykládá Maritain též funkci krásných umění; jsou podle něho něčím vznešeným, kýženým pro sebe sama a nezištným, protože »jejich dílo, pojato o sobě, není vytvořeno proto, aby ho člověk používal jako prostředku, nýbrž proto, aby se z něho radoval jako z cíle, protože jest skutečným plodem, aliquid ultimum et delectabile«. Stejně jasné a pozoruhodné jsou Maritainovy myšlenky o křesťanském umění a o poměru umění k mravnosti. Maritain charakterizuje umění křesťanské jako umění vykoupěné holičstvem, které je zasazeno v křesťanské duši. Nelze pro ně stanovit pravidel a není školy, ve které by se dalo křesťanskému umění naučit. Jest nesnadno být umělcem a velmi nesnadno být křesťanem a umění křesťanské jest nesnadné dvojnásob, poněvadž v něm jde o usmíření dvou absoluten. A zas i zde směr Maritainovy these jest cesta střední, proto praví: »Nedělujte svého umění od své víry. Avšak nechte odlišným, co jest odlišeno...« V poslední části »Umění a mravnost« velmi důrazně zní jeho přímá slova, která ukazují na mravní zodpovědnost tvořícího umělce: »Vyrábí-li některé umění předměty, jichž nemohou lidé používat bez hříchu, umělec, který vytváří taková díla, hřeší sám též, protože přímo dává bližnímu příležitost k hříchu; jako třeba kdyby někdo vyráběl modly k modloslužebnictví.« — Bylo by nejvyšší nutné, aby zdravé a pronikavé názory Maritainovy poněkud zdomácněly v moderním ovzduší uměleckém. Neboť n'kde nebylo snad docíleno tolik omylů a

zmatků, jako právě v estetice, zvláště tehdy, kdy se stalo módou mluvit o umění, o jeho kráse a řádu bez ohledu na to, je-li kdo kompetentní v této věci a může-li mu být věřeno. Proto se vytvářela stále nová pravidla, mluvílo se o superioritě formy nad obsahem a naopak, bujely všelijaké rozředěné poučky a nikdo nepovstal proti tomuto znesvěcování věci nevšedních. Cesta sama o sobě nesnadná byla stálými omyly a blouděním ještě více ztížena. Proto může být jen s radostí uvítána kniha Maritainova, neboť jest budována na zdravých principech thomistické filosofie a na odvaze pohleděti pravdě tváří v tvář. vz

DOPISY OTOKARA BŘEZINY ANNĚ PAMMROVÉ. (Vyd. A. Pammrová; expeduje Jakub Deml, Tasov; 40 Kč.) V tomto svazku (pěkně upraveném) rozevírá se nám krásný pohled do hluboké osobnosti Březinovy. Tyto vzácné a stylisticky originelní dopisy jsou průvodní melodií Březinova díla, jsou odrazem jeho myšlenkové hloubky. Každá stránka jest v nich nabita pozoruhodnými myšlenkami, jež nám stavějí před oči Březinu jako velkého myslitele, který si dovedl vytvořit a ustáliti osobitý názor téměř o všech problémech uměleckých a literárních především. To, co tu Březina píše o Vrchlickém, Dostojevském a jiných osobnostech, to právě ukazuje na jasnost a bystrost jeho úsudku. Lze zde vytušiti veliký jeho vůdcovský talent i jedinečný klid a vyrovnanost, jež jest ovocem dlouholeté, vyčerpávající cesty probíjení se k vrcholům a k nejvyšším duchovním cílům. Tuto sbírku krásných dokumentů možno zařaditi vedle dosud vydaných dopisů Březinových Jakubu Demlovi a Fr. Bílkovi a možno ji usnadňovati pochopení Březiny a jeho díla, ač víme, že právě dílo básníkovy jest nejlepším obrazem jeho duše a jeho cest... vz

VLADIMÍR HOLAN: KOLURY. (Ed. »Paprsek«, V. Vokálka, Pardubice.) Holanova sbírka básní v próze v četných svých rysech připomíná Baudelaira. Rozhodně autor této knihy tvořil pod vlivem francouzského psychologa zla, ale chybil mu Baudelaireova zručnost, jednoduchost a hloubka postřehu. Ač jsou tu některá místa zdařilá (O smíchu, Neděle, Vyzvání k cestě, O kráse), přece jen možno zde počítovati velký nedostatek myšlenkové hloubky. Tam, kde Baudelaire zní ještě jasně, Holan už zaniká. Tento autor převzal sice Baudelaireovu stylisaci a zručnost výrazu, jeho slovník i ohnivé vzrušení slova, ale nemá té myšlenkové potence, jakou má Baudelaire ve svých prosaických básních. Tím ovšem budí Holanovy »Kolury« zdání prázdného slovíčkaření; zdá se, jako by se tu nedostatek myšlenky nahrazoval a zakrýval bombastickou silou slova, jež je tolikrát oděno do roucha hodně křiklavého. A to je vážný nedostatek, který nutno vytknouti. vz

DIVOČINA. Jan Morávek. (Melantrich, Praha.) — Román ze života pytláků a hajných v posázavských lesích, zachycující drama napětí mezi oběma tábory. Uprostřed násilí, vraždění a nenávisti prodírá se čistý pramen vroucí lásky dvou mladých lidí, syna hajného a dcery pytláka. Není to velké umění, ale vůně lesů a prudkost vášně proniká každou stránkou a odstiňuje její působivost. vz

Máte knihy

edice „JITRA“

Cyrilo-metodějská hlídka

ABY VŠICHNI JEDNO BYLI...

Každoročně v lednu koná se světová oktáva modliteb za sjednocení Církve pod heslem *Ut omnes unum sint*... (od 18. ledna, Památka Stolce sv. Petra v Římě, do 25. ledna, obrácení sv. Pavla). Oktáva byla zavedena anglickým duchovním, později konvertitou P. Pavlem J. Francis, schválena byla papežem Piem X., obdařena odpustky Benediktem XV. Roku 1920 schválena a přijata od světového kongresu protestantských a východních církví, roku 1921 zavedena i v Americe. Katolíci i protestanté ponejprv od dob reformace spojili své hlasy a modlitby za jedním cílem: jednotou Církve. Tedy týden modliteb celého světa, křížového tažení proseb a volání za vyprošení jednoty, návratem do pravého ovčince Kristova všech odloučených křesťanů a obrácením všech nevěřících. Přes půldruhé miliardy (1822 mil.) je všeho obyvatelstva na světě a z toho jen přes půl miliardy (690 mil.) křesťanů (38 %).

Než musíme dělit ještě dále. Z toho připadá na:

katolíky	347 mil. (19.1 %)
protestanty	191 mil. (10.5 %)
východní	139 mil. (7.6 %)
jiné křesťany	11 mil. (0.7 %)

Zlatá doba jednoty křesťanství prvních tří století, kdy byl »jeden Pán, jedna víra, jeden křest« (Ef. IV. 5) minula. »Roztržena je suknice nesešivaná, zlomena nejvíce žádaná a nejpotřebnější jednotu Církve Kristovy. Mlioniy duší pokřtěných stojí na hranicích obce Boží, nekonečná řada údů jest jen vláskem připoutána. Tajemné tělo Kristovo stále krvácí z hluboké rány. Matka — Církev — pláče, ohlíží se za svými dětmi, volá za nimi...« (Papica.) Kolik to nejrozmanitějších denominací protestantismu (přes 200) zahrnuto je v onom čísle; není však jednoty ani v církvích východních, neboť pod vlivem moci světské octly se v menší nebo větší závislosti na ní a nabyly mnohde rázu církví národních. Východní církve schismatické používají převážně liturgie byzantské; podle bohoslužebného jazyku dají se však rozdělit následovně: Řečtini užívá pravoslavná církev řecká, zahrnující v sobě patriarchát cařihradský, království řecké, ostrov Cypr, sinajský řecký klášter (samostatné arcibiskupství, 60 mnichů). — Arabština zatlačuje řečtinu v starodávných patriarchátech řeckých: alexandrijském, antiošském a jerusalemském. (Řeckokatolíci Arabové nazývají se jinak Melchité.) Slované užívají různých jazyků slovanských a dělí se v církve jugoslávskou, bulharskou, patriarchát moskevský; rumunština užívá pak církev rumunská. K tomu nutno připočíst i menší církve vzniklé z herese, abychom si učinili obraz o nejednotnosti Východu. Je to katolická Církev syro-chaldejská (v bývalé říši perské) a malabarská, užívající ritu východoasyrského; katolická Církev koptická (Egypt) a etiopská (Habesš), jež mají liturgii egyptskou a Církev arménská, užívající obřadu arménské... Odloučení bratří! Tolik milionů jich je a z toho asi jen 5 procent je sjednoceno, kdežto na 95 procent křesťanů východních s Církví katolickou dosud sjednoceno není. Matka pláče, volá, dítky bloudí, hledají cestu... modleme se *Ut omnes unum sint*.

Ukažme se však ve svých modlitbách hodnými dítkami a modleme se se srdcem širokým, jež objímá celý svět, jak ukazuje nám naše Matka-Církev. Ona stará se o národy všech věků, zemí a krajů, a rozhlížeje se s vysokého cimbuří vatikánského, vidí ony miliony bloudících, ale i přes jednu miliardu těch, jimž vůbec ještě nezasvitlo světlo učení Kristova, přes miliardu nešťastných pohanů a z hruď po duších toužící dere se velké »žizním«, ohlas to volání Kristova, jehož »žizním« jako by prameny krve nejsvětější, proudící za spásu všeho lidstva, zesilovaly v mocný hlas:

»Národy, země, přiveďte ke mně,
krev za všechny jsem dal!«

Přes miliardu nešťastných duší! Přes miliardu je těch, pro něž krev Kristova nepřinesla ovoce, pro něž se ještě Kristus nenarodil! Kdy budou vánoce ubohých pohanů, kdy zazáří nad jejich krajinami hvězda betlemská, kdo a kdy zvěstuje jim pokoj a mír? Příteli! Snad teplo a štěstí vánočního kouzla nevyvanulo ještě z tvé mysli. Vzpomeň si na tu miliardu nešťastných, vzpomeň bloudících bratří a z vděčnosti za drahocenný poklad víry spoj svůj hlas s modlícím se světem: »Aby všichni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě; aby i oni v nás jedno byli; aby svět uvěřil, že ty jsi mne poslal.« (Jan XVII, 21.) —as

PROGRAM PŘEDNÁŠEK PRO STUDENT. CMK.

Hlavním prostředkem, jímž se seznámíte nejlépe s ideou CM., jsou přednášky, jež si sami vypracujete. Proto podávám návrh několika témat:

1. »O historickém vývoji východního rozkolu.« Znalost dějinného pozadí k pochopení rozkolu je nezbytná. Zde teprve poznáme, že původní příčinou rozkolu obou církví nebyly nějaké čistě věroučné nebo náboženské bludy vůbec, nýbrž osobní spory. Velkou vinu na rozkolu nese císařský dvůr v Cařihradě, který chtěl mít papeže pod svou mocí. Jako pramenů můžete použít různých svět. dějepisů.
2. »Věroučné rozdíly mezi církví západní a východní.« Původně věroučných rozdílů nebylo. Teprve později východní theologové, aby o něco svůj rozkol opřeli, sestavili celou řadu rozdílů. Tato otázka je pěkně podána v Grivcově »Pravoslaví« a v Segetově »Církev východní a západní«.*
3. »Ruské pravoslaví.« Pochopiti tuto otázku jest jedním z nejdůležitějších požadavků pro práci unionistickou. Dosavadní pokusy o sjednocení velmi často ztroskotají o vzájemné nepochopení. Neznáme pravoslaví, oni neznají katolicismus. Prameny jsou tytéž, jako v předcházejícím.
4. »Pokusy o unii.« Přednáška by pojednala o všech dosavadních pokusech o sjednocení, o sjezdech velehradských a o unii již dosažené. Prameny tytéž!
5. »O východní liturgii.« Žijeme v době liturgického hnutí. Dlužno k tomu poznamenat, že krása východní liturgie přiměla mnohé, aby si všímali také své liturgie. Přiměla na př. P. Parsche k horlivé práci pro liturgii. Pramenů k této otázce máme v českém jazyku velmi málo. Co vyšlo, jest již všechno dávno rozebráno! Liturgie sama v staroslovanském jazyku je

*) Vyšla »Akad. velehr.«, Olomouc, Salesianum.

nejlepším pramenem. Na tuto prednášku si pozvete odborníka.

6. »Světový spolek pro unii ACM.« Něco o tom, jak pracuje, měli jste v 1. a 3. čísle naší hlídky. Jinak najdete nejvíce v časopise »ACM.«, zvláště ve starších ročnících a v novém díle dra Cinka: »Arcibiskup dr. A. C. Stojan.«

7. »Dr. A. C. Stojan, náš největší pracovník pro unii.« Tvůrcem všeho, co se u nás pro unii podniklo, byl v první řadě arcibiskup dr. A. C. Stojan. Prameny jako u předcházejícího.

(Dokončení příště.)

»ARCIBISKUP DR. A. C. STOJAN«, život a dílo. Napsal dr. Fr. Cínek, vydalo »Lidové knihtupectví« v Olomouci, Masarykovo náměstí 11. Stran 1180, cena neváz. 85 Kč, v celopl. vazbě 105 Kč, v polokožené 120 Kč. — Konečně vyšlo dlouho čekané dílo. Jest vskutku důstojné tohoto velkého muže. Obsahuje nejen život arcibiskupa dra A. C. Stojana, nýbrž i celé jeho cyrilometodějské dílo. Zde najdete dějiny ACM., unionistických sjezdů, Velehradu, Hostýna, Omladiny, práce mezi krajany v cizině a j. — Upřímně doporučujeme všem studentským Sdružením. Všichni víte, jak arcibiskup dr. Stojan prakticky studentstvo miloval, nuže, ať nechybí jeho životopis v žádné studentské knihovně!

Organizační hlídka

JUC. Ján Novák:

NIEČO O »SDRUŽENÍ SLOVENSKÝCH KATOL. AKADEMIKOV« V BRATISLAVE.

Nechcem sa snáď rozpisovať naširoko o činnosti samej, spolku, ktorý je ostatne spolkom ešte mladým. Chcel bych však predsa vyjadriť smernice, ktoré jeho činnosť ovplyvňovali a ovplyvňujú, problémy, ktoré mu bolo riešiť a jak ich riešil.

Spolok »Sdruženie Slovenských Katol. Akademikov« vznikol v marci r. 1930, jako spolok sdružujúci katol. slovenských akademikov, ktorým nekonvenovalo jednostranne politicky ovplyvnené ovzdušie vtedajšieho (treba zdôrazniť, že »vtedajšieho«) ÚSKŠ. v Bratislave. Pôvodný názov spolku bol »Klub Akademikov Mičurových«, ktorý je dnes jadrne vystihnutý v podtitule spolku.

Je však treba nezakryte doznať, že v spolku samom s počiatku tiež, stejne je tomu ešte dnes takmer vo všetkých slovanských akademických spolkoch, boly smernice rázu politického. Je totiž zaujímavé a charakteristické pre naše pomery vôbec, že prepolitizovanosť celého nášho verejného života neobšla a nesnažila sa obísť kultúrny náš život a najmenej spolkový. Výbory obyčajne nevedia sa odosobniť v pomere ku spolkovému kolektívu a k spolkom iným a vtiskujú politické zafarbenie svojích výborníkov vždy celému spolku. Zjav volajúci po náprave u spolkov nie výlučne politických! Spolok vznikol teda jako spolok katol. slovenskej akademickej mládeže, ktorá svoju činnosť nemôhla z príčin už spomenutých uplatniť v spolkoch iných. S počiatku nemôhol nijako zakotviť ani v akademickom živote rodnej pôdy. Zvláštne, že stretal sa s neporozumením často aj u tých, ktorí spolku boli a mali byť najbližšími.

Činnosť prvého výboru bola výlučne činnosťou vnútrospolkovou. Prednášky na členských schôdzach, ačkoľvek hodnotné, poriadanie osláv a mikulášskych zábav; samozrejme nedostačilo k trvalému rozvíreniu hladiny verejnej mienky, ktorá nemôhla v nich vybadať znaky práce účelne usmernenej a vážnej. S inými spolkami Klub stykov takrečeno nenavádzoval.

Napriek ťažkým počiatkom, príliv členstva trvale vzrastal a všetci, chápujú sa nadšene práce, sme dúfali, že odovzónime nečinnosti, pre ktorú sa na spolok hľadalo s despektem.

Nový výbor v r. 1932 si uvedomil, že zabezpečenie rozkvetu života spolkového spočíva v dômysol'nom usku-

točení troch podmienok, ktoré jako pracovné body si vytкнуł na svoje funkčné obdobie:

1. sblíženie a spolupráca s ostatnými kat. akademickými spolkami, hlavne však centrálnymi v Bratislave a Prahe,
2. zduchovenie a prehľbenie spolkovej činnosti,
3. naviazanie stykov s vonkovským ľudom a hlavne mládežou.

Hneď na vianoce r. 1932/33 usporiadal spolok na venkove prednášky na téma »Katolík a hospodárske pomery dneška«. Prednášky sa skvele zdarili a všetci sme mali radosť z poznania, jak náš ľud rád vidí, že jeho akademická mládež naň nezabúda, s ním chce spolucítiť, žiť, pracovať! Morálny efekt prednášok Klubu na hornoslovenskom vidieku nabádal k ďalšiemu. V marci m. r. bol usporiadaný »vzdelávací a rečnícky kurz« za veľkej účasti akademikov, inteligencie i pospolitého ľudu. Zásľuhu o jeho krásne výsledky má hlavne p. Dr. Miloš Bugár a Dr. Pavel Žižka, senátor a mnohí iní. Trval vyše týždňa.

Činnosť spolková »par excellence«, t. j. vnútorná v tomto období nevykazuje zvlášť vzostupnej tendencie; nezastalo totiž na ňu veľa času, je však nádej, že v novom období i ona púde do plného prúdu. Prvý nábeh k tomu bol aspoň učiněný vzácnou prednáškou Dr. A. Fuchsa na valnej hromade spolku 16. novembra 1933.

Vzorom vo všetkom boly spolku ÚSKŠ. v Bratislave a ÚKSČsl. v Prahe a spolok snažil sa vojsť s týmito centrálnymi organizáciami katol. študentstva v najužš'a súručenstvo spolupráce. S poľutovaním sme spoznali, že ÚSKŠ. v Bratislave má naozaj málo ochoty s nami jednať, naopak boly nám adresované vraj »dobré mienené« rady, aby sa Klub rozišial.

Obráť! sme sa k ÚKSČsl. v Prahe. — Tak sa stává, že Klub je zastúpený na velehradskom sjazde katol. študentstva čl. 2 delegatmi a na pražskom kongrese katol. študentstva 1.—5. júle 1933 5 delegátmi, už jako zástupci členského spolku ÚKSČsl.

Porozumenie, s ktorým sme sa stretli u ÚKSČsl. v Prahe bolo nezabudnuteľne bratsky srdečné.

Pražský kongres katol. študentstva sám zanechal v duši všetkých slovenských študentov katol. nesmazateľné stopy. Ostne, ktoré snáď boly v dušiach niektorých z nás, ostne napnutého pomeru a hyperkritiky k českému katolicizmu boly ulomené razom. »Áno,« doznali sme si svorne, keď nás vlak unášal zpät na naše drahé Slovensko, »od českých katolíkov máme sa ešte mnohému priučať.« Vrelá, opravdivá zbožnosť katol.

156

v harmonii. Krásná slova ostatních řečníků zanechala v přítomných hluboký dojem. Za předsedu byl opět zvolen B. Peřina O. Cr. Nemile se nás dotkla naprostá neúčast a nezáměr našich akademických spolků, hlavně Č. L. A. Jubilejní valná hromada byla zakončena státními hymnami. —vm—

SOCIÁLNÍ STUDENTSKÉ SDRUŽENÍ V PRAZE uspořádalo v neděli dne 3. prosince 1933 v salonech »Domácnosti« čaj o páté spolu s upřímnou a radostnou mikulášskou zábavou pro zvanou společnost ve pro-

spěch mikulášského daru katolického studentstva. Čaje se zúčastnilo mnoho našich příznivců a přátel, mezi nimiž dlužno uvést: Msgr. Boháče, vld. P. R. Kinga O. Cr. a akad. malířku pí Braunovou, SSSd. Praha XII. a mnoho jiných známých i nových přátel našeho hnutí. Program byl velice pestrý a zdařilý. Po uměleckém programu následovala mikulášská scéna, která byla velmi vtipně vypracována od členů SSS. a stejně vtipně předvedena. Mikulášskou nadílkou byl zdařilý čaj ukončen. Prostě: povedl se zas jeden krok vpřed, jeden krok na Prahu! —ab—

SE SBOREM MORAVANA.

Slyšel jsem ty chlapce po prvé zpívat na pietní akademii P. Dostála-Lutinova v Prostějově. Šla o nich jen chvála, ale přece mne překvapili. Sbor, sestávající ze samých vysokoškolských z Moravana, stal se opravdu v krátké době tělesem, které již dnes předčí leckteré mužské sbory venkovské i městské a na které lze vzít bez obavy přísnou kritiku po všech stránkách umělecké reprodukce.

Představte si přes třicet vedle sebe seřazených mladých tváří, oči upřené na svého mladého dirigenta. Zdálo se mi, jako by hrál na neviditelné vzdušné varhany. Na každý sebemenší pohyb prstu reaguje třicet šest hlasů, splývajících v jeden vyrovnaný akord, citlivě od těch mlhavých pianis'm až do burácejícího forte. Zvláště ve známé Křížkovského »Utonulé« a ve Foerstrově »Oráči« a »Z osudu rukou« měli příležitost ukázat své vybroušené, do nejmenších nuancí úzkostlivě vypilované umění. Naopak zase sbory, jako Janáčková »Což ta naše bríza« a národní písně dovedou zazpívat s obzvláštní lehkostí a hbitostí, k čemuž jim dopomáhá jejich přece jenom ještě mladistvé zabarvení hlasu.

Je nesporné, že hlavní zásluhy má jejich nadaný dirigent, mladý filosof Veselka, který dovede prakticky uplatňovat své schopnosti a vědomosti, rozhojňené ještě v brněnském sboru »OPUS« a v hudebním semináři na filosofické fakultě v Brně. Ale nejen to; bez nadšení, obětavosti a nezištnosti těch studentů (»zpívajících pro čest Boží, radost svou i druhých...« tak četl jsem na jejich programech), bez disciplíny a sebe-kázně, čistého idealismu a lásky, nedošli by k takovému úspěchu. Můžeme být jen hrdí, že takoví studenti se našli právě ve spolku katolickém.

Zašel jsem v přestávce mezi ně. Stáli všichni shluklí kolem svého »mistra«. Debatovali, žertovali, smáli se a vtipkovali. »Dobré to bylo,« ujišťoval Veselka své zpěváčky a hoši měli právě takovou radost, jako to tleskající obcenstvo.

Absolvovali již řadu úspěšných koncertů po moravském venkově. Zpívali loni na Šiingrových oslavách v Hodoníně, v Praze na sjezdu katolické mládeže, letos v Novém Městě a ve Žďáru. I do brněnského rozhlasu zpívali již dvakrát, což jistě svědčí o kvalitě sboru. »A vaše plány do budoucna?« vyzvídal jsem na »mistru« Veselkovi. »Začneme ihned studovat nový program pro náš první samostatný koncert v Brně. Potřebujeme podstoupit křest oficiální kritiky. Jen z toho důvodu jsme byli nuceni odřeknout i významné zájezdy, jako do Nitry a Trnavy. Naši tajnou touhou a přáním však,« nyní hlas jeho se ztlumil, jakoby strachem, že prozrazuje něco příliš odvážného, »je Řím. Do Říma a Itálie se studentskou poutí...« Ch'apci zmlkli. Tušil jsem, že mají s tím starosti a že se jim staví velké překážky, jak dopravit tuto hromadu lidí daleko přes Alpy. Musil jsem jim sice slíbit, že jejich plán nevyzradím, ale doufám, že si je příliš nerozhněvám, když s věcí utíkám hned na trh. Myšlenka jejich mne nadchla. Dovedete si představit, jak česká duchovní píseň, český chorál, zní ve vysokých basilikách věčného Říma? A což teprve u audience u sv. Otce, na čsl. vyslanectví a jinde? O velikonočních bude v Římě mezinárodní pout Pax Romany. Mohlo by se české studentstvo, katolické studentstvo, lépe před cizinou prezentovat a na sebe upozornit než tímto způsobem? Konečně i samostatný koncert v Římě nebo i v některých městech, kde pout se zastavuje, byl by snad proveditelný. Možností by bylo mnoho, příležitostí ke zpě-

vu je vždy. Toto jen tak, jak mně to právě v rychlosti napadá. Snad by si mělo Ústředí katolického studentstva a vůbec katolická veřejnost všimnout této nezištné a záslužné myšlenky, ujmout se jí a hledět ji uskutečnit. Jistě, že také účast na této pouti by byla pak větší.

Do našeho rozhovoru zazněl náhle zvonek, který volal chlapce zase na jeviště, aby si sklídili zasloužený úspěch svého mladého umění. Rozloučil jsem se s nimi právě tak vesele, jako byla ta jejich poslední píseň, kterou prý tak rádi vždy přidávají. »Kominíčku můj, můj, můj...«

Dr. E. Lázníčka.

SSSd. ŘEPČÍN. Dosavadní bilance naší práce je celkem uspokojivá. Nejedná se o nekritickou sebechválu. Prostě konstatujeme, že slova Písma »Je čas, abychom ze sna povstali,« nalezla patrný ohlas v našem SSSd. Ovšem, nemalý podíl na tom má iniciativní předsedkyně, jež založila ve Sdružení vzdělávací kroužek. Její čilá agitace způsobila jednak vzrůst odběratelek »Jitra«, jednak otevřela peněženky pro mikulášský dar, obnášející celkem 380 Kč. Potěšitelný zájem projevy členky SSSd. o Koudeláková »Zlatá srdce« i o dílko dra Fr. X. Nováka »V máji života«. Náš duševní obzor rozšířily nevšední přednášky vůdce Sdružení Msgr. dra O. Taubra. Universitní prof. P. dr. Cinek v neobyčejně krásné promluvě poukázal na úchvatnost katolické liturgie. O vztahu pokrokových učitelů k církvi výstižně pojednal p. Ježek, ředitel pomocné školy v Opavě. Příležitostně jsme vzpomněly i našeho tatínka Msgr. Cyrila Stojana. Z technických důvodů nebylo

možno konati více schůzí než dvě výborové a čtyři členské. S nejlepšími nadějemi se chápeme nové práce. Dokážeme, že i dívčí spolek může zdárně prosperovat. Převzaly jsme za své sjezdové heslo: »Kristus střed práce!«

—va—

SSSd. CHRUDIM. V novém školním roce uspořádaly jsme tři výborové a tři členské schůze. V první schůzi stanovily jsme si program pro svou činnost v tomto období. Naše Sdružení ovšem značně utrpělo odchodem pana profesora Šráčka, který nám byl nápomocný radou i skutkem. — Při druhé schůzi měla kolegyně Slavíková přednášku o arcibiskupovi dru Stojanovi, na jehož památku jsme vykonaly pobožnost za čl. studentstvo. Usneseno pořádati po vánocích akademii. Členské schůze jsou s programem hudebním, přednáškami kolegyní a recitacemi. Schůzí se účastní náš duchovní rádce vysoce důstojný pan rada Coufal, páni prof. Štrof a Vrba, někdy též ctihodné sestry. SSSm. se připojilo jako studentský odbor k SKM. a uspořádalo v sále našeho ústavu přednášku prof. Vrzalíka o rukopisech. Pro »Jitro« je velké nadšení a je vždy dychtivě očekáváno. Zdař Bůh!

Z REDAKCE ÚKSČs. Pro veliký nával důležitých příspěvků vypouštíme některé organizační zprávy rázu příliš lokálního. Zprávy jinak bereme v ÚKSČs. s plným pochopením a kritikou na vědomí. — Pro příště: organizační zprávy do »Jitra« buďtež co možno nejstručnější tiskové referáty. Jinak budou zkracovány nebo odsunuty na stůl organizačnímu tajemníkovi.

Z dopisů

SLOVENSKÍ KOLEGOVIA!

Piate číslo »Jitra« je venované mladému Slovensku. Áno, mladému. Nechceme nič mať s tým starým Slovenskom, ktoré zasieva medzi mládežou nedôveru k nám. Slovensku, ktoré nám nerozumie, ktoré žije v predsudkoch. Nechceme však mať nič ani s tými Čechmi, ktorí naše meno na Slovensku zhanobili a hanobia, ktorí vyhadzovali kríže zo škôl, ktorí sa povyšovali a robili zo seba »kulturträgrov«. Ti starí vyrástli z iných pomerov, žijú ešte nedlho na jednotnej pôde republiky Československej. Jak teda môžu rozumieť spoločným záujmom?

My, mladí českí študenti, obracáme sa k vám, mladým študentom slovenským, a pevne dúfame, že, keď n'e starí, teda my budem spolu pracovať. Už minulý rok objavil sa v »Jitre« slovenský dopis, obľavovali sa tam aj výzvy k dopisovaniu slovenských a českých kolegov. Výzvy neboly márne a teraz, ako je mi známe, dopisuje si viac než desať dvojíc. O čo tu predovšetkým ide? Navzájom sa poznať a potom lámať na obidvoch stranách hroty nedorozumenia, rozsierať semä dôvery vo škole, medzi kolegm', doma cez prázdniny. Kolegovia, len o jedno vás prosíme: verte nám! Nedajte si vnucovať cudzie mienenie o nas, keď by ste sa prv o jeho pravde neresvedčili a nehádzajte nas do jedného vreca s tými ľuďmi, ktorí nám u vás robia len hanbu. Pravda, na zlepšenie slovenských pomerov dosiaľ pracovať nemôžeme. Ale pripravovať sa musíme! A čo budeme robiť? Vzájomne sa budeme poznávať, budeme merať svoje schopnosti a sily, prednosti aj vady.

Je zaujímavým zjavom, že slovenský študent vysokoškolský, ktorý študuje v Prahe, má celkom iný názor na spolunažívanie Čechov a Slovákov a t. zv. problém česko-slovenský. Načo problémy? Poznajme sa a nebude problémov. Čítajte naše »Jitro«, my čítame váš »Rozvoj« už dávno.

A ešte jedenkrát vás prosíme, verte nám a nebojte sa nás.

Ľubor Maňan.

ODPOVEĎ »STARŠÍ KOLEGYNI«.

K prvnímú: Jak pomoci? Dívka, která má dosti finančních prostředků a ráda by pomohla, má mnoho možností. Za nejlepší pokládám starati se o děti těch rodičů, kteří jim ani to nejnutnější nemohou dát.

Většina našich dívek nemůže však tak pomáhat. A pak je několik prostředků ke zmírnění bídy a proměnění lidských srdcí. A když mne neznáte, otevřu Vám své srdce a posílám opis jednoho lístku z mého zápisníku — a tak chci pomáhat!

Budu se modlit, aby ten kámen tvrdý, který mají mnozí v těle, proměnil se v srdce citlivé a boľavé srdce mnohých, aby nemalomyslně lo. Je to snad nepřímá pomoc, ale při dobré modlitbě jistě účinná. Vždyť: »Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dá vám.«

Nebudu hledat svého prospěchu.

Budu trpělivá, když se mi má pomocná akce nebude dařit.

Nikdy se neroztrpčím nad nevděkem a neporozuměním.

Budu bojovat proti vyzývavému chování. To se mi jednou krásně podařilo. U výkladní skříně stála starší paní, nádherně oblečená a na rukou chovala psíka s červenou stužkou, oblečeného v kožích. Ačkoliv jsem nesmělá, řekla jsem přítelkyni hodně hlasitě: »A ona se nestydí ani před tím dítětem!« (Stálo tam totiž chudé děvčátko a hledělo na psíka.) A ona, aby ukázala, že má dobré srdce, vytáhla peněženku a dala dítěti 10korunu. Pohlédla vítězoslavně na mne a šla. Bylo v tom pro mne trochu pokoření před tolika lidmi. Později jsem se dověděla její bydliště a nedala jsem jí pokoje. A teď každý den dvě děti se u ní dosyta najedí. Není to vlastní chvála, vždyť mne neznáte a ani nechci, abyste mne kdy znala, ale chcete konkrétní příklad — a abych také ukázala, že některá srdce jsou dobrá, ale málo citlivá.

Budu těšitelkou. Pan prof. Pecka kdesi v »Hlubině« napsal: »Smysl útěchy není v tom, abychom trpícího přesvědčili, že není příčiny, aby se rmoutil. Stačí, když ho přesvědčíme, že není sám.« V utrpení sám. A to činím. Znáám už dosti rodin, navzájem je seznamují, a ony si již porozumí.

K druhému: Bojím se války? Ano, bojím se velice, jako se bojím všeho, co je strašné! Ale dovedu se upokojit tímto: Je Bůh, je spravedlivý a dobrotitivý a umí následky hříchů obracet v dobré.

A co soudím o její možnosti? Nevím, proč by nemohla býti, když je tak kritická doba.

K Vašemu poslednímu dopisu v č. 4. »Jitra« podotýkám jen tolik, že s ním v mnohých bodech nesouhlasím a budete-li si přát věděti proč, napíši Vám po druhé a dám si více záležet. — Zdá se mi to směšné, že když Vás neznám, tak otevřeně píši. Ale doufám, že mého sdělení nijak ve zlém nepoužijete.

Vaše jistě hodně mladší kolegyně Beatrice.

Prosím pěkně o ty námítky, milá Beatrice! Ale nedávejte si záležet! Jen co nejupřímněji. Tak je to nejlepší — a nutné!

Konečně první konkrétní odpověď. Otiskujeme ji celou, nejen proto, že je první, ale i proto, že je v ní hodně správného a pozitivního. Ale jen jedna, jedna jediná! Jak je to málo! — Snad to je moje vina. Mnohé otázky byly asi špatně formulovány. Chci se polepšit a píši znovu:

Milé, drahé kolegyně,

šla jsem dnes ráno z domova. Bydlím na předměstí Prahy, které není ještě upraveno, ale kde se má jednou zastkvíti pěkný park. U břidlicového pahorku vidím skupinu lidí — zaměstnaných nouzově rozkopáváním a rozvážáním této pozemské vybouliny. Pracují? Ano — ale jak! Jsou placeni? — ano, ale jak! Nicméně je tu práce a s ní trochu úlevy. Ale i ta práce, i ta úleva je jako kapka na rozžhavenou plotnu.

Vzpomínám si na Marketu Lekeux! Jak by asi šla kolem těchto lidí, kolem těchto zjevů! — Ostatně řešení vši této bídě může být několikéré. Zatím vezmeme v úvahu jen tato dvě:

1. To, o kterém jsem psala ve čtvrtém čísle, a které konkrétně naznačila kolegyně Beatrice: zcela pozitivními, veřejnými zásahy. (Oba způsoby Beatrice, jak veřejná kritika oné dámy, tak — a zvláště — onen druhý, seznamování lidí navzájem, probouzení v nich citu pospolitosti — jsou velmi vhodné a mohu je schválit a doporučit. Je k nim ovšem potřebí instinktu a taktu. — Ale je jich ještě mnohem více. Přemýšlejte o možnostech podobných — a pište!)

2. Odevzdaností. Skrytými obětmi. Přenecháním všeho tajemnému řízení. Kolegyně Beatrice i v tomto směru dala pokyny. — Ale je mnoho možností jiných — přemýšlejte o nich! Pište!

Ale hlavně mi napište, co soudíte o tom nebo o onom způsobu. Které jsou výhody a jaká jsou nebezpečí u toho nebo onoho. Napište, který způsob si vyvolíte Vy osobně. Neboť pomáhati v této bídě musíme všichni. Velcí a malí, slabí i silní. Nedám Vám pokoje v zimě letošního školního roku, která bude jednou z nejhorších. Musíte myslet na toto téma, bez ohledu na to, zda konečné rozřešení je nebo není v lidské moci.

Srdečně Vás prosím, milé »škatulky«, rozhýbejte se!

Vaše starší kolegyně.

ODPOVĚĎ P. NEBESKÉMU Z »VOLNOSTI«.

V 3. čísle »Volnosti«, časopisu národně-socialistického studentstva, jakýsi pan Nebeský píše o »Jitře« v článku »„Jitro“, ale v mlze.« Bereme to na vědomí, ale upozorňujeme pana kritika, že budou-li příští kritiky tak ubohé, jako je tato první, že si ji ani nevšimneme.

Oč tedy jde? Panu kritikovi Nebeskému se zkrátka nelíbí článek »Pro domo nostra« v 3. čísle »Jitra«. Předně se mu nelíbí tato věta: »Musíme získat studentstvo všechno, neboť katolicismus má budoucnost.« Pan kritik k ní dodává. Bohužel na tento silácký výkon zakřiknutí katol. čtí studenti nestačí... V tom tedy, p. Nebeský, máte úplnou pravdu. Zakřiknutí katol. čtí studenti na tento úkol nestačí. Ale oni tady jsou také nezakřiknutí katol. čtí studenti, kteří se nedají zakřiknouti i kdyby byli zakřikováni kýmkoliv a odkudkoliv. Takoví katol. čtí studenti se mohou utíkat k hrdému postoji, o němž mluvíte, ale jejich postoj nikdy neskončí kostelnickým steskem, poněvadž jejich životní názor a cíl je přesný a určitý.

Na další slova vaší »kritiky« je těžko odpovídat, poněvadž z pouhého ocitování několika vět, vytržených šikovně ze souvislosti článku, nelze posuzovati vaše názory, které jsou jistě hodně pokrokové. Možná, že je to ten pokrok, o němž se tak přeléhavě a pravdivě vyjádřil Viktor Dyk. Pak už opravdu nezbyvá nic jiného, než ty Bohnice, o nichž konstatujete patrně s velkou znalostí okolností, že »nejsou v těchto dnech snad přeplněny«.

Že redakce »Jitra« svírá bolně ruce nad nedostatkem příspěvků, je, milý pane kritiku, váš subjektivní názor, ovšem mylný! Kdyby však redakce »Jitra« musela uvažovat taková plácání, jako je to vaše, pak by »Jitro« vycházelo v tlustých foliantech.

Věnovat zbytečně pozornost duševnímu prostředí »Jitristů« není třeba. Oni vám »Jitristé« na tu vaši pozornost kašlou. Jsou to takoví paličáci, kteří se neohlížejí napravo ani nalevo a jdou po cestě, kterou si už dávno našli.

Jen až zas v »Jitře« najdete něco, co se vám nebude líbit nebo o čem se budete domnívat, že by mohlo platit na vás, pak se znovu od srdce zasmějte! My se budeme smát naposled a lépe!

Konstatovati fakt, p. Nebeský, že katol. čtí studenti potřebují duchovního vedení, je právě tak zbytečné, jako dokazovati zase o jiném táboru, že není možné, aby v něm panoval duch, poněvadž v něm vládne hmota. Nakonec mluvíte o jakési zadní stránce »Jitra«, kde se doporučuje lyrický debut M. Krejzy »Gotické květy«. Marně tu vaši zadní stránku v 3. čísle hledám, ale dejme tomu, že jste to někde našel! Pišete-li, že podávati o sbírce kritiku, by bylo zbytečné, dovoluji si

upozornit, že by to bylo krajně netaktické, abyste ji poaával vy, poněvadž vám kritika rozhodně »nesedí«. Tak ono se vám, p. Nebeský, nelíbí, že lyrik Krejza dovede psát i jiné věci, než básně a že umí také kritizovat. Ale to je skutečně mrzuté! Kdyby aspoň ten Krejza nelezl do svědomí a nepsal o hyenách a šakalech kolem nás, o lidech, kteří dobrovolně přijímají pudové a zvrhlé teorie a zásady. Ale to už je tak na světě, pane Nebeský! Lidé jsou tvorové chybující, a tak si z toho nic nedělejte, když vám někdo vaše poklesky vytkne. Vždyť konečně ti šakalové a hyeny nemuseli platit na vás.

Nakonec si vás, pane Nebeský, ještě dovolujeme upozornit, že podobné kritiky, o jakou jste se pokusil, už vycházejí z módy, a že je to právě ten způsob žvanění, o němž je řeč v článku »Pro domo nostra«. Poněvadž takové kritikářské zjevy pokládáme za literárně patologické, nemíníme jim věnovat příliš papíru. cm.

POZNÁMKY.

Prosinec 1933.

1. Před časem byla ve »Hvězdě« anketa: ženy měly napsat svůj názor o půjčce práce. Na nejlepší odpověď byly vypsaný velmi slušné odměny; tuším, že největší byla 1000 Kč. O tomto pokusu »Hvězdy« jsem se dověděl po troubách, protože »Hvězdy« pravidelně nečtu (Beatrice promíne, že Dante se takto chová; my mladí čteme Slovíčko). Odpovědi mne zajímaly, proto jsem dával pozor, až se otisknou. Marně však. Pak se o tom už nepsalo. Z toho vznikl ve mně dojem, že asi ženy buď ničemu nerozumějí, anebo nechťejí »Hvězdu« mazat med kolem pusy, když půjčka byla krajním prostředkem v našem hospodářství. To tedy byla anketa bez výsledku. — Pak jsem viděl kdesi soutěž tlustých dám a měl jsem opravdový strach z tolika margarínů. To musí být pokáním tahat tolika sádky. I usmívající děčka jsem viděl, šumné a rytířsky se tvářící mladíky. V Brně hledali nejoblíbenější prodavače nebo prodavačky. Lidovky měly anketu o nejlepší knize. Zajímavé bylo, že mnoho čtenářů se shlédlo v Céline. To má cosi do sebe a je vidět, že touha po nestoudnostech u nás neochabla. Židé jsou v módě, proto Feuchtwanger měl tolik štěstí. Taková anketa má tu výhodu, že lidé líní a bohatí nemusí dlouho přemýšlet o vánočních dárkách, pokud jsou jimi knihy; koupí Olbrachta, Čapka nebo Masaryka a basta.

2. Peroutka se v Lidovkách nazval historikem; napsal to při příležitosti obhajoby svého obrazu Štefánika, který mu vynesl odpor. Pokud se týče poměru ke Štefánikovi, máme za to, že on, jako socialista, ho jinak vidět nemůže; Štefánik byl voják, Peroutka je šikovný žurnalista, který si umí pomoci i z louže a jemuž nejsou žádné prostředky nedovolené. Jeho oblíbenou zbraní je dokazovat impotenci protivníka a zesměšnit ho v očích davu, jemuž tato metoda imponuje. Kdyby socialisté nevzali za své, mohli bychom se dočkat, že by Peroutka byl prezidentem. A na školách by se vyučovala zprostitovaná historie. Nynější poměry nejsou o mnoho lepší, ale máme naději, že Peroutka jednou umře.

3. Mnoho se mluví o sebevědomí národa. Pořádají se schůze, kde se burcuje český lev ze spánku. Děje se tak ponejvíce na pohraničí, kde poměry jsou vskutku žalostné. Jaká ironie pro nás, máme-li mluvit ve svém státě o svých menšinách! Všeobecně se konstatuje, že národ je roztržštěn a národního uvědomění není. Jsme republika Československá, v níž žijí Češi, Slováci, Podkarp. Rusíni, Němci, Maďari a hrstka Poláků; tyto kmeny a národnosti se mezi sebou perou

a říká se tomu politika. Jinak by se to mohlo nazvat diskusí, a to je demokracie; tak bychom došli k tomu, že komunisté, mlátí-li v parlamentě židlemi, jsou zastánci demokratického režimu. Každý kmen, nebo národ je rozdělen na strany, stráničky a stranátka, jež pěstující třídní nenávisť, plní program svých formací. jsk

ČLA — MORAVAN.

Co bude dělat Moravan:

Bude pokračovat ve filosoficko-theologických kursech na filosofické fakultě v Brně, uspořádá pro veřejnost přednášku režiséra ing. Půjmana, večer básníka Zahradníčka a několik tanečních večerů, zřídí fond na podporu nemajetných návštěvníků ozdravovny v Dalečíně, v edici Jitra vyjde redakcí Moravana »Cyklus studií o barokové kultuře«, spolek katolických akademiků v Brně, Moravan, bude vydávat měsíčník »Akord.«

Co bude dělat Č. L. A.:

Č. L. A. bude konati jednou týdně přednáškové schůze a obvyklé kroužky a na leden připravuje ples. Stačí?

Ano!

AKADEMIK A SOKOLSKÁ IDEA.

Svaz československého studentstva ohlásil na 17. listopad přednášku náčelníka ČOS. dra M. Klingra Akademik a sokolská idea. Na přednášku přišlo 15 studentů, z nichž někteří jen z nesouhlasu a za účelem debaty. Přednáška se konala, i když mezi akademiky platí, že tres faciunt collegium.

JEDNOTA NEMAJETNÉHO A POKROKOVÉHO STUDENTSTVA chtěla 21. listop. uspořádat na Slovanském ostrově v Praze masový projev proti zfašovanému Všehrdu. Sešlo se 20 studentů, s předsedou 21, a proto předseda schůzi rozpustil. —cm—

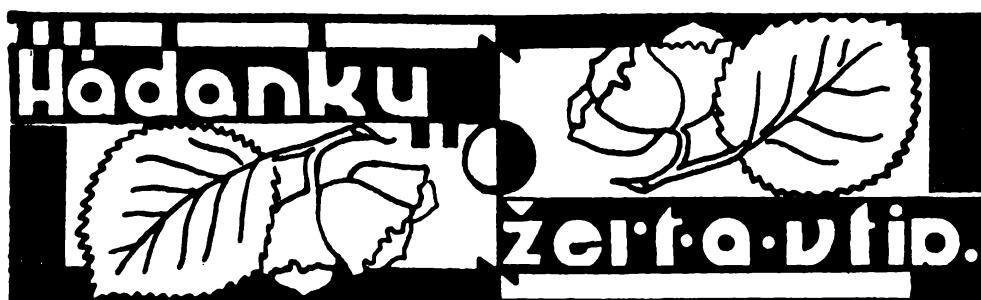
REDAKČNÍ POZNÁMKA. Pokračování stati »Výtvarné umění« v příštím (6.) čísle.

Školní potřeby a knihy, odbornou i vzdělávací četbu a různé zboží papírnické kupujte jedině v našem katolickém závodě. Velký výběr originálů anglických (Tauchnitz Edition), německých a ruských. Slovníky všech řečí, mapy, plány a turistické průvodce. — Bohatý výběr knih české literatury.

Knihkupectví a papírnictví

„U zlatého klasu“

Praha II., Karlovo nám. 5.

Příspěvky, řešení
a veškerou kores-
pondenci, týkající
se této rubriky,
přijímá: Vojt. Ma-
ňoušek, redaktor,
Svitávka u Bosko-
vic, Morava.

32. Souzvučka. — J. Stehlík, Brno.

V Africe zahynul _____
cestovatel velkým _____

33. Přesmyčka lit. — V. Hejný, Rad.

VOJ. BRODSKÝ

34. Rozšiřovačka. — Čld.

souhláska
přináší včela
značka auta
?

35. Rebus. — B. Štefková.

ED + cí Ň

36. Protivka. — O. Buráňovi K. Jurák.

Mír z nepořádku bez klidu.

37. Záhadný nápis. — C. Tichý Aldejovi.

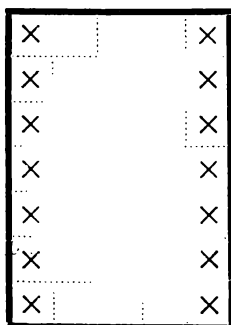
Ty, Novoto, chceš vínek i v sobotu?

38. Rebus. — Josef Stehlík, Brno.

SSS zábava

39. Doplnovačka s tajenkou.

F. Zlámalovi K. Jurák.

část domu
moderní tanec
biblický muž
druh koně
bývalý premiér
čsl. vlády
italské město
člen Mar. druž.

40. Vsuvka. — F. Geršlovi O. Buráň.

V kličku vniklo město cizí;
starý prorok židů mizí.

3. Návod k tvorbě a řešení hádanek.

2. Královská procházka. — Základem jsou tahy krále na šachovnici. Spojuje tedy vždy dvě vedle sebe ležící pole, ať již ve směru vodorovném, kolmém nebo šikmém. O souměrnosti platí vše jako u koníčka. — Řešení následkem hláskového označování polí je obtížné a nutno hledat souvislost. Rozsah sítě může být různého tvaru i rozsahu, podle potřeby jak u královské procházky, tak koníčka.

41.

B. Štefková.

		20	5			
22	21	19	4	6	7	
23	2	3	18	17	8	
		24	1	16	9	
28	30	25	10	15	13	
29	27	26	11	12	14	

K řešení na slova: »Bolest je brusem, který ti duši zaostří v ocelovou zbraň a srdce vybrousí v drahokam.« Upravte obrazec; zašlete pak s řešením hádanek. (Příště dále.)

Pro »Jitro« vyhrazeno ze Sborníku Vtip se!

Spisek dostanete za sníženou cenu Kč 5.— místo Kč 9.—. Bohatý obsah zábavně poučný vás překvapí. Cenné pro hádankáře!

Rozšiřujte J I T R O všude!

Listárna hádanek: Dotazníky s přihláškami do »Klubu« zašlete do konce tohoto roku. Hlaste se hojně do našich řad: »Ve spojení síla!« — Pospěšte si, zašlete řešení hádanek z č. 1—3. **nejpozději do 15. prosince!** — Všeobecně: Zájem o rubriku není ještě takový, jak si jej představuji — naději však mám... Všem děkuji za spolupráci a přeji radostný Hod boží vánoční. Mnohé vyřizují písemně zvlášť.

vm.

Co k vánocům?

Máte již knihy z edice Jitra? Kniha se stane tím nejlepším dárkem všem vašim milým a známým. A jaké knihy? Přicházíme k vám s nabídkou našich knih:

SVATÍ A LIDÉ od Dominika Pecky. Kniha, jež má velký ohlas nejen v životě studenta, ale v celé veřejnosti. Cena 5.60 Kč; na japanu s podpisem autora 15.— Kč.

GOTICKÉ KVĚTY od Miloše Krejzy. Jemně kreslené básně mladého autora, jenž porozuměl všem záchvěvům srdcí. Bibliofilská úprava přímo vybízí k vánočnímu daru. Cena 8.— Kč.

CÍRKEVNÍ CHERUBÍN — JAN SARKANDER. Kniha B. H. Bílovského. Unikát na knižním trhu katolické knihy. Dílo je mistrovskou ukázkou barokové poetické práce. Na ručním papíře za 35.— Kč, na lepším knihovém 25.— Kč, na knihovém 19.— Kč.

V MÁJI ŽIVOTA od F. X. Nováka. Druhá kniha psaná speciálně pro studentstvo. Má dáti duši a životu studenta náležitou a neklamající hloubku charakteru. Cena 5.— Kč.

Objednávky řiďte na Edici Jitra, Praha II., Spálená ulice číslo 15.

Objednejte a uděláte svým milým radost!

Využijte příležitosti!

Tyto německé knihy jsou nyní za velmi přístupné ceny, v nichž naši čtenáři naleznou mnoho hodnotného.

DAS SCHÖNE DEUTSCHLAND. - Landschaft, Kunst u. Kultur von Dr. W. Schmidt. Svazek o 320 stranách na křídovém papíře s 263 fotoobrázky. 9. vydání pouze Kč 40.80

DER KLEINE BREHM. Das gesamte Tierreich in allgemeinverständlicher Darstellung. Ausgewählte Tier-typen des Hauptwerks »Brehms Tierleben«. Bearbeitet von Dr. W. Kahle. 116 vyobrazení, 29 tabulí i barev. Vázané, velký formát, pouze Kč 40.80

DIE SCHWEIZ. Das Paradies Europas. 235 fotoobrazů, 8 tabulí na křídovém papíře, mapa. Stran 256. Vázané, velký formát. Kč 21.—

GESCHICHTE DER KUNST. Eine vollständige Kunstgeschichte von der altchristlichen Zeit bis zur Gegenwart von Richard Haman, Prof. der Kunstgeschichte. Vydání 1933, 968 stran. Velký formát, 1110 vyobrazení v textu a 12 barev. příloh, v celopl. vazbě. Kč 42.—

GESCHICHTE DER KUNST von den Anfängen bis zur Gegenwart, von E. Wickenhagens, bearbeitet von H. Uhde. Vydání 1932. 400 stran velkého formátu, přes 300 vyobrazení a 16 barevných tabulí v plátěné vazbě, pouze Kč 24.—

ITALIEN. Landschaft — Kunst — Kultur, von Dr. W. Schmidt. 187 fotoobrazů, 8 tab., 2 mapy. Na křídovém papíře. Stran 260. Velký formát. Kč 32.75

KNAURS KONVERSATIONS-LEXIKON von A — Z in einem Band. Nové vydání 1934. 37.000 hesel, 2600 ilustrací, 75 mnohobarevných tabulí. Stran 1898. Vázané pouze Kč 24.—

ILLUSTRIERTE WELT-GESCHICHTE. Auf Grundlage der Geschichtswerke von L. Ranke. Herausgegeben von P. Hartung. Einführung von Dr. H. Melsner. Die ganze Weltgeschichte in einem Band, bis zur Gegenwart. Vydání 1933. Stran 622, přes 150 vyobraz, mapy, dokumenty atd. Vazba celoplátěná. Kč 40.80

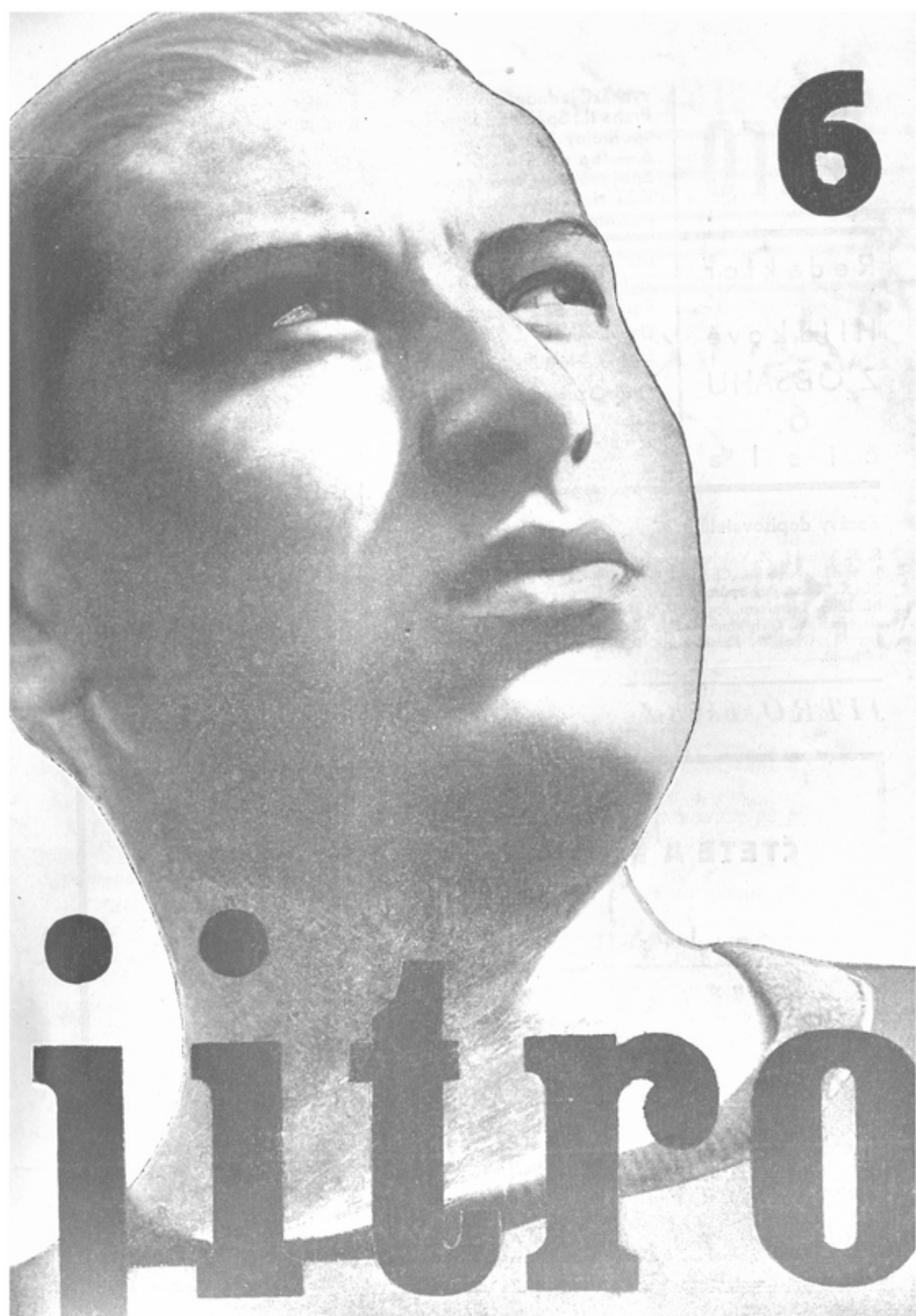
Objednávky obratem vyřídí:

Knihkupectví „U zlatého klasu“, Praha II., Karlovo náměstí 5.

Filiálka České Budějovice. Lannova 965.

Vyšlo dne 1. prosince 1933. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Emil Zavadil. — Užívání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze pod č. 264.300-VII, ze dne 29. listopadu 1929.

6

Jitro

vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon číslo 44.910. Číslo účtu u Poštovní spořitelny 206.271. — Předplatné: pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. Kdo si ponechá dvě čísla, jest považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti.

Redaktor

prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“.

Hlídkové

Redakční uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

Z OBSAHU

Uzávěrka pro č. 7. 15. února 1934.

zprávy zasílejte redakci do Prahy.

6.

č í s l a

Otto Gaube: Příšerná perspektiva. — M. Záhorská: Dítě. — V. Zima: Zajatec Spravedlnosti. — C-ý: SSSR. — A. B. C.: Výtvarné umění. — K. P.: Z brněnské šalinky. — J. Kamenský: Divoké husy. — Básně. — Hlídky. — Dopisy. — Hádanky.

Zprávy dopisovatelům:

S. K. Vlárský. Z Vašeho dopisu uveřejňuji jen to, co je v něm cenného. Chcete-li něco přátelského říci p. M. K., volte jiný způsob.

M. Břeh. Námětem opožděné. Pošlete něco krátkého, ale veselého. Těch chmur už je ažaž.

Jan M., Obořiště. Kratší článek o Soľovjevovi by se mi hodil.

L. D., Za bílou pohádkou. Pěkné, škoda, že námět už není časový.

J. Č., Balík. Nezdá se mi podobno pravdě, že by medikové vozili v tramvaji kusy lidských těl, určených k pitvě.

Všem doporučuji, aby si všimli v Dopisech, jaká přání projevují čtenáři Jitra.

JITRO všichni všude doporučujte a šiřte!

ČTETE A PROPAGUJETE

edici

JITRA?

DOMINIK PECKA

SVATÍ A LIDÉ

MILOŠ KREJZA

GOTICKÉ KVĚTY

Knihy tyto jsou vhodné nejen pro vás, ale pro každého, komu je doporučíte. Každý člen SSS. měl by si pokládati za povinnost tyto knihy mít, nabízet je a doporučiti všem svým známým. Zajistěte tento svůj studentský podnik!

Msgr. prof. Otto Gaube:

Příšerná perspektiva

Slavný hvězdář a statistik Camille Flammarion vypočítal, že občanské, náboženské a mezinárodní války od dob faraonů si vyžádaly každých tisíc let průměrně 40 milionů lidí, tedy asi jeden lidský život v minutě. Týž vypočítal, že sto dvacet milionů lidí, kteří během 3000 let byli usmrceni, prolili 18 milionů krychlových metrů krve. Jejich kostry, přiřazené k sobě, vytvořily by trať dlouhou 500.700 mil, což znamená sedminásobnou vzdálenost mezi zemí a měsícem. Růženec, jehož zrnka by tvořily lebky usmrcených, objal by zemi na rovníku šestkrát.

Flammarion také předpověděl válku světovou, zmíniv se o nutnosti seskupení se jedněch národů proti národům druhým, což prý bude nejkrvavější válkou světových dějin.

Jak pravdomluvným věštcem se tu Flammarion osvědčil, dokazuje skutečnost a naše zkušenost.

Kéž by se nesplnila jeho další věštba, že války v lidstvu nepřestanou, že po překonaných brozných útrapách, krveprolití, bolestech a hladu příští generace na všechno zapomenuvše — jako by nevěřily dějinám — se dají do nových válek a znovu budou krváčet, trpět a hladovět. Lidstvu prý nelze pomoci, protože radu a pomoc od sebe odvrhá.

Totéž v jiné formě vyřkl Goethe, naznačiv v rozmluvě se svým přítelem Eckermannem, »že lidstvu je smutno po bolesti, netrpí-li dlouho, a že chtějíc trpět, samo si kříž tesá, na bedra vkládá a životem vláčí.« —

Že tomu tak jest, vidíme na překotném, tak nesmírně drahém zbrojení na moři i na souši, — všude vůkol nás.

Slavený, militarismu však jistě složky jeho národa nepohodlný filosof, Hauptmann, jehož pacifismus jest znám po celém vzdělaném světě, praví, že mu připadají národové jako tábory bojujících kluků, kde vydáno heslo: »Kdo s koho!« — Týž filosof volá do světa: »Dejte ty miliardy, vyhazované na blbé vojáckování, na chléb chudině, na byty ubožákům, na hojení ran a nemocí všeho druhu a budete lidmi, takto však jste — bestiiemi, jež se chystají drásat, jakmile nadejde čas.«

Kdyby lidstvo všech národů to mínilo vážně s mírem, — praví Hauptmann, — dávno by si bylo u svých vlád zakázalo toto nesmyslné plýtvání penězi národů! Samy

ženy, — praví tento pacifista, — by si to vynutily, protože jejich síla vůle je obromná a moc nezdolná, kde vystoupí souladně. Vždyť ony nejvíce trpí válkou, proto by měly ony nejurputněji vystoupit proti militarismu ve všech státech. Děje se tak? Věru prý se zdá, jako by lidstvo po lidské krvi zrovna toužilo a na bolesti všeho druhu se živelně těšilo. —

Říká se a píše se, že války musí občas nadbytek lidstva vybiti, že by naše země nestačila všech lidí uživit. Jako prý člověk ničí zvěř, pojídaje ji, aby se příliš nerozmnožila, tak prý lidstvo se vybíjí navzájem, aby ho nebylo.

Slavní sociologové jsou však jiného mínění: naše země má tolik neobdělané půdy, v zemi jest tolik nesmírného bohatství, že obavy ty nejsou oprávněny.

Pravé příčiny válečných tužeb a všech vražedných běsů nutno hledati v nitru každého člověka — v jeho sobeckém snažení, v jeho vášnivosti.

Jediná záchrana jest v praktickém křesťanství. O kolik se však lidstvo odklání od lásky Kristovy, o tolik se blíží lidstvu nová příšera války se všemi hnusnými a bolestnými zjevy.

Marie Záhorská:

Dítě

Venku byla noc. Zář modrého měsíce padala oknem do pokoje číslo 54 a vdechovala tmu. Avšak okno Ivanino bylo zavřeno. Horečka jejích tváří prorážela vzduchem, ale Ivana neslyšela hlomozu toho.

Ležela naznak a ruce se jí chvěly jako vlny. Bolest jí vála obličejem, bolest nevýslovně krásná, neboť se usmívala.

Ivana neměla už pravého oka. Jen krev, která ještě včera do něho proudila, barvila červeně bílou vatou a prosakovala ven.

Najednou se dívka zatřásla. Chtěla vykřiknouti. Před sebou spatřila oheň, oheň veliký a hrozný jako hřích. Hnal se jí k hlavě, jako by ji chtěl roztrhat, řval a šíleným tempem letěl opět k srdci. Ivana se vzchopila, nastavila proti němu prudce sepjaté ruce a něco zaznělo prostorem — zaznívalo, až doznělo.

Bylo to nejsladší slovo, které mohou lidská ústa vyslovit.

Kolem bylo ticho. Ticho, ale v tom tichu šuměl vesmír. Byly to akordy na jméno Ježíš. Ivana se modlila. — »Jsem dítětem,« pravila k Bohu, »pohoupáš mě na klíně? Já se nebudu bát, chytnu se Tvé ruky a budu Ti zpívat o bolesti. Dovolíš? Jsi tak krásný a přece mi sypeš do dlaně její květy.«

Usnula.

A zatím nad Prahou visela noc, noc nemá, ale se zlatýma očima, noc tmavě modrá, noc, která přišla a odešla zase, aby ustoupila slunci.

Byly tři hodiny odpoledne. Na Ivanině hlavě spočinula ruka kněze, který jí žehnal. Pak se vzdaloval, ale vtom ji dívka zachytila a políbila.

»Zaplať vám všechno Pán Bůh!«

Usedl na židli vedle postele.

»Za několik dní odejdu. Jsem ráda, že už mám všechno za sebou. Ale bude-li si Pán Bůh přát, aby se to opakovalo, ať se stane Jeho vůle. Bolesti jsou jako milosti Boží. Bez nich

bych nebyla nikdy tak šťastna. Ale, když budu zdráva, s pomocí Boží zase všechno dohoním.« Cítila jeho pohled, v kterém bylo více soucitu a otcovské něhy, než nenávisti v davu, který po něm házel kamením.

Zadívala se na stěnu. Byla bílá, ale bez kříže. Smutně obrátila oko zpět. Sepjala ruce.

»Důstojný Pane, vypravujte mi něco o Ježíškovi.«

A nyní slyšela hudbu, hudbu slov evangelia a maličkých, neboť jejich je království nebeské. Domluvil.

Chtěla ho znovu poprosit o křížek, neboť se jí zdálo, že brzy odejde. Ale vtom zaslechla opět jeho hlas: »Pán Bůh ti dal bolesti, abys byla Jeho dítětem — dítětem Ježíškovým.«

Usmála se. Sklonila hlavu a zemřela.

Lékař konstatoval případ embolie.

J. Z—íček:

Primářovy trampoty

Na světě je pro každého něco neznámé a myslím, vzácní kolegové a kolegyně, že toho je víc než moc. Logarithmy a letopočty, řeči a čísla imaginární, jsou někdy bezcennou skládkou, ke které ani pes nečichne, a jsi-li kandidátem učitelství, je to s tebou ještě horší. Přejde den, kdy stojíš na podiu a díváš se na tolik dětských očí, tak zvědavých a čistých, že pot se ti perlí na čele a nohavice mají zimnici. A ti kamarádi, kteří si včera od tebe půjčovali na cigaretky, dnes brousí tužky a píší kritický a nelítostný ortel. Tak jsi i s tou vědou hlupák na druhou, Kašpárkem pro děti a zdrojem vydařených i nevydařených vtipů.

Zeptejte se sluníčka, proč skočilo do třídy zároveň se zvoněním na tvářičky všech kloučků, na jejich počítadla i tužky a na hlavu kandidáta Primáře a proč se hned schovalo za bachratý mráček! Ale neobtěžujte se, povím sám. Primář byl smutný a učit půl hodiny psaní ve formě nennudné není legrace. A snad by to ještě šlo, kdybys vyučoval před prázdnými lavicemi, ale Primář učí skutečné děti se všemi ctnostmi i nectnostmi a darmo připomínat pana ředitele, pana cvičného učitele, který ladí obličej co nejlépe, aby se půlhodinovému panu učiteli neklepala gatiska. A třída je plná úvah a myšlenek o lidských mláďatech, sedících tak bezstarostně v těch zelenohnědých lavicích a nevyjímám ani Primáře. Děti jsou před ním jako knoflíčky na psacím stroji, jen ťuk-ťuk — a dostaneš z nich věci, že žasneš. Jen buď klidným kočím, drž pevně opratě, vyber si, co potřebuješ. Činná škola je činná škola a nebudeš psát na tabuli slovo — líh — bez vyvození, bez součinnosti. To Primář ví a promlouvá:

»Co míváte nejčastěji k jídlu?«

Třída se rozvlní praporečky prstů.

»Prosím, my máme nejčastěji burty.«

»My zasejc knedlíky!«

»A my hrách!«

»My kafe!«

»Čočku!«

»My chleba!«

»My brambory!«

»Brambory — ano — brambory« — zakončuje Primář debatu a úsměv mu sedí na tváři. »A co se vyrábí z brambor? No — Kalino!«

»Prosím — pekáčky!«

Primář kroutí hlavou.

Šrotýř vyskakuje.

»Ba né — kaše!«

»To my je zase děláme na loupáčku!«

»My děláme škubánky!«

»Šišky!«

»Polívčičku!«

Je čas chytat ztracené opratě.

»Ticho! Ještě jednou se vás otáží. Co se dělá z brambor? — a pomohu vám. Pije se to!«

Filosofové přemýšlejí, spánky mají podeprény dlaněmi. Tu se ve třetí lavici zablesknou očka:

»Sláva! — Petrolej!«

A již se odpovědi hrnou.

»Kdepak petrolej — malinová šťáva!«

»I né, vidíte, pane učiteli, že sulc?«

»Ten se přece nepije!«

»I taky jde pít!«

»Ale, když to není z brambor!«

Hm, to je pravda! Potvůrky brambory, co se z nich jen může dělat, aby se pily? A před očima krouží sporáky a mamínčiny hrnce s bramborami, ale co je to všechno platno, když je v hlavě prázdno.

»Tak to nikdo neví?« — to už má pan učitel hlas zlomený.

»Nikdo — nikdo« — mluví smutné oči a pěstičky marně svírají hlavy, nemohouce z nich nic vymačkat. Třída kapituluje. Primář se narovná.

»Tak vám to povím. Je to — líh!«

»A to zase né! — vypiskuje třetí lavice. »Copak se líh pije? Dyt' my na ňom doma smažíme vajíčka!« Kluk zvědavá! Primář by mu hlavičku utrl, ale už se třetí lavice směje i celá třída se vítězně pochichtává.

»No, líh se zrovna nepije — hm — ale když je jako pivo nebo víno, — tak ano!« Dobře Primář cítí, jak ta jeho obhajoba je ubohoucká a třetí lavice to dává zjevně najevo.

»Tak vidíš, že se líh nepije a pivo přece není líh, na ňom vejce neusmažíš« — a Primář vidí, jak si mnou ďábelsky ruce. Jak jen nabýt ztracené autority? Hu — čas zatrachtile letí, musí již na tabuli předpisovat.

»A teď pište do sešitů, pěkně pod sebe!«

Třída je již zase tichá, vlásky souhlasně pokyvují, pera se důležitostí namáčejí. Potom slyšíš skřípot a probleskne i tichý vzdech nad podárenou kaňkou, tam noha se pošine a někdo se v duchu dohaduje, co maminka uvaří k obědu.

Hrůza! Nešťastná třetí lavice! Primář bledne. Čipera s hnědýma očima vstává, sedadlo má celé popsané i kaňky se na něm vyboulují.

»Cos to dělal?«

»Prosím, pane učiteli, to já psal pod sebe!« A již chápavý filosof kalhotkami utírá svou práci.

Potom byl, tuším, Primář tři dny nemocen a pochybovalo se vůbec o jeho uzdravení. Nemluvílo se snad o nemoci těla, ale o jeho křiku a zápolení s neviditelnými odpůrci,

kteří snad byli malí, protože je skrovně tituloval »vy škvrňata hloupá«. Ale nechci zacházeti příliš daleko, jen podotýkám, že na světě je pro každého něco neznámé a že toho je víc než moc. A doufám, pyšní latiníci a latinice, že s námi »řemesla kantorského učedníky« nebudete pohrdat.

Josef Němeček:

Žohur srdcí

*Kdů vývoz tužeb hrá, to jsem já, tichý smích,
listuji říjnem, neptám se »neboli«,
jabloní jara znám, propadlá v údolí,
listuji říjnem, neptám se »neboli«,
ta jara nejsou tvá, nebudou, nebyly.*

*Nevztáhl ruku, nesečkal až znehybní,
na hnízda myslím, jak by tam vzpučely,
na píseň bez hoře, jež stromem srdcí chví,
na hnízda myslím, ještě by vzpučely,
nevztáhl ruku, zrak tvůj je zhořelý.*

*Pro velké půlnoci, vадnoucí nad tebou,
jež broutí v oči starý sen a starý hlas,
pokorně provázej podzim, říjnový čas,
nebuď než zpozdlý vlčí mák na poli,
na čele zvolna se smráká, dnes dobolí.*

*Listuji říjnem, neptám se »neboli«,
jabloní jara znám, propadlá v údolí,
ty vesny nejsou tvé, nebudou, nebyly.*

Z chystané knihy »Kroužek dýmu«.

Václav Zima:

Zajatec Spravedlnosti

Tak bych snad nazval Arnošta Hello, ač jsem si plně vědom velikých nedostatků této definice. Zajatec Spravedlnosti jest pouze jedna z tváří Hellových, ta tvář, v níž se skrývá vážný klid a sladká přísnost, a do níž jest třeba dlouho a dlouho se dívat, chceme-li pochopiti její jas a její výraz. »Lačněl jsem a žíznil jsem po Spravedlnosti, chtěl jsem ji konati, chtěl jsem ji mysliti, chtěl jsem ji mluvit.« Tak začínají »Misky váhy« a v této předmluvě jest již naznačeno, co tvoří podstatu Hellova úsilí a tvoření. Žil v zajetí Spravedlnosti. Jsou různá zajetí literární i filosofická. Mnohá poskvřňují, mnohá očišťují. A jsou různí zajatci, někteří krotcí, někteří ocelově vzdorující. Hledáte-li typy a slyšíte-li rádi konkrétní případy, pohlédněte do předešlých století a poznáte zajatce, o nichž historie mluví příliš.

Stačí jen jmenovati ty, kteří stojí nad propastí. Voltaire — zajatec atheismu a rouhání.

Kant — zajatec rozumu. Goethe — zajatec Olympu. Nietzsche — zajatec pýchy. Schopenhauer — zajatec nicoty. Všichni hledají svobodu a nalézají otroctví.

Hello — zajatec Spravedlnosti. Hledá v pokoře a nalézá svobodu. Jeho zajetí jest nejvyšší volností, neboť jest dobrovolné, z lásky k tomu, čemu se říká v slovníku lidstva: *s p r a v e d l n o s t*.

Vezmete-li kteroukoliv z knih Hellových a nebudete-li v ní čísti jen povrchně a s průměrnou pozorností, poznáte, jak si tento kyklop slova razí cestu ku přesným pojmům a správným ideím. Dříve než o něčem něco řekne, obejde to se všech stran, odstraní kůru, skrývající jádro a užtev je, vrhá se na ně, pln vášnivě touhy i hlubokého klidu. V tu chvíli nemá smyslu pro vás. Nepočítá s vašimi čtenářskými nároky a rozmary, nýbrž ponořen do podstaty věcí, vede si stále svůj monolog a zapomíná úplně, že tu jste a že ho posloucháte.

Jedna z předností Hellova díla jest, že nesestupuje k masám. Neohlíží se na to, zda čtenář rozumí a zda jest spokojen. Ve své tvůrčí nadšenosti razí cestu k Pravdě a vede k ní. Povinností čtenáře jest, aby šel za ním. On nenutí, pouze ukazuje. Ale jest v tom gestu tolik, že se mu nikdo nevzpírá.

Hello postavil ve svém díle věci i lidi na jejich pravé místo. Bylo to jeho přáním a splnil je. Máje smysl pro Spravedlnost a žízň po ní, strhává masky mnohých osobností, před nimiž svět ležel v prachu, a ukazuje otevřeně jejich pravou tvář. Jeho hlad po spravedlivém zhodnocení všeho žene ho tak daleko, že se vzdává popularity a slávy, jen aby mohl vyhověti požadavkům svého kritického měřítka. Nezastavuje se před nikým; pro něho není na světě hory, na niž by nemohl vylézt. Jest to fanatik Pravdy, možno-li tak říci, šílenec, který se řítí dopředu s očima široce rozevřenými a rukama rozpraženými. A přece zase stále jest tak střízlivý a nebesky klidný, že zůstáváte zmateni, nechápajíce. V jeho »Č l o v ě k u« stejně jako v »M í s k á c h v a h« naleznete tu jeho touhu po Spravedlnosti, pronikavost pohledu a jasnost úsudku. Naleznete tam kapitoly, v nichž oslnivá záře Světla chvěje se v hlubinách slov a na nichž lpí stále jakási prudkost pohybu a vlnění myšlenek. Poznáte v těch dvou knihách živé krásy, jak se tento spravedlivý neleká nahoty neoprávněných a samozvaných geniů, ale jak bezpečně a jistě ukazuje na její šerednost a necudnost. V spravedlivém rozhořčení, v zápalu pro věci Boží kácí modly prostředních lidí a nijak se neobměkčuje jejich slzami a jejich nářkem. U něho není milosrdenství vůči lži a modlářství, u něho jest milosrdenství pouze vůči utrpení a hladu. Písmo svaté jest mu zdrojem, z něhož čerpá a ssaje sílu myšlenek a sladkost slova. Kniha »S l o v a B o ž í«, kterou Barbey d'Aurevilly nazývá »perlou hozenou na hnojiště století prasatům, které si jí nevšimnou«, sžehuje svým zářem všechnu úzkost života a všechnu marnivost žvanivé literatury. A podobně »F y s i o g n o m i e s v ě t c ů« jsou zhodnocením pravé velikosti a určením slávy těm, kterým skutečně patří...

Zajatec Spravedlnosti. Všude ho najdete. Je stále stejný, stále týž, nemění této své tváře. Přidává k ní mnohdy tváře jiné, snad, ale nikdy ji nezahazuje. Jest jeho tvář nejvlastnější a nejopravdovější. Hluboký, věřící křesťan z ní mluví. Roubuje své dílo na strom Církve a pojišťuje je tak pro věčnost.

Hello zbavil kritiku *t r p k o s t i*. Tak to napsal Barbey d'Aurevilly. Ale on ji zbavil též *m n o h o m l u v n o s t i* a *n a i v n o s t i*. Přečtěte si jeho »Intelektuální milosrdenost« a tu se vám zjeví Hello jako člověk, který čte v duších a který není prostřední, protože miluje. V této kapitole pojednou opouští své místo vyvýšené, odtrhuje své oči od věcí neviditelných a sklání se k čtenáři, sklání se k hladovým duším a chápe jejich bolest a jejich bídu. Jest v tom cosi *k n ě ž s k é h o* a Hello skutečně zde již nemluví

jako spisovatel, nýbrž jako člověk, milující nesmrtelné duše, jejichž žízeň sžíravou sám cítí. Poslechněte si jeho slova: »Nemluvím tady o úředních lejstrech chudobinské péče. Mluvím přímo o bliženské lásce. Mluvím o bliženské lásce, pokud se týká všech druhů potřeb, a nevyjímám potřeb duše. Mluvím o oné hluboké a vnitřní lásce k bližnímu, která si praví vůči duši a vůči duchu: Jaké jsou jeho potřeby, a co mohu, abych je ukojila?

Tento člověk myslí, rozjímá, potřebuje dáti plod svého vnitřního života, a ostatní lidé potřebují jej přijmouti.

Co mohu pro něho učiniti, má-li sám dáti?

Co mohu učiniti pro ostatní, kteří potřebují přijmouti to, co dá?

A přece, přispěchám-li mu na pomoc, jemu, jenž chce dáti, zároveň přináším pomoc i těm, kdo potřebují dostati. Bliženská láska má moc »rozmnožování chlebů«.

Uvedu-li krev, totiž Slovo v řádný oběh, všichni údové těla budou se míti dobře: hlava, srdce, ruce i nohy. Láska, o níž mluvím, toť láska intelektuální a dohadující se, jež vychází z duše a jde k duši. Proč bývá tato vznešená láska některými svědomitými lidmi opomíjena? . . .

Jest třeba milovati z celého srdce svého, z celé duše své, ze vši mysli své . . . Milovati z celého ducha svého, toť uvéstí do lásky spravedlnost . . . Milovati z celého ducha svého, toť dohadnouti se tam, kde jsou, hladu a žízně ducha, a vyjíti jim vstříc . . . Milovati z celého ducha svého, toť jíti na pomoc duchu všude, kde žije, všude, kde trpí.«

Jak tu Hello otevírá své srdce! A jak jeho slova vyjadřují vše, čím se snažil býti lidským duším, zakletým v hrozných a temných propastech života. Neočekávejte od jeho díla nějaké líbivé něžnosti, ale přijímejte s vděčností ty dary, které vám tak štědře nabízí. Přijímejte onu lásku intelektuální, vy, kteří se řítíte do jakéhosi jícnu nicoty, majíce na krku uvázáno závaží živých ideí! Přijímejte tu Spravedlnost, k níž se zde ukazuje cesta, vy, kteří zoufáte nad bezprávím a násilím! Přijímejte vedení tohoto díla, vy, kteří nemáte vůbec vůdců a tápete za nocí bez cíle!

Toto dílo vede k Jednotě, protože vede k Církvi a vede k Církvi, protože vede k Jednotě. Ponořte se do jeho hlubin a vezměte si hltavě to, co se v něm podává a co je dobré, protože to tvořila víra a láska, jejichž úsměvem jest naděje.

Na tolika místech svého díla Arnošt Hello mluví o slávě a o velikosti. Jsou mu něčím vzácným tato dvě slova. Neodvážil se ve své pokoře přisvojovati si je. Jeho dílo má však na ně právo, třebas mu to upírají dnešní výrobci punčoch, plvajíce na ně opomenutím a ignorováním. Vyrostli noví lidé, kteří dnes vedou a diktuji duším. Literatura stala se jim nástrojem jejich pýchy a domýšlivosti. Zprostitovali umění, zotročili svobodu vůle (chtějíce ji ještě více osvoboditi) a pohrdli každým řádem. Pohrdli nadpřirozenem, pohrdli láskou, pohrdli Spravedlností, protože — ubozí! — pohrdli Bohem. Rozezvučeli a rozběsnili temné a skryté pudy davu, v bahně mravní kluzkosti a uvolněnosti vyváleli ono nezemské Světlo Milosti a ke svým nohám položili krásu, aby se jí nestoudně vysmáli.

V tomto prostředí jméno Hellovo se nepřipomíná. Umlčeli je, nechťejíce přiznati svou nemohoucnost a zaprodanost. A jest tak dobře. Neboť není radno házetí perly vepřům, libujícím si v blátě.

Ale pro ty, kteří se dosud nezaprodali, vzpomínka na neústupného a vášnivého zajatce Spravedlnosti jest milým osvěžením v dusnu a šeru století. Utíkáme od literatury výdělečné a výnosné, jež nemůže nic dáti duším lačnějším, jsouc neplodná, stvořena duchy zotročenými. A za to jest třeba ve chvílích ticha poslechnouti si hymnus na Spravedlnost, pravdu a lásku od člověka, který poznal Krásu, protože poznal a miloval Boha a jeho svatou Církev.

Povídání o tanečnících

Hladina parket se matně leskne. Žluté šipy světél přeměnily podlahu na tůň a propadají se do bezedných jejích hloubek. Na jedné straně sálu za malými stolky sedí dívky »dámy« pod ochrannými křídly garde. Baví se všelijak, smíchem zahánějí trému a stírají si s rukou neestetickou husí kůži. Na druhé straně honí taneční mistr pár mládenců po sále, vtlučuje jim do hlav, ba lépe do nohou základní kroky tanga. Při tom pavoučima nohama mrská v tak nemožných figurách, až chudákům ve smrtelných úzkostech vystupuje pot na čele. Klavír k tomu kašle monotonní melodii. »Pánové, nejde to, znova . .« a zas levá, pravá . . . Zatím nastal mocný příliv dívek do sálu. Mistr se rozhlíží a zjistiv, že v kole zbyl sám jen asi se 4 vytrvalci, tleskne: »Prosím, pane kapelníku, začnem.« Sálem se rozběhl veselý fox »pro zahřátí« a rozčeřil klidnou hladinu parket. Sál se zvolna plní. Jen několik dívek ještě toužebně čeká vysvoboditele. Hlouček mládenců se tenčí, jen těch několik ostýchavých uteklo až ke dveřím, aby odtamtud za zády svých kolegů zrakem ostržím pozorovali to umění taneční. Tu a tam některý si dodá odvahy. No, vždyť to celkem nic není, doma okolo stolu už nám to šlo. Tak do toho! Hrdinně vystoupí vpřed. Natahuje si rukavice, aby »udělal dojem«. Trvá mu to však jaksi dlouho. Konečně je hotov. Ale teď, pro kterou? Očima běhá s tváře na tvář, i na nohy kouká, jak která zlehka našlapuje. Konečně se rozhodl, jen tamhle pro tu zelenou (co do šatů ovšem) půjde. Dívka přitancila. Ne, nechá ji ještě jednou obtančit kolo, slevuje hrdina podivně rychle ze svého rozhodnutí. . . . tak, teď . . . Poslední tón se zasekl ostře a krátce do ovzduší. Skončili. Mládenec, skoro rád, stahuje rukavice. Sálem tiše, tichounce se plíží tango. Pomalé, smutné, opěvující slovy vzdychavými a unylými nešťastnou lásku. Housle tiše stenají, saxofon pláče docela nahlas, jen klavír, kapánek rozladěný, kašle a heká. Sálem se vleče sentimentalita. Samozřejmě, že takové okolnosti mají na naše hrdiny moc špatný vliv. Rukavice putují sice zas na ruce, ale než na nich jak náleží sedí, je konec. Poslední uvzdychaný tón zemřel kdesi u stropu. Člověk by ještě čekal pokračování, ale ono už nic. »Když nic, tak nic, půjdu až na fox,« těší se rytíř smutné postavy. Už se však i valčík přebral sálem jak horká vlna, rozhoupav podlahu a roztočiv stěny a rytíři stále stojí. Konečně se některý z nich odhodlá. Jednou přece musí začít. Zopákne si narychlo figury a už vykročí. Čím více se blíží jeho vyhlédnutá obět, tím více klesá jeho odvaha, až on, velice nesměle a tiše jí řekne o tanec. Tohle je hloupé, jak se mu rozklepaly ruce. A jak se má teď otočit. Vždyť to ještě před chvílí uměl. Proč ta dívka jen dává tak blízko nohy. Už jí dvakrát našlápnul. Teď zas. Ne, ona je vinna. Má uhýbat. Najednou je mu hrozně horko. Cítí, jak rudne, jak se potí, ruce se mu třesou a srdce mu tak hloupě klepe, jak ten buben tamhle v orchestru. »Zaplať Pán Bůh,« vzdychl si zcela upřímně, když ho někdo vystřídal. Dívka si oddychla taky.

Daleko odvázněji si vedou ti, kdož již plně vnikli do tajů tanečního umění. Zvláště někteří exotičtí. Dlouho si měří dívky, dlouho vybírají. Při tanci letí sálem jako půlnoční vítr, ženouce před sebou svou uštvanou tanečnici, jak nějaký trakař. Tančí výhradně figury vlastní skladby. Uprostřed sálu se utvořil ostrůvek mládenců. To popudilo tamhle toho, patrně velmi pořádkumilovného jinocha. »Slečno, ten ostrůvek musíme rozházet,« vece a již se žene hrdinsky vpřed, používaje při útoku zad své tanečnice, jako

staří Římané tak zvaného berana, kterým s úspěchem bourávali zdi měst nepřátelských.

Zatím garde sedí u stolků a s úsměvem hledí na tu motanici. Jistě vzpomínají na svoje taneční a na ty tehdejší mládenečky, z kterých jsou už teď radové, doktoři atd. (nebo taky ne).

Dívanky plynou sálem jak labutě a kroutí se někdy přepodivně, snažíce se pochopit záhady různých figur. Naslouchají duchaplným hovorům svých tanečníků, usmívají se, nebo taky ne, podle nálady a občas hodí pohledem po své garde-matince a pohled ten je jako jiskrová depeše. Některé se nepřítomně usmívají (zvláště při dojemném tangu) a zpod přivřených víček metají blesky na svůj protějšek, jak starý Jupiter slavné paměti na Kapitol (viz Hor. Carm. liber II.). Jenže tyto blesky jsou tím nebezpečnější, že netlukou, ale zapalují a ubohý mládenec není chráněn proti ohni, ani nemá bleskosvodu.

Sál šumí veselím, drobnými radostmi i bolestmi, nadějemi i zklamáními. Nikdo nemyslí, že sálem letí čas a všichni jsou hrozně udiveni, když obě rafie hodin se svorně sejdou na 12 a taneční mistr hlásí poslední kousek. To už garde drží v rukou kabáty, aby do nich zabalily své uhřáté, roz dováděné dcerky. »Ještě kousek.« Muzikanti přidali, ale teď už dost. Maminky polapily a zabalily dcerky do různých šálů a dcerky se statečně vyhrnou ven. Jak však přijdou z dohledu, zavěsí se do mámy a belhajíce, kajícně doznávají: »Mami, to bylo fajn, ale budu mít plyskejš. Mě bolí nohy!«

Marie Hartlová:

Touha

*Chtěla bych
vyskočit,
vyletět do nebes,
vznést se jak pták.*

*Tak jako
stříbrný aeroplán
rozrážet vzduch
a bltat dálky,
dotknout se
modrého nebe,
letět jak rychlovlak
do cizí země,
zajásat,
zaplat,
vykřiknout,
na křídlech Tajemství
zachvát se u oblak,
políbit Mont Blancu
stříbrné témě,
do čtyřech úhlů zavolat:
»Bože, jak krásná je země!«*

SSSR.

I. Polia, na ktorých sa rozpútala pred 18 rokmi l'úta svetová vojna, sú tiché — anjel mieru zaševelí občas svojím duchovným krýdlom nad práchnivejúcimi kostrami obetí zbesilosti l'udskej. Dávno je tomu, čo pretiahly víťazné vojska mestami — zatíchla ozvena jásajúcich davov: »Je po vojne.«

Neni ale tomu tak. Svetová vojna neskončila na frontách; mohutne bubnuje v dušiach, v ideologii dnešného sveta. Žije v strašných dôsledkoch nielen materiálnych, ale aj mravných. Pozbavila celý svet jeho niekdajšej tvarnosti: človeka, spoločnosť, štáty, vedu, umenie a literatúru. V celku je ona strašnou púšťou bez Boha, bez milostí, bez akýchkoľvek hodnôt náboženských, morálnych, sociálnych a estetických. Iluzionizmus komunistocko-bolševického Ruska spadá svojou explóziou do tohoto obdobia.

Do veľ'toku vekov vlialo sa plných 15 rokov od októbrovej revolúcie, od jestvovania SSSR a jeho titanskeho velesnu o obrode celej spoločnosti a tvarnosti zeme. Nastúpil jeho radikálny a nesmyselný boj proti kráľ'ovstvu ducha, pravdy a metafyziky. Zrodilo sa nepriateľ'stvo medzi Rímom a Moskvou, svetlom a tmou, »obcou božou a pozemskou«.*

II. Neni najmenej pochybnosti o tom, že v dejinách sveta stretávame sa prvý raz s ohromnou revolúciou reformnou, zamýšľajúcou pretvoriť celý svet od samých základov nie na princípe ducha, duchovnosti a normách zjaveného náboženstva, ale na theorii hmoty, pozemskosti a vzdajšnosti s úsilím vytvoriť socialistický štát práce a spoločenský poriadok bez súkromného vlastníctva. Všetko minulé, kultúrne a duchovné bolo odsúdené k zániku. Padly najvyššie ideály kresťanskej kultúry a Európy vôbec: náboženstvo, morálka, osobnosť, vnútorná autonómia človeka, a jeho najvyššie hodnoty: veda, umenie, literatúra, filozofia a všetky konštitutívne a životodárne normy a formy.

V náhl'adoch a pohľ'adoch inteligentného a nezaujatého pozorovateľa sa celý tento nástup za pseudonaukou a moderným modlárstvom a za ancikristom** javí ako bezhlavé hromadenie protikladov na protiklady.

Úspešnosť a oprávnenosť každej opravdovej reformy je podmienená reformou vnútornou a síce reformou celého človeka, jeho mysle a srdca, »zapri sám seba!«. V SSSR vidíme pravý opak, usilujú o reformu vonkajšiu bez reformy vnútornej, čo je samo v sebe vrcholom nesmyslu. Historia svedčí, že obnova tvárnosti zeme a človeka nemôže spočívať len na základni prirodzenej ľudskej múdrosti bez elementu a činorodých složiek nadprirodzeného sveta: Milosti. Tu treba hľ'adať gordijský uzol v chybách otcov a revolucionárov moderného sveta.*** Každý ľudskej a prirodzenej nauke hrozilo a hrozí nebezpečie egocentálneho vyhrotenia. Človek rodom metafyzik miesto Boha zbožštuje sám seba a zo svojho »ego« utvára ústrednú os všetkých životných záujmov a duchovných výpadov.

Naša bytosť bola definovaná ako »animal rationale« rozumé zviera. Zdravie spoločnosti a sveta vzdy vyžadovalo naprostú rovnováhu, ktorá bola odjakživa ideálom všetkých národov, kultúr a štýlov. Stretli sme s ňou už u starých Grékov v tom krásnom poňatí »Kalokagathia«, dovŕšenej a posvätenej zúrodňujúcou hľ'bkou a vznešenosťou kresťanského ducha.

A zas zaráža nás v SSSR protichodnosť opačných ciest. Vyššiu hodnotu — ducha — podriaďujú nižšej, — telu a vydávajú tak celého človeka na pospas zvrhlej živočíšnosti, pudom a náladám. Bolševizmus, ktorý správne nazval Chesterton ako »krizu hranice«, preexponoval záhubne túto druhú složku (zákon tela) do neuveriteľných extrémov. Týmto chmatom samozrejme položil na plecia odveké úsilie kultúry vykresáť z divokého barbara kultúrneho človeka, inteligenta, duševného šľachtica a pána nad sebou samým. Z tohoto stanoviska pripomína Moskva novodobú rousseauvčinu, náboženstvo d'ivočiny a primitivity obhajovanej železobetónom, lietadlami a bajonetmi. Bolševizmus svojou štruktúrou materialisticko-atheistickou je vlastne kapituláciou ducha, strachom z existencie duše, Boha a Večnosti, čo ináč znamená vyhýbať sa zodpovednosti za všetky veci, za ich správne užívanie, resp. zneužívanie.

* Sv. Augustín.

** Berd'aiev: Un nouveau moyen âge 1930.

*** Luther, Descartes a Rousseau.

Rusko škrtlo so svojej životnej praxe a takzvanej filozofie nadprirodzený svet a jeho zjavený činorodý funkcionalizmus, ktorý je nepostradateľný v blahodarnejšom a sporiadanejšom behu životného kolotania. Aj v tomto vidíme jeho gigantické minus v organizovaní sveta.

Snahy vytvoriť socialistický štát práce, beztriednu spoločnosť bez súkromného vlastníctva má v sebe mnoho kazov a hraničí s ťažko prekonateľnými, alebo vôbec neprekonateľnými neseznáznami. Pri týchto spomenutých koncepciách sa obyčajne zabúda na danosti a prirodzené vlastnosti n—tí. Komunizmus v ruskom slova smysle je nesmyselný jak v theorii tak v dennom živote. Komunikabilita vecí a sveta je veľmi ohraničená (skomunizovať sa dajú len niektoré k všeobecnému dobru slúžiace veci). Čo je najzaujímavjšie, komunizmus zlyhal aj už u prvých kresťanov, na ktorých sa tak bezzákladne a nekriticky odvolávajú rôzni demagogovia a prázdni fanatici rozkurovaní pohonným elánom nedosažiteľnej vidiny. Ak by mal byť komunizmus uskutočnený v plnom znení znamená to, že by ľudskú prirodzenosť, zafarbenú tarchou dedičného hriechu a jeho následkami, musela vymeniť prirodzenosť anjelská. A to už vyžaduje nový svet, nové kategorie a nový, vyšší poriadok, ktorý by prevyšoval diametrálne nám vlastný a dnešný poriadok stvoreného sveta; ináč rečeno: nový zásah boží — nové dielo božie. Odstránením súkromného vlastníctva v revolúcii súvisí s násilím a bezohľadnosťou diktatúry a prieči sa najvyššiemu zákonu lásky k Bohu a k blížnemu. Načím mať na zreteli, že Moskva nestojí o evolúciu ako Rím.

Industrializácia Ruska je vlastne nápodoba u americkej strojovosti, je prevzatá z kapitalistického systému, lenže s náterom zosociálnenia a zoslabenia buržoazného bilagu. Aj z tohoto vidno protipopulárnu rozdvojenosť Moskvy (V samom usústavňujúcom rytme spoločnosti divotvornou složkou je hierarchičnosť a autoritárstvo.)

Najvyšším ideálom ľudstva je bez otázky zjavené náboženstvo. Vo vlnobití žitia, otáznosti a chaose je ono svetlom, vodítkom a pravidlom, alebo ako hovorí sám »Svetlo sveta — genius geniov«: Kristus je ono »cestou, pravdou a životom«. Bez neho človek nezodpovie na najzákladnejšie dotazy celého ľudského pokolenia: »odkiaľ, načo a kam?« nemal by najfundamentálnejšej orientácie. Krásne to naznačil sv. Augustín: »nespokojné je srdce moje, ó Pane, kým nespočinie v Tebe.« (Nie ako sa domnievajú úbohé svetlá dnešného pseudoevanjelia, ktorým náboženstvo a všetko smerujúce k transcendentálnosti je odpornou omáčkou a kladú ju za najnižšiu potrebu človeka, ležiacu za potrebami »genitálií a konečníka«.*

Je pochopiteľné, že Moskva prehodnotíva a znetvoríva všetky hodnoty a duchovné smery ľudstva vyrvala nevykantriteľný a do ľudskej prírody a bytosti vpísaný mravný zákon a mravný cit. Morálka je najväčším dobrodením ľudského pokolenia. Je samozrejým diktátom pravej inteligencie a rozumu. Chráni človeka pred priepastami, životnými slučkami, ktoré sú nastavené na človeka od krstu až po posledné pomazanie a chráni samú existenciu ľudského rodu. Nemorálnosť rovná sa zneužitiu života, rovná sa negácii a kliatbe, ktorá sa pomstí skôr, než sa kto môže nazdať. Nemorálne národy zanikly bez najmenej stopy. Tento fakt je popri iných najmarkantnejším odôvodniteľným existenčnom morálky.

Morálka je absolútna, nepripúšťa žiadnych kompromisov a žiadneho znetvorenia. Ináč chápaná je len parádou, »obieleným hrobom«, a mŕtvou ideológiou bezúčinnou na pulzáciu života. Morálka bez života je humbug. Morálka je formou, do ktorej sa každý premýšľavý tvor z dôvodov religióznych, ethických, ba dokonca aj esthetických veľmi rád vleje.

Najvyšším ideálom Rímom predchutej kultúry je osobnosť, svet vnútorných a duchovných hodnôt, napodobňujúcich dokonalosti božské. Osobnosť ztotožňujeme s charakterom, statočnosťou, poctivosťou a dôslednosťou, ktoré sú pravým výkvetom kultúrnej noblesy. Spoločnosť ľudská je nemožná bez osobností. Aký paradox hlása Moskva. Odstraňuje a znemožňuje osobnosti, ktoré potrebuje k výstavbe nových ľudí, spoločnosti a nového sveta.

Víme, že človek má svobodnú vôľu a je teda úplne autonómny vo svojom vnútornom svete. Je to najvyšší dar duševnej vyspelosti. Hôzovládna diktatúra Moskvy nesmyselne a pre nás nepochopiteľne gniavi každú metálnu a ideovú a svetonázorovú slobodu. Všetko uniformuje a zakladá ako zaváraniny do flaší.

Umeniu, literatúre a vede v SSSR odspievali. Aj tieto vznešené veľičenstvá ducha musia slúžiť a parírovať bolševickým snahám. Je to zis nesmyselná kontradikcia: umenie prestalo byť umením, je službou, otrokom a zbraňou sociálneho boja a jeho expanzie. Najväčšia protimluva komunizmu, jeho ubohosť a duševná nedokrvnosť trčí z jeho takzvanej filozofie. On je len systémom a nie svetonázorom. Veď marxizmus dlá Max. Adlera neni žiadnym svetonázorom, tým ne-

* Lenin.

mej filozofiou, ale je národohospodárskou teoriou. Není tedy sústavnou doktrínou ani žiadnou filozofiou za akú ho bolševickí pseudofilozofi vyhlasujú. Paradox marxizmu z tejto strany je nejjasnejší.

Komunizmus bolševického Ruska je v jadre bezohľadným fanatizmom, hrúzovládnu diktatúrou, gul'ometným hniezdom, mystikou živočišnosti a tela a najživel'nejším besom novovekej romantiky, ktorú západní učitelia nazvali: »depersonalizácia«. Je to apotheóza barbarstva, primitivismu a rudimentárnosti, pripomínajúcich prahorné časy ľudského rodu.

III. Rím chápe jediný vážnosť dejinnej chvíle, nebezpečie Moskvy jak pre jednotlivca tak pre jednotlivé štáty a pre celý svet. Európa je lenivá, nedovoľáva sa princípu parity vo veciach propagandy tlačovej a duchovnej, kým SSSR hrdinne odráža každý aj ten najmenší závan európskeho ducha. Pre nás Moskva znamená blud, ktorý je však proti Rímu bezmocný, lebo Rím reprezentujúci Cirkev Kristovu, postavenú na mohutnej skale Jeho učenia »ani brány pekelné nepremôžu«.

Marie Hartlová:

Soumrak

Mám ráda ty chvíle, kdy v ulicích zahoří první světla, chvíle měkkého soumraku, kdy předzvěst večera dýchá z dálky v plamenech lamp. Jak zlatá slunce hoří světla v dohasínající slávě dne. Lehoučký, modravý stín padá do propasti ulic a šňůry světél jak koráby ovíjejí město. Tu i tam zahoří, jak nový život v zahradě smrti.

Mám ráda zářivé plameny, jež zvolna vítězí nad bledým denním světlem. Od nich až do mých očí jde stuha paprsků, po které může přijít zázrak krásy života a snad jen pouhá vteřinka radosti.

Petrín mizí a v dálce se rýsují siluety věží i mlčících komínů. Všecko se denně propadá, domy i cesty, jen světla hoří, víc a víc, zářivěji a vítězněji dýchají žlutým plamenem vášně, je v nich něco krutě zlého na počátku večera, ale čím blíže je noc, tím jsou měkčí a sládnou i hladí.

Lampy, krásné pouliční lampy — žluté květy, zářivá slunce země elektřiny, co všecko je v nich skryto! Kolik lidských srdcí jim dává pít a kolik jich napojí krásou?

Ostré a příkré paprsky zimy ulpěly ve vzduchu a jako třásně bílé jinovatky se tkají na černé mříže a spadají ve svém chladu na ztuhlou řeku. Zdá se, že slunce již dávno zapadlo pod tuhý příkrov ledu a že marně země se vzpouzí svému poutu.

Výtvarné umění

IV.

Architektura — jest uměním základním. Proč? Protože při ní člověk prvně uplatnil svůj rozum (ratio, intelekt). Není ovšem uměním prvním. Člověk žijící v jeskyních nebyl ještě architektem, když již byl malířem a sochařem, a když se již snažil výtvarně okrášlit předměty, s nimiž pracoval (sekerky, dláta, hrnce) a sama sebe (šperky, pestrá roucha, tetování a pod.). Sochařem a malířem se stal člověk na základě svého, jen jemu jedinému ze všech tvorů vrozeného pudu po sdílnosti. Sochařství a malířství jsou, byly a budou vždy záležitostmi lidského srdce, lidského citu. Obraz a sochu tvoří umělec z přemíry vnitřního naplnění, z přemíry lásky a (si licet magnis parva comparare) můžeme na základě pochopení této tvůrčí činnosti umělecké, která plyne z potřeby sdílnosti, citu, lásky — představit si, nebo domoci se jakési představy o tom, jak a proč Bůh stvořil člověka: z přeplněnosti nekonečné lásky a citu, a z touhy rozdati se, a proto »k obrazu svému«.

K vytváření ozdob na předmětech nebo na vlastní osobě vede člověka rytmický pud, stejného rodu s pudem pohybovým, tanečním, hudebním, básnickým. Jest to součást onoho nesmírného rytmu, kterým je naplněno vše, co známe. Jest to jakoby tlukot Božího srdce, přenášený do celého stvořeného života.

Od těchto obou liší se architektura tím, že není závislá na předem daných pudových nutnostech, ale že je zcela samostatným výtvorem lidského rozumu, který plyne z uvědomělého poznání vlastních, složitých schopností a který nám opět — pochopíme-li jej — umožní jakousi představu o tom, že stvoření vesmíru Bohem bylo uskutečněním Jeho myšlenky. — Člověk poznal jednoho dne, že přirozené úkryty, které vyhledával, jsou nedostatečné, a že jeho ruce jsou schopny vytvořit si podle příkazů rozumu obydlí lepší. Nepřišel na to jen jeden člověk, jen na jednom místě a jen v jedné době, nýbrž na různých místech a za různých okolností různí lidé. A nikoliv jen muži, nýbrž namnoze i ženy. Pomocí větví a různého pletiva, pomocí kmenů stromových a kamenů člověk začal stavět, t. j. zcela uvědoměle si konstruovat, lepší obydlí. Ačkoliv je tento vznik architektury (lépe řečeno tektonicky) prostý a zdánlivě zcela »neumělecký« a tak dokonce užitek, přece právě tato činnost jest jednou z nejvyšších. Jest projevem naprosté svobody lidského ducha a složitosti jeho mohutnosti rozumové, jest jedním a zároveň nejdokonalejším jeho výmyslem vůbec.

Kdo správně pochopí to, co bylo řečeno, uvidí již sám, jak zcela odlišnou úlohu má architektura proti všem ostatním uměním. Čím více rozum člověka vospívá a se obohacuje, tím více a větší důležitosti nabývá jeho architektonický projev. — Když staví nejdříve svoje obydlí; (jest možno, že někde bylo postupováno opačně) nemyslí tu asi na nic jiného, než na účel. Proto všechna primitivní obydlí lidská mají jednu charakteristickou vlastnost: vyrůstají organicky z půdy a včleňují se zcela nenásilně a přirozeně do rámce krajiny, v níž vznikly, nepůsobí rušivě, ale slučují se s formami přírodních útvarů.

Ale osvobozenému a uvědomělému lidskému mozku záhy nestačí jen takováto účelová tvorba. Člověk si uvědomuje svůj vyšší účel, svůj vztah k Bohu, k nekonečnu a vzdává mu svoji úctu tím, že konstruuje různé monumenty (moneo = připomínati), které ho mají upomínati na existenci poznané nejvyšší bytosti. Vztyčuje mohutné kvádry, staví první svatyně. A v tomto okamžiku začíná být architektura nejčistším, nejvyšším uměleckým projevem vůbec; jest totiž nejabstraktnějším projevem úcty a lásky, jaké je člověk schopen, krátce vztah lidské duše k nejvyššímu Duchu. Jest, a lze to také snadno pochopiti, myslíme-li na to dosti intenzivně — nepoměrně vyšším projevem než modla, než obraz božstva. Neboť tyto vyplývají z okruhu představ, závislých na smyslovém světě. Krásu obrazu, sochy nelze vypočítati, nelze převést na čistě racionelní matematické úměry. Naproti tomu každá architektura je čirým výronem intelektu, a bez počítání a měření není vůbec myslitelná. Jest uměním zcela a veskrze abstraktním. K obrazu nutně potřebuji barev, k soše hmoty, s níž mohu zacházeti libovolně — stavěti se dá ze všeho, ale nemohu si z té nebo oné látky dělati co chci, nýbrž musím: 1. počítati s jejími tektonickými vlastnostmi (pevností, pružností, únosností, va-

hou atd.), 2. musím přesně a naprosto jasně předem vědět, co chci, jaký tvar chci z ní vytvořit — a konečně musím tyto dvě věci neustále uvádět ve vzájemnou harmonii, soulad. — Sochař i malíř pracují na základě inspirace, která často zcela přemění jejich původní představu o věci průběhem práce. U architekta je něco podobného vyloučeno. On musí mít předem jasný plán, od kterého se nemůže podstatně odchýlit. Ku př. nemůže stavět základy ze skla, a vztyčovat na nich železnou konstrukci, nemůže chtít postavit věž, a udělat z ní hospodářský statek atp. — Krátce: architektura není věcí smyslů, citu, srdce, ale jen a jen věcí intelektu. A proto architektura jest nejlepší a nejkrásnější tehdy, když lidský rozum je nejrozvinutější, nejvýše povznesen, t. j. když je nejzbožnější, nejbližší Bohu a božské moudrosti.

Dějiny lidstva jsou dostatečně dlouhé a obsáhlé, abychom mohli konstatovat, že vykazují jisté, téměř zákonité vlnění, zdvihání a poklesy. — První konstatování těchto změn přivedlo učence kol r. 1800 k falešným teoriím vzestupného evolucionismu. Evoluci vzestupnou nelze dokázat — a kdyby se tomu nic živého nestavělo v cestu, tedy by to musily učiniti dějiny architektury, a byly by samy dostatečným důvodem. Kolikrát již dostoupila architektura výše naprosté dokonalosti, aby hned nato sklesla do výrazu zmatenosti, nového úsilného hledání, primitivnosti a t. zv. barbarství! — I kdyby chtěl někdo tyto přelomy popírat v jiném okruhu, zde jsou tak evidentní, že jich prostě popřítí nelze. Mnohdy (ne vždy) provázeny jsou změnami ve volbě materiálu, jak o tom přistě promluvíme.

M. P.:

Z brněnské „šalinky“

Brněnská pouliční dráha č. 3 nebo 7, lichotivě řečeno »šalinka« nebo »elinka«, vleče svoje hříšné, skřípající a sténající tělo blíž mnohých učilišť. Jaký div, že bývá ráno doslova »naprána« studentstvem všeho druhu. Každá ta studentská odrůda má své společné a od jiných se lišící znaky, podle nichž ji lze skoro bezpečně určit.

Septimáni — oktáváni.

Vyskytují se po 8. hodině jen ojediněle, nejvýše ve dvojicích. Šalinku obyčejně chytají. Ve voze se objeví ještě celí udýchaní a rudí a kdyby to bylo možné, dopíjeli by jistě ještě kávu, kterou neměli doma čas dopít, poněvadž bylo již za 5 minut 8. Jsou-li ojedinělí, chovají se nenápadně, dříve latinský překlad z taháka, nebo louskající nějakou zavilou rovnici, od níž občas zdvihají trpitelské oči se srdcervoucím povzdechem. Jsou-li ve dvojicích, baví se většinou o svých představených, vyslovují se o nich způsobem nízkým a nečestným, školským řádem naprosto nepřipustným. Jejich bojovnost chladne, čím více se blíží studnici, z níž čerpají vědomosti a jejich výmluvnost klesá rovnoměrně s přibýváním minut po 8. Nakonec vystoupí velmi tiší a narazivše si klobouk po uši, divým během hledí nahradit to, co zmeškali.

Septimánky — oktávánky.

Liší se od svých kolegů velmi. Vhrnou se do vozu ve skupině. Jedna z nich vždy hledí dostat místo, ty ostatní jí nahází aktovky do klína a začnou štěbetat jedna přes druhou. Předmětem jejich hovoru bývají většinou kluci, pardon, páni kluci. »Ty, von myslel, že se jmenuju Máňa, a pořád prej slečno Máničko — a zatím —« Hihhihi. Všeobecný smích. »Víš, já budu mít fajn šaty k maturě.« A tak to jde dál. Než mají vystupovat, zjistí v zrcátku, jaký dělají dojem, mrsknou očima po šalince, kdo se na ně dívá, naplácnou si radiovku na pravé či levé ucho a příslušnou část krku a s náramným štěbotem se vyhrnou ven, aby za nejbližším rohem udělaly to, co jejich kolegové, totiž natáhly radiovku na uši a daly se do běhu.

Vysoká učení.

Technika.

Adepti tohoto oboru vědění honí většinou náramnou frajeřinu. Přicházejí ve skupinách, s klobouky na jednom oku a puntíčkovanými šály, což je teď velká móda. Baví se hlučně, libují si v jadrném a odborném vyjadřování. Mřskají očima po celém voze a ohánějí se sbalenými rysy, nebo podobnými plody píle. Jezdívali poměrně včas, mají patrně přednášky s přesným začátkem.

Ženská odrůda tohoto druhu libuje si rovněž v parádě, zvláště v různých mohutných kožišinách divé zvěře. Z nich pak vykukují obličejem vážným a pohrdavým (někdy přimalovaným). Rysy, nebo podobné zbytečnosti nenosívají.

Právníci.

Je to cháska nekáraná. Jejich moresy naprosto neodpovídají vážnosti paragrafů, které si do hlav soukají. Vhrnou se do šalinky s náramným řevem. Zůstanou obyčejně na plošině. Nosívají aktovky splasklé, jak nezralý lusk. Jejich chechtot se nese celým vozem. Oči jim jen jedou, podobně jak ústa, jak namazaná a změří si i každou starou bábu. Člověk má někdy dojem, že některý spolkl v mládí jehly, které mu teď očima lezou ven. Fakultu berou útokem, skákajíce lvími skoky přes bláto a louže, které se tam malebně lesknou.

Právničky.

Nutno rozeznávat dvojí druh. Ty mladé, začátečnice, neliší se mnoho od oktávánek. Nosí odznak tak, aby byl vidět, index nosí v ruce, římské právo taky, namalované nebývají a jezdí značně pozdě, těšíce se naději, že nějaký kolega je tak hloupý a drží jim v posluchárně místo. Starší semestry se vyznačují malbou v obličejí, mnohdy opravdu uměleckou. Jsou hypermoderní a hledí na svět pohrdavě a nesmírně znuděně. Aktovek nikdy nenosí.

Filosofové.

Libují si v barvách chmurných a temných. Jezdívali brzy. Vtáhnou se, ba spíše vplíží do šalinky, hluboce zahloubání. Je-li místo, usednou někam do rohu, snažíce se zmenšit svůj (beztak skromný) objem na míru nejmenší. Snivým zrakem bloudí po špinavé podlaze, luštíce jistě v duchu nějaký problém. Jen občas nepřítomně vzhlednou s hlubokým povzdechem, aby pohlédli na hodinky a zas sklopí cudně zrak. Jsou to vůbec lidé tiší a nenároční. Sejdou-li se v šalince dva, baví se navzájem mlčením.

Filosofky.

Ty mladé jsou jako každá mladá děvčata, bývají i veselé. Rády se ohánějí vědomostmi. Ty starší však bývají smrtelně vážné. Bývají ozbrojeny velkými okuláry a každého si zevrubně měří. Na parádu nedrží a na krásu také ne. Je z nich cítit na deset kroků brzké kantorky.

Medici.

Ty vidívám málokdy, poněvadž v těch končinách nemají co dělat. Jejich fakulta, pověstná svými mizernými posluchárnami a v poslední době svíčkovým osvětlením při večerních přednáškách, je na druhém konci. Objevují se tedy v šalince zřídka. Oplývají vážným obličejem a majestátně klidným chováním. Očima, většinou obrýlenými, pozorují zkoumavě a zpytavě každého jednotlivce, jako by chtěli prokouknout, má-li člověk v žaludku, nebo v srdci vše v pořádku, nemá-li náhodou o žebro víc, revma v koleni, nebo bludnou ledvinu, což by byl lékařsky zajímavý případ.

Medičky.

Hledí náramně učeně. Baví se výhradně o pitvách, s takovým gustem, až člověku

husí kůže naskakuje. Tomu, kdo je slabý na žaludek, nedoporučuji rozhodně vedle nich si po ránu sedat! Jejich výklady jsou náramně názorné a šavnaté a jsou doprovázeny líbezným pachem karbolu, či čeho, kterým medičky, jakož i jejich kolegové z daleka se vyznačují.

Ježto posluchači ostatních vysokých škol mi nepřijdou do rány (čehož hrozně lituji), končím.

Vedle uvedených typů ovšem zcela ochotně připouštím typy smíšené a výjimky. A kolegové a kolegyně, nic ve zlém, jsem v jedné z těch kategorií také.

Václav M. Vlček:

Dopis

*Můj milý příteli,
to slabé srdce je jak pevný hrad,
kastelán umí dobře zavírat,
však někomu když otevře přec bránu,
už nepustí ho k večeru ni k ránu,
ni po celý život.*

*A myslím, že jsme byli spolu v komnatě
a netoužili po noži a po zlatě,
s okna jsme pouštěli růže a pomněnky do světa,
kde květ buď zahyne anebo krásněji rozkvétá.*

*Dnes večer mi vzpomínkou obtočil duši,
jako když lékař zaváže ránu na těle.
A přál bych si čísti zas řádky svého přítele*

J. Kamenský:

Divoké husy

Malátné kroky čvachtají v rozmoklé půdě. Dvě postavy, zachumlané pečlivě do kabátů, vlekou se stříbrnými čarami deště. Od úst vystupuje lehká mlha, spojující se s šedou parou tkvící kol jak špinavá pára, vystupující z kotle. Plouhavým krokem směřují k ztemnělé stěně lesa, kde se hodlají aspoň trochu skrýti dotěrnému dešti.

»Psí počasí,« mumlám, chráně si krk límcem, aby mi voda, crčící z klobouku, nemohla za kabát. Puška, jako cent těžká, znesnadňuje chůzi. Vcházíme do tmícího se lesa, šumícího mokvajícím listím a prostoupeného zatuchlou vůní. Šibeniční humor, o který se stůj co stůj pokouším, uvázne pod ostrým šlehnutím přes tvář mokrou snítkou. Mokřým rukávem stírám šmouhu s tváře. Však odvahu jen; čím větší námaha, tím skvělejší výsledek.

Visionářské iluze o vytopené světnici s miloučkým teplem mizí v čvachtajících bo-

tách, na něž nevědomky se mi myšlenky stále stácejí. Když člověku teče voda do bot, — tak tam má mokro, bodře filosofuji a šinu se dále vpřed.

»Dnes tam jistě budou,« ozve se otcův hlas, snažící se vlítí odvahy do mého zoufajícího nitra.

»Jistě budou,« opakuji mechanicky, zatím co se přesvědčuji v duchu o nemožnosti případu, že bych zítra mohl býti tažen z dějepisu.

Povědomá vůně chuti nasládlé, kovově se lesknoucí Moravy nás udeřila v nos. Jsme u cíle. Však již obrysy keřů a stromů se stávají temnějšími a mrazivý chlad vypařující se vody proniká kostmi. Vyhledáváme si příhodné místo, kde husy pravidelně sedávají. Krčíme se do rákosí, příjemně nám slintajícího studené kapky do obličeje. Trpělivě nasloucháme jednotvárnému šelestu dopadajícího deště na náš oděv a okolí.

Brzy se snáší neproniknutelná tma. Zrak bez cíle bloudí temnotou, klouzá z černého mazance protějščího lesa na šmouhovatou oblohu, zatíženou nesmírnými spoustami vod. Kol sebe nevidím než rozplizlou sazovou čern, prorytou jen na jednom místě olověným odleskem oblohy v řece. Beztvárný, stejnoměrný šelest jest přerušován jen vzdáleným hlukem vlaku, ojedinělým zaštěknutím psa neb monotonním odbíjením hodin zámecké věže, nesoucím se nočním tichem na velkou vzdálenost. Pak zase dlouho nic, než tesklivý šumot deště.

Však slyš! Z dálky se ozývá ostrý, trhaný křik. Napjaté očekávání. Křik stává se silnějším a pronikavějším. Na obloze se již rýsuje hejno černých, křičících skvrn, snažící se velkým obloukem níž a níž. Peruti skřípají a šustí při sedání na hladinu a celé hejno rázem umlká, jako by se do země propadlo. Občas jen zazní tichoučké, opatrné houserovo: »gháa, ghaá,« nebo ojedinělé zašplouchnutí vody. Marně však snažím se povstat ze svého úkrytu a učinit dva kroky kupředu. Rákosí, do něhož jsem zapleten, ihned se ozývá sykotem protivného plazu. Hned nato slyšet výstražný povel houserův a hejno se pomalu vzdaluje, aby za chvíli se přiblížilo opět. Zkřehlýma rukama zdvím dvojku a mířím do temnoty, zatím co chladem ztuhlé prsty natahují kohoutek a hmatají po spoušti. Zazní tichý signál: »Teď!« Noční ticho roztrženo burácejícími výstřely, jichž ozvěny se mísí se zmateným pokřikem tak nenadále překvapených hus. Zděšeně do sebe vrážejí a vzlétají v nepořádku. Jejich křik brzy zaniká v noční tmě.

Kužel bledě žlutého světla elektrické svítilny bloudí po hladině. Však marně snažíme se najítí jakoukoliv stopu po svém řádění. Na vodě neplavé ani pírká. — Zdisgustování vracíme se domů.

Hodiny odbíjejí právě půlnoc, když se hrabu rozmrzen do postele, s pevným předsevzetím, že divoké husy již ani vidět nechci.

Beatrix:

Jeden večer z mnohých

Vzpomínky — jak ohýnky — dnes táhnou duši mou . . .

Bylo to před rokem. Studený zimní večer; všude ticho, jen klášterní ústav dívá se velkými okny do tmy.

Je právě po večeři. V jídelně sedí sto děvčat na svých místech a zpívá . . . cigááán sa mňa prevelice lúúúbí . . ., když hlas zvonku utrhne další slova. Jídelnou zní děkovná

modlitba po večeři a jde se na adoraci. Malá kaplička otevřenou náručí přijímá adoranty. Jedna kleká k oltáři, druhá vedle ní, třetí za sloup do stínu, jiná k teplým ohřívacím tělesům — každá podle své potřeby. A po chvíli desetiminutového rozjímání krátká modlitba, píseň a sestra odchází, ponechávajíc chovanky samotny. Každá šeptá své díky, že to dnes dobře dopadlo, svá skrytá přání, své prosby a sliby více méně sobecké. —

První vstává Máňa, za chvíli Mařka (to není stejné, Máňa a Mařka) a jedna po druhé pomalu odchází. Na druhém konci dlouhé chodby stojí hloučky. Proč právě zde? táže se cizí člověk, neznající zdejší poměry. Proč? Je tu přece potravna! Slovo »potravna« každý rád slyší, vždyť je to terminus technicus pro prostornou skříň s množstvím hrnků a skleniček s medem, máslem, sádlem a s krabicemi, z nichž každá nese jméno šťastného majitele a z každé jde jiná vůně.

Monika tiskne svoji skleničku s tou dobrou rybízovou, které by neodolala ani nejasketičtější chovanka, kdyby o ní věděla. A Monika je štědrá, maže několik krajíčků. Má dosti zájemců kolem sebe, přes to, že večere chutnala a není dlouho po ní.

Venku je zima a studený déšť padá do umrzlého sněhu. U okna stojí Fanda, spokojeně kouše do krajíce a myslí nahlas: »Tam zas pršelo! Enom ať lijí eště zítra, aspoň nepudem na vycházku.« Než domyslí, ozve se zvon, oznamující konec zotavení. Krabice se zavírají a chovanky pomalým krokem se ubírají do studovny, kde už za zeleným stolem sedí sestra-dozor. Proč dozor? Inu, zjistilo se, že i 18 a 19letí lidé jsou někdy jako bez rozumu — ó hrůzo!

Sestra připomíná, že už musí být klid, neboť je doba nejhlubšího studia. A Julka jí kývne: »Ano, nejhlupšího studia« a šeptem dál odříkává ». . . funkce úhlu ve III. čtvrti rovná se cofunkci úhlu . . .« — Sousedka také svědomitě studuje — řekli byste zeměpis. Ale chyba! Ten veliký atlas je dobrou zástěrou ležící pod ním křížovky. — A Fanda má na lavici geometrii. V ruce drží lístek, ale ne s měrickým počítáním, ale hustě a drobně popsán. Nemůže za to, že už asi po desáté čte ten dopis od »bratrance« a pořád v něm nachází něco nového a pěkného. — Před ní sedí Margit, děvče moje krásné, Margit, hlavu ve svých malých bílých rukou, úsilovně přemýšlí, kterým proudem se pohybují elektrony, od čeho k čemu . . .

Vtom se ozve kovový zvon. Jako na povel vše se rázem sklídí, chovanky kleknou, modlí se monotonním hlasem večerní modlitbu — a venku prší . . .

St. Tvarůžek:

T m a

*svítí čtyřmi kouty
hádanka popsaná inkoustem
světelný ornament půlnoci
jdou pěnou slepí otroci
na lampu tlukou pouty*

*napjatá plachta propasti
mlčící karneval satanů
krev sazí procesí havranů
žárovka v zařaté pěsti
chlácholí iniciálku dne
k milé si cestičku klestí
modlitba rukou ekrasit oči
a ústa rozžatá tmou.*

R o z š i ř u j t e v š u d e J I T R O !

HALÓ ÚSTŘEDÍ

• Výroba Neček a Elpe • Atelier Ernest College • Uvádí Aurocentrála •

Pokladník se hlásí

Haló, telefonní centrálá?

Zde Ústředí katolického studentstva.

Prosím Vás, mohli byste mne laskavě spojit se všemi čtenáři Jitra? — Najednou ovšem, nemohu přece mluvit čtyřtisíckrát! — Není možné? Škoda... — Koho že zavoláte? Ústav pro choromyslné? — Děkuji, momentně nepotřebuji. Že nechápete, proč chci mluvit najednou se všemi čtenáři? Ale to je přece jednoduché! Musím jim něco povědět a hlavně vyvrátit... Ústřední pání totiž o mně — dovolte, abych se představil, Josef Nuhliček, kandidát práv a toho času první pokladník Ústředí — slečna Pazourková?, poklona, těší mne — abych dopověděl, ústřední pání o mně pustili do světa hroznou zprávu... Dali vytisknouti v posledním čísle Jitra, že prý jsem pryč, pokladna pryč, peníze pryč! Jen si představte, co si o mně sosáci asi pomyslí. Při nejmenším, že jsem ujel s celým Mikulášským darem za hranice a že právě hýřím v Monte Carlu. Musím si sám napravit pokazenou reputaci a přesvědčiti je, že nemůže být pravda, že jsem pryč, když mluvím právě z Ústředí. Musí mne všichni alespoň slyšet, když už mne nebudou vidět, aby mi uvěřili. A potom, rád bych čtenářům připomněl, aby nezapomněli na předplatné a nedoplatky za Jitro! To jsou potíže... —

Že mi poradíte? — — Abych uveřejnil prohlášení v příštím čísle? Nebylo by to špatné, ale bude to málo působivé... Možno, že mi to ústřední pání ani do čísla nevezmou, je prý již přeplněno... Opravdu, jsem mizerný právník.

Podle § 19?... To půjde asi těžko, teď je už paragraf opraven, delší nesouvislou řeč, jak 14 řádků bych si musil hradit sám, a potom, nechci dělati ústředním pánům ostudu. No, uvidíme, pokusím se... Děkuji za radu. Apropos, Nečtete snad náhodou také někdy Jitro? — Nemáte příležitost? — — Škoda, jest to jinak slušný časopis...

Poklona, slečno, má účta!

Něk.

Jedeme na kongres...

Halo... La légation française? Ici le président de la Commission pour l'étranger de la Fédération des Etudiants Catholiques Tchécoslovaques...

Monsieur le secrétaire, je voudrais... Ah tak, vy jste českým sekretářem vyslanectví?... Poklona uctívá, já bych vás prosil, zda byste nám nemohl získat 50 proc. slevu na francouzských drahách, my jedeme totiž do Luxemburgu na kongres Pax Romany... Nemáte nic společného s francouzskými železnicemi?... Děkuji za laskavost. Na německém vyslanectví jsem se ani nepokoušel, o to se postaral můj oblíbený sekretář Adolf..., jeho jméno vzbudilo sym-

patie a respekt — a také skutečně to zařídil a my jeli přes Třetí říši za 50 proc. slevu pod titulem: »Skupina vědců a badatelů« a železničním zřízencům nezbývalo nic jiného, než hledět na nás s úctou. Vážili si nás trošku více než ti páni z německé celnice, kteří nám zabavili, jako protistátní, »Lidové listy« a poslední číslo »Jitra«.

Německo jsme šťastně prospali a probudili jsme se na německo-francouzských hranicích v Kehl. Náš oblíbený pokladník, vyložený frankofil, zaslechnuv jadrnou francouzštinu, překrásného francouzského pasového úředníka, vyřknul svým mohutným sopránem vlasteneckou frázi: »Vive la France!!!« Mě zamrazilo v těle, když jsem shlédł, jak mohutně vlál na nádražní budově červený prapor a na bílém poli proslulý skobový kříž.

Na štěstí vše dobře dopadlo a pokladník si klidně oddechoval až když jsme seděli na »café noir« v restauraci elsaského Strasbourgu. Začínali jsme již s láskou uplatňovati zlatou devisu: Liberté — Egalité — Fraternité a bavili jsme se nenuceně s několika černochoy, kteří v ranních hodinách popíjeli sodovku.

Po hodině nasedala naše delegace do vozů Alsace—Lorraine a 105ti km rychlostí projížděli jsme Elsaskem, zahlédli Mety a brzy na to octli jsme se v hlavním městě velkovévodství lucemburského.

Nová zem, nové dojmy a již jako staří tuláci, octli jsme se před překrásným goticko-barokním nádražím, které se na nás líbezně usmívalo svou štíhlou zvonicí. Lucemburčané si nás zvědavě prohlíželi a žvatlali jakýmsi žargónem svoje melodické oš, eš, uš. — V kongresové kanceláři nám doporučili k dopravě do kláštera, kde jsme měli bydlet, električku číslo 4. Říkám električka, protože lucemburské tramwaye jsou spíše hračkou než dopravním prostředkem. Slavnostně jsme se, jakž takž, usadili a počítali děravé lucemburské mince, ale po průvodčím ani stopa... Nikdo o nás nejevil zájem a po půlhodinovém, netrpělivém čekání jsem si myslel, že jsme se snad uvelebili do nějakého vyřazeného vozu, když se k nám připojil bodrý lucemburský skautík a nabídl nám své služby. Byl to jeho první dobrý skutek a díky jemu jsme se dozvěděli, jak to s těmi električkami vlastně je. Jezdí pravidelně každých 30 minut, ono by se to jinak nevyplácelo.

Po dlouhém objíždění všemi ulicemi města, dostali jsme se do našeho kláštera a po kratičkém odpočinutí vraceli jsme se zpět do lucemburského City. Samé pahorky, vyvýšeniny a hlavně viadukt vedle viaduktu a všude nás vítali usměvavé a rozradostněné tváře šťastných občanů

LADISLAV POSPÍŠIL

*Président de la Commission pour l'étranger
de l'UKSČs.*

malého velkovévodství, kde se jim o krizi ani nezdálo a když jsem se tázal obtloustlého lucemburčana Norberta, jak jsou připraveni na nebezpečí války, přivítal mě milým úsměvem: »My a válka, vždyť naše celá armáda čítá 130 vojáků a to jsou vlastně uniformovaní hudebníci, kteří nám každou neděli na náměstí vyhrávají. Zbraně nemáme vůbec, jen dvě pušky pro hlídku u paláce velkovévodkyně Charlotty lucemburské«. Zemský ráj uprostřed znervosnělé Evropy, plné nenávisti a touhy po válce. Dojat, chtěl jsem si zapálit zorku, shodou okolností před jakýmsi papírnicktvím, kde jsem za výkladem spatřil nekonečnou řadu všech možných druhů cigaret. Zanevřel jsem na chloubu naší tabákové reže a stál jsem již u pultu před prvním cigaretovým labyrintem. Vybral jsem si překrásnou exotickou krabičku cigaret, stála nepatrně dva lucemburské franky, poroučel jsem se... Monsieur! Monsieur! ... volala za mnou prodavačka a podávala mně »Le mot luxembourgeois« a krabičku zápalek. Chtěl jsem se

bránit tomuto vnucovanému způsobu prodeje . . žasl jsem však, když jsem se dozvěděl, že to patří k té krabičce cigaret Zápalky a noviny se u nás neplatí.

Šťastný stát, kde málo vydělávají, rádi se baví a žijí klidně, zatím co u nás probíhá denními rozhovory samá inflace a exekuce.

Večer scházeli jsme se s našimi lucemburskými

kolegy na studentském večírku, kde jsme se radovali s nimi a zpívali jejich nejoblíbenější českou písničku: »Šly panenky silnicí, silnicí . . . , čkim, čkum, čkumprdum . . . « a v přestávkách, nadšení jejich srdečným přijetím, provolávali jsme v lucemburštině zdar velkovévodství:

»Hejš Lucembörs, hejš, hejš, hejš!«

lp.

Josef Staněk:

Banka

Přišla parta dělníků. Mozolovité ruce uchopily krompáče, desky, trámy, pily, sekery se obloukem mihaly nad hlavami a zanedlouho vzniklo lešení, pnoucí se jako divoké víno po čelní straně vetchého domu. A nespokojilo se s jeho výší, vyběhlo o hromadu výš k nebi a trčelo jako nastavené hlavně děl. Zedníci a tesaři se rozběhli po zablácených lešeních a dům se ztrácel. Prášilo se, do ulice padala mračna suchého prachu. Jednou se před domem zastavilo velké zelené auto. Z něho vystoupili tlustí pánové. Šli dovnitř a dělníci je uctivě zdravili. Byli to páni dýchaviční a mocní. To věděli všichni, proto bylo jakési zadušené ticho. Chodili po staveništi, zdvihali své krky k mračnům a milostivě pokyvovali hlavou. Pak dali svolení, že se může začít se stavbou nového domu. Zelené auto odjelo i s tajemstvím a mezi dělníky vznikaly pochyby, bude-li se vůbec stavět, protože doba byla zlá a peněz nebylo. Ale stavělo se. Chodník se zabeđnil, lešení se zabeđnilo, tak jako by na rostoucí dům nesměl nikdo hledět, aby jej neuhranul. Beđněním na chodníku šel tmavý tunel, osvětlený blíkavým světlem petrolejových luceren. Lidé jím procházeli tiše a tajemně anebo se mu vyhýbali. V noci tam stávali mlenci a možná, že to byl tunel neřesti a nočních můr a netopýrů; kdož ví. Tak daleko vidět nebylo a tunel odpuzoval chladem a tmou. Mohla to být lehce skrýš německých myši a potkanů. Ve dne v něm byla mračna prachu a nebezpečí staveniště.

Dům rostl. Bez dohledu městských lidí. Ti kolem něho chodili bez zájmu, tupí, protože takových staveb bylo v městě několik. Bylo tam mnoho dělníků a žen, které nosily cihly a maltu, když se stavělo v základech. Pak tam chodily ženy s obědy a sedávaly na hromadách kamení, aby počkaly, než se strávník nají. Byli tam políři, lidé tajemní, o nichž nikdo nemůže tvrdit s jistotou, koho mají v lásce.

Město žilo, lidé v něm umírali znenáhla, a mohlo se stát, že by se bylo přelidnilo. Ale přišla chřipka a ta pomohla mnoha lidem do hrobu. Zvony zvonily bez přestání a městem se braly černé hloučky lidí. Šly na hřbitov. To vzbuzovalo zájem, protože v takových okamžicích se lidé záhadným způsobem dostanou do přemýšlení. Banka se zatím dostavěla, lešení zmizelo, v ulici vyrostl nový dům. Hrdý, pánovitý, šedý, přísné linie z něho vytvořily komisi dům, který odpuzoval, byl bez tajemství a odpovídal době.

Nastěhovali se do něho ředitelé, vagony papíru, vyzábli úředníci a premovaný vrátný. Bylo v něm rušno, každý byl zvědav, kolik má pater, kde kdo sedí a s kolika procenty se obchoduje.

Schodištěm z falešného mramoru chodili velcí a mocní pánové, za nimi sedláci a akcionáři, kteří se třásli, unese-li tu nádheru hospodářství banky.

Před palácem zastavovala auta a lidé si je prohlíželi ne bez zvědavosti.

Jednou se stalo, že na periferii města zabloudil strážník. Toulal se barákovou kolonií a byl nucen přejít státní silnici, když tu byl osloven zhrblým a vetchým venkovanem:

— Proším jich, pane, kde je zde ta nová banka? Byl jsem do ní doporučen tajemníkem strany. — To řekl se strachem a úzkostí, ale přece jen si myslel, že je lepší potkat na hranici města policajta než starou bábu nebo dokonce jeptišku.

Policajt byl vlídný; možná, že byl zrána už nebo ještě ospalý, ale chalupníkovi poradil dokonale, takže strejda tam trefil sám, aniž musil v městě někoho obtěžovati. Šel ulicemi jistě a věřil, že v bance dopadne dobře, protože má doporučující dopis s tajemníkovým podpisem v kapse. Šel po schodech a přišel před dveře, na nichž visela tabulka s dlouhým nápisem. Bázlivě zaklepal a neslyšel, ozvalo-li se uvnitř pobídnutí k vejítí. Zatím nebyl úplně při sobě a měl strach z prvních vět.

Půjčku dostal. Barák byl na čas zachráněn a ani straka nemusila z domu. Měl z toho radost a cítil se hrdým stranníkem.

Létací dveře ho propustily do tepny města. Ztratil se v proudu lidí a nebylo na něm znát, že si vypůjčil v bance peníze, že je chudák, který má v gruntovní knize velká břemena. Díval se spokojeně do výkladních skříní a spoluchodcům do očí. Město ho skrylo.

Banka žila. Úředníci běhali ze dveří do dveří, mnoho se telefonovalo, byly konference, nářky, konkursy a exekuce. Lidem to ani nepřipadalo, že obsluhují obětní chrám Lakomství.

Snad vesele do nového dne nebo do nového roku. Úsměv je vlastností odhodlaných. I jitro je odhodlané v očekávání dne. Tvář obrazem nově pojatá dá nahlédnouti do duší mladých odvážných studentů.

*Ctibor Maňan:
Fotografie*

K u l t u r n í h l í d k a

Fr. J. Mastyl'ak, CSSR.:

Ř E Č.

Geniální umělec Michelangelo Buonarroti rozladěn, odkládal své kouzelné dláto, když se mu nepodařilo vtělit do nepoddajné hmoty jeho ideálů o krásnu. I své vrcholné dílo — Mojžiše na náhrobku Julia II. — nechal nedokončené. Šťastnějším než v umělecké tvorbě plastické cítil se asi veliký Buonarroti v malířství, protože štetec, barvy a plocha poskytují látku, jež se dá snáze zvládnouti.

Podobný poměr jako v umění výtvarném a prostorovém, lze pozorovati v umění časovém: mezi uměním slovesným a hudbou. Zdá se skutečně, že slovo představuje nástroj hrubšího zrna než tón. Dr. Bedř. Muckermann se domnívá na př., že ruské idioma se dá lépe vystihnouti hudebně než slovně (Stimmen der Zeit 1924, sv. CVII./456).

Ale i řeči samé tvoří celé stupnice dokonalosti a ohebnosti a bohatství. V nich se odráží výše duchovní kultury, ráz národní povahy a bohatství ducha. V tom smyslu poznáváme člověka po řeči jako ptáka po peří. Chudá řeč prozrazuje chudého, nevyvinutého ducha. Chudá řeč je nedostatečným nástrojem a neschopným výrazem velikých představ a vznešených pojmů. Odtud vznikají obtíže hlasatelů evangelia a křesťanství, kterým nestačí slovní pohotovost nekulturních národů. Musí tvořiti nová slova a učiti lid jiným způsobům myšlení. V přítomné době může nám býti příkladem cikánština.

Největším jazykovým pokladem vládne angličina. Před 25ti lety odhadoval se počet anglických slov na 450.000, německých na 300.000, francouzských a italských na 120.000. Ruština je též neobyčejně bohatá. Čínština je sice slovy chudá (udává se na 500 slov), avšak dovede si tento nedostatek nahraditi tónem (v řeči) a ideografickými značkami (na 30.000). Průměrný alfabet umí asi 2.000 znaků. Málokdo se zmocní celého pokladu písma. I hebrejština měla jen asi 500 kmenů. Z nevelikého počtu kmenů a slov u starověkých předklasických národů možno usuzovati, že ani člověk předhistorický neposunul horizont svého poznání příliš daleko. Anebo dlužno připustiti, že ideový svět prvních padlých lidí byl přece nesmírně větší, než artikulovaný zvuk a že užíval čínské augmentace?

Dnes skladba slov nemá v řečech takového významu, jako měla dříve a má dosud u Čína-

nů a jazyků, izolujících vůbec. A přece i ve skupině řečí na příklad ohýbacích, mají jednotlivé jazyky své osobité způsoby syntaxe. Tyto se mohou přenášeti do jiných řečí a pak mluvíme o cizích vlivech, o -ismech (v češtině germanismus, v němčině bohemismus a pod.) Je nepopiratelný fakt, že (asociace), sdružování pojmů u různých národů je poněkud různé. Studium filologie dovede ovšem jednotlivce přiblížiti k společné základně jaksi všelidského způsobu myšlení. Poněvadž ani z tohoto hlediska nejsou všechny řeči stejné, jest tato různost velice svůdná, abychom dávali přednost jedné řeči před druhou. U nás na př. častěji se zdůrazňuje ohebnost češtiny (a řeči slovanských) proti němčině. Je pravda, že slovanské řeči jsou tvaroslovím bohatější. Sloveso, jímž se vyslovuje pohyb, činnost a děj je u Slovanů vystupňováno k nejcitlivějším odstínům. Je snad projevem a výronem slovanské cituplné duše. U Němců naproti tomu převládá stavba ideová, pojmová a tvoří zjevnou převahu »národa myslitelů« nad Slovanstvem. V češtině stává se nevystižitelnou, vyústí-li až v bizarní složeninu jako ve slově: Vierwaldstätterseesalonschraubendampferaktiengesellschaftsbureau. Ostatně sama tvaroslovná zásoba slov jazyků utvrzuje nás v tom, že jejich vývoj je právě v polovici koloběhu, který postupuje podle dra Jos. Donata S. J. takto: řeči izolující přecházejí znenáhla v agglutinuující, tyto ve flektující a tyto zase vracejí se k izolujícím, jak patrně na angličtině. (Psychologia, Oeniponte 1910, str. 127.) Vývoj je ovšem citelně brzděn slovem psaným, písemnictvím.

I v mezích jediného jazyka mluvíme o různém způsobu vyjadřování. Zde platí aspoň jednostranně: Le styl c'est l'homme. Sloh se dá oddělit od idejí, že totiž člověk duševně chudý může předstírat slohovou exaltaci a duch nabitý může jí postrádati; pak vzniká »úzkost tvoření« a »pokušení slova«. Ideální harmonie nastává teprve sloučením obého: myšlenky a slova. Myšlenky mohou býti ovšem veliké, složité, vznešené, ano božské — avšak můžeme je prolévatí pozvolna ve slovech a větách prostých, můžeme jen málo povytáhnouti stavidla velikého jezera, jak je třeba v daných poměrech.

Přikládáme složenky.

Vyrovnejte předplatné!

O HUSOVĚ CHARAKTERU.

Jak často bývá Hus oslavován jako vzor přímosti, nezdolného charakteru, který směle kráčí za svou pravdou až na hranici — a naproti tomu stavěn fantastický vzor podlézavosti a lstivosti jesuitů, u nichž nestačí se zdůrazňovati nemravnost jejich domnělého hesla: »Účel světí prostředky«. Nuže, rád bych ukázal, že právě ten Hus, vzor pravdivého a neustupného charakteru, směle propagoval toto heslo, aniž utrpěla jeho nedotknutelnost.

Stačí si všimnouti jeho hlavního spisu »O církvi«. Mluví tu o tom, kdy který skutek je dobrý a mezi jiným praví: »Dále má každý uvážiti také okolnost konce, totiž proč má poslechnouti ve skutku, který se mu káže, poněvadž vede-li ke cti boží nebo ku prospěchu církve, pak je to konec dobrý. Konec (t. j. účel) je měřítkem všech prostředků, které se k vůli němu dějí.«

Argumentaci k tomu nalézá Hus v Aristotelově 2. knize »O duši«: »Spravedlivo jest nazývati vše dle účelu, neboť je-li účel dobrý, jest i prostředek, jehož bylo k němu použito, dobrý.« (M. J. Husi: Sebrané spisy, str. 390, odst. posl. a násl.)

Jisto jest, že se Hus neomezil jen na teoretické hlásání této zásady, nýbrž je patrna i z jeho jednání, a to v době, kdy se již octl ve zřejmém odboji proti církevní autoritě.

V den sv. Augustina r. 1410 měl Hus kázání při mši universitní na téma: Vos estis sal terrae. Universita, která již znala jeho útočná kázání, byla překvapena tónem, jakým Hus toho dne mluvil. Kázal o hodných kněžích, zastával se papeže a nakonec napomínal k modlitbě za papeže Alexandra, zhřešil-li snad všedním hříchem, za papeže Jana, aby ho Bůh chránil od zlého, neboť pak bude »svatý Otec, anděl Páně, kněz Boha nejv., velký biskup, výborný učitel, dědic apoštolů, mocí Petr a pomazáním Kristus«. Tážeme se zajisté, proč Hus tak najednou pýtá superlativy o papeži, na kterého dříve útočil jako na pyšného lakomce, který si osobuje vládu nad světem, v němž není dobrých skutků, není jiskřičky svatosti, ač se nazývá falešně nejsvětějším, který je oddán svatokupectví a kterého nazval dokonce v jednom kázání: »Papa est illa bestia de qua habetur in Apocalypsi: datum est illi bellum facere cum sanctis.«

Vysvětlení tohoto náhlého obratu ve smýšlení Husově najdeme lehce, vzpomeneme-li si, že právě v té době projednávala se jeho pře u papežského dvora.

Rok poté přiostrila se situace mezi arcibiskupem Zbyňkem a českými mistry a tu na nalé-

hání dvora obě strany svěřily při rozhodčím, králi a jeho radě. To ovšem bylo málo slibné pro nestranné rozhodnutí: arcibiskup měl krále odprositi a mimo to měl napsati papeži, že v Čechách není bludů, aniž ví, že by kdo pro bludy měl býti trestán atd.

To však nemohl arcibiskup přijmouti s klidným svědomím a jeho rozhodnutí bylo příčinou, že byl nucen uprchnouti a na cestě zemřel.

Jinak se ovšem na věc díval Hus. Když arcibiskup papeži list nenapsal, odhodlal si ho sám nakloniti k mírnosti. List Husův jest dílem diplomatické obratnosti. To, co nechce arcibiskup psáti papeži, protože je to lež a protože to bylo proti jeho svědomí, o to se opírá Hus. Směle popírá to, čehož před krátkou dobou sám byl iniciátorem, aby totiž král stíhal duchovní světskou mocí, nebo že jim mají páni odniti majetek. Rovněž také nepřiznává, že by špatně soudil o odpustcích, když přece hlavně spor odpustkový stal se Husovi osudným. Zamítá též výtku remanence atd.

Pokud běží o formální stránku listu, tituluje Hus papeže soustavně supremus pontifex a Sua Sanctitas, ač před tím urputně to zamítal.

Z celého listu vyplývá snaha ukázat se ve světle nejpriznivějším a nelze tu Husa ušetřiti výtky, právě jako v příkladě předcházejícím, že mu účel posvěcuje prostředky.

Konečně pro zajímavost lze se zmínit ještě o jedné věci.

O velikonocích r. 1411 dal král pod záminkou, že arcibiskup nenahradil škodu způsobenou spálením knih Wicliffových, zabavití všechny statky arcibiskupovy, kanovníků, kaple Věch Svätých a všech farářů, protože prý nejsou poslušni. Když arcibiskup odpověděl na toto násilnictví exkomunikací, zmocnil se Václav i pokladu svatovítského a stíhal neposlušné ještě důrazněji.

Hus s tímto jednáním plně souhlasil a chválil je. Ve svých kázáních prohlašoval, že »všichni duchovní mají býti poddáni králi, jenž má za povinnost nutiti všechny k dobrému. Nelze vytýkat, že takové vynucené plnění zákona jest nedobrovolné a tudíž bez zásluhy, jeť v jistém smyslu dobrovolné a konečně i záslužné.«

Jsem si jist, že zamyslíme-li se nad těmito slovy, můžeme v nich jasně viděti zárodek onoho i u s r e f o r m a n d i, pro jehož ojedinělé výstřelky tak se odmítá veškerá kultura pobělohorská, která byla podmíněna sjednocením ve víře a tak učiněn konec staletému vyčerpávajícímu zápasu.

Tím důkladněji jest si proto všimnouti tohoto názoru u Husa.

Eugen Morbacher.

JABLO S KLÍNA. Jaroslav Seifert (Melantrich, Praha). Po několikaletém odmlčení přichází Seifert s novou básnickou sbírkou, o níž můžeme klidně říci, že je to »píseň na vrbovou píšťalku«, kterou si zpívá básník na své nové, jiné cestě. Píseň prostá a krásná, až dětsky dojemná a snad proto tak milá a blízká. Kam se poděl ten alchymista poetismu, kde nechal své rebusy, řekne si každý, když se zamyslí nad takovou »Voskovou svíci« a nad »Proměnami«. To už není dřívější hračkář, který vyráběl líbivé tretky. To je jiný, přerobený básník, pán své myšlenky, kterou, ovšem ne ve všech básních, obléká s básnickou lehkostí a upřímností v prostinký šat jak matka své dítě na neděli. Od poslední sbírky Seifert básnicky zmužněl, zvrucněl a vnitřně zesílel. A k tomu přistupuje ještě jistota, kterou cítíme právě z veršů, o kterých nebylo dříve u Seiferta ani tušení. Při takové vzpomínce na maminku mluví dřívější poetista, až nerudovsky dojemně. A marně tu hledáme onu pro Seiferta typickou poesii ulic, továren, nočních lokálů, ovzduší, které vydechovalo syrová, pudová hesla myšlenkového anarchismu. Na vrbovou píšťalku nelze jinak zpívat, než o dětství, které jsme snivě prožili, o poutích, kam jsme chodili kupovat i rádi ztráceli srdce, a o láskách, které nám byly trýzní i radostí a vrátily nám čistý a jasný pohled na život, jak jsme o něm snili při cukrových písničkách v rahnoví jar. »Přes třicet sněhů šel« básník nazpátek a nabral jiný dech a napil se zvonivějších tónů. Je tedy nová sbírka Seifertova básnickým zmoudřením dona Quichota a možno napsat zmoudřením šťastným a slibným. —hra—

MODERNÍ HRDINA. Louis Bromfield. (Evropská knihovna sv. 4. — Sfinx, Praha. Přeložila Jarmila Fastrová.) — Kniha problematická, terminující, tragicky zrcadlící. Kniha, obnažující americké úspěchy, založené na absolutním egoismu hmotném i mravním, jež drtí vše duchovní a lidsky idealistické. Kolotání peněz v americkém životě je loterií živých sázek — kde zůstávají mrtví a demoralisující skutečnost s lidmi, jež vynikli. — Moderní hrdina — cirkusový krasojedec Piere Radier a pozdější kapitalista Pavel Rader — jest stále týž. Cesta k úspěchu vede jeho i mnoho jiných jen cestou absolutního egoismu, cestou bez duchovního, lepšího citění. Pudové chtění, sexuální bezuzdnost, nejvyšší zašlapaná zodpovědnost konání — jsou cestami, jež vedou tvrdého Radiera — Radera k největším úspěchům. Přece však i tento moderní hrdina amerického úspěchu, vítěz nad všemi ženami, stárne a padá, když umírá jeho syn — obraz celého jeho nespoutaného života. »Moderní hrdina« je knihou hroživou ve

svém podání. Umění Bromfieldovo je skepsí dobra, idealismu a spravedlnosti. Bromfield nepoznává vysokých zákonů Stvoření a chtěje uniknouti z děsivých poměrů amerických úspěchů, vytváří si nakonec filosofii přírodního božství a síly mužství či ženství. — Není to kniha moralisující, je to kniha zrcadlící hrůzu života lidí bez duchovního základu, přivádějící na jeviště člověka v jeho absolutní krizi dobra a mravnosti. —jza.

MLADÍ SLOVÁCI V PRAHE SA HLÁSIA K PRÁCI. Nádejné »Literárno-umelecké sdruženie Úsvit«, ktoré pred rokom vzniklo na východnom Slovensku, zahajuje práve v týchto dňoch opäť svoju činnosť. Keďže členov starého výboru povolanie prinútilo pozmieňať miesta pôsobení a sám jeho zakladateľ mladý básnik Juraj Gajdoš Breza, teraz jeho tajomník z dôvodov študijných pôsobí v Prahe, výbor sa čiastočne zmenil a sdruženie po svojom obnovení tiež v Prahe započne svoju činnosť. Za predsedu bol zvolený agilný F. Kollár. Ten i s ďalšími členmi výboru: J. G. Brezom, J. Nižňanským-Tatranom, J. Révayom, atď. sú zárukou novej intenzívnej činnosti. Sdruženie bude naďalej vydávať edíciu »Ratolest«, ktorej dotiaľ vyšiel jeden sväzok. Ako druhý sväzok vyjde pravdepodobne Sborník Úsvitu, ktorý bude dokumentom literárnych rozbehov prvej a druhej najmladšej literárnej generácie slovenskej. Sdruženie mimo iných cieľov chce venovať mimoriadnú pozornosť literárnemu sblížovaniu mladej českej a slovenskej generácie, ako i aktuálnej otázke slovanskej kultúrnej syntézy. Pravda, na poli najmladších.

»VÍTĚZOVÉ«. Časopis »Vítězové« počíná vycházeti po boku revue »Na hlubinu«, která se takto vlastně stává čtrnáctideníkem pro duchovní náboženský život. »Vítězové« přinesou životopisy dosti obšírné, aby se vyčerpalo všechno bohatství života velikánů katolické církve, při tom však nepřesáhne žádný životopis maximum 64 stran; tímto způsobem jest dosaženo žádoucího rozsahu a každý životopis podržuje vábivost životopisného nárysu. V prvním sešitu vychází životopis české světice Bl. Zdislavy, sepsaný P. Em. Soukupem O. P. Předplatné na ročník »Vítězů« jest Kč 26.—. Přihlaste se za odběratele měsíčníku »Vítězové«, administrace v Olomouci, Slovenská 14.

BYL SV. VÁCLAV POPLATNÝ NĚMECKÉMU CÍSAŘI? Zajímavé pojednání proti tomuto tvrzení přináší třináctý sešit Sahulova díla »Dějiny naší vlasti slovem i obrazem«, který právě vyšel. Dějiny tyto vycházejí v sešitech velikého formátu po Kč 2.50. Sešit na ukázkou vám pošle V. Vedral, redaktor, Č. Budějovice, Vrchlického nábřeží 689. Kolportéri se přijmou.

CÍRKEVNÍ CHERUBÍN JAN SARKANDER. Bohumír Hynek Bilovský. (Stojanova literární jednota bohoslovců v Olomouci.) Typická ukázka barokní poesie. Kniha opěvává život a mučednickou smrt Jana Sarkandra (1576 až 1620). Dramatické líčení muk je žhavou barvou mučednictví v této spíše lyrické než epické legendě. Bl. Jan Sarkander, farář v Holešově, byl mučen pro nespravedlivé obvinění z piklů proti stavům, jakož i z toho, že nechtěl prozradit zpovědní tajemství. Těžké tortuře podlehl v r. 1620. B. H. Bilovský je církevně básnickým typem své doby. Technicky je kniha vypravena krásně, grafik Antonín Lískovec zarámoval knihu nejen vkusně, ale i ideově přiléhavě. Knihu doporučujeme všem studentům.

CHARLES BAUDELAIRE: MALÉ BÁSNĚ V PRÓZE. (Přel. Hanuš Jelínek; vyd. V. Vokolek, Pardubice; cena 28 Kč.) Krásně upravený překlad lyrických próz francouzského mistra slova, jednoho z velkých pěvců »konce století«. Jest to nesourodá tříšť nahazovaných myšlenek, rozmary prchavých chvil, koketování s rozkošemi jednoho dne. Jsou tu místa slávy, ale jsou tu též místa hanby a ponížení. Jsou tu jásavé výkřiky nezemské radosti i dusné ovzduší černého smutku pozemského, rozlety k slunci, k oblakům, k jasným a čistým výšinám i zoufale trapné přeshlapování v kluzké hlíně země. Zdá se, jako by v básníku žily a tvořily dvě bytosti: anděl a démon. Slovo nese na sobě znamení věčného sváru mezi nimi a píseň stává se disharmonickou. Ale i když cítíme rozpory mezi jasností a krásou »Cizince«, »Davů«, »Vyzvání k cestě«, »Soumraku«, »Oči chudých« a prázdnotou a odporností takové »Divé ženy«, vždycky budeme musiti potvrdit přítomnost velkého a dravého básníka, jenž neumírá...
vz.

Cyrilo-metodějská hlídka

UZNÁVAL VÝCHOD V DOBĚ FOTIOVĚ ŘÍMSKÉHO PAPEŽE ZA NEJVYŠŠÍ HLAVU?

Jedním z nejskvělejších důkazů pro prvenství římského papeže a jeho pravomoci nad celou církví jsou dějiny vzniku východního rozkolu za Fotia. Pěkně tento důkaz podává Rohrbacher na konci stati o východním rozkolu. Praví:

»Jest málo dob, v nichž svrchovanost římského velekněze vystupuje tak do popředí, jako v tomto období. Tuto svrchovanost uznávají přátelé i nepřátelé. Ať bylo jakékoliv osobní smýšlení Fotiovo..., papeže se dovolává, aby jeho vetření se na stolec cařihradský uznal platným a zdánlivě dobrovolné odstoupení sv. Ignáce schválil..., vyslanec papežovy zpracovává všelijakým způsobem, úskokem, násilím, aby mohl Východňanům namluvit, že papež ho uznává za patriarchu. A po prvním svržení Fotiovu... k papeži se obrací patriarcha Ignác a císař Basilius jako k jedinkému lékaři, jehož Bůh ustanovil, aby léčil neduhy, jež sužují církev. A po smrti Ignácově k papeži se obrací císařové, patriarchové, biskupové východní a sám Fotius, aby ho prosili, aby dobrotivě prominul... že Fotius zasedl na uprázdněný stolec cařihradský. A po druhém sesazení Fotiově... k papeži se obrací císař Lev a katoličtí biskupové východní se žádostí, aby ráčil vysvěcení nového patriarchy prominouti a ničeho proti němu nemítati a býti milosrdným k těm, kteří se dali strhnouti k rozkolu. Konečně... k papeži posílá též císař, též Fotius, titíž biskupové východní posly, aby mu podali podrobnou zprávu o tehdejšímu stavu věcí.« (Rohrbacher 58, 151.)

Vše, co bylo citováno, je doloženo přesnými doklady historickými. Nač by bylo v Cařihradě třeba tolik vyjednávání a ohledů na římského papeže, kdyby, jak tvrdí většina rozkolných theologů, římský papež měl jen jakousi čestnou přednost nad ostatními biskupy, nikoliv však skutečnou pravomoc?

HLASY PRAVOSLAVNÝCH PROTI ROZTRŽIŠTĚNOSTI PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE.

Kletbou pravoslavi, které porušilo církevní jednotu, jest velká roztržistěnost. Pravoslavní sami si počínají uvědo-

movat, že ideálem Kristovým nebylo kolik národů, tolik církví, nýbrž, aby byla jedna, veliká a jednotná církev, »aby všichni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě«. Proto církevní orgán pravoslavné církve srbské letos u příležitosti milostivého (kajícího) léta již několikrát ukázal své sympatie k sjednocení. V 19. č. roku 1933 vyslovuje se znovu proti roztržistěnosti na národní církve a žádá si sjednocení pod »stálým synodem všech pravoslavných církví«. Tedy nejedná se zde ještě o unii s katolictvím, než snad by mohlo být toto sjednocení krokem ke skutečné unii. Bohužel, dnešní poměry na Rusi, neustálé exkomunikace ekumenického patriarchy cařihradského, který se stále prohlašuje nejvyšší hlavou církve, ač není již od nikoho uznáván, a místní spory jednotlivých církví pravoslavných, dávají nám malou naději k brzkému splnění tohoto přání.

MISIJNÍ KŘÍŽOVÁ VÝPRAVA KATOL. STUDENTSTVA AMERICKÉHO (Catholic students Missions Crusade)

měla na 2900 ústavech v USA. 510.000 činných členů. Je to největší a nejvíce kvetoucí misijní sdružení mládeže vůbec. Střediskem je křížácký hrad v Cincinnati. Předsedou, podle stanov, musí býti vždy biskup, kterého zastupuje hlavní jednatel, volený ze světského nebo řádového kleru. Ten jmenuje sekretáře; jemu pomáhá šestčlenný výbor ze studentů, volený národním kongresem, scházejícím se po dvou letech. Členy mohou býti všichni katoličtí studenti, postulanti a novici řádů, i celé spolky, Mariánské družiny, studentské, literární kroužky a j. Pracovní metoda amerických křížáků má dosti poučného. V místních skupinách postupuje se podle příruční knihy a pracovního plánu, který se připraví začátkem každého školního roku. Někde je i tak zv. »table ronde«; nejméně může mít šest členů, kteří v kursech soustavně studují knihy o misiích, jichž Ústředí vydalo za tím účelem velký počet. Křížák, který takto získané vědomosti uplatnil na veřejnosti (přednáškách a časopisech), je přijat do »řádu Paladine«. Ten má čtyři stupně; nejvyšší »velký kříž Paladine« uděluje jen národní kongres obzvláště zasloužilým členům. Pro vzdělání vůdců skupin jsou pořádány

prázdninové kursy; o své činnosti pak podávají čtvrtletné zprávy Ústředí. K získání mladých a k udržení horlivosti o misi, jakož i k podání nových směrnic, svolávány jsou národní a okrsková zasedání, za deseti tisícové účasti členstva. Největší váha klade se na pomoc misiím, modlitbou, častým sv. přijímáním, obětavostí a studiem misijní otázky. Díky dobré organizaci amerických studentů a jejich příkladné lásce k misiím, pomohla již křížová výprava dílu šíření víry značnými sumami peněz a vzbudila mnoho povolání do misijních služeb. Každá skupina, z níž vyjde misionář, dostane bílou vlajku, na níž je vyšito tolik červených křížů, kolik členů vstoupilo do misijního vojska Církve.

DVĚ JUBILEA MISIJNÍHO ŘÁDU.

Dne 15. ledna uplynulo 25 let od smrti zakladatele misijního řádu »Společnosti Božího Slova« (S. V. D., Societas Verbi Divini) P. Arnolda Jansena. Dílo jeho, založené v Holandsku roku 1875, jako ostatní, vyrostlo z malých počátků. Nepatrný mateřský dům v Stezlu záhy velmi vzrostl; vzrůstal se i řád, přibývalo členů, takže když zakladatel umíral, oplakávalo ho již na 2230 duchovních synů, z nichž mnozí působili již v Číně, Japonsku, Australii, Africe, Americe. Roku 1933 měl celý řád 7497 členů (6 biskupů) působících, vyjma Afriky, ve všech končinách světa. Dobře věda, že misijní práce se nedaří bez pomoci řeholních sester při ošetřování nemocných, vyučování žen a dětí, založil roku 1892 ženskou společnost »Služebnic Ducha sv.« a celému misijnímu dílu duchovní oporu založením kongregace »Klausurních sester věčné poklony«, aby svojí stálou modlitbou vyprošovaly požehnání misijní práci. U nás právě slaví tento řád desáté výročí své působnosti. Na Slovensku má tři domy (Nitra, Vidine, Štiavnik) se 172 členy i noviciát »Služebnic Ducha sv.« Dosti našich příslušníků z řádu pracuje již v misiích. V den výročí začal v Římě proces blahorečení.

INDIE. Msgre Roehle S. J., domorodý biskup v Tutikorin, slavil desáté výročí své biskupské konsekrace. Za těch 10 let dostavěla se katedrála, vystavělo a dostavělo se 57 kostelů a kaplí, otevřelo 8 klášterů, 2 sirotčince, střední dívčí škola, měšťanská škola, 100 obecných škol, tiskárna s katolickými novinami, 6 far, tři odborné školy průmyslové. Taková je misijní činnost Církve. S novým náboženstvím ruku v ruce jde i vzdělanost.

LITERATURA CYRILOMETODĚJSKÁ.

Nejobtížnějším pro práci cyrilometodějskou v našich spolicích je nedostatek knih, jednajících o této otázce, ve spolkových knihovnách. Abyste měli nějaký přehled a mohli si něco pořídit pro svou knihovnu také z tohoto oboru, podávám krátký přehled knih, jež jsou ještě k dostání:

Naklad. »Akademie v e l e h r.« Olomouc, Salesianum: Dr. F. Grivec: »Pravoslavlí«, »Die hl. Slaven-apostel Cyrilus und Meth.« Dr. B. Segeta: »Církev východní a západní.« Dr. F. Snopek: »Konst.-Cyrilus und Meth.« K. Jindřich: »Vl. S. Solovjev«, jeho život a působení.

Nakl. »Apošt. sv. CM.«, Olomouc, Wilsonovo 16. Dr. F. Grivec: »Sv. Cyril a Methoděj.« Časopis »Apoštolát sv. CM.«

»Lidové knihkupectví«, Olomouc, Masarykovo. Dr. Cinek: »Arcibiskup dr. A. C. Stojan, život a dílo.«

O otázce CM, způsobem studentstvu velmi přístupným, pojednávající články v časopisech. Předně upozorňuji na CM hlídku při prvních ročnících »Jitra«, která se později pozměnila v »CM věstník studentský«.

Časopis »Jitra« jistě máte ve svých knihovnách již od I. roč. Najdete zde celou řadu článků cyrilomet., určených přímo studentstvu. Jinak z článků CM v různých časopisech jsou důležité následující:

Dr. Jos. Vašica: »Idea cyrilomet.«, Archa, roč. IX., str. 49 a n.

»Zahrádka cyrilomet.«, Apoštolát, roč. XV.

Dr. Jos. Vajs: »Slovanská liturgie v XX. stol.«

Anonym: »Idea cyrilomet.«, Dorost, roč. IV., č. 9.

K. C. Klement: »Idea cyrilomet. a slov. kat. stud.«, Jitra, roč. II.

F. K. Nesrovnal: »Jak založíme stud. CM odbory«, Jitra, roč. II.

»My a idea CM«, CM věstník, Jitra, r. III.

»Studentské CM odbory«, Jitra, r. I., č. 9.

K. Lutislav: »Idea CM a význam její pro nás a celé Slovanstvo.« Hvězda, r. III., str. 64.

Dr. Fr. Dvorník: »Cyrilomet. legendy s byzantského hlediska.« Časopis katol. duch., roč. 74., č. 5—9.

Dr. A. Salajka: »50leté jubileum encykl. — Grande munus.« Časopis katol. duch., roč. 71.

Dr. V. Vlinský: »O sjednocení církvi«, Životem č. 65, Hlučín.

Dr. T. G. Masaryk: Česká otázka, 1924, str. 210—28.

Dr. J. Vajs: »Idea cyrilomet. odkazem sv. věrozvěstů národům slov.«, Čas. kat. duch., r. 1922, str. 28-36. St. S.

PROGRAM PŘEDNÁŠEK PRO CMK. (Dokončení.)

V minulém čísle byl podán návrh několika přednášek, týkajících se unie zahraniční. Nyní několik témat, týkajících se unie vnitřní, jejímž účelem je prohloubení a upevnění víry cyrilomet. u členů našeho národa.

1. »Sv. Cyril a Metoděj«, život a dílo. Je důležitým uvědomit si, co pro náš národ tyto sv. bratři vykonali. Vděčíme jim nejen za pravou víru, nýbrž i národnost.

2. »Idea cyrilometodějská a náš národ.« Zde pojednat o té velké myšlence, která v těžkých dobách našeho národa byla vzpruhou a jež zvláště na Moravě připravovala naše národní obrození.

3. »Význam exercicií pro život dle víry.« Víru musí každý oživit nejdříve sám ve svém nitru. K tomu nejlepší prostředkem jsou exercicie sv. Ignáce z Loyoly. Mnozí jste již okusili jejich ovoce, jde však o to, aby všechno naše kat. studentstvo poznalo jejich nezbytnost. Pramenů k přednášce najdete dosti. Exerc. dům v Hlučíně vydal již několik brožurek, dále byly vydány v českém překladě exer. sv. Ignáce z L. a j. Vychází též exerc. časopis »Obrození« na sv. Hostýně.

4. »Naše kat. a náboženská literatura.« Četba je hlavním prostředkem, jímž se člověk vzdělává. Hledáme stále jen vzory v světské literatuře, zatím co hlavní a nejcennější plody můžeme nalézt v knihách náboženských.*) Bohužel, neznáme je!

5. »Naši národní světcí.« Jsou největšími přímluvci našeho národa. Jsou také vysvědčením naší katolicity před cizinou. V nich nalezneme vzory pravého života dle víry. Nezapomeňte na našeho velikého sv. Jana z Nepomuku, jemuž cizina ukázala více lásky, než nevděčný vlastní národ.

6. »Mučedníci z doby husitské.« Nepřátelé církve stále nemohou zapomenout upálení jednoho nehoďného syna našeho národa, zatím co nic nevědí o celých tisících upálených a strašnými mukami ubitých skutečných mučedníků za pravou víru. O této otázce pojednává studie od dra Aug. Neumanna, docenta CM bohosl. fak. v Olomouci.

*) Dr. J. Krlín vydal v edici »Krystal«, Olomouc, seznam: »Knihy pro katolíka.«

Organizační hlídka

Krajinský sjezd katolického studentstva v Hradci Králové ve dnech 5. až 7. ledna 1934

SSS. V HRADCI KRÁL. uspořádalo mikulášskou zábavu s pestrým programem, 20. XII. 1933 IV. člen. schůzi, na které byl projednán prac. program prac. konference a 13. I. 1934 V. členskou schůzi s přednáškou P. M. Klementa. Jeho přednáška byla povzbuzením k hlubšímu náboženskému životu a všem výzvou ke skutečné spolkové aktivitě. Výborových schůzí bylo dosud

drem Alfredem Fuchsem, jenž zdůraznil nutnost šíření katolického tisku. Odpoledne byl referát zástupce ÚKSČs. JUC. Mařana, který zdůraznil význam »Jitra«. Ve 3 hod. byla promluva protektora sjezdu dra Fr. Reyla na téma: »Sociální otázky dneška.« Probral důležité sociální otázky různého zaměstnání, zvláště studovaného proletariatu. O spolupráci SKM. se student-

Někteří účastníci krajinského sjezdu v Hradci Králové.

šest. — SSS. v Hradci Král. uspořádalo za podpory ÚKSČs. dne 5.—7. ledna krajský sjezd katol. studentstva, jehož se zúčastnili zástupci SSS. ve východních Čechách, neorganizovaní studenti a studentky a zástupci místních katolických spolků v počtu asi 130 účastníků. V rámci sjezdu byla uspořádána zdařilá výstavka katolického tisku. Sjezd započal dne 5. ledna 1934 večer uvítací akademií, které se zúčastnil zvláště J. E. nřdp. biskup dr. M. Pícha a mnoho vzácných hostů. Druhý den ráno dne 6. ledna 1934 přistoupili všichni účastníci k společnému sv. přijímání. Mši sv. sloužil vsdp. kanovník Msgr. Jan Černý, duchovní rádce SSS. v Hradci Král. V 10 hodin zahájeno bylo sjezdové jednání. Předsedou byl zvolen JUC. Mařan. Nato následoval proslov odbor. rady dra Alfreda Fuchse: »Úkoly katolického studentstva.« Dr. Fuchs nám dal směrnice, kterými se máme řídit, abychom jako budoucí katoličtí inteligenti splnili svou povinnost. Po promluvě byla otevřena výstavka katolického tisku

stvem, zvláště na poli sociálním, promluvil předseda OSKM. pan Suchánek. Večer přednášel v městském museu dr. Alfred Fuchs na téma: »Mravní příčiny dnešní krise.« Ukázal, že příčinou dnešní světové krise hospodářské nejsou zmatky, nýbrž popření zásad evangelia. — V neděli sloužil v 8 hod. v kapli Borromaea J. E. nřdp. biskup dr. M. Pícha mši sv. Potom byl zahájen druhý sjezdový den promluvou dra Doskočila: »Rok narození Krista Pána.« Nato následoval projev vsdp. kanovníka Černého, duchovního rádce SSS. v Hradci Král. Odpoledne bylo závěrečné jednání, probírány důležité aktuální otázky, ustavena Dívčí sekce při SSS. v Hradci Král. se sídlem v pensionátě školských sester de N. D. Nato sjezd ukončen. jm.

DÍVČÍ ODBOR SSS. V HRADCI KRÁL. vykonal svou první členskou schůzi dne 13. I. 1934 s přednáškou P. M. Klementa OSB. na téma: »Moderní katolická dívka a dnešní svět.« Přednášející ukázal, jak

důležitou úlohu má dnes dívka, neboť musí v budoucnosti vychovat národu pokolení, které by bylo dobrou zárukou lepších zítřků. Vedoucími pro Dívčí odbor jsou pro organizační věci kol. Bačinová, pro »Jitro« kol. Olimannová, pro duchovní odbor kol. Kadecková. Dobrá snaha a nadšení pro práci je nejlepší zárukou prosperity odboru.

ÚKSČs. děkuje všem, kteří pochopili snahu katolického studentstva a zasloužili se jakýmkoliv způsobem o zdar a bezvadný průběh našeho prvního imposantního krajinského sjezdu v Hradci Králové. Náš dík patří J. E. nejdp. biskupovi dru Mořici Píchovi a velkému příteli studentstva, protektoru sjezdu J. M. proboštu dru J. Reylovi. Díky jsme zavázáni i všem pp. přednášejícím, dp. V. Boháčovi, řediteli Boromea a ctih. škol. sestrám de N. D., kteří všichni vycházeli studentům ve všem vstříc.

ÚKSČs. dovoluje si tímto oznámiti, že jeho zasloužilý předseda

JUDr. EMIL ZAVADIL

byl prohlášen dne 26. ledna 1934 na Karlově universitě doktorem veškerých práv. Kolega Zavadil vede ÚKSČs. vždy s upřímným nadšením a obětavostí. Přejeme mu do života mnoho štěstí a Božího požehnání.

ČES. BUDĚJOVICE, SSSM. Valná hromada, na níž byl zvolen nový výbor, konala se 27. září 1933. Náš duchovní rádce dp. Smitka promluvil při ní na thema: »Pietní vzpomínka na arcibiskupa Stojana.« Členské schůze konají se pokud možno čtrnáctidenní, a to s přednáškami rozmanitými a pestrými. Náš duchovní rádce promluvil na thema »Zolovy Lurdy«, kde řečník poutavě líčí názory Zolovy na události a zázračné uzdravení v Lurdech, pak na thema »Jakub Deml«, kde upozorňuje řečník na hluboké a krásné myšlenky Demlovy a vybízí nás k hojně četbě Demlových děl. Velice se všem líbila přednáška p. tajemníka Hály: »Nitranské oslavy.« Řečník mimo jiné poukazuje na neohroženost slovenských studentů při oslavách v Nitře a přeje si, abychom navázali s nimi styky, což by prospělo oběma stranám, jak nám, tak jim. Oznamujeme pak, že krajinský sjezd budeme pořádati na počátku března. Z pádných důvodů musil býti odložen až na březen. Od sjezdu očekáváme mnoho! Divadelní odbor sehraje v lednu divadlo »Čarovný mlýn«. Z kroužků je nejménější wolleyballový kroužek, který sehraje v létě několik velmi úspěšných zápasů. Výborové schůze konají se obvykle po členských schůzích, ale podle potřeby konají se častěji. V prosinci uspořádána byla po budějovických kostelích sbírka na Mikulášský dar katol. studentstva. Pro vnitřní spolkový život je důležitě odbíráni »Jitra«. Naše sdružení má nyní 50 odběratelů.

Fr. Pospíchal, předseda.

SSSD. KUTNÁ HORA. Na plenární schůzi 10. listopadu bylo vzpomenu barbarského činu, jakým bylo shození Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí. Na téže schůzi byla přednáška o Baaroví u příležitosti jeho oslav. Na schůzi 17. prosince bylo vzpomenu výročí bl. Bernardetty. Sdružení navštívil duchovní rádce ÚKSČs. dp. P. Al. Daňha, který zdůraznil nutnost křesťanské výchovy mládeže pro budoucí

povolání. Na lednovou schůzi jsou připravovány referáty z krajinského sjezdu v Hradci Králové, jehož se zúčastnily dvě delegátky.

—lr—

DVŮR KRÁLOVÉ N. L. Dne 17. prosince hrála se u nás vánoční hra »Čarovná noc« od Flekáčka. Hrál se dvakrát odpoledne a večer v Hankově domě a bylo vždy úplně vyprodáno. Je vidět, že naše obecní mladá i dospělé má rádo kusy náboženské. Večerní představení pocítil svou návštěvou i starosta města p. Jar. Bilina. — Naši mladí herci hráli a zpívali velmi dobře, takže odměňování byli nadšeným potleskem a také si toho plně zasloužili. Z našich studentů z gymnasia účinkovali Ot. Horák v úloze Jochánama. Měl nejdlejší úlohu, kterou podal bezvadně. Ot. Ferster úlohu Zofara sehraje velmi dobře, K. Válka podal v úloze Magdala výkon velmi procítěný, dále účinkovali v menších úlohách velmi dobře Vladimír Munzar, Vladimír Hloušek, Ad. Shániel, V. Neužil, Král V., Vlach Jar., ze školy obchodní Manová Anna v úloze Salome se plně osvědčila a v úloze anděla vážně a důrazně přednášela B. Hanousková.

SOCIÁLNÍ STUDENTSKÉ SDRUŽENÍ V PRAZE.

I druhé čtvrtletí naší letošní činnosti vykazuje uspokojivé výsledky. Poměry se konsolidovaly a Sdružení dány všechny možnosti k úspěšné práci. Členských schůzí bylo konáno šest, výborové dvě. Dále byla konána desátá jubilejní valná hromada a uspořádána exkurse na výstavu českého skla. Na členských schůzích byly hodnotné přednášky duch. vůdce, dra J. Krlína, Msgra Boháče a prof. L. Pavelky. Naši členové se v hojném počtu zúčastnili manifestace na Slovanském ostrově dne 28. listopadu 1933. Dramatický a hudební kroužek vystoupil dne 3. XII. 1933 na »čaji o páté«, který byl pořádán ve prospěch mikulášského daru. Na mikulášský dar odevzdáno 400 Kč. Sportovní kroužek se chystá na ping-pongový turnaj a šachový kroužek na šachový turnaj. Na programu pro příští čtvrtletí má naše Sdružení koncert, který uspořádá pod protektorátem J. M. ThDra J. Vlasáka, generála a velmistra řádu kř. žovníků, dne 11. února t. r. v emauzském sále. Rovněž uvažuje o uspořádání tridua v době postní. —vm—

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ. Program do velikonočních prázdnin. 1. února: Diskusní večer o československém poměru za spoluúčasti br. spolku slov. akademiků »Považana«. — 8. února: Odborový rada Dr. Roubík: Z dějin Kozinova kraje. (Se světelnými obrazy.) — 1. března: Dr. Etienne Menu, professeur de l'université de Peking. La situation en Chine. Česká interpretace Dr. Braitto. — 12.—18. března: Exercicie Č. L. A. Vede Dr. Jan Urban O. F. — 19. března: Společný názorový večer katolických akademiků českých, slovenských a německých. — Rekolekce Č. L. A. konají se u P. Marie Sněžné v pondělí 5. února a 5. března. — Debatní kroužky Č. L. A.: Apologetický kroužek (vede dr. Braitto) 6. února v knihovně u dominikánů, Husova tř. — Sociální kroužek každé úterý v Emauzích (vede P. M. Klement). — Diskusní kroužek každý pátek v klubovně »Života« na Jungmannově náměstí (vede dr. M. Hořina). — Linguistický kroužek v místnostech Č. L. A., Praha II., Spálená 15, každé pondělí od 7—9 (vede Ing. C. L. Pospíšil). Přednášky se konají v sále Svazu hospodářských družstev, Praha II., Spálená 15. Začátek vždy o 19. hod. — Staňte se členy České Ligy Akademické.

ASS VE VYŠKOVĚ oslavilo 6. ledna 1934 památku velkého arcibiskupa dr. Ant. C. Stojana. O 9. hod. celebroid mši sv. prof. Em. Spisar za asistence P. Otty Zdražila a místopředsedy ASS. ThC. St. Trnavského

a četné ministerky akademiků. Odpoledne o půl 4. hod. zahájil orelský mužský sbor, dirigovaný kol. Fr. Šoupalem, slavnostní akademií Vaňkovým »Ave Maria zněj«. »Ave Maria zněj« jakož i Foerstrova »Hnědá brázda« a »Zvoňte zvony« působily mohutným dojmem na duše velmi četného obecnstva. Univ. prof. dr. Fr. Gínek znovu osvětlil v paměti přítomných duší velkého apoštola v plné její velikosti, jak ji zde před lety vídávali, s ním pracovali, u něho útěchu a pomoc hledali. Poukazuje na dílo Stojanova ve Vyškově a okolí a vybízí občany, aby opravdu katolickým životem stali

se hodnými pozeňání, plynoucího z díla tak velkého apoštola. Velmi vhodně postavil Stojana do nynějšího prostředí vyškovského kons. rada B. Bunža episodami ze Stojanova pobytu na Vyškovsku. Též recitace Dvořákových »Pontifices« vhodně zapadala do rámce oslavy. Akademie vyvrcholila v symbolice »Bratři na Rusi« od ThC. Kupky z Olomouce, v níž dochází k splnění unionistických snah arc. Ant. C. Stojana. Akademie překvapila »úrovni, pružností, provedením a dává nejlepší naděje budoucí činnosti nového sdružení«.

Jednatel.

Z dopisů

DOPIS O INTERPUNKCI.

S těmi interpunkčními znaménky v poesii je to právě tak, jako se střechami ve stavitelství. Celá staletí žili lidé pod střechami sedlovými a ve většině případů na ně nepršelo. Několik desetiletí žijí lidé (ti odvážnější) bez krytinových střech pod dokonalejšími stropy a zase na ně ve většině případů prý neprší. Nerozumím, přáteli, stavitelství, ale slyšel jsem z věrohodných úst, že ty moderní stropy vyjdou draze než střechy sedlové, mají-li býti dobrými střechami. A tak si myslím, že moderní poesie bez interpunkce musí stát více básníka, má-li býti dobrá. To všechno ostatní je věcí vkusu a máme na to teorie. Na co máme teorie, to nám není nikdy úplně jasné, to není nikdy pozitivní, tam možno kdykoliv interpolovati ano a ne. Šermujete teoriemi (vlastně hodlal byste šermovati, kdyby...), jak neobežrele, nevědecky a nebásnicky jednáte (a Vy víte, kdy je které řemeslo špinavé), když tak velkomyslně kamenujete cizí nenáročné námítky. Je viděti, jak málo rozumíte dívčímu dupnutí nohou. Píše-li sl. T., že příčina moderního pravopisu je snad dvojí (bud', že jím chtějí mladí autoři na sebe upozornit — neupoutají-li jinak — nebo český pravopis prostě neumějí), tvoří tím dohad s otazníkem a má tedy jen částečně pravdu. Moderní básníci píší tak proto, aby byli moderní, a to ostatní rozumí se samo sebou. Poesie bez interpunkce jest věcí čistě formálního vkusu a namnoze obsahového nevkusy, poněvadž ani psovi nesluší vždycky přistřižený ocas. Tento vkus vynutil si puls pokroku. Interpunkce ztvárňuje předměty fantasmie, dávajíc jim hranice. Napomáhá tedy okamžitému porozumění řeči, což jest akutní požadavek rychlého dneška. Próza bez interpunkce by znamenala zdlouhavé brodění v nesmyslech. Proto jen moderní poesie, vyhradní majetek kultivovaných tříd lidstva, může se honositi touto zvláštností jako novým výrazovým prostředkem, funkce výlučně formální. Čárka, tečka, pomlčka a všechna interpunkční znaménka jsou přívlastkem zrakového vjemu, jsou to písmena, o která může klopýtnouti zrak, nejsou-li na svém místě, tak jako noha klopýtně o kámen na silnici, který tam nepatří. Nikdy nemůže o interpunkční znaménko klopýtnouti dynamika myšlenky nebo její obsahová mohutnost, poněvadž nositeli myšlenky jsou jediné slova a její dynamikou jest skladba. Poesii možno psáti bez interpunkce, poněvadž řeč básnická je skladebně poměrně jednoduchá a rozdělení myšlenek naznačují namnoze verše. Poesie bez interpunkce není však poesii kladu, poněvadž neprodukuje nových hodnot, nýbrž často, postupujíc neúměrně s vnější formací, hřeší na účet dobré poesie. V celém způsobu tohoto psaní básní bez inter-

punkce dlužno spatřovati neodpovědný a prchlý charakter modernosti, která provedla v umění již tolik formálních restrikcí, poněvadž nehledá, co vyjádřiti, ale jak to vyjádřiti!

S. K. Vlárský.

HLASY O »JITRU«.

Dále jsem Vás chtěl žádat, aby do »Jitra« byly zařazeny nějaké francouzské články z historie a literatury, lehčí a zábavné. Středoškoláci by si toho přáli, právě tak jako přiblížení se »Jitra« i nižším ročníkům nějakou »Dětskou hlídkou«.

D.

V posledním čísle min. ročníku »Orla« si stěžoval kterýsi pisatel mimo jiné, že v »Jitru« se o »Orlu« nečiní ani zmínky. A myslím, že právem. Vždyť na nás, katolické studenty, kteří máme jedinou býti vůdci katolického národa, připadne i úkol vůdců »Orla«, který je nejvýraznějším projevem katolicismu českého. Ani nepochybuji, že velké procento našich studentů »Orla« zná a práce v Orlu se zúčastní. Jistě by to tedy rádi přijali, když by i v »Jitru« o Orlu něco slyšeli. Proč by se tedy nemělo vyjíti vstříc tomuto zájmu studentstva?!

A ti, kteří posud Orla neznají, byli by později »Jitru« vděční, že právě jeho přičiněním Orla poznali a pro myšlenku orelskou se nadchli.

K. M.

Zavedení sportovní rubriky je velmi dobré, doufáme ovšem, že tam nebudou výsledky fotbal. zápasů a pod., protože to si každý přečte v novinách. Myslím, že by byly dobré odborné články praktické. Hlídka liter. by mohla být přehlednější (stručné informace o všech nově vyšlých hodnotných knihách).

L. J.

Hledáme v »Jitru« poučení a ovšem také pobavení. Možno-li vám, zaveďte v »Jitru« rubriku podobnou oné v »S...č«, nadepsanou »Z domova a ciziny«. Rádi si přečteme také ve svém časopisu, co v hlavních rysech se za ten měsíc od vyjití posledního »Jitra« ve světě stalo. V minulém ročníku byla v některých číslech rubrika »Hravě a dravě«. Proč zanikla? Vážený pane redaktore! Věřte, že: 1. zavedete-li do »Jitra« rubriku »Co ve světě nového« (v níž by se probraly události z jednot. států za celý měsíc, ovšem povšechně), 2. vyhradíte-li malý kousek místa rubrice »Hravě a dravě« (v níž byste uveřejnil laskavě žerty hlavně z ovzduší školského. Než i vtipy kopírované baví!). 3. Ponecháte-li laskavě úpravu obálek pro příští čísla podobné oné č. 4.

POZNÁMKY.

Leden 1934.

1. Naši komunisté čistili. Po Guttmanovi přišel Gottwald. A pak že o čistotu rasy dbají jen v Německu.

2. Líbí se nám výrok: Dvacetiletý student-komunista nutně končí ve 40 letech jako hofrat.

3. V debatě s drem Fuchsem v jedné pražské koleji vyskočil jakýsi horlitel a vítězoslavně se ptá, jak že se dívá katolická církev na evangeliky. Čekal patrně řeč o nepřátelích církve, kacířích, sektářích, rozkolnicích, ale stalo se, že mu bylo odpověděno: »Jako na bratry v Kristu«. I nastalo utišení veliké.

4. Osvobozené divadlo se nám přestává líbit. Demoralizační způsob moralisování připomíná nám jednání blázna, který se vysmívá kolegovi bláznovi, že je blázen. Kromě toho si dovoluujeme osvobozené pány Voskovce a Wericha podezřívát, že jim jejich radikalismus nejde od srdce. —cm—

ZE ŠKOLNÍCH ŠKAMEN.

— Tenhle pokus o emanaci radia si zkuste. Vezměte gram radia a uvidíte, že za 2.000 let ho bude polovina.

— Doufám, že jste rozuměli všemu, co jsem chtěl říci.

== ??

— Souhvězdí Skopce patří do souhvězdí zvěrozvěstů.

== »Kdo složil Alexandreis?«

— »Neznámý šlechtic, — sim!«

== »Proč?«

— »Protože z ní vane duch šlechtický!«

== »Popište všeobecně rostliny motýlokvěté!«

— »Rostliny motýlokvěté mají devět tyčinek.

... a ... a ty jsou obetkány niti!«

== »Velmi dobře, teď mně něco povězte o belgickém hospodářském stavu!«

— Ve vývoze, pro hospodářství národní tak důležitém, jest pro Belgii důležitý vývoz čertského masa do Anglie, kde si potrpí na pochoutky, zvláště; hm ... nóó ... zvláště ... v oboru dobytkařském!«

== »Co jest to měsíc?«

— »Měsíc jest doba, za kterou se měsíc otočí kolem své osy!«

== »Máte nezaopatřené sourozence?«

— »Ano, — sim tři.«

== »Celkem tedy jste čtyři?«

— »— sim ne, i se mnou jsme čtyři.«

== »Kdo to byli sv. Cyril a Method?«

— »Sv. Cyril a Method byli věrozvěstové slovanští, kteří složili své slovanské písmo na cestě!«

Administrace Jitra žádá všechny kolportéry našeho časopisu, aby zaslali zpět zbylá první čísla Jitra. Toto číslo je úplně rozebráno a administrace, chtějíc vyhovět novým a novým objednávkám, žádá tedy o vrácení zbylých 1. čísel.

I toto jest známkou, rosteme!

Akord

časopis pro kulturní syntesu
vydává Moravan SKA v Brně

1. číslo Akordu přináší cen-
né studie z řad vynikajících
literátů moravských. Kul-
turní měsíčník, po němž
každý s chutí sáhne.

Baroko

kniha studií o době, která
byla dlouho otazníkem
v našem kulturním životě.

Vyjde v edici Jitra

K valdštejnskému výročí

Durychovo „BLOUDĚNÍ“

bude vycházeti v sešitech.

Tento historický román vyhovuje jak požadavkům vyspělého milovníka moderní literatury, tak i horlivých čtenářů historické literatury tradiční. Právě nyní způsobil opět rozruch Durychův román i za hranicemi u příležitosti německého vydání, Kritika německá řadí román k velkolepým románům historickým ve světové literatuře. Sešitové vydání pak umožní koupit si toto dílo těm, kteří si je dosud nemohli opatřit pro jeho cenu. Sešit o 32 stranách na krásném papíře jest za Kč 2.50. Na požádání zašleme 1 sešit zdarma na ukázkou.

Dále oznamujeme, že vychází v sešitech
dílo JIŘÍHO WOLKERA

Uplynulo deset let, co zemřel tento největší a nejpopulárnější popřevratový český básník, který psal básně tak, jak je ve svém nitru cítil — psal je tak, že každý jim rozuměl a proto si dobyl srdce všech. Wolker je básník mladé generace a proto bude jeho dílo čteno generací za generací. Týdenní sešit po Kč 3.60, zároveň na požádání zašleme 1 sešit na ukázkou zdarma. Pro odběratele celého díla jest připraven zdarma jako prémie soukromý tisk. Přihlaste se ihned v knihkupectví

U ZLATÉHO KLASU, PRAHA II., KARLOVO 5.
nebo filiálka České Budějovice, Lannova tř. 965.

A nos lecteurs de l'étranger

Le Comité de pèlerinage de notre Fédération a commence avec les préparations de notre IVème pèlerinage à Rome, pour y assister à la clôture de l'Année Sainte et à l'occasion du Congrès-Pèlerinage de Pax Romana, qui siègers à Rome du 29 mars au 5 avril.

Etant donné que le XVème Congrès de Pax Romana aura lieu en 1935 à Praha et à Bratislava, nous comptons organiser à Rome, le 31 mars, samedi soir, une soirée artistique de musique nationale tchèque, morave et slovaque, exécutée par le meilleur chœur des étudiants catholiques de la Tchécoslovaquie. Cette soirée serait sous le patronage du ministre tchécoslovaque auprès du Saint-Siège et dans le cadre du Congrès-Pèlerinage de Pax Romana. Le ministre, en une courte allocution, inviterait au nom du gouvernement tchécoslovaque, les délégués de Pax Romana au Congrès de Praha et Bratislava. La légation tchécoslovaque et nos amis de Rome se chargeraient d'inviter la société romaine catholique et le Secrétariat de Pax Romana y inviterait ses pèlerins, en plaçant dans son programme définitif du Congrès-Pèlerinage notre soirée artistique. Cette soirée serait une digne propagande du XVème Congrès de Pax Romana en Tchécoslovaquie, tout en étant certainement une productions musicale de première catégorie. Le chœur de nos étudiants catholiques de Brno, »Moravan«, qui chanterait en costumes nationaux, a toutes les qualités d'un chœur excellemment dirigé, connu au-delà des frontières par ses concerts dans la radio tchécoslovaque. Nous comptons absolument sur la protection de Pax Romana, qui n'omettra pas de nous aider dans la réalisations de notre désir bien sincère, de faire une belle et utile propagande de Pax Romana et de son XVème Congrès de Praha et Bratislava. Nous attendons l'approbation du Secrétariat de Fribourg pour commencer.

Notre organe officiel »Jitro« paraîtra au mois de mars comme numéro spécial et sera dédié à Pax Romana, à son Congrès-Pèlerinage et au Congrès de Praha et Bratislava.

Le futur président du Congrès de Pax Romana en Tchécoslovaquie, Son Excellence le docteur J. J. Rückl, représentant du Patriarche de Jérusalem et chambellan du Pape, a eu l'occasion de causer à Rome avec le secrétaire général de Pax Romana, le R. P. Gremaud et avec notre ami dévoué M. Salat. Ils ont causé sur Pax Romana et surtout sur le futur Congrès de Praha et Bratislava en 1935.

Le Comité de préparation du XVème Congrès de Pax Romana en Tchécoslovaquie, a été définitivement composé. Le président en est le docteur Václav Hrnčíř, avocat et grand propagateur de l'action catholique parmi la jeunesse tchécoslovaque. Le Comité comprend 6 membres, dont 3 Tchèques et 3 Slovaques, qui feront tout leur possible pour la réalisation d'un Congrès qui accomplirait ses devoirs dans la société tchécoslovaque, qui est catholique dans sa grande majorité.

Cette année-ci aura lieu à Prague le VIème Congrès de la Jeunesse Universitaire et des Anciens Catholiques Slaves.

Le Secrétariat des Etudiants Catholiques Slaves réunira ses membres au commencement de février à Bratislava, capitale de la Slovaquie. On y étudiera et discutera les nouveaux statuts du Secrétariat qui s'appellera »Slavia Catholica« — Union des Organisations Catholiques Académiques Slaves.

LADISLAV POSPÍŠIL,

Président de la Commission pour l'étranger.

Svatý Otec Pius XI. při soukromé audienci dne 3. ledna 1930, pravit zástupcům Pax Romany: „Vous n'êtes non seulement particulièrement bienvenus, mais désirés, dites-le. Adieu non, au revoir“.

raport

příloha „Jitra“, č. 10., časopisu katol. studentstva

ABITURIENTŮM

DR. ALFRED FUCHS

My starší jsme skoro v rozpacích, když jsme požádáni o slovo k abiturientům. Jsme v rozpacích proto, že nemůžeme dobře aplikovat svých zkušeností. Postavení dnešního abiturienta je tak zcela jiné, než bylo postavení abiturienta předválečného, ať již vstupoval »do praktického života« nebo na vysokou školu. Tehdy maturitní vysvědčení sice také ještě nezaručovalo zralost, ale přece jenom zajišťovalo příslušnost k inteligentní vrstvě, jež našla uplatnění a zaměstnání, měla-li vysvědčení v pořádku. Tehdy bylo snadnější kázat mladistvý idealism, kulturní práci, sebevzdělání atd. Dnešní abiturient má postavení daleko horší. Je mnoho těch, kteří by docela rádi šli do praktického života, ale studují dále jenom proto, že nemohou dostat místo. Boj o chleba se stal dravějším. Přes to však nebo právě proto bych chtěl kázat především idealism, a zvláště idealism v poměru ke studiu. Jenom ten, kdo vědu opravdu miluje, nalezne v ní odměnu.

I po stránce praktické jest často idealism nejlepším vůdcem. Znáte tu povídku od Barbeye d'Aurevilly, že muž praktický a básník prý viděli sešlého žebráka. Muž praktický se od něho s hnusem odvrátil, kdežto básník prohlásil: »To jest přestrojený boháč, který jenom z pohrdání lidmi žebrá!« A ukázalo se, že pravdu měl básník, který získal přátelství domnělého žebráka a zdědil po něm veliké jmění. Co chce básník říci touto prostoduchou historkou? Že tomu, kdo se umí podívat na svět s jistou dávkou obraznosti, se často odhalí zcela jiné pravdy a zcela jiné cesty, než tomu, kdo předčasně vystřízlivěl ze všech ilusí.

Jest ovšem katastrofální nedostatek míst, ale všimněte si, že na vedoucí místa je velmi těžko najít schopné lidi, ať je to v hospodářství, v žurnalistice, v politice atd. Kdo něco doopravdy umí, neztratí se ani dnes. Nejhuře jest těm, kteří neumějí nic jiného, než trochu kancelářské manipulační práce, kterou omylem pokládají za práci duševní. Pro takové lidi je ovšem míst stále méně a méně. Milujete-li nějaký vědní obor, studujte jej: neptejte se na vyhlídky, protože ten, kdo dovede přilnout ke své věci s opravdovou láskou, má vyhlídky vždycky. Znáte ono úsloví o Michelangelovi, který by se byl prý stal malířem, i kdyby se byl bez rukou narodil.

Bud'te opravdovými inteligenty, kteří se nespokojí frázemi a hesly a bud'te si vždy vědomi složitosti života. Jest čestným posláním inteligentních lidí, aby právě toto o životě věděli. Vědomí složitosti života však nás nesmí dovést ke skepsi, k problematizmu, k neplodnému sebepitvání. Ale to vám snad nemusím připomínat. Vždyť mluvím ke studentům věřícím, ke studentům katolickým, kteří mají ve své víře archimedovský pevný bod, s něhož jest možno pohnouti světem. Zachovejte si víru, že jest možno pohnouti světem, že naše práce a naše modlitba může skutečně změnit tvář světa! Zachovejte si i tehdy, když na vás krise nejvíce doléhá, v srdci kout, kam hmotné starosti nikdy nedolehnu.

Jest sice pravda, že inteligence ztratila vlastní vinou mnoho ze svého vůdčího postavení ve společnosti, ale na vás jest, abyste zase dali společnosti sklad a řád, v němž vládne duch nad hmotou. Vy musíte znovu restaurovat hierarchii hodnot, ztracenou v dnešních zmatcích. Ale to není možno bez znalostí a bez vědomostí. Pracujte všude, kde se dá, ale pamatujte si, že prvním posláním studenta jest studovat. A ti, jimž se studium končí, nechť nezapomínají, že to, co jim dala střední škola, nejsou ani tak vědomosti, jako metoda, mozkový trening, jenž se nikde v životě neztratí. Nesmíme však předčasně zpohodlnět. Především zůstaňte dlouho mladí. Básník Hálek říká, že mládí jest ctností. V čem spočívá? »Těžko říci.« Ale každý strom a každá květina to podle slov básníkových ví, když se s každým jarem znovu obnovuje. Mládí jest schopnost obnovovati se, neustrnouti, neutonouti, zůstat čistým. Pak naleznete onen zdroj mládí věčného, o němž mluví žalmista a ježž Církev opakuje denně ve vstupní modlitbě ke mši svaté: »Introibo ad altare Dei, ad Deum, qui laetificat juventutem meam!«

Informace o studiu na Karlově universitě v Praze

Fakulta theologická.

Připravuje bohoslovce římskokatolického vyznání k úřadu duchovnímu a poskytuje možnost dosáhnouti doktorátu theologie.

Podmínky přijetí: přijímání jsou za řádné posluchače abiturienti gymnasií. Absolventi reálných a reformních gymnasií musí se podrobiti doplňovací zkoušce z řečtiny a absolventi reálků z řečtiny a latiny.

Budova bohoslovecké fakulty je v Arcibiskupském semináři v Praze XIX., Dejvice č. 676, Sadová třída.

Studium trvá pět roků. Bohoslovci bydlící v semináři školné neplatí.

Povolání kněžské je jedním z těch životních úspěchů člověka, jež jsou mu dávány jen milostí Boží. Kdo cítí se býti povolán k tomuto apoštolátu lásky, ať neváhá, ale poslechně hlasu vyššího. Náš národ má kněžstva ještě stále citelný nedostatek. Možnost uplatnění se je všestranná.

Fakulta právnická.

Absolventi této fakulty mají možnost uplatnění se v nejrozmanitějších odvětvích soukromé praxe i ve službě státní a veřejné. Studium toto je nejčastěji vyhledáváno abiturienty klasických reálných gymnasií. Nemožno popírat, že studium práv má své výhody a přednosti. Studium nezabírá tak plně všechnen volný čas jako na fakultách jiných. Kromě státní zkoušky a rigorosa nejsou posluchači, pokud nežadají za osvobození, nijak studijně vázání, a mají více volného času. Je samozřejmé, že dnes, kdy u všech povolání se projevila nezaměstnanost a přeplněnost, jsou také právníci po této stránce nespokojeni a musíme přiznat, že vyhlídky do budoucna za dnešního stavu jsou dosti špatné.

Podmínky přijetí: Za řádné posluchače jsou přijímáni abiturienti středních škol gymnasijských typů, realisté po doplňovací zkoušce z latiny a filosofické propedeutiky. Absolventi obchodních akademií musí složit doplňovací maturitu.

Zápis do I. semestru je obvykle ve dnech 24. září až 8. října. Ti, kdož platí kolejné, koupí si u vrátného právnické fakulty Index lectionum (to je seznam přednášek, do kterých se dá posluchač zapsat) a nacionále. S vyplněným indexem a s nacionálem, dále: a) s rodným listem, b) s osvědčením o státním občanství (domovský list), c) s maturitním vysvědčením (originál!), d) s vojenským průkazem, dostaví se nově vstupující studující do kanceláře děkanství právnické fakulty a odevzdá je úředníku děkanství, od něhož obdrží dočasný přijímací list. Poté se odeběře na kvesturu, která je rovněž v budově právnické fakulty, k dalšímu zápisu. Tam zaplatí u pokladny poplatek, jenž činí: za každou týdenní hodinu přednášek, pokud není označena v seznamu slovem »publice«,

Kč 8.—, dále poplatek immatrikulační Kč 38.— a různé jiné poplatky. Ti, kdož žádají za osvobození, podají žádosti s přílohami v prvních osmi dnech semestru na děkanství. Kdo hodlá žádati za osvobození, koupí si u vrátného tyto tiskopisy:

Index lectionum, nacionále, formulář »k žádosti za osvobození od placení kolejného pro posluchače nově na fakultu vstupující«, referentský arch a vysvědčení nemajetnosti. Všechny tyto tiskopisy řádně vyplní, index opatří kolkem za Kč 1.— a vlepi svoji podobenu. Vyřízení žádosti za osvobození oznamuje se vyhláškou na návěštní tabuli fakultní. Osvobození platí jen pro I. semestr. Úplně jsou od kolejného osvobozováni jen nemajetní posluchači, kteří mají maturitu s vyznamenáním. Ostatní nemajetní žadatelé jsou osvobozováni od poloviny nebo čtvrtiny.

Nově vstupující na fakultu musí vykonat akademický slib (immatrikulace) ve velké Aule v Karolinu obvykle v lednu.

Legitimaci vydává kvestura po provedeném zápisu a musí být potvrzena děkanem.

Počátkem každého semestru je vyvěšen na fakultní tabuli seznam přednášek. V I. semestru se doporučuje dát si zapsat aspoň 22 hodiny, a to:

Ústava římská a právní prameny římského práva, 2 hodiny povinné.

Římské právo soukromé, I. část obecná a právo věcné, 4 hodiny povinné.

Dějiny veřejného práva ve střední Evropě, 4 hodiny povinné.

Dějiny práva v území republiky Československé, 5 hodin povinných.

Praktická filosofie, 4 hodiny povinné.

Úvod do studia právnického, 2 hodiny nepovinné.

Každý semestr, aby byl platným, musí mít nejméně 20 hodin, při čemž počet nedostávajících se hodin musí být vyrovnán přebytkem v jiném semestru.

Fakultní spolek právníků · SČP Všeherd. Spolkové místnosti má v právnické fakultě. Z jeho činnosti nejvýznamnější zvláště pro chudé studenty jsou fondy: Randův fond půjčuje přednášky a knihy, Heyrovského fond pro podporu nemajetných právníků atd. Členský příspěvek Kč 10.—.

Lékařská fakulta.

Také lékařská fakulta jako téměř všechny universitní obory je dnes přeplněna, takže sta lékařů, kteří z fakulty ročně vychá-

zejí, se již jen stěží uchycují. Nejvíce lékařů nachází zaměstnání v nemocenských pojišťovnách, sociálně-zdravotních institucích jakož i nemocnicích.

Studium medicíny je těžké a velmi nákladné, trvající teoreticky 10 semestrů, prakticky 12. V I. semestru musí si posluchač zaplatit nejméně 20 hodin. Doporučují se tyto:

Weigner: Systematická anatomie, 6 hodin.

Weigner: Cvičení pitevní, 6 hodin.

Růžička: Všeobecná biologie pro mediky I., 5 hodin.

Růžička: Praktikum ze všeobecné biologie, 2 hodiny.

Žáček: Experimentální fyzika pro mediky I., 4 hodiny.

Hamsík: Chemie lékařská (anorganická), 5 hodin.

Kromě toho zapisují se přednášky na děkanství zvláštní vyhláškou zvlášť doporučené. Kolejné je Kč 8.— za hodinu, kromě toho se platí Kč 10.— za biologické praktikum a Kč 20.— za pitevní cvičení.

Osvobození. V I. roce mohou býti osvobozeni na dva semestry jen ti, kdo maturovali s vyznamenáním. K žádosti připojí posluchač index, podací rubriku, vysvědčení o majet-

kových poměrech, maturitní vysvědčení. Od tax a poplatků za praktika nemůže být nikdo osvobozen.

Zkoušky, nutné k dosažení absolutoria, skládají se ze tří rigoros. Každé rigorosum se dělí na šest dílčích zkoušek.

Zápis se provádí na děkanství lékařské fakulty v Praze II., Na bojišti 3. Ostatní budovy, které nový posluchač potřebuje, jsou: Ústav anatomický, biologický a chemický v Kateřinské ulici, ústav fyzikální v Praze II., u Karlova 5, kvestura v právnické fakultě.

Spolek čsl. mediků v Praze II., Sokolská 27, Lékařský dům. Spolek dává možnost vypůjčiti si bezplatně knihy ze spolkové knihovny, vedle toho jsou členům bezplatně přístupny studovna a čítárna v Lékařském domě. Nemajetní kolegové mohou býti podporováni z Podpůrného fondu »Purkyně«. Spolek umožňuje zlevněný nákup studijních pomůcek.

Filosofická fakulta.

Studium filosofie možno doporučiti jen těm, kteří mají pro svůj obor skutečný zá-

ALMA MATER

JUST

Když rodiče nevědí, co dělat s klukem po maturitě, dají ho na práva. Ostatně, proč ne. Hádal se soustavně několik let s profesory, neodpustil si řečnění ani před ředitelem

a počal svůj talent uplatňovati i u rodinného krbu. Bude tedy jakožto moment rušivý odstraněn do Prahy, bude vlásti paragrafy a když otec, takto státní zaměstnanec, bude velkou mírou zkrácen ve svém služebním poměru ke státu, může synátor studovat doma, pomáhat v domácnosti a ohlížet se po nevěstě.

Právníci se vyznačují tím, že se to na nich hned pozná, zvláště nosí-li na klopě odznak fakultního spolku a zúčastní-li se činně spolkového života. Liší se od ostatních vysokoškoláků častými nebo trvalými absencemi na přednáškách a svou stálou nespokojeností se současnými veřejnými i soukromými poměry. Vyskytují se na všech schůzích a demonstracích, holdují lásce, pivu a poesii a jejich adresy možno sehnati na fakultě. Před státnicemi

ovšem vypadá každý právník jako na obrázku.

MUST

Medika poznáš již po řeči jako ptáka po peří. Jeho slovní formulace netrpí nevýrazností, právě naopak — je jadrná, příkrá a přiléhavá. Me-

jem a kteří se cítí povoláni pro působení učitelské. *Studium* na této fakultě se děje několika způsoby:

1. návštěvou přednášek, které však nejsou těžištěm studia. Poslouchají se především pro osobní speciální zájem. V každém semestru nutno zapsati aspoň 10 hodin.

2. Seminární cvičení jsou střediskem vlastní vědecké práce. Zde se mohou ve formě referátů, kritik a diskusí vytvářeti nové vědecké poznatky, zde styk profesorů s posluchači dává mnoho podnětů pro studium.

3. Lektorská cvičení pro praktické poznání a ovládnutí potřebných jazyků. Na filosofické fakultě je zvlášť nutné osvojit si znalost cizích jazyků.

Zápis koná se zpravidla od 23. září do 7. října. Při zápisu je nutno předložit originál maturitního vysvědčení a proto nepřikládejte originál k žádné žádosti. Na filosofické fakultě mohou být osvobozeni od kolejného v I. semestru jen ti posluchači, kteří mají maturitu s vyznamenáním. Zbytečně podávají žádosti jiní abiturienti. Školné na filosofické fakultě při malém počtu hodin není příliš vysoké. Informace o zápisu podává

v době zápisu *informační kancelář Spolku posluchačů filosofie*.

Vyhledky studia jsou dosti špatné. Kandidáti mohou po složení státních zkoušek vyučovati na střední škole nebo nalézt místo v různých kulturních institucích (musejní archivy, knihovny atd.).

Celkem nejprůzračnější vyhlídka na místo mají dosud filologové. Výhodné je dosud studium němčiny. Nejlepší je spojení francouzštiny s němčinou nebo s latinou. Češtinu je nejlépe spojit s němčinou. V každém případě je nutno upozorniti kandidáta, aby počítal s tím, že bude po zkoušce na místo čekati.

Spolek posluchačů filosofie v Praze I., Smetanovo náměstí, pečuje o studijní, hmotné a stavovské zájmy posluchačů filosofie. Výhodné pro filology je též členství v Klubu moderních filologů.

Knihovnické kursy. Při filosofické fakultě jsou zřízeny pro knihovníky vědeckých a administrativních knihoven knihovnické kursy. Jejich účelem je poskytnouti vzdělání těm abiturientům, kteří se chtějí stát knihovníky ve veřejných knihovnách. Studijní doba je dva semestry pro knihovníky veřejných

dicí ze svého titulu jsou otevření ve svých citech. Jsou to nejlepší kamarádi. Jejich životní názor je oproštěn od všech bláznovských epithet. Jsou v názoru střizliví.

Studium jejich není záviděníhodné. Ostatní fakultní skupiny jim z nesobeckého srdce milerádi přenechávají primát studia nejtěžšího, nejdražšího a nejdelšího.

První kroky medicinského embrya na fakultě nejsou nikterak lehké a sny z růživosti rychle vyblednou. Při způsobením se poměrům medik poněkud ve své citovosti zhranatí, ale v jádře zůstane dobrým. Říká se o medicích, že jsou životními cyniky, ale to je jen zlolajná pomluva. Ani mrtvému medik úmyslně neublíží, nacožpak kuřeti.

Medik úspěšný je ten, který se ihned na počátku své studijní kariéry zamiluje — do biologie a fyziky. Pak tyto lásky vystřídá — s chemii

a anatomii a jinými životními paradoxy. To je medik. Na pomluvy, že medici jsou špatnými společníky při obědě lidem se slabými žaludky, na to nedejte. Právě naopak. Medik vám dovede oběd tak zkrášlit a rozmnožit, že vás opravdu — přejde chuť.

*

Sokrates, Plato, Descartes, Spinoza, Kant, Marx, Gandhi, filosofie řecká, orientální, scholastická, materialistická, racionalistická, na tisíce ismů, to všechno se má směstnat do hlavy ubohého filosofa?

Ale kdepak! To se chodí dnes a denně na fakultu, kde se píše a diktuje do tlustých sešitů, pak se jede domů, kde se to naučí, pak se jde na zkoušku, vychrlí se všechny jery a jeřiky, spisovatelé a spisovatelky, spisy a spisky, básně a básničky, letopočty, panovníci, řeky, města a ro-

diště, a to by tak bylo všechno.

Přesto na žádné fakultě není tolik uměleckých zjevů, jako tady. Dlouhé vlasy, klobouky se širokou střešou, umělecké plnovousy, dlouhé dýmky, to všechno ve velké míře uvidíte na filosofické fakultě. Jinak se fakulta stává

PHST

knihoven obecných, čtyři pro knihovníky knihoven vědeckých a administrativních. Zápis, školné, osvobození je stejné jako na filosofické fakultě.

Fakulta přírodovědecká.

Také tato fakulta připravuje téměř výhradně učitelství na středních školách. Řádnými posluchači mohou být absolventi středních škol gymnasijských a reálných gymnasijských typů. Realisté jsou posluchači mimořádnými, ale jinak studují obory matematicko-přírodovědecké (nikoli zeměpis) za týchž podmínek, jako gymnasisté. Jen k doktorátu jsou připuštěni až po pěti letech.

Zápis se provádí na děkanství v Praze II., Albertov 6, nejlépe dopoledne od 26. září do 8. října. Tam také je třeba podati při zápisu žádost za osvobození od kolejného.

Kombinace předmětů jsou tyto:

I. Zeměpis-dějepis, zeměpis-kreslení, zeměpis-přírodopis, zeměpis-tělocvik.

II. Matematika-fysika, matematika-chemie,

matematika-deskriptivní geometrie, matematika-tělocvik.

III. Přírodopis-filosofie, přírodopis-tělocvik, deskriptivní geometrie-kreslení.

Počet předepsaných semestrů pro I. státní zkoušku 4, pro II. státní zkoušku 8.

Osvobození od kolejného je buď úplné, nebo poloviční, nebo čtvrté. Kdo nežádá za osvobození, zapíše se po obdržení prozatímního listu přijímacího na kvestuře, která je v budově právnické fakulty. Vyhlídky pro nově vstupující kandidáty nejsou na středních školách žádné. Na delší dobu je vše úplně přeplněno. Mnoho absolventů musí učit na měšťanských školách. Nejlepší vyhlídky v této situaci má kombinace přírodopis-chemie, chemie-tělocvik, matematika-geometrie, matematika-fysika a fysika-chemie. Přírodopis-zeměpis nemá vůbec vyhlídek. Ani pro vědecké pracovníky nejsou volná místa. V soukromých službách se ještě nejlépe uplatňují chemikové.

Spolek čsl. posluchačů přírodních věd v Praze II., Albertov 6, podává podrobné informace o studiu na přírodovědecké fakultě ústně i písemně.

útočištěm premiantů z třídy, tak zvaných šplhounů. Život na fakultě jde do leva, ale přesto ne šejdrem.

JNGST

Jedenáctá hodina odbila, a lampa ještě svítila a lampa ještě hořela a mladistvý technik, který se právě vrátil »s procházky«, usedá ke stolu k čtverečnímu metru rysovacího prkna a pracovní doba

začíná. Končí až o kuropění, kdy se jde spát. Vstává se v 11 hodin »ráno«. Mezi akademickou obcí jsou tito lidé známi pod nejrůznějšími názvy: stavaři, strojaři, lesaři, elektrikáři atd. atd. Na ulici poznáte technika podle obrovského prkna. V dívčím světě jsou známi jako šviháci a hezouni. Jako u všech oborů vysokoškolských setkáte se i mezi techniky se studenty pilnými, méně pilnými a věčnými.

*

Přijdete-li někdy na začátku října do Prahy a pojedete jedenáctkou nebo třiadvacítkou do Dejvic, může se vám stát, že v ní uvidíte mladíčka s kolárkem. Byl to jistě novopečený pan majstr a teprve za měsíc dostane kleriku.

Vzdálení hluku a shonu zdivočelého života tráví bohoslovci klidně svůj osobitý ži-

vot. Dopoledne na fakultě, odpoledne na vycházku v kolektivu. A je v tom kolektivu při vší vážnosti veselo. Kolejáci z Masarykárny, která je právě naproti, upírají beznadějně své zraky do oken semináře v době hlavní přestávky, kdy majstři si pochutnávají na vydatné svačině.

THST

Studium farmacie.

Lékárnické studium se metodami a celým charakterem podstatně liší od všech jiných oborů. Všichni, kdož dnes jdou na farmacii, musí počítati s faktem, že po nich vyjdou lidé, kteří budou mít pravděpodobně doktorát farmacie. Kdo chce studovat farmacii, musí mít dvouletou lékárenskou praxi. Studium farmacie se skládá z předepsaných přednášek na lékařské a přírodovědecké fakultě.

Školné a ostatní poplatky jsou stejné, jako u jiného universitního studia.

Vyhlídky magistrů. Hotoví magistři uplatňují se především v soukromých službách lékárníků, dále v drogeriích a v chemických laboratořích. Ze státních služeb přichází v úvahu »Ústav pro zkoumání léčiv« a služba aktivních důstojníků ve vojenských lé-

kárnách. Ti, kdož dosáhli doktorátu přírodních věd, mají ovšem širší pole působnosti.

Spolek čsl. posluchačů pharmacie v Praze II., Na Slupi, Chemický ústav, organisuje posluchače pharmacie a magistry po 5 let po dosažení diplomu.

Studium tělocviku.

Studium je tříleté a stará se o ně Český vzdělávací kurs pro tělesnou výchovu při Karlově universitě. Podmínkou přijetí do kursu je úspěšné vykonání přijímací zkoušky z nářadového tělocviku a lehké atletiky a profesorů na středních školách zkouška dospělosti.

Studium tělocviku je rozvrženo na šest semestrů.

České vysoké učení technické

v Praze

Na Českém vysokém učení technickém jsou tyto školy:

1. Vysoká škola inženýrského stavitelství: a) směr konstruktivní a dopravní, b) směr vodohospodářský a kulturní.

2. Vysoká škola architektury a pozemního stavitelství. Učební běh pro učitelství kreslení na středních školách.

3. Vysoká škola strojního a elektrotechnického inženýrství: a) oddělení strojního inženýrství, b) oddělení elektrotechnického inženýrství. Jednoroční učební kurs pro lektectví.

4. Vysoká škola chemicko-technologického inženýrství. Odborné studium vysokoškolské pro dosažení diplomu potravního experta.

5. Vysoká škola zemědělského a lesního inženýrství: a) oddělení zemědělského inženýrství, b) oddělení lesního inženýrství.

6. Vysoká škola speciálních nauk: a) oddělení zeměměřického inženýrství, b) učební běh pro pojistnou techniku, c) učební běh pro kandidáty učitelství na středních školách, d) obecné oddělení.

7. Vysoká škola obchodní: a) velkoobchod

se zbožím, b) bankovníctví, c) průmyslový směr, d) hospodářsko-politický směr. Učební běh pro kandidáty učitelství na vyšších školách obchodních.

Řádným posluchačem se může státi absolvent reálky, reálného gymnasia, reformního reálného gymnasia. O ostatních absolventech středních škol existují zvláštní ustanovení.

Zápis je od 24. září do 7. října konkl.

Posluchač koupí si u vrátného hlavní budovy na Karlově náměstí potřebné tiskopisy. U pokladny rektorátu (od 8 do 12 hodin) koupí si pořadové číslo s programem a složenkou Poštovní spořitelny. Nežádá-li osvobození od školného, zaplatí školné Kč 300.— s ostatními poplatky, vyplní jedno nacionále pro rektorát a druhé pro děkanství, vyplní index, legitimaci a opatří si dvě fotografie, které na rubu podepíše. V den stanovený pořadovým číslem dostaví se k rektorátu k pokladně, kde odevzdá malé nacionále. Na děkanství své vysoké školy odevzdá druhé nacionále, maturitní a poslední vysvědčení, dá si potvrditi zápis v indexu a potvrditi legitimaci. Děkanství oznámí, kdy si má po-

sluchač index s legitimací vyzvednouti. Po zápisu může posluchač testovati (dát si potvrditi v indexu účast na přednáškách).

Posluchači, kteří žádají za osvobození od školného, vyplní si formulář žádosti a vysvědčení o majetkových poměrech na blanketech pro techniku. Studující, který absolvoval maturitu s vyznamenáním, bývá osvobozen od celého školného.

Vysoká škola inženýrského stavitelství.

Je rozdělena ve dva směry: konstruktivně-dopravní a vodohospodářsky-kulturní. Studium každého z nich trvá 9 semestrů.

Budovy: děkanství školy je v Praze II., Lazarská 10, »U Helmů«. Tam je též ústav nižší a vyšší geodesie, mostního a vodního stavitelství. V hlavní budově techniky na Karlově náměstí jsou ústavy a posluchárny: matematiky, deskriptivní geometrie, fyziky, elektrotechniky, chemie, nauky o hmotách, soukromého a veřejného práva. *V domě »U Müllerů«* na Karlově náměstí jsou ústavy geologie a matematiky. *»U Sedlerů«:* stavitelské kreslení, pozemní stavitelství, silniční stavitelství, tunelové a železniční stavitelství, v domě *»U Karla IV.«* (Žitná ulice a Karlovo náměstí): ústav statiky a dynamiky, betonového stavitelství, nauky o pružnosti a pevnosti, stavební mechaniky. *»U Braunů«* (nároží Vodičkovy a Jungmannovy ulice): ústav staveb betonových a železných konstrukcí. *V Ječné ulici 10:* ústav obecné nauky o strojích a mechanické technologie.

1. *Směr konstruktivně dopravní.* Studium trvá až XIII. semestrů. První dva ročníky jsou věnovány přípravnému studiu teoretickému: matematice, deskriptivní geometrii, fyzice, statice, dynamice, nauce o pevnosti a pružnosti. Kdo vykoná s prospěchem druhou státní zkoušku, stane se stavebním inženýrem s titulem Ing.

Vyhličky absolventů jsou dnes špatné. Podnikání velkých inženýrských staveb je závislé na státních investicích. Do státní služby jsou přijímáni konstruktivně stavební inženýři jen do některých resortů (jen do silničních oddělení a podobně) jako smluvní úředníci bez nároků na trvalé uplatnění. K samostatnému podnikání je třeba pětileté praxe. Velký počet nedostudovaných techniků v tomto oboru svědčí o vysokých požadavcích této školy.

Spolek posluchačů inženýrství (SPI) při českém technickém vysokém učení v Praze II., Lazarská 10-III.

Vysoká škola architektury a pozemního stavitelství.

Studium je rozvrženo na 9 semestrů. Po vykonání dvou státních zkoušek získává posluchač stavovský titul inženýr architekt. Předměty obou směrů a předměty průpravné obsahují veliké množství grafických prací (rysů, projektů, výpočtů atd.), takže úspěšné studium zabírá téměř všechny volný čas.

Budovy. Děkanství je »U Sedlerů«, Karlovo náměstí 18. Přednášky jsou na mnoha místech.

Vysoká škola strojního a elektrotechnického inženýrství.

Studium je rozděleno na dvě oddělení.

1. Oddělení strojního inženýrství,
2. Oddělení elektrotechnického inženýrství. Trvá 8 semestrů. Je nejtěžší ze všech studií na technice.

1. Oddělení strojního inženýrství. Absolventy vyšších průmyslových škol zapisuje děkanství jen po absolvování oboru strojního. — *Budovy:* většina přednášek koná se v hlavní budově techniky v Praze II., Karlovo náměstí 14.

Vyhličky absolventů jsou odvislé od konjunktury průmyslu. Ve veřejných službách se uplatňují strojní inženýři málo.

2. Oddělení elektrotechnického inženýrství. — *Vyhličky* absolventů jsou přibližně stejné jako oddělení strojního inženýrství.

Jednoroční učebný kurs pro letectví.

Na vysoké škole strojního a elektrotechnického inženýrství je zřízen jednoroční učebný kurs pro letectví.

Spolek posluchačů a absolventů strojního a elektrotechnického inženýrství sdružuje na 600 posluchačů.

Vysoká škola chemicko-technologického inženýrství.

Studium inženýrství chemie se skládá z přípravného studia teoretického a z vlastního studia technologického. Je rozvrženo na osm semestrů. Kromě přednášek musí každý posluchač navštěvovati praktická cvičení ▼ la-

boratoři. — *Budovy*: Děkanství, jakož i většina ústavů je v hlavní budově v Praze II., Trojanova 13.

Studium na této vysoké škole je velmi nákladné, poněvadž cvičení v laboratoři, za něž se platí, jsou povinná.

Vyhledky. U státu nejsou systemisovaná místa, poněvadž dosud v republice je málo výzkumných ústavů. Na středních školách se absolventi nemohou uplatnit, jelikož je nadbytek absolventů přírodovědecké fakulty.

Spolek posluchačů inženýrství chemie. Členům spolku je k dispozici knihovna, spolek vydává publikace a přednášky, na které poskytuje členům slevu. Informace jsou podávány ve spolkové místnosti v Praze II., Trojanova 13.

Vysoká škola zemědělského a lesního inženýrství.

Má dva odbory:

1. Oddělení zemědělského inženýrství.
2. oddělení lesního inženýrství.

Budova děkanství: Praha-Vršovice, Havlíčkovy sady 58, vila Groebova.

1. Odbor zemědělského inženýrství. Studium trvá 4 léta a končí druhou státní zkouškou. Při první státní zkoušce se zkoušejí všeobecné předměty prvních dvou ročníků (chemie anorganická a organická, národní hospodářství).

Podmínky přijetí: přijímání jsou absolventi všeobecně vzdělávacích středních škol se zkouškou dospělosti, maturanti vyšších škol hospodářských jen po zkoušce z matematiky, fyziky a češtiny. Studium je zajímavé, avšak ten, kdo vstupuje na tuto školu, musí mít dobré znalosti botaniky, chemie a fyziky. Do studia je zahrnuta řada cvičení ve školních laboratořích a školních závodech.

Vyhledky: Státní úřady a výzkumné ústavy jsou již přeplněny. Uplatnění zemědělskému inženýru slibují hospodářské školy. Agromská služba u nás teprve vzniká.

Spolek posluchačů zemědělského inženýrství vydává četné publikace, pořádá exkurse a umožňuje svým členům prázdninové praxe. Adresa: *Praha XII., Slovenská 7*.

2. Odbor lesního inženýrství. Studium trvá 8 semestrů. Předměty I. státní zkoušky: základy vyšší matematiky, národní hospodářství, botanika obecná a lesnická, dendrologie, anatomie dřeva, pedologie a geodesie nižší.

Podmínky přijetí stejné jako u zemědělského odboru.

Vyhledky. Poměrně malé uplatnění skýtají dnes dřevoprůmyslové podniky a soukromé kanceláře. Naděje v lepší budoucnost je v oboru civilní praxe lesotechnické. Z ciziny v úvahu přicházejí hlavně rozsáhlé lesní oblasti slovanských států, které jsou za nynějších těžkých poměrů nesnadno přístupné.

Spolek posluchačů lesního inženýrství zprostředkuje o prázdninách praxe, vydává vědecké publikace, pořádá exkurse.

Budovy: děkanství (společné pro oba odbory) Praha XII., Havlíčkovy sady. Přednášky se konají: »U Müllerů« na Karlově náměstí, v budově pražského Sokola v Kateřinské ulici, v Ječné ulici 10 a v Praze II., Koperníkova 7.

Vysoká škola speciálních nauk.

Má čtyři oddělení: 1. Oddělení zeměměřického inženýrství, 2. Učebný běh pro pojistnou techniku, 3. Učebný běh pro kandidáty učitelství na středních školách, 4. Obecné oddělení.

1. Zeměměřické inženýrství. Studium trvá šest semestrů.

Přijetí. Přijímání jsou absolventi reálků a gymnasií. Abiturienti jiných středních škol jsou přijímáni jen po doplňovací zkoušce z deskriptivní geometrie a z kreslení.

Budovy. Děkanství v hlavní budově techniky. Přednášky na různých místech.

Vyhledky. Zeměměřický inženýr se může uplatnit ve službách veřejných i soukromých. Ve státní službě pracují hlavně u katastrálních měřických úřadů.

2. Učebný běh pojistné techniky. Trvá dva roky, s přípravou na státní zkoušku průměrně tři roky.

Podmínky přijetí: přijímání jsou absolventi všech středních škol bez přijímací zkoušky.

Vyhledky jsou ještě dosti dobré, poněvadž absolventi se uplatňují v peněžních ústavech, v pojišťovnách atd.

3. Učebný běh pro kandidáty učitelství na středních školách. Studující, kteří se chtějí věnovati profesuře, mohou poslouchati na vysokém učení technickém matematiku, deskriptivní geometrii, fyziku po čtyři semestry, které se jim započítají při přestupu na přírodovědeckou fakultu.

Vyhledky. Absolventi nemají velké naděje, poněvadž všechna místa jsou na středních školách obsazena a nynější absolventi při-

rodovědecké fakulty učí na měšťanských školách.

4. Obecné oddělení. Poskytuje příležitost studujícím vzdělání se technicky i vědecky. Poskytuje možnost studia cizích jazyků.

Vysoká škola obchodní.

Studium možno rozvrhnouti na:

1. směr obchod zboží,
2. směr bankovní,
3. směr průmyslový,
4. směr hospodářsko-politický.

Učební běh pro kandidáty učitelství na vyšších školách obchodních. Jazykové studium na vysoké škole obchodní tvoří jednu z nejdůležitějších částí. Povinným jazykem pro státníci je němčina, jejíž dokonalá znalost se předpokládá, a dva další povinné jazyky, jež si možno vybrati.

Doba studijní trvá čtyři roky se dvěma státními zkouškami.

Absolventi obchodních akademií, kteří mají na tyto fakulty přístup, nemají oproti absolventům všeobecně vzdělávacích středních škol výhod, poněvadž jejich předběžné studium nemá praktického vlivu a významu při studiu vysoké školy obchodní. Absolventi reálků a reformních reálných gymnasií mají výhodu v tom, že se učili cizím řečem.

Budova děkanství a přednášek je v Praze II., Horská 3.

Spolek posluchačů komerčního inženýrství v Praze II., Horská 3.

Vyhledky. Absolventy vysoké školy obchodní počínají nyní zaměstnávat také státní úřady, ačkoli největšího uplatnění se komerčním inženýrům dostává v importu, exportu, v konsulátní službě, v bankovníctví a tak dále.

Akademie výtvarných umění.

Vzdělává akademickou mládež k samostatné činnosti umělecké. Předměty: malířství, sochařství, architektura, grafické umění, předměty pomocné: perspektiva, anatomie, chemie barev a tak dále.

Akademie obsahuje:

1. Všeobecnou školu pro kreslení, malování a modelování,
2. Speciální školu pro malířství, sochařství, architekturu a grafické umění.

Budova Akademie výtvarných umění je v Praze VII., U akademie č. 4.

Ostatní vyšší školy v Praze.

Státní škola archivní,
Praha II., Bredovská 7.

Vyšší škola sociální péče,
Praha VII., Vinařská 3.

Škola vysokých studií pedagogických,
Praha II., U Karlova 3.

Státní českoslov. pedagogická akademie,
Praha II., Panská 3.

Svobodná škola politických nauk,
Praha I., Ovocný trh 3.

Státní konservatoř hudby,
Praha II., Na Slovanech.

Umělecko-průmyslová škola,
Praha I., Smetanovo náměstí 80.

Vysoké školy --- v Brně

Masarykova universita.

Rektorát a kvestura: Sirotčí 7. — *Děkanství:* Právnické, Veveří; *Lékařské,* Úvoz 33; *Přírodovědecké,* Kounicova 63; *Filosofické,* Falkensteinerova 14.

Česká vysoká škola technická v Brně.

Rektorát a účtárna, Veveří 95.

Odbory: 1. Inženýrské stavitelství, a) směr konstruktivně dopravní, b) směr vodohospodářský, 2. strojní inženýrství a elektroinženýrství, 3. chemické inženýrství, 4. architektura, 5. kurs ke vzdělání geometrů, 6. kurs státního účetnictví.

Vysoká škola zvěrolékařská v Brně.

Rektorát: Pražská 69.

Vysoká škola zemědělská.

Rektorát: Pražská 67. — *Odbory:* 1. hospodářský, 2. lesnický.

Vysoká škola báňská v Příbrami.

Odbory: 1. hornický, 2. hutnický.

Vojenská akademie v Hranicích.

1. skupina pěchotní (pěší vojsko, jezdecko, vozatajstvo, letectvo). 2. skupina dělostřelecká (dělostřelectvo, ženijní, telegrafní a automobilní vojsko).

Diecéšní učiliště pro katolické bohoslovce.

Učební osnova je upravena jako na bohoslovecké fakultě při Karlově universitě.

Cyrlometodějská fakulta theologická v Olomouci.

Děkanství: Ulice Božího Těla č. 18.

Diecéšní učiliště jsou: v Českých Budějovicích, Hradci Králové, Litoměřicích, Brně.

Podmínky přijetí jsou stejné jako v pražském arcibiskupském semináři. K žádosti je třeba přiložit:

1. vysvědčení maturitní a poslední semestrální,
2. křestní list s potvrzením o přijetí sv. biřmování,
3. domovský list nebo průkaz o čl. státním občanství,
4. oddací list rodičů,

5. lékařské vysvědčení a očkovací list,
6. výkaz majetkových poměrů rodičů,
7. doporučení místního duchovního správce a profesora náboženství,
8. nenalepenou fotografii.

Všeobecné pokyny.

Abiturienti, kteří chtějí po prázdninách studovat na některé vysoké škole, nechť si již o prázdninách opatří doklady, které budou po prázdninách potřebovat:

1. několik úředně ověřených opisů osvědčení dospělosti,
2. křestní list,
3. vojenské doklady (o neodvedení nebo o odkladu vojenské služby),
4. vysvědčení nemajetnosti na předepsaných formulářích (pro fakultu, pro kolej, k žádosti o měsíční lístek na tramvaj atd.),
5. osvědčení o státním občanství nebo domovský list,
6. všechny ostatní doklady, které jsou speciálně vyžadovány na některých fakultách a odborech (vysvědčení zachovalosti, různá doporučení atd.).

Bližší informace a praktické pokyny při zápisu samém obdržíte v Informační kanceláři České ligy akademické v Praze II., Spálená 15, I. poschodí, telefon 449-10.

Sociální péče o vysokoškolské studentstvo

Vedle prospěchu je při akademickém studiu důležitá též druhá stránka, hmotné zabezpečení akademikovo. Otázku tuto řeší především ministerstvo školství a národní osvěty za součinnosti soc. odboru ÚSČs. a soc. komise SČs. a Sboru soc. péče o československé studentstvo vysokoškolské. Na poli soc. péče uplatňují se velmi aktivně studentské koleje, mensy a různé jiné sociální instituce. Nejznámější koleje, v Praze fungující, jsou:

Koleje.

Kolej Arnošta z Pardubic, Praha II., Voršílská 1. Je určena výlučně akademikům katolickým. Termín pro podání žádosti končí 30. června. Vyřízení do 15. července. Žádosti na kolejním blanketu dokládají se: vysvědčením o majetkových poměrech, vysvědčením maturitním s vyznamenáním, dokladem, že žadatel je vyznání římsko-katolického a lékařským vysvědčením. Výhody: Byt s ce-

Kolej Arnošta z Pardubic v Praze

lým zaopatřením od 360 Kč měsíčně se světlem a stravou. Stipendijní místa ministerstva školství a národní osvěty.

Margariteum, kolej katolických akademiků, Praha XII., Lublaňská 22. Podmínky přijetí: vysvědčení dospělosti, vysvědčení o majetkových poměrech, křestní list, domovský list, doporučení farního úřadu. Výhody: byt, světlo, otop, strava ve společné jídelně za poplatek od 400 do 500 Kč měsíčně. Chudým jsou poskytovány úlevy.

Studentská kolej Svazu čsl. studentstva, Praha IV., Loretánská 180. Podmínky přijetí: vysvědčení o majetkových poměrech, vysvědčení maturitní, lékařské, osvědčení o státním občanství a členství ve student-ském spolku krajinském nebo fakultním. Žádosti na kolejním blanketu nutno podati do 31. července. Kolejné činí 220 až 280 Kč. Stipendijní místa ministerstva školství a národní osvěty.

Studentská kolonie na Letné, Praha XIX., Belcrediho 465. Podmínky přijetí: obvyklé jako v kolejích jiných. Nutno též opatřit vysvědčení lékařské ze Studentského zdravotního ústavu a doklad o členství ÚSČs. Konkurs končí 15. červencem. Výhody: Byty pro 595 studentů, jeden pavilon určen studentkám. Byt, světlo, otop, úklid za 72 Kč měsíčně. Noví členové za náhradu bývalé pracovní povinnosti platí 200 Kč, splatných ve splátkách. Stipendijní místa.

Hlávkovy koleje, Praha II., Jenštejská 1. Podmínky: maturitní vysvědčení s vyznamenáním, poslední dvě semestrální vysvědčení, vysvědčení lékařské, o majetkových poměrech a osvědčení o státní příslušnosti. Konkurs končí 2. červencem. Výhody: byt, světlo, ústřední topení, strava za maximální poplatek 300 Kč měsíčně. 146 stipendijních míst po 260 Kč.

Masarykova studentská kolej, Praha-Dejvice, Sadová 550. Termín pro žádosti končí 30. července. Výhody: byt a celé zaopatření za 360, 400, 460, 510 Kč měsíčně podle majetnosti uchazečů. Stipendijní místa ministerstva školství. Čítárna, divadelní a přednáškový sál, lázně, sprchy, volleyballové hřiště atd. Žádosti na kolejním blanketu dokládají se obvyklými přílohami.

Štefánikova kolej (pro akademiky slovenské), Praha VII., Na výšinách 2. Termín pro podání žádostí do 30. června. Výhody: byt a celé zaopatření za 320 Kč měsíčně. Stipendijní místa. Žádosti kromě jiného dokládají se též vysvědčením semestrálním.

Švehlova studentská kolej, Žižkov, Grégrova 21. Žádosti podávají se do 10. června, doklady možno doložit do 8. července. Výhody: byty pro 281 studentů. Byt, světlo, úklid od 130 do 250 Kč měsíčně. Strava se platí mimo, denně 9 Kč. Při větším počtu mají přednost příslušníci Republikánské strany.

Alexandrova kolej, Praha-Břevnov (pro studenty i studentky). Výhody: moderně zařízený pokoj za 210 Kč jednolůžkový, za 180 Kč dvoulůžkový. Podmínky přijetí: státní příslušnost československá nebo jugoslávská a úspěšné vysokoškolské studium na české škole.

Studentský útulek, Praha VI., Vratislavova 8. Přednost mají synové učitelů, členů ZÚS. Byt s celým zaopatřením od 440 do 500 Kč měsíčně.

Kolej posluchaček vysokých škol »Budeč«, Praha XII., Wenzigova 20. Žádosti do 10. července. Nutno k nim přiložiti kromě jiných dokladů též výroční vysvědčení ze střední školy. Byt se zaopatřením za 360 až 600 Kč měsíčně podle majetkových poměrů žadatelky.

Pražské mensy.

Akademický dům, Praha III., Pod Letnou 128. Poskytuje členstvu mensovní podniky (oběd 3.50 Kč, večeře 1.50 Kč), zubní ambulatorium, studentskou prodejnu, čítárny, studovny, studentský archiv, sníženky různých zábavních podniků a společenské síně. Členem může býti každý posluchač vysoké, střední nebo odborné školy. Členský příspěvek 10 Kč semestrálně.

Mensa České akademické besedy, Praha II., Ostrovní 21. Příspěvek 5 Kč pro studenta, pro nestudenta 8 Kč za pololetí. Výhody: mensovní podniky, kafeterie, kondiční, slevenková a informační kancelář. Obědy za 3.80 Kč, večeře od 1.50 Kč.

České srdce, Praha II., Jungmannovo náměstí, klášter františkánů. Členský příspěvek 6 Kč, zápisné 1 Kč. Oběd za 3 Kč. Nemajetným zvláštní výhody.

Mensa studentského domova, Praha II., Albertov, Na Slupi. Obědy za 3.50 Kč, večeře 3 Kč. Členský příspěvek 5 Kč.

Jiné sociální instituce.

Husův fond, Praha III., Strakova akademie. Poskytuje členstvu podpory o průměrné měsíční částce 30 Kč, nebo ekvivalent v poukázkách na obědy. Žádosti na předepsaném blanketu, doložené dokladem o zápisu na vysoké škole a vysvědčením nemajetnosti nutno podati do 15. každého měsíce.

Skuherského nadace, Praha II., Česká technika, Karlovo náměstí. Poskytuje obědové poukázky pouze technikům čsl. státní příslušnosti. Žádosti podávají se na začátku roku spolu s vysvědčením o majetkových poměrech a studijním přehledem.

Studentský zdravotní ústav v Strakově akademii. Udílí bezplatné lékařské porady a prohlídky, zprostředkuje studentům léčení

v nemocnicích, sanatořích, lázních a ozdravovnách. Má oddělení pro nemoci plicní, kožní a pohlavní. Pořádá prázdninové ozdravovny. Zápis v ústavě 4.10 Kč.

Krombholzovo nadání umožňuje bezplatné lékařské ošetření nemajetným studentům. Podmínkou je zaplacení jemu určeného poplatku při zápise.

Studentské zubní ambulatorium Akademického domu v Praze III. Provádí veškeré práce zubotechnické za třetinu skutečné ceny. Nemajetným část nákladu se hradí ze studentské zdravotní daně.

Sbor sociální péče o vysokoškolské studentstvo. Poskytuje krátkodobé i dlouhodobé půjčky, provádí ošacovací akci, prodává slevenky do divadel, biografů a lázní a potvrzuje legitimace na elektrické dráhy (50 Kč měsíčně).

Sociální odbor ÚKSČs. spolu se sociálním odborem ČLA uděluje katolickým akademikům informace o studiu a sociálních výhodách, zprostředkuje byty v soukromí, respektive i v kolejích, provádí stravovací akci katolického studentstva a hledá katolickému studentstvu kondice a levnější lékařské ošetření.

Instituce v Příbrami.

Studentský domov, Příbram, Na střelnici. K jeho podnikům náleží: Akademická mensa v Příbrami. Členství ročně 5 Kč, zápisné 5 Kč. Obědy 4.50 Kč, večeře 3 a 4 Kč. Studentská klinika. Hradí honoráře lékařům za ambulatorní ordinace a trhání zubů. Roční příspěvek 20 Kč. Hrabákův exkursní fond uděluje členům bezúročné půjčky na vědecké exkurse a prázdnin. praxi. Masarykův spolek uděluje podpory ve formě bezúročných půjček. Podrobné informace o sociálních výhodách v Příbrami podá Spolek posluchačů hutního inženýrství v tomto městě.

Stipendia a podpory.

Jsou to především státní stipendia Jarníkova a státní studijní podpory ve výši od 70 do 200 Kč měsíčně. Lhůta k podání žádosti končí 30. září. Vedle toho téměř při každém fakultním a jiném spolku fungují podpůrné fondy pro poskytování půjček nebo peněžitých podpor. Informace podá interestentům onen spolek nebo Sociální odbor ÚKSČs.

Organisace ÚKSČs

Centrálním orgánem katolického studentstva je Ústředí katolického studentstva čl. se sídlem v Praze. Sdružuje tyto spolky: Českou Ligu Akademickou, Ligu čl. akademiků v Praze, Moravan, spolek katolických akademiků v Brně, Jednoty bohoslovecké v Praze, Brně, Olomouci, Hradci Králové, Akademická sociální sdružení (ASS), Sociální studentská sdružení (SSS), Vzdělávací a výchovné kroužky a kroužky Cyrilometodějské. V Bratislavě organisuje katolické akademiky ve Sdružení slov. katol. akademiků.

Povzbuzuje své spolky k práci, udržuje s nimi stále styk, rozesílá oběžníky pro společnou činnost. Organisuje studentské sjezdy, konference, schůze, vzdělávací kursy a p. Vydává společný časopis »Jitro« a péčí svého tiskového odboru rozšiřuje knihy a bro-

žury, vydané v edici »Jitra« a informuje v denním tisku o všech aktualitách katolického studentstva. Sociální odbor ÚKSČs. se stará o zlepšení hmotných poměrů katolického studentstva tím, že zakládá sociální instituce, poskytuje studijní podporu, opatřuje svým členům kondice, byty atd. Ústředí zastupuje katol. studentstvo jak uvnitř státu, tak i za hranicemi. Je členem mezinárodní organisace katolického studentstva Pax Romana a na kongresy vysílá každoročně své zástupce. Rovněž je zastoupeno v sekretariátu slovanských katolických akademiků (Slavia Catholica). Správu Ústředí vede výkonný výbor, volený každoročně na valné hromadě delegáty spolků a sdružení, v ÚKSČs. organisovaných.

Sídlo ÚKSČs.: Praha II., Spálená 15. • Telef. 44910.

Katolický abiturient do katolických akademických spolků!

Abiturienti roku 1933-34 hledí do přítomnosti a budoucnosti nikterak záviděníhodné. Maturita už několik let postrádá půvabu, protože ztratila upotřebitelnost. Kam jít s maturitou? Svět dnešní, svět techniky a tempa nepotřebuje humanistů, neptá se, znáš-li Homéra nebo Vergila, má dost práce s časovým »primum vivere«. Je střízlivý, praktický a sobecký. Je dávno pryč čas, kdy maturant mohl se dívat sebevědomě na cestu života. Svět na něj čekal, potřeboval ho a chystal mu existenci. Mohl se rozhodovat, mohl si vybrat. Dnes lidé studují a nevědí, zda budou moci své erudice prakticky upotřebit. Neboť i ten, kdo studuje skutečně z lásky k vědě, musí napřed žít. Ti pak — a těch je většina — kdož studovali, aby měli chleba, jsou bídou skutečnosti nejvíce zklamáni.

Graduovaní vysokoškoláci se živí dnes všelijak. Znam doktora práv, který podal žádost o místo kancelářského pomocníka, jsou jiní, kteří žádají o místo strážníka, jsou inženýři, pracující manuálně na stavbách, dolech a polích jako dělníci, mnozí jsou obchodními cestujícími, akvizitery, prodavači, někteří oblékají za pár korun kostymy re-

klamních figurin nebo jsou kameloty a konečně i žebráci. Máme tisíce nezaměstnaných vysokoškoláků, co tedy s absolventy středních škol?

Je přirozené, že není-li možno otázku zodpovědět, je snaha alespoň ji odsunout. Abiturient odejde na vysokou školu. Tahle metoda, bohužel, není však ani řešením ani obecně použitelným návodem k upotřebení. Hospodářsky nesaturovaný abiturient, který se rozhodl pro vysokoškolské studium, stojí zas tváří v tvář těžkému zápasu o chleba a tím o možnost studia. Dostalo-li se v letech hospodářské konjunktury nemajetnému studentu státní i jiné veřejné pomoci v podobě stipendijních míst v kolejích, půjček z fondů státem dotovaných, dostatečné bezplatné zdravotní péče a tak dále, jsou od počátku hospodářské krise každým rokem úroveň prelimináře pro všechny úseky státní sociální péče o studentstvo podstatně snižovány, zatím co počet a potřebnost žadatelů současně vzrůstají.

Pro tohle všechno je dlužno důkladně uvažovat o oboru studia, je nutno informovat se o možnostech výhod a podpor a konečně i především nezbytno najít prostředí, v němž

byste došli mravní posily k dobudování osobnosti, neboť jen lidé rozumově a mravně silní se úspěšně proboují tvrdým životním bojem přítomnosti.

Do České ligy akademické v Praze

Katoličtí abiturienti! Máte se kam obrátit o radu i pomoc. Přihlaste se v Praze do České ligy akademické nebo do Ligy čsl. akademiček. Najdete tak poctivé, dobré druhy, jichž vám bude třeba v sobeckém a mravně nebezpečném životě velkoměsta. Chcete se vzdělávat v otázkách náboženských a sociálních, jste rozhodnutí pracovat pro povznesení sebe i jiných, dát do služeb církve a národa svou iniciativu, své vzdělání a dobrou vůli, chce se vám ušlechtilé, srdečné, společenské zábavy? Pak přijďte mezi nás a přiveďte své kolegy. Potřebujeme vás a čekáme vás. Poradíme vám, pomůžeme vám a podáme vám rádi ruce k spolupráci pro lepší zítřek váš i našeho celého drahého národa!

Česká liga akademická, Praha II., Spálená 15.

Do Moravana SKA v Brně

Po skončení středoškolských studií odeberou se jistě mnozí z vás na vysoké školy do Brna. Budou se o vás bít lidé nejrozumnějších zájmů politických a kulturních. Vy se ale jako katolíci přihlásíte do Spolku katolických akademiků Moravana. Spolek Moravan dá vám možnost uplatnění se po všech stránkách a orientovati se o nejnovějších kulturních směrech dneška. Spolek má odbory: sociální, společenský, kulturní, šachový, agitační, pěvecký, reprezentovaný mužským sborem, který za vedení kolegy PhC. J. Veselky dosáhl vysoké úrovně. Všichni jste vítáni ke spolupráci za věc vážnou a jistě vám bude ctí rozmnožit řady katolických inteligentů, kteří jdou do boje za zájmy církve a vlasti, kteří se odvažují jít proti všednímu, hrubě materialistickému proudu doby pod praporem víry a mravní obrody, z ní plynoucí.

Moravan SKA, Brno, Sušilova kolej.

Do Ligy čsl. akademiček v Praze

Abiturientkám!

Končíte svá středoškolská studia a jistě mnohá z vás s příštím podzimem přijde do Prahy na fakultu, aby stavěla dále na základech předmaturitních vědomostí. Vstup na akademickou půdu je mezníkem v životě člověka, a akademická svoboda velkým nebezpečím pro slabé. Člověk ve velkoměstě tím více cítí svou samotu a snadno se sobě ztratí a zpronevěří všemu, co mu bylo kdy svato. Ale pro vás, dívky, je toto nebezpečí sníženo na minimum. Jsme zde my, Liga čsl. akademiček, vaše starší kolegyně, a najdete-li cestu k nám, nebudete samy. Není jediné fakulty, jež by nebyla mezi námi zastoupena, a proto najdete u nás radu a pomoc ve všem, čeho budete potřebovat. Podáme vám informace o studiu, o zápise i testování, obstaráme vám kondice, budeme při vás stát v dobrých i zlých chvílích. Jste katolické dívky a proto vaše místo je v jediném dívčím spolku katolických vysokoškolaček, v Lize čsl. akademiček. Nabízíme vám upřímné přátelství, čekáme na vaše mladé síly a těšíme se na vás.

Liga čsl. akademiček, Praha XII., Korunní 4.

O sdružení slov. katol. akademiků v Bratislave

Sdruž. slov. katol. akademiků — zakl. Dr. M. Mičura, je spolkom mladým; vznikol v marci r. 1930. Jeho úkolom nebolo len rozmnožiť počet akademických spolkov slov. katolíckej mládeže, ale hlavne, doplniť činnosť spolkov tohoto druhu už jestvujúcich, zdravá konkurencia pri bratrskéj spolupráci, podchytenie katol. slov. mládeže, ktorej nekonvenovalo vtedy jednostranne prepolitizované ovzdušie akad. spolkov ÚKŠS v Bratislave.

SSKA je nateraz členským spolkom ÚKSČsl. v Prahe od valnej hromady pražského kongresu katol. študentstva čsl. v júli 1933. Jako členský spolok ÚKSČsl. v Prahe a jako spolok katol. akademikov slovenských, je vlastne nepriamo sprostredkovateľom medzi ÚKSČsl. ÚKŠS, uprimným zastáncom potreby jednotnej najvyššej, centrálnej organizácie katol. študentstva čsl., za ktorú sa borili jeho delegáti na kongresoch na Velehrade i v Prahe.

Spolok nemá zabarvenia politického a organizuje slov. katol. mládež za cieľom nábožensko-národne obrodnej aktivity našej mládeže na poli verejno-kultúrneho života slovenského.

Svoje ciele uskutočňuje v troch smerniciach:

1. prácou výlučne vnútro-spolkovou,
2. spoluprácou s inými spolkami,
3. v sblížení s vonkovským slov. ľudom.

Spolok usporiada každoročne 4—5 prednášok, debatných večierkov i večierkov spoločenských. Prednášateľov striedavo volí z kult. pracovníkov slov. i českých, z kleru a i.

Rečnícky kurz, ktorý za účasti asi 35 členov usporiadal v dňoch 1.—12. marca 1933, za vedenia Dr. Bugára a známeho pisateľa slov. katol. ľudu Dr. Žižku, senátora a i., sa skvele vydaril a SSKA hodlá usporiadať ďalšie.

Spolok usporiada duchovné cvičenie a rekolécie. Každé prázdniny poriada počiatkom me-

siaca augusta viacdenný prázdninový tábor s programom: kult.-výchovným (prednášky, debatné rozhovory mládeže so starými reprezentantmi verej. života katol.) i zábavne-športovým. Vláňjší úspech 7.—12. aug. vo V. Bytči na Považí nabáda k novému sjezdu členstva SSKA i hostov počiatkom augusta v Trenč. Tepliciach.

Roku 1933 založený sociálny odbor spolku usporiadal »vianočnú akciu«, t. j. sbierku na podporu chudobných členov. Sbíerka vyniesla 900 Kč, ktorý obnos sa užíva k pôžičkám členstvu spolku.

Krásne napreduje činnosť spolku v sblížovaní akad. mládeže so slov. vonkovským ľudom. Dva turnusy ľudovýchovných prednášok SSKA na Hornom Považí sa stretly u ľudu s porozumením a záujmom nevšedným a budú zopakované i v iných krajoch Slovenska.

Táto krátka rekapitulácia činnosti SSKA v Bratislave ukazuje, že ciele spolkového snaženia potrebju nutne hojnú podporu mladej inteligencie, akademickej.

»Nezorané pole« slovenské, záujmy cirkve i národa volajú ťa mládež slovenská k práci za Boha a vlasť, od ktorej neodťahuj svojich rúk! Je to práca a borba za lepší, plnší život, práca za obrodu našej drahej vlasti, za udržania výsledkov národného oslobodenia v znamení ducha katolíckeho bratstva, práce a lásky.

J. N.

JITRO

jediný časopis katolíckého študentstva, vychází měsíčně a přináší mnoho zajímavých, poučných i zábavných článků z nejrůznějších oborů.

Část hlídková obsahuje zprávy o hnutí katolíckého študentstva, v nich najde každý,

co ho zajímá. Každý katolícký student a študentka odebírá jen tento svůj jediný měsíčník, který i cenou 12.— Kč ročně pro študenty konkuruje se všemi ostatními časopisy toho druhu u nás. Objednejte v administraci, Praha II., Spálená 15.

Příloha časopisu »JITRO« při 10. čísle.

● Uspořádalo presidium ÚKSČs

Vyšlo dne 1. června 1934. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolíckého študentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor MUC. Miloš Krejza. — Užívání nových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze pod č. 264.300-VII, Podací úřad Praha 25. ze dne 29. listopadu 1929.

Římská pout katolického studentstva r. 1934

Katolické studentstvo československé zahajuje přípravy ke **čtvrté** své pouti do Říma o velikonocích r. 1934. Nevzdává se ani v těžkých dnešních dobách svého úmyslu, pokud možno každoročně putovati do Říma. Příští pout spadá ještě do Milostivého léta a proto bude milostiplnou pro každého, kdo se jí zúčastní.

Katoličtí studenti dobře učinili, když si svým každoročním cílem zvolili Řím. Tam jest centrum církve Kristovy, tam jest zdroj všech milostí a duchovního života, tam jest nejvyšší autorita mravní, Ježíš hlas zaléhá do rozbouřeného světa, a když zcela neutišuje, tedy aspoň mírní hrůzy jeho. Kdyby nebylo pýchy, která brání dosud světu přiznati se, že je se svou moudrostí v koncích, již dávno by volání Náměstka Kristova bylo přineslo světu mír a pokoj. Však co není, bude. Snad svět musí ještě horší věci zažít, aby potom tím oddaněji přilnul ke Kristu a Jeho Církvi.

Tuto pravdu postřehlo bystré mládí a proto už napřed soustřeďuje se na palubě lodi Spásy u Kormidelníka, aby bylo v bezpečí, aby posíleno Jeho hlasem a osvíceno Jeho moudrostí mohlo první pracovati v zásadách mravnosti a pravé lásky na záchraně tonoucího Korábu světa!

Kolegové a kolegyně! Dali jsme si slib, že své římské pouti udržíme. Ten slib čestně dodržíme. Proto již nyní začneme s přípravami a agitací, abychom zajistili zdar své IV. pouti římské.

Střádejme, zřekněme se všech jiných věcí, agitujme zvláště mezi středoškoláky, abychom mohli už letos uskutečnit vrcholný ideál našich poutí, totiž **aby co poutník, to student.**

Na každé střední škole kéž se najde aspoň jeden nadšenec, který bude pro pout pracovati všemi silami, který získá aspoň několik poutníků. Zároveň již předem snažně prosíme vdpp. profesory náboženství, aby naší pouti ze srdce přáli a hojně účastníků nám získali. Víme, jak jest jejich slovo mocné. Bez jejich přízně naše pouti se budou těžko probíjeti. Proto snažně prosíme: Pomozte nám! Vždyť jsme Vaši a chceme býti vděčně navždy Vašimi.

Bližší informace budou uveřejňovány zase v „Jitru“ a v denním tisku. Prozatím jen sdělujeme s radostí, že náklad na čtvrtou pout bude velmi snížen a nebude přesahovati mnoho přes tisíc korun!

S radostí a nadšením a i obětmi jdeme vstříc čtvrté své římské pouti! Bůh nám dej své požehnání!

Poutní výbor Ústředí katolického studentstva čsl.

Ústředí katol. studentstva československého

vykoná ve dnech 25. března až 4. dubna 1934

IV. POUTNÍ ZÁJEZD DO ŘÍMA

*za přímé účasti řádu Salesiánského a účastní se svatořečení
jeho zakladatele bl. Don Bosca.*

Církevně schváleno nejd. arcibiskup. Ordinariátem v Praze dne 9. ledna 1934 č. 16.515-33.
V poutním odboru zastupují zemi Moravskoslezskou: Msgre prof. Ant. Bartoš a JUDr.
Th. Macháček. Podkarpatskou Rus: Msgre prof. Aug. Vološin a prof. kons. rada Dimitrij
Popovič. Slovensko pořádá samostatný zájezd.

PROGRAM

1. den, 25. března (Květná neděle). Odjezd z Prahy, Masarykovo nádraží 13.48 hod.,
Brno příjezd 17.42 hod., odj. 17.46 hod., Břeclava odj. 18.50 hod., Vídeň příjezd 20.30
hod., odjezd Südbhf. 22.00 hod.
2. den, 26. března (pondělí). Ráno v Tarvisiu snídaně, oběd cestou. Padova příjezd
12.31 hod., odjezd 17.52 hod., příjezd do Florencie 24.00 hod.
3. den, 27. března (úterý). Florencie odjezd 17.50 hod., příjezd Řím 23.15 hod.
4. den, 28. března (středa),
5. den, 29. března (Zel. čtvrtek),
6. den, 30. března (Velký pátek),
7. den, 31. března (Bílá sobota),
8. den, 1. dubna (Hod. Boží vel.)
9. den, 2. dubna (Pondělí velikon.). Příjezd Loreto 7.30 hod., odjezd Loreto 11.30
hod., příjezd do Benátek 23.13 hod.
10. den, 3. dubna (úterý). Benátky odjezd 18.50 hod.
11. den, 4. dubna (středa). Praha příjezd Wilsonovo nádraží k večeru.

Pobyt v Římě podle zvláštního programu, který
bude účastníkům rozdán při jízdě.

Řím odjezd 23.10 hod.

CENY pro studující, při společném ubytování: III. tř. z Prahy 1125 Kč, z Brna
1035 Kč, z Bratislavy 955 Kč. — Pro studující, při ubytování v hotelích: III. tř. z Pra-
hy 1218 Kč, z Brna 1143 Kč, z Bratislavy 1085 Kč. — II. tř. z Prahy 1488 Kč, z Brna
1383 Kč, z Bratislavy 1310 Kč. — Pro nestudující jen při ubytování v hotelích: III. tř.
z Prahy 1415 Kč, z Brna 1310 Kč, z Bratislavy 1280 Kč. — II. tř. z Prahy 1755 Kč,
z Brna 1593 Kč, z Bratislavy 1530 Kč.

V ceně, v níž je započten režijní příspěvek, jest zahrnuto: ubytování, stravování
s nápoji, zpropitné, vstupné a veškeré dopravní prostředky (dráha a autokary), jichž
bude použito. — Zájezd do Neapole a Pompejí jest aranžován na 28. března za příplatek
pro III. tř. 130 Kč, pro II. tř. 183 Kč. — Přihlášky přijímá a podrobné programy zasílá
Poutní odbor ÚKSČs. — Přihlaste se hned, nebo nejpozději do 10. března 1934. —

Pořadatelstvo ponti: Poutní odbor ÚKSČs Praha II., Spálená. 15

Foto arch. Vaněš

JITRO

Jitro

vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon číslo 44.910. Číslo účtu u Poštovní spořitelny 206.271. — Předplatné: pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar.

Kdo si ponechá dvě čísla, jest považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti.

Redaktor

Hlídkové

Z OBSAHU

7.

č í s l a

prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“.

Redakční uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

Uzávěrka pro č. 8. 15. března 1934.

zprávy zasílejte redakci do Prahy.

P. Meth. Klement: Studenti nemají zájmu o soc. otázky? — S. Z—íček: Květ Sorbonny. — E. Jitzovský: Goal. — M. Krejza: Horizontála a vertikála ve stud. životě. — V. Zima: Básníková cesta. — Strana ofensorů. — Básně. — Hlídky. — Dopisy. — Hádanky.

Zprávy dopisovatelům:

Š. I. G. — Opozdil jste se s tím. A pak se mi zdá, že toho jublování a planého řečnění je ažaž. K tomu není »Jitro«.

ST. T. — Próza dobrá. Verše se mi zdají jaksi násilně konstruované.

V. VLČEK. — H. Bremond sice říká, že báseň nemusí mít smysl, totiž nemusí v ní být nic racionálního, ale musí mít hudbu, zaklínací kouzlo atd.

Q. ORLICKÝ. — Těžkopádná a zatrachtílá meditace, nač dělat, co je černé, ještě černějším? A básnička? Počkejte! Něco Vám zarýmuji:

Dělat verše není dělat knedle,
než se rozeženeš, už jsi vedle!

A. H. — Podle šesti veršů těžko posoudit, nejsem kartárka, zamítám hlavně pro pesimistický námět.

OMEGA. — Sám víte dobře, která figura je otrěpaná, zkuste se tedy na něčem méně všedním.

J. D. B. — Ty asonance se mi nezdaří. Já na ně zkrátka nedržím.

HARVEY. — Nesmíte z těch profesorů dělat takové hrozné figury. Je to ovšem typicky kvartánské. Co si může dovolit kvartán, nemůže si dovolit redaktor »Jitra«.

J. IND. — Indické je to dost. Vaše nemoc se jmenuje pubertální světobol. Serum proti ní nebylo dosud vynalezeno.

J. T. M. — Tu Maličkou vesničku jsem tu už, prosím, měl. Já si dobře pamatuji. Myslíte to dobře, čacký terciáne, ale »Jitro« není Rajska zahrádka.

D. H. — Nic zvláštního. I obyčejný život má zajíma-

vost, ale musíme ji odhalit. Tyhle klukovinky jsou správně odpozorovány, ale nemá to vtip.

J. P. — Je vidět, že jste páchal pých v mystických zahrádkách Otokara Březiny.

—ÁMK Č. B. — Myšlenek vír — co to je? V duši se uhostil pokoj a klid — nač ta synonyma, nač říkat dvěma slovy, co se dá říci jedním? Nemá to hloubky.

V. T. — Moc jste se nepolepšil. Ani ta interpunkce Vám není nic platná.

H. D. — Vy jste mladá generace,
která myslí na legrace,
tahle dnešní situace
vyžaduje operace.

Všemu terciánstvu pěkné poručení.

Prof. Z. — Mám za to, že všechny retrospektivy deprimují. Proto se mi Váš jinak pěkný článek, bohužel, nehodí.

A. ROVENSKÝ. — Nepochybuje o naší dobré vůli! Nelíbí-li se Vám něco v »Jitru«, dobře, vylajte nám! Nelíbí-li se Vám, co dělá Šrámek na Slovensku, quid ad nos? Váš článek je politický, i když myslíte, že není. Váš dopis uveřejňuji, ač už jste mne jednou poučoval, že to dělati nemám. Ale za to já nemohu, že dopisy, které dostávám, jsou zajímavější než články, které jsou k nim přiloženy.

J. LESÁK. — Rýmovaná dogmatika či zveršovaná katechese není náboženská poesie. Já, nehodný žák Bremondův, nedám si vzíti přesvědčení, že poesie didaktická vůbec není poesie.

H. E/LENA. — Něco.

Část 7. čís. „Jitra“ jest věnována „Pax Romaně“. Všichni naši čtenáři jistě s radostí sáhnou po tomto novém přínosu ve svém časopisu. Doporučujte všude!

J I T R O

časopis středoškolských

studentů katolických

Ročník XV. Číslo 7

V Praze v březnu 1934

P. Method Klement O. S. B.:

Studenti nemají zájmu o sociální otázky?

Jdeme po ulici. Já a on. Já jsem já a on se jmenuje Míťa. Říkají mu tak doma a toto názevsko mu zůstane až do brobu. Hezký chlapec. Čapku na pravém oušku, nalevo hozenou světlou kadeř. Byli jsme na schůzi SSS. a jdeme domů. Máme jednu cestu. Takto je v sextě na »realgymplu«.

Tedy interview na ulici.

»Jak se máš, Míto?«

»... sím, dobře.«

»Kolik jsi měl staček na semestrálním?«

»... sím, jen dvě.«

»A z čeho?«

»Z matiky a fýzy.«

»To tě asi nebaví, vid'?«

»To ne... sím. Nemám na to buňky.«

»No víš, mohl bys natáhnout a měl bys vízo.«

»No jo, když já nejsem štrébr.«

»To zrovna nemusíš, ale na budoucnost myslit, abys toho nejlepšího dosáhl. Čím chceš být?«

»Na to ještě nemyslím.«

»V sextě, a ještě ti není jasno čím budeš?«

»Ne.«

»A co tě tak baví?«

»Jé, mě baví moc věcí.«

»No a co nejvíc?«

»To já vám to vypočítám. Tak hockey a krasobruslařina. To je něco moc fajn. U toho vydržím bez omrzení. A hned potom rohačky a lyže. Zítra jedeme do hor a navrátíme se až v pondělí ráno. To už bude zase škola. To nevíte, jaké je to krásné v horách. Mám cenu juniorů ve skoku z Jilemnice.«

»Ah — gratuluji.«

»A pak mne baví ještě radio. Sám si to všechno dělám. To mě moc baví, když na něco nového přijdu. Teď jsem se zspecialisoval na Londýn. Kanadskej tam mají prima. To se poslouchá.«

»A což literatura?«

»Ale jo, to tam mám Welsonky a Májovky; Verneovky, dostal jsem toho celou náruč k vánocům.«

»A divadlo?«

»No, to jdeme vždycky k Voskovcovi a Burianovi na premiéry. Jinak je všude nuda. Ale ti mají vtipy. A sedí to. Jako ten vosel, co kope do těch svých adorátorů. To bylo bájný.«

»O náboženství se nezajímáš?«

»My už ho nemáme.«

»A tak! No ale soukromě?«

»Ne.«

Nastala delší pauza.

»A což komunismus?«

»Já do politiky nedělám. A naši kluci v klase jsou skoro všichni rudokožci, ale z hecu. Tak co s tím.«

»To ovšem není politika.«

»A co je to tedy?«

»No tak vůbec celý ten problém sociálních otázek?«

»Ah tak. No, to já nepotřebuji. Co jíst mám, taťka mne vždycky oblékne. A na outratu taky mám. Kondice nepotřebuji. Tak co bych se o to staral.«

»Tak vidíš, musíme se rozejít. Šťastnou cestu do hor, buď zdrav.«

»S Bohem.«

Vzduchem se mihla čapka. Svižná úklona podle předpisu, stahování rukavice, podání ruky — a hoch mi zmizel se svým jarým zjevem a se zlatou kadeří v zástupu.

Přišel nedávno mezi nás. Typ pražského hocha ze zámožné rodiny. Ovšem jedináček. Chodí přesně do kostela. V pátek pění matky celá rodina zachovává půst. Hoch bývá o velikonocích u Stolu Páně.

Nezájem o hluboké otázky života, náboženství, sociální problémy, literatura, umění — to vše hyne v mladé duši pod nánosem sportu a povrchního názoru na život ve spojení s klidnou existencí mladého studenta, který má od rodičů všechno, snad i v nadbytku opatřeno. Sociální problém se mu redukuje na jakýsi pojem hladu u druhého, který se tiší tím, že si vydělává kondicemi, aby se mohl najísti. A často i mezi akademiky pojem otázky sociální je vykrystalisován v péči o získání místa v nějaké koleji, shledání stipendia, obědů a večerů v mense neb u Českého srdce a několik kondic — také institucemi »Studentská sociální péče«, »Studentská bytová kancelář« a »Kondiční odbor« vyčerpávají se ve studentském mozku do dna nějaké ty rezervy o sociálních otázkách.

To ovšem nemůže stačit. Světem dnes vulkanicky otřásá strašlivý sociální přerod. Encyklika papeže Lva XIII. — »Rerum novarum« a její reprisa »Quadragesimo anno« jsou jen plamennými blesky do temnot, osvětlujícími prázdné prostory. Studentstvo, jako naše mladičká dorůstající inteligence, musí se k těmto otázkám nějak postavit. Jsou to otázky ryzího náboženství prakticky uplatněného v moderním životě. Je zřejmo, že o těchto otázkách by se mělo jednati ex offio ve školách v hodinách náboženství. Ale o tom se nesmí nikomu ani snít. Kvintou vše končí a těch několik málo hodin nestačí ani na nejnutnější základy. — Jak lehce se stane, že takový hoch osmnáctiletý z SKM předčí ve svých náboženských a sociálních znalostech studenta s řádnou maturitou!

Naši hoši v SSS musí mít zájem o tyto otázky zvláště dnes, když jim k instrukci

může postačiti sama encyklika »Quadragesimo anno«, kterou vydal nově v Olomouci pan prof. dr. Vašek. Je to nový, jasný a srozumitelný překlad. Číslované rozdělení jednotlivých odstavců a uvedení každé části stručným obsahovým heslem. Naše sociální kroužky musí se chopit této příručky a přímo z encykliky čerpat svoje katolické — moderní uvědomění.

S. Z-íček:

Květ Sorbonny

Evropa se prosakovala krví a pachem mrtvol. Rudé západy se střídaly s čistým azurem a třeskem zbraní, generace revolucionářské s generacemi nevinných a nemravných.

Remeš byla tehdy krásná a hříšná. Slunko se právě tak teple a nejvýš otcovsky smálo jako teď a ženské jazyky prý byly tenkrát ještě ostřejší. Kavalíři oděvem zbachratělí pestřili se mezi luzou zbojnicky vysedlých kostí i měšťanstvem šťastným nad hromadami zlata a u plných pohárů. Renaisanční vzduch ovíval věže katedrál a zámků, ovíval tváře lupičů a panen, bouřil moře a mraky.

Vzduch byl nabit vášní a tajemstvím. Někdo se v něm svíjel pod ranami pokání, někdo v objetí žen a hříchů. Národy vlastencily zkrvácenými trůny, hledající pokoj duší a lásku a chléb . . .

A tehdy bylo v paláci pánů de la Salle živo a radostno. Byl 30. duben 1651. — — V kolébce křičelo růžové děcko a myslím, že ani nebylo zvědavě na své vznešené dědečky, jichž copánky poskakovaly do rytmu šelestů hedvábí a cinkotu kordů, a kteří se nad ním skláněli, mumlajíce o kráse, a mládí, a bohatství. Nevidělo ani ty naškrobené tváře služebníků, kteří byli teď méně naškrobení, protože byl den veselý a slavný, nevidělo zlato a obrejlené a vyschlé obličejy bývalých krasavců, ani hedvábná nebesa, jichž postranní pruhy se zdály ubíhat do nekonečna. A všechny ty naškrobence vystřídaly nevyhnutelné sudičky, když lesk zlata, svéc a pochodní uhasl a měsíc hladil proužkem paprsku kulatou tvář děcka.

Tak sudičky stojí u kolébky a jejich dary jsou velmi podivné a neuvěřitelné. To se otec podiví! — To se matka napláče! — Ďas vezmi všechny naděje, všechny domněnky a stesky, hrozby a prosby! Pak už čas letí a je pěkné, v 15 letech být kanovníkem. Řeknete, že to vyplývá z úcty k rodu? Mlčte, nedůvěřivci! Ale v zápětí vám musí berla blednout i s mitrou a zlacené střechy katedrál šednou a šednou . . . To osud s ním handrkuje a odkaz Sorbonny. University lásky — — — Jan tichne a ctižádost v něm zmírá. Chléb věčný sílí pokoru a dává mu viděti lásku Boží.

Kam jsi dal prsteny a hrdý hled? Kam poděla se tvá nepřístupnost? Tam stojíš a mluvíš s unavenými kluky a vrískavými děvčátky a ty, pane de la Salle, se jich neštítíš?

Podivná je vůle Boží a silná vůle lidská. Jan de la Salle stal se otcem. Otcem dětí bratrů v Kristu. Jejich autoritou z pokory a lásky. Autoritou pastýřskou — — —

Ale kdo vzdává se s ním světa? Kdo chce s ním sloužit dětem? Kdo chce milovat maličké? Tak založil sv. Jan řád Školských bratrů, měl více vrásek a možná, že i páteř se musela moc a moc přemáhat, aby se neohnula a nedovršila práci starostí. Proč se, blážínek, odvrátil od kariéry tluchubých politiků? Od kariéry důstojností Církve? Ach,

hlad doléhal přes to, že denně kadidlo smíru stoupalo do gotických kleneb chrámů a lid snad byl kajícíjší, ale nechci se hádat.

Byla doba hladu velkého a všeobecného a sv. Jan měl v hlavě olovo starostí a byl ssutinou proseb na stupních oltářních. Barevná světla vyzařovala z okenic na pokorou obnažený týl a na klečící kolena, která snad ani necítila tíhu těla a byla tak neživá jako stříbrné svícny a stupně oltáře. Jen duše žila. Duše prosila. Prosba byla hudbou, již snad Bůh ze své zlaté výšky nemohl odolat. A tak ožily ulice a vyhublé tváře pozemšťanů růžověly ruměnci nové naděje, hymnus práce roztočil zřídla radosti a varhánky zrytých čel se napínaly.

Dílo sv. Jana de la Salle bylo zachráněno. Vzrostlo ve kmen neobyčejný a zářnými květy nevinnosti a moudrosti, jehož koruna je svědkem dlouhých časů a šumí neustálou písní lásky. — — Ach, — slyšíte vděčný zpěv dětských hlásků, zvon dobrého díla rozhlaholený a velebný, jenž je pomníkem, který přežije věky?

Koloman K. Geraldini:

Tam v tichom šume...

*Tam v tichom šume zlatých hviezd
sa brali strážni anjeli —
a jeden z nich ma musel sviest
sem ku Zemi, sem ku Zemi.*

*Tak v ticni lesa na pery
ti šeptať svoju oddanosť
a nemať tieňa nevery —
len láskavosť, len láskavosť.*

*Ja objal som ju, sladkú Zem
jak dieťa svoju bábenku,
čo budí zlatej lásky sen
a spomienku a spomienku,*

*A potom ako šťastný muž
si teba pojať za ženu!
ach, túžim milú objať už —
tak blaženú, tak blaženú.*

*tú dlhú bielu nitku krás,
čo vodieva ma ku horám,
kde v opojivej vôni miaz
sa s vetrom brám, sa s vetrom brám.*

*Lež viem, že nemáš kl'účov liet.
Raz objímeš ma v záhrade,
kde lásky medzi nami niet —
je v rozklade, je v rozklade.*

S. K. Vlárský:

V noci

*Ó, hluchý brade,
obloho pustá,
proč večer klade
ruku na ústa?*

*Obloho, ptáku
v zrcadle řeky,
na křídlech mraků
prchají věky,*

*život jak třáseň
vibruje tiše —
ó, proč se báseň
bez hlasu píše?*

Rozšiřujte všude JITRO!

E. Jitzovský:

Goal...

Dlouhou, jasně osvětlenou chodbou jde mladý muž; modrý, před ním běžící koberec tlumí jeho rychlé kroky — teď dostihl konce chodby a vešel do dveří, označených kovovými písmenami — Blue Star Club — a číslem 119.

Vypínač cvakl a příjemné světlo se rozlilo po malém pokoji. Čepice dopadla na věšák a rozhoupala se, zimník a šátek se k ní připojily.

Mladý muž, spíše ještě hoch, pokročil k veliké skřini a začal z ní vybírat jakési divné součástky . . .

Petr Corti si zavázal silné, bílé tkaničky u bot a pohlédl na hodiny.

»Ještě více než čtvrt hodiny . . . — Oddělen jako paria a tomu se říká klubovní kamarádství. Dávno bych strhl tento pyšný dres a šel někam na periferii mezi prosté hochy, než dáti se zde odstrkovat a urážet; ach, nebýt dobrého tatínka — a ještě někoho . . .«

— Hlas zvonku přetrhl úvahy Petra Cortiho, vstal z křesla; dres skvěle slušel jeho vysoké postavě — světle modrý sweatr s červeným nápisem »Blue Star« přes prsa, bílé, krátké kalhoty a dlouhé, světlemodré punčochy. Corti opustil svoji převlékárnu a vstoupil do čísla 98, byla to veliká místnost, opatřená klubovkami kolem elipsovitého stolu.

Osm hráčů stejně oděných jako Petr sedělo za stolem, většina z nich kouřila — Oskar Nager měl před sebou dokonce karafu s whisky.

Kanadský trenér Dr. Creux byl jediný, který přivítal vstoupivšího s úsměvem a pokročil mu vstříc.

»Corti, dnes nás čeká tuhá práce. Team Curychu je vlastně švýcarské národní mužstvo a jsem toho mínění, že jen s vypětím všech sil můžeme dnes zvítězit a vyhrát definitivně Bristol Cup. Vy, s vašimi hochy, Henkerem a Deradem, budete proto častěji posíláni na scénu.«

»Toho nebude potřeba. Já s Marbachem a Flokelem v útoku plně svoji práci zastaneme.«

»O tom nikdo nepochybuje, ale nevystačíte s dechem. Švýcaři jsou tvrdí hoši, oba útoky plně rovnocenné a sportsmeni, jimž nikotin, ženy a alkohol . . .«

Oskar Nager prudce vyskočil: »Pane Creux, co si to dovoluujete!«

»Mlčte! Mluvím jako placený trenér sportovního teamu a jako takový mám plné právo posuzovat jednání a způsob životosprávy svých svěřenců. Já plním své poslání poctivě. President Morau-Riedi mi dal nyní plnou moc a já vám za to ručím, že to zde bude brzy vypadati jinak. Nebýti Cortiho v druhém útoku, tak by pyšný Blue Star Club občas nepříjemně překvapil a to jen pro nesmyslně lehkovážný život hráčů. Lední hockey není bridge! A podle slov presidenta Morau-Riediho nebude ani v tomto klubu více legitimací výše bankovního konta, ale skutečné umění a zdatnost hráče.«

Nager změnil zlostným pohledem Dra Creux a vyšel doprovázen ostatními, jen Henker a Derad zůstali — pak váhavě přistoupili ke Cortimu a podávali mu ruce.

»Corti, odpusť, že ani my jsme se k tobě nechovali kamarádsky, ač jsi v druhém útoku mezi námi pojítkem — ale to vše bylo jen vlivem Nagera, který tě z nám neznámých důvodů hluboce nenávidí a všechny proti tobě štve. Konečně jsme našli odvahu vymknouti se z jeho vlivu . . . odpustíš nám?«

»Rád.« — Petr stiskl obě napřažené pravice svých spoluhráčů. O první útok nestál, ale mrzelo ho, že Henker a Derad byli proti němu, měl ty dva hochy velmi rád. Ovšem, nyní znal příčinu — ale proč ho Nager tak nenávidí, což snad . . . ale ne, to není možné . . .

Zvonek vyvolal hráče z klubovny.

Blue Star Club patřil horním deseti tisícům, byl to exkvizitní klub, jehož členství bylo vyhrazeno jen třídě peněžní a diplomatické. Petr Corti byl nepatrný úředník, dva roky po maturitě, a jeho otec byl nepatrným správcem domů v tomto Blue Star Clubu, který vlastnil veliký komplex budov a hřišť všech druhů. To by nebyl postačující důvod, aby byl připuštěn do klubu, který mnohdy odmítal milionáře, ale předseda Blue Star — president elektrického koncernu Morau-Riedi, který začínal kdysi s prázdnýma rukama a byl přítelem z mládí Cortiho otce, splnil tomuto jeho pošetile hrdé přání a přijal Petra do klubu.

Petr byl v klubu velmi oblíben, hlavně mezi hráči golfu a lehkými atlety. Rád každému vysvětloval údery při golfu a jeho skromná a tichá povaha mu zjedнала nejlepší kamarády mezi sprintery, s kterými sváděl vesměs vítězné boje.

Ale největší talent dřímal v Petrových bruslích a jeho hockeyové holi, zde však našel krutého nepřítele v centrforwardu prvního útoku Nagerovi. Ten dokonale ovládal všechny spoluhráče. Byl to typický dandy, jehož jedinou starostí bylo utrácet otcovo jmění v barech, hernách a dělati lva v salonech. Za těchto okolností bylo velmi podivné, že Nager hrál skvěle lední hockey. Donedávna neměl soupeře, ale vycítil ho v Cortim, kterého přímo terorisoval. Druhému útoku ustoupil jen tenkrát, když již opravdu nemohl, ale Corti nesměl stříletí goaly, to musel přenechat spoluhráčům.

Nager by byl rád Cortiho vyštval a Petr by šel rád, nebýti otce, presidenta Morau-Riediho a . . .

Blue Star Club začal v hockeyi býti teamem dosti nespolehlivým, noční život hráčům přece jen nesvědčil a předsednictvo klubu angažovalo kanadského trenéra Dra Creux. Moc Nagerova se začala třístit. Nager zuřil, vycítil v Petrovi soupeře i na jiném poli. President Morau-Riedi měl mladou a velmi milou dceru Irénu. V létě se začala učit hráti golf a otec jí dal za instruktora Petra Cortiho.

Petr byl ideální hoch, znal jen svoji práci v bance a hřiště. Mnohá z členek klubu se na něho zálibně podívala a byla ochotnou k flirtu, ale smutné, hnědé oči Petrovy nechápaly.

Irénu cvičil rád v golfu a mnohdy se přistihl, že nedovede odtrhnout oči od jejích nádherných zlatých vlasů. Nechápal plně co se s ním děje, nechtěl připustiti, že se do své žáčky zamiloval, až jednoho dne . . .

Iréna se prudce rozmáchla, aby udeřila paličkou hole malý míček, rána šla však vedle a setrvačností pohybu se dívka tak zapotácěla, že by byla upadla, nebýti Petra, který ji zachytil. — Jen chvíli ji držel v náruči, jen chvíli zastřely mu rozhozené kadeře tvář . . . ale Petr pochopil! Od té doby se Irény stranil, tím větší však byla jeho touha ji opět spatřiti; byl však v její přítomnosti vždy zamlklý. Pak odjela Iréna na jih a Petr byl velmi překvapen pohlednicí z Beaulieu sur Mer — pozdrav a pochlubení se úspěchy v golfových turnajích.

Petr Irénu dlouho neviděl, ale v říjnu přicházela občas na trénink hockeyistů do Zimního paláce. Vždy byl Nager u ní, což Petra velmi trápilo. Kdyby to byl někdo jiný,

ale právě Nager, jenž je vším, jen ne gentlemanem — o Iréna tak jemná a skvělá dívka, ty její azurově modré oči . . .

Iréna byla hlavní příčinou, proč Petr Corti setrval v Blue Star Clubu a snášel ponížení, kterých se mu dostávalo od kapitána Nagera.

Hlediště v Zimním paláci mělo dva tisíce sedadel a tři tisíce míst k stání, byl to vlastně elipsovitý amfiteatr, jehož jevištěm bylo krásně upravené hockeyové hřiště s vysokými mantinely. Pod obrovskou klenbou železné konstrukce visí veliké normální hodiny a pak stopky, jdoucí jen 15 minut. Přesně v 8 hodin se rozezvučel elektrický zvonek a rozzálo rubínově červené světlo.

Švýcaři vjeli na neporušenou plochu ledu a rozběhli se, zanechávající po sobě jemné rýhy se slabým sněhovým popraškem; ve svých červených dresech s bílým křížem na prsou se dobře vyjímalí a obecenstvo je uvítalo nadšeným potleskem, který se daleko zvýšil při nástupu hráčů Blue Star.

Několikeré proběhnutí hráčů s pukem, pár zkušebních střel na branky a již soudce svolával kapitány mužstev.

Nager a obránce Švýcarů Sewar si vyměnili se soudcem stisk ruky a losovali. Mužstva zůstala na svých místech, druhé útoky opustily hřiště a usedly za mantinely.

Ve středu hřiště soudce zapískl, vhodil puk mezi připravené hole hráčů — pod stopkami se rozsvítilo zelené světlo; hra začala.

Útok Švýcarů projel, rána pravého křídla však šla vedle. Blue Star oplácí, přechází rychle v útok . . . Nager vede puk, skvělým trikem uniká dvěma soupeřům — střílí, ale brankář Švýcarů chytá. Útok BSC. se vrací, zůstává však před čarou vlastní třetinky, aby podle nových pravidel nebyl offside. Útok červených v sestavě Carill-Hilmer-Poule vyráží . . . krásnou kombinací oklamal útok i obranu BSC. a Hilmer střílí první branku. 1:0 pro Švýcary!

Obecenstvo je spokojeno a tleská — doufá, že útok Blue Star se nyní vzchopí a vyrovná. A nemýlilo se. Nager hraje skvěle, projíždí mezi soupeři, uvolňuje spoluhráče, ale k volné ráně na branku se nemůže dostat — obrana Švýcarů je nejen robustní, ale i velmi technická a maří každé nebezpečí hned v zárodku. Hraje se již 7 minut . . . BSC. je stále v útok, ale úspěch se nedostavuje — naopak, jsou to Švýcaři, jimž velmi šťastný výpad Carillův dopomáhá k druhé brance. 2:0 pro červené. Modrobílí se překonávají, Nager je všude, ale branka Švýcarů je jako začarovaná, žádná střela nekončí v síti. V 8 minutě podnikají rudí nový nápor a obránce BSC. Scheidemann zachraňuje nebezpečnou situaci foulem a je na minutu vyloučen.

Nastupuje druhý útok: Henker-Corti-Derad. Petr chápal, že nahodilý další neúspěch by byl přičten jemu a proto poslal Henkera do obrany, aby vyplnil mezeru. Sám jde provádět bully — vhazování puku na místě, kde pro chybu byla hra přerušena. Soudce píská, puk dopadá na led, hole o sebe narážejí . . . Petr vítězí, stáčí se s pukem na místo a pak jako blesk vyráží k brance Švýcarů, následován celým nepřátelským útokem, kterému unikl. Petr s pukem u hole po ledě přímo letí . . . v plné rychlosti kličkami klame obranu Švýcarů a ze dvou metrů střílí puk pod hořejší břevno branky . . .

Jásavé góóól odráží se obrovskou hallou. Corti se vrací skromně se sklopenou hlavou, ale před lóží presidenta Morau-Riediho ji poněkud zvedá. — Starý, šedovlasý pán mu kyne přátelsky rukou — Petra to těší, ale hluboké pohnutí se ho zmocňuje pro jiný důkaz přízně . . . oči září, rty se usmívají a drobné ruce nadšeně tleskají . . .

»Iréna!« — — —

Soudcova píšťalka však přetrhla veškerý pokus Petrův o snění. Hra se stala nyní velmi ostrou. Švýcaři podnikají mohutné útoky a nejsou v prostředcích nijak vybíraví. Soudce častěji přerušuje hru pro fouly nebo offside. Ve 12. minutě Corti opět nádherně uniká — obecenstvo jižž vidí goal, ale kapitán Švýcarů v poslední chvíli nesportsmanský háže Petrovi hůl pod nohy. Byl to ošklivý foul. Petr padl a vletěl prudce do mantinelu za brankou a zůstal ležeti. — Hráči se k němu sjíždějí. Dr. Creux skáče přes dřevěnou ohradu do hřiště. . . v obecenstvu je rozruch — Petra odnášejí na nosítkách; z pod vlasů mu po tváři stéká pramének krve. (Pokračování.)

Miloš Krejza:

Marginale dnů

*Kde osudu dnů běh
v mých sklenul se krocích
tam žhavých písmen dech
a sténavá rána v bocích*

*Děšť jarní mi napršel
za nočních rejů do očí
a zvadlých sítin dnes přehršel
mně tká se vždy v růženec z klokočí*

*Jen tišiny a ozvěn blas
v mých voláních byl žitím
a vítr zasel do žní hluchý klas
a oči plné suchým kvítím*

Marie Hartlová:

Jarní vítr

Ještě včera byla zima. Z mlhy a neurčita se otevřely obzory do daleka a byl najednou den, tak prostý, jako tisíce jiných a přece nepodobný žádnému z nich. Jasně ráno. Při prvním kroku z domu nás pozdravil vítr. Udýchaný, veselý a uličnický. Políbil, polaskal a letěl dál.

Vítr — šumění andělských křídel, jež se od věků doneslo až k nám. Je v něm slaný dech moře. Vidím dalekou, nedozírnou plochu vod, vlny se čerí, bílá pěna je na nich, jak věnečky sedmikrás na temných dětských kučerách. Tříští se o skály — i je vítr laská.

Nese pozdrav dalekých hájů, kde pod věkovitými stromy snad ještě je částečka popelu z obětí modlám, kde při západu hoří stromy jak pochodně a své těžké vůně svěrují větru a oblakům. Letí od bílých hor, na nichž odpočívají mraky a je v něm ledový dech věčného sněhu. Ale to všechno není to, čím dnes vítr zpívá, jásá, proč plápolá vítězně šatem. Prapor nad Mánesem píše do vzduchu hieroglyfy, letící klobouk radostnými

oblouky volnosti poznamenává ulici — a to všechno proto, že ještě včera byla zima, ale dnes, dnes už dýchá jaro. Vítr se opírá celou silou a člověk cítí víc než kdy jindy, že je živ.

Ulice je veselá, papíry lítají nad hlavy. Co to neseš, větře? Útržky novin? Kousky lidského srdce na drobounkých papírcích? Lhostejná slova? — A kdoví — třeba, kdyby někdo mohl schytat všechny letící papíry — snad by na nich našel napsáno velké tajemství radosti nebo bolesti. Snad, kdyby dovedl zachytit všechny zvuky, jež vítr probouzí v lucernách na mostech i na nábřežích, v úzkých uličkách i na hlavních třídách, v třeskotu rozbitých oken i lomozu dveří, mezi starými stromy na Petříně i na Santošce — snad bychom věděli víc o životě, snad bychom v těch zvucích slyšeli dávno zapomenutá slova zapomenutých lidských generací, snad —. To všechno jsou »snad«, ale jedno je jisté: louky, hory a lesy poslaly Praze po větru první zvěst o velké věci — bude jaro, už brzy, brzy, připravte se; ruce, oči i srdce připravte pro jeho dary!

Vítr dýchá jarem, je silný a mocný a krásný. Chce se mi s blouznivým úsměvem letět mu vstříc, rozpráhnout náruč, uchvátit krásu a radost a nést ji všem, kdo mají smutné oči i srdce, protože se zapomněli radovat z krásy života.

Stanislav Tvarůžek:

Lia

Lio. Jdu do světa. Sám. Jen stín tvých očí mi šlehá do čela. Vidím je. Nad hroznem jeřabin uzralých polibky. Dvě noci tropické. Lesklé a trpělivé jako dřevo kříže, který líbají každodenně zbožné kajícnice. Tak mučednické a nekonečné jako credo člověka. Cítím je. Povádal bych o nich tisíc a jednu pohádku. Ale nesmím, Lio. Dnes již se nepíše o očích a polibcích. Nevím proč. Snad, že je láska každodenní tragedie. Snad, že je všednější než život a smrt.

Lio. Vezmu si s tebou do světa tvé oči a rty. V uzlíčku je uložím k mamčinu růženci. Město je dobré a zlé. Dá mnoho, ale zradí. Proto si vezmu s sebou kus tebe. Budeš se mnou.

Nebojím se již města. Říkalas: život je všední. Ale je prologem k radosti. Proto se usmívej. — Byl jsem zlý. Pak jsi přišla ty. A změnilo se mnoho. Myslím dnes, že jsi mi půjčila drobeček své duše. Malinký lístek leknínu. Jednou snad odejdeš. Vím to. Bude to jistě večer. Protože jsme večer čekávali spolu radost. A přišla. Dříve jsem ji marně hledal. Až tys mi ukázala květovanou pěšinku ke světlu.

Lio. Vzpomeň si na Matku Boží v P. Zástupy lační po Kristu. Čekáme také. Nevím proč jsme tak blízko sebe. V kostele. Ruce se nám potkaly. Modlí se. Tvá a má. Sevřené. Povíme to na sebe Matičce Boží. Kristus jde okolo. Slunce na východě. Máme se rádi. Cítíme to zde. V kostele. Ne, není to kacířské. Bože, snad není. Vždyť tvé oči jsou dnes umyté. Mám tě rád a ty mě. Ale oba máme rádi Krista. Běříme ho. Ruce naše jsou zapnuté. Lio.

Lio. Jdu do světa. Sám. Se mnou tvé oči, rty a mamčin křížek na čele. Až budeš chtít odejít, vrátím ti tvé oči a rty. Musím. Jenom ti pošeptám: byla jsi jiná než ostatní.

Lio!

M Á T E J I Ž K N I H Y E D I C E J I T R A ?

Horizontála a vertikála ve studentském životě

(Předneseno v čl. rozhlase dne 1. února 1954.)

Budu-li mluvíti o studentech, budu hovořiti o kamarádech — o těch, kteří již znají, co jest immatrikulace, rigorosum či státní zkouška, ale budu mluvíti i o nových rysech na dlaních a na čelech těch studentů, kteří dnes začínají čísti Ovidia, Cicerona, Vergilia, Tacita a ódy Horatiovy.

Dívati se na tvář dnešního studenta, znamená říci mu: Kamaráde, znáš ty tisíce svých kamarádů? — znamená dívati se studentovi do očí a čísti v nich odpověď: My všichni jsme kamarády — poněvadž stejně chceme. Naše vůle je táž: Chceme a budeme. Všichni chceme táhnouti nové brázdy — hlubší a přímější a rodivější a chceme plné klasy a ne hluché plevy. Chceme mluvíti a ne býti učení naučeným slovům. Z včerejšků máme jen slabé ruce, oči však dnes máme plné jiter zitrků a v rukou zrní dobrého rozsevače.

To řekne každý dobrý student, jenž pochopil, že pojem moderního studenta znamená již něco více, než biflovati a odříkávati se zavřenýma očima drkotavé lekce. Dnes student, chtějící uchvátiti do rukou budoucnost, aby tvořil a spolupracoval, jest si plně vědom svého poslání mezi svými kamarády, ve společnosti, v národě a ve státu.

Historie poučuje dnešního studenta a mluví k němu slovy, jež tvořili ve svých skutcích ti historičtí studenti se svými vůdci ve vlasti jak v životě kulturním, tak i hospodářsky-právním.

Studentstvo bývalo v dějinách národů vždy složkou hybnou. Temperament nezatíženého mládí, radikalism a enthousiasm omlouvající, korigující, podněcující a tvořící — to všechno byly povždy stálé složky nebo příčiny hnutí studentských. Idea dávala mocnou a pevnou basí, již studenti dovedli hájiti i mušketou, mečem i barikádou. A byly to ideje různé, ale vždy mládí nejpřiléhavější a nejvlastnější. Nejčastěji v historii je to myšlenka národní, žhavý patriotism, který rozněcuje přímé myšlení a jednání, a myšlenka náboženská, jež dává celému hnutí hloubky.

Jako spirála stoupá hnutí a akce studentská v dějinách. Jednou rychleji, jednou pomaleji. Tak i v národě našem.

Světová válka svými mocnými údery roztržila tuto myšlenkovou i dějovou evoluci studentskou. Světová válka byla tou strašnou revolucí, jež nejen nepodepřela či nevybičovala studentstvo v revoluci vlastní, ale potřela hnutí studentské mírou nezměřitelnou.

A tak jsme se dostali k době poválečné, kdy studentstvo zde stálo bez opory tradice a bez směrnic budoucnosti.

Byla zde vytvořena hrozná, až strašlivě hrozná plocha či horizontála, jež nikde neměla pulsujících uzlů, jež byla dána vyjevenými zraky, vzpomínkami válečnými, rozbitou generací, osířelostí duševní a třesoucími se, bezradnými dlaněmi k čekání budoucnosti. A tato horizontála splývala s šedí všednosti, prostřednosti a dotýkala se těsně, až nebezpečně těsně, nízkosti, netečnosti, demoralisace, nezákonnosti inteligence.

Nebylo zde vyššího elánu, jenž by promačkával tu plochu, jenž by zvedal na některém místě tu těžkou horizontálu, jenž by ji dovedl roztrhnouti a růsti.

Myšlenky, nové světové názory, nové dění hospodářské, státní, to vše neodbytně a mnohdy dosti mocně tlouklo tuto plošnost tak hroznou. Ale kůra studentské pasivity byla tak ztvrdlá, že odolávala, stále odolávala — až do dob nedávných. A nevybuchl to skrytý poklad granátů studentských, nevyšlehl to skrytý plamen, neboť i poslední plamínky byly udupány. A přece jen zbyla kdesi v popelu malá jiskérka, jež čekala až někdo přiklekne, přinese potravu a svým dechem rozžehne a vynese výše.

Horizontála všednosti, prostřednosti byla již časem ztužena. Zdeptáno bylo stavovské uvědomení, zapomenuta stavovská čest a degradována prestiž. Slovo »student« pozbylo své ražby a zvuku. Byli jen lidé a někteří z nich studovali. Zatím se vytvořilo pod přiléhající horizontálou mnoho kategorií — sociálních, myšlenkových, odborových. Studentstvo vysokoškolské se zorganizovalo v různých kroužcích, spolcích, vytvořených na nových základech, bez base tradice. Vysokoškoláci se zorganizovali i politicky.

To byla jen příprava.

Umění a věda zatím všeobecně vytvořily nové hodnoty. Nimbus a glorioly, tak mnohé po světové válce, ukázaly se mnohdy a mnohdy jen pozlátkem, plástíkem, náhodou, staly se mnohde krachem demoralisující důvěru a víru v historii dávnou i nedávnou. Nové umění a nová věda se postavily

blízce k životu a člověku a jeho potřebám, sáhly nebojácně k pravdě. A mnoho chimerných teorií ukázalo se falší, a této nepravdy a nepoctivosti vědecké i sociální bylo tolik, že trosky z ní promáčkly kůru, jež se vytvořila jako těžká, nic neříkající plocha v hnutí a životě studentském. Studentstvo ve své podstatě je hnutím, jak jsem již řekl, tvořivým. A byly-li zde trosky, počalo studentstvo tvořiti.

Horizontála byla prorvána, ohýnek byl připraven, studentstvo čekalo.

Hra byla dohrána a nová generace studentská se vysmála těm, kteří až dosud stále volali — Plaudite, cives! — Tleskejte, spoluobčané!

Ale vytvořily se zas poměry takové, že studentstvo s obavou se začlo dívat do budoucnosti své vlastní existence. Kritická a nejasná platforma hospodářská a existenční znovu na dálku odstrkuje studentstvo, jež svoje síly nemá k čemu upřít, protože vše se stále chvěje ve znamení nevíry v hospodářskou a existenční stabilitu. Otázka politiky, širší otázky národohospodářské nepřibližují se studentstvu vysokoškolskému zájmově řešením, tím méně středoškolskému, v té intenzitě, jež by mohla dáti celému jednání otevřené slovo a sytou barvitost. Proražená horizontála hrozila znovu pevným stmelěním a dušením. Myšlenková nevýraznost a plocha zdály se býti konstatními a zne-možňujícími extensi a zásah do veřejného zdiskreditovaného života.

Když tedy zklamal život veřejný, obrátilo studentstvo zřetel k sobě samému, hledajíc síly, jež by vrostly železnými pruty do celého studentského tělesa.

A tehdy se našla cesta, tehdy byla definitivně proražena ta neúprosná plocha, tvrdá horizontála, — tehdy studentstvo našlo sebe. A není to dávno, není to dlouho, co horizontála byla prolomena a zdvižena a přiblížena k vertikále.

Byla to obrana vlastních zájmů — osobních i společensky národních, jež přiblížily studentstvo k této vertikále bezpečnosti rozhodování a síle jednání.

Dva myšlenkové proudy vzbouřily hladinu studentskou. — Otázka: národní a náboženská.

Z fanatismu a upřílišněnosti vrátil se zájem společenský k menší jednotce lidstva — k národu. Z přemnoha léků od mnoha tu i cizokrajných felčarů podávaných, bylo sáhnuto zas k léku, jenž se zdál býti přežitým a neúčinkujícím na rány moderní doby — k náboženství.

Není ničím divným dnes pro studentstvo, kterékoliv kategorie odborové, sociální, politické, když student pročítá evangelium, učí se z životů svatých, když se vrací k pojmu Kollárova, Jungmannova, Riegrova, Palackého národa. Směrnice národní myšlenky, náboženstvím korigované, jsou dnes nejžhavější a nejmocnější vzpruhou hnutí studentstva. A poněvadž k vykonání dobrých věcí všechny spojují vždy jen zásady dobré — jde dnes ruku v ruce student socialista, katolík, nacionalista — zkrátka jdou všichni společně jako kamarádi. Touha pomoci spojuje všechny, všem dává sílu, jež dnes rychlým tempem zvedá tu nešťastnou horizontálu ve vertikálu.

Falešná historie byla ve svých zásadních prvcích opravena, vytvořením se životní nejistoty na fóru mezinárodním byla přiblížena otázka národní, papežskými encyklikami ospravedlněna církev vždy napadaná, nemohoucnost lidská sama zbavila náboženství toho odia nemodernosti — a studentstvo se chopilo pravého klíče k otevření brány lepším zítřkům. Studentstvo vysokoškolské a dnes i středoškolské se považuje za jedině oprávněné vykonavatele spravedlnosti duševní, mravní, sociální mezi nejširšími vrstvami.

A co je v tom divného, nebo malého, že student, který ještě nezná života, sní o sobě, že to bude on se svými kamarády, jenž podá jediný ozdravný lék dnešnímu světu? Tyto sny, třebaš hrdé a domýšlivé, jsou krásné svou maximálností chtění a vůle. Ano, jsou mocné svou otevřeností a jsou nadějné svým nadšením, jsou krásné svou čistotou charakterovou, jsou veliké svou závislostí na ideálech vyšších — Božích a společného lepšího lidství.

Jsou slibné tyto sny vyrovnáváním propastných roklí ideových, sociálních, politických; jsou slibné svou chutí k práci, jež jedině vede k štěstí hmotnému i k mravnosti lidu.

Řekl jsem — studentstvo našlo sebe. Ano, přišlo na stopy těm velikým činům a ideám, jež dávaly sílu a význam studentstvu v historii. Vždyť dnešek nám to již markantně ukazuje. Ta idea, jež bude nejlépe a nejvíce podepřena hnutím nové mladé inteligentní generace, — ta zvítězí; ten tábor povede, jenž bude míti tyto mladé vůdce a pracovníky, kteří půjdou nikoliv za hesly, ale za samotnými ideami. Ten národ poroste, jenž bude míti nábožensky, národně a sociálně vychované studentstvo — příští vůdce, kteří budou vědět kam vedou.

Z horizontály všednosti, nízkosti, šedých dnešků, musí studentstvo spěti dále a výše k té ideové vertikále, již si vytvořilo ve svých srdcích ve společném upřímném kamarádství.

Dobrá vůle spojuje všechny studenty a dá Bůh, že z těchto dnešních studentů vyrostou noví vůdcové šťastnému národu v dobrém státu.

Sešli se...

Byli dva. On, vysoký, do bronzova opálený, širokých plecí a úzkých boků, s bílými zuby a antracitovými očima. Ona, něžná, růžová, však s divošskou radostí nespoutaného mládí v úsměvu, se zrádnými otazníky v šedých očích. Sešli se opět po dvou letech, po dvou zimách. Chtěli si tolik, tolik povědět, bolestného i krásného, a — oba mlčí. Vždyť se sešli!

Vyšli na výsek šedé silnice, ozářený modravým svitem měsíčné noci. Oba se vraceli v stejná místa, v stejný čas minulosti, hovoří stejnou mluvou vzpomínek a přece — oba mlčí... Rozešli se tenkrát s úsměvem na rtech, s úsměvem v očích a v srdcích? — na tom pramálo záleželo, vždyť chtěli poznati ve své naivnosti mládí, jsou-li si »souzeni«, jsou-li si »určeni«.

Dnes se opět sešli. On zmužněl a ona je ještě pružnější a něžnější. Dávno již pochopila, co jí chybí, co je jí dražší nežli celý svět. Paže, o které by se těsně opřela, hrud', na kterou by přitiskla spánek a naslouchala tajemnému a teplému tlukotu srdce, hlas, který by zněl ohebně a vážně jako laskání čeřících se a šlehajících vln. Takový býval hlas jediného člověka, jehož ozvěna jí dosud nedozněla, třebaže hlas už dávno umlkl, jako když doznívá rozezvučená struna. Proč se jen rozcházel? Nesejdou-li se již? Snad tytéž myšlenky měl on, snad trochu odlišné, ale jistě se nyní jejich vzpomínky neliší ani nejmenším záchvěvem obou čistých duší. Co by dnes ještě vyprávěli? Vědí, že se sešli a co by ještě chtěli?

Vešli do stínu vysokých dubů. Jejich postavy ve tmě splývají v jednu, úží se, vzdalují... Zdá se ti jen, jako by dvě bílé paže se tyčily k vysokému, čistému nebi s chvějící se prosbou, by jejich cesty, dvě cesty bílé byly ušetřeny zrádných křižovatek, nebezpečných rozcestí...

Bílé vločky posledních hodin zimy poletují chladným vzduchem, zakrývají stopy zašlých kroků a mění vše kolem v pohádku bílou, kterou sní i dva stíny — tam v dálce, jež se dnes sešly... Jejich kroky již dávno dozněly v prochladlém vzduchu...

Karel Bělohradský:

Předjaří

*Taje sních,
unylý spáček.
Z dále se vrací
stříbrný
pták.*

*Nejkrásnější
tvé kouzlo
čtyřjediný čaroději,
z klobouku
ti uklouzlo
zas.*

*Čarovným prutem
rozkývej
ještě spící
kyvadlo
na věčném orloji
práce.*

*My všichni,
ty i já,
půjdeme za noci
rozlomit lásku
živý
chléb náš.*

Básníkova cesta

Viděl jsem již několik obrazů, znázorňujících prchající rodinu nazaretskou, a vždy mně při tom napadlo mnoho přirovnání. A vždy tu bylo jedno a totéž *tertium comparationis*: úzkost, bázeň a bolest... Bílá cesta jest pokryta ostrými kameny, obloha temná a přísná, listy stromů rozehvěné soucitem — a po této cestě jde znavený Josef, vedoucí malého osla, na němž sedí Panna s Dítětem v náručí. Všechno jest schoulené do svého smutku, zmítá se v úzkostech, nejistotách, je to útěk, ale je to pout. Neboť i útěk jest poutí a zvláště *tento* útěk, protože se v něm nejvíce spoléhá na milosrdenství Boží. Život rodiny nazaretské jest velikou poutí. Dítě, které se rodí pro Kříž, koná cestu do Betlema v lůně Matky a na této cestě se také narodí. Jde o pout, která byla sladká, protože trnitá a bolestná...

Poutník jest člověk odříkání. Jest mnoho hrůzy a mnoho bolesti v pohledu na tohoto člověka, zchváceného cestou a vysíleného žízni. Zdá se, jako by tento člověk, vábený cílem, našim očím neviditelným, byl odsouzencem *vyšší* moci a *vyšší* touhy. Oči poutníka žízníciho nedbají na bolest, na vyprahlost, na tmu a dešť, jsou připjaty k velkému cíli, který stojí za to, aby se pro něj trpělo a žíznilo. Žízeň jest slovo veliké síly, jest to impuls žhavé touhy, která jest spojena s utrpením. Od doby blahoslavené tragedie kalvarské, kdy slovo »Ž í z n í m« roztrhlo prostor nesmírný a bylo tak posvěceno, stala se žízeň symbolem lačnější lásky, která jest sladká a radostná, i když strašlivě trýzní tělo a vyčerpává duši. Žíznící poutník se obcerstvuje nadějí, že dojde cíle, a tato naděje jest jeho blahoslavenstvím...

Také *b á s n í k* jest poutník a také on žízni. Pro tuto žízeň sladko jest žítí a těžko umíratí. Věta Otokara Březiny: »Naše ž í z e ň p o K r á s e nedává nám odpočinouti« jest jasným odůvodněním každé cesty básnické a osvobozením od různých planých teorií, jež chtějí vysvětliti popud i účel cesty básníkovy. Tato věta jest sice zpovědí osobní, ale může býti napsána jako motto v čelo každého nesmrtelného díla básnického...

Básník jest poutník, jehož cesta jest velmi dlouhá, protože jejím cílem jest krása. A ani tu nelze říci, že by *j e d i n é m u* básníku bylo dopřáno dosáhnouti krásy absolutní. Není to možno v okovech těla a času a pozemské nejistoty; nutno zakresliti vedle sebe a do sebe nesourodé paraboly úporně dobyvatelských cest všech básníků všech dob, abychom tak mohli zkombinovati jednu přímou cestu ke Krásě nezachytitelné a dosud plně nevyslovené. Cesta básníkova jest souboj, souboj s všedností života, s horkem dne a chladem noci, s kletbou prostředí a doby, což vše jest těžkým závažím andělských perutí. Ale kolikrát nutno zápasiti též s radostmi života, s láskou ženy, s úsměvem dítěte, s povinnostmi stavu, které tě chtějí pro sebe a jimž musíš ve chvílích omilostněných stále unikati. Cesta básníkova jest souboj s životem pro Krásu, s časem pro věčnost. »Studium krásna jest souboj, v němž umělec křičí hrůzou, dokud nepodlehne,« píše Charles Baudelaire, jeden z básníků prokletých a při tom vrcholně omilostněných. Jde tedy zřejmě o souboj s Krásou pro Krásu, protože Krása se nechce dát lacino dobýt a získat, chce být vykoupena krví a strádáním. Nevěřím proto v umělce dokonale šťastné a spokojené. Buď je to buržoa, jemuž život dobře chutná, a pak to není umělec anebo je to genius a pak musí trpět. Snad trpí jen ve chvíli tvoření, ale trpí; když ne vlastním utrpením, tedy jistě utrpením země, času, přírody, národa. Úsměv, který se mnohým zrcadlí na

žurnálových fotografiích, jest buď maskou, zakrývající pravou tvář, nebo matoucí grimasou, jež chce býti z pokory neupřímnou . . . Čím více však dílo umělcovo hýří prvky rozháranými a děsivě černými, tím více umělec na své cestě podlehl a tím více jest vzdálen pravé krásy. Velcí umělci, geniové, kteří přerostli svou dobu, takový Beethoven, Smetana, Němcová byli lidé velkého utrpení, jejichž život byl cestou ústrků, ponížení, rozvratu, hanby a tedy cestou trnitou. A přece jejich umění (a to právě jest umění velké) očišťuje a osvobozuje, jest plno jasu a světla. A i když místy pronikne, třebaš hodně znatelně tón ponurý a hořký, přece jen nade vším musí býti radostný záblesk Krásy, veliká naděje, pro kterou sladko jest žíti . . .

Nechtějte proto, přátelé, s výsměchem obnažovati bolest básníkovy života! Nepokoušejte se vysmívati se jeho bloudění, netrhejte pásma jeho kroků, rozervaných střídáním světél a stínů, jejichž zdvih a klad zní jako melodie zvonů svátečních! Nejde jen o člověka, jemuž se dostalo perutí andělských (a to právě je ta bolest, že vedle perutí andělských je tu lidské tělo), ale jde též o krásu samu, jež vtělila v slovo trochu svého světla a vůně a jež nemá býti ponížena . . . Nutno zde uvéstí slova *M a r i t a i n o v a*: »Když mluvíme o umělci nebo o básníku, střežme se vždy zneuznati sílu, která v něm může být a uraziti tak něco přirozeně posvátného. . .« Nevěřte, přátelé, takovým estétům, kteří promítají do díla básníkovy hořkost vlastního života a pachuč vlastního zklamání. Každé pravé a hotové dílo básnické jest zázračným květem, který byl nalezen podél cesty, jíž šel básník a jíž musil splatiti daň Kráse. Každé dokonalé básnické dílo jest architekturou snů, krve, touhy a vášně, vášně nadpřirozené, očištěné utrpením, žizní, obětí. Každé básnické dílo, jež dostalo všem podmínkám uměleckého řádu, jest uzrálým plodem milosti, boží milosti, jest ovocem jistého vykoupení, ale i toto ovoce musilo býti vykoupeno na kříži . . . Pro tuto obět, pro únavu a obtíže dlouhé cesty, pro slabost vůle, pro tíhu myšlenek, pod níž se ohýbají křehké trámy slov, pro lásku žhavou a vřelou, pro svatou závaň, pro toto všechno, přátelé, *n e k a m e n u j t e b á s n í k ů ! . . .*

Básníkovy cesta jest cesta z k u š e n o s t i; zkušenosti zraku a sluchu, které musí vnímati barvu a tón; zkušenosti smyslů, jež každým krokem naplňují rozsáhlou pokladnici duše. Každý šelest listů, každý závan větru, záblesk slunce, šepot vod, každé jiskření hvězd i píseň skřivanů — to vše vstupuje otvory vnímajících a lačnějších smyslů do nitra básníkovy, aby tam dosáhlo svého plného ztvárnění a vyjádření.

Nevěřím, že slovní vyjádření vnitřní vize a vnitřní koncepce jest porušením vnitřního tajemství básníkovy, jde-li ovšem o básníka skutečného. Nesmí se zapomenouti, že každý plod, jenž se rodí a utváří v lůně matky, jakmile dosáhl svého plného tvaru a úplné schopnosti samostatného života, tluče na skořápku těla, touží po světle a vynutí si (z určení samého Boha) chvíli zrození. I básník jest vázán tímto zákonem a také on musí se dočkati s v é c h v í l e. Tato chvíle jest sice provázena bolestí, ale i v ní jest sladkost a rozkoš, která vyváží všechny záchvěvy bolesti a úzkosti . . .

Básníkovy cesta vede vždy vzhůru, i když jest tolikrát prolomena tragickým pádem. Vede vždy vzhůru, je to růst k věčnosti. A i když se tolikrát sejde do nejhlubších propastí pekla a nastane strašlivé zatmění, jde-li o básníka skutečně omilostněného a velkého, vždy možno věriti, že třetího dne se objeví v plné své slávě, v lesku slova, znovu-zrozený a zmrtvýchvstalý! A pozná se, že ono sestoupení do pekel, též mělo své požehnání, neboť napjalo luk vůle, vykristalisovalo žár lásky a rozevřelo oči do plné šíře . . .

Básníkovy cesta proto nekončí na tomto světě a nikde jinde, než v hlubině bezpečnosti, jíž jest Bůh jako Krása absolutní a nejvyšší dokonalá. A jedině takový básník má právo na to, aby jeho dílo bylo nesmrtelným . . .

OFENSORI

KORESPONDENCE OFENSORŮ.

Rozhodli jsme se zařadit do našeho časopisu tuto hlídku, aby našim čtenářům byly známy podrobnosti ze života zvláště zajímavé organizace Ofensorů, jež pod vedením svého hlavního náčelníka, Františka Zelenky, přísedícího zemského výboru českého, vychovává pro katolické hnutí řadu nových pracovníků v tichu, bez reklamy, bez osobních oslav a zaslouží si tedy, abychom na ni touto rubrikou upozornili. Redakce.

KDO JSOU OFENSORI.

Ofensoři jsou volným sdružením frekventantů zvláštní řečnické školy pro výchovu pracovníků katolického hnutí. Škola jest zařízena podle vzoru důstojnických škol a frekventanti jsou vychováni teoretickým výcvikem ve 30 lekcích k příštím svým úkolům. Ofensoři rozdělují se na různé stupně a hodnosti. Postup začíná čekatelem, pak následuje člen, pak zpravodaj, instruktor a konečně náčelník. Vedle toho rozdělení jsou Ofensoři na 5 pracovních skupin podle svého zaměstnání. V první skupině, jež musí dávat svůj čas k dispozici každý pátek od 19. do 21. hod., jsou zařadění bojovníci. Ve druhé skupině, jež má závazek menší, jsou pracovníci, v další jsou pomocníci a konečně čestní a činní členové akademie Ofensorů. Výcvik teoretický veden jest v pětičlenných Sborech, v jichž čele stojí instruktoři, pověřeni výcvikem. Sbory scházejí se každý pátek v soukromých bytech neb ústavech. Poslední pátek v měsíci scházejí se Sbory pražské v přednáškové síni Svazu hospodářských družstev v Praze II., Spálené ulici 15, kde je přehlídka měsíční práce Sborů určená jednak pro veřejnost, jednak pro přezkoušení měsíční práce a seznámení se Ofensorů vzájemně. Vzhledem k této organizaci práce pokračují Ofensoři ve výcviku nejen rychle, ale i se značnou účinností. —

JAKÉ PŘEDMĚTY SE VYUČUJÍ VE SBORECH OFENSORŮ.

Teoretický výcvik dělí se na 3 oddělení. V prvním oddělení se ve 12 měsících vyučuje těmito předměty: řečnictví, dějiny, myšlenka a organizace Ofensorů, povinnosti katolíka, obrana katolického přesvědčení (3 měsíce), náboženský život, škola, žurnalistika, společenské chování, národní hospodářství, politika obchodní, dopravní, průmyslová, zemědělská a sociální. Ve druhém oddělení vyučuje se dialektika, logika, psychologie,

právo občanské, právo trestní, právo obchodní, finanční, ústavní a správní a samospráva. Ve třetím oddělení zvaném speciálním vyučuje se: sociologie, zdravotnictví, technika organizační, politické dějiny světové, taktika a umění vésti. Náčelník teoretického výcviku Dr. Hrnčíř sleduje zvláštním přehledem postup výcviku. Z každého předmětu skládá každý Ofensor zkoušku ústní a písemnou. Ofensoři, dříve mimo Prahu, jsou čas od času povoláváni k složení zkoušky z několika předmětů najednou. Úkoly písemné musí však vypracovati měsíčně. Jako průkaz výcviku vydává se Ofensorům t. zv. Index, v němž je potvrzeno složení zkoušky z toho kterého předmětu.

ZPRAVODAJOVÉ OFENSORŮ.

Tato velmi důležitá administrativní instituce jest důmyslně zařízena na základě zákona o dělbě práce. Zpravodajové mají přiděleny různé obory práce v hlavní kanceláři. Tak jest zpravodaj jeden pro tiskovou službu, jiný pro teoretický výcvik, jiný zase pro statistiku, další pro exercicie, atd. Dnes jest těchto zpravodajů 72. Zpravodajové dostávají k vyřízení jednotlivé spisy došlé hlavní kanceláři. Vyřizují samostatně a odkázání jsou pouze na revisi vyřízení některého člena hlavního stanu Ofensorů. Každý spis musí býti vyřízen do jednoho týdne. Toto opatření umožňuje rychlé vyřizování veškerých věcí hlavní kanceláři Ofensorů došlých. Zvláštní odrůdou zpravodajů jsou t. zv. pozorovatelé, jimž přidělen jest politický tisk k sledování. Tito pozorovatelé předkládají týdně výstřižky z tohoto tisku, jež zařadovány jsou do tiskového archivu hlavní kanceláře. Zpravodajové při vyřizování věcí řídí se jednak kodexem Ofensorů a jednak náčelnickým rozkazem, měsíčně vydávaným.

Z NOVOROČNÍHO ROZKAZU HLAV. NÁČELNÍKA OFENSORŮ.

Každý rok vydává hlavní náčelník novoroční rozkaz, v němž jednak přehledně práci vykonanou v roce minulém, jakož i pracovní plán do roku příštího. Z rozkazu na rok 1934 vidíme tuto vykonanou práci v roce 1933. Ofensoři vydali t. zv. kodex Ofensorů, t. j. technický a administrativní zákoník Ofensorů, v jehož 99 par. obsažena jsou všechna ustanovení pro činnost Ofensorů nutná. Dále založili Ofensoři tiskový archiv, jenž má na konci roku 5000 listů. V Praze bylo koncem roku zařaděno v 10 Sborech 50 Ofensorů. Počet Ofensorů v re-

publice dosáhl čísla 946. V příštím roce zamýšlí Ofensoři zvýšiti počet ofensorů první divise, t. j. oblast Velké Prahy, na 20 Sborů se 100 Ofensory. Dále vydali breviář Ofensorů, jenž jest denní četbou Ofensorů. Na rozkaze vedle hlavního náčelníka, Františka Zelenky, pode-

psání jsou jeho spolupracovníci: Dr. Hrnčič, Fendrych, Dr. Miloš Bukvář, Dr. Král, Dr. Gu-bo, Dr. J. Bukvář, Buhr, Ing. Kašpárek, Krejčí, Dr. Kefer, Heyduk, Tetour jako náčelníci, P. Daňha jako duchovní správce Sborů a dále instruktoři Sborů.

Zprávy z ÚKSČS.

Na poslední výborové schůzi a na schůzi presidiální byla učiněna předsednictvem ÚKSČS. různá důležitá opatření, vzaty na vědomí a v rozhodování různé návrhy našich sdružení i spolků spolupracujících s ÚKSČS. Vybízíme všechna sdružení, obzvláště všechny funkcionáře, aby byli pamětlivi závaznosti všech podniků a činů, jež jsou jim v dnešní době Ústředím poukázány k vykonávání. ÚKSČS. za daných poměrů a situace na poli finančním, kulturním a státním jest nuceno rozhodně hájiti zájmy a postavení katolického studentstva, resp. jeho složek. Buďte dnes ve svých činech rozhodní, ale i opatrní. Pracujte se stanoviska nepolitického, naleznete svému okolí vhodnou formu ve svém poměru i k organizacím jiným. Pamatujte na naši devizu do letošního správního roku: »Akce a šíření našeho hnutí do všech společenských tříd.« Získávejte kolem sebe studenty-nové členy našich SSS., jdouce od jednotlivce k jednotlivci. Buďte připraveni a vždy ochotni postaviti se za ideu katolického studentstva.

»JITRO« — dostáváte již v 7. čísle. Novým rokem zavedli jsme v úpravě »Jitra« různé novosti, jež jistě přispějí k doporučení našeho časopisu. 7. číslo »Jitra« věnujeme mezinárodnímu kongresu, resp. našim kamarádům v cizině, sdružujícím se ve svazku Pax Romany. Pročtěte pečlivě to, co Pax Romana je, abyste pochopili, jaký význam má, že kongres Pax Romana v r. 1935 bude pořádán v Praze a v Bratislavě.

OBĚŽNÍKY, které vám byly poslední dobou zaslány (tiskový, dotazník »Jitra«, sociální), soudně a podrobně vyplňte a ihned zašlete do ÚKSČS. ÚKSČS. chce býti stále informováno o tom, co v SSS. se děje. Prostudováním a reagováním na oběžníky a dotazníky přispějete co k nejúžší vnitřní spolupráci s ÚKSČS.

DEN KATOLICKÉHO STUDENTSTVA V ČES. BUDĚJOVICÍCH bude uospořádán 10.—11. března t. r. Ke studentům a k celé katolické veřejnosti promluví dr. Josef Doležal, spirituál P. Reban, za ÚKSČS. místopředseda Krejza, soc. ref. ÚKSČS. Kolman. Nechť tento den jest pro jižní Čechy tak manifestační jako krajský sjezd v Hradci Králové. Přičiňte se všichni o zdar tohoto sjezdu! Všechna okolní sdružení se zúčastní povinně. ÚKSČS. zve celou katolickou veřejnost jižních Čech na tento svůj manifestační den.

MIKULÁŠSKÝ DAR chýlí se ke své likvidaci. Sdružení, jež dosud nepodala vyúčtování sbírek na Mikulášský dar, nechť tak co nejdříve učiní a podá zprávu do ÚKSČS., aby všechno mohlo býti včas našim laskavým dárcům kvitováno. Upozorňujeme naše členstvo, že letošního roku byl vybírán také Mikulášský dar čl. strany lidové a vybízíme tedy naše studentstvo, aby informovalo veřejnost, že se cítíme touto akcí politické strany poškození, neboť Mikulášský dar byl založen zvěč-

něným arcibiskupem dr. Stojanem jen pro podporu hnutí katolického studentstva, neboť tento velký biskup poznal, co znamená pro národ a nový stát hnutí mladé katolické inteligence.

NACIONALIA dosud nedošla od všech sdružení. Pochlubte se stavem svého členstva. Sdružení, která tak brzy neučiní, budou jmenována v příštím čísle »Jitra«. Veškeré tiskopisy (jednatelské zprávy, nacionalia, pozvánky na člen. schůze, legitimace, stanovy atd.) schází-li ve vašem inventáři, objednejte si ihned v ÚKSČS. Obratem vám budou poslány.

EDICE — knihy »Svatí a lid«, »Gotické květy« máme stále ještě na skladě. Upozorněte všechny známé na ně a co nejdříve objednejte, abychom mohli začít s edicí další.

ZPRÁVY DO »JITRA« zasílejte jako stručné tiskové referáty, abychom více místa mohli věnovati také jiným stejně důležitým věcem.

KRAJINSKÉ SJEZDY setkávají se s velkým pochopením u všech členů i u naší veřejnosti. Sdružení, která by chtěla něco podobného, nechť se včas hlásí v ÚKSČS.

ENCYKLIKA »Quadragesimo anno« vyšla v novém překladu dr. B. Vaška. Protože tato encyklika stala se programem činnosti jak kulturní, tak sociální všech táborů katolických, posíláme ji všem sdružením, aby ve svých schůzích upozornila na ni své členstvo a prostudovala jednotlivé kapitoly tohoto nového evangelia sociální práce. Objednejte další svazky v ÚKSČS.

PŘEDPLATNÉ se stále pomalu schází. Vyplňte svoje povinnosti i tohoto rázu k ÚKSČS.

DOPISOVÁNÍ S KOLEGY SLOVÁKY všem našim kolegům zařídí ÚKSČS. Členové našich Sdružení jistě pochopili, že tímto způsobem si s bratry Slováky porozumíme co nejdříve. Tímto způsobem se přiblížíme k sobě co nejvíce a povznese se tím nad všechno malicherné »stanovování« a tvoření nových institucí. Srdcem k srdci! — Pište si do ÚKSČS.

TISKOVÁ SLUŽBA ÚSTŘEDÍ. — Tiskový odbor ÚKSČS. zavede v nejbližší době tiskovou službu. Půjde hlavně o propagaci našeho hnutí v krajském tisku. Sdružení, v jejichž městě vychází jakýkoliv katolický časopis, žádáme, aby nám ihned oznámila jména tiskových referentů, jimž má tisková služba býti zasílána. Zprávy budou zasílány týdně.

Uvažte všechno dobře a pracujte a budete mít ze své práce stejně radost jako ÚKSČS. Předseda.

K u l t u r n í h l í d k a

NÁBOŽENSTVÍ A KONFESE.

Mnozí činí stále rozdíl mezi náboženstvím a konfesí: první hájí, druhé zavrhuje. Touží po náboženství bez církve, bez kněží, bez bohoslužby a odporují ve formě odporu od Církve bezvěří. Zdá se, že neznají významu slova »confessio«, nevědouce, že toto slovo znamená v české řeči »vyznání«, — vyznání náboženského smýšlení a cítění; takže konfese není ničím jiným, nežli výronem náboženského života vnitřního a jest k náboženství v podobném vztahu jako slovo k myšlence.

Co jest pro žáka zkouška, ať ústní nebo písemná? Jest to svého druhu konfese, vyznání učiva, učitelem mu skýtaného. Tak jest vnější život náboženský konfesí vnitřního.

Jenom jediná jest pravda náboženská, proto jenom jediná konfese, jediné vyznání, jako výron vnitřního přesvědčení o této pravdě jest pravé, oprávněné.

Kdo brojí proti vyznání pravdy, brojí proti pravdě samé a jest dle J. Kanta buď zločinec nebo blázen.

Jako učitel slovem a skutkem, tedy konfesí, vyznáním pravdy, učí své auditorium, a opět konfesí, vyznáním, vyznání této poskytnuté, sdělené pravdy od něho žádá, tak i Církev jakožto věčně žijící a působící Kristus — skýtá lidstvu nábožensko-mravní pravdy a žádá od svých členů konfesí, vyznání těchto pravd slovem i skutkem, modlitbou, bohoslužbou, mravně-náboženským životem. Toť pravý význam konfese, vyznání.

Ujišťuje-li člověk, mimo Církev stojící, t. j. bezvěrec, že má své vlastní náboženství, jest jistě velmi zajímavou otázkou, jakou cestou nabyl svých náboženských poznatků, z nichž čerpá vědomí své zodpovědnosti, mravní sílu k plnění povinností, útěchu ve strážních, odvahu k životu a radost z něho?

Věřu, má-li bezvěrec nějaké náboženství, nabyl ho jen a jen náboženskou výchovou buď v rodině, nebo ve škole — tedy zcela určitou konfesí, určitým vyznáním, jež mu vložilo v srdce a do svědomí zásady.

To, co Bismark napsal o atheistech vůbec, »dass die fossilen Überreste des Christentums in ihren Herzen unbewusst fortwirken und rettend in ihr Leben eingreifen«, že zbylé, takřka zkamenělé zásady křesťanské působí v jejich srdci stále, chráníce je před mravní zkázou, — platí i o bezvěrcích českých.

Buď se náboženství skýtá dítěti konfesí, t. j. zcela určitým vyučováním náboženským a takovou i výchovou, — určitými modlitbami, určitými náboženskými úkony a pobožnostmi, anebo se mu neposkytne náboženství vůbec žádné. Milhavé, neurčité představy náboženské, jak je jistě zbrklí němečtí vychovatelé podle vzoru Winekeho pod jménem Goethe-Schleiermacher-Religion velebí, dětského srdce pro náboženství nikdy nenadchnou. Dítě chce své náboženství vidět, slyšet, chce svého Boha přijímat, — to jest náboženství, to jest život podle víry.

Prof. Otto Gaube.

BÁSNÍKOVO SLOVO. Albert Vyskočil:

(IV. sv. Pourovy edice, Praha, 1933, — 36 Kč.)

Druhá kniha literárně-kritických studií Alberta Vyskočila, jež navazuje na první podobnou sbírku nazvanou »Básníkova cesta«, snaží se — podle závěrečného doznání autora — zastaviti se nad básnickým projevem, »vymežit oblast poesie a rozlišiti pravost básníkovy slova od scestí a pouhého zdání.« Autor se pokusil zjednodušiti si tento obtížný úkol tím, že si vzal za základ estetické teorie Edgara A. Poea, jež rozvedl hlavně ve stati »K základům básnictví« a vyložil je s podrobnou znalostí a jemnou pečlivostí. Tyto teorie, k nimž přidal ještě vlastní studie, aplikoval pak na několik jednotlivých případů.

Lze říci, že Albert Vyskočil má jemný a citlivý postoj k básnickému slovu a proto se vhodně vystříhá každého takového hodnocení, jež by umenšovalo nebo ponížovalo vlastní posvěcení tohoto slova. Základní studie knihy, jež má název »Řád poesie a řád prosy«, šťastně vymezuje difference mezi oběma oblastmi. Vyskočil neuznává zvláštních slov básnických a nebásnických, podle něho je slovo totéž slovo v poesii i v prose, rozdíl však je v tom, že v poesii slovo jest umocněno d ů r a z e m na mohutnosti, jež se skrývají v jeho spodním proudu, »důrazem na rozumu unikavé, hudební a obrazivé složky: přízvuk, melodii, rytmus a nad to možno říci barvu, příchut i vůni slova«. Tato exegeze Vyskočilova je správná a při vši kritické střízlivosti bohatě a široce rozvětvená.

Od všeobecného postupuje Vyskočil k jednotlivostem; píše zde o Durychovi a dokazuje, že těžiště Durychovy tvorby tkví v jeho prose, nikoliv v poesii, na níž dokazuje mnoho básnických tvůrčích vad a nedostatků. Zabývá se dílem

jednoho z nejlepších umělců nové naší prosy, Vladislava Vančury, jehož zmocnění slova jest aktem básnické spontánnosti a na jehož význam plně Vyskočil poukazuje v jedné z nejkrásnějších kapitol knihy. V této studii (na str. 170) uvádí Vyskočil sice stručně, ale důrazně poněkud svůj názor na poměr umění k morálce, názor, s nímž možno polemisovati, totiž s formou, jakou byl vyjádřen. Jde o problém, jenž vždy jest středem zájmu pro svou zajímavost a důležitost. (Ve »Filosofické revui« se právě otiskuje studie dra H. Boškoviče »Umění a morálka«.) Albert Vyskočil jen jaksi mimochodem se tímto problémem zabývá a tvrdí, že morálka a filosofie pochybná, již se můžeme pohoršovati, není integrující součástí uměleckého díla. »Jinak by platilo: čím bytost morálnější, tím lepší umělecké dílo«. Třebas chápeme, že umělecká hodnota díla nezávisí plně na vnitřní ideologii, přece jen nemůžeme tuto stránku přezírat. Říká-li Vyskočil, že by musilo platiti, čím bytost morálnější, tím lepší umělecké dílo, a že vidíme kolikrát pravý opak, jest v tom jistá logická vada. Čím jest umělec morálnější, tím jest také jeho dílo morálnější, ale nemusí být ještě umělecky lepší a dokonalé. A toto přece říci můžeme i musíme, nemá-li se umění státi modloslužebnictvím...

Jedna stať je dále věnována Johnu Keatsovi a poslední Jakubu Demlovi, jehož básnická tvorba jest zhodnocena velmi příznivě.

Vyskočilův soud, třebas místy bývá vyjádřen poněkud nejasně a čtenář se musí prodírat spleť vět, chce-li se dopátrati pravého smyslu, jest britký a nenechává na sebe zapůsobiti současnými zálibami a libůstkami. Snaží se zachovati si jakousi suverenitu nad teoretickými hříčkami doby a vyhnouti se všem úvahám školským. A v tom právě jest klad celé knihy. vz.

ŠLÉPĚJE XIX. Jakub Deml. (Drahomíra Krulová, Jaroměřice na Moravě; — Kč 19.—) Tento svazek Demlových »Šlěpějí«, nedávno vydaný, se velmi liší od předešlých. Byly-li dřívější »Šlěpěje« jakýmsi deníkem básníkovým, v němž byly uveřejňovány různé dopisy, Demlovy soukromé záznamy, myšlenky různých chvil i polemiky, tato kniha jest rázu docela jiného, přizpůsobená poněkud Florianovým »Archům«. Obsahuje stati Jakuba Demla »Českým studentům« (přednáška na loňské valné hromadě ÚKSČsl.), »Dík umělci«, »Duchová žeň«, překlady Miloše Dvořáka z Baudelaira a Péguyho, Josefa Tkadlce z Mallarméa, Rilkeho a j., několik příspěvků Anny Pammrové atd. Je to svazek krásných věcí, pěkně upravený, i cenou přístupný, a studenti, jimž jest určen Demlův

proslov, plný básnické barvitosti a vroucnosti, by si jej měli podle možnosti opatřiti.

PŘÍRUČKA pro pracovníky v dětských besídkách. Vyšla nákladem Sdružení katol. mládeže v Československu. Stran 46. Cena 2.50 Kč. — Malá úhledná knížka obsahuje důležitější pokyny pro založení dětské besídky a její vedení, přináší vzorce různých žádostí pro styk s úřady, ukázky programu a práce v jednotlivých besídkách, venkovskou počínajíc a velkoměstskou končíc, seznam pomocné literatury a dětských her atd. Z obsahu uvádíme: Jak založiti dětskou besídku, Osoba pracovníka, Besídka a úřady, Jak zaměstnat starší děti, Několik společenských her a j. — Tato příručka je prozatím jedinou pomůckou pro pracovníky v besídkách a jistě bude všemi radostně přijata. Objednávky vyřizuje Sekretariát SKM., Praha II., Spálená 15.

V NAKLADATELSTVÍ »ČIN« vyšlo právě 5. vydání románu Josefa Kopty: *Hlídač číslo 47*, poctěného Státní cenou roku 1927, a 3. vydání románu Marie Majerové: *Přehraď*, poctěného Státní cenou 1932. V nejbližší době vyjde jako druhý svazek Spisů T. G. Masaryka kniha *Třístátiz dějin filosofie* (Hume, Pascal, Buckle) a 2. vydání knihy Marie Majerové: *Mučenkyně*, poctěné Státní cenou roku 1922, s obrázky Toyen.

Z NAKLADATELSTVÍ JOSEFA BIRNBAUMMA V BRTNICI. Nové svazky lidového divadla: Jindra Janečková: *Vdej se, děvče, vdej a na nic nedbej!* Veselohra. — Hela Švehlová: *Mistr Štych na výletě.* Fraška. — Jar. M. Zubštyňský: *Ó Floriánku, přijď!* Veselohra. — Frant. Rud. Kolář: *Živý sebevrah.* — V. Císař a V. D. Hlubocký: *Zapomenutý život.* Drama. — Jindra Janečková: *Krásná Damaris.* Drama.

TÁBORY SMRTI V SSSR. N. J. Kiselov (Gromov). Přel. L. Voronovská-Melicharová. Praha 1933. — Literatura o sovětském svazu se množí den ze dne. Vádou většiny knih, které píší o poměrech v soudobém Rusku, je závislost na zprávách nejrůznějšího původu často nezaručených. Ještě méně možno věřiti těm profesionálním vyznavačům komunismu, kteří jeli do Ruska proto, aby se podívali na několik vzorných továren a podniků, jimiž jsou zalepovány cizincům oči, a potom přijeli domů a napsali knihu, oslavující frázovitě socialistickou výstavbu. Něco jiného jsou knihy, psané lidmi, kteří na vlastní kůži poznali poměry v Rusku. Autor knihy *Tábory smrti v SSSR*. žil ve varu sovětského života, byl sověť. pracovníkem, členem GPU., tajné policie, která bývá nazývána neusínajícím okem proletářské revoluce, a jež udržuje násilím v klidu stošedesátimilionový národ. Poznal však i místa, kam jsou odstraňovány živly nebezpečné sovětské vládě, Severní tábory zvláštního určení, známé pod

jménem Solovky. Kniha Kisellova jest zápisníkem z těchto míst hladu, bídy a utrpení tři sta tisíc vězňů, jejichž fyzické síly jsou do krajnosti vyčerpány prací na stavbě silnic, průplavů, kácení a plavení dříví. Z bývalého pravoslavného chrámu a kláštera jsou zřízena obydlí, kde žijí svým bídým životem lidské trosky, vyčerpané nadlidskou námahou, které už očekávají jen smrt hladem, zastřelením, trýzněním nebo nemocí. Tak jsou tu ničení kontrarevolucionáři, kozáci, nepman: jako sociálně nebezpečný živel, kulaci a jiné zbytky buržoasní třídy i duchovní, kteří zatemňují revoluční uvědomení revoluce. Strašné tresty nejrůznějších druhů, jaké může vymyslet zvrhlý člověk, hromadné střelení vězňů, jejich vojenská dresura, útrapy cesty, mučení, lesní práce, zábavy čekistů a jejich zvrhlosti, to je živý film, promíšený osudy vězňů. V tomto jasném příšerném obraze táborů smrti se odráží všechn život nynějšího Ruska, neboť ve zvířecké necitelnosti administrace táborů se jen opakuje táž bez-

duchost a brutalita centrální moci, která živou sílu národa ničí, zpracovávajíc ji v bezduchý trup komunismu.

—cm—

POSTUP, NOVÝ SLOVENSKÝ LITERÁRNÍ MĚSÍČNÍK. Postup je časopisem mladé slovenské literární generace. Jeho přispěvatelé jsou většinou členy literární družiny Postup, která má také svou edici. Že vydávání nového časopisu Postup bude znamenat bohatý přínos do slovenské literatury, zaručují už jména přispěvatelů. Do prvního čísla, které vyšlo u Fr. Urbánka v Trnavě, přispěli: P. G. Hilbina, J. E. Bor, J. Matovič, R. Dilong a jiní. Odpovědným redaktorem je básník Rudolf Dilong. Přes to, že většina členů redakčního kruhu je z řad literátů katolických, přece zachovává alespoň první číslo přísně neutrální linii. Těšíme se na další čísla s přáním, aby mladí literáti, kteří pocházejí všichni už z třetí generace, nezapomněli na otázku československou a přispěli k jejímu konečnému vyřešení.

—cm—

Cyrilo-metodějská hlídka

MINISTR DR. BENEŠ O UNIONISMU.

V rozhovoru s ruským novinářem dr. V. Vilinským vyjádřil se ministr zahraničí dr. Ed. Beneš takto: »Vítám hnutí unionistické, poněvadž je to beze sporu prvek velmi konstruktivní; úsilí náboženského unionismu na poli slovanském jde a musí jíti paralelně spolu se slovanským snažením čl. vlády. Unionismus jednak vnáší ducha smířlivosti, jednak přidává různorodému náboženskému citění určitou stálost, jednotu a pevnost. Proto je mi s hlediska našeho státu v celku unionismus sympatický, ale také musím raditi čl. katolíkům, aby šli do ciziny a tam propagovali své myšlenky. Jejich koncepce slovanské vzájemnosti se sice odlišují od nynější směrnice vládní slovanské politiky, ale obě mají styčné body, obě mohou spolupracovati a tak přinášeti užitek státu...« (ACM.)

ŘECKO-KATOLÍCI V ČSR.

Dle úřední statistiky posledního sčítání je u nás celkem 592.857 řecko-katolíků a sice ve dvou diecésích: Prešov a Užhorod. Pro Čechy a zemi Moravskoslezskou byla zřízena farnost v Praze u sv. Klementa a podřízena biskupství prešovskému. Řeckokatolíci se liší od římských katolíků hlavně svým obřadem, jinak ve věcech víry a mravu vyznávají totéž. Jsou to bývalí pravoslavní, kteří se sjednotili s Římem. Pravoslavných je ještě v ČSR 121.101.

UNIONISTICKÉ ČASOPISY.

Velký úkol na poli unionistickém mají v dnešní době unionistické časopisy. Účelem jejich je seznámit katolíky s pravoslavím a naopak. Dokud nenastane vzájemné poznání, sotva dojde k všeobecnému sjednocení. Není těchto časopisů ještě mnoho, ale počínají se již šířit. Nejrozšířenějším je náš časopis »Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje« (Olomouc, Wilsonovo 16), pak následuje slovinský »Kraljestvo božje« (Lublaň, Napo-

leonov trg. 1). Zvláště důležitý je loni založený časopis »Oriens« (Kraków, ul. Kopernika I. 26). Mimo to jsou ještě dva ukrajinské: »Kitěz« a »Christianin«.

NASTANE V RUSKU ZMĚNA?

Čekalo se, že zahraniční politika Litvinova přinese také zlepšení poměrů náboženských v Rusku. Bohužel, letošní vánoce nejsou svědkem velkých změn. »Kostely se řítí v rozvaliny a místo nich povstávají »Červené kluby«. V obchodě je zakázáno prodávat i nejmenší maličkosti, které by připomínaly křesťanské vánoce. Pouze velký státní obchodní dům smí prodávat cizincům, co si přejí.

Avšak »řítí se v rozvaliny« bolševismus sám. Chloubou a nadějí bolševismu bylo sdružení mládeže »Komsomol«. Zde se vychovávali bezbožníci, hlasatelé a bojovníci zásad marxistických, z jejich řad vycházeli největší anarchisté, kteří podvraceli starý řád. Čekali, že v novém státě stanou se sami vládci a vůdci národa. Počet jejich rychle stoupal. V roce 1930 dosáhl »Komsomol« 6 milionů členů. Nyní však bolševismus poznal, že anarchistická mládež, již si v Komsomolu vychoval, je dvojsečnou zbraní. Anarchista si přeje bezvláďí, hledá ve všem jen ukojení sebe, běda, odvážili-li se mu někdo v tom bránit. Tak se stalo i zde. Ostří meče, jímž »Komsomol« hájil bolševismus, obrací se nyní proti němu, neboť bolševismus nesplnil jejich přání. Nutný následek je rozpad »Komsomolu«, za nímž můžeme očekávat buď rozpad, neb alespoň změnu v dosavadním bolševickém režimu. Rozpad »Komsomolu« již nastal. Ze 6,000.000 členů po »vyčištění« zbyly necelé 3,000.000.

Z dějin českých víme, že husitská vojska, pokud stála v boji jednotně proti cizincům, vždy zvítězila. Jakmile se rozdělila a postavila proti sobě, ihned se zničila. Srovnávejme husitství a bolševismus a najdeme velmi mnoho podobností. Snad i konec bude podobný? St. S.

»Pamatuj na apoštolát, na unii, ještě jsi pro ni nic neudělal, ještě bratři tvoji nejsou sjednoceni.«
Arcib. Stojan.

Organizační hlídka

VÝSLEDEK SOUTĚŽE NA ODZNAKY KATOLICKÉHO STUDENTSTVA.

Z rozhodnutí jury, která byla určena výborovou schůzí ÚKSČs., bylo dne 19. února t. r. rozhodnuto o podaných návrzích takto: Posuzující komise rozhodla po náležitém uvážení I. cenu neudělit, protože žádný z návrhů nevyhovoval účelu požadovanému od odznaku pro katolické studentstvo. II. cena (150 Kč) udělena značce »Z«. III. cena (100 Kč) byla rovným dílem rozdělena mezi navrhovatele pod heslem »Bílý kříž« a »J. K. 33«. Po otevření obálek s jmény navrhovatelů bylo shledáno, že pro druhou cenu byl určen prof. C. J. Zimmer, pro III. arch. J. Synek a akad. sochař J. Lorenz. Soutěže se zúčastnilo 28 navrhovatelů, z nichž některým za obzvláště pečlivé vypravení návrhu budou zaslány knižní odměny. Loňská soutěž na návrh zasedající jury byla výborovou schůzí anulována. O definitivním odznaku rozhodnuto nebylo, konečné řešení ponecháno výborové schůzi ÚKSČs.

Za Ústředí katol. studentstva československého

Ctibor Mařan, tajemník.

SSS. SEMINÁŘ BRNO. O činnost v SSS. dělí se odbory a kroužky: literární, hudební a dramatický. Největší je kroužek hudební s kol. Hebelkou v čele. Stejně dobře se uplatňuje kroužek dramatický s režisérem kol. Horkým. Byla předvedena dvě divadelní představení: »Edmund Kampián« a »Flavián«. Oba kusy byly sehrány velmi dobře. V kroužku literárním byla jen jediná přednáška kol. Zechmeistera »Sv. Augustin«. Pokud se týká vlastní činnosti ve sdružení, byly pořádány 2 členské schůze a 7 schůzí výborových. Schůze byly pořádány na oslavu sv. Václava, na paměť 10. výročí úmrtí arcibiskupa dr. Stojana a 10. výročí úmrtí básníka Karla Dostála-Lutinova. O díle a významu Dostálově promluvil jednatel kol. Pelc. Spravedlivě posouzeno bylo toho vykonáno poněkud málo za první pololetí, F. P.

SSS. V HRADCI KRÁL. uspořádalo 28. ledna slavnostní večer Jana Nerudy u příležitosti 100. výročí jeho narození. O významu básníkově promluvil prof. dr. J. Netuka, K oslavě se připojily i členky dívčího odboru SSS. — 10. února byla konána šestá členská schůze s přehledem činnosti našeho SSS. za první pololetí. Ze zpráv všech funkcionářů bylo vidět, že naše snahy a práce byly opravdu úspěšné. — 14. února jsme uspořádali veřejnou přednášku P. dr. Silvestra Břaita na téma »Kolektivní člověk«. 16. února byla vykonána exkurse do továrny na pianu fy. A. Petrof. Zúčastnilo se jí asi 20 členů. — Na nejbližší dobu připravuje Dívčí odbor I. pěvecko-hudební akademii. Druhou členskou schůzí DO. koná začátkem března. Duchovní rádce SSS. vsdp. kan. Černý bude mít pravidelné apologetické přednášky pro členky našeho SSS v pensiónátě de N. D. O svatodušních svátcích budou oslavy 15. výročí trvání našeho SSS. jm.

SSS. VE SV. JANĚ POD SKALOU. Připravujeme novou činnost na druhé pololetí: řadu přednášek o otázkách sociálních, náboženských, politických a společenských, akademie (uspořádán byl masopustní večírek s pestrým programem) a j. Čítárna těší se veliké oblibě u všech kandidátů a dobře prosperuje. J. P.

SSSm. v PLZNI. Naše Sdružení, jediné na českém západě, neopustilo ani letos staré, ale již osvědčené koleje práce. Členstvo se schází každou sobotu a čerpá z bohatých přednášek našeho milého duchovního rádce vdp. inful. arciděkana A. Havelky doplnění svého náboženského vzdělání. Jako každoročně, tak i letos vystoupilo naše Sdružení na veřejnost přednáškami. Vdp. inful. arciděkan Antonín Havelka přednášel na téma: »Sociální a kulturní význam vánoc« dne 13. prosince m. r. Čistý výtěžek byl věnován plzeňské charitě. Dne 11. ledna t. r. pořádali jsme vědeckou přednášku p. dra Jar. Šafránka, docenta Karlovy university a předsedy Radioklubu: »O strojích, které slyší«. Podtitulek sám řekne, o čem přednáška jednala: Vybrané kapitoly z moderní elektroakustiky s pokusy, při nichž byly předvedeny nejmodernější stroje, sloužící k měření akustiky sálů a stroje, které na zvukový povel konají předepsané práce. Všechny pokusy se plně zdařily a posluchači byli přednáškou nadšeni. Přednášky těšily se takové pozornosti, že jejich úspěch vyvolal i ohlas ve zdejších denních listech. —li.

SSSd. Č. BUDĚJOVICE. Přehled naší spolkové činnosti od počátku školního roku 1933—1934. Po prázdninách vrátily jsme se odhodlány intensivně pracovat pro naše SSSd. Měly jsme pro nedostatek času jen čtyři schůze členské. Ve třech výborových byl stanoven program schůzí členských, při nichž byl věnován čas části poučné a části zábavné. Přednášky, které ponejvíce mívá dp. spirituál K. Reban, náš duchovní rádce, byly pro nás velice cenné a zajímavé. Poučily jsme se jimi, jak si máme ve škole počínati jako katolické učitelky a jak se účastniti Katolické akce ve škole. Ani významné události časové nezůstaly bez povšimnutí. Vzpomenuto bylo velikého ote studentů, arcibiskupa Stojana, a na žádost členek promluveno o skladateli Křížkovském. Dne 7. listopadu m. r. konaly jsme přednášku se světelnými obrazy a čistý výtěžek z ní poslaly jsme na mikulášský dar a na misi. Do studentské knihovny jsme zakoupily nejnovější díla katolických literátů. Abychom pomáhaly rozšiřovati dobrou četbu, zřídíme si knižní lůžku s brožurami »Životem«, kterou vyvěsíme u ústavní kaple. Máme dobrý úmysl naše Sdružení povznést a samy se naučit jednou v životě provádět náboženskou praxi. Ve dnech 5.—8. ledna 1934 vykonaly všechny členky exercicie a po nich s novou chutí stanovily jsme program do dalšího půl roku. Požehná-li nám Bůh a vykonáme-li vše, co jsme si předsevzaly, budeme se moci na konci roku s uspokojením ohlédnouti zpět na naši činnost. —la.

SSSd. PLZEŇ. Dne 14. ledna 1934 se prvně letos představilo naše Sdružení veřejnosti na akademii v Městanské besedě. Veřejné vystoupení bylo umožněno vzrůstem počtu členek v posledních dvou měsících a velkým nadšením, s jakým byl program připravován. Číslo hudební, divadelní a recitační byla přijata s velkým potleskem obecenstva, které naplnělo prostorný sál do posledního místa. Akademie měla velký úspěch jak finanční, tak i morální. Zájem o naše Sdružení v řadách katolických studentek stále vzrůstá. Doufáme, že toto naše veřejné vystoupení nebude letos poslední. —tv—

Vyrovnejte předplatné!

P. M. Klement O. S. B.:

I. KONCERT SOCIÁLNÍHO STUDENTSKÉHO SDRUŽENÍ V PRAZE DNE 11. ÚNORA.

Bylo to krásné odpoledne v emauzském sále. Naši středoškoláci z SSS. dávali svůj první koncert. Jemná, průbojná myšlenka našich mladých, touto cestou hudební práce propracovat se do srdcí svých příznivců a hudbou jít i na propagaci svých myšlenek mezi samotným studentstvem, zasluhuje jistě pozornosti. Čílému výboru můžeme jen blahopřát k iniciativnosti tohoto druhu i ke skutečnému úspěchu tohoto ušlechtilého zakončení, jejich masopustu. Odborné posouzení smyčcového orchestru přenecháváme odborníkům. Program byl sestaven prvotřídně. Mozart, Dvořák, Suk, Schubert, Haydn, ovšem hlavně Smetana. Duší orchestru byl klerik křížovníckého řádu, předseda hudebního odboru SSS. Praha, Jan Reiner. Je skladatelem, zručným klavíristou i dirigentem v jedné osobě. Jeho hymna katolického studentstva je již dosti známa. Premiérní novinkou byl jeho melodram na slova básně Jiřího Pileckého »Umírá matička...« Jemná, melancholická malba tónová na slova nezvalovského ražení, jasná ve své dramatické kresbě. — Zvládl své hochy dobře v »Dařiboru« a ve fantasii z »Prodané« ukázal disciplinovanost svého orchestru. Vybrané obecenstvo nešetřilo chválou a potleskem. Radost z úspěchu je všeobecná a zřejmá. Vzácnými hosty koncertu byl sám protektor J. M. velmistr křížovníckého řádu ThDr. Jos. Vlasák, J. M. emauzský pan opat Arnošt Vykoukal O. S. B., Msgre děkan vyšehradský a prelát Vaněček, Jeho Magnificence rektor bratislavské university dr. J. Reinsberg, Msgre Jan Boháč, rektor Arnoštovy koleje, Msgre Vrátný, generální duchovní rádce UKSČs. P. Alfons Daňha C. Ss. R., profesor dr. Jar. Beneš, dr. J. Merell, P. Robert King O. Cr., profesor Trnka, dr. Engel, P. M. Schaller, prof. Knietl, slečna Zdeňka Braunerová, dr. V. Pihertová a jiní, jimž všem patří dík za účast. — Zvláštní dík všem účinkujícím — zvláště panu radovi Peškovi za nádherný přednes Smetanových písní, našim sólistům Klein-Málkovi, Steinhauroví, p. Dvořákovi, Zabloudilovi, Havlovi, Pileckému i všem těm malým studentům, kteří po prvé zasedli v orchestru.

LIGA ČSL. AKADEMIČEK, jež se zde ohlásila v listopadu m. r., má už za sebou pěkný kus práce. Od listopadu byly tři členské schůze a šest výborových. Dne 1. prosince m. r. pořádala Liga slavnostní hudební večírek v sále koleje Arnošta z Pardubic. Večírek, jenž měl velmi dobrou úroveň, pocítil přítomností J. E. p. arcibiskup a mnoho významných osob. Bylo to první oficiální vystoupení Ligy na veřejnost. Morální úspěch byl skvělý. Dne 14. ledna byl pořádán společně s ČLA., Klubem lid. akademiků a Považanem seznamovací večírek v sále paláce Charitas. Dne 17. ledna byl zahájen apologetický kroužek za vedení duchovního rádce, p. prof. dra Čulíka. Na poslední členské schůzi dne 31. ledna pronesl dp. dr. Habáň krásnou přednášku na téma: »Kulturní hodnoty a náboženství«. Příští členská schůze bude v březnu. Účast slíbil mladý básník Zahradníček. Přesné datum i téma bude oznámeno ve Stud. hlídce »Lidových listů«. — Je třeba, aby si všechny katolické dívky-vysokoškolačky uvědomily, kde je jejich místo. Přijďte mezi nás, dívky-akademické, podejte nám ruce ke společné práci! Věříme, že s vaší pomocí vykonáme mnoho a těšíme se na vás. —mh—

DISKUSNÍ VEČER O ČESKOSLOVENSKÉM POMĚRU. Č. L. A. spolu s Považanem, spolkem katolických akademiků, uspořádaly dne 1. února 1934 diskusní večer o čsl. poměru. V úvodu spisovatel dr. Vilinský probral podrobně otázku autonomie Slovenska. Má být Slovákům zárukou jejich práv, začátkem přestavění celého vládního slovenského systému, začátek vlády hesla Slovensko Slováckům, dnes ale již není, bohudík, jediným lékem, jak pomoci Slovensku. Jistější zabezpečení slovenské svébytnosti zaručuje Slovensku myšlenka stavovského státu, uskutečnění, o které by se měly obě strany snažit. Koreferent dr. Paňák temperamentně odmítal neustálé mluvení o otázkách, které jsou pro každý národ samozřejmé, jako je otázka jazyka, otázka kmenové jednoty s Čechy a pod. Snahy, jakýmkoliv způsobem zčechisovat Slovensko, narazí vždy na tuhý odpor a dohoda je možná jen tehdy, jestliže bez podobných postranních myšlenek se budeme dohodovat. Dr. Hořina jako druhý koreferent přimlouval se za klidné řešení, založené na vzájemném poznávání a sbližování. Debata byla velmi čilá na obou stranách a kladně z večera bylo, že jsme manifestovali touhu po lepší budoucnosti Slovenska, touhu po dohodě, ve kterou věříme jen tehdy, jestli budou stát na obou stranách rovní sobě jak Slovák, tak Čech, s vyloučením každého třetího (i tak zv. Čechoslováků). Ba.

V DISKUSNÍM KROUŽKU Č. L. A., který se schází vždy v pátek v klubovně »Život«, probíráme za vedení dra M. Hořiny papežské encykliky »Rerum novarum« a »Quadragesimo anno«. Vzhledem na hospodářskou krizi nabyla dnes sociální otázka mimořádné ostrosti. Vládnoucí řády a systémy nejsou v stavu tuto otázku rozřešit, proto jest třeba, aby inteligence, která bude státí jednou v čele hospodářského dění, dobře poznala encykliky, podle kterých bude možno bez obtíží provést přestavbu společenského řádu na základě spravedlnosti.

28. REPRESENTAČNÍ PLES Č. L. A. Represenční ples České Ligy Akademické konal se dne 23. ledna 1934 pod protektorátem pana Františka Harracha, majitele panství ve Velkém Meziříčí, v sálech Obecního domu hlavního města Prahy. Lady plesu byla milostivá paní Ilka z Lobkowicz. Ples navštívili opět vynikající osobnosti z kruhů duchovních, vědeckých a politických, takže můžeme říci, že byl jednou z největších společenských událostí Prahy. Protektor dostavil se o 21. hodině a byl slavnostním průvodem uveden do velkého sálu z primátorského salonku. Oficiálně byl ples zahájen valčíkem předtančícími páry. Potom nastala rušná zábava, smích a hluk rozléhal se Obecním domem až do časných hodin ranních. — Co se týče organizační stránky plesu, byla tato dík obětavé práci předsedy plesového výboru JUC. F. Schwarzenberga, jednatele ing. S. Švihy a některých členů výboru dokonalá. — V této zprávě chceme všem našim příznivcům, těm váženým pánům i dámám, kteří přijali čestné předsednictvo, nebo finančně podpořili náš ples, i těm, kteří obětavou prací zařadili ples mezi nejlepší společenské podniky letošní sezony, upřímně poděkovat. Společenský úspěch našeho plesu jest nám dokladem toho, že naše snahy jsou chápány a pobídkou pro další práci.

Z MORAVANA. Po vánocích byl zakončen první semestr filosofických kursů, na nichž přednášeli dr. Bráito, dr. Habáň a dr. Skácel z řádu dominikánského, V rámci těchto kursů přednášel rovněž ing. F. Pujman,

režisér Národního divadla v Praze na téma »Nový směr umělecké tvorby podle sv. Tomáše«. Se spolkem posluchačů filosofie byl pořádán večer J. Zahradníčka »C poesii«. Společenský odbor vyvrcholil svou činností VI. reprezentačním plesem pod protektorem ministra msgr. dr. J. Šrámka. Pěvecký sbor Moravana koncertoval 21. ledna ve Znojmě. Ve středu 14. března vystoupí na I. samostatném koncertě v Brně ve velké dvoraně Besedního domu, jednak aby se podrobil veřejné zkoušce odborných činitelů i veřejnosti, jednak aby dokázal, že v dnešní akademické mládeži, nad jejíž nezájem v uměleckém ohledu se často naříká,

najdou se jedinci, kteří mají lásku a nadšení pro umění tak vysoké a krásné jako je sborový zpěv. Koncert koná se pod protektorem rektora Masarykovy university J. M. PhDr. J. Zavřela ve středu 14. března a J. M. PhDr. Karla Čupra, rektora české vysoké školy technické, J. M. MVDra Aloise Hanslíana, rektora vysoké školy zvěrolékařské, J. M. Ing. Josefa Konšela, rektora vysoké školy zemědělské. Na programu jsou sbory G. P. da Palestriny, Křížkovského, Smetany, Dvořákovy, Nešverovy, Foersterovy, Janáčkovy, Sukovy, Axmanovy a Novákovy. — V neděli 18. března pořádá sbor II. koncertní zájezd do Hodonína.

Z dopisů

VÁŽENÝ PANE KOLEGO!

V poslední schůzi katechetského odboru Spolku katolických profesorů čl. bylo s povděkem konstatováno, že studentský časopis »Jitro« za Vaší redakce obsahem i úpravou stoupá. Zároveň byla vyslovena některá přání, jejichž uskutečnění má usnadnit šíření časopisu a která Vám jako předseda odboru tlumočím. Jsou to hlavně dvě věci: 1. aby se v časopise neotiskovaly články, kterým i student vyšších tříd těžko porozumí; 2. aby z časopisu byly vyloučeny věci stranícko-politické, protože by to mohlo ohrozit jeho šíření na středních školách. Upozorňuji na př. na poznámku 2. a 3. čísla 5., str. 160, kde se nemluví věcně a kriticky, nýbrž stranícko-politicky. I socialista může mít v něčem pravdu a jeho tvrzení není vyvráceno, když se řekne, že je socialista. Že i diskuse patří k demokracii, je zřejmé, ale diskuse není totéž, co praní a mlácení puťy.

Tyto pokyny nemají být výtkou. Vycházejí jen ze zájmu o rozvoj našeho studentského časopisu.

Váš oddaný

Dr. Augustin.

VÁŽENÝ PANE REDAKTORE!

K článku, který byl v 5. čísle od dra Bohdana Chudoby »Izrael mezi námi«, bych chtěl říci, že moderní člověk nebojuje proti oněm bohobojným židům, kteří u zdí jerusalemské naříkají, nýbrž proti těm moderním nevěřícím židům, kteří převrátli všechny mravní zásady, kteří podvod a klam pokládají za ctnost, kterým se počestná práce zdá opovržením hodnou, kteří chválí to, čemu křesťan říká, že jest špatné. Žid je chytří. Předvídal, že nashromažďování kapitálu musí mít za následek chudobu velkého množství lidu, proto ihned převzal vůdcovství proletariátu, aby proti němu nepovstalo.

Žid snaží se svého protivníka v duševním oboru zničit tím, že mu odebírá hmotný podklad a podvrací jeho existenci. Židé šívou národy stále podle staré zásady »divide et impera« proti sobě, podněcují stále národnostní boj, poněvadž vědí: dokud se národové mezi sebou budou hádati, tak dlouho potrvá moc židů. Znamé »Protokoly mudrců Sionu« jsou důkazem toho, jak židé postupují.

Židé sami tvrdí, že jsou zvláštním národem. Žid Karel Marx praví: »Welches ist der weltliche Grund des Judentums? Das praktische Bedürfnis, der Eigennutz. — Welches ist der weltliche Kultus der Juden? Der

Schacher. — Welches ist sein wirklicher Gott? Das Geld.« Pronikání židovství do dnešního kulturního světa jest příšerné. Nebezpečí židovské jest veliké. Potom bych chtěl ještě něco podotknouti k některým větám z toho článku: Židé žádný vlastní stát nechťejí, poněvadž jeden by musil šidit druhého. Mohli si ho udělat, když seděli ve Versailles na konci světové války. Že Hitler vypověděl 50.000 židů z Německa, tomu se nemůžeme diviti. Vždyť židé ovládali divadla, bursy, literaturu a všechny noviny. Zdaří jsou ti, co byli vyhoštěni, nemajetní, o tom pochybuji. Židé jsou prorokem, ano, ale své nadvlády nad celým světem. R—ek.

Příteli, já vám něco přeložím z Papiniho. Je to o židech: Antisemitism.

Jako všechna anti—, vynalezli a rozněcují antisemitism židé sami. Tato božská a nečistá rasa, jejímž trestem jest povinnost trestati křesťany, ovládla všechny národy, mezi nimiž je rozptýlena tou měrou, že se stala jedním z národů panujících světu, ač nemá vlastního území. Křesťané se brání, ovšem špatně, brání se židovskými prostředky. Židé by nedobyli místa, jež zaujímají, a neměli by takového sebevědomí, kdyby křesťané opravdu byli křesťany a kdyby si neosvojili hodnot židovských: touhy po moci, lásky k penězům, záliby v kvantitě atd. Obrácení křesťanů na víru křesťanskou by znamenalo konec semitismu — a tudíž i antisemitismu — a možná, že by znamenalo i obrácení židů k Pravdě ukřižované v Judsku.

Papini-Giulioti, Slovník divocha (Dizionario dell'emo salvatico, Valicchi, Firenze 1923, p. 190).

VEL'ADOSTOJNÝ PÁN REDAKTOR!

Prezerajúc jan. číslo »Jitra«, venované mladému Slovensku, nemchol som sa neubrániť nenapísať niekoľko slov do čas. »Jitra«, keďže taký článok, aký sa v tom »venovanom« čísle vyžadoval, som nenašiel. Bol tam samozrejme úvodník od slov. politika, nuž len toľko povedám, že keby chcel človek naň odpovedať, tak by dostal poučenie, že »Jitro« není žiadnou polit. tribunou. Inu, to by bolo asi správne.

Avšak ani ten článok nijako nekonvenoval tomu časopisu. Prečo? Nuž, takú polit. tendencnosť (proti autonomizmu) vyvolať v pár rič objektívneho nehoriacich riadkoch, je ozaj viac ako smelosť.

Hej, o takých veciach by sa mala vyvinúť debata,

a nestačí len jednoduché zavolanie, že my mladí začneme cesty pacifické.

Pcsielam tuná niekoľko vykričníkov, príčin dnešného stavu Slovenska. Chcel som viac napísať, a priblížiť sa aj k tomu spomenutému úvodníku, avšak obával som sa, že by sa Vám to, veľadostojný pán redaktor, zdálo politikum. Dufam, že môj článok sa neprotiví paragrafom časopisu, keďže som jednoducho, a veľmi skromne len faktá konštatoval, a to ozaj per summos apices. Těším sa vskutku tomu chystanému sjazdu všetkých katolíkov, len aby mal pozitívny výsledok.

VÁŽENÉ STARŠÍ KOLEGYNI. Jako dodatek k prvnímu dopisu námítky, o které žádáte. Předně, proč se obracíte jen na kolegyně, když jsou na světě i kolegové, kteří, podle mého názoru, více mohou prospět než my, které dokonce jmenujete něžnými, slabými dívkami. Nevím, podle jakých zákonů, ale jisto jest, že dívčí čest je mnohem dražší než čest hochů. Chová-li se děvče poněkud volněji, je apelováno na její čest. Činí-li právě tak hoch, nikomu nenapadne, aby si vzpomněl na jeho čest. — A chtěla-li by dívka stýkati se i za dobrým účelem s lidmi, na jaké přijde, i kdyby prospěla, pochybuji, že by vyšla bez utrpení cti. Prosím, ačkoli také nemám asi dost zkušeností, už se mi stalo, že lidé nejsou ani pomlouvační, ani zlí, naopak chodí do kostela, na dobré účely dávají, ale mající snad trochu úzkostlivé svědomí, ti na mém počínání viděli něco, co se nesrovnává s dívčí ctí. Jsem si jista, že kdybych totéž činila být hochem, každý by mé počínání chválil. — II. Myslím, že výraz »nemravné« je poněkud ostrý a upřílišněný pro dávání podpory. Vždyť jsou lidé, kteří nemajíce práci, následkem čehož nemají co jíst, přijímají podpory ne jako něco nemravného a co je znehravňuje, ale jako dobrodiní, které snad je pro ně poníživí. Jsou také lidé nesvědomití, vlastně už nemravní, kteří přijímají podpory neprávem, a to je pak nemravné. Ale to je už práci příslušných úřadů vyšetřiti a vyšetřovati poměry lidí. Beatrice.

MLADÍ LIDÉ SE DÍVAJÍ NA SVĚT DVACÍTILETÍ ATD.

V Přítomnosti z 31. ledna t. r. stěžuje si kdosi v článku Mladí lidé se dívají na svět? na náš pražský rozhlas, že zařadil do tohoto cyklu přednášku jakéhosi mladého muže, který se ve své přednášce omezil na to, že vypočítal koho a co všechno dnešní mladí lidé nenávidí. Tedy mladí lidé se prý dívají na svět nenávistí. Jakým asi dojmem působila na pisatele článku v Přítomnosti přednáška Miloše Krejzy, která vyjadřovala pravý opak nenávisti, kamarádství a upřímnou spolupráci mezi těmi studenty, kteří prolomili horizontálu všednosti, nízkosti, myšlenkové bezvýraznosti a přibližující ji vertikále bezpečnosti, pracují o lepším zítřku národa. »Dva myšlenkové proudy vzbouřily hladinu studentskou: Otázka národní a náboženská,« řekl Krejza ve své přednášce.

A to je vlastně ten problém dvacítiletých, o němž psal tolik Rádl a jež tak nechutně rozmazala Přítomnost. Rádl upozornil na některé vady dnešních dvacítiletých, hlavně pohlední nevázanost a tu jako na zavolanou se ozvali právě ti, na něž to patřilo.

»Jsme právě takoví, jakými jste nás vychovali..., my mladí za nic nemůžeme..., doufáme, že, až se vybudíme, budeme lepší, než vy, starší..., my jsme romantičtí, milujeme přírodu... a... absolutní čistotou lásku..., tak a podobně si mladí uholedbávali svědomíčko.

Nevěříme, že těmto abnormálním zjevům, které se ozvaly v Přítomnosti, bude uvěřeno a že podle jejich abnormality bude posuzována generace dvacítiletých — a hlavně generace studentská.

A studentstvo už našlo samo sebe, alespoň jedna jeho část. Studentstvo už zase chápe, že náboženství to je, které dává člověku a hlavně mladému člověku sílu a základ jeho práce, ale co hlavního i smysl jeho práce. Studentstvo však poznalo i své nepřátele. Jsou to všichni ti, kteří mu náboženství berou. A studenti si náboženství vzít nedají, poněvadž vědí, že kdo bere náboženství, bere životu smysl a tím i radost ze života. cm.

TISKOVÍ REFERENTI A REFERENTKY!

Všechna sdružení obdržela oběžník o tiskové propagandě našeho hnutí. Propagaci mají provádět tiskoví referenti. Kde jste, vy všichni tiskoví referenti? Proč se neozýváte?

Pro nejbližší dobu je vaším úkolem:

1. Psát pravidelně do »Jitra« o činnosti vašeho Sdružení stručné zprávy.
2. Zakládat v krajských listech Studentské hlídky a kde jsou, udržovat je hodnotnými zprávami a články.
3. O význačnějších podnikcích zasílat přímo do ústředí zprávy pro Studentskou hlídku Lidových listů a Pražského večerníku.
4. Propagovat v místním tisku římskou pout. Tisk je nejvýznamnější pomůckou k naší práci navenek. Proto věnujte tiskové propagandě největší péči!

Tiskový referent.

STRAŽCI NA VLÁRU.

Nad průsmykem vlářským
stojí jedle jehlička,
není čárka jako čárka,
není tečka tečička.

Nedává ti spáti, vlářská jedličko,
dnešní jitro zase k ránu
básník, čárka, interpunkce,
ach, můj drahý, to je krámu.

Interpunkce, interpunkce,
boje, třesky, plesky, rány,
to je věru problém žhavý
pro jehličku, pro kvartány.

Klobouk dolů, paty k sobě,
proč jsi smutná, jedličko?
Stůj, básníče, zastav oře.
Pomník tobě, čárko, tečičko.

Zdráv buď, dobře žij,
panici ty lepý z Vlárů,
díky za vzpomínku, poučení,
dělám přes ně velkou čáru.

M. K.

VTIPY

— Dobře, pokračujte!

— ... červen těchto šatů se mně nelíbí, dám je přebarvit na černo u ... u ... u natěrače!

— ... je-li na stole na talíři u okna, které jest náhodou otevřeno, med, tu jej náhodou okololetící včela ihned zpozoruje, vletí oknem k medu a líže ho!

— ... nó jó, ... sím, když je to okno ale náhodou uzavřeno?

- Kdo si to zase hraje se zrcátkem? Valento, vy?
- == Prosím ne, já nemohu. Mám tři zrcátka a dvě ruce.
- Jak dlouho vládl Václav II.?
- == Václav II. vládl... vládl až do své smrti?!
- ...a jakého původu jest obyvatelstvo Islandu?
- Napověda: Island je původu sopečného!
- == Obyvatelstvo Islandu jest původu sopečného.
- Kdo pochyboval již o pravosti Rukopisu zelenohorského?
- == O pravosti Rukopisu zelenohorského pochyboval již Komenský!
- Hošííí, ruské řeky se nemusíte učit nazpaměť! To je úplně zbytečné. — Vy zadní, co to tam děláte? Pojd'te k tabuli a odříkejte mi hezky ruské řeky nazpaměť!
- Proč jste zmeškal včera jednu minutu?
- == Prosím o omluvu zameškané, nemohl jsem spít přijít, »elektrika« měla zpoždění!
- Tož tak! Mívá-li »elektrika« zpoždění, pak si kupte koloběžku a jezděte na ní do školy. Sééédněte!

**KRAJINSKÝ SJEZD KATOL. STUDENTSTVA
V ČES. BUDĚJOVICÍCH
VE DNECH 10.—11. BŘEZNA 1934.**

V sobotu dne 10. března

Stavnostní akademie

v Jirsíkově domě o půl 8. hod. večerní.

PROGRAM:

J. B. Foerster: Trikolora (čtyřhlasy ženský sbor SSSd). — Proslov P. Alf. Daňhy. — Koupím já si... V poli bříza. (Sborový zpěv SSSm.) — K. Kovařovič: Loutkářův sirotek. (Melodram L. Schusterová.) — P. O. Hviezdoslav: Pieseň. — R. Mayer: Báj. (Sborová recitace SSSd.) — K. Bendl: Z cikánských melodií. (Sólový zpěv O. Filipa.) — Odpadlý od srdca. (Sborový zpěv SSSm.) — Ch. Danc: Symfonie. (Dvoje housle s doprovodem klavíru.) — E. Krásnohorská: Chodská. (Sborová recitace SSSd.) — K. Pospíšil: Mysliveček. (Čtyřhlasy ženský sbor s průvod. klavíru.) — Národní hymny.

V neděli dne 11. března

Slavnostní sluhůze

ve velkém sále Jirsíkova domu.

PROGRAM:

O 8. hod. mše sv. v kostele sv. Václava s proslovem duchovního rádce ÚKSČs. P. Alf. Daňhy-ČSsR. — O půl 10. hod. slavnostní shromáždění v Jirsíkově domě. — Zahájení — projev P. Alf. Daňhy, ČSsR. — Dr. Josef Doležal: Třídní společnost a nový společenský řád. — Předseda ÚKSČs. MUC. Miloš Krejza: Studentská jednota nových činů. — Projevy zástupců jednotlivých spolků. — O d p o l e d n e o 2. hodině: Pracovní konference v klubovnách Jirsíkova domu. — Organizační referát. (Předseda ÚKSČs M. Krejza.) — Referát Soc. odboru ÚKSČs. (Soc. ref. Fr. Kolman.) — Poslání katol. studentky. (Ref. sl. M. Skuhrovcové.)

Vybízíme všechna Sdružení a všechny přátelé katolického studentstva k hojně účasti.

POZNÁMKY

Volná myšlenka ještě vychází. Degradovala se na »list hájící zájmy bezkonfesních občanů«. Bezkonfesní by měli protestovat proti tomu, aby na jejich účet a ostudu byly tištěny všelijaké výplody chorobných mozků.

Všem soudným čtenářům t. zv. pouličního bulvárního tisku se oznamuje, že veškeré pověsti, jako by skotská potvora z Loch Ness poskytl interview jednomu našemu večerníku, se nezakládají na pravdě.

Jednota nemajetných a pokrokových studentů chtěla na sebe upozornit tím, že otiskla v týdeníku »Čin« sprostý útok na rektora university prof. dra K. Domina pro jeho nedávny článek »O národní kultuře«, v němž autor uvítal návrat studentstva k národnímu uvědomení. Pokrokoví studenti si myslí, že takovýmhle sprostáctvím postaví Jednotu na nohy. Ba ne!

O významných náboženských osobnostech našich dějin, Janu z Jenštejna a Janu z Nepomuku přednášel v pražském rozhlasu univ. prof. dr. Dvorník. Gratulujeme našemu rozhlasu, že tuto přednášku zařadil. Už bylo na čase, aby se i s tohoto místa někdo ozval proti diletantským padělatelům naší historie.

Významné novinky posledních dnů

Alfons Taudetzki T. J.:

**„V tom znamení
zvítězíš“**

Časová knížka mládeži naší určená. Jsou to srdečně procitěné, s hlubokým porozuměním psané úvahy, duchovní příručka, v níž otcovský přítel bere jinocha za ruku a vede ho všemi fázemi jeho života.

Stran 80. — Indický papír. — Kč 5.60 i s poštovným.

Dr. Jan Ev. Urban O. F. M.:

„K B O H U“

vůdce duchovního života katolické inteligence.

Stran 380. — Příruční formát. — Papír biblový. — Krásná výprava. — Cena vkusně váz. výtisku v pouzdře Kč 15.60 i s poštovným.

Kniha modliteb, kniha předkládající aforisticky základní kámen Zjevení i Mravouky, kniha klasických duchovních spisů pro duchovní četbu, poskytuje úplnou oporu i vedení duchovního života každého katolického duševního pracovníka a může být každému, kdo chce vésti řádný duchovní život, nutnou a stálou příručkou.

Vydalo:

nakladatelství dobré knihy

» U N I V E R S U M «

v Praze II., Karlovo nám. 5.

U všech knihkupců.

J I T R O

organ des étudiants

catholiques en

Tchécoslovaquies

XVème Année. No. 7.

A nos amis étrangers

La jeunesse catholique de Tchécoslovaquie a accueilli avec le plus grand enthousiasme la nouvelle que le prochain congrès de PAX ROMANA aurait lieu, en 1935, à Praha et à Bratislava. Elle est très fière de cette marque de sympathie que ses collègues étrangers lui donnent par ce choix et elle leur en sait aussi gré. Dès maintenant, les étudiants tchécoslovaques adressent aux étudiants des autres pays l'invitation la plus chaleureuse de venir nombreux, l'année prochaine, et ils assurent ceux qui se rendront à cet appel qu'ils ne le regretteront pas.

Les étudiants de Tchécoslovaquie, comme d'ailleurs les étudiants appartenant à d'autres nations, passent actuellement par une période particulièrement difficile. La crise économique sans exemple, unie à une crise morale qui ébranle les fondements mêmes de la civilisation européenne, cause à nos jeunes des difficultés qui étaient inconnues à la jeunesse d'avant-guerre. Les valeurs qui auparavant étaient toujours considérées intangibles, sont en ruines et les méthodes même de penser sont en train de changer. Au milieu du désarroi universel des esprits, il n'y a qu'un îlot qui démontre sa solidité envers les vagues destructrices: l'Eglise de Jésus-Christ.

L'immense avantage de la jeunesse catholique est de posséder, au milieu des débris du monde spirituel, un point d'appui, un point stable et fixe — la foi catholique. Les étudiants catholiques tchécoslovaques s'en rendent pleinement

Dr. Jan Jiří Rückl.

compte et pour tous ceux qui observent la vie de cette jeunesse, il est de grand réconfort de constater une renaissance religieuse extraordinaire qui s'y fait jour.

Les jeunes — et étudiants en particulier — sont notre immense espoir pour l'avenir. Et nous croyons que cet espoir est justifié, notre jeunesse universitaire étant profondément animée d'un esprit que nous croyons particulièrement indispensable, à savoir de l'esprit de »sentire cum Ecclesia«. A ce point de vue, les étudiants catholiques tchécoslovaques font l'honneur à la dénomination même de leur Fédération: ils n'oublient jamais que celle-ci porte le nom de »PAX ROMANA«.

Une autre tendance de notre jeunesse contemporaine est, dans nos yeux, non moins sympathique. C'est le désir de probité, pour toute action publique. Un catholique qui se consacre aux questions touchant la vie publique, ne peut j a m a i s, et à aucune condition, se permettre n'importe quelle malhonnêteté soit religieuse, soit matérielle. Il n'y a, pour nous, aucun compromis dans cette question. Notre jeunesse veut être forte et elle sait que justement ceux qui sont les représentants de l'Autorité, doivent être animés — avant tout — de l'esprit de l'honnêteté et de la pureté de moeurs, et posséder un caractère d'acier. La jeunesse est, en ce qui concerne ce point, extrêmement sensible, chez nous de même qu'à l'étranger. Il est, à la longue, impossible de vouloir la tromper.

Monseigneur B a u d r i l l a r t, l'éminent recteur de l'Institut Catholique de Paris, nous a écrit tout récemment: »... on peut être à la fois très romain et très patriote.« Ces mots si justes sont profondément gravés dans les coeurs de nos jeunes. Ceux-ci aiment chaleureusement leur pays, mais leur patriotisme n'exclue point une sincère amitié pour les autres et une vraie compréhension des intérêts d'autres peuples et d'autres races. Voilà une raison de plus pour que nous nous réjouissons qu'une organisation s u p r a n a t i o n a l e, comme PAX ROMANA, nous avait honoré par le choix de la capitale de Tchécoslovaquie Praha et Bratislava, capitale de la Slovaquie, pour y tenir l'un de ses congrès jouissant déjà — et à si juste titre — d'une si bonne réputation.

Dr. J a n J i ř í R ü c k l,
Chambellan de Sa Sainteté PIE XI. Lieu-Tenant
du Patriarche Latin de Jérusalem.

Défilé des universitaires catholiques tchécoslovaques, lors du Congrès de la Jeunesse catholique à Praha, en 1933.

Aperçu historique sur le mouvement des étudiants catholiques en Tchécoslovaquie.

Le drapeau italien, don de la F. U. C. I., porté par les universitaires tchécoslovaques dans les rues de Praha.

Le 16ème paragraphe des résolutions du Congrès de Luxembourg engage la Fédération des étudiants catholiques tchécoslovaques et la Fédération slovaque des étudiants catholiques, d'organiser en 1935 le XVème Congrès jubilaire de Pax Romana à Praha, capitale de la Tchécoslovaquie et à Bratislava, capitale de la Slovaquie.

C'est avec joie et enthousiasme que nous avons déjà entrepris les préparations de ce congrès, d'autant plus que c'est pour la première fois, depuis le congrès de Warszawa en 1927, que les nombreux membres de Pax Romana se réuniront dans un pays slave. Cette cause est d'une importance capitale, étant donné que le mouvement des étudiants catholiques, dans les pays ressuscités à la suite de la guerre

mondiale, est de beaucoup moins connu que dans les pays qui ont eu la possibilité de jouir d'une liberté absolue dans leur travail catholique, leur nationalité n'étant pas opprimée par un joug séculaire, paralysant même les manifestations purement catholiques, le gouvernement dominant y voyant une révolte purement nationale.

Dans une telle atmosphère, les premières bases d'une organisation d'étudiants catholiques étaient toujours anéanties par les diverses défenses de la part du gouvernement. Il n'existait que de petits cercles d'étudiants slaves dans les villes universitaires de l'ancien Empire austro-hongrois, surtout à Praha et à Vienne. C'est en 1906 seulement que les étudiants tchèques furent témoins de la réalisation de leur idéal, celui de pouvoir s'organiser dans la »Česká Liga Akademická« (Ligue des universitaires tchèques) et d'y affilier tous les jeunes universitaires catholiques de la Bohême, pour un travail intensif et centralisé, servant à la cause catholique du pays, si rudement bouleversé par les révoltes hussites, dont les idées anti-catholiques infectaient encore une assez grande partie de la population tchèque. La même année fut fondé à Brno (capitale de la Moravie) le »Moravan«. Ces deux organisations poursuivaient un même programme, celui de défendre les intérêts des universitaires catholiques, dégager la voie à la vérité et remplir les devoirs envers l'Eglise et la Patrie.

Le commencement était très rude et l'enthousiasme remporté des premières assemblées commençait à s'affaiblir, grâce à l'opposition bien menée des étudiants libéraux et par un intérêt minime de la part de la société catholique tchèque. On s'attendait à un désastre complet, mais à la suite d'un travail assidu de quelques personnes qui s'étaient vouées de toute leur âme à cette oeuvre, les étudiants catholiques parvenaient à surmonter toutes les difficultés et remportèrent la victoire en 1909, année qui vit naître la première revue des universitaires catholiques, »Studentská hlídka« (La garde estudiantine). Le mérite de cette victoire et de ses succès était dû surtout au grand et dévoué ami des étudiants, S. Excellence Mgr František Kordač, premier Archevêque de Praha et primat de Bohême après la guerre mondiale.

Les étudiants catholiques commençaient à pénétrer à l'extérieur et étudiaient surtout les moyens d'organiser les étudiants catholiques des écoles secondaires, fortement atteints par les idées destructives des libres penseurs, afin de les arracher au courant de l'athéisme. Les universitaires catholiques sentaient le grand besoin d'une organisation poursuivie de tous les étudiants, afin de pouvoir s'assurer une génération bien formée qui poursuivrait le travail si rudement commencé. En dehors de la propagande faite dans la presse catholique, on chercha recours aux réunions et

assemblées des catholiques, pendant lesquelles furent créées des sections estudiantines qui traitaient le programme proposé sur l'organisation du mouvement estudiantin catholique. Le premier congrès des étudiants catholiques eut lieu à Kroměříž en 1912 et le second la même année à Hradec Králové. Les succès remportés de ces deux congrès renforcèrent l'idée catholique des étudiants et gagnèrent les sympathies du public catholique, qui s'assura du travail bien sérieux qui commençait à germer.

Cette expansion de l'idée estudiantine catholique était mal vue par les étudiants libéraux qui, ne pouvant pas défendre la fondation de la »Česká Liga Akademická« et du »Moravan«, saisissaient la moindre occasion pour essayer de défendre aux étudiants catholiques leurs manifestations publiques. C'est surtout au point de vue matériel que les étudiants catholiques sentaient l'inimitié des étudiants libéraux, qui ne leur permettaient pas de participer aux diverses bourses, décernées à tous les étudiants. Au devant d'une telle injustice les catholiques tchèques fondèrent à Praha, pour secourir leurs étudiants la »Fondation des étudiants catholiques«. Cette action fut proclamée par le reste des étudiants comme une attaque aux fondations communes et la Fédération des étudiants tchèques déclara en 1912, par une résolution publique, que les étudiants catholiques sont exclus de toutes les associations estudiantines locales et universitaires. Cet acte, exigeant une séparation absolue des étudiants catholiques, il ne restait qu'à créer une fédération centrale, dont les statuts composés à Brno, furent acceptés en 1913 à Praha. L'organe central fondé fut appelé »Ústředí katolického studentstva československého« (Fédération des étudiants catholiques tchéco-slaves).

La Fédération à la tête du mouvement estudiantin catholique, attribua surtout une grande importance à l'organisation des étudiants des écoles secondaires et commença avec la fondation des Associations sociales estudiantines dans les diverses villes tchèques (Sociální Studentská Sdružení). Après un an de travail fructueux, l'activité de la Fédération fut subitement arrêtée par la guerre mondiale pendant laquelle une grande partie des membres trouva la mort sur le champ de bataille. Après la guerre la Fédération renouée recommença son travail interrompu et déjà en 1919 organisa à Olomouc (Moravie) sa première assemblée historique, la première dans la patrie libérée — la Tchécoslovaquie. Elle élargit le programme des Associations sociales estudiantines, organisa le congrès de Kroměříž, Hradec Králové et Ružomberok (Slovaquie) où les étudiants tchèques entrèrent en contact avec les étudiants slovaques. La presse estudiantine fut élargie et la Fédération commença à éditer en 1919 son organe officiel le »Jitro« (Aurore). En 1920 la Fédération organisa le premier congrès national des étudiants catholiques, qui consolida finalement l'organisation du mouvement estudiantin, qui dès lors ne fit que prospérer et compte actuellement dans le pays 68 organisations estudiantines avec 3500 membres.

La Fédération des étudiants catholiques tchécoslovaques, après avoir pénétré à l'intérieur du pays se décida en 1930 d'organiser chaque année un pèlerinage estudiantin à Rome, pour exaucer auprès du Saint-Père la Bénédiction Apostolique pour la Tchécoslovaquie et pour son jeune mouvement estudiantin. Le premier pèlerinage à Rome eut lieu pendant les fêtes pascales en 1931, puis en 1932, et en 1933. En 1934 c'est pour la quatrième fois que nos étudiants se rendront dans la Sainte Ville pour y participer, dans le cadre du pèlerinage de Pax Romana, à la clôture de l'Année jubilaire et pour y assister au Congrès de Pax Romana, au programme duquel figurent les noms des plus éminentes capacités du monde catholique, en tête de Son Eminence le Cardinal Pacelli, secrétaire d'Etat de Sa Sainteté.

Les premiers rapports officiels de la Fédération avec les étudiants catholiques des autres pays datent depuis 1921, lors de la fondation de Pax Romana. La Fédération des étudiants catholiques tchécoslovaques fut représentée au deuxième congrès de Pax Romana à Fribourg, elle y devint membre et prit dès lors part à tous ses congrès.

Après quinze ans de collaboration avec Pax Romana, notre Fédération s'est décidée d'organiser son XVème Congrès jubilaire en 1935 à Praha et à Bratislava, auquel elle invite de tout coeur tous ses amis de l'étranger.

CONGRÈS de 1935. La XIIIème assemblée générale de PAX ROMANA décide que le Congrès de 1935 aura lieu en Tchécoslovaquie.

Mezinárodní kongres katol. vysokoškoláků v ČSR.

Praha: Basilique de S. Marie.

Příštího roku tedy sjedou se k nám do Prahy representanti a delegáti katolických spolků vysokoškolských z většiny čelných států evropských, ano i mimoevropských, sdružených v »Pax Romaně«, aby v jejich intencích, jak vzájemným poznáním, tak příučením se novým poznatkům — usnadnili si své poslání doma — které není nic jiného, než život pravého katolického intelektuála. Ne pouze do sebe ssát školskou moudrost, nýbrž školským vzděláním sebe zušlechtit, v sobě ji jakoby promísit, rozhavit a v nové, vyšší hodnoty přetvořit — a z hojnosti vlastní dávat pak všem těm, kdož nebyli tak šťastni, aby se jim dostalo výchovy podobné! Ne neradostný život sobce, který jako šnek do své ulity se uzavírá, ale pro lásku Boží žít se srdcem otevřeným pro potřeby druhých a s vůlí pro ně se i obětovat — bylo-li by toho třeba.

Uvítáme pak tyto naše kolegy tím radostněji, že očekáváme, slibujeme a pevně věříme v sílu jejich příkladu, který bohdá vnese mezi nás trochu toho smyslu pro velikost, grandiosnost ducha, — opravdu katolického. My o něm snad víme, ale velmi málo žijeme jím a v něm — a tak Bohu budiž žalováno; po té stránce u nás tolik malých dušiček, tolik zatuchlé malomyslnosti, tolik nepochopení pro velké, kladné hodnoty našeho náboženství.

A konečně — mám za to, že kongres »Pax Romany« u nás, musí nám působiti docela zvláštní, vnitřní radost. Či nevidíte v těchto mladých vůdcích budoucí Evropany, vůdce stejného názoru světového — t. j. katolického — zrno hořčičné velikého stromu Spojených křesťanských států evropských, jak o něm snili středověcí papežové, ve svých ideách o universální říši křesťanské, jejich pokračovatel náš Jiří z Poděbrad, a posléze, v moderní formě — náš Masaryk a Beneš? — Ideu Svazu Národů, jež sice v době současné jako by právě životná nebylo, ale která — kdož ví — změnou podkladu a mentality světové může se v nečekaném obratu státi opět životnou — vzdor všem autarkickým a politicko-hospodářským celkům doby přítomné.

A je-li snad toto snem daleké budoucnosti, k jedné realitě, kongres »Pax Romany« u nás může nepochybně vésti, a sice k té, k níž po 15 let jako bychom nemohli stále dojíti: že mladá inteligence česká a slovenská — vidouc průkopníky mezinárodní solidarity a sblížení mezi těmi, kdož krví i jazykem si často cizí jsou, podá si konečně bratrské ruce k radostné spolupráci, jak příznivý symbol toho — spíše cítěný než krásnými řečmi snad předstíraný — prožíváme v přípravném výboru, kde dík »Pax Romaně 1935« spojili se v opravdu radostné pracovní jednotě tři mladí Češi se třemi mladými Slováky.

Vivant sequentes!

Dr. V á c l a v H r n ě í ř,
předseda
Přípravného výboru XIV. kongresu
»Pax Romany« v Československu.

V »Den československého zahraničí« posílá ÚKSČs. srdečný pozdrav všem svým přátelům a příznivcům za hranicemi naší vlasti.

L'art du peuple tchèque est aussi beau que son âme, si franche et si sincère. L'originalité de ses pensées est traduite par sa figure audacieuse et imbue de joie. Les costumes pittoresques dans les régions tchèques attireront certainement les regards de tous les membres de Pax Romana, venant en 1935 dans notre Patrie — la Tchécoslovaquie.

Nous les invitons au milieu de notre cher peuple qui les recevra à cœur ouvert.

Pax Romana

»Československý katolicismus je mezinárodně slabý! Je úkolem mladé generace katolické, aby se postarala o nápravu. Souhlasím s Vaším úmyslem v roce 1935 uspořádati v Československu kongres Pax Romany. Dobře jej připravte a bude-li míti ráz slovanský, získáte tím katolický západ pro nás i pro Slovanstvo,« řekl našim zástupcům p. min. dr. Beneš, když jsme ho žádali o povolení, převzítí pořadatelsví 15. jubilejního kongresu mezinárodní organizace katolického studentstva »Pax Romana«.

Je jisté, že náš katolicismus ve srovnání s belgickým, francouzským, švýcarským a holandským v mezinárodním životě nemá té výraznosti, již by žádala naše historie. Zvykli jsme si příliš na rakouský provincialismus, ze kterého ještě stále se nedovedeme vyvíhnouti a který nám brání, aby také náš katolicismus nabýval forem evropských.

Z toho důvodu snad také ještě u nás kongres Pax Romany organisován nebyl, ač již téměř ve všech evropských státech, dokonce i v Lucembursku tomu tak bylo. Scházela tu u našich předchůdců odvaha převzítí tak velkou zodpovědnost a hlavně před tváří celé katolické studentské ciziny prohlásiti, že náš národ je ve své velké většině národem katolickým — ať již kruhy, které mají na tom zájem a nyní tvoří zatím ještě oficielní národní mínění, hlásají cizině, že jsme národem husitským a tedy protikatolickým.

Dnes není nutno již se bát. Katolický student, kterému pan prezident řekl, že od něho se čeká vlití nových sil mezi naši inteligenci, která postrádá pevných mravních základů a propadá mravní zcháclce, musí státi všude tam, kde hrozí nákaza našemu národu, pracovati všemi prostředky, aby budoucnost jeho byla zabezpečena. Neboť národ, to není jen minulost, přítomnost, ale především budoucnost — a ta nesmí býti protikatolická.

Nesmíme nečinně přihlížeti k tomu, jak prostřednictvím mezinárodních organizací vnikají k nám protikatolické jedy, které otravují náš lid a naši mládež. Rozvratná činnost různých těch internacionálních federací musí býti lokalisována především v řadách studentstva, neboť zde může nejvíce zla způsobit a zanechat nejvíce následků. A v boji proti této činnosti musí býti nám oporou Pax Romana, která vlévá nové myšlenkové proudy do jednotlivých studentských organizací, jako protijed proti internacionálnímu ateismu.

Pax Romana vznikla 21. července 1921 ve Fribourgu, když zástupcové z 23 studentských katolických organizací ze všech zemí Evropy i z těch, které mezi sebou válčily, se dohodli utvořiti mezinárodní organizaci. Podnět k založení vyšel ze švýcarské organizace, která již v roce 1920 navázala styky s organizacemi neutrálních států a vykonala přípravné práce. Než myšlenka vytvořiti mezinárodní studentskou katolickou organizaci jest staršího data. Již v osmdesátých letech minulého století předseda švýcarského svazu (La Société des Etudiants Suisses) baron Řehoř de Montenach pozval katolické studentské organizace cizích zemí na kongres svazu do Fribourgu v r. 1888 a tím byl položen první základní kámen. Poněvadž tato myšlenka nalezla velké pochopení u delegátů, baron de Montenach vykonával několik cest po Francii, Německu, Belgii, Itálii a Rakousku, aby osobně získal jednotlivé organizace k spolupráci. Byly dokonce vykonány přípravy k oficielnímu ustanovení se nové organizace u příležitosti oslav jubilea sv. Aloise v Římě. Bohužel světová válka nedovolila mu, aby jeho snaha byla korunována úspěchem. Světová válka překazila všechny přípravy k vzájemnému sblížení národů. Než přece ti, kteří nemohli uskutečniti své plány, věřili, že katoličtí studenti po letech nenávisti a nepřátelství si podají jednou bratrské pravice a pokusí se znovu budovati v duchu opravdového míru, společenství, na podkladě vzájemné lásky. A skutečně. Po světové válce mír byl prvním požadavkem nově rodící se organizace, která jím také počíná datovati své dějiny a již svým názvem »Pax Romana« určuje svůj pracovní program.

Ke konečnému ustanovení »Pax Romany« došlo na kongresu ve Fribourgu v roce 1922, kde také naše organizace byla zastoupena a byla přijata za člena.

Příští kongres v roce 1923 v Salzburku znamená zdokonalení a konsolidování po stránce organizační. O finanční zajištění »Pax Romany« se postaral kongres v Budapešti v roce 1924. Vyřešením finančních otázek mohla »Pax Romana« roku následujícího v Bologni rozhodnouti se pro stálý generální sekretariát ve Fribourgu a tím byla položena pevná základna pro celé hnutí katolického studentstva na fóru mezinárodním. Následující kongresy věnují se již studiu jednotlivých aktuálních otázek.

Tak na příklad kongres v Amsterdamu vypracoval program a položil základy práce misijní. Prvním kongresem »Pax Romany« na půdě slovanské byl kongres ve Varšavě v roce 1927, jehož organizaci převzalo »Odrodzenie«, svaz polských katolických akademiků. Zde byly ustanoveny další komise, z nichž největší význam pro Slovensko má komise Pro reditu (unionistická).

Nato přechází »Pax Romana« na půdu anglickou do Oxfordu a Cambridge, kde jednání kongresové je velmi bohaté na historické, filosofické a etické referáty evropské úrovně, pronesené většinou vynikajícími profesory oxfordské university. Tohoto kongresu účastnila se velmi četná delegace československá, žádajíc, aby příští kongres »Pax Romany« byl v Československu u příležitosti svatováclavských oslav. Poněvadž ale španělská organizace zaručovala velkou účast jihoamerického katolického studentstva na kongresu »Pax Romany« bude-li uspořádán v Seville, nebylo přání československé delegace vyhověno. Desátý kongres odbýval se v Mnichově.

Po desítileté pouti Evropou vrací se »Pax Romana« opět do Fribourgu, aby oslavila decenium svého trvání. Tento kongres byl přehlídkou desetileté práce. Pak byly ještě kongresy v Bordeaux a Lurdech a v roce 1933 v Lucemburku, kde naše delegace přijala pořadatelsví XV. jubilejního kongresu v Praze v roce 1935. Letos místo obligátního kongresu o prázdninách, koná se o velikonočních u příležitosti zakončení Svatého roku — Congrès-Pèlerinage v Římě, spojený s mezinárodní poutí katolického studentstva.

Tím, že jsme přijali pořadatelsví kongresu v roce 1935, jsme si vědomi toho, že tím konáme také svou národní povinnost. Bude však nutno, aby celá katolická veřejnost s námi spolupracovala, aby kongres důstojně reprezentoval nejen náš katolicismus, ale i Slovanstvo, neboť je to po druhé, co slovanská půda bude hostit delegáty katol. studentstva z celého světa.

A proto ji voláme k spolupráci!

XIV. KONGRES PAX ROMANY a I. MEZINÁRODNÍ POUT KATOLICKÉHO STUDENTSTVA DO ŘÍMA.

Katolické studentstvo evropské a jihoamerické, sdružené ve svazu Pax Romana, se stálým sídlem ve Fribourgu (Švýcarsko), koná ve dnech 29. března až 5. dubna t. r. svůj XIV. kongres a současně první mezinárodní pout všeho katolického studentstva do Říma. Je to událost významná a doprovázená přízní diplomatických kruhů a vřele doporučená sv. Otcem Piem XI.

Pout bude zahájena křížovou cestou všech studentů v památném římském Colosseu. Kongres bude zahájen 3. dubna slavnostní mší svatou v Lateránské basilice, kterou bude celebrovat J. Em. kardinál Marchetti-Selvaggiani, generální vikář sv. Otce.

Program zasedání:

3. dubna dopol. slavnostní zahájení pracovních konferencí pod protektorem J. Em. kard. Bisletiho. Přednáší: Abbé J. Grénaud: »Dějiny a úkoly Pax Romany« a Sign. Dott. I. Righetti, předseda italských universitních sdružení Katolické akce: »Pier Giorgio Frassati«. Odpoledne zasedá pracovní konference pod protektorem J. Em. kardinála Marchetti-Selvaggianiho, arciděkana Lateránského. Přednáší J. E. Msgre Pizzardo na téma: »Universitní Katolická akce«.

4. dubna: Misijní konference v koleji Propagandy pod protektorem J. Em. kardinála Fumasoni-Biondiho. Přednáší tajemník Misijní sekce Pax Romany, abbé Rossel, na téma: »Misijní činnost katolických studentských organizací«. J. E. Msgre Salotti promluví na téma: »Katolický student a misie«. Odpoledne koná se zasedání redaktorů katolických universitních časopisů za předsednictví J. E. Comte Dalla Torre, ředitele »Osservatore Romano« a druhá pracovní konference pod protektorem J. Em. kardinála Dolciho. J. E.

Msgre Besson, biskup lausanský, ženevský a fribourgský, čestný předseda Pax Romany, promluví na téma: »Náboženský život katolického studenta«.

5. dubna: Mše svatá na zakončení kongresu v basilice katakomb sv. Domicilie celebrovaná J. E. Msgre Bessonem. V poledne audience u sv. Otce: Hold svatému Otcí všeho katol. studentstva.

Odpoledne slavnostní zakončení kongresu pod protektorem J. Em. kardinála Pacceliho, státního sekretáře Jeho Svatosti Pia XI. J. E. Msgre Ruffini promluví na téma: »Katolická universita« a závěrečný proslov přednese J. Em. kardinál Pacelli. Ip.

Praha: Cathédrale de S. Guy.

Příspěvky, řešení
a veškerou kores-
pondenci, týkající
se této rubriky,
přijímá: Vojt. Ma-
ňoušek, redaktor,
Svitávka u Bosko-
vic, Morava.

42. Rebus popisný. — F. Geršl, Bosk.

Předložka >
drahokam ———>
řada slov ———>
spojením všeho, tvorstva

43. Čtvercovka. — K. H., Č. Buděj.

součást auta
pochoutka
česká řeka
dravý pták

44. Přesmyčka zem. — Jos. Čichoň, Libějovice.

TICHÉ PRÁCE (é=a).

45. Zdrobnělka. — Cid., Tišnov.

»Velkou« Turci vynalezli,
»malou« zříš na věži.

46. Rebus. — M. R., Kutná Hora.

N 1001
+ u

47. Doplnovačka s tajenkou. — F. Horák, Svitávka.

X k mužské jméno
X o dvacetiletý
X určení času
e X část těla
X je u loďky

48. Rebus. — Cid, Tišnov.

z0001 hon 1000a
zi

49. Souzvučka. — R. Daňkové, F. Geršl, stud., B.

Koupil jsem Pražského
Jezulátka
a daroval je ———

50. Přesmyčka lit. — Kuldovi Jurák.

PRŮ KAPE SRSTKY.

51. Souzvučka. — J. Stehlík, Brno.

Naší milé babičce,
smutek přelít ———
že se jí dnes ztratila
starodávna ———

52. Přesmyčka lit. — B. Štefková.

Rudo, sláva jí! Chyr

— » « —

Řešení hádanek z čísla 4. a 6. zašlete najednou
nejpozději do 15. února. (I na koresp, lístku.) —
Řešení hádanek z čísla 1.—3. a seznam řešitelů s vy-
losováním bude v čísle 7. Zašlete řešení v hojném
počtu. Pěkné odměny!

Návod k tvorbě a řešení hádanek pro nedostatek
místa odkládáme na příště. Sborník ještě obdržíte
za sníženou cenu 5 Kč. — Nezapomeňte objednat!

LISTARNA HÁDANEK: K. Cihla, V Petrů,
J. Čichoň, F. Geršl, F. Horák a j. Srdečně vítání
v náš kruh s ostatními. Zasláné příspěvky a řešení
jsou správné a nadějně. Vytrvat, potřebujeme dobré
hádankáře! Příspěvky zasílejte jen menších rozměrů,
aby se na všechny dostalo při té troše místa! M. Ga-
lušková, Juvenát, V. Mosler, B.Štefková, M. Reicho-
vá, L. Grünwald, F. Sečkař, B. Jahodová, K. Jurák,
J. Stehlík a j. Těší mě, že nezapomínáte ani s pří-
spěvky, ani s řešením, jež z většiny správně vypra-
cováno a svědčí o umu našich hádankářů, vytrvalých

pilných pracovníků, jakých si přeji ještě aspoň
trojnásobný počet. Příspěvky jsou také dobré. —
Případné dotazy, přání a stížnosti jsou k spoko-
jenosti všech vyřízeny. Jen pište, co máte, luštěte
a skládejte. Rád uveřejním. Příště zase ostatním!
Vážím si všech hádankářů, pečujících o rozkvět
rubriky. — Nezapomeňte správně frankovat dopisy,
s řešením zašlete i příspěvky, napište své poznámky
k rubrice a redakci. Doufám, že náš »Klub« rozroste.
Hádance zdar!

—vm—

SLEVUJEME! NOVÉ CENY!

Poutnímu odboru ÚKSČs se podařilo značně snížit ceny našeho tradičního dnes již

IV. POUTNÍHO ZÁJEZDU DO ŘÍMA

u příležitosti svatořečení blahosl. Don Bosca, za účasti řádu salesiánského, v době mezinárodního kongresu katolického studentstva »Pax Romana«.

Chceme umožnit všem, obzvláště studentům, návštěvu věčného města — Říma. Všimněte si nových cen!

Ceny pro studující:

a) při hromadném ubytování:

III. tř. z Prahy 1125 Kč, z Brna 1035 Kč, z Bratislavy 950 Kč.

b) při ubytování v hotelích:

III. tř. z Prahy 1218 Kč, z Brna 1143 Kč, z Bratislavy 1080 Kč.

II. tř. z Prahy 1488 Kč, z Brna 1383 Kč, z Bratislavy 1320 Kč.

Ceny pro nestudující:

III. tř. z Prahy 1415 Kč, z Brna 1295 Kč, z Bratislavy 1210 Kč.

II. tř. z Prahy 1755 Kč, z Brna 1595 Kč, z Bratislavy 1510 Kč.

V ceně, v níž je započten režijní příspěvek, jest zahrnuto: ubytování, stravování s nápoji, zpropitné, vstupné a veškeré dopravní prostředky (dráhy a autokary), jichž bude použito.

Stravování a ubytování bude v dobrých občanských hotelích nebo pensíonách a jest pro obě třídy stejné. V ceně II. třídy jest započtena pouze jízda v II. třídě. Stravování se počíná snídaní dne 26. března 1934 a končí se snídaní dne 4. dubna 1934.

Technické vedení již nyní naléhá na nás, abychom mu oznámili včas počet závažných přihlášek, aby mohlo zajistiti také včas ubytování.

Přihlaste se hned nebo nejpozději do 10. března 1934.

Bylo zažádáno za prázdnou na den 4. a 5. dubna 1934 pro středoškolské studenty a jejich profesory, kteří se zúčastní zájezdu.

Pořadatelstvo pouti:

Poutní odbor ÚKSČs., Praha II., Spálená 15

číslo 8

jitro

časopis katolického studentstva československého

Jitro

vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon číslo 44.910. Číslo účtu u Poštovní spořitelny 206.271. — Předplatné: pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar.

Kdo si ponechá dvě čísla, jest považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti.

Redaktor

prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“.

Hlídkové

Redakční uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

Z OBSAHU

Uzávěrka pro č. 9. 15. dubna 1934.

8.

zprávy zasílejte redakci do Prahy.

č í s l a

Red.: Vražda jako krásné umění. — E. Jitzovský: Goal. — Ti. V.: Poeta. — Dr. Štěpán Trochta: Svatý Jan Bosco a škola. — S. K. Vlárský: Básníková bolest. — A.: Čtyři momentky. — S. Z-íček: Zahrada smutných. — Fr. J. Mastyl'ak CSsR.: Vladimír Solovjev. — Jaroslav Brit: List z deníku. — Básně. — Hlídky. — Hádanky.

Zprávy dopisovatelům:

M. H. — Příliš sentimentální.

Fr. J. M., Obořiště. — Článek přetížený odkazy a citacemi. Bude třeba zkrátit. Fotografie se nehodí.

Ámk. — Děkuji za poučení. Ač Vás neznám, hádám, že jste kandidátkou učitelství. Ale já už k Vám do školy chodit nebudu. Já jsem člověk středních let. To je nejnevychovatelnější druh lidí.

Z. S. — »Po zvonění« — dosti dobré postřehy, ale nemá to pointu. »Kantor« — to zní už hrubě.

V. R. — Není to zlé, ale toho děsu je tam zbytečně mnoho. Poesie máme nadbytek.

B. M. — Smutné obrázky. — Značné úsilí tvárné; retorický vzlet a poesie není totéž.

J. K. — Úsměvy dne. V jedné básni pantheism, v druhé sensualism. Nehodí se.

L. D. — Přeložené věci jen výjimečně. Máme dosti prací původních. Ukázky z větších prací také ne. Nejlépe je, když příspěvek tvoří samostatný a uzavřený celek.

S. K. Vlárský. — Užíváte příkrých výrazů: bláto pamfletu, alogické třesnění, infernální zvůle. Snad proto, že Vám nejde o předmět, nýbrž o věc osobní? A i když o předmět, myslím, že jsme jž věnovali dosti místa i času.

J. U. C. Vrzák. — Vaše odpověď obsahuje jen obec é průpovídky. Dopis R—ekův nevyjadřuje správný názor. Otiskl jsem jen pro zajímavost a odpověď! citátem z Papiniho. Tím pokládám věc za skonč. nu. Stanovisko redakce vystihl článek dra Chudoby.

J. S. — Váš dopis odevzdávám technické redakci. Některým rádcům: Dostávám tolik rad, jak by mělo »Jitro« vypadat, že by to stačilo na celé čílo. Myslíte-li, že by to neb ono mělo v »Jitru« být, dobrá, sedněte a napište to. Zdá-li se Vám, že to neb ono by mělo být lepší, napište a pošlete mi to. Nehonoraný aforism se přidává:

Všem pak v »Jitře«
zrak se vytře
velmi chytře.

(Pro nedostatek místa zůstává *mnoho* příspěvků zpět. Bude zařazeno postupně.)

Rozšiřujte

jitro

mezi všemi svými známými studenty!

Red.:

Vražda jako krásné umění

Cože? ptáte se udiveně. Vražditi? To mi nikdy ani nenapadlo! Ptejme se zatím, je-li vražditi krásné. Podle svatého Tomáše musíme rozeznávat v hříchu dva prvky: podstatu činu a úchylku od mravního zákona.¹⁾ Co do podstaty je vražda čin krásný — jest plodem rozmyslu a svobody: vzhledem k mravnímu zákonu jest vražda čin ohavný. Jinými slovy: ontologicky jest vražda věcí krásnou, eticky věcí ošklivou. Proč je vražda ontologicky krásná? Protože vražditi je nesnadné.

Dejme tomu, že byste chtěli někoho zavraždit. Předně byste si musili najít jakýs takýs rámec pro ideální vraždění. Jak vám známo z detektivních příběhů, nejlépe se vraždí ve Scotland Yardu. Tam se vyhledá nějaké šlechtické sídlo, kde je spousta služebnictva, příbuzných a přátel. Nejvhodnější doba je večer, kdy všichni jsou zaujati partií bridge a kdy starý baronet, který má být zavražděn, jest sám ve své knihovně, takže stačí dáti pozor, aby revolver, nalezený u mrtvol, neměl vrahův monogram.

Čím jste dále od Scotland Yardu a čím méně máte přístupu do šlechtické společnosti, tím těžší je vražditi. Předně je třeba, abyste uměli zacházeti s falešným vousem, abyste se vyznali v omamných jedech, abyste byli umělci v převlékání a měli určité znalosti z anatomie a fysiologie: souvisí to s otázkou alibi. Musíte mít alibi pro dobu, kdy vražda se stane. Abyste ho docílili, musíte zavraždit tak, aby vyšetřující lékař se zmýlil nejméně o dvě hodiny.

Dále musíte umět užívat nejrychlejších dopravních prostředků, musíte absolvovat školu šoférskou a pilotskou, musíte být akrobaty, musíte umět lézt komínem a skákat se střež na pavlač. Konečně musíte mít znalosti kriminalistické, vědět, jak se zabírají stopy ve sněhu, jak se zabrání otiskům prstů, jak možno ošáliti čich policejních psů. Je zřejmo, že to vše vyžaduje odvahy, rychlosti a opatrnosti. Vše musí být promyšleno. Zanecháte někde vlas nebo útržek novin a vše je ztraceno — zbývá jen výhled na soudní budovu, káznici a šibenici. Chápete nyní, proč nemáte tak zvaných vražedných sklonů? Prostě proto, že vražditi je nebezpečné a těžké. Kdyby to byla hračka, vraždil by kdekdo.²⁾

¹⁾ S. theol. 1, 2, q. 79, a. 2.

²⁾ Jednoho dne, vypravuje dr. I. Klug, seděli jsme ve větší společnosti a kdosi nahodil otázku, jakého hříchu a jaké ctnosti kdo z nás jest schopen. Byla to ovšem otázka, na kterou se ani v otevřeně ani v uzavřené společnosti neodpovídá. Když ale jeden z přítomných tvrdil, že ačkoliv nic lidského mu není cizím, přece se musí pokládati za zcela neschopna vraždy, tázali se ho: A kdybyste mohl svého úhlavního ne-

Nemáte pokušení vraždit. Příkázání Nezabiješ vám nečiní potíží. Vaše pokušení jsou jiného druhu. Jediné příkázání, které se vám zdá býti těžkým, jest příkázání šesté. Přemýšleli jste už, proč?

Necudnost jest znakem doby. Většina studující mládeže dnešní se oddává sexuálním výstřednostem. Nechtějte, abychom vyjadřovali tu většinu v procentech. Bylo by to přílišné a neuvěřitelné zároveň. Chápeme-li hřích jako vzpouru proti mravnímu řádu, jest jasno, proč vraždit jest těžké. Ke vzpouře tohoto druhu jest třeba důmyslu, odvahy, statečnosti. A jest jasno, proč páchat necudnosti jest snadné. Sexus jest takřka jediná oblast, kde i zbabělec se může vzpírat a bouřit. R. Allers správně ukazuje, že určité sexuální výstřednosti proto jsou tak rozšířeny, že se nevymykají oblasti vlastního já. Vstoupiti do oblasti ne-já znamená totiž zmocniti se jaksi světa vnějšího, znamená bojovati a útočiti.³⁾ Proto nejrozšířenějším typem výstředníka jest onanista. Je to v jádře samotář. Hřešiti s jinými je těžší než hřešiti sám. I nečistá láska předpokládá známosti, schůzky, dvoření, namlouvání, čekání, vyčkávání vhodné chvíle, přemlouvání a svádění. A to vše je těžké. To vše je boj. Proto volí onanista samotu. V podstatě ani není jeho neřest plodem smyslnosti, nýbrž spíše plodem nedružnosti. Je to ipsism. Nedružnost je příčina, neřest následek. Základním rysem ipsistické povahy je strach ze života, strach z činnosti, strach z lidí. Nečistota ipsistů jest jen zbabělost, vyjádřená nářečím sexuality.

Můžeme jim domlouvati, aby zanechali svého hříchu. Nemá to smyslu. Jejich nečistota jest jen příznak. Nemoc se jmenuje strach. Léčí se příznak, nemoc zůstane. Můžeme jim broziti, že si zničí zdraví a že odpykají svou neřest velikým utrpením. I když se nehledí k tomu, že následky onanie podle novějších poznatků nejsou a nemohou býti tak strašné, jak se dříve domnívala věda lékařská, jest jisto, že odstrašováním se nepořídí zhola nic. Znamená to k dosavadním konfliktům svědomí a pocitům prokletí přidávati konflikt nový. Znamená to činiti ještě zbabělejšími ty, kteří už zbaběli jsou.

Jediná cesta jest: rozlišiti nemoc a příznak. Příznak je samotářská neřest. Nemoc je strach. Onanista není vlastně rozkošník, nýbrž zbabělec. A zbabělost jest snadnost revolty. Pomoci mu může jen ten, kdo v něm probudí odvahu, sílu, naději.⁴⁾ Kdo mu pomůže potříti nižšího člověka a zabíti strach.

Toť vraždění sublimní, bez něhož není života. Má-li žiti vyšší, musí zhynouti nižší. Nazýváme to mrtvením, mortificatio; ve výsostném smyslu slova jest to vražda jako krásné umění.

přítele, člověka velmi nebezpečného, který vám těžce ublížil a zdrcující ránu zasadil, kdybyste mohl takového člověka se světa zprovoditi pouhým kývnutím hlavy nebo pouhým přáním smrtící účinnosti — nebyl byste ani tehdy schopen spáchat vraždu? Ani tehdy, když by vás nikdo nemohl tušiti nebo uhodnouti jako vraha? Pomlčka a mlčení. Tázaný však byl upřímný a vyznal otevřeně a statečně zároveň: Můj Bože, myslím, že tak bych se stal vrahem více než jedenkrát. (Der Helfer Gott, F. Schöningh, Paderborn 1929, S. 134.)

³⁾ R. Allers, Das Werden der sittlichen Person, Herder, Freiburg im Br., 1930, S. 253.

⁴⁾ Naděje vede k životu, zoufalství k smrti. Je zřejmo, že náboženství katolické využilo této síly duše lidské přizpůsobivši ji potřebám života křesťanského. Učinilo více. Nejen že nám dovolilo doufati, nýbrž uložilo nám za povinnost doufati. Křesťanská duše, v níž by už nerozkvétala ctnost naděje, byla by rázem mrtva pro život křesťanský. Ne zrada Jidášova, ale spíše jeho zoufalství bylo příčinou jeho věčné záhuby. (M. S. Gillet, La Virilité chrétienne, Desclée — De Brouwer, Paris 1926, p. 120.)

M Á T E J I Ž K N I H Y E D I C E J I T R A ?

E. Jitzovský:

Goal...

(Dokončení)

Škoda, že neviděl bledou tvář Irény — nezračila se v ní pouhá účast, ale přímo úzkostlivé chvění, prozrazující její něžné srdce z veliké slabosti . . . o níž si Petr Corti nedovolil sníti . . .

»Tatíčku, co se mu stalo, vždyť krvácí — což je těžce raněn?«

»Nevím, počkej zde, hned se přesvědčím.« Starý pán rozčileně opustil lóži a pospíchal do klubovny. —

Soudce vyloučil kapitána Švýcarů na tři minuty, nastoupil první útok BSC. a hrálo se dále. Na skóre se nic nezměnilo a soudce brzy odpískal konec první třetinky.

Zranění Petra Cortiho nebylo vážné. Nárazem o mantinel ztratil jen vědomí a způsobil si tržnou ránu na čele těsně pod vlasy. Dr. Creux mu zčesal vlasy dozadu a nemusel z nich ani nic ustříhnouti; vyčistil ránu a přiložil obvaz.

Petrovi hučelo v hlavě jako u vodopádu. Derad s Henkerem ho odvedli do čísla 119 a uložili na pohovku.

Začala druhá třetinka zápasu. Nager chtěl vyniknout, hrál velmi obětavě a podařilo se mu dokonce ve 4. minutě vyrovnati na 2:2. Obecenstvo jásalo a hlavně dámy neskřblily potleskem. Po vstřelení branky si zajel Nager k lóži presidenta Morau-Riediho a složiv Iréně bezvadnou poklonu, ujistil ji, že tato branka patří jí.

Nager si vybral nevhodný okamžik, Irénu hra již příliš nezajímala, ač byla velikou fanynkou Blue Star Clubu a kanadského hockeye, ale přesto mu s chladnou zdvořilostí odpověděla:

»Přijímám, ale remisa je jen poloviční úspěch a víte, že my, ženy, slavíme jen vítěze.«

Nager se usmál: »Přijdu si pro odměnu vítěze.«

Ve hře se pokračovalo. Nager hrál jako již dávno ne, Marbach s Hostelem ho dobře doplňovali, ale Švýcaři vydrželi desetimínutový nápor a pak se dostali oni ke slovu. Útok BSC. nestřídal a byl již velmi vyčerpán. Švýcaři se snadno dostávali ku brance modrobílých, kde obrana měla pernou práci, přece však neudržela výsledek. Ve 13. minutě projel až z obrany kapitán Švýcarů Sewar a vstřelil vedoucí branku 3:2!

Modrobílí se pokusili o několik protiútoků a vyšli naprázdno. Elektrický zvonek oznámil konec hry a soudce odpískal druhou třetinku. — — — Reproduktoř chrlil do arény melodie posledních šlágrů, ale nálada obecnstva se nezvedla. Všichni zřejmě viděli, že zápas je prohrán — první útok BSC. je se svými silami naprosto hotov a druhý útok bez Cortiho také nic nezmůže proti výborné hře Švýcarů.

Málo lichotivých poznámek se neslo na světáka Nagera a vůbec celý první útok.

Hráči se vraceli na hřiště, aby vybojovali poslední třetinku zápasu. Mužstva zaujala svá postavení a hra začala. Švýcaři udali pekelné tempo, hladce projížděli a střely jen fičely na branku modrobílých, kde Higgins podal nejlepší svoji hru. Útok BSC. se na ledě již jen potácel a Nager si začal vypomáhat dokonce nechutnými fouly, zdálo se, že Blue Star ztratí u obecnstva všechny sympatie. Hrálo se již osm minut, v aréně byl mrazivý klid, diváci jen ze zdvořilosti tleskali cizincům. V 9. minutě střela útočníka Hilmera jen o vlas minula branku modrobílých a dopadla do ochranné sítě v zámezí. Písknutí — soudce jde provádět vyhazování puku . . . bouřlivý potlesk se rozlehl arénou

— Corti s obvázanou hlavou přeskočil mantinel a vjel do hřiště, hned za ním jeho spoluhráči z druhého útoku Henker a Derad. Nager s prvním útokem opustil s úšklebkem kluziště.

Bully — hole o sebe narazily. Corti má puk a přihrává jej Henkerovi, ten zakládá útok . . . modrobílí se rozjíždějí . . . teď má puk Corti, ten jej mistrně vede mezi překážejícími mu Švýcary a pak jej polovysokou ranou přihrává Deradovi, který je volný. Derad takticky pouští puk na mantinel, kde se odráží — zachycuje jej holí a řítí se vpřed. Obránce Švýcarů Sewar mu puk odnímá, ale ne nadlouho . . . Corti je zde a zase mají puk modrobílí. Nový nápor na švýcarskou branku . . . Corti je již u branky, ale místo aby střílel, přihrává ještě nezištně puk volnějšimu Deradovi, který střílí prudce branku vyrovnávací 3:3!

Diváci jásají . . . Derad radostně objímá Cortiho, protože jemu vlastně náleží zásluha na úspěchu. Soudce vhazuje uprostřed hřiště puk a hra pokračuje. Útok modrobílých koná pravé divy — zásluhou Petra. Švýcaři se zoufale brání ve snaze udržeti nerozhodný výsledek, ale Petr táhne stále svůj útok kupředu. Minuty prchají — obecenstvo již nepovzbuzuje, netleská, ale přímo křičí a podupává na tribunách, hlediště se změnilo v peklo a hřiště rovněž. Hráči se po hladké ledové ploše kmitají jako blesky, dochází k srážkám, pádům, ale hned je vše zase na nohou. Petr se vrací vypomáhat obraně a s uzmutým pukem ihned se zase řítí k brance Švýcarů. Chvillemi hra vypadala jako honba za jedním mužem, který má puk a dělá s ním co chce. Derad a Henker se takticky stavěli, aby uvolňovali Petrovi cestu a kryli soupeře.

Na ohromných hodinách ručička ukazuje začátek patnácté minuty. Corti se s pukem kmitá mezi hráči — obecenstvo šílí nadšením, v lóžích a na sedadlech již nikdo nesedí . . . tisíce křičí »Corti-Corti.«

Corti střílí, ale brankář Švýcarů s ohromnou dávkou štěstí chytá jeho ránu. Švýcaři se rozjíždějí . . . ještě 30 vteřin hry.

Corti se vrhá vstříc Hilmerovi, bere mu puk a vyráží prudce vpřed . . .

»Petře — Petře —«

Corti slyší mezi tisíci melodický hlas Irény — nic teď nezastaví toho letícího modrobílého ďábla s krví prosakujícím obvazem na hlavě . . . několikerým, přímo jonglerským nadhozením puku na holi setřásl se sebe soupeře, hluboce se sklání k ledu . . . teď se prudce napřimuje, trhá rameny a puk sviští pod hořením břevnem do branky. —

Brankový soudce radostně mává bílým praporkem, ale hlas soudcovy píšťalky již zaniká v obrovském jásotu . . .

»Goooooól . . . 4:3 pro modrobílé!!

Krátce nato končí soudce zápas. Potlesk a nadšené volání diváků se však nechce utišit. — — —

— Blue Star Club poráží Švýcary 4:3 (1:2), 1:1 (2:0).

Mužstva se seřazují před hlavní tribunou, stojí v řadě proti sobě, hole opřeny o led. Přichází předseda klubu president Morau-Riedi, doprovázen výbory a Irénou, která nese nádherný zlatý pohár.

Obvyklý proslov a následuje předávání poháru. Nager jako kapitán teamu vystupuje z řady, ale Iréna ho míjí a jde až k Petru Cortimu . . . obecenstvo bouřlivým potleskem projevuje svůj souhlas.

»Předávám vám první trofej, kterou jste vydobyl jako nový kapitán Blue Star Clubu.«

Petr s úklonou přijímá pohár — Iréna vystupuje na špičky, běře jeho hlavu do svých malých dlaní a vtiskuje mu polibek na ovázané čelo . . .

Čtyři oči, v nichž se třpytí jiskřičky hlubokého pohnutí, se stápejí v dlouhém pohledu . .
Šedovlasý prezident Morau-Riedi se spokojeně usmívá, diváci nešetří projevy nadše-
ného uspokojení — a stranou všech si prostý, starý muž dlaní utírá slzy . . . »To musím
běžet povědět Barunce — vždycky jsem říkal, že náš Petr je čertův chlapík . . .«

Emil Oetter:

Dumka

*Okamih — Hl'a zasvitla zora
a zapadla znova . . .
Krátko, prekrátko zvala k sebe
zastrela nebe*

*Sme l'udia —, okamih zjavila pravda . . .
a pravda zapadla.
Vterina čierne odbila dobu —
a pravdu vzala so sebou do hrobu.*

*A potom: Minutu zjavila nekl'udná duša.
A minuta zrodila minutu znovu.
V hodinu zmenil sa nekl'udný beh
a v hodine vracim zraky späť k Bohu.*

*Hodina konečne zplodila deň . . .
Zasvitlo ráno, tmy prenikly svetlá,
však hodina rástla a väčšila beh —,
dnes veky zrodila . A pravda? Snáď vzlietla!*

Ti. V.:

Poeta

Arma virumque cano Troiae qui primus ab oris Italiam fato profugus . . . ta tá tata
tátá . . . jednotvárně padá do ticha. Třicet mladých hlav, sehnutých nad bílými stránkami,
div že verše nosem nehmatají, kývá do taktu. Ale ne, tam u okna se jedna pozvedla.
To Janka Okurku to již nebaví. Narovnal se, přejel očima třicet sehnutých hřbetů a za-
zíval jak lev. Nuda, nuda. Rýpe do souseda. »Kolik je hodin?« — »Teprv půl, člověk
by zvad'. To je horší jak globální metoda. Jako by mne bavilo, proč se stará Juno na-
štvala na Aenea,« heká soused a s trpitelským výrazem ulamuje z krajíce, který se vábně
směje v papíře v lavici. Janek sice plně souhlasí, ale je poněkud uražen materialistickým
počínáním svého druhu. Znechucen se obrací. Janek je přece básník! Doposud mu sice
nic nevydali, ale to je čistě z nepochopení. Velcí umělci se uctívají až po smrti. Pro něho
se teprve musí zrodit doba.

Janek se rozhlíží po třídě. Tamhle Vojta sladce dřímá, Tonda jí, Franta jí, Honza má oči vyvalené a kouká do okna, zřejmě duchem nepřítomen. Janek si vzdychl, až Frantovi před ním vlasy stouply. »Člověče, seš jak monsun,« dolétlo k němu nevrle, ale Janek už neslyší. Zasníl se. Zvolna přejíždí ukazovákem pod nosem, pak chvíli žmoulá tužku, tahá se za »šlajfku« a hned nato sebou škubne. A už jede tužka po papíře:

»Má krásná vílo,
je mi tak milo,
když u Tě sedím
a na Tě hledím.

(U Tě sice není gramaticky správně, ale to je básnická licence.)

»Jsi tolik hezká . . .« tužka se zastavila. Co dál? Na to se rýmuje jedině deska, a to přece nejde. Konečně, kdo by dnes skládal do veršů! Ba ne, Janek je modernista. Jeho hvězda svítí jinde. Jeho múza nezpívá ve verších. Janek se zamyslel. Ano. Složí originelní báseň. Čím nezvyklejší budou přirovnání, tím lepší. Znovu se zahryzl do tužky. Zrak se mu svezl na pomeranč v lavici a . . . začal:

»Milá,

Tvá řeč je jak pomeranč, tak oranžová a tak sladká.«

Franta před ním si pochutnával na krajíci. Jankovi zakručelo hladem v žaludku. Stiskl si jej levicí a psal:

»Tvé rty jsou chléb, který bych chtěl věčně jíst.« (Ach, jíst, on sice má raději cerbuláty, ale to přece nemůže napsat.)

»Tvé oči jsou jak, jak,« hrome, jako co? Franta si utírá ruce do papíru . . . »Jsou jak balicí papír.« Janek si oddychl a začal nový odstavec.

»Má milá . . .« Teď musí nějak naznačit, že ona není jak ty ostatní, že je tajuplná. Janek těká očima po třídě. Aho, už to mám! Geniální! To tu ještě nebylo!

»Má milá, jsi jak thermoláhev a já nevím co je v ní. Záhadná jsi jak rovnice o čtyřech neznámých (to je pro Janka vrchol záhadnosti) a ani jedné známé.« Jankovi vyvstal na čele pot. To z té zmínky o matice. Nečisté svědomí je vždy nepříjemná věc. Aby to zaplašil, pokračoval:

»Jsi jak sfinx, jenže mluvíš,

Tvé zuby jsou jak kly slona, nebo jak klaviatura, Jsi krásná, když na tě padá p—«

»Okurko, překládejte dál.« Kdyby hrom do Janka udeřil, nebyl by se tak lekl. Nohy se mu roztrásly. Vždyť spadl s Pegasa, na kterém tak krásně rajtoval, rovnou do lavice. »Kde je to?« heká zoufale a rýpe souseda pod žebra. »Tady« a tučný ukazovák se zaryl mezi spoustu veršů. Janek skanduje a příšerně koktá. Profesor se chmuří. Překlad jde ještě hůř. Profesor vstal. »Ó, kéž . . .« sykavě napovídá Franta. »Ó, keř . . .« šeptá Janek, ač se sám trochu diví, jak tam ten keř přišel. »Jakže to bylo?« Profesor se hrozivě blíží. »Byl tam keř,« nejistě povídá Janek, zatím co šlape sousedovi na nohu a sténá: »Franto, napovídej!« Myslí patrně, chudák, že je to jak u klavíru. Čím více se přišlápne pedál, tím hlasitěji to zní. Profesor přišel až k němu. Janek rychle pokládá »Vergla«, ale pozdě. Prófa už zahlédl papír s verši. »A,« podivil se. »Vy básníte?« Janek nejistě kývá. Profesor čte nahlas:

»Milá,

Tvá řeč je jak pomeranč,

tak oranžová a sladká,

Tvé rty jsou chléb, který bych chtěl věčně jíst,

Tvé oči jsou jak balicí papír . . .
Má milá,
Jsi jak thermoláhev a já nevím co je v ní,
Jsi záhadná, jak rovnice o čtyřech neznámých a ani jedné známé . . .
Jsi jak sfinx, jenže mluvíš,
Tvé zuby jsou jak kly slona, nebo jako klaviatura,
Jsi krásná, když na Tě padá p—«

»Popelavý soumrak,« rychle chce dodat Janek.

»Petrně pavlač,« vyprskne profesor. »Ta na vás už dávno padla, vy jeden poeto.«
Třída vyje smíchem.

Václav Holakovský C. Ss. R.:

Dejte nám světla!

*Mlhou ztemnělý den
kryje nás,
těžce duší náš hlas.
Kdo nám zalehl zraku kahany,
kruté katany
štal nám uchvátit světlo obzorů,
vrať nám zločinnou kořist zas!*

*Ticho . . . bažiny smutné kol
nad vrchol
sbnilých lilijí racek vznesl se,
jen se zachechtal.*

*Hvězdy strženy nám,
jejich blaživý pal,
leží rezavé v rumištích;
vody zahoustly kolem nás
a my spouštíme kotvy
v jícen bahnitým hlubinám.*

*Roje komárů ssají nás,
jejich pištění jemné poji se
v pustý cynický smích.
Nám však hojí se
ztěžka hnísavé rány,
o nichž nevíme.
Tupě hledíme
stále do jizev drásavých!*

*Ticho . . . výpary smrtné kol . . .
na chochol
přilbic, které nám vtiskli v tvář,
sýček sedl si
na oltář,
z něhož tyje a houká.*

*Ó vy vysoko letící,
sbůry sneste se k nám!
Plašte mrákoty smrtící!
Dejte pochodně!
Budte plameny!
Nechcem kameny,
sporou jiskřičku rodící!
Nechcem slyšeti idylu,
při níž usnuly naše oči!
Nechcem hábity, jež by zakryly
naši mrtvolnou mohylu!
Nechcem mámení v kolotoči,
jenž nás zamotal při hře šalmajů!
Nuže, dejte nám světla,
jež jste zhasili!
Vraťte plameny čisté,
které zbloudily,
výš ať povznesem hlavy
v požár nebeských sluncí!!!*

Rozšiřujte všude JITRO!

Dr. Štěpán Trochta:

Svatý Jan Bosko a škola

Píše se hodně o Don Boskovi, uvažuje se o něm různým způsobem. Jeho osobnost je tak mnoho-
rýsá a jeho činnost tak bohatá, že je pro nás oprav-
du studnicí nevyčerpatelnou vody živé a osvěžující.
Budme praktičtí jako býval vždy Don Bosko a dí-
vejme se na něj pod dojmem bolestí dneška, snažice
se jeho zkušenostmi a pokyny hojiti rány doby.

Mnohé vážné lidi při pohledu na ducha dneš-
ních škol rozbolívá po právu hlava. Podívejme se,
jak nazíral Don Bosko na školu. Není toho přece
již třeba opakovati, že dějiny lidstva jsou ovládány
zákonem kladu a protikladu, úbytku a náhrady.
Každému pohybu odpovídá jiný pohyb protivný
a mylné výkyvy bývají napravovány potřebným
vyrovnáním. Tak na př. bylo nejráznější odpovědí
mylným, stranickým názorům a škodlivému mam-
naření pozdního středního věku hnutí františkán-
ské, hnutí úplně protichůdné, opírající se o křes-
tanskou lásku, která všechno odpouští a o blahosla-
venou chudobu, která obšťastňuje. Taktéž proti
novému pohanství, snažícímu se v 15. století znovu

dobýti pozbyté šance se staví rozhodně na odboj: Sv. Filip Neri, barnabité, piaristé, školští bratři i jiné školské kongregace a zastavují proru zhoubných vln. Sv. Ignác se svým Tovaryšstvem odpověděl rázně na pseudoreformu protestantismu a naprostou poslušností i mužnou zbožností ucpal nenasytný jícen vzpoury a smyslnosti.

Nová století zaznamenala nové výkyvy. Tyto novodobé snahy jsou charakterisovány hlavně rozhodující účastí středních občanských vrstev, neboť vzrůstající se měšťanský a řemeslnický stav udává převládne směr moderní kultury.

Všechny shora jmenované kongregace se zrodily před velkým přelomem sociálních řádů, vyvolaných francouzskou revolucí a proto se zabývaly podle ducha času hlavně výchovou mládeže urozené. Ta jediná si osobovala tenkrát monopol kultury. Avšak Don Bosko se narodil právě v době, kdy zapadala hvězda Napoleonova a její západ byl zároveň červánkem nových sociálních poměrů. Hospodářská přeměna vynesla na povrch stavy střední a nižší. Nová mládež prosila o výchovu a výuku, třebaže nevycházela z aristokracie krve, ani z aristokracie peněz.

O tuto novou mládež středních vrstev, která žádala kulturu, ale nedisponovala velkými peněžními prostředky, se měla postarati nová škola, škola lidová, demokratická. Ale tato škola, jednak pro svůj revoluční vznik, jednak pro svůj reakcionářský nátěr proti starému duchu, představila se vybrněna nebezpečnými zbraněmi: mylným přesvědčením vysvětliti všechno a lichým slibem postaviti lidský život na čistě laické základně, která byla v jasném odporu, ba zjevném boji s křesťanským pojetím života. Vezměte texty pedagogie a filosofie, které spatřily světlo světa po r. 1850 a cítíte bezděčně úzkost

u srdce. Boha v nich nenajdete vůbec, anebo tak okleštěného, že to již Bůh ani není. Život končí podle všeho smrtí, rozum postačí na všechno, pud zařídí vše nejlépe.

Nuže, jakou náhradu, či jaký protitlak vyvolala Prozřetelnost boží proti této laické škole, která bohatě vybavena prostředky, zmocňovala se (a namnoze se zmocňuje doposud) duší mládeže?

Protitlakem a náhradou byl Don Bosko a jeho školní apoštolát. I on vyšel z lidu. I on se zmocňoval s námahou života krok za krokem. Věděl, jak vypadá boj chudého jinocha o kulturu, ale seznal také záhy, kolik nebezpečných věřitelů číhá na duši a mravní sílu hocha, nad jehož novým postavením se otvírají okouzlující obzory nového života. S vynikajícími přirozenými dary Dona Boska se snoubilo výsostné působení milosti boží, byl tedy nejpovolnější postarati se o ty chlapce, kteří se cítili povoláni opustiti pole a dílny a věnovati své čerstvé lidové energie duševnímu zápolení a zaujmouti místa mezi vzdělanými třídami. Z panenské půdy vyšlo nejvíce obrodných sil nových národů. Z těchto zdravých venkovských a maloměstských rodin čerpala kultura všech národů vždy novou omlazující mizu. Kolikrát však i toto mladé víno bylo nevykvašené a příliš bujné, o tom nás poučují dostatečně dějiny našeho probuzení. Nuže, bylo třeba vyjíti vstříc mladým lidem, poklepat jim s otcovskou láskou po rameni, povzbudit, ale zmocniti se jich zároveň, podnítiti je novým duchem, usměrniti je křesťanským kvasem. Církev sv. podchycovala vždycky tyto nové směry, využívala jejich živelné síly, ale usměrňovala ji, aby neškodila. Vždy a všude se jí to stejně nepodařilo, někde měla ve svých službách lidi zdoluhavější, těžkopádnější, jinde bystřejší a pohotovější; ale starala se o to všude, aby každá naturalistická, polopohanská forma byla znovu pokřtěna.

Don Bosko nemařil čas v lamentacích, nezaujímal divný prorocký postoj těch lidí, kteří křičeli, že pro chudáka je lépe, nebude-li se pouštět do studia, že studium kazí lidi, a proto je lépe zůstatí nevědomcem atd. Nikoli. Don Bosko viděl, jak se vzmáhá ten střední stav, a proto mu vyšel vstříc raději včas, otevřel mu náruči, umístil chudobné, středostavovské syny ve svých útulcích a konviktech za směšnou cenu, vzdělával je a vychovával, aby z nich učinil křesťany a prostřednictvím svých chovanců působil potom rozhodně na pokřesťanění celého okolí. Zřídil napřed sváteční oratoře, v nichž příjemným způsobem doplňoval to, čeho se jim po stránce náboženské ve škole nedostávalo, brzy pomýšlel ovlivňovati ještě jiným pronikavějším způsobem formaci mladé mysli. Při oratořích vznikly brzy večerní školy, jimiž byla doplňována náboženská výuka. Otevřel konvikty, v nichž byl paralisován zhoubný vliv veřejných škol; za pouhých 20 lir měsíčně se v nich tenkrát žilo a studovalo. Tyto konvikty a školy se množily po Italii a po celém světě a všude byly jistým přístavem mladých plavčků nebezpečným životem. To je ta longa manus, již nastavila církev sv. novým závodníkům vědění, novým synáčkům, jak je nazýval Don Bosko.

V těchto konviktech, spojených se školou, měl mladík zřejmý pocit, že zaplatil sotva za chléb a ostatní: pečlivá a trpělivá výuka, otcovský a laskavý dohled, výchova, spočívající na dobrotě a příkladu, toho všeho se mu dostává úplně zdarma. Toť pocit opravdového dobrodiní, jež nevyváží nikdy ono hlásání lidumilství, které zůstalo při slovech a při frázích. Takový jinoch, který opustil ústav Don Boskův, ten na něj vzpomíná vždycky s neklamnou vděčností ke všem těm, kteří byli jeho pravými dobrodinci, ano, tato vděčnost v něm vzrůstá, čím lépe se přesvědčuje na vlastní kůži, jak egoistická, vypočítavá a výdělečná je dnešní společnost lidská. Těmto konviktům a školám Don Boskovým se dostalo kdysi výtky, že prý se v nich žije příliš nevybíravě, skromně, nearistokraticky — nevychovávali prý pro společnost. Nejlepší odpovědí je skutečnost. Nepři-

hlížeje k nějakému nepostradatelnému nepodařenci, z těchto ústavů vyšly šiky zaměstnanců, kteří nyní zaujímají čestná místa nejen v řadách kleru, ale v hojné míře také v úřadech, ve školách, při soudu, v lékařství a inženýrství, takže dnes na př. v Itálii je nemožno, aby salesián nenalezl v každém úřadě alespoň někoho ze svých bývalých chovanců.

Pro všechny však byly školy Don Boskovy záchranou a povznesením. Záchranou, poněvadž dotyční studenti byli by se asi jinde pokoušeli o studium, pijíce s ním i nevěru. Povznesením, poněvadž nabyli v Don Boskově škole zdravého a praktického pojetí života, zakotveného v katolicismu, který odpovídá všem potřebám člověka a skýtá možnost uplatnění všech lidských tužeb.

Druhá zásluha, již má Don Bosko o školu, spočívá v tom, že nejen nabídl lacinou, zdravou a křesťanskou výuku, ale nabídl ji omlazenu tím krásným principem výchovným, který usiluje více o předejití zloby, než o její potlačení, což je tím rozumnější, čím užitečnější je dávat přednost profylaxi před chirurgickou operací. Nejen tedy že se sám sklonil s pokorou nad synky z lidu, toužícími po studiu, nýbrž snížil školskou kulturu na úroveň žáků; nikoli snad, aby znehodnotil své učitele, poníživ je na úroveň žáků, nýbrž aby povýšil své žáky až na duševní úroveň učitele. Pro tyto zásluhy o školy italská vláda, snažíc se předvésti učitelům nějaký vzor, nerozmýšlela se vůbec a nazvala Don Boska »vrcholným vzorem vychovatele« a jeho výchovnou metodu »klasickým dílem«.

Don Bosko nepatří ovšem jen Itálii. Jako veledílo milosti boží posledního století, byl dán Don Bosko Prozřetelností celému světu, aby uvedl porušený zákon duchovního protitlaku opět na místo Kristem určené. A kdo ví, nebude-li třeba právě v našem národě hodně tohoto zdravého protitlaku a protiváhy! Kéž blahoslavený Don Bosko, který se zaskvěje letos v slávě oltářů, té blahé duševní rovnováhy naší studující mládeži vyprosí. Ale kéž nám také pomůže pro tyto nové dítky nějaký nový přístav spásy vybudovati. Doufám pevně, že nový salesiánský ústav, který se začíná v těchto dnech v Moravské Ostravě budovati, bude znamenati velký pokrok jeho díla v našich vlastech a zároveň bude nejkrásnější oslavou velkého přítele mládeže, již mu připravuje v roce jeho oslavy obětavost milovníků mládeže.

Petr Drahoň:

Nálada

*Do květů ocúnů
zavřel jsem svůj sen;
zůstal jsem a nemám nic,
trochu světla jen
v propastech zřítelnic.*

*Po hvězdách toužím teď,
do jejich vplést se drah,
okusit šťastně jejich svit.
Nebe je příkrý svah,
hvězda nelze zachytit.*

*V obloucích paprsků,
setkaných z pavučin lun,
slzy své chtěl bych osušit.
Duše je harfa tisíce strun,
umíš je rozechvít?*

S. K. Vlárský:

Básníkova bolest

(Fragment románu.)

Vracíte-li se v noci nešťastní domů, nechtějte rozuměti ani psům, kteří žalostně vyjí. Přivalí vás hora smutku, pláč vás přitiskne nízko k zemi a poplízíte se mokřinou noci jak spráskaná šelma, jíž šílenství vypálilo oči. A myslíte si třeba, že jste strmoucí skála, jejíž těhotou nepohne ani úhlavní závrať. Vaše domněnka je stejně pošetilá jako vy sami. — I náhrobní kámen pukne bolestí!

Hleďte jen, jak Jiří šíleně prchá širokou zahradou noci, hleďte, jak prchá a láme přízraky jak křoví. Myslíte, že prchá před slávou nebo před uměním? Dá se vůbec tušit, že je někde na světě místo, kde bychom nakonec zůstali sami? — V samotě jak v douptěti se zastavíme a první myšlenka nás uhodí pěstí.

Ó bludné stavy duše, ó parná šílenství! Hle, tělo trpí rozmáchlými nárazy srdce a mozek sviští bláznovstvím jak prasklá kovadlina. Kde, kde jsou mosty a výspy na cestě k šílenství? Kde je mládí, šarlatový plášť citů, molová snění, dobrý přítel, milénka . . .? Hle, Jiří pluje na vlnách marnosti. — Ó Samaritáni!

V sobotu ráno obdržel Jiří telegram bolesti:

Smutný básníku,

zítra se už neuvidíme, pozítří také ne, za týden rovněž ne, za rok jistě ne a potom nikdy ne. Soňa.

Eh, d'as vzal tento uzel nesmyslů! Či myslíte, ctěná slečno, že tak se plete laso sebevraha? Myslíte? — Ano! — Myslíte? — Ano! — Inu ovšem, studenti mají právo na to, aby byli hloupí. Avšak nejsou básníci hloupější? —

Jiří prostřel na zem polekané oči, aby nikdo nespátril jejich barvy. Fantasie kvetla jedovatými ocúny. Nebylo času, nebylo milosti. Přes cestu běhaly sny a život zlenivěl v nepřítele krve jak pes, štěkající proti nemilosrdnému slunci. — Rozum že je naděje, rozum že je rádce? Co pomůže rozum oběšenému zatracenci? — Blázni, nechte si své moudrosti! Postřelíte lva a pak mu házíte až k nohám prokletá sousta milosti. Tisíckrát lépe by bylo, kdyby měl Jiří katanskou ruku, kterou by otrhal pupeny citů a zašlapal je jak špatné pošetilosti.

Jiří bil pěstí do stolu až plamenily třísky bolesti a skláněl hlavu nad stolem, marně vyčkáva je gilotinu spánku. Otevíral knihy a hledal kapitoly o životě, a byl by je našel, ó, jistě by je našel, kdyby jeho prsty a myšlenky nebyly bláznivější než zvadlé listy a mrtvé litery. Než myšlenky se zoufale kroutily a potvořily v požáru lítosti. Smuteční oči třaskaly jak špinavý olej v lampě. Tvář žlutla jedovatou slabostí a vysílené šípy rtů se bezradně lámaly. — Ó zadržte lásko, proradná milénko! Což se neplazily po břísce mé touhy, aby tě nevyplašily z díla neúprosnosti? Ne, nerozumím tvé spravedlnosti. Zdá se mi, že rozumím smutečním praporům lépe než smutečním ženám. Což zůstanu na věky marnotratníkem bolesti? Na věky? — Co děláš, můj stříbrný páve? Hle, zde máš můj pláč! — Soňa, Soňa, Soňa!

Tma padala jak špinavé cáry zbídačelých dětí, na prahu ticha šouravý dědek, večer, oklepával zablácené boty. V tu dobu Jiří se již proplétal ulicemi, brodě se po pás ve tmě. Eh, podzimní tma je hromada smetí, zcuchaná hady jedovatých větrů. V ulicích žárovky

jak rozplašená hejna bílých holubů mávaly znavenými křídly. Jiří běžel za svým srdcem a ono běželo napřed jak klobouk unášený větrem, bláznivě se motalo na zemi, chvílemi se nadnášelo, klesalo, točilo a křivilo . . . Ó Bože, Bože, proč cestou bolesti je hrozná spirála a proč jedno jsou pošetilci a blázni? A hleďte, Jiří už dohonil své srdce u plotu periferní vily a bezradně stojí. Jak je směšný a jak je zahanbený! A jemu do tváře s výšky se směje osvětlené okno prvního poschodí vily falešnými ústy dobroty. Ano, falešnými. Což může se tomu smíchu jinak rozuměti než smíchu za ním skryté milenky? A není to za tím oknem falešná Soňa? Zajisté! — Avšak natrubte vznešeným opilcům do hlavy, že jsou v opilství na posměch nejsprostějšimu židu a natrubte do hlavy zamilovaným bláznům, že jsou na posměch pouličnímu psovi. Budete potkávat dále tytéž opilce a žaludkem vám zakrouží slaný pocit splášků a pod okny milenek spatříte tytéž zamilované blázny, chcete-li, napolo zmrzlé. O tempora, o mores! Ale což bylo tomu kdy s láskou a opilstvím jinak?

Jiří opřel svou únavu o pevný kůl stromu a dlouho, hlouho hleděl do osvětleného okna jako do slunce. Bylo mu jako tenkrát (byl ještě dítě a díval se do slunce barevným střepem), když se po prvé pořezal na prstech a ssál svou vlastní krev. Díval se do okna, do hluché početnice stínů, a v duši bláznila turbina ošemetných dějství. Díval se do okna tak, jak se díval do očí milenky, celé dvě hodiny se díval, a když okno zhaslo, tma vykřikla a Jiří klečel k tratolišti stínů.

Ó Nebesa, Nebesa, bezpočtukrát rozbitá našimi hříchů, Nebesa na výsost slitovná, ó, kéž jste neslyšela ani tuto uplakanou zradu! — Jiří se modlí ke své milence, Jiří se modlí a po desáté volá: Ó srdce, srdce, bojím se tvých střepů!

A. L. L.:

Tvé bolesti (Mému otci.)

*Jeřáb ohnivých plodů tuší již dozrání,
když modlitba tvé duše tichounce hřímá
v poslední píseň pozemských snů.
A stíny vadnoucích krás ve vonném vánku
kol hlavy tvé kladou květy smutku a mládí.
Proč slzy bodají jak šípy žhavé?
Proč zrak již kamenný v perly krve halí?
Tajemství utrpení pláč harfy ti hraje:
»Milostí bolu bol se nový rodí,
jenž září útěchy chce spálit kříž
v trnitém náručí lidského žití.
Nevzplane kříž, chlad němých skal hltá jeho vzdechy
a bolu pod ním kalich přetéká,
ač tisícům již uhasil bledé žízně žár.«*

— — — — —
*Dobojuj bolu boj ve štěstí smíchu
a za pozdravů čistých jitra hvězd
se štítem Vítěze vkroč na pole tiché slávy,
v úsměvu radostných pak červánků pozvedni ke rtům
bolestí přeplný kalich můj!*

A.: 4 momentky

Ach, kde jsou ty zlaté časy, kdy primánek uctivě klonil hlavu a bázlivě klopil zrak před každým oktávánem a septimánem a na potkání na ulici jeho ruka rychle se šinula pro pokrývku hlavy neučené, aby jí nakreslila přímku s hlavy do jisté vzdálenosti a zpět na znamení pozdravu.

L. P. 1935. Otevřenými okny vyhazuje těžký vzduch do ulice sladké tóny snivého tanga — já nevím, jaké bude příští rok v módě — a jiných vlasteneckých písní.

Při vstupu profesorově do třídy zvedne se celá třída se svých míst. Při vyučování je celkem klid, jen sem tam zaslechněš šustění a pleskání karet. Děj se odehrává pod lavicí. Co chvíli prorazí vzduch zdravé kýchnutí, způsobené podrážděním čichu vůní nějakého poudre limonade. Zkoušení jde celkem hladce. Celková bilance po hodině: Ze sedmi tažených čtyři velmi dobré, dvě dobré a jedna nedostatečná. Při odchodu profesorově vzdá mu třída úctu tím, že povstane.

Co se soukromé četby týče, čte jedno procento básně, pět procent detektivky, 30 procent všelijaké časopisy, jako »Moravanku«, »Hvězdu« a jiné. Ostatek čte jen četbu povinnou (jen někdy).

L. P. 1955. Vstupujícího profesora uctí povstáním pouze tři první lavice. Ostatním je líno narovnat kostru. Deset minut zapisuje pan profesor chybějící žáky, kterým se nechtělo mařit čas takovými blbostmi, jako je škola.

Ve vyučování mluví profesor sám k sobě, poněvadž ho nikdo kromě lavic a tabulí neposlouchá, bez ohledu na to, je-li to líbo pánům představeným či nikoliv. Préference a jiné potřebné věci pro život se cvičí veřejně před zraky pana profesora, který skřípe zuby, ale nesmí ani ceknout. Domlouvání se jednoho koutu s druhým, jaký mu táta koupil typ letadla, kam pojede po škole, kolik platí za benzin, je všeobecné a nikterak zvláštní. V druhé lavici pilný žák (ten nejhodnější z nejhodnějších) právě prakticky dostudoval anatomii kuřete smaženého globální metodou a ještě zkoumá kosti, kde by se dalo co rozebrat. Když je pan profesor velmi přísný, je mu dovoleno milostivě i zkoušet. Nejlepší kvalifikace bývá minus dostatečně s otazníkem. Při odchodu profesorově se vůbec nevstává. Soukromá četba: tři procenta čte »Moravanku«, detektivky a krváky. Ostatek nečte ani četbu povinnou.

L. P. 1975. Z padesáti »řádných« žáků se dostaví dva, tři, maximum deset. Jakmile vkročí do třídy, vítá je přívětivě pan profesor, sedící již za stolem a vstane se svého místa na znamení úcty k horlivým zbožňovatelům múz. Hluku nebývá obyčejně mnoho. Lavice mají ve zvyku chovat se tiše. Následuje výklad páně učitelův. Lavice, tabule a jiný mrtvý inventář přisvědčivě stříhá ušima na znamení souhlasu a chvály. Dusivé ticho přeruší chrapot dvou nebo tří nadšenců, kteří studovali pozdě do noci a zbylo jim málo noci na spánek. Při odchodu učitelově poděkuje tento pánům posluchačům za projevenou pozornost a s hlubokými úklony odchází. Bilance na konci hodiny: Nezkouší se. Páni studenti si to vymohli na ministerstvu. Každý dostane lístek, že docházel pravidelně, lépe řečeno nedocházel do školy. Soukromá a povinná četba: Nikdo nic nečte.

L. P. 1995. Při příchodu profesorově se nevstává, poněvadž žádní profesori už neexistují. Nejsou žádní, poněvadž nemají koho učit, poněvadž jsou všechny střední a tím i vysoké školy úředně zavřeny. Jsou zavřeny, poněvadž cháska nekáraná neuměla si dosti vážit věd a umění, ve školách čerpaných.

Zahrada smutných

S. Z—íček

Dívčí nárůdek je ostrůvkem méně originelním a o jeho břehy nikdy se netříští sto-metrové kopce vody, ale jekotu je až hrůza. Dívčí internát je dívčím internátem a mám dojem, že je opředen něčím tajemným. Nic víc. Ale národ toho rodu, kterému se dává v gramatice bezpodmínečná přednost bez odmluv a buřičství, je na tom lépe, i když internát mu přivře toulavá a vzletná křidélka a narazí jej na celodenní program, přesný podle hodin a bouřící se proti svobodné vůli a mládí srdce . . . no, dál již vysvětlovat nemohu, protože někdo klepe na dveře.

»Volno!«

»Moje poklona! Jsem vaše druhé já, to, které se po všem dívá a kritisuje, no — a abych dlouho nevysvětloval. Nevyhánějte mě a já vám něco povím.«

Prolog.

»Ne skály se řítily s rachotem a země nechvěla se zemětřesením, ne větry rozezpívaly své hrůzné písně síly a hněvu i jezy nehučely a vodopád nedělal rámus. Hluk byl tedy přílišný, přestrašující, úctyhodný a snad někdo lomil nad ním rukama. Vysvětlení není daleko a nechci je oddalovat. Mužský internát není hračka pro děti. Studovna je roz-jásána naprosto septimovými akordy kytaristy a samouka Pečka, stejně pokročilého har-monikáře Chmeldy a kolegů, kteří zachraňují situaci. Vojtíšek hraje prim a trochu zmírňuje neharmonický hrom ctihodných samouků, Císař »inspiruje« druhý a po pří-padě snad sedmý hlas a ostatní používají nástrojů utěšeně přírodních, jako násadek, hřebínků s papírky i píštal vlastní výroby a individuálních zvuků a barvy, nástrojů primitivních a negalančních, které popisovat by bylo detektivním románem.«

»Tak jen vypravuj dál, nebo usnu. A co bylo vlastně s tím randálem a proč se hrálo na ty nástroje — povídej, nebo tě vyhodím!«

»To je právě to. Ne skály se řítily s rachotem, ale čtvrtý ročník tancoval. Originelní rytmiku, nad kterou by žasla ta slečna, co napsala do jednoho ročníku Jitra, že neviděla tancovat kluka s klukem — no, aby ses ty neškaredil — že neviděla tancovat pána s pá-nem. Tak tedy kolegové hráli a kolegové tancovali, hluk byl náramný a musím jít do podrobností. Ne každý je stvořen, aby leccos snesl a přeměňoval ve skutek příkázání lásky. V rohu je řev víc než velký.

„Felix, jestli mně ještě jednou šlápněš na nohu, tak ti dupnu na tu tvou fajfku, že z ní budeš mít lívanec!”

„To zase prrrr! Já ti šlapu na nohy? Já? A od čeho mám ty boule na noze? Co? Myslíš, že když dělám dámu, že si můžeš hourat? To zase prrrr!”

Primář tancuje a snad napodobuje plížení tygra, nohy má prohnuté až do otazníků a rukama lapá po vzduchu elastickým a opičím hmatem. Tak se hraje a tancuje, a to je aspoň trochu důkazem, že kluci — vlastně páni v internátech jsou lidé veselí a hádaví a nejsou němými soudruhy klášterních stěn. No, a to bychom měli jednu věc odbytou a je třeba kousnout hned do druhé.«

Stat.

»Není to k smíchu, když páni povlékají peřiny a je to k smíchu. Je to k smíchu pro toho, kdo se dívá. Kdo převléká, je bytostí umučenou, ztrápenou, upocenou, netrpělivou, mučednickou, vzteklou, buřičskou, budící soucit, ke kterému arci smích nepřiléhá. Ko-

nečně i ty peřiny jsou převlečeny a o spánku nemohu ani mluvit. To je věcí každého individua, ať spí či nespí, ať má sny zlé nebo je bezesný. Ale zajímavé je ráno. Začíná to tím, že vstávati denně o půl šesté hodině není legrace a víčka jsou víc jak těžká. Ale abych nepředbíhal. Jsi právě v tom nejlepším, snad se ti zdá o koblihách, snad o bílém děvčátku, ale zkrátka a dobře, je to velmi nemilé. Zvonek rozřízne vzduch a zažene spánek a odpověď na pozdrav milého bratra „Až na věky. Amen,” neskočí tak snadno v paměť. Ale v zápětí zazní hlas vyčouhlého čtvrtáka Burši: „Tamburaši! Visita!” Visita první a nikterak poslední. Stačí si do postele sednout a se zavřenýma očima zavazovat konkrétní, případně abstraktní kravatu a snažit se dát najevo, že máš nejlepší úmysl vyskočit z postele jako rybička. Předstírání tedy dopadlo dobře a zase si můžeš lehnout. Zase tě teplo obejmě. Snad i sen se vrátí nebo začne jiný. Jediný čagán Burša dává pozor na visitu a připomíná bdělého Choda, jenže ten byl opřen o čekan a ne o čelo postele. Tvář má zamlklou a oči jiskrné. Ted' se zasmušil. Má proč. Visita číslo dvě. Hrůzo! Ted' již není možno sedět v posteli! Hoře! Chtě nechtě musíš vystrčit nohy na zem a simulovat natahování ponožek. Tedy celá akce vstávání není tak jednoduchá a tím, co jsem již řekl, se nekončí. Přijde i visita třetí, a to už musíš s postele seskočit rovnýma nohama, státi se občanem živoucím, oblékajícím, běžícím, umývajícím, utírajícím, zase běžícím, dooblékajícím a ted' už zvoní. Na modlitbu zvoní. Ještě postel ustlat. (Nesměle podotýkám, že jsme v tom stlaní tak vycvičení, že jsem schopen tvrdit, že ta nejrychlejší hospodyňsky založená dívka by stlala proti nám naprosto neodborně a pomalu.) Zvoní. Modlitba. Klidný bod a zapomenutí na vše, pohroužení v sebe a k něčemu velkému. Vzpružení. I Primář je vážný i všichni muzikanti i bájní a baladicky založení tanečníci i speci-fičtí dřiči a budoucí lvi společenští. Pak konec, vyjití na chodbu a menší debaty, vzdychání nad těžkým rozvrhem a nálada bojovná i snaživě pokorná. Náhoda nenáročně připravuje divadlo. Plešatci alias Dědečkovi vypadl dopis. Záchrana marná. Vandal už přečetl podpis „Tvá Anička”. Zhuštěná nálada a plesání. Jásavý řev: „Von má Aničku! A, kluci, von nám vo tom ani neřek'!” Prorok napodobuje hlásek šestiletých: „Kiškarára! A to zase rozkecáme mezi klukama! Heč!”

Dědeček je červený a srdce mu tluče.«

Z á v ě r.

Tím je dopapáno, co bylo nakousnuto a opět něco načínat by bylo unavující pro písí-cího i pro čtenáře. Ten ostrůvek, který jsem v předprologu pohaněl jako neoriginální, prosím, aby nevstával na tři směny, nefoukal na hřebeny a nástroje primitivní. Kolega Primář mně totiž důvěrně řekl, že po těch všech atrakcích rostou utěšeně pírká pod nosem a na bradě. Je to tedy závěr poučný a nebásnický.

Karel Dvořák:

Naděje

*Zlou touhu těžce zmáhající
a přece ztracen v ní —
jak nepodlehnout po tisíci
vášnivě naději?*

*Až ve věrnosti očištěna
svůj žár krev uklidní
a spasí bolest proměněná
v šik prozářených dní.*

Zdeněk Zapletal:

Okno

Vraťovi Foltýnovi.

*Okno je maličký zázrak
mé světničky
celý svět za ním rozkvétá
úsměvem polibkem
slzou i bolestí
Bolest je také květina
která podivně voní
ale má zelený kalíšek
a v něm sedí naděje*

*Oknem se dívám do světa
včera tam hovořily
louky a lesy
že prý se diví a že prý se děsí
dnes přišli lidé
a nastavěli tam vysoké domy
domy s příbytky
příbytky s okny*

*Okna se do oken dívají
za okny srdce pučí
a před okny rozkvétá
celý zdívený svět*

ABU.:

Můj život

*Ve člunu vratkém
vyslal jsi mne, ó Velký,
na zrádný oceán pozemského žití.*

*Častokrát strašlivá úzkost,
beznaděj, zoufalství,
— příšerné vlnobití —
mnou zmítá;
přece však cítím,
že bdí kdesi nade mnou
milosrdný Tvůj zrak.*

*Odvracím pohled svůj
od temných hlubin,
od klamných proudů;
nevidím hladových,
podmořských oblud,
nevidím mělčin,
ni útesů zrádných:*

*Slabý a bezmocný,
vyzbrojen kormidlem Víry,
Naděje veslem,
plavím se v důvěře tam,
kde září mi
z přístavu Míru a Pokoje
hvězda Tvé Lásky.*

JITRO všichni všude doporučujte a šiřte!

K u l t u r n í h l í d k a

T E X T Y

DON BOSCO.

I.

Don Bosco měl neobyčejný vliv na mladé lidi. Ačkoliv tehdejší vláda království sardinského nebyla ani za mák klerikální — r. 1855 byly zrušeny všechny kongregace a jejich majetek zabaven — Don Bosco byl v dobrých stycích s ministrem vnitra Urbanem Ratazzim, který se velmi zajímal o činnost mladého kněze. Při jedné rozmluvě litoval ministr, že metody Dona Bosca nelze užít v trestnicích. Pročpak ne? tázal se kněz. Výsledek rozhovoru byl, že Don Bosco obdržel dovolení, aby uspořádal řadu mravoučných přednášek pro tři sta trestanců, zavřených ve velké káznici La Generala v Turině. Měl neočekávaný úspěch, získal si přátelství těch nešťastníků a když nastaly velikonoce — bylo to r. 1855 — jen jediný z vězňů odepřel jíti k svatému přijímání. Don Bosco měl v úmyslu způsobiti vězňům nějakou radost. Přišel jednoho dne k řediteli a žádal ho, aby mu dovolil jíti s vězni na výlet do okolí města. Ředitel ovšem odmítl. Don Bosco se obrátil k nadřízeným úřadům. Když byl i tam odmítnut, šel nakonec přímo k Ratazzimu. Ten se chvíli rozmýšlel a konečně odpověděl: Obdržíte povolení, o něž žádáte, ale s jednou podmínkou: v určité vzdálenosti budou vás i trestance po celou dobu procházky sledovati četníci v občanském šatě. Don Bosco poděkoval a pravil: Prosím vaši Excelenci, aby mne nedávala sledovati četníky. Musím býti se svými hochy sám a volný. Já, jen já sám za ně беру odpovědnost a ručím za to, že se budou dobře chovati a že se všichni dojednoho vrátí do věznice. Pakli ne, dobrá, dáte zavříti mne!

Urbano Ratazzi dovolil to, co jistě málo ministrů dovolilo: dal souhlas k tomu, co si přál Don Bosco. Druhý den ráno viděl Turin neobvyklé divadlo: dveře žalární se otevřely a ulicemi města pochodovalo tři sta trestanců a vedl je pouze mladý kněz. Všichni slíbili Donu Boscovi, že nezklamou jeho důvěry, a dodrželi svůj slib. V dokonalém pořádku táhli k Stupinigi nedaleko města; a když to začalo jíti do vrchu, složili s osla potraviny, které jim dal na cestu ředitel věznice, a prosili Dona Bosca, aby si na něho sedl; potraviny nesli sami. Ve Stupinigi sloužil Don Bosco mši svatou, potom pojedli na tráv-

níku. Hráli si celý den a běhali o závod. Večer tři sta trestanců znavených a šťastných se vrátilo do svého žaláře.

(Bollettino della Direzione Generale delle Carceri XVIII., p. 85. Johannes Joergensen, Don Bosco, G. Beauchesne, Paris 1931, p. 168-170.)

II.

Jednoho dne navštívil lord Gladstone sirotčinec Dona Bosca. Udiven překvapujícími výsledky, jež právě viděl, tázal se veliký státník kněze, jakých prostředků užívá, aby k dobrému přivedli nejvzpornější děti.

— Myslím, odpověděl Don Bosco, že jsou jen dva výchovné prostředky: svaté přijímání a hůl; vychovávám svatým přijímáním.

(R. Bethléem, L' Éducation en exemples, Aubanel, Avignon 1932, p. 700.)

III.

Já a můj průvodce, vypravuje J. Joergensen, stojíme na dlouhé zasklené verandě, zřízené ze staré loggie a vycházíme z ložnice, kde jest úmrtní lože (tradiční železné lože italské se svými dvěma tvrdými poduškami na sobě položenými) a pohovka, na které lehával Don Bosco, když už mu nohy nechťely sloužiti. Dal udělati jakýsi stůl, který se mohl postaviti napříč pohovky a na němž psával a čítával až do konce života. — A tato dvoustupňová stolička? (Jinde mívají takové stoličky v kuchyni, aby služka mohla čistiti okna.) — Don Bosco, i když byl už stár a sláb, nerad si dával sloužiti. Jak vidíte, lůžko je dosti vysoké. Přistavoval tedy stoličku až k lůžku a když vystoupil na nejvyšší stupeň, mohl snadno vklouznouti do lůžka.

Na verandě naproti oknům jest křeslo. — Zde sedával Don Bosco, když byl stár a zpovídal. Můj průvodce umlká a usmívá se. — Jednou se stalo, že jednomu chlapci byla dlouhá chvíle, když musil čekati, až na něho přijde řada. Tenkrát zde nebyla okna, loggia byla otevřená. Bylo to v září, hrozny dozrávaly. Krásný hrozen visel zrovna před chlapcem a poněvadž pokušení bylo silné, počal utrhávat, jedno zrnko, dvě zrnka, celý hrozen: a když konečně na něho přišla řada, nebylo na hroznu ani zrnka. Přiznal se k tomu ve zpovědi?

Můj průvodce, který jest Salesián a který, jak naznačují jeho šediny, znal Dona Bosca, mlčí a stále se usmívá: — Pojdme tudy, pane profesore. (Johannes Joergensen, Don Bosco, G. Beauchesne, Paris 1931, p. 205—206.)

MARŠÁL PÉTAİN.

Bylo to nějaký čas před válkou. Maršál Pétain, který byl tenkrát teprve plukovníkem, dostal jednoho dne z ministerstva tento přípis:

Pane plukovníku, dovídáme se, že někteří důstojníci Vašeho pluku se osmělují účastniti se mše v uniformě. Takové porušování předpisů nemělo by se trpěti. Račte nám oznámiti jména dotčených důstojníků.

Plukovník odpověděl hned:

Pane generále, je pravda, že někteří důstojníci mého pluku se osmělují účastniti se mše v uniformě. Mezi nimi bývá plukovník. Poněvadž ale stává v první řadě, neví, jak se jmenují ti, kteří stávají za ním.

Podpis:

Pétain.

(R. Bethléem, *L'Éducation en exemples*, Aubanel, Avignon 1932, p. 418—419.)

ŘÁD PREMONSTRÁTSKÝ

bude oslavovati letos v červnu 800leté jubileum smrti svého zakladatele, sv. Norberta. Hlavní slavnosti budou se konati v Praze na Strahově, kde je uchováno tělo tohoto velikého světce eucharistického.

Řád premonstrátský uskutečňoval při svém vzniku pronikavou reformu kněžstva a rozšířil se úžasným způsobem po celém tehdejší katolickém světě, hlavně ve Francii, kde měl svou kolébku, v Německu, kde působil sv. Norbert jako arcibiskup magdeburský, v Belgii a Nizozemsku. Do Čech uvedl premonstráty olomoucký biskup Jindřich Zdík a český král Vladislav II., který pak vstoupil do kláštera strahovského a tam je též pochován.

Během oněch osmi století svého trvání prožil řád Norbertův nejružnější převraty sociální, politické a náboženské, které ovšem nezůstaly bez vlivu na jeho vnitřní a vnější utváření... Nejosudněji zasáhla do dějin premonstrátských t. zv. reformace protestantská, která vyhladila kláštery v zemích severních, pak josefinismus v zemích rakouských a revoluce francouzská, jež zničila samo generální opatství řádové v Prémontré. Přes to však řád se udržel a pomalu se opět zotavil ze svých ran. Koncem minulého století obnoveno spojení celého řádu pod jedním generálem, nově vydány liturgické knihy, započato s reformou řeholní disciplíny. Kláštery belgické a holandské zavedením přísnější observance zakrátko tak rozkvetly, že mohly převzít činnost misijní v Brazílii, střední Africe, severní Americe, Dánsku a Indii, jakož i obnoviti několik zrušených klášterů. V posledních

letech byly na několika generálních a provinciálních kapitulách řádové stanovy podle nového kodexu kanonického práva přepracovány, schváleny a prolongovány a zavádí se všude jejich zachovávání. Tím započala nová, radostnější éra bílého řádu, která znamená jeho nový rozkvet.

Vnější úkolem řádu premonstrátského je všestranná kněžská činnost pastorační i misionářská mezi lidem ve městech i v nejzapadlejších horských vesničkách a v budoucnosti rozšíří ještě více působení v zámořských misích. Tato vnější činnost kazatelská a pastorační však má být a zůstat pouze projevem hlubokého a skrytého života kontemplativního v klášteřích premonstrátských, které mají zřízení středověkých řeholních kanovníků, to jest vlastně monastické, s tím rozdílem, že monasteria byla původně určena pro laiky, kdežto kláštery norbertinské pro kněze. Charakteristickým rysem premonstrátské zbožnosti je úcta eucharistická a mariánská, nejvýznamnější to odkaz sv. Norberta.

Přes to, že řád premonstrátský je tak úctyhodného stáří, nepřestává býti časový a má svou budoucnost, neboť po zavedení reformy stane se jedním z nejmodernějších řádů kněžských. Zda skuteční se tento nový rozkvet bílého řádu co nejdříve v naší vlasti, závisí hlavně na studentech, kteří do řádu vstupují. Kdyby se hlásili do řádového noviciátu v dostatečném počtu kandidáti opravdu charakterní, zbožní a křesťansky obětaví, mající chuť k studiu a kněžské práci mezi lidem a trochu iniciativy, stali bychom se svědky tohoto svatého rozmachu během několika let. Zvláště studenti moravští by měli příležitost přispět svým talentem k misionářské a exerciční činnosti na mariánském poutním místě hanáckém, Svatém Kopečku u Olomouce. Získání dobrého a četného řádového dorostu bude nejlepším ovocem a nejpožehnanějším výsledkem letošních oslav svatonorbertských.

Dr. Bohuslav Jarolímek.

Poznámka. Kdo by se zajímal o vstup do kláštera strahovského, necht adresuje svou žádost o bližší informace na Priorát kláštera strahovského, Praha IV-132.

VÝPOVĚDI HUSOVY V KOSTNICI.

Když se dostavil Hus do Kostnice, měl úplnou svobodu s počátku a přátelé jeho vymohli i zrušení interdiktů a klatby. Uvězněn byl teprve tehdy, když se roznesla zvěst, že Hus se pokusil o útěk. (Richental líčí útěk Husův jako skutečnou událost.) Hned potom podal Ondřej z Brodu papeži první články Husovy a zároveň žádal, aby byla zřízena komise, jež byla Husa vyšetřila a pro-

zkoumala spis *De Ecclesia*. To se také stalo a jakmile byl Hus převezzen do dominikánského kláštera, podrobila ho komise výslechu o 45 článkách Wicliffových. Zachovaly se nám odpovědi na tyto články a my vidíme z nich, jak jsou opatrné a málo upřímné. Víme přece, jak hájil vždy články Wicliffovy a jak stále prohlašoval odsouzení jejich za nespravedlivé a nerozumné atd., neboť celý Husův život se vlastně otáčí kolem Wicliffa a hle, tu odpovídá na 32 čl. zcela záporně: »Nec teneo, nec tenui«; o ostatních článkách praví, že by mohly býti v jistém smyslu pravdivy. Jasně se však nepřiznává k žádnému.

Rozhodně popírá tu výtku remanence, ačkoliv, jak jsme poznali, nejen že ji nezavrhl, nýbrž projevoval s ní souhlas a učil ji; papežství potíral stále, tvrdě, že papež není náměstkem Kristovým a že není ke spáse nutno býti mu poddán — teď však tyto články popírá naprosto.

Téměř ironicky zní tento zápor v článku o odpustcích, jako by nikdy nebyl souhlasil s Wicliffem a nikdy nic proti odpustkům nekázal. Vyhýbavě odpovídá Hus na články, že svěští páni mohou hříšným kněžím odnítí majetek, ačkoli před tím v Praze hájil tuto zásadu velmi ostře a sám k tomu krále a velmože nabádal.

Že desátky jsou pouhé almužny a věřící je nemusí nehodným kněžím odváděti, to hlásal v Praze s kazatelen velmi radikálně; teď však odpovídá: »non audeo negare nec affirmare«. Zajímavé jest si všimnouti čl. 37, kde Wicliff praví: »Ecclesia romana est synagoga satanae, nec papa est immediatus et proximus vicarius Christi«. Tohoto výroku Hus užíval velmi často a nikdy nepopíral, nýbrž naopak vždy prohlašoval, že tak slyšel od jiných. Nyní však odpovídá: »Nec teneo, nec tenui«.

Korunou všeho je však odpověď na čl. 10 a 36, kde se praví: »Contra Scripturam sacram est quod viri ecclesiastici habeant possessiones« a »Papa cum omnibus clericis suis possessionem habentibus sunt heretici«. — Kdyby snad se našlo na všechny odpovědi Husovy na čl. W. jakési odůvodnění, nenalezneme je při těchto dvou. Neboť lze si Husa představit jinak, než jako horlitele pro evangelickou chudobu kněžstva? Vždyť hlavně za tím účelem dovoľoval světským pánům zabíratí církevní majetek! A nyní i na tyto čl. odpovídá stereotypně: »Nec teneo, nec tenui« a odůvodňuje to slovy: »quia solus possessionem habeo«. Dokonce však některé z těchto čl., které Hus popírá, jsou téměř doslovně, anebo alespoň obsahově obsaženy v traktátu *De Ecclesia*.

Tak na př. hned onen čl. 10 a 36 o církevním majetku má svůj protějšek v Husově spisu »Sicut

Christus non fuit vallatus temporalibus et apostoli eius, ita nec vicarii eorum, debent temporalia possidere.« — Tedy úplný opak toho, co odpovídá Hus nyní.

A takových případů je velmi mnoho. Uvedu alespoň některé:

Ad 15 art. Wicliff:

Nullus est dominus civilis, nullus est praelatus, nullus episcopus dum est in peccato mortali.

De Ecclesia:

Si papa, episcopus, vel praelatus est in peccato mortali, quod tunc non est papa, episcopus vel praelatus.

Ad 14 art. Wicliff:

Licet alicui dyacono vel presbytero predicare verbum dei absque auctoritate sedis apostolicae et episcopi catholici.

De Ecclesia:

Quivis potest licite praedicare contra inhibitionem papalem.

Přesněji:

quod si papa vel alius praepositus mandat sacerdoti non praedicare, non debet subditus obedire.

Ad 41 art. Wicliff:

Non est de necessitate salutis credere romanam ecclesiam esse supremam inter alias ecclesias.

De Ecclesia (Art. Gerson):

Papa romanus non est universalis episcopus, nec ecclesia romana habet primatum inter alias.

Ad art. 26 Wicliff:

Oratio presciti nulli valet.

De Ecclesia:

Deus suspendit per se quemlibet criminum prelatum ab officio quia eo facto quod est in crimine mortali, peccat quidquid fecerit.

Jiný:

Si homo est vitiosus, quidquid agit vitiose agit. — atd.

Ze všech jeho odpovědí na články Wicliffovy, z nichž jsem uvedl jenom příklady, je patrné, že je Husovi nemilé, že šel za Wicliffem tak daleko, ale nemá odvahy přiznati se k tomu, věda dobře, že by potom odsouzení neušel. Proto i na závěrečnou otázku, má-li všechny články Wicliffovy za bludné a pohoršlivé, odpovídá Hus vyhýbavě.

Velmi nemile se dotkly však odpovědi Husovy jeho přátel. Slychali stále z jeho úst, že ve spisech Wicliffových je pravda boží, od níž se nedá ničím odvrátiti, byli svědky jeho bojů s arcibis-

kupem Zbyňkem a doktory theologie, myslili, že Hus tu pravdu i v Kostnici obhájí a zatím se Hus hned v prvním výsledku Wicliffa zřiká! Obávají se, aby z bázně před odsouzením nepoddal se sněmu úplně a proto ho zapřisahá čes. pán z Chlumu, aby jen pro Boha a svou spásu neustoupil ze strachu o život a prosí ho, aby setrval. —

Snad leckomu vytane na mysli otázka: Kde jest onen Hus, stojící pevně za tou »pravdou«, kterou hlásal svým milým Pražanům?

Eugen Morbacher.

ARCHIV OFENSORŮ.

Bude naše čtenářstvo jistě zajímat, jak důmyslně mají zařízen svůj archiv Ofensoři. Podle § 95 Kodexu Ofensorů rozeznává se archiv hlavní kanceláře, do něhož ukládají se spisy zpravodajů, dále archiv tiskové služby, do něhož ukládány jsou výstřižky tisku a práce, úkoly Ofensorů a konečně musí mít každý Ofensor svůj soukromý archiv, jenž není vlastně nic jiného, než dílčím archivem všech Ofensorů, a o tomto soukromém archivu a jeho organizaci chci několik slov napsati.

Ofensoři mají svůj soukromý archiv složený v jednotné formě ve svazcích velikosti 19×23 cm očíslovaných podle desetinného systému mezinárodního, jak přijat byl v Bruselu. Systém ten jest upraven pro potřeby Ofensorů a zaručuje jednotnost vedení archivu. Ofensoři používají ze systému pouze dvoumístná čísla přesně stanovená. Jsou to tedy svazky od 01 až do 99. Do takto očíslovaných svazků ukládají všechny sebrané výstřižky a výpisky. Sem zakládají také výstřižky jim přidělené od pozorovatelů tisku. Tak ve svazku č. 21 má každý Ofensor uloženo všechno, co týká se náboženství. Ve svazku č. 24 vše, co se týká náboženské praxe, ve svazku č. 33 jest uloženo národní hospodářství a v č. 34 věci právní atd.

Zpravodajové Ofensorů mají svůj soukromý archiv zařízen podrobněji na tři až vícemístná čísla svazků. Samozřejmě, že prvá dvě čísla jsou shodná se soukromým archivem ostatních Ofensorů.

Toto jednotné zařízení archivu zaručuje, že při studiu té které věci každý Ofensor může si vyžádati příslušný svazek od jiných Ofensorů pouze označením příslušného čísla, čímž se mu dostane hojnost materiálu s různých hledisek sebraného.

Dále výhoda systému spočívá v tom, že archiv jest i uvnitř jednotný. Co dříve bylo založeno pod různými pojmy, jest nyní soustředěno do jediného svazku. Na příkladu to bude nejlépe vidět: Někdo má ve svém archivu o rozluce cír-

kve a státu několik svazků, na př.: Poměr církve a státu, stát a církve, církve a stát, konkordáty, římská otázka, Modus vivendi atd. V soukromém archivu Ofensorů jsou všechny tyto pojmy zařaděny pod číslo svazku 261. Tím jest umožněno, že bez shledávání lze okamžitě materiál potřebný k té které práci mít ihned po ruce a rozšířit jej tímže svazkem toho kterého Ofensora. Takto uložený archiv nevyžaduje žádného indexu, neboť desetinné třídění dovoluje do podrobnosti roztřídit látku bez indexu. Bude to zase nejlépe vidno z příkladu: Svazek č. 361 obsahuje heslo Mládež, všeobecně. Mládež katolickou lze označiti 361.2, mládež socialistickou 361.3. poměr mládeže katol. k náboženství označí se pak 361.2.21. Poměr téže mládeže k politice označí se 361.2.32. Všechno toto nachází se pak ovšem ve svazku 361 u zpravodajů podrobně rozděleno a u Ofensorů ostatních ve svazku č. 36 bez podrobného rozdělení.

Obrovský archiv hlavního náčelníka, p. přisedícího Zelenky, jenž obsahuje tisíce spisů a jehož mám tu čest býti správcem, zaručuje rychlé zakládání jakož i vyhledávání potřebných spisů bez vynaložení času a práce. Výhoda těchto jednotně zorganizovaných archivů jest dále, že lze si snadno zapamatovat těch několik základních čísel, podle nichž se dále logicky rozděluje. Zorganizováním ofensorského archivu, jemuž každý Ofensor již v lekci 5. musí se naučiti a podle ní se zařídit, jest zbaven obvyklého nepořádku při ukládání spisů a zařazen svým archivem v celou velikou soustavu, již používají Ofensoři Čech, Moravy a Slovenska.

Of. Marek.

LITURGICKÁ PŘÍRUČKA PRO MINISTRANTY právě vyšla nákladem Legio Angelica, družiny ministrantů v Praze II.-320, emauzský klášter. Str. 128, oktáv., cena 5 Kč. V posledním čase nevyšlo nic tak praktického pro hochy v ohledu náboženské výchovy jako právě tato příručka. Je sice určena pro ministranty, ale její obsah je takového druhu, že se hodí každému katolickému chlapci, ano i dospělí v ní najdou mnoho, co sami ještě nevědí. Je to vlastně rozbor a výklad všeho, co se vztahuje ke Mši svaté. Zvláště vzorně je pracována vlastní Mše svatá, kde se nachází nejen vlastní ministrace, ale i vše, čeho je zapotřebí k missa recitata, k tomu pak přesný a podrobný návod podle římského předpisu k skutečnému ministrování a při jednotlivých částech i stručný liturgický výklad. — Zvláštní ceny nabývá příručka tato dalšími předpisy pro ministranty dva, je zde provedena i celá Mše svatá s asistencí zpívaná, i zvláštní privilegium, kde se může slaviti Mše

Vladimír Solovjev

V devatenáctém století zrodilo Rusko tři velikány: Tolstého, Dostojevského, Solovjeva. Před pohledem pozorovatelovým vyrůstá každý do závratné velikosti, všichni jsou syny jedné otčiny — ale postavy jejich se nekryjí. Chceme-li symbolisovati, tedy Tolstoj je člověk, kypící zdravím, který vždy uměl hájiti svou sféru proti všelijakému supranaturalismu, nadpřirozenu; Dostojevskij je démon, plný horečného zápalu, jenž se snaží odhaliti všechny hrůzy a tajemství lidského nitra; a Solovjev? Solovjev je anděl, který se vznáší jako oslavenec v říši světél.¹⁾

Vladimír Sergějevič Solovjev se narodil 16. (28.) ledna 1853 jako druhý syn Sergěje Mich. Solovjeva, známého ruského dějepisce a rektora moskevské university. Jeho děd Michal byl knězem. Matka pocházela ze slavného rodu ukrajinského.

Dětství prožíval Vladimír v povzneseném duchovním ovzduší, takže prof. Radlov klade mu do úst slova Alfreda de Vigny: *Mon père et ma mère vivaient dans le sublime comme dans leur atmosphère naturelle.*

V 11 letech vstoupil neobyčejně zralý hoch do gymnasia, v 16 letech maturoval a dal se zapsat na moskevskou universitu. Studoval postupně nebo současně tři roky přírodní vědy, rok literaturu, rok bohosloví, až přešel trvale k filosofii. Od 14—18 let prodělával náboženskou krizi, která způsobila tříbení duchů na Rusi. Podléhal Büchnerovi a Renanovi, svým tehdejším »bůžkům«. Víra jeho otce a slzy, jež mu vytryskly z očí při rozmluvě s nevěřícím synem, daly duši Vladimírově novou vzpružinu náboženství. Vše bylo jen »mladickým poblouzením a nemocí vzrůstu«, vyjádřil se sám o své nevěře ve vzpomínkách na otce. Prostudoval Spinozu, »svou první lásku«, přešel k Hartmannovi a k idealistickým myslitelům Schellingovi, Hegelovi, Baaderovi. Poddával se i vlivu Kantově a Schopenhauerově. Avšak neuspokojen filosofy, zatoužil poznati církevní Otce a stal se na universitě zas horlivým synem pravoslavné Církve.

R. 1873 napsal dvacetiletý Solovjev »Mythologický proces v starém pohanstvu« a 24. listopadu obhájil skvěle magisterskou disertaci »Krise západní filosofie — proti pozitivistům«. Na konci shledává, že nutné výsledky západní filosofie, pokud jsou správné, potvrzují ve formě racionálního poznání to, co ve formě víry a nazírání bylo utvrzeno velikými theologickými naukami Východu, zvláště křesťanského.²⁾

V prosinci 1874 byl jmenován docentem filosofie na moskevské universitě. V květnu nato odejel na 15 měsíců do Anglie a v Britském museu studoval filosofii indickou, gnostickou a středověkou, okultismu a kabbalu. Jeho duch zvládl takřka mystickou literaturu všech národů.³⁾

V Londýně přistihl při podvodu proslulého spiritistu Williamse.

Z Anglie navštívil Egypt, stopoval prvokřesťanský život. Vystoupil na Chufuovu pyramidu, koupal se v Nilu a v Kairu se spustil do Josefovy studny. Obíral se mohamedanismem a jeho sektami, avšak obšírné dílo vydal až 1896 »Mohamed, jeho život a náboženské učení«. Po návratu nezůstal dlouho v Moskvě, protože se neshodl s profesory a vzdal se katedry. Jako člen výboru ministerstva národní osvěty začal r. 1879 působiti v Petrohradě. V Solném Hrádku proslavil dvanáct přednášek »O bohochlověčenství«, které Bedřich Muckermann počítá k nejlepším pracím.⁴⁾ Přednášel na universitě a vyšších kursech pro ženy. Přednášky byly okouzlující; očitý svědek hr. Evžen M. de Vogüé měl pro něho jedině přirovnání: Abelard (doctor mirabilis). V této době uveřejnil též svou doktorskou disertaci »Kritika abstraktních principů«.

Když se r. 1881 Alexander II. stal obětí nihilistů, požádal Solovjev o demisi, aby měl volnost projevu. Opustil řečnickou tribunu — a to bylo štěstím pro ruskou literaturu a filosofii lidstva. Po 18 let bojoval neúnavně za obrodu lidstva v Bohu — Bohočlověku — Církvi Boží a konal své »poslušenství«, t. j. vymetal smetl z ruské literatury.⁵⁾

¹⁾ Bedř. Muckermann T. J., *Stimmen der Zeit* 1924 (sv. 107), str. 455.

²⁾ Karel Jindřich, VI. Sergějevič Solovjev. Jeho život a působení. Kroměříž (ACM), str. 20—26.

³⁾ Muckermann, *Stimmen d. Z.*, sv. 107, 461 (v článku *Abendland und Morgenland bei Solowjew*, str. 455 až 468).

⁴⁾ *Stimmen d. Zeit* 107, str. 462.

⁵⁾ Jindřich, 242.

V první periodě (1882—88) zabýval se hlavně otázkami náboženskými a církevními. »Náboženské základy života« (1884). jsou krásným výronem zbožnosti a velikosti jeho ducha.⁶⁾ V této době se rozešel nadobro se slavjanofilstvím, jak je hlásali Iv. Aksakov, Strachov, Danilevský, ale zvláště všemocný Katkov. První slavofilové, jako A. Chomjakov (1804—60), Konst. Aksakov a Pogodin byli sice šlechtetnější, avšak vycházeli z principu rozdělení církví. Duch Boží a samostatný genij vyvedl Solovjeva očistěného i z těchto kalných vod. Duchu, který se živil encyklopedickou četbou a bez vášně přečetl všechna akta prvních církevních sněmů v originále, nebylo nesnadno dospěti k čistému pojmu ekumenické církve, založené na evangelické Skále — Petrovi. Obrat jeví se v třetí Řeči o Dostojevském (19. II. 1883). Solovjev začal pokračovati v ideálech Petra Čaadajeva (1794—1856), který, umlčován car. bodáky, uzavřel svou spisovatelskou dráhu »Apologií blázna«, věnovanou ruskému caru.

I Solovjev byl okřikován a znemožňován. Aby mohl sjednocovací snahy svobodněji uplatniti, odejel r. 1886 do Záhřebu, pobyl tam tři měsíce, obcoval s chorvatským učencem Račkím, stýkal se s velkým biskupem djakovským Strossmayerem. Zde vyšla tiskem »Historie a budoucnost theokracie«, nejlepší a nejdůležitější jeho dílo o sjednocení. Pokračováním je »L'idée russe« (1888) a »La Russie et l'Église universelle«, napsané a vydané v Paříži.

O vánocích 1888 navštívil znovu Strossmayera.

V druhém období (1888—95) obíral se problémy národnostními a politickými. Církevní censura zapověděla mu psáti o náboženství.

R. 1893 cestoval po Evropě, spatřil Edinburgh, jež pokládal za nejkrásnější město Evropy.

V třetí a poslední etapě shrnul výsledky svých námah v ucelený mravní systém, který je v monumentálním a nejdůležitějším díle »O spravedlnění dobra. Morální filosofie«. (Oprávaníje dobra. Nравственнаја философіја, 1897.) Při úpravě pro druhé vydání přečetl je v devíti měsících pětkrát, až mohl doufati, že ho nestihne kletba: Zlořečený, kdo koná dílo Hospodinovo nedbale! (Jerem. 48, 10.)

»Nedělní a velikonoční listy« (1897—8) počítá Solovjev mezi nejlepší práce, které kdy napsal. Přispíval mnoho do encyklopedického slovníku Brockhausova a Efronova, jehož filosofický oddíl redigoval od r. 1891. Psal mnoho do časopisů, zvl. do »Věstníku Evropy« a »Neděle« (na př.: Čína a Evropa, Japonsko, kde předvídá rusko-japonskou válku). Vydal »Židovstvo a křesťanská otázka«, a jiné publikace. Uveřejnil řadu studií o velikých osobnostech 19. století, zvl. ruských. Přeložil díl Platona a Kanta. Jako básník, Bohem nadaný, odíval své srdce a vznešené ideály v krásu a symboly poesie. První báseň zaznamenal r. 1887.

R. 1899 znovu cestoval po Evropě a navštívil Egypt. 8. ledna 1900 byl přijat do sboru osmi nesmrtelných při Akademii věd. Ale už dva roky tušil blízký svůj konec. Nepřijal nabízené katedry ve Varšavě a urychlil vydání posledního svého spisu »Tři rozmluvy« (Tri razgovora, 1900), v němž uložil poslední zralé zkušenosti. Potírá pasivní křesťanství »třináctého apoštola« jasnopoljanského, hr. Lva Tolstého, v prorocké visi předvídá pád své vlasti a panmongolské hnutí a nachází vyřešení zla a sjednocení církví na konci světa.

V polovici července onemocněl a odejel na statek svého přítele, knížete Serg. Trubeckého, Mskoje u Moskvy. Byl zcela vysílen. »Pracoval jsem asi příliš mnoho najednou,« pravil za posledních dnů. Ale byl si vědom, že »trudnaja rabota Gospodna«.⁷⁾ S počátku mluvil o svém posledním spisu. 18. července byl zaopatřen od pravoslavného kněze. Pak se modlil celé dny — odříkával hebrejské žalmy za židovský národ a připravoval se na smrt. Skonal večer 31. července (13. VIII.) 1900.

Solovjev žil a zemřel jako panic. Byl duší čistou, zbožnou, vpravdě svatou. Zdobila ho zbožnost ruského poutníka, hledajícího vyšší Jerusalem.

Vladimír Solovjev byl vysokého vzrůstu. Krásné, pravidelné tahy, hubený a bledý obličej, věnčený dlouhými kadeřemi..., veliké, čarovné oči, pronikavé, mystické; myšlenka, sotva tělem přioděna, model mnichů-malířů, kteří na starých ikonách představují slovanského Krista... Snivý dialektik, nevinný jako dítě, složitý jako žena, živý, jímavý, nevyslovitelný... Skromné, téměř bázlivé pohyby..., zvučný, příjemný hlas...⁸⁾

⁶⁾ Třetí vydání nazváno »Duchovní základy života«; český překlad vyšel 1915 a 1924 (Družstvo přátel studia, Praha).

⁷⁾ Jindřich, 260.

⁸⁾ Jindřich, 217; Études 120, 770; St. d. Z. 107, 455.

My se díváme tomuto velikému a zdatnému representantu ruské rasy⁹⁾ jako theologu, filosofu, básníku. Ale to byl jediný Solovjev se svým uceleným názorem světovým, náboženským, všekulturním. Největší náboženský myslitel Slovanstva. Měl by se státi směrodatným všem Slovanům, filosofem Slovanů katochen, jich programem, jich vůdčí hvězdou.¹⁰⁾ Je-li dovoleno vtěsnati do několika vět, co on gigantickým vzmachem spojil v náboženskou, kulturní, ba i vesmírnou syntesu, tedy je to mystika — bohočlověčenství: Bůh je tvůrcem a cílem světa. Jako se Bůh skutečně vtělil a obožil lidskou přirozenost v Ježíši Kristu, podobně má se za svobodného spolupůsobení lidského obožiti každý člověk, totiž milostí a zdokonalováním sebe podle příkladu Ježíše Krista. Bohočlověčenství společnosti uskutečňuje se v království Božím na zemi, v nerozdílné Církvi pod jedinou viditelnou hlavou. Ano, celá příroda, řízená moudrostí stvořenou, má se obožiti tím, že přijme do sebe co nejvíce z principu Moudrosti nestvořené, Slova.

Systém Solovjevův je křesťanský, takže nemůže býti přijat v celosti ani věřícím židem ani mohamedány.¹¹⁾ Před geniálním Rusem stane každý s úctou a láskou, především ti, kteří touží všechno obnoviti a spojití v Kristu. Na akademickém fóru unijních snah došel Vl. Solovjev ocenění a užití. Prosté duše odráží snad od něho nedostatek jistoty, stal-li se katolíkem.¹²⁾ Ti ať uváží, co napsal sjednocený kněz Nikolaj Al. Tolstoj, že 18. února 1898 v kapli Matky Boží Lurdské v Moskvě přijal Solovjeva do katolické Církve. Konjektury odpůrců tohoto faktu nevyvracejí, spíše potvrzují. Ostatně ať pamatují, že žil v jiných poměrech než filokatoličtí emigranti, že byl v Římě u audience u sv. Otce a že vatikánské kruhy schvalovaly jeho postup.¹³⁾

A tak znovu jeví se Solovjev jako muž Prozřetelnosti, postavený na hranici dvou světů — východního a západního v okamžiku, kdy je třeba muže, který vroucím srdcem obepíná oba.

S. K. Vlárský:

Píseň hladu

*V koncertu řeči
zaslechl jsem klavír tvého slova,
má duše klečí
tisíckrát zlomená a tisíckrát nová.*

*Myšlenky, padlí andělé,
jdou po kobercích pošlapaných hlasů
a jejich oči, děti veselé,
trhají tvou hedvábnou krásu.*

*Královno, mou hlavu obejmí
svým stínem jak obvazem chladu,
almužnu tichou podej mi
a dopěji svou píseň narozenou v hladu.*

⁹⁾ Vogüé, Études 120, 786.

¹⁰⁾ P. Fr. Žák T. J., Úvodem ke spisu Jindřichovu, str. 9, 16.

¹¹⁾ Vrzal, Hlídka 1901, 21.

¹²⁾ P. S. Riethmeisterovi T. J. stačí katolické vyznání Solovjevovo na konci předmluvy ke spisu La Russie et l'Église universelle, aby ho nazval konvertitou (Stimmen der Zeit, 1933 (sv. 126), str. 182). P. Vrzal uznává jakési zatemnění prvotního unionismu. Hlídka, 1901, 85.

¹³⁾ Kard. Rampolla, Vanutelli: Viz M. d'Herbigny, La fin catholique de Vl. Solovjev, Études 1912 (sv. 133), 799—809. Synovec Vl. Solovjeva, Sergěj Solovjev, je dnes knězem vých. obřadu v Moskvě (ACM, 1933, 400—401).

Jaroslav Brit:

List z deníku

V dešti stan, jako schoulený pes, krčí svůj hřbet při cestě, skleněná zrna dopadají hustě ze síta oblaků v zuřivém tempu, jako by pobízela do boje. V útrokách přenosné chaloupky dva studenti-trampi, jdoucí světem, v troskách lodi na moři kalužin, ve vraku, jenž každou chvíli hodlá vyvrhnout na břeh Robinsony.

Ruka zamračeného Srpna přede vodní vlákna mezi nebem a zemí a šedivé vlasy tohoto starce visí nad lesem.

Myšlenky, hbité opice, poskakují mlčky mozkiem. Nemluvíme . . . V ústech hořko zamračeného, zkaženého odpoledne. Nespílám mu . . . vím, že pomalu pohladí nás podzim.

»Podzim,« pravím polohlasně, »opilec hýřící, černýma rukama větví bude rozhazovat zlaťáky, jež odnesou větrné nevěstky. Noční světák počíhá si na lunu, kolem její šíje splete svá ramena a ona překvapena ukryje svá ústa v závojích. Žilnatý jeho stín ponoří se v zátoku oblohy a bude slídit po hvězdách, jiskřících matně v modravém písku dna . . . Okousané listí padne se stromů měkce doprostřed ticha, jako padák ztroskotavšího letce.«

Ticho! Kamarád mlčí . . . patrně neposlouchal.

Přestalo pršet! Vylezl jsem ven . . .

Dlouhé laso chodníku, vržené ze dna údolí, objalo široké boky pahrbků a zadržlo se posléze výšně pod krkem, jímž je kostelík. Zvon vykřikl, ohlas zaniká v mlčení. Není vod, jež by pohlcovaly kamenné zvuky, jen stráně a údolí, jejichž dnem jsou trávníky. Proto zvolání, když bylo marně bloudilo mezi zelenými ostrovy, padlo v hlubinu, zanechávajíc na hladině sotva znatelné čerění.

Nastávajícím večerem svítla krátká záře, slza v černém mraku dýmu, vroubeném řadami jisker, jenž je pohlcován nocí. Lačné zuby drtí větve, praskající do ticha. Říša vařil večeri . . .

Nasycení skryli jsme se v mech. Stan je zasypáván černou hlinou noci, z níž pak na tenkém stvolu vyrůstala bílá růže měsíční . . .

»Měsíc . . . nevyzpytatelná tvář,« polohlasně opět mi uniká se rtů a naráží na unuděný pohled, značící plný nezájem . . . »zvečera omývá si ospalou tvář v tekoucích vlnách obláček a noří zraky v azurové zrcadlo.«

»Vysvitne-li o půlnoci rudý měsíc z temnoty,« filosofuji dále, »je to Bůh, jenž kryt stínem, kouří doutník. A za jitra je to vyzáblá tvář lakomce, snícího o zlatě a kdosi přichází, aby ho oloupil. Obličej nešťastníkův, kdykoli se objeví, vyjadřuje zděšení. Konečně schránka zlatého pokladu na východě prolomená, vydává své bohatství a nikdo neuvidí zraků strážcových, zasypaných dukáty . . .«

»Jsi snílek, věčně plný fantastických představ,« drní tichem. Kamarád ospale se usmívá . . . nechápe mých představ.

Otvorem ve stanu padá mi do klína stříbrný peníz ze dna hvězd, jako odměna, jež jest porozuměním.

Říša spí . . .

Usínám v chapadlech měsíčních paprsků, jako v koruně ze stříbrných hád'at . . .

Organizační hlídka

Dívčím sdružením

S radostí čítávám na konci každého sešitu Jitra zprávy, týkající se našich SSSd. Vždyť každá znamená, že dívčí sdružení, třeba jich není zatím mnoho, žije. Ovšem k opravdovému projevu života je třeba něco víc než pouhý referát, k němuž stačí pouze jediná dívka ze sdružení, která napíše, co se u nich v poslední době událo. Ale už z těch řádek se dá tušit, jak se asi v onom sdružení pracuje. Přála bych si jen, aby ta práce byla konána se skutečným zájmem tak, aby vaše úsilí bylo provázeno zdarem, abyste získávaly nové pomocnice, družky ve svém úkolu. Práce a dobré práce je vždy a dnes tím více potřeba! V každém sdružení máte udány směrnice, jimiž se řídíte a stejně i cíl, k němuž spějete. Je tedy na vás, abyste si zvolily úsek činnosti, ať už má být sociální, vzdělávací, čistě přednáškový, zábavný či jiný. Závisí to na vaší zálibě, zkušenosti, kterou máte z dřívější, potom schopnosti, jež jsou různé k tomu či onomu. Jen tolik bych chtěla zdůraznit: je vždy nutná snaha a opravdová vůle pracovat!

Srovnáváme-li činnost hochů s naší, vidíme, že v mnohém jsou před námi. I to se dá vysvětlit. Naše sdružení netrvají tak dlouho, je nás méně, ale to nás nesmí jen omlouvat, nýbrž musí být pobídkou k tomu, abychom se přičinily a jich dostihly.

Na dny 29. dubna až 1. května t. r. připravujeme sjezd dívčích sdružení. Podrobný program sjezdu bude včas oznámen, ale vy začnete s přípravami na sjezd již nyní, aby vás přijelo co nejvíce. Budeme mít též několik krajských sjezdů v Čechách a na Moravě. Na nich budeme přehlížet svou práci a referovat o jejích výsledcích. Proto nechť je co možná největší a nejhodnotnější.

Máte v rukou časopis Jitro. Nezapomeňte, prosím, nikdy na to, že katolický student má číst katolický časopis a nesmí vám nikdy stačit tvrzení, že už je dosti čten a odebírán. Pokud je alespoň jeden student nebo studentka, který jej nečte, nezná, nesplnil toto poslání. Samy uznáte, že četba, kterou tím katolický inteligent dostává, je cenná. Buďte pamětlivy toho, že i tu je třeba pracovat, získávat nové čtenáře a odběratele. V dnešní době je však nutno počítati s tím, že mnohá kolegyně, kolega, nemá ani tak málo korun, aby si jej mohl předplatit. Proto půjčte svá čísla dál a starejte se o další propagaci! Kniha vůbec a časopis plní jen tehdy svůj úkol, jsou-li

čteny a dobrý časopis si toho tím více zaslouží. Kéž Bůh žehná vaší práci.

M. Plátová, předsedkyně Dívčí sekce.

DEN KATOLICKÉHO STUDENTSTVA V ČES. BUDĚJOVICÍCH VE DNECH 10.—11. BŘEZNA 1934.

SSSm a SSSd v Českých Budějovicích pořádala ve dnech 10.—11. března 1934 krajský sjezd katolického studentstva za přispění ÚKSCs, který se úplně zdařil. Kromě zástupců Ústředí MUC. Krejzy a kol. Matějky a delegátů z Plzně, z Hradce Králové, z Jindřichova Hradce, z Třeboně a Pelhřimova zúčastnila se celá českobudějovická katolická veřejnost. — Omluvili se J. E. nřdp. biskup dr. Šimon Bárta, dr. Dlouhý, starosta města; přítomni byli pp.: prof. Straka, prof. dr. Schmitl, radní Havel, dp. Křenek, říšský vzdělávatel Orla z Brna, dr. Doležal, dp. P. Daňha, duchovní rádci obou Sdružení dp. Smitka, dp. Reban a mnoho jiných.

V předvečer sjezdu byla zdařilá hudební akademie s proslovem dp. P. Daňhy, duchovního rádce Ústředí. Zdůraznil důležitou práci katolického studentstva, jakožto průkopníka a hlasatele nových směrů.

Hlavní sjezdový den byl zahájen mši sv., již celebroidl dp. P. Daňha. V proslovu nám kladl na srdce, abychom se co nejvíce přimkli k eucharistickému Kristu, v němž je jediná spása a záchrana v dnešní zbahnělé a zdemoralizované společnosti.

V 10 hodin byla zahájena manifestační schůze. Za předsedu byl zvolen p. prof. dr. Schmitl. Po přivítání všech členů se ujal slova dp. P. Daňha, jenž v rychlosti (musil ve ¼ 11 odjet) na nás apeloval, abychom se nevzdávali práce, abychom se stávali apoštoly evangelia Kristova a sami se vychovávali v čisté charakter. Po něm promluvil p. dr. Doležal na téma »O dnešním stavu společnosti a o novém společenském řádk«. Právil mimo jiné: »Žijeme na rozhraní dvou epoch. Na jedné straně liberální kapitalism, na druhé straně proletářský socialism a každý bojuje o svoji nadvládu. Nad oběma pak stojí svatý Otec, varuje před všemi extrémí a hlásá jediné možné řešení ožehavých otázek na základě křesťanské lásky k bližnímu a encykliky »Quadragesimo anno«.

Přednáška byla přijata bouřlivým potleskem, neboť o neaktuálnější otázce dneška promluvil řečník nad jiné povolaný, jakým dr. Doležal beze sporu je.

Pak promluvil MUC. Krejza. Volal po jednotě všech složek národa, zejména po spolupráci a jednotě katolických složek. Chceme vytvořiti jednotu spravedlivé demokracie. Zpět ke Kristu, zpět k církvi!

Na konci promluví zástupci jednotlivých Sdružení a spolků, načež pan předseda dr. Schmitl manifestační schůzi zakončil.

Odpoledne se konala pracovní konference za značné účasti členů. Pracovní konferenci zahájil MUC. Krejza, načež kol. Matějka, tajemník z Ústředí, podal organizační referát. Pak promluví kol. Kolman z Ústředí »O sociálních otázkách a katolickém studentstvu« a sl. učitelka Skuhrovová »O poslání katolické studentky«. Po každém bodu byla zahájena živá debata.

Na konec pan předseda MUC. Krejza poděkoval všem, kdož se jakkoli o zdar sjezdu zasloužili a s výzvou k další úsilovné práci sjezd zakončil. Bůh žehnej další práci!

Tiskový referent.

V minulých dnech byl prohlášen
doktorem všech práv

kol. JUDr. Ferdinand Bruna,

bývalý funkcionář ÚKSČs. a milý, zdatný
spolupracovník v našem studentském
hauti.

Novému doktoru přejeme
hojnost Božího požehnání
na nové dráze životem.

RŮŽE SUŠILOVA, literární jednota českých bohoslovců, konala v neděli dne 18. března 1934 svoji 57. řádnou valnou hromadu, na níž byl zvolen tento výbor: předsedou Josef Skála, knihovníkem Josef Stria, místopředsedou František Musil, jednatelem Jan Starý, pokladníkem František Vlach, administrátorem Rudolf Dvořák, archivářem Jaroslav Hudec, zapisovatelem Josef Soukup.

SSSm UHERSKÝ BROD. Kdyby mělo SSSm Uher. Brod skládati účty ze své činnosti v diagramu, pohybovala by se křivka velmi blízko nuly, třeba kdysi bylo toto Sdružení jedním z prvních v republice. Těžko lze říci, kde je vina, zda na straně výboru či členstva; hned však podotýkám, že na příklad eucharistický kroužek má přes 50 členů. (Sapienti sat!) Snad by bylo lze vytknouti leccos jednotlivcům, snad je na škodu i celková malá agilnost, ale to všechno je vliv »krise«, t. j. všeho, co je špatné, ale dalo by se to napravit. Nepodceňuji ovšem zvýšené požadavky studií, ale jeví se stagnace, nechuť a neochota. Myslím, že jednostrannost přednášek příliš nevábí, protože nelze jíti bezohledně proti duchu doby a nutno si uvědomiti, že dnešního studenta zajímají i otázky týkající se sportu a politiky. Výbor by měl uvažovat, zda by se nehodila i nějaká netendenční politická přednáška, resp. referát; tu však bych mu chtěl doporučiti, aby se scházel častěji, ježto dva měsíce jest — podle mého názoru — doba příliš dlouhá. Konečně neznám stanov a neberu odpovědnost... Ještě jedno přání bych měl: aby členstvo vědělo, že Sdružení není jen místnost, kde se přespolní žáci zdržují před a po vyučování, protože správa školy jim nedovoluje »shromáždit se v době, kdy čekají na vlak v jedné třídě, ovšem za náležitého dozoru«, ale aby bylo uvedeno o nábožensko-výchovném jeho poslání. Snad mi bude vytýkáno, že dovedu jen kritizovat. Mohl bych sice promluvit de

multis quibusdam aliis, ale jen si ještě vzpomínám na slova maďarské národní písně:

Vagy alusznak, vagy nem halljak,
vagy talán ném is akarjak.

(Bud' spí, anebo neslyší, nebo snad vůbec nechťejí.)

SSSm V PRAZE uspořádalo v rámci »Měsíce duchovní obnovy ÚKSČs« třídenní duchovní cvičení pro své členy a pro středoškoláky pražských škol. Ačkoli účast studentů na triduu neodpovídala nikterak pražským poměrům, byla uspokojivá, obzvláště uvážíme-li, že to byl první podnik svého druhu. Triduum se konalo ve dnech 8.—10. března t. r. u křižovníků a přednášky měl P. Method Klement O. S. B., duchovní vůdce Sdružení, na téma: 1. závodník a jeho cíl, 2. závodník a jeho výchova, 3. závodník a jeho životospráva. Triduum bylo zakončeno dne 11. března t. r. společným sv. přijímáním a mší sv., kterou sloužil J. E. p. arcibiskup dr. K. Kašpar, jenž ve své srdečné promluvě a svou přítomností dokázal, že se zajímá o naši práci. Dík patří i Msgru J. Boháčovi, jenž laskavě svou prací přispěl ke zdaru tridua. — Sportovní kroužek SSS Praha sehrál svůj turnaj v tabletennisu. Přinášíme pořadí prvních pěti: 1. Jelínek, 2. Brabec, 3. Ryp, 4. Šalda, 5. Mosler. — Šachový kroužek pro technické překážky svůj turnaj dosud nesehrál. — Hudební a pěvecký kroužek se pilně připravuje na opětné vystoupení a doufáme, že i dramatický kroužek opět se představí naší veřejnosti. —vm—

SSSd CHRUDIM. Přehled naší činnosti v uplynulém čtvrtletním období. Můžeme si s klidným svědomím říci, že jsme pracovaly, jak jsme mohly. Pořádány byly 3 výborové a 3 členské schůze. Přednášky na členských a výborových schůzích: pí dr. Sadovská »Absolutní pravda«, pan prof. Vrla tři přednášky: »Teorie o našem národním obrození«, »Čep«, »L. Bloye«, kolegyně Bittnerová: »Kraj pod Beskydemi«, Kalistová: »Petr Bezruč«. Program byl vždy zpestřen čísly hudebními a zpěvními. Literární i tělocvičný kroužek jsou v činnosti. Tisková referentka.

SSS V HRADCI KRÁL. uspořádalo dne 27. února t. r. v rámci »Dne čsl. zahraničí« přednášku p. dra Joachyma Procházky OFM o jeho cestě do Švédska a Dánska, kde pátral po našich krajaních. — Sociální kroužek, ustavený ze členů SSS a SKM, konal první schůzku dne 11. března. Kroužek vede cti. p. Fořt. Postupuje se podle knížky B. Vaška: »Cesty sociální spravedlnosti«. Zúčastnilo se jí celkem 20 členů. — Na den 22. dubna t. r. připravujeme divadelní hru »Charleyova teta«. — O svatodušních svátcích uspořádá naše Sdružení jubilejní oslavy 15letého trvání SSS v Hradci Král. Bude vydán pamětní almanach. Program celých slavností bude uveřejněn příště. Žádáme všechna Sdružení, zvláště v severovýchodních Čechách, o plnou účast na těchto slavnostech. Budou uspořádány při té příležitosti výstavy, a to: 15 let naší práce, fotografická, misijní a letecká. jm.

POUT KATOLICKÉHO STUDENTSTVA Z HANĚ na Sv. Kopeček je projektována na první neděli v květnu. Účastní se ji určitě studenti v počtu co největším ze středních škol, blízkých tomuto krásnému poutnímu místu. Podrobnosti budou

uveřejněny v denním tisku a v oběžníku zaslaném jednotlivým Sdružením. Prosíme vedoucí činitele jednotlivých SSS, aby již teď na pout upozornili členy jednotlivých SSS a přičinili se, aby účast byla manifestační.

Z dopisů

NIEKOL'KO SLOV O »JITRE«.

»Jitra«, časopis katolíckeho študentstva českého, vstúpilo tohoto roku do XV. ročníku svojho trvania. Je to krajšie datum, ako by sme na prvý pohľad azda mysleli. Lebo udržať najmä dnes časopis s tým istým programom, ba stále ho zdokonaľovať, znamená už istú silu a lásku, ktorá sa vôkol neho sústreďuje. Cieľ »Jitra« je slúžiť potrebám katolíckeho študentstva českého. Katolicizmus má však vždycky len jeden vyhradený cieľ a na tom buduje iba vždy novými prostriedkami, ktoré prináša moderná doba.

Ne všetci sme mohli pozorovať vývoj »Jitra« od prapočiatku. Jedni čítali viac ročníkov, iní menej. Konstatujeme jedno, že za redaktorstva prof. Dominika Pecka sa dostalo o hodný krok dopredu. Veď hlavne pre vodcu mládeže je, aby mladých chápal, vedel sa vžiť do ich myšlienok, radostí i žalostí. Nesmie byť ospevovateľom svojich mladých čias. On má pred sebou prste prítomnosť, ku ktorej má prísť cele mladý, s mladstvom elánom a s chuťou rozdať sa. A toto poslanie správne pochopil prof. Pecka. Jeho články sú veľmi vítané v radoch študentov. Pripútava svojky vyjadrovacou technikou aforistického nádychu a priliehavou formou satiry. Imponuje súcíťanosťou, rozhl'adom filozofickým a záujmom a osobitným postojom k súčasným otázkam.

Významným spolupracovníkom je Václav Zima. V jeho článkoch je výrazná aktualita. Pôsobí vlastnou presvedčivosťou. Je to človek dneška, čakajúci moderného človeka, ktorého postavu vytvára z ťahov osobností veľkých a geniálnych (Svätca slz, Zajítec Spravedlnosti). Aj nová mládež príjde. Básnická a mladá. Z nej vyrastie »nový rod básnikov, ktorí se dovedou jasne a číste dívat, kteří znovu zdvihají z prachu cest a špíny života poslápané květy poesie a křísí je k životu«.

Opravdu nadšeným odchovancom »Jitra« je mladý akademik a básnik Miloš Krejza. Jeho peknoduchosť najlepšie vystupuje v úhl'adnom debute Gotické květy. Mladon vysekých, čistých, gotických túh. S obdivuhodnou silou a smelosťou sa chce prebiť k pravde a zdeptať kde akú lož.

Toľkoto o hlavných pracovníkoch »Jitra«, ktorí ho pozdvíhajú na vysokú úroveň a sú dodržiavateľmi jeho krajne katolíck. programu. Ktovie, či by neosočilo obeťovať niečo z tejto úrovne a získať tak do kruhu jitrarov rady celého katolíckeho študentstva českého. Nemalo by sa totiž zabúdať, že študentský časopis popri svojom výchovnom poslaní má byť aj odleskom študentského života. Tohoto sa podarilo v dosť krátkom čase dosiahnuť slovenskému »Rozvoju«.

»Jitra« je dôkazom toho, že v Čechách vyrastá nová katolícka inteligencia, ktorej katolicizmus bude čínorodý, bude vpísaný hlboko v srdci a bude východiskom z náboženského kl'účkovania predchádzajúcich generácií. Mladí katolíci českí nachádzajú správne seba samých a v budúcnosti budú konať záslužnú obrodu. Táto generácia sa grupuje okolo »Jitra«, a preto »Jitru« pr'kladám najmä ten význam, že môže byť orgánom mládež katolíckej Čechie a tým vlastne je odôvodnená i jeho vysoká úroveň!

L'ubo J. Ambruš, Trnava.

JAK PŘIJALI SLOVENŠTÍ KOLEGOVÉ SLOVENSKÉ ČÍSLO »JITRA«.

Možno říci, že radostně a s důvěrou. Něco se jim tam přece nelíbilo.

L. J. Ambruš, známý přispivatel »Rozvoje«, časopisu slovenských středoškoláků, píše v článku »Ďakujeme a poznamenáváme«: »Českí katolíckí študenti, keď už mali dobrú snahu (a my nechceme o nej pochybovať) započat' s navázovaním uprimnejších stykov so slovenskými, nemali nás privítať s politickým agitárstvom. My už máme politiky až po krky a nejedno poučenie že s politikou to sa každým zle vypáľilo.«

Kol. Ambruš narážá tu na úvodník dra Bugára.

Je jasné, že s politikou se rozcházeli mladí lidé na obou stranách.

Je-li tedy možné vůbec nějaké řešení československého poměru, je to řešení jen na základě náboženském. To očekávají mladí Slováci od mladých Čechů a naopak, poněvadž starí jsou na obou stranách stejní svou svěhlavostí.

Hlavně, že je na obou stranách dobrá vůle. Na obou stranách je už chápáno vnější nebezpečí, které hrozí nám v naší rozdrobenosti. Dnes, kdy pocíťujeme krajní nutnost řešiti svůj poměr k ostatním národům, není taktické hádati se o maličkosti.

Začneme žít jako státotvorný národ a snažme se pochopit, že nejsme jen Češi a Slováci, nýbrž i občané státu, který je se všech stran obklopen nepřáteli a který tím, že si zachová svou nezávislost, zachová svým občanům svobody nejdražší: jazyk a náboženství.

A. I.

ODPOVĚĎ KOLEGOVI (NEBO KOLEGYNI) L. J. V ČÍSLE 6.

Nevím, co Vás přivedlo k tomu, abyste si přál mít i v »Jitře« také sportovní hlídku, hlavně »odborné články praktické«. Co tím míníte? Nejlepší praktické pokyny dostanete z první ruky na sportovních hřištích nebo v ringu. Chcete-li vědět pravidla některého sportu, obraťte se na knihkupectví. Tam obdržíte ke své i knihkupcově velké radosti příručky pro všechny sporty a jste důkladně poučeni. Zdá se mi, že se o to stará sbírka »Tělovýchova«. Dostanete tam dokonce i pokyny, »Jak naučím své dítě plavat«. Tak vidíte, co byste ještě chtěl? Praxi se musíte učit na hřišti a nemáte-li, řekl bych, sportovního instinktu, nepomůže Vám ani celá kniha praktických článků.

Nevím také, proč by literární hlídka měla být stručnější. Myslím, že většina čtenářů by si přála, aby referáty zůstaly při starém a pokud možno přinášela hlídka zprávy o všech cenných literárních novinách domácích i cizích. Proč bychom měli býti zkracováni na úkor sportovní teorie o nějakou krásnou báseň? Nebo proč bychom měli být okradeni o kus organizační hlídky? Ta jest tepnou veřejné činnosti studentů a my chceme naslouchati dechu našich kolegů. Bylo by si přáti, aby literární hlídka byla rozšířena, poněvadž mnoho studentů nemá peněz na čistě literární časopisy.

Tisíc populárních sportovců aneb Schola ludus

Kreslil Kája Š. — Slovem doprovodil cm.

Sport ovládl vše a zvláště školu. Sportu se holduje při tělocviku, o přestávkách na školním dvoře nebo na chodbách a dokonce při hodinách vyučovacích, kdy se hraje football na lavicích s min-

Homér

čemi. Jsou také i mezi sbory profesorskými páni, kteří si s chutí zahrají s kluky volleyball. Zkrátka Schola ludus. I ze skutečností docela vážných, jako je na př. kule čili sardel, se stane vysoce zajímavý a napínavý fotbalový zápas, v němž o score rozhodne počet kulí, nazvaných v tomto případě banány, které profák v úloze útočníka vstřelil. Třída se obvykle stáhne do obrany a obvykle zápas prohraje.

Nelze se divit, že vše, co se studentům předkládá, je ztráveno prostřednictvím sportu. Pak už i takové ctihodné osoby, jako byli řečníci a římsí státníci, řečníci, básníci, filosofové, žijí v představách studentů, prosáklých sportem, jako lidé, kteří byli ve svém okolí a své době neméně proslulí, nežli nyní třeba Nurmi, Carnera, Plánička, Tilden atd.

Je potom samozřejmě povinností profesorů, aby tyto představy udrželi, poněvadž tu jde o velmi cennou mnemotechnickou pomůcku. V této modernisaci se vřele doporučuje postupovati osvědčenou a vyzkoušenou metodou globální.

Poněvadž se domníváme, že jde o věc vysoce důležitou, rozhodli jsme se otiskovati rubriku »Tisíc populárních sportovců«. K rozhod-

nutí nás přivedla i dobrá snaha usnadnit námahu pp. profesorům, zvláště těm, kteří už nejsou sportovně činní, a těm, kteří jsou zapřísažnými odpůrci sportu.

Doufáme, že v nové době a zbaveni jsouc nimbem posvátnosti stanou se Tito mužové studentům sympatičtějšími a budou jim imponovati.

HOMÉR, slepý sice, ale výborný brankář. Ucházely se o něho sportovní kluby sedmi řeckých měst. Všechny míče chytá svým básnickým duševním zrakem.

ARISTEIDES, ille iustissimus, stal se světoznámým svou přísnou objektivností a byl vybírán za soudce k nejvýznamnějším a nejdůležitějším zápasům.

DEMOSTHENES, povoláním řečník, ale jinak výborný stovkař a běžec do vrchu. Běhat se naučil, když se učil řečnit.

CICERO, známý mistr rakety v době, kdy vyhrál ve velké převaze pohár města Říma nad Catilinou.

(Pokračování příště.)

Aristeides

Demosthenes

Cicero

svatá s jedním knězem a akolyty a thuriferárem. Jsou vloženy i 2 mše s notami pro chorální zpěv, zvláštní obřad pro zasvěcení hochů v ministrantskou službu. I slovníček celé spousty cizích liturgických výrazů; je zde a o všem i stručné uvedení neznalých v organizační konstrukci ministrantské družiny, které se říká *Legio Angelica*.

FILOSOFICKÝ SLOVNÍK. Sestavili Dr. Josef Kratochvíl, Dr. Karel Černocký a Ot. Charvát. V Brně, Občanská tiskárna, 1934, str. 348. — »Filosofický slovník« se dočkal během čtyř let třetího vydání. Jeho objem se proti předchozímu vydání více než zdvojnásobil (bylo zařadeno 773 nových hesel, takže jich má nyní celkem 2626), vyčerpává nejen všechny filosofické disciplíny, nýbrž všímá si též všech věd, jež mají k filosofii nějaký vztah. Vedle objektivního a spolehlivého výkladu všech filosofických pojmů najdeme v něm také stručné životopisy a výčet spisů všech významnějších filosofů světových. »Slovník« podává tak přehled veškerého současného filosofického vědění. — K jednotlivým heslům jsou připojeny odkazy k literatuře, čímž se »Slovník« stává zároveň důležitou bibliografickou pomůckou. Velmi cenného zdokonalení dostalo se »Slovníku« též tím, že k věcným heslům byl přidán německý, francouzský a anglický, případně i latinský překlad příslušného pojmu. Pro naše poměry nabývá práce Kratochvílova-Černockého-Charvátova ještě zvláštního významu tím, že je psána se stálým zřením k poměrům českým; je přece známo, že vědecká práce česká a slovanská vůbec je velkými národy takřka úplně ignorována. Pro čtenáře nejen filosofických, ale vědeckých spisů vůbec je »Filosofický slovník« nepostradatelnou pomůckou, jež jim rychle a spolehlivě poskytne žádoucího poučení. Cena brož. výtisku 42 Kč, výtisku vázaného v celoplátěné vazbě 52 Kč.

CO BŮH? ČLOVĚK? P. Bedřich Bridel T. J. — Vydal B. Durych, Olomouc, Letná Krameriova 20. Do tisku připravil dr. J. Vašica. Cena pro studenty 5 Kč. — Není to dlouho, co olomoučtí bohoslovci mile překvapili naši veřejnost krásným vydáním »Církevního Cherubína« a již znovu můžeme konstatovat novou opravdovou píli ve vydávání prací z doby kultury baroka. Dostáváme do rukou vydání básnické skladby jesuity Bedřicha Bridela (1619—1680) »Co Bůh? Člověk?« Dr. J. Vašica koná zásluhou práci, podává kulturnímu člověku staré skvosty, jež byly nenávistí lidskou znehodnoceny a časem pošlapány. — Osoba jesuity Bridela představuje mohutnou duchovní osobnost, jež

askesí a metafysickým hledáním stopuje velikost boží a nedokonalost lidskou. Mocným básnickým rozmachem touží Bridel obejmouti celý svět, aby přes to dokázal jeho malost oproti Nekonečnému, Nejvyššímu a Nejmoudřejšímu. — Křivě chápáná katolická historie našeho národa zvolna sice, ale jistě bude rehabilitována těmito novými literárními edicemi. — Edice kriticko-vědeckých studií »Baroko« (vyjde v edici »Jitra«) bude velkou oporou a základnou pro tato nová badání. Všichni studenti by měli poznati, aby věděli, co vlastně bylo »temno«. —jza.

NOVÝ ZÁKON. Apoštolář. Nové vydání podle nových úprav dr. Hejčla vydalo Dědictví Svatojanské v Praze. — Velice dobré příruční vydání. Materiál knižní a grafický vhodně volený. — Jest jen vítati toto nové vydání.

JEŽÍŠKOVO SLUNÍČKO. Je to životopis francouzského dítěte, malé, šestileté Lucietty; životopis prozářený nejen smavou radostí veselého dítěte, nýbrž i hřejivou láskou a příkladnou moudrostí matky — vychovatelky. A proto bude kniha stejně milá jak dětem, tak i matkám. — Dr. Čeněk Tomiško použil k českému vydání jako pramene francouzského díla P. Viktora Marmoiton S. J.: »Lucette«, které letošního roku dosáhlo již 39.000 rozebraných exemplářů. V Itálii, ba i v Japonsku mají již několikáté vydání. Doufáme, že »Ježíškovo sluníčko« i u nás co nejvíce se rozšíří, aby započalo blahodárný apoštolát mezi dětskými dušemi. Vydaly Školské sestry O. S. F. v Praze.

»K BOHU.« Duchovní průvodce katolíka od P. dra Jana Urbana. Poukazujeme především na theologický přesné rozdělení knihy, v níž jak základní nauky, tak i modlitby a úkony duchovního života, jsou děleny jednak na činnost Boží, kterou Bůh působí v člověku ab extra, jednak na činnost se strany člověka, kterou se pro milost připravuje. Ježto činnost Boží přechází a teprve vzbuzuje i provází činnost lidskou, jest díl vztahující se k ní, na prvním místě. Dalším znakem knihy, pro inteligenci specifickým, jest aforistická stručnost dogmatických základů, v nichž nutno věnovati pozornost každému slovu. Rovněž výběr modliteb byl pořízen z klasických pramenů Písma svatého, sv. Otců a prvokřesťanských liturgií, rovněž jako z oficiálních modliteb sv. církve. Vymezení životních záad poskytne přímo páteř a vyznačení cesty k duchovnímu životu, jako opět nejrůznější modlitby, vedle ranních a večerních i prosby k jídlu, na cestu, u nemocného, v nemoci, při pohřbu, různých pobožnostech, rozličných okolnostech vnějšího i výkyvech vnitřního života, jsou stálým průvodcem. Dvojí hodinky (officia) tvoří z knížky skutečný breviář laika, sedm mešních formulářů zastupuje na každý den misál, který nelze pro objemnost vždy nositi s sebou. Nutno zdůrazniti, že tuto knihu, má-li splniti svůj úkol, nutno stále nositi při sobě, neboť jen tak se pocítí její účinky. K tomu směřuje i připojené duchovní čtení, které vyjadřuje samo jádro křesťanského Zjevení. Cena jedné knížky jest 15 Kč. Objednávky u Laického Apoštolátu III. řádu, Praha II.-753, nebo u nakladatelství »Univerzum«, Praha II., Karlovo nám. číslo 5.

JAZZ. Karel Fiala. (Román. — Sfinx. B. Janda, Praha.) — Druhý román či historie válečných let a svědků válečné katastrofy. Rozbitá duše, mravní destrukce,

vybičování pudů vytvořily prostředí jazzu, dancingu, baru, lidí upadlých v sexuální zkázu a alkoholism. — Tramping, platící a pak nepohodlná milenka, sexuální výstřednosti — to všechno nedávalo základnu k přemýšlení, ale k cynickému a surovému jednání. Kamenář, Džon, Pabl a Luisa Martyová — ta jména připomínají jednu z poválečných porotních sensací a rozsudků. Luisa, když přestala bavit zvrhlou, citově a mravně zbolševisovanou společnost, musí v Tatrách nutně zahynouti — pádem se skály nad Štrbou. Porota rozsuzuje jen fakta a nezná kulisu, jíž život postavil před mladé oči těm Kamenářům, Pablům, Džonům a Luisám. Divadlo světové války zalilo svou krví všem těm lidem bez hlubší výchovy všechny skryté komůrky dobra a zůstala jim jen mravní i tělesná zkáza tuberkulů a cynické rozhodování o životě. Zrcadlo, jež dalo knize námět, bylo velice zlé. —jza.

POKUŠENÍ V BUDAPEŠTI. Körmendi Ferenc. (Evropská knihovna, sv. 5.; Sfinx, Praha.) — Poválečný román s tragicky rozbitým příslušníkem její generace. Antal Kádár po absolvování gymnasia je vehnán do bouře světové války, vyrván tak z rukou úspěšné budoucnosti svého života. Praporčík Kádár s poraněním na plecích, se záslužnými kříži, dvacetiletý, chtějící studovati, se vrací do pokořené Budapešti. Marně se snaží zachytiti se života doma — ve vlasti. Vypuzen odjíždí do Vídně, do Anglie a do Ameriky, kde pak

dosáhne největších životních úspěchů. Vrací se do Budapešti, kde prožívá své pokušení. Avšak vítězí v něm poznání síly a opouští vlast navždy. Román Körmendiho srovnává vedle sebe mnoho jedinců, aniž by se pokusil dáti jim hlubšího vztahu. Podává lidi v jejich poválečné, syrové, někdy i naturální psychose jako reportáž skutků a prostředí. Nemohoucnost, síla a vášeň jsou srovnány bez uzlů příčinných. Poválečný život se nezastavoval u toho, co bylo, ale stavěl ze skutečnosti a žijící osoby marně se ptaly po příčinách. Reportáž života a všech jeho detailů — tragických, vášnivých, rozumových i výbušně citových — to je kniha Körmendiho. Snad je to dílo nebezpečné morálky, snad naznačující — záleží jen na tom, jak kdo bude hledati. — Psychologie Antala Kádára a Bandiho Kelemenova je v podstatě dobrá, daná svou dobou, dobrá svou upřímností, ale energie a fatalita, zapříčeněné prostředím, přivádějí oba na různé cesty — jednoho k úspěchu, druhého, úspěch pokouševšího, do vín pešťského Dunaje, neboť měsíc svítil oběma jako bláznivá laterna magica. —jza.

TISKOVÁ SLUŽBA ÚKSČs. je zasílána tiskovým referentům sdružení, redakcím, tiskovým kancelářím a spolkům zdarma. Pro informaci ciziny byla zavedena francouzská služba. Příští rok přijede do Československa několik set studentů ze zahraničí. Je nutné propagovati hnutí čsl. katolického studentského co nejvíce.

Cyrilo-metodějská hlídka

SLYŠÍME HLAS STOJANŮV?

»A již nejsem ve světě, ale oni jsou ve světě a já jdu k tobě.« (Jan 17, 11.) Otče svatý, zachovej je ve svém jménu...

Tak se modlil náš Spasitel před svým utrpením. »Zachovej je ve svém jménu... totíž v tom učení, které Otec svému Synu dal, aby hlásal lidem, zachovej je v něm tak, aby v ně trvale věřili a se jím stále řídili.« (Sýkora: B. Č. Knih. Nov. Zák. I. Str. 346, pozn. v. 11.)

Stejně se modlí Pán i dnes v tichu svatostánků za nás mladé. My zvláště potřebujeme pomoci od Otce. Potřebuje ji celý náš národ. Potřebuje apoštolů širokého srdce, lidí velkého nadšení a vysokého vzletu, kteří by neváhali položit i život za víru a vlast.

A velekněžskou modlitbu Páně jistě šeptal člověk veliký, jehož velikost nás dnes, 10 let po jeho smrti, uvádí v úžas; arcibiskup Stojan. Co jiného šeptaly jeho rty, když jeho srdcem hárala touha, aby všichni jedno byli. On tušil přicházející doby těžké, věděl, že budeme bití a že jedině víra v Boha nás udrží a jako péro nás požeze s nebojácným čelem vpřed, přes překážky, k vyšším metám. Věděl také, že až nám bude nejhůře, bude nejbližší jednota. Toužil po sjednocení duší ve vlasti — ale rozpjal křídla svého genia ještě šir, nad celé slovanstvo... »aby všichni jedno byli...« (Jan 17, 21.) Byl přísným logikem. Prosí napřed za ty, které mu Bůh dal, za sobě svěřené.

Podívejme se, studenti, jak pracoval, jak kladl začátky k sjednocení našich srdcí v Bohu! Podívejme se na první část programu: jeho apoštolské práce!

K roku 1892 byly schváleny stanovy apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje vládou. Zaradvalo se srdce Stojanovo. Moravou se rozběhla radostná provolání. Stojan vrouc-

ně volá katolíky k účasti na tak žádoucím díle. Vytyčuje v nich program činnosti. A sám ihned pracuje k obnově náboženského přesvědčení na Moravě. Je přesvědčen, že základem Unie je jednota v nás — a nemůže se s jiným sjednotit ten, který sám v sobě není jednotným.

V provození »Katolíci! Dítka cyrilometodějské!« praví: »Netřeba dlouho dokládati, jak na výsost potřebným je Apoštolát v naší době, kdy nejdražší skvost: víra naše svatá cyrilometodějská jak na straně jedné veřejně se tupí, ba zavrhuje, tak na druhé straně ve mnohých srdcích chladne a jen živoří!« »Víra bez skutků jest mrtva!« volá svatý apoštol Jakub (2, 26), a »Spravedlivý z víry živ jest«, tvrdí svatý Pavel (Žid. 10, 38), že tedy i veškeré naše smýšlení a jednání ve víře svaté má míti kořen a podle víry svaté zařízeno býti má. A o to starati se chce Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, by ta víra svatá v srdcích našich neuhaslá, nýbrž jasným plamenem zazářila a modlitbou a zbožným příkladným životem najevo se dávala — toť tedy první účel Apoštolátu, posvěcovati víc a více sebe a ukázati víru živou skutky.«

Tak tedy volá Stojan v devadesátých letech minulého století, tak volá k nám ještě dnes. Či změnila se situace k dobrému do té míry, aby mohl jeho hlas zmlknout? Ne! Hlas velkých lidí zní dlouho než dozní, velikáni ducha předbíhají svými postřehy současníky o několik desítek roků. Stojan byl skutečně velikánem ducha a hlavně velikánem srdce. Velikány ducha máme i dnes, ale velikánů srdce nám rozhodně chybí. U Stojana nás uchvacuje hlavně jeho originalita — a jako bychom viděli na jeho podnikání zřejmou pečeť díla Božího.

Tedy Stojan vidí, že duchovní cvičení svatého Ignáce jsou nejlepší školou pro srdce a vůli. Ihned organizuje na Velehradě v klášteře první turnus duchovních

cvičení — pro učitele. Volá na ně inteligenci — vůdce lidu, volá je ke kolébce našeho obrození Kristovou pravdou, na posvátný Velehrad. První duchovní cvičení pro laiky u nás! Bylo to roku 1893. Tím položen základ k dílu nedocenitelného významu. Teprve dnes si aspoň z části uvědomujeme důležitost tohoto podniku. — Exerciemi chce Stojan zasaditi víru, naději a lásku do srdcí těch, kteří mají býti ideovými vůdci lidu. Učitelstvo exerciemi vzpružené v náboženském životě má býti dle Stojanových výpočtů základem, na kterém bude budovat dále k obnově ducha Kristova v našem národě.

Již roku 1894 volá na exercicie vedle učitelů i učitelky, profesory a akademiky. Akce laických exercicií v té době musí překonávat prudké útoky nevěreckých časopisů a novin — překonává je skvěle a vítězí. Inteligence se neleká ani teroru. Je zvlášť potěšitelným, že mezi nebojácnými jsou i studenti. Studentské exercicie po prvé roku 1896. Čtème záznam P. Stojana o těchto duchovních cvičeních: »Exercicie pro větší studující středních a odborných škol byly od 3. do 7. září na Velehradě. Účastníků bylo 122. Exercicie řídil dp. P. V. Wirsig T. J. Byly to první exercicie pro studující. Studující neměli ovšem ani zdání o nich, a proto to též něco stálo, než se do nich vpravili. Než vešli do kláštera, vypůjčili si někteří karty v pivovare, majíce za to, že bude jim asi možná hrát v karty atd., v čemž se ovšem notně zmýlili. Při tékavosti jejich bylo velikého dozoru třeba a stálého zaměstnání. Objevila se u nich druhdy nevidaná požívačnost. O sebezapření nějakém málo vědí. Zrači se na nich celá nynější doba se všemi ctnostmi i nectnostmi. Konečně se poddali a činili dobrotu. Pilně si zaznamenávali, co slyšeli a co je nejvíce došlo. Rádi konali různé pobožnosti a dobře se připravovali na svaté svátosti. Velebný byl okamžik svatého přijímání a úchvatné jejich loučení s Velehradem. Při poděkování prosili, aby jim poklesky nebyly ve zlé brány, že za rok vše napraví. Zároveň prosili, aby opětně exercicie pro ně se uspořádaly, že jestli komu, že jim především je třeba posily a podpory, které exercicie poskytují. Různé pobožnosti při všech exerciciích řídil jednatel dr. A. C. Stojan. Na exerciciích pro větší studující dozor vésti pomáhali dp. Balt. Hřiva, kaplan napajedelský, a dp. J. Neugebauer, kaplan jalubský.« (Jednatelská kniha Apoštolátu z r. 1896.) Tak začíná Stojan provádět apoštolátní myšlenku cyrilometodějskou. Proč to pravím? Upozorňuji, nehleďme jen na Východ a nezapomínejme na sebe. Nejsme snad ještě sami v sobě dosti sjednoceni — pak by se mohlo státi, že bychom ztratili svou duši a Unii neprospěli. Amor bene ordinatus incipit a...?

Buďme následovníky svých předchůdců z r. 1896. Jsme na tom mnohem lépe, než oni. »Neměli ovšem ani zdání o nich (exerciciích) ...«, praví sám dr. Stojan. — Slyšeli jeho hlas a šli. Dnes však vidíme zkvétající exerciční hnutí. Mimo to máme o jejich velké důležitosti svědectví podepřená víc než desetiletou praxí. A to že by nám nestačilo? Či katolíci jen slovem — a skutek...? Již dnes začneme mezi kolegy k zvětšení zájmu a účasti na duchovních cvičeních. Ano, posílit jednotu v nás a pak — na Východ! K.

HODNOTA CYRILOMETODĚJSTVÍ.

Víte zajisté všichni, že není dosud žádoucí shody mezi Čechy a Slováký a že toto nedorozumění se loňskými nitranskými oslavami Pribinovými ještě přirostlo. A přece musí každému uvědomělému Čechoslováku záležet na tom, aby tato bolavá rána byla zahojena. Ale kde najít zázračný jítrocel na ránu, kde najít du-

chovní pásku a most přes trhlinu? — Za rok tomu bude 1050 let od smrti sv. Metoděje a 50 let od miléniových oslav na Velehradě (1885). A tu přišel nedávno známý politik slovenský dr. Ferdiš Juriga s návrhem mohutných oslav svatometodějských, jež by se měly konat u všech slovanských národů, katolických i pravoslavných, hlavně však u nás, na Moravě, v Čechách a na Slovensku. Jména sv. Cyrila a Metoděje, jejich odkaz spojovaly Čechy a Slováký po věky, spojovaly je zvláště v dobách největšího porobení a boje o právo na život, jak to bylo krásně patrné na příklad v letech šedesátých minulého století, kdy se slavila na Velehradě tisíciletá památka příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Moravu (1863). Bylo-li cyrilometodějství v dobách poroby tak mocným a často jediným poutem mezi oběma větvemi slovanskými, tím více by jim mělo býti mezi svobodnými Čechy a Slováký přítomné doby. Oslavy příštího roku by měly býti opravdu velkolepým obnovením přísah československé kulturní a politické jednoty, upřímným přiznáním všech Čechů i Slováků k ryze slovanskému odkazu cyrilometodějství, jak praví navrhovatel. Přizná-li si to obě strany, pak se ukáže znovu zapomínaná sláva cyrilometodějství i jeho vnitřní síla, která jediná může stáhnout do svého ohniska — Velehradu — své duchovní syny, kteří se příliš daleko od sebe vzdálili.

Bozet.

NAŠI V ZAHRANIČÍ A ACM.

Pětina našeho národa (přes dva mil.) žije rozptýlena po celém světě. Velmi mnozí zanikají v cizím živlu jak nábožensky, tak národnostně. Proto již před 40 lety si vytkl ACM za úkol věnovat se také našim krajanům a uchovat je Bohu i národu. Po převratě se o národnostní stránku počal starati stát, avšak náboženství bylo pomínuto. To se jevílo zvláště při výběru učitelů, posílaných do zahraničí. Než opět se potvrdila stará zkušenost, že náboženství je nejlepším poutem k národnosti, a kdo ztratil své náboženství, nedovede si ani dlouho udržet národnost. Proto si ACM vytkl za úkol zavést v emigraci soustavnou a trvalou duchovní správu, jakou mají na příklad Poláci, Maďaři a jiní. Za tím účelem byl založen řád Těšitelů ve Vídni, kteří se již rozhodli pro udržování duchovní správy ve Francii. Ostatní země se musejí spokojit jen s misionáři, jež jim ACM jednou za rok pošle. Dne 4. února t. r. byl pořádán v celé republice »Den zahraničí«. Zvlášť slavnostně vyzněl v Praze a v Olomouci. Účelem jeho bylo vzbudit v nejširší veřejnosti zájem o naše krajany a pohnout ji, aby si více byla vědoma své mravní povinnosti pomoci účinně svým strádajícím bratřím.

Studenti, i vy můžete něčím pomoci! Modlitbou, stanete-li se členy ACM, pomůžete-li ACM zakládati v zahraničí české katolické knihovny. Věc je celkem jednoduchá! Máte-li doma nějakou dobrou knihu, ročník časopisu a pod., které nepotřebujete, zašlete je na adresu: Apoštolát sv. CM, Olomouc, Wilsonovo 16, a ten se již postará, kam s nimi.

Kdo můžeš, pomoz!

St. S.

SV. DON BOSCO A MISIE.

Io velikonočních shromáždilo se v Římě množství křesťanů z nejvzdálenějších končin země k svatořečení bl. Don Bosca, jemuž vděčí za dar pravé víry. Myšlenka šíření křesťanské víry mezi pohany zaměstnávala od mládí jeho mysl. V Turíně kdysi plakal při pohledu na mapu Asie. Měl se proč kormoutit až k slzám při pohledu na šířý pohanský svět, žijící bez radostné

zvěsti evangelia, nemající Krista; žeň hojná a dělníků málo. Proto bylo tak vroucí jeho přání po rozšíření království Božího na zemi, proto chtěl pomáhati misíím. Jeho sen roku 1871, v němž viděl své duchovní syny jako misionáře přicházeti mezi divoké neznámé kmeny, k cizím národům, se věrně vyplnil. O čtyři léta později odjíždí deset salesiánů do Jižní Ameriky. Za prvními brzy odcházejí druzí a za dvacet let změněna tvářnost druhdy pusté Patagonie. Během půl století počet jejich vzrostl na 1500. Z Patagonie šíří zvěst evangelia na sever do argentinského Rio Negra, bloudícím kmenům Tucanským, do Paraguaye, brasílského Matta Grosso, až mezi Kivary do Ecuadoru; odtud přes oceán do afrických pralesů podle Konga a pak do Egypta, Palestiny, Číny a Alpy, a aby uzavřeli prsten, obtáčejíci zeměkouli, i do Japonska. Světec nežil však tak dlouho, aby spatřil tento utěšený rozvoj. Téměř na prahu věčnosti poskytl mu Bůh velkou radost. Nemohl sám jíti do Ameriky, ta však přichází k jeho smrtelnému loži sama. V posledních chvílích života vrací se k němu vůdce prvních misionářů, biskup a kardinál Cagliero. Přivádí s sebou jeden z misijních plodů, děvčátko domorodých rodičů z Patagonie. To kleká k jeho lůžku a špatnou italštinou děkuje mu jménem svého národa: »Děkuji vám, že jste poslal své misionáře spasit mne a mé bratry. Oni z nás učinili křesťany a otevřeli nám brány nebes!« Umírající světec pohnutím plakal. Tak děkovalo ono dvanáctileté děvčátko, podobně tak asi děkovali i ti, kteří shromáždili se k jeho svatořečení.

POLSKÝ SOKOL SE MODLÍ ZA RUSKO.

Polští Sokolové sdělili sv. Otci, že podle nařízení církve svatě vykonali modlitby za vysvobození Ruska z bezbožického jářma. Hrabě Zamojski, starosta polského Sokola, dostal poděkování od papežského tajemníka, napsané v těchže dnech, co sovětský komisař Litvinov dlel v Římě a světový tisk bájil o různých možnostech dohody sovětů s papežem. Kdyby náš Sokol...

K. B.

MOHAMEDÁNSKÝ STUDENT, DOKTOR, FRANTIŠKÁNSKÝM NOVICEM.

Marokán za gymnasijských studií v Rabat setkal se s křesťanstvím. Zajímal se o nauku křesťanskou blíže a srovnával ji s islamem. Nepustil ji se zřetele ani za studií na Sorbonně, kde dosáhl doktorátu, o němž se psalo ve všech novinách marockých. Po třech letech pak prosil o křest. V 28 letech vstoupil do noviciátu k františkánům. Chce býti knězem, aby mohl svým bratřím hlásati poznanou, jedinou pravdu, jež je v křesťanství.

HNUTÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČÍNSKÉHO.

Rozvoj protikatolických, volnomyšlenkářských spolků v Číně, proti jejichž předsudkům vůči všemu katolickému jen ojediněle bojovali uvědomělí vysokoškoláci katoličtí, vyvolal nutnost organizace, jež by se mocněji mohla postavit v boji za pravdu. Tak vznikaly na státních i soukromých universitách menší skupiny studentů, spojených za vznešeným cílem. Měli vyvracet předsudky, že katolictví je náboženství po výtce evropské, oddělovati pojem národnosti od pojmu náboženství, dokázati, že i katolík může býti dobrým Číňanem. Není třeba zničit starou čínskou kulturu a zavrhnout

poklady přirozené moudrosti. Naopak, zachovati je z úcty, ale očistiti je v ohni zjevení Božího.

Menší tyto skupiny byly spojeny z popudu samého studentstva roku 1925 v jeden celek za stejným vytčeným programem. Pro katolickou Čínu byl to začátek nového života. Předsudky mizely, podniky katolíků se pěkně rozvíjely. Předehrou byl velký národní koncil roku 1924, pak následovala misijní encyklika »Rerum Ecclesiae« roku 1926, vysvěcení prvních šesti čínských biskupů samým sv. Otcem a konečně jeho velké poselství čínskému národu roku 1928.

Na národním concilu roku 1924 vznikla tak zvaná synodální komise, která převzala vedení celého katolického školství v Číně. Pod ní spojilo se veškeré hnutí katolické mládeže čínské, k němuž připojily se zmíněné skupiny studentské, neboť jedna sekce obírá se hnutím katolického studentstva doma i v cizině. (Celkem má Čína 59 universit. Z toho jsou tři katolické. V Pekingu, řízená kněžími S. V. D., v Tientsínu jesuity a v Šanghaji. Některé odbory těchto universit řadí se směle k nejlepším čínským vysokým školám vůbec.) Mnozí Číňané studují však i na západě. V Lovani, Luttychu, Paříži, Lyonu, Freiburgu zřízeny byly pro ně studentské domovy. Zásluhou tamějšího kleru studenti cítí se zde jako doma. Pomáhat čínským studentům v Evropě znamená téměř tolik jako vykonávat misie přímo v Číně, vždyť oni jsou mladou Čínou zítřka. Po návratu katoličtí studenti svojí svědomitostí v povolání podporují misie i církev. Jejich vliv jeví se zvláště v tisku. Katolické noviny »Šapas« jsou jedny z nejlepších. Jsou tedy laickými pomocníky misionářů, snažíce se uskutečniti přání sv. Otce, vyslovené v onom poselství. Spolupracovati na míru, pravé sociální rovnosti a velikosti své vlasti, modlitbou, slovem, skutkem, hájením svatých zásad evangelia, podporou kněží, biskupů a šířením křesťanské myšlenky k dobru jednotlivce i celku.

Všem sdružením!

Všimněte si pozorně všech

zpráv v jednotlivých hlídkách

Přinášeji cenné poznatky a

hlavně náměty k vlastní čin-

nosti ve sdružení • Sledujte

bedlivě zprávy o nových vy-

dáních barokního písemnictví

a zařazujte do svých knihoven

Ústředí všem rádo poradí

Příspěvky, řešení
a veškerou korespondenci, týkající se této rubriky, přijímá: Vojt. Maňoušek, redaktor, Svítávka u Boskovice, Morava.

I. TURNAJ.

ŘEŠENÍ HÁDANEK Z Č. 1—3 »JITRA«, ROČ. 15:

1. Sanctus Augustinus: nondum amabam et amare amabam amare amans. J. K. 2. Curych. 3. Sok, skok. 4. Amsterdam. 5. Sasanka. 6. Karel Sabina. 7. Chalupa, Chalupa. 8. Locket, pesos, Josef, nemoc. 9. Kráter. 10. Karlín. 11. Jakub Deml: Šlěpěje. 12. Kejkle. 13. Olovo, Linec, opuka, moucha, ulice, Curych. 14. Ora et labora. 15. Kolár, korál. 16. Kosmos, Orion, sígr, mor, on, s. 17. Chudoba cti netratí. 18. Roma, obol, moře, alej. 19. Bradla, Morava, Krakov, Vltava. 20. Kaprad'. 21. Karel Hynek Mácha: Cikáni. 22. Čti rád Jitro! 23. Tak dlouho... víno. 24. Svatý Mikuláš. 25. Podzimní slunce. 26. Pra-žena. 27. Bílé stíny. 28. Quo vadis. 29. Hana, Haná. 30. Samostřil. 31. Obrazec konička.

ÚČASTNÍCI TURNAJE: K. Jurák, O. 29, J. Stehlík, B. 25, K. Cihla, Č. B. 12, M. Galušková, O. 20, F. Te-

sař, V. M. 22, V. Mosler, P. 25, B. Štefková, O. 23, V. Petrů, L. 19, J. Čichoň, L. 28, M. Reichová, K. H. 21, L. Grünwald, T. 19, F. Sečkář, S. 26, B. Jahodová, K. H. 22, F. Horák, S. 20, F. Geršl, B. 22.

ODMĚNĚNÍ ZA ŘEŠENÍ: V. Mosler, B. Štefková, Fr. Horák. — ZA PRÍSPÍVÁNÍ: L. Grünwald a J. Stehlík, B.

DO KLUBU HÁDANKÁŘŮ »JITRA« můžete se přihlásiti kdykoliv. Každý vítán! Doporučte!

LISTÁRNA HÁDANEK: Řešení z čísla 4. a 6. bude v č. 8. Do 15. března možno zaslat řešení. Účastněte se, pošlete i na koresp. lístku! — Znovu připomínám: správně frankujte dopisy! Jak přijdu k poštovním pokutám? — Upřímně vítám nové spolupracovníky hád.: J. Bartůška, J. Pukla, J. Stojarovou, J. Míšu, J. Odehnala, S. Nováka, A. Choda, A. Srovnalíka a j. — Nezapomínejte ani vy druzí na »Jitro«, pečujte o zdar naší rubriky!

53. PŘESMYČKA (přir.).
Sextě reál. gymnasia v Boskovicích: Geršl.
Vidíš pokrok? (k = p)

54. RODOVKA. — Cid, Tišnov.
»On« — pole obilím je oseté
v záři slunce svítí,
»ono« — potřeba je na lodi —
leckde můžeš zřítí.

55. ROZŠÍŘOVAČKA. — Juv. Red., Libějovice.
spojka
poh. bůh
údobí
psací potřeby
divadlo

56. REBUS. — Pořadatel: K. Jurák.
1234 100. duksík

57. OBLOŽKA. — Čeňkovi: Batůšek.
Chceš-li kousek dřeva mít,
nutno rybu obložit...

58. ČTVERCOVKA. — F. Sečkář, Stráž.
sdružení
pastviny
úloha
míč (něm.)

59. KONÍČEK. — B. Štefková, Olomouc.

		ta	dí	ži					
		ni		chce					
		mla	vo	pl					
mást	žit	přá	ně	řít	jen	me	me	za	
ne		chce	ne	My		se		žit	
me	tel	od	vo	bíd	B. Š.	chce	cir	bít	
				vlast	dá	kev			
				se		my			
				ne	svou	me			

60. REBUS ČASOVÝ. — Z. Rinchenbachovi
J. Stehlík, Brno.

předl. $\frac{5}{5}$, zájmeno, pohranič. strážce **Ě**

61. ZÁMĚNKA. — V. Hejný, Radnice.
S »p« mužské jméno,
s »v« polský hrad.

UPOZORNĚNÍ. Pro nedostatek místa není možno dále podrobně uveřejňovati Návod hádankový, ač si to hádankáři přejí a je to prospěšné. — Vše, co o hádance vám třeba vědět a chcete vědět, najdete ve »Sborníku Vtip se!« (5 Kč hád. »Jitra«.)

NOVÉ CENY!

IV. POUTNÍHO ZÁJEZDU DO ŘÍMA

Poslední události v mezinárodním hospodářství a ve financích našeho vlastního státu se dotkly i našeho poutního zájezdu do Říma. — Změna kursu Kč přináší i změnu cen naší pouti. Všimněte si tedy nových cen!

Ceny pro studující:

při ubytování v hotelích:

III. tř. z Prahy 1380 Kč, z Brna 1320 Kč, z Bratislavy 1270 Kč.

II. tř. z Prahy 1730 Kč, z Brna 1630 Kč, z Bratislavy 1570 Kč.

Ceny pro nestudující:

III. tř. z Prahy 1590 Kč, z Brna 1470 Kč, z Bratislavy 1425 Kč.

II. tř. z Prahy 1990 Kč, z Brna 1840 Kč, z Bratislavy 1780 Kč.

Studentská pout' zůstává nejlevnějším a nejkrásnějším zájezdem do Říma letošního roku.

V ceně, v níž je započten režijní příspěvek, jest zahrnuto: ubytování, stravování s nápoji, zpropitné, vstupné a veškeré dopravní prostředky (dráhy a autokary), jichž bude použito.

Stravování a ubytování bude v dobrých občanských hotelích nebo pensioonch a jest pro obě třídy stejné. V ceně II. třídy jest započtena pouze jízda v II. třídě. Stravování se počíná snídaní dne 26. března 1934 a končí se snídaní dne 4. dubna 1934.

Technické vedení již nyní naléhá na nás, abychom mu oznámili včas počet závažných přihlášek, aby mohlo zajistiti také včas ubytování.

Přihlaste se hned nebo nejpozději do 10. března 1934.

Bylo zažádáno za prázdko na den 4. a 5. dubna 1934 pro středoškolské studenty a jejich profesory, kteří se zúčastní zájezdu.

Pořadatelstvo pouti:

Poutní odbor ÚKSČs., Praha II., Spálená 15

Vyšlo dne 1. března 1934. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor MUC. Miloš Krejza. — Užívání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze pod č. 264.300-VII, ze dne 29. listopadu 1929.

...kafetérna st...
...kafetérna st...
...kafetérna st...

Jitro

vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon číslo 44.910. Číslo účtu u Poštovní spořitelny 206.271. — Předplatné: pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. Kdo si ponechá dvě čísla, jest považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti.

Redaktor

prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“.

Hlídkové

Redakční uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

Z OBSAHU

Uzávěrka pro č. 10. 15. května 1934.

9.

zprávy zasílejte redakci do Prahy.

č í s l a

Msgre prof. O. Gaube: Ztracené stopy. — S. K. Vlárský: Vzkříšení básníkovo. — J. Děřkin: Periferie. — Kuduliša: Kat. — V. Berka: Z letošní pouti do Itálie. — C. Mařan: Pax Romana. — S. Z-íček: Ixodes ricinus. — S. Záluský: Mlha. — Eda Jitzovský: VIII. — V. Zima: O novou generaci. — Básně. — Hlídky. — Hádanky.

Zprávy dopisovatelům:

- V. B. Pokračování cestopisu podejte již stručněji, aby se vešlo celé do č. 10., které je posledním v tomto ročníku.
- L. J. Recensi Vrzalíkova spisu odkládám. Pokusy rehabilitovati RK jsou totiž u nás spjaty s určitými politickými tendencemi a těm se chceme, ba musíme vyhnouti — ovšem podle teorie o menším zlu.
- E. J. Že studenti nesmějí býti členy sportovních klubů nepokládám ani za takové neštěstí jako skutečnost, že nesmějí býti na příklad členy Mariánské kongregace studentské (viz § 22 Školského řádu); a odpusťte, také nemohu věřiti, že by národ mohli spa-

siti dobří centreforwardi. Národ nepotřebuje footballistů, národ potřebuje Boha. A nadto je jisto, že by Vaše próza se chápala jako útok na platné zákony školské.

- K. L. Nestojí-li Váš život za více než za krásný dívčí úsměv, promiňte laskavě redaktoru »Jitra«, že sice umí usmívati se, nemůže však za to, že není dívkou. Podřipsko. Podřipsko je snad kraj cukrovarnický i vínorodý, čekali bychom odtud více optimismu a radostné víry životní.

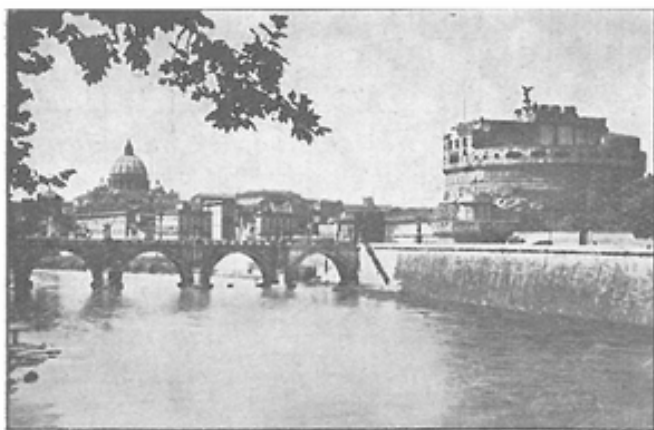
St. T. Pro tento ročník nelze již přijímati básně. Viktor. Pesimism.

Obálku navrhla a do linolea řezala sl. A. Hrubá.

Rozšiřujte

jitro

mezi všemi svými známými studenty!

Andělský hrad v Římě

J I T R O

časopis středoškolských

studentů katolických

Ročník XV. Číslo 9

V Praze v květnu 1934

Msgre prof. Otto Gaube:

Ztracené stopy

Před lety konala se v Praze v YMCE anketa o mravnosti na českých školách středních v republice a celé sněmování vyznělo ve stesk, že není pro dospívající studenty nábožensko-mravní výchovy.

Nezarázelo pranikoho, že profesori-socialisti se postavili ostře proti jakémukoliv náboženství, vytýkajíce, že mládež propadá »náboženské módě«. Materialista, o němž praví Goethe, že se klaní výkalům, — bedet den Dreck an und lästert Gott — (Gespräche mit Eckermann) nemůže mít smyslu pro náboženství, — nejvznešenější to idealismus.

Studentstvo samo však táhne k náboženství a volá po něm. Nemůže také být jinak, protože věčně zůstane pravdivým slovo Tertullianovo: »Anima humana naturaliter christiana« — duše lidská jest od přirozenosti křesťanská. —

Mluvílo se tam mnoho o výchově k mravnosti, ale bezradně stál tu pokrok před nerozřešenou záhadou a dotud nerozřešitelnou, dokud budova výchovy mravní zůstane bez základu — bez náboženství.

Zdrcující byla kritika dnešního vedení mládeže středoškolské z úst studentstva samého: »Krmíte-li mládež jen poznatky,« pravil jeden student za všechny, »nedivte se, že jí to nestačí.«

»Naříkáte, že se staráme jen o sport? Je to pro nás jediné vysvobození!«

Naříkalo se na koedukaci a pronesen úsudek, »že stinné stránky koedukace převyšují v každém ohledu stránky světlé!«

Když byl týž varovný úsudek přednesen katolíky při zavedení koedukace u nás — s úšklebkem to nazvali odpůrci křesťanství reakcí, zaostalostí, nepokrokovostí a Bůh ví jak ještě.

Nyní se obecně uznává zhoubnost tohoto modernismu. Církev katolická, dvoutisíciletá vychovatelka národů, zná důkladně lidskou povahu a má své zkušenosti, — od nynějších svých nepřátel se věru ničemu nemusí přiučovati, naopak oni by měli varovného hlasu Církve uposlechnout — ku prospěchu mládeže a tím ovšem i národa.

Všichni řečníci hledali nábožensko-mravní prvek v dnešní výchově studentstva,

ale nenašli ho. — Bylo tu řečeno: »Zavést náboženství jakkoliv, znamená zavést reakci na celou školu střední.« —

Rádi by byli zavedli něco nového, — neměli však ničeho, — velebné, věčné pravdy náboženské učinit opět základem mravní výchovy studentstva, — bylo pro ně reakcí. A tento strach z reakce jest příznačnou známkou všech t. zv. reformátorů školských.

Komunisti spatřují veškeru reformu v naprostém odklonu od náboženství.

Pokrokáři praví, že jest potřebí výchovy náboženské a že naše náboženství musí vyvěrat z domácí půdy a že to může býti jedině křesťanství — ovšem křesťanství kriticky prý zrevidované, — t. j. pokrokem tak rozředené, že z náboženství Kristova by nezbylo nic.

Co platna tu myšlenka filosofa, »že křesťanství jest základem naší kultury, že musí býti také základem našeho života osobního,« když ani evangelium Kristovo se pokrokem neuznává za základ křesťanství! —

»Náboženství Kristovo,« praví známý konvertita Dr. Albert Maria Ruville, universitní profesor dějin v Hallu, »není výstavou ve výkladní skříni, kde si možno vybrat, co je líbo a ostatní nechat nepovšimnuto.«

Zde také není kompromisů, nebo diskusí, — buď celé Credo — nebo nic.

Náboženství Kristovo není ztrnulá forma, nýbrž jarý život, jenž nesnese povahy větrné korouhve, ani třtiny, klátící se závanem moderních hesel, hovicích shnilému duchu času.

Jako vzrostlý dub vzdoruje bouři, tak pravý křesťan stojí pevně v přívalu pokušení a svodů.

Dokud takovéto nezředené křesťanství nebude základem mravní výchovy studentstva, — nedosáhne naše střední škola svého účelu — co do mravní výchovy studentstva.

Dr. Rádl odhalil bezradnost pokroku, prohlásiv, »že profesori nechtějí mravně působit, poněvadž se bojí výtky, že napodobují profesory náboženství.«

Týž vyřkl i pravdu, za níž i my stojíme a kterou jsme nejednou zdůraznili, »že, vládně-li dnes na střední škole poměrně dobrý duch v otázce mravní, že je to důsledkem mravních zásad starých generací, — jinými slovy, že nynější mládež žije podle zásad křesťanských, matkami jí v srdce vložených a tam pěstěných — že však s tím nevystačíme pro budoucnost.«

Zkušenosti, získané desíletím různých pochybných školských reforem na úkor náboženského života našich studentů potvrzují stále důrazněji zásadu, že není mravnosti bez náboženství. —

— — — — —
S. K. Vlárský:

Vzkříšení básníkovo

Eh, křiklouni, hejskové a tatrmani, mladí bohové vášní, mluvte a řiďte si velikými slovy, ať vyrostete v očích milenek! Mluvte, jen mluvte a rozlívajte víno! Smějte se! Svá hrdla zatopte duhovým koktailem, svou pýchu dýchejte v oblacích drahocenných dýmů! Pijte, a hazardním gestem udivujte oči! — Bojím se, přece se jen bojím, že

nevzbudíte ani trochu pokory u Jiřího, básníka. Jiří Werner není váš básník. Jiří Werner zašel do chrámu a tam se mu otevřelo nebe.

Byla to chvíle, atom života a Jiřímu se zatočila hlava štěstím. Napřímil se jako mladý dub, když vycházel z chrámu, vdechl studený van rána a měřil siláckými kroky tvrdou dlažbu ulic. Děšť spláchl dekadentní prach města, bylo čisto, bylo jasno, bylo krásně v ulicích města. První chodci rána se spokojeně usmívali a chodili čisti jak o slavnosti. Reklamy mávaly ze šera barevnými šátky, žárovky odkvétaly jak elektrické květiny. — Kdo nasek v okamžiku tolik štěstí v úpadkové brázdy zšeřelého času, kdo rozproudil krev v unavených tělech, kdo zažehl radost v tváři dne? — Ó, město, město mrtvé jak ze žluté ambry, město vtetované do duše jehlou plachých smutků! Dnes je den vzkříšení, dnes je den slávy, poněvadž Jiří chodí zas živý ulicemi, jimiž chodíval jak pěšinami hřbitova. Ó, město v slavnosti, slyš píseň citů, jež mávají, jak vzduté prapory, slyš zaticklého pěvce, slyš rouhače životnosti, Jiřího Wernera, absurdního básníka zvrácených citů, temných pramenů pudů a podzemních nížin fantasmagorie! — Těmito ulicemi chodil, těmito ulicemi bloudil, hledaje marně doupek utišení. Dnes je našel, Bůh to ví, a až se to lidé dovědí, nebude Jiřího, absurdního básníka. Nebude, už není.

Co bylo tvé mládí, Jiří? — Řeč beze slov. Činy bez rukou. Duše bez těla. Jiří, byls blázen, ano, blázen, protože, kdo vlastně věděl, že žiješ? Tvá moudrost byla jak jezero, jak stojatá voda. A myslel sis někdy, že jsi rybářem, pak sáhl na čelo a uvěřil, že jsi utopencem. Co to bylo? — Vody plynuly a cesty utíkaly. Noci ti řvaly do uší tichem, poněvadž nosils poraněné myšlenky. Eh, poraněné myšlenky jsou pro život paradoxa, a kdyby ses trochu nebránil, kdybys plácem nenutil k úprosnosti, kdybys zapomněl v sobeckém bolestinství, že máš uplakanou matku, upletly by ti laso z bláznivého stříbra a uškrtily by tě ještě před úsvitem.

Tak Jiří myslel a při poslední myšlence ho nalomila závrať. — Ne, není Jiřího, absurdního básníka. — Jiří vešel do chrámu a tam se mu otevřelo nebe.

Vítězslav Skála:

Nepřítel v táboře

Krásné letní ráno se vykouvalo v proudící řece. Po ranním signálu cvičilo pětaticet snědých těl za vedení Somy Bimba na druhém břehu, porostlém nízkou travou. Jako kdyby pětaticet hrdinů starého Řecka své umění ukazovalo na spartských hrách. Pak následovalo občerstvení v kuchyni a podle programu, přečteného při vztyčování vlajky všechny družiny dostaly práci v táboře.

Podvůdce objevil se ve stanu a žádal informace. »V devět hraje se: nepřítel v táboře.« Na více se již neptal, pozdravil na odchod. Informace předal oddílovému rádci a zmizel.

Rolf ihned vytáhl červený kus látky a zaměřil na větev u kmene staré vrby. Pak obešel všechny bratry a všeptl jim oznámení »Nepřítel v táboře«.

Harweye ustanovil nepřítelem. Podvůdce si ho zavolał do stanu a řekl: »Tak a dnes ukážeš, co dovedeš. Ten hadr jim vezmeš, ale do večera se neukážeš.«

Harwey po chvíli napjatého ticha se lišácky usmál, zamrkal očima a byl pryč. Podvůdce procházel mezi pracujícími hochy.

— »Poslyš, bratře, trvá to nějak dlouho, než ten hadr zmizí. Člověk by se ukoukal,« namítal kuchařík Scotty.

»Dočkej času, jako husa klasu,« vtom se však podvůdce obrátil k vrbě, pak ke Scottymu a děl: »Nu . . . vždyť . . .« Nedořekl.

Scotty vletěl očima na vrbu a o víc se nestaral. Červená vlajka byla ta tam.

V táboře povstal rozruch, hledání — vše marné. Družiny po obědě šly hledati nepřítele i do okolí. Zapadající slunce vrátilo je teprve do tábora znavené a mrzuté.

A když v půl 9. večer shromáždili se všichni u vlajky a vůdce projevil »starost«, kam asi hoch, za nepřítele ustanovený, zaběhl, ozvalo se od staré vrby »Kuku — kuku.« Všichni pohlédli tím směrem a — na vrbě

*Harwey s červeným hadrem stál,
večeři v žaludek svůj hbitě ládoval.*

»Jak to?« divili se hoši.

— »Mám už hlad,« křičel Harwey, »vždyť v té vykotlané vrbě sedím již od rána.« — Všichni se obdivovali Harweyově lsti.

*Večerka rozsekla poslední šepoty dne,
v oblouky šedých katedrál
z modrého nebe stanu
se měsíc podivně smál.
Hvězdy se snoubily s oblohou
za písni šumivých obrů
vtlačených v zámecký park.*

Josef Němeček:

Hříšnice

*Stoklasý rákos v ní,
uvízl vítr v průlině,
ó, uvaž nápor větru
a setři kámen se rtů,
jsi-li v nevině.*

*Lekniny rozeply
svit monster, jeskyně
a tklivý přikovanec
sňal tíži těl i tanec
s ženy ve víně.*

*Šla s malým srdcem v břich
jak míza v rostlině,
teď v marnosti je v tůni,
spí v chladném novoluní
s rybou na klíně.*

M. Krejzovi připsal 21. 2.

Josef Němeček:

Zákeřník

*Na všechno se rozpomeň,
nejpozději příšlý mezi vlny
úzkobokých knih,
co slíbilo, že ti splní,
nepromlouvá v nich.*

*Nic hlídačům neposhov,
tajemství stop setři ze své cesty
k noclehárně slov,
bmátni do tmy, noc pozastav,
strhni spícím opál s hlav!*

*Až zbičují nářkem čas,
ty z pozatmy přidávej k nim hlas,
již se rozpomeň —!
co slíbilo, nesplnilo,
sám roztočils kola v žeň.*

V. Zimovi připsal 21. 2. Jnk.

Ivan Děrkin:

Periferie

Šest tísnivých obdélníků stěn, podlahy a stropu se vrásnilo hrbatými čarami sazí, prachu a špíny, kroutilo pod nápořem nesnesitelného vedra zevnitř a drtivé zimy zvenčí a mračilo se urputně na obyvatele baráku, jako by hrozilo, že je rozdrtí.

Trosky rozlámané lavice, jež s rozviklaným stolem a třínohou židlí — kolikrát vrženou tyranem otcem po tvrdém synu a běhně dceři! — tvořila donedávna tři jediné kusy domácího zařízení, válely se lhostejně vedle polorozbořených kamen, jež svou vyzývavou soudržností mohly být podkladem studií malíře impresionisty. Nemyslely však jistě na takové hlouposti.

Jejich komín, pětkrát nastavovaný, přidržovaný u stropu uzlovitým provazem a zprohýbaný jako tahací harmonika, vyfukoval občas svými děrami, pohlížejíci tupě na svět jako oči zcípé obludy, chuchvalce jemných sazí a vrhal je nepřátelsky proti stropu. Bavilo ho to nesmírně.

Na čele synově vykvétaly tu a tam horké krůpěje potu. Také zdi se potily a kapky vody, slézající malátně shora, mísily se s usedlou špínou, barvily se do tmava, a nejsouce chladnou zdí nijak lákány, odtrhovaly se pojednou od ní a padaly hbitě na podlahu. Nemocný se trásl zimnicí.

»Karle, slyšíš . . . Karle!«

Hrdlo starcovo se namáhá vydati ze sebe sebemenší lidské řeči podobný zvuk, ale člověk nemá již vlády nad okoralými rty a ústa se svírají a tuhnou. Ach, kde jsou ty časy, kdy řev zuřivcův přehlušoval jek bouřící se hospody, takže ruce otylých rváčů se chápaly mimovolně vyprázdněných sklenic!

»Karle, slyšíš . . . Kde je matka?«

Tělo starcovo se zoufale napřimuje, marně se brání proti náporu úskočné choroby, oči, ku podivu jasné, namáhají se zachytit v prostoru jediný bod, na nějž by se mohly pověsit.

»Eh, co vás to zase napadá!«

Hromotluk se zdvíhá neobratně s praskající židle, kladá opatrně nohy, jednu po druhé, na shnilá prkna podlahy, jako by se bál, aby se snad pod tíží jeho těla neprolomila, a přistupuje neochotně k loži chorého.

Ale nemocný leží, opět sklesne na svém loži, oči, nemohoucí nikde nalézt svůj bod, trnou zoufale ve svých důlcích a nabývají znenáhla skelného lesku.

Kolena hromotlukova se zachvívají, nemohouce dlouho unésti strašlivé tělo, podlamují se a klesají.

»Karle, a co když přece . . .«

»Nebojte se! Není Boha.«

Hlava hromotlukova se sklání nad vychrtlým tělem, pak těžce dopadá na pelest postele. Dvojí oči se zavírají.

Stonek dávno uschlé pelargonie, vyčnívající z hnědého květináče, jehož půda je aspoň tak vyprahlá, jako pysky nemocného, láme se nárazem větru a začazená okna, vyspravovaná papírem, zívají na celé kolo, neboť toto vše se jich netýká.

Chrapot zdravého spánku se mísí s chrapotem umírajícího.

Nespokojený a prskající plamen naposled olízl lhostejnou šed' kamen. Vítr nad barákem

se stočil několikrát v zuřivém chvatu, urval kus mokrého sněhu a mrštil jím do nachýleného komína. Zchytralý chlad se začal roztahovati po světnici.

Chrapot zdravého spánku byl teď jediným zvukem v ztichlé světnici.

Pojednou ustal, tělo sebou několikrát škublo a hromotluk se líně napřímil. Jeho oči se bezduše zahleděly do klidných zraků mrtvoly. Civěl tak chvíli, pak vstal, ohrnul límec a vyšel z baráku. Vítr práskl dveřmi.

Karel Bělohradský:

Upolín

*Ze sna se tiše probouzíš,
když klíčí útlý čas,
nad vodou zlato prohlížíš,
stydlivou tvář.*

*Těkavý motýl přilétá,
svůj věsí na tě stín,
vlny tě táhnou po léta
v modravý klín.*

*Zasněná stane nad tebou,
vran let ji vyděsí
odnáší mrtvý květ s sebou
v bobule váz.*

*Tak přijde smrt Tě utrhnout
až budeš nejmiň chtít.
Tvé marné srdce stihne soud
zkreslených tich.*

Kuduliša:

Kat

Poselství o příchodu jara se plížilo tichem večera. Již před chvílí mi šero rozmazalo Ciceronovy kapitoly o stáří. Sklopil jsem rozpálenou hlavu a odevzdal mozek do melancholického mučení myšlenek.

Jsem kat. S divokou rozkoší mučím se v nekonečných chvílích. Mučit se dovedu, avšak odvahy k popravě nemám. Zvláštní jsem to kat.

Cicero posiluje ve starcích chuť k životu a já nejsem spokojen ani s mládím. Rukama tisknu si vášnivě spánky, jako bych hlouběji ještě chtěl zarazit katanův meč. Bojuji. Biji se sám se sebou. Ve dva jsem rozdělen. A tito dva zápasí spolu. Jejich jedinou zbraní je katovský meč. Bolest mi nasadila falešnou masku otupělosti.

Staré hodiny buší mi do uší a jejich šílený, nezadržitelný krok táhne mne mořem prázdnoty.

Zdá se mi, že někdo se vhoupl zavřeným oknem ke mně. Zárnou rukou a vlahou jak večerní vánek na jaře mi pohladil rozpálené čelo. Toť měsíc. Je v úplňku. Něžným svým prstem jasně mi píše do zčernalé duše: »Jsi to ty, brachu? Ach, ano, známe se dobře. Tak často jsi mi žaloval své hoře. Já jsem tě konejšil na stříbrných vlnkách růžových pohádek. Znáš tvůj bol. Utiš se, hochu! Život jest přece jenom krásný, není tak zlý.« Usmál se na mne, žehnal mi zářivou rukou a schoval se za mrak.

Jsem samotný. Je mi zase teskno. Obloha se zatáhla mrakem. Jsem obklopen mraky. Všude je vidím. Bude snad bouře? Mraky se utrhly s oblohy a padají na mou hlavu. Pojednou se obléknou růžovým šatem nadějí. Roztrhnou se a z jejich klína se na mne

dívá zlatovlasá dívčí hlavička. Toť Ona. — Avšak brzy zmizela, zahalila se do nepřístupných mraků, aniž se na mne usmála.

A já tolik toužím po úsměvu, po lásce. Ona zmizela bez jediného slibujícího záblesku v oku. Meč. Ano, to jest ten katovský meč. Krutý. Cítím jej v srdci, v mozku, všude. Bojuji, mučím se.

Prolézám všechny kouty světa a hledám. Hledám lásku. Což není již ani v jediné lidské hrudi ten čistý plamen? Není více lásky na zemi? Tolik po ní žízním.

Topím se v moři samoty.

Na výmluvných vlnách ticha připlul kříž — jako spásný koráb. A na kříži přibita Oběť. Ve vzduchu visí krvavá slova bolestných ran: »Já jsem nekonečná studnice lásky.« Vyprahlé rty se stáhly křečovitě a nekonečným prostorem zaznělo: »Žízním.«

Pochopil jsem. Chci se vrhnouti na kolena. Chvěji se pohnutím. Zazní rána. — Probouzím se. — Oknem se na mě usmívá měsíček. Při jeho světle rozeznávám na stole Ciceronovy úvahy o stáří a starý budíček rozbitý na zemi. Již nebude taktovati svým šíleným kovovým krokem katovskému meči v zoufalém souboji.

Petr Drahoň:

Hudba

*Oči tvé jsou temné, žhavou vášní zanícené,
po klávesách letí bílých rukou pás.
V pláči tónů ožívá zas hoře dávno opuštěné,
prolomit chce rtů tvých rozviklanou bráz.*

*Oči tvé jsou temné, úzkost jimi zírá,
smutek zúžuje se v černém kruhu svém.
Uvolněný květ tvé duše kalich rozevívá
v čase láskou neposvěceném.*

*V písni tvé dnes příliš úpí duše uzavřená,
jejíž bolesti a touhy musíš vyzpívat.
Mezi mnou a tebou jest jen úzká stěna,
překlenout ji chceš či rozbít snad?*

*Nehrej dnes, mé srdce dosud neuzrálo,
pod kročeji prstů tvých ten klavír divně zní;
úsměv tvůj bych viděl rád, ach, je ho málo,
místo něho dáváš mi jen hořkých tónů květenství.*

*Nehrej dnes, ó, nepokoušej noci tiché,
nerozpoutávej své vášně kruté docela!
Proč tvé sny jsou horké a tak liché,
proč ti bolest vtiskla pečeť do čela?*

JITRO všichni všude doporučujte a šiřte!

Z letošní pouti do Říma

Basilika sv. Antonína v Padově

I. VNÍKÁME DO ITALIE.

Překročili jsme hranice ráno po Květné neděli. Stojíme v první italské stanici Tarvisiu. Stanice italská se, myslím, mezi všemi jinými na světě pozná podle spousty různě uniformovaných lidí na nástupištích. Máme také krátce po zastavení vlaku příležitost se s nimi seznámit zblízka, neboť v hojném počtu přepadli náš vlak, aby se vrhli na prohlížení pasů a vůbec konali své úřední povinnosti. To se provádí velmi důkladně, vždy nejméně dvěma instancemi najednou, státní a fašistickou, což je další zvláštnost dnešní Italie. Trvalo to proto dosti dlouho, než jsme se dostali k snídani, jež pro nás byla připravena před vlakem. Škoda jen, že to taliánské *caffe latte* nestojí za nic.

Po snídani si nás už vzali na starost italští strojvůdci. Pohráli si naším vlakem po nádraží a důkladně námi protřepali, než jsme jeli dále. Ti zdejší strojvůdci stojí za zmínku. Jsou to samí mladí černo-košilatí chlapíci, kteří si potrpí na divokém ježdění, na přesnosti ovšem už méně, jak jsme pozorovali

pak na celé další cestě. Mají zvláštní způsob rozjíždění, velmi zábavný. Napřed malý pohyb dopředu, pak pořádný a prudký dozadu, a teď teprve se může jet správným směrem. Po případě se ty přípravné pohyby několikrát opakují. Tyto žerty se ovšem jen provádějí na trati do Padovy, zde i na tramvajích, ale pak už nikde jinde v Italii.

Sjíždíme zatím rychle do nižších poloh. Sníh, který na hranicích ležel ještě hodně vysoko, už zmizel a údolí se viditelně šíří. Když dříve horští obři vystupovali těsně po obou stranách trati až kamsi do vysokých oblak, mezi nimiž probleskovaly jejich koruny — zubatá skaliska, svítí nyní daleko za námi svými sněhem pokrytými štíty. Teď teprve si můžeme uvědomit jejich velikost. Necháme je však a věnujeme se svému bližšímu okolí. Soča, či jak jí zde říkají hrozným jménem Tagliamento, ztratila už mnoho na své bystrosti a čirosti, již jsme před tím poznali nahoře, a valí se teď pomalu, většinou roztržštěna v četné malé proudy, v nesmírně širokém řečišti. Vzpomínáme na léta válečná. Ale stop po nich již nemožno při povrchním pozorování uvidět. Čas všechno zajívil. Zhojená tvář země je připravena na nové údery.

Projíždíme četnými malými osadami, vždy řádka domků ze syrových kamenů, se střechami o velmi malém sklonu. Mezi nimi vynikají v čisté prostotě malé románské kostely. Bývá jich často v jedné vesnici i více. Kdo se dovede do nich zadívat a srovná si v duchu jejich *campanile* s přísně ostrými ukazováký do nebe, jež tvoří gotisující věže ve vysokých alpských místech, má ve zkratce zachycen celý mírný ráz zdejšího kraje. Stavíme ještě v jakémsi městě, jež se velmi malebně rozkládá kolem položříceného hradu, stojícího na návrší. Pak Udine.

Odtud vlak fičí rovinou jako stůl, celou pokrytou vinicemi. Ty se liší velmi od našich. I bylo s počátku v našem oddíle velké divení, »nač ti chlapi zde sázejí tolik vrb? Kam se člověk podívá, samá vrba.« Ve Friantu a v pádské nížině se používá vrb za opory pro révy. Ušetří se tím tyče. Podobného něco jsme později pozorovali v Kampanii, kde zase používají topolů, po nichž se réva plazí nahoru; to má ovšem za následek, že hrozny bývají pak v pořádné výši od země. Jistě dobrá ochrana proti všeliké škodné. Ale rozhodně pohodlnější je severoitalský způsob. Zde sázejí se vrby v pravidelných řadách a stříháním udržují se košaté. A nad tím se ze spleti rév vytvoří hustá klenba, jež je tak nízká, že stačí si lehnout pod ní na záda, aby člověk pohodlně dosahoval plodů. Při vinobraní se ti lidé patrně proměňují v nějaké plazy, aby se dostali k hroznům. Však to zdejší víno, »vino frinliario«, má také takovou přízemní chuť. Strašlivá trpkost, jež působí přímo žravě; pro naše podnebí aspoň velmi odporná. Jaký rozdíl proti vínům kampanským, jichž se nám dostalo potom v Římě a Neapoli.

Stojíme v Mestre. Nudná průchodní stanice. Město nezajímavé, leč snad tím, že mu připadl neslavný úkol, aby porušil posvátnou nedotknutelnost lagunového města. Neboť vede odtud železniční a v poslední době i automobilový most do Benátek. Jsme již odtud na skok do Padovy, prvního to prozatím cíle naší pouti. Má již proto pro nás svůj půvab, že nás v ní očekává první oběd. Snad nám nikdo nebude zazlívát tuto první myšlenku, vezme-li v úvahu náš hlad po čtyřiaadvacetihodinové jízdě, při níž sotva kdo co pojedl.

Chce-li kdo pochopit tajemství Padovy, udělá dobře, bude-li pozorovat také trochu její okolí, než přijde do města. Neboť málokdy které město ztělesňuje v sobě tak svůj kraj, jako Padova ztělesňuje onu pádskou nížinu. Město je dost výstavné a lidnaté a působí přes to dojmem nekonečně pustým a únavným, jako ona nížina, jež patří přece k nejúrodnějším z celé Italie. Kostel, jenž stojí nad hrobem svatého Antonína, jest stavěn ve slohu byzantském. Je to překvapení, když člověk přijíždí k městu a vidí ty jeho bílé, baňaté kopule. Když pak navštívíte chrám, dostane se vám vysvětlení, že Padua leží blízko Benátek, a jak Benátky měly styky s Východem. Ale sotva můžeme pochybovat, že by se to přes všechny bohaté styky sem nebylo dostalo, kdyby ti lidé zde neměli jakousi příbuznost s Východem. A nebylo by snad správné si pro tu příbuznost jít ještě někam dále než do Byzance — do Ruska? To první, co na zdejších lidech je nápadné, je jejich jakási lenost a netečnost. To není však to dolce far niente Itala z jihu. To je mnohem spíš ta zdánlivá lenost a netečnost ruského mužika, jež ve skutečnosti není ničím jiným než těžkomyslností, bránící mu ve spořádané činnosti. Bůh sud', co na ducha těchto lidí tak působí. Snad je to ta jednotvárná sytá zeleň zdejší roviny, nepřerušená žádným pahorkem, ani vyšším stromem, či jsou to řeky, líně tekoucí ve svých vyvýšených korytech, či půda, jež příliš lehce vydává svůj užitek, nebo bažinaté pobřeží, bránící přístupu k osvobozujícím dálkám moře. Necht' je tomu tak či onak, důkazů a projevů však máme dost. Ať jsou to zdánlivé maličkosti, jako ta okolnost, že řídítka všech kol jsou obrácena vzhůru, aby se dalo jezdit v hodně pohodlné poloze (celá Padova skoro jezdí na kolech), nebo ta spousta povalečů a zevlounů na všech ulicích a křižovatkách, či ať jsou to věci tak do očí bijící, jako polorozpadlá venkovská stavení a pole, jichž se pluh sotva dotkl, na nichž však přece v křivých a rozbíhaných řádkách, tam hustě, tam méně, bují zelené obilí. Nebo konečně zabrousíme-li do umění a vezmeme-li si ty malíře ze zdejšího kraje, jimž ve florentských, vatikánských a benátských galeriích říkají »škola benátská«, co těžkomyslnosti najdeme v nich, v jejich temně zastřené sytosti barev, jež jako by dusila vašeň krve. V každém jejich obraze najdeme tu dusnost, to, co nemůže ze sebe ven, co by se chtělo vyslovit, ale nesmí. (Pokračování.)

Pozdrav od italského moře.

Pax Romana

Žít v cizině týden znamená doma žít měsíc a ještě k tomu přečíst několik tlustých cestopisů.

Má heslo: »Nejezděte za hranice« svou pravdu, ale pravdy celé má jen kus. Teprve za hranicemi možno poznati, že se o nás málo ví. Letos o velikonočních byli českoslovenští studenti v Italii. Jeli na pout do Říma a také na kongres Pax Romany. Nelze pochybovati o tom, že taková pout má daleko větší propagační význam, nežli celé sloupce článků v novinách, nežli tisíce letáků, zvoucích k návštěvě Československa a svazky knih, propagující přírodní krásy naší země.

Bylo těch československých děvčat a kluků po Římě plno, i když jich nebylo mnoho. Vlajčičku na klopě kabátu, hrdě vyslovené

Cecoslovacchia, sebevědomé vystupování, zda už v tom není kus propagace?

Po stránce hospodářské není třeba mítí obav. Studenti těch peněz mnoho nevyvezli. Vždyť to jsou studenti!

Po prvé na sebe čsl. studenti upozornili slavnostním předáním krásného křišťálového poháru, jež věnovali italským katolickým akademikům z FUCI jako odměnu za loňský dar Fucinů, italskou vlajku. O slavnosti, která se konala na čsl. vyslanectví u Vatikánu a již se zúčastnil kromě význačných osobností římských i kardinál Hlond, psaly italské noviny, nešetříce v dlouhých sloupcích pochvalami pro čsl. katolické studenty. Byl to krásný večer a nutno zaň poděkovati v první řadě p. vyslanci dru Radimskému.

V kolegiu Propagandy: skupina malajských bohoslovců, jimž se Jitro značně líbilo.

Delegace československá a holandská. Holanďané se těší na Prahu.

Mnoho příležitosti ku propagaci hnutí čsl. katolického studentstva poskytoval kongres Pax Romany. A bylo jí důkladně využito.

Příští kongres Pax Romany bude v Praze a proto všichni delegáti — bylo jich v Římě skoro pět set — se museli alespoň něco dovědět o Československu. Na zasedání kongresu v papežském kolegiu Propagandy kolportujeme »Jitro« s francouzskou přílohou. Bohoslovci z kolegia, Číňané, Japonci, Malajci, Negři — čtou zvědavě »Jitro«.

Při jídle, na okružních jízdách městem, a všude, kde je k tomu jen nepatrná příležitost, jsou navazovány styky s delegáty. Velmi přátelský byl vztah k delegacím:

a Ústředí

holandské, švýcarské, jihoslovanské, polské, francouzské a anglické. Vypravujeme o Praze a Bratislavě, o Plzni a Českých Budějovicích (a tu jsme někdy uhodili na pravou strunu), o krásách naší země, o písničkách, o výborné pražské šunce, zkrátka o všem, co by mohlo cizince zajímat. Všechny srdečně zveme na příští kongres Pax Romany, vyměňujeme visitky, píšeme adresy, fotografujeme a delegáti radostně slibují, že přijedou. S Poláky se scházíme na společném večeru, debatujeme o příští práci a těšíme se, že se opět sejdem na pracovní konferenci na Velehradě letos v červenci. Na zpáteční cestě z Říma putujeme na Jugoslavii, abychom i slovinské a chorvatské studenty pozvali do Prahy. Stavíme se v Lublani a v Záhřebu a všude jsme opravdu bratrsky přijati. Cítíme

Věž záhřebské katedrály
v ranním slunci.

Polská a československá delegace ve společnosti gen. sekretáře
P. R. abbé Gremauda.

slyšel, jak málo chce cizina znát a jak málo o nás ví. Kongresem Pax Romany se vřadíme mezi státy, pracující na kulturní basi katolické. Kongresem Pax Romany dáme příležitost mladé katolické inteligenci Evropy, aby poznala bohatství naší tisícileté kultury a roznesla do svých domovů čest našeho jména. Na vlastní oči uvidí, že nejsme barbary, ale vzdělanci s kulturou tisíciletou.

A jest opravdu čímsi našim katolíkům nepochopitelným, že to budou právě studenti, kteří po prvé přivedou katol. cizince do naší vlasti. Nikdo jiný se toho dosud neodvážil — až studenti. Dokažme, že naše práce je opravdu dobrá.

Ctibor Mařan.

se jako doma. Máme radost, že si rozumíme každý po svém. Jihoslovanskí studenti nás ujišťují, že se Pax Romany zúčastní pokud možno v nejhojnějším počtu. Propagace vykonáno už dost.

Nyní jde jen o to, aby kongres byl důkladně připraven a proto voláme všechny studentské složky našeho hnutí k spolupráci. Jsou k ní povinni nejen studenti, nýbrž všichni ti, jimž záleží na dobrém jménu československého katolicismu v zahraničí. Je bohužel dosud pravda, že čsl. katolíci na poli mezinárodním pracují málo. A zahájil-li již někdo spolupráci s katolickou cizinou, byli to v první řadě katoličtí akademici.

Pax Romana v Československu! Význam toho může pochopit jen ten, kdo v cizině

Českoslovenští delegáti před gregoriánskou universitou
s alžírskou a švýcarskou delegací.

Ixodes ricinus

Je máj a slunce, zelený trávník a roztesknělá srdce. Na ulicích si můžeme všimnouti ledačehos, motocyklů, utahaných koní, obtloustlých hokynářek a dívek. Vidíš děvčátka, která ani nevědí, že jsou děvčátky i děvčátka usměvavá a mrzoutská, děvčátka naondulovaná i přirozená, nalakovaná i bez fasády. A potom pojďte se mnou do cvičné třídy a vyslechněte úryvek ne právě nezajímavý.

Pan učitel: »Rozbil už někdo okno?«

Utěšený jásot.

Nejčipernější z čiperných: »Sím, já hodil po jedný holce a vono prásk! a okno bylo v tahu!« Samozřejmě mravoučné průpovědi a po hodině mi klouček vypravuje: »S tím oknem to bylo tak. Vona šla a já bum! a — utek jsem!« Jsem víc jak vážný. »Proč jsi po ní hodil kamenem? Udělala ti něco?« — »Nee.« — »Tak proč? Nemáš ji rád? — »Nee.« A tu se ke mně důvěrně přitulil a povídá: »Voni to nejsou lidi jako my!« — a ukazuje na sebe a na mě — »neuměj lízt na stromy, neuměj se rvát, bečeť, žalujou — nejsou jako my, kluci.«

Odpusťte, je to chlapeček šestiletý a chtě-nechtě vám musím pošeptat, že maturita už mnohým šťárá v mozku a budí city nelibé a naprosto se nehodící do romantického myšlení p. t. studentstva, a která je schopna z těch nejveselejších udělat rozesmútnělé kaštany u cesty. Proto jsem přestal mluvit o děvčátkách a přál bych vám vidět náš ústavní park. Je tam mnoho zeleně, zelená tráva, zelené stromy a zelené sedmy, čili členové ročníku maturujícího a ustaraného. Teď si jich můžeme všimnout a přirovnat, můžeme jim i říci, že to není právě rozumné ládovat do hlavy tolik věcí nechutných a nepotřebných, ale zajímejme se o robustní postavu Pečkovu, roztaženou na mýtince s kvítím a knihami a o nic jiného. Peček je člověk klidný. Najízený. Spokojený. A teď teprve začíná to, o čem chci mluvit. Právě ten klid a spokojenost se přičií tomu, že Pečkův majestát je rozechvělý a zjišťuje tajemství hrozné a nezatajitelné. Klíště, ixodes ricinus, členovec řádu acarida, zvířátko roztomilé a mnoho nemluvící, nezištný přítel krve psíků a zajíců, nalezlo útočiště. Šťastné zvířátko! Krev Pečkova je sladká jako nektar a ubytování na dvanáctém žeburu není k zahození. Klíště je tedy naprosto spokojeno a vědomo té cti, je nádherně a definitivně zakousnuto a Peček prchá s nezvaným soudruhem, vyjuchán a vyděšen, pod ochranná křídélka Primáře — bohatýra nezmarovitého a dvoumetrového. A právě pro to neštěstí je osud Pečkovi přízniv a kamarádi obětaví, Primář víc jak obětavý. Nač by byly v kabinetě skalpely, nožíčky se zastaralou krví krysa a žab (pravda pravdoucí!), vypůjčené a zohýbané špendlíky, pincetky krátké a dlouhé, se stopami věku a rezu? Chmelda tedy vše donesl, Peček zavlečen na katedru, Peček zarmoucený uklidněn nadějí na lepší příští, operací jedinečnou a Primářovskou. Špendlíky krvavěji pečlivým vrtáním, skalpely skřípou, šmidlajíce po holenních kostech ixodesa ricinusa, pincetky vytahují úřezky chodidel, tam někdo zajásá nad podařeným šmiknutím a konečně musíš se podívat Primářovi. Ba, je to muž obdivuhodný, který by to klíště přes všechno své nadání chirurgické raději viděl připíchnuté ve své sbírce než na 12. žeburu ctihodného a trpitelského Pečka. Pacient je tichý. V puse má kapesník, zvaný plachta na rýmu. Proto tedy Peček neřve a dává najevo svou nelibost přeúzkostlivým koulením očí a úžasnými kapkami skoro smrtelného potu. A tu nastává druhá fáze ope-

rační. Primář slavnostně ohrnuje rukávy, asistenti otírají operační přístroje mycí houbou, žárovky se rozžehují, muka pacientova stupňována skromným podotknutím Hofírka, »že by bylo nejlepší nalejt na tu potvůrku gajst a všechno sakumprask zapálit.«

To už Hefaistos přináší rozžehnutou svíčku, aby sledoval jejím znaveným světlem pohyby záchranné a nevitáné pro klíště z rodu acarida. To je přirozené a musím k tomu ještě něco dodat. Hefaistos, syn kovářův, diplomovaný Chod a přes své božské jméno chlapeček nervosní a zamilovaný, ani nepřípadl na to, že svíčka je z vosku, rozpálený vosk že je kapalinou horkou a zrovna stvořenou k mučení. Hefaistos tedy sledoval operaci svitem svíčky a zároveň pokapával voskem žebra vyvstalá tímto požitekem, aby nevědomky nakusoval muka pekelná. Peček nekřičel. My víme proč. Měl v puse plachtu na rýmu.

Za dvě hodiny.

Přišlo se na to, že kusadla ixonesa ricinusa je nemožno vytáhnout. Rozladění. Peček je již osobou nezemskou. Uvnitř chrchlá, pláče, kleje, pohvizduje.

Za další dvě hodiny.

Primář umdlévá. Asistenti udržují svěžest děláním písňálek podle návodu ze cvičné: »Vytrhne se vrba, nasliní a pak se do ní bouchá.« Peček je hmotou bezvládnou.

Do třetice všeho dobrého.

Přicházejí dvě vzdálené příbuzné. Paní Tinktura a slečna Vata. Jest viděti zbytek bojovnosti z dívčích válek. Záludný skok slečny a paní na ubohá kusadla. Úsměv na tváři Primářově. Náplast pokrývá bojiště jako sníh dolinu, dolinečku.

Za poslední půl hodiny.

Slavnostní chrápání Pečkovo, Primářovo a asistentů. Duch míru hladí čela a zpívá ukolébavku: »Letěla bělounká holubička, potkala božího andělíčka. Duše z těla, kam jsi chtěla? Chtěla jsem doletět do nebička!« — — —

A proč vám to vše povídám. Kolega Primář bude dělat maturitu. Nedostane tedy místo. Má můj článku význam reklamní a poradní a vy, kolegové a kolegyně, kteří jste zdraví jako řepa, raďte mi sdělit adresu a Primář vás uzdraví. Honorář se platí předem.

Lad. David:

Ve víru života

Ve víru života

*vezmi nás, Pane, pod svou ochranu,
a nasyt' naše rozbouřené srdce svým štěstím,
po němž toužíme a lačníme, kousající hořký kořen života.
Dej nám svůj chléb, ať nasytíme i ty, kteří ho nemají dosti,
a v slzách, jimiž jej svlažují, omoč své vyprahlé rty.
Rozpomeň se, že smíšený s Tvými, smáčely kdysi Tvou skývu,
a uděl nám trpícím svůj mír;
nebo nám vezmi sluch, srdce i zrak,
ať necítíme smutku úsměvů vybledlých tváří.
Ó, přiveď nás k sobě ve jménu svém,
nech naše oči ve svých spočinout
a ve věčném spánku sešli klid a zapomnění.*

Mlha

Místo — tam na východě — mezi guirlandami ohňů . . . Říká se mu fronta.

Strašlivé peklo vybuchujícího žaru, který co chvíli pohlcuje nezměrné masy lidských těl . . . Peklo na zemi — peklo ve vzduchu . . .

Podzimní večer s neproniknutelnou tmou a vlhkým chladem . . . Zablácené letiště . . . Po straně, jakoby v dáli prosvítá bílá šed' hangárů — v pozadí nízké cihlové baráky, jejichž svítící okna hledí zářícíma očima do tmy, jako by očekávala ty, kteří se nevrátili . .

Vycházíme v teplých kombinésách, posilnění horkým čajem a bezstarostností kamarádů. Mají pravdu, nikomu z nás se nic nestane — nesmí se stát! Ale přece, kdy bude konec, kdy už konečně přestaneme pracovat jako jateční dělníci, kdy se zase vrátíme ke klidné práci, ku práci prospívající lidem? A vrátíme se vůbec? Snad? Ne — zcela jistě, kamarádi mají pravdu, nic se nám nestane — nic se nám nesmí stát!

Nad tichým a mlčícím letištem převalují se špinavé kotouče mlhy, smíšené s černou tmou. Tichem jdou monotonně kroky stráže od hangárů — na okrajích letiště vrzají vozíky s reflektory. Občas prolétne tmou zářivá raketa — červená, zelená — hned za ní letí jiná a září krásně modře. Jako benátská noc s ohňostroji. — Jen vesele, chlapci, vesele, nic se vám nemůže stát!

Letadla naší eskadry stojí připravena uprostřed letiště. Kolem mužstvo se světlem elektrických baterií, osvětlujícím mdle ocelově šedé desky, kryjící těla letounů. Vpředu nad motorem — dvě úzká hrdla kulometů . . .

»Vše připraveno?«

»Ano, kapitáne!«

»Tedy startujeme. Je jedenáct hodin. Nejdéle ve dvě nás čekejte!«

»Mnoho zdaru!«

Nasedáme do »mašin«.

»Vypnuto?« — »Vypnuto!« — »Volno!« — »Kontakt!« — Zapínáme motory. Z výfukových rour vyskakují bledé plamínky . . . Motory našich letounů hovoří tlumenými výbuchy . . . Motorová zkouška, plný plyn a startujeme . . .

— — — — —

Stoupáme . . . Kolem nás proudí chladný vzduch a příjemně nás ovívá. Celé to prázdné a přec tak nezměrné okolí, a to posvátné ticho, rušené jenom hukotem stroje, působí na člověka tak zvláště. Zdá se ti, jako by měkká ruka hladila tvé čelo, rozpálené napjatým očekáváním nepřítele . . . Jako by dobrá bytost, přicházející z jiných světů, uklidňovala tvé znepokojené srdce . . .

Stroje se přesmykly lehce přes údolí — přelétáme táhlý hřeben nízkých pahorků a míříme nad frontu. Vzduch vydává nepříjemný hnilobný zápach. — Blížíme se k cíli . . Chci kontrolovat výšku, ale nic nevidím. Brýle mám zcela oroseny.

Mlha! Houstne . . . Nevidím již ani palubní světla sousedních letounů. Velitel eskadry vystřeluje malou raketu — musíme níž. Klesáme . . . 1400 — 1200 — 800 metrů . . .

Prokletá mlha! —

Příšerná — smrtící příšera, tichá a děsná . . .

Deset, dvacet minut a můžeš zemřít . . . Zřítíš se s letounem . . . Tvoje rozbité tělo bude vraženo mezi dřevěná i kovová žebra . . . Anebo kopce! Kopce a mlha! Narazíš

střemhlav na kopec a budeš tu ležet roztráštěn a zakrvácen na hromadě trosek, či uhoříš v ohromných plamenech . . . Nebo sklouzneš po křídle, letoun se převrátí a budeš bezmocně ležeti v temnotě a bez pomoci očekávati smrt!

A do toho ti zní bezstarostný smích kamarádů: »Nic se vám nestane . . .« — Nestane?

A zase strašný hlas mlhy . . . Slyš hlas mlhy! Slyš jej, orle, vzdušných výšin! Slyš jej za cenu života — neboť mluví jen k těm, kteří umírají a mluví jen jednou —

— — — plavče vzdušných moří, buď zdrav v mém království ticha a smrti! Jsi můj! Jsi můj! — Ty, jenž jsi vítězil v nesčetných vzdušných bojích . . . Ty, jenž jsi byl šťasten jen tehdy, když motor zpíval svou píseň o síle a vrtule šuměla jediné slovo — — vítězství — — vítězství — — — —

Vrtule, ryjíc vzduch, zpívala píseň vítězství, motor zpíval píseň o síle a kulomet — skřípaje otevřel své štěkající hrdlo — a nepřítel klesal . . . Slunce zlatilo tvůj stroj a ty ses díval s úsměvem na nepřítele klesajícího do náručí smrti . . .

Ted' ti nic nepomůže kulomet! — Motoru vyprahlo hrdlo — nemůže pít!

— — — Prokletá mlha! — — — —

Zdeněk Wiesner:

Pohled do dálky

*Pohled do dálky —
ozvěna časů
vlnami klasů
zříš kopce vzpomínek
s propastmi zatracení,
mohyly hrdinů,
ztuhlých rtů polibek,
v zapomnění.*

*Pohled do dálky
zvlněným krajem,
ztraceným a zas dobytým rájem
v snění se mění.*

F. X. Sadovský:

Mámení

*Růžové mámení
hedvábný stín
padáme znaveni
v horoucí klín*

*Chlapectví jsme odhodili
neznámá zvedla je paní
noc plachým jitem přioděli
bezděky neslyšně maní*

*Pomalu zmírala ve plameni
Sbohem jsme nedali jim
padli jsme hříchem unaveni
v prázdný a studený klín*

Ila-racek:

Jeden večer

Setmělo se! Běžela po pískové stezce . . . Zaskřípělo to, zašustilo na zemi, vrzla vrátka . . . ještě skok přes temnou překážku a cíl je blízký . . . Na východě zahořela rudá koule měsíce. Jasnilo se! Nebe zaplálo zlatem mosaikových světél a kotouč palčivého ohně na východě stoupal . . . Chladným vzduchem v krátkých intervalech prudce tryskaly akordy světla a zalehly v každý kout . . . Karmín nebeského kotouče bledl v zápasu s modravou září dlouhých nocí.

V rákosí to zachrastilo — a zase klid, světlý, měsíční. Žbluňk — žbluňk — malé kroužky se rozběhly jak dovádivé vážky za slunných dnů na břehu, po stříbru rybníkových vod . . . Malá loďka plula od břehu . . . prudší pohyb vesla a zase klid. — A ona, s opálem ohně v očích — snila, vzpomínala? — Ó, ne! Byla na vodě, na jejíž nehybné hladině se odrážely nescíslné světelné body. Byla pod stříbrem plamínek, pod úsměvem světlého měsíce, jenž nutil svými polibky rybník, aby se blýštil dvojnásob ostře. — Na hoře nebe a dole ještě jedno, jasné, krásné . . . smějí se na sebe . . . Ať pohlédneš kamkoliv, všude vidíš nebe, o kterém jsi snila za šedých, mlhavých večerů . . . Modli se! a jsi v ráji! — — — Rozsvícené nebe se dívalo dále na zemi, na zahradu věčně pučících a věčně umírajících slibů a snah.

Ach, ten klid znal! Loďka letí vpřed, vlajka na přídi se třepotá, hned uletí . . . Pozor! Výstražné znamení — bílé kříže! Dál nesahá tvé panství, malá vodní vílo! — Avšak voda láká, kříže svítí svou bělostí a všude klid, bez živého vzdechu, bez lidského kroku . . . Aspoň k ostrůvku a pak se vrátí . . . Ještě jedno prudší máchnutí veslem a . . . frrr . . . bílá křídla zamávala nad loďkou, jejich čistota jí zaslepila na okamžik oči. — Hejno bílých racků s černou skvrnou na těle zakroužilo vyplašeně nad rákosím a prchalo před nočním nebezpečím . . . před tebou . . . Štíhlá postava se vzpřímila na loďce, opál očí zaplál ohněm . . . zakolísalo to zrádně, zašplíchalo kolem, ale nechtě . . . její paže se rozpály za bělostí prchajících křídel, zaprosily, zamávaly, však marně . . . zbyl po nich jen vzdálený šelest alabastrových těl a ticho v prázdném rákosí. — I měsíc zašel za lesem. — Zesmutněla! Viděla tmou, blesk hvězdných očí ve vodě a bílou skvrnu opozdilého racka . . . I opály pláčí . . . Slzy jí klouzaly do rozevřených dlaní . . . Plakala nad bílými křídly, které tolik milovala v jasné noci a přece od ní odletěly . . . plakaly i její vzpomínky . . . zavál větřík a rozplakalo se stříbro čeřivých vod, tajemně zavzlykalo i rákosí.

Od břehu prolétlo do temné dálky táhlé zavytí psa. — Věrný Hektor hledal svou paní . . . Loďka se pohnula a váhavě se blížila za hlasem . . .

N. V. Zeitig:

Město v tmách

*Dolů tmou Špilberk je ověšen .
Měsíc se podobá bledému snáři.
Byl jsem tak poděšen,
když na herbáři
našel jsem vzpomínky svedené tmou —
Z kaváren do noci křičí skla,
tichý šum větrů probíhá samotou,
v níž tíha snů mých vytryskla.
Půlnoc se blíží jak temný vodopád,
fialově se podbarvil kraj — —
Pojďme spat!
Ach, Bombay — ach, Bombay*

M Á T E J I Ž K N I H Y E D I C E J I T R A ?

Eda Jitzovský:

VIII.

Dlouhá, ponurá chodba končí okopanými, kdysi žlutě natřenými dveřmi, jichž ohmataná klika již dávno opustila vodorovnou polohu. Římská osmička červeně napsaná na špinavém elipsovitém plechu, špatně přibitém, je navštívenkou tříadvaceti mladým lidem, jimž tyto dveře a čtvercová místnost za nimi jsou poslední z těch osmi, kterými musí projít mladý člověk, aby byl uznán gymnasiálně dospělým.

Je oprava opravených úloh, což znamená vždy špatnou náladu »děda Catona«, profesora starého, dnes ke škodě studentů již vymírajícího ražení.

»Vrbský.«

Ve třetí lavici u okna vstal hoch plnější postavy, pod přirozeně se vlnícími kučery hleděly na profesora dvě neklidné oči. — Cato se dívá do rozevřeného sešitu, který drží ve vrásčitých rukou.

»Vrbský. — Vídával jsem vás raději, když jste kolem mého domu běhával s kopacím míčem, než . . . vysedávat do noci v kavárnách, hrát karty a potulovat se . . .«

»Pane profesore — já . . .«

»Mlčte!« — Starý pán stáhl vrásky na čele, pak zavřel sešit a hodil jej přes hlavy žáků před Vrbského.

»Nic než to hříšné tělo vám dal Pán Bůh — — rozum žádný.«

— — — — —
— — — — —

Moderně štíhlá dívka odbarvených vlasů, vyholeného obočí, se stopami pudru na nosíku, dívá se velikýma očima na profesora, listujícího v jejím sešitě.

»Tady . . . zde zase . . . hm — nenávidím povrchnost, zvláště u žen ne. Opravte to konečně pořádně — — ten sešit je vašim pravým vysvědčením!«

Starý pán si lehce povzdychl a podal dívce sešit. — Ta usedla.

»Počkejte okamžik. — Kdo byl ten mladý muž, s kterým jsem Vás včera potkal?«

»To byl — — to byl, prosím, můj učitel němčiny.«

»Hm . . . no, po druhé byste si k těm pozdě-večerním procházkám v parku mohla ještě sebou vzít maminku.«

Třída to brala za »prima« vtip a hlasitě se rozesmála, ale šedovlasý Cato nějak zamlkle usedl za katedru díval se málo čistým oknem na korunu zelenajícího se již kaštanu. — —

»Vrbský a Karlička — do kvinty nejlepší děti, jaké jsem znal. Špatní kamarádi, předčasně probuzená smyslnost — a všemu se dalo zabránit. — — Já, starý člověk, prý nerozumím modernímu dnešku; nu, buďsi, ale snad jednou poznají, že pouhými »oběžníky« se mládež nemůže vychovávat.« — — —

A zamlžený zrak děda Catona spočinul na špinavé, prázdné stěně . . . visel tam kdysi kříž!

R o z š i ř u j t e v š u d e J I T R O !

Ján R. Ďurka:

Odkaz

Ideme? Pane, ideme?

Karmínové tiene sa rozložily po bielych stenách. I v mojich sivých očiach. A smútkom, unylým smútkom fosforeskujú ututlané túžby.

Tma plače srdcervúcim plačom. A ja v nej.

Papršleky sú v dial'ave. V dial'nej dial'ave. A zastreté sú hustými tkanivami.

Hrozná je čierna tma. Hrozné sú stony. Hrozné sú aj čierne puky. Hrozné a možno aj krásne. Hl'ad', Pane! Mám srdce veľké. Srdce ťažké. Preťažené bolesťami. A oči moje v karmínových tieňoch sú ťa žúžol' a ťa čierne puky. A srdce čiesi povedalo, že mi tie oči skrvavely. Vari skrvavely? Nie. To nie!

Prosím Ťa, Pane, na krídlach anjela zvestuj mamičke mojej, že nič ma nebolí, že som mal iba nezvyčajný krásny sen. Lekár mi červené, krvavé klinčky — možno že z horúcej lásky — zasadil do zrakov.

Zvestuj jej, že jej ich donesiem. Kvitnú mi. Kvitnú.

Marie Hartlová:

Smutek

*Spolu jsme tančili po květech úsměvů,
ve světlech pohledů rozžatých očí
a v proudech záře i v pršce tónů.
Odkudsi zněl hymnus tajemných trojzpěvů,
z nichž do duše vykřiklo requiem.
Dívám se zdola do Tvoji tváře,
kde v rytmu tanečním světla se točí
jak blesky slunce na vlnách vod.
Přes propast duší se neklenou mosty
a cesta k člověku je plná stínů,
přízraků myšlenek i temných vrázů
a bytost druhého jsou mrtvé dveře,
k nimž schází poslední, nejvyšší schod.
Dívám se zblízka do Tvoji tváře,
a víc než kdy jindy vím, že jsem sama.
V teple tvých dlaní cítím dech mrazu,
loučím se tiše s nesmělým snem.
Spolu jsme tančili ve květech úsměvů
a nikdo neslyšel requiem.*

Máte již zaplaceno předplatné?

O novou generaci

Věříme a nový rod lidí připravujeme...

Otokar Březina.

S těmi generacemi byl odjakživa kříž. Mluvílo se o nich neustále a psalo se o nich v dlouhých periodách; vydávaly se »generační« romány, tiskla se »generační« poesie a slovo »generace« se zvláště v popřevratové době až do omrzení skloňovalo podle všelijakých rozředených, jepičích a zkroucených pravidel. Je těžko dnes zachytiti přesně a zkratkovitě rychlé a šíleně zmatené střídání různých těch generací v našem kulturním a literárním životě, protože celé toto rozrůstání a kolotání velmi úzce souvisí se změnami dobovými. Jest však možno zcela bez obtíží pochopiti, kolik důležitosti a vážnosti se připisovalo všelijakým prázdným a neplodným údobím kulturní tvorby, hodnotily-li se tolikrát jen pod zorným úhlem politické zůstnosti a určité, matematicky velmi kombinované vypočítavosti... Zdá se, že vážným a značným hříchem tohoto století jest velmi laciné, proradné a ohavné zneužití kritického ducha, který dovedl tolikrát naletěti na banalitu a mělkou sofistiku četných kulturních sekt...

Střídalý se generace, protože se střídalý názory; nebylo dosud jistoty a pevné stability v celém kulturním dění a po revoluční náladě, po odvážných touhách a fantastických nápadech počíná v rozorané zemi tohoto věku klíčiti generace nesmírně krotká, které je všechno jedno, jež už nevěří v nic a v nikoho, jež nemá žádného filosofického systému a jež dokonale a svědomitě bahní v naprosté myšlenkové tuposti a lascivnosti. Nevěřte však, že tato generace, jež usiluje ovládnouti dnešek, vyjadřuje všechno, co je skryto hluboko v dřeni a v míze stromu této doby, a nevěřte, že tu bude ještě zítra! Bude asi nutno ještě dále putovati, ještě dále hledati, ještě více toužiti, ještě silněji volati a ještě krutěji hladověti a prahnouti, nežli se dojde k stromu života a nežli se naleznou nebesa otevřená...

Jediným myšlenkovým směrem této doby, možno-li jej tak nazvati a hodnotiti, jest lehkonožý a koketní eklekticism, jenž se leckde vtipně a výstižně nazývá sandwichem, eklekticism, který bez skrupulí a bez lítosti vleče svou káru v ustavičném stínu, kolem stok nečistých a zápachajících, do nichž jsou vylévány splašky lidské zloby, nenávisti a špatnosti, eklekticism, který nechce viděti slunce a jeho záře a který se přímo živelně a vášnivě brání čistým a jasným paprskům světla, vyzařujícího z věčného Slova... Generace krotká, nespokojená a přece nemající odvahy hledati klid, nenasycená a přece pohrdající chlebem života, ona generace krotká ukazuje a projevuje v tomto eklekticismu celou svou bezduchost, plytkost a ubohost; přezvykuje klidně staré fráze a krmí se bez výčitek svědomí odvary velmi hořkými, a ač jí zuby trnou, do očí tryskají slzy a žaludek se obrací nechutí, přece jen nemá síly, nemá odvahy, nemá statečnosti vyplivnouti tyto pokrmy. Mluví k ní o kulturních jistotách, tisknou pro ni spoustu knih, žádají její zpověď, přicházejí k ní se samými anketami a soutěžemi, zatím co se ona, chudák, tváří vůči všemu docela malomyslně a mrtvě, protože v jejím nitru běsní, pálí, řve a bolí strašlivá, bezútěšná, krvavá prázdnota bez Boha, která se nedá dokonale a trvale ničím jiným zamaskovat, překlenout, utišit a umlčet. Možno zakládati svazy a spolky, možno zaplňovati široké stránky bezduchých žurnálů, možno mluvit a přednášet, možno tvořit nové systémy a vychvalovat nové směrnice tvorby a volati a lákati na nové cesty, ale duše jen přece spí... Neumřela, ale spí...

Ale tou chvílí, kdy počalo toto uspávání, počíná se těž zápasiti o život vyšší, protože ani v takovou dobu nepřestává vanutí Ducha. Synové církve, jimž bylo řečeno slovo Pravdy, rozžehují pochodň tohoto života a vrhají ji do středu světa, kde je tolik tmy, tolik úzkosti a zoufalství, tolik bídy a bolesti. Stádečko malé, posmívané, tupené a opovrhované, to je církev tohoto věku, mystické tělo Kristovo a studnice všelidské spásy. Nelze jít kolem této studnice bez žízni a bez touhy; ale přece jen možno pohrdat vodou života, lásky a naděje, protože od vyhnání z ráje člověk častěji chodí na rady k hadovi, jehož království rozestírá své síť po této zemi... V záplavě současného zmatení, v konvulsi celé doby a v smrtelné úzkosti zbloudivších a vysílených duší nutno čísti poslání křesťanství, které musí naplniti prázdnotu tohoto století plností života. Nutno vychutnati hořkost a bolest všeho, aby se pochopilo, že svět prahne a žízni po novém rodu lidí, po nové generaci, která by nesla ve svém srdci Boha a jeho

nesmírnou a životadárnou lásku především. Takové jest poslání katolicismu v přítomnosti a takové jest naše určení: hoditi kotvu naděje a víry a lásky k Bohu do středu světového dění a duchovního kolotání a roztíti tak uzel kulturního bloudění, které tolik duší uvrhlo do hrozného jícnu naprosté skepse a úplné malomyslnosti. Stádečko malé a přece v jeho lůně spočívá mesiášství nového věku, které závisí na individuální dokonalosti a duchovní velikosti jednoho každého z nás! Je třeba dnes osvoboditi katolicism ode všeho pozlátkového lesku, od veškerého purpuru a od malicherností a nicotností, nahromaděných tolika dobami, je třeba odvrhnouti všechnu povýšenou okázalost, která odpuzuje tolik duší opravdu lačnejících a opravdu trpících a jest nutno přinést celé době Krista Ukřižovaného, jehož rozepiaté paže, probodené a zkrvácené, objímaly všechny hříšníky a chudáky, paže štědré a dobré, jež se vyčerpaly v lásce a rozdávání. Jest nutno přinést celému lidstvu Krista chudého, nahého a poplvaného, který stoloval s hříšníky a pohrdal farizeji a zákoníky, který nepřišel ke zdravým, ale k nemocným, opuštěným a malomocným, který nepřišel, aby mu bylo slouženo, ale aby sám všem sloužil, který nepřišel zabíjet, ale mrtvé křísit... Jest nejvýš záhodno, abychom si dnes dokonale, s citlivým a živým porozuměním uvědomili toto prvotní, vůdčí a podstatné poslání katolicismu, jenž má a musí obroditi tento svět, svět malých, ubohých a bloudících, svět dokonale vyčerpaný a úplně vysílený, jenž se stal pařeništěm tolika smrtelně vážných chorob...

Neboť jest až tragicky nebezpečné ono kulturní hračkářství některých katolíků, kteří s milostmi Božími obchodují jako se starými hadry a s rezavým železem, hračkářství, které drze a strašlivě zúžuje horizont duchovního působení církve, snižujíc ji na jakousi humanitářskou a lidsky slušnou instituci, která musí pomalu odstraniti ze svého života, z celé své architektury a z celého svého poslání všechno, co by nějak rozčilovalo náтуру »pokrokového« občana. Snad už se dnes poznalo, jak obłudný je tento náboženský liberalism, jenž tolik rozrušil a rozleptal mnohé údy mystického těla Kristova. Ale na druhé straně jak jest opět směšné a naivní ono tak zvané katolické mlkávání se zastaralými nápady, ono vzdychání po tom, co bylo a co už není, veškeré spílání této době za to, co si nezavinila sama jenom tato doba, ale na čem mají podíl i ti, kteří se dnes pohoršují ve své »křesťanské« nedotknutelnosti a povýšenosti. Pořád se ještě dosti kolísá mezi pověrou a nevěrou a vlastní a opravdový náboženský život stále ještě uniká. Dbá se příliš na formu a zapomíná se na vnitřní plnost a na vnitřní pravdu. André Gide ve své jinak kacířské knize »Škola žen«, v níž velmi rafinovaně útočí na bytí náboženské tradice, zachycuje v deníkové formě svár a protichůdnost dvojice manželů Roberta a Evelyny, kde muž je horlivým katolíkem a při tom člověkem odporným, kdežto žena je nábožensky vlažnější, a přece lidsky velmi ušlechtilá. Robert, který přitahoval Evelynu před sňatkem bystrostí svých postřehů a názorů, i jakousi zdánlivou mravní šlechetností, odpuzuje ji záhy v manželském životě úplnou svou bezcharakterností a neupřímností, neboť teprve bližším stykem pozná upřímná a nezištná Evelina, že veškerá křesťanská horlivost Robertova, jeho láska k bližnímu a jeho životní moudrost tryská jen z osobní vypočítavosti, z touhy býti chválen v katolických kruzích, z podlého úmyslu zavazovati si ty, kterým pomohl, otrockou oddaností a vděčností. Robert je skutečně chválen, abbé, jeho přítel, obletuje ho masitými pochvalami, zatím co Evelynu, která mu ve zpovědi otevírá celé své srdce i svou hořkou nenávist vůči mužovu bezpáteřnému křesťanství, drtí a ponizuje přísnými a tvrdými slovy. A tehdy vypuká tato žena v slova palčivé obžaloby: jim záleží jen a jen na formě, forma jim je vším, jim všem i abbému, ale já se tím nemohu spokojit, protože za tím nevidím nic podstatného, důležitého, skutečného! Nebylo by třeba zamyslet se dnes trochu nad touto výčitkou? Neklademe stále ještě dnes všechn důraz na formu, na vnější dekoraci a na vnější efekt, zatím co pronikavěji vidoucí duše, jimž máme býti vůdci, světlem víry v nás, odpuzujeme a odvracíme od Boha a od křesťanství hluchou prázdnotou svého náboženského života?...

Tak se to u nás hemží všelijakou titěrností a malodušností, všechno konání se nejednou upíná k věcem malým a podřadným, a na Pravdu samu se při tom zapomíná. Jsou velmi protivné a neprozířetelné na př. všechny úvahy o t. zv. katolickém spisovatelství, jež se snaží učiniti z neomezeného, vznešeného a svobodného povolání jakousi námezdnou živnost, kde se vyrábí nábožná literatura podle přání a podle objednávky. Jsou proto pochybené také všechny snahy, které chtějí vyráběti na př. »katolickou« poesii ve velkém, protože všechno se zvrhne záhy v jakési tuctové rýmování, které darmo jen zostudí katolické jméno...

Proto ve všem musí býti rozšířen duchový obzor, abychom se na všechno nedívali jen tak úzkoprsce a pohodlně, abychom všude a ve všem nečenichali stále jen zlé úmysly a samé nepřátelství, protože tak bychom se nikdy k dnešnímu člověku nedostali, tvořice pořád pouze jakousi výlučnou

skupinu, uzavřenou do sebe a pohrdající každou jinou duší. Bylo by to jistě znevážení celého díla vykoupení, neboť kdybychom dovedli plně oceniti každou krůpěj krve Ježíšovy, kdybychom pochopili všechny hlubiny lidské duše a kdybychom chtěli stále více se rozrůstati v Bohu, jenž je láska a pravda, pak bychom našli bezpečně svou cestu a pomohli sytiti lačné a těšiti smutné, chtějící se státí všem vším . . .

Jestliže proto v ztrnulosti tolika nesourodých generací, které sedí sklesle nad vlastními hříchy, vyrůstají z nutkání milosti mnohé mladé duše, jež mají touhu tvořit a připodobnit se Kristu, je to výrazové memento, kam máme obrátiti své naděje. Věříme a nový rod lidí připravujeme — to je signál k novým úkolům. Nový rod lidí z těch, kteří ještě neodhodili ve své mladistvě, tak velkolepé a svaté pošetlosti svých kopí a jejichž horké srdce dosud nezarostlo tukem sobectví a sebelásky. Věříme, že ten nový rod lidí přijde, i když často sami pláčeme nad svou slabostí a neplodností. Nezapomínejme na dobovačnost mládí a na jeho dosud skryté a mnohde dosti nedotknuté síly! —

Mladiství vyznavači kříže jsou ovšem tupení a pohrdá se jimi, ale jedině oni vrátí soudobé generaci její jméno, jestli vůbec nějaké ještě má. Je jich málo, těchto bláznivých milenců oběti a lásky a pravdy, je jich málo a ještě mezi tím málem je mnoho těch, kteří jsou semenem špatným, živlem brzdícím nejednou veškerou průbojnost a činnost, ale právě toto jest znamením, že mohou zvítězit, protože žádné velké dílo se neprobije a nenarodí skrze masy. Masy nevynalézají, netvoří a nerodí, masy jen dokončují, rozšiřují a zveličují. Vlastní dílo však vzniká jen v jedné, či snad v několika duších . . . Stádečko malé a přece věříme, že nám bude jednou možno patřiti v žár a oheň věčného Slunce, které proráží a prožhne všechny hlubiny země, z jejíž duchovní tisícileté historie nutno vystopovati všechno dobré a zdravé a na těchto základech stvořiti nového člověka, o jehož příchod jest se třeba modliti k Duchu svatému . . . Kéž bychom pochopili, bratři, své pravé a krásné poslání: přivésti svou láskou i silou svého života všechny zbloudilé a marnotratné bratry, všechny tipící a zklamané děti Boží ke kříži a skryti veškeru jejich bolest a zoufalství do rozevřeného, vyzývajícího, životadárného boku Kristova!

M. F. Dvořáková:

Cesta

*Až v našich očích zhasne krev a žár
mdlých hřmění úderů, jež slabé k sobě mámí,
pak přijdem odjinud, pak vzplane nový tvar
a naše ruce, jež mozoly vás chrání,
ty půjdou s námi
a vás se budou ptát,
proč jste tak bohatí a bojíte se dát
úsměvy těm, jimž na dlaň kleká hlad —
proč naši bratři mrou jen v temných záplavách
když váš je střelný prach?*

*My chceme žít a ze svých duší štěstí
chcem sypat vám, ač vy jste bili pěstí,
a květy růží, jež odpuštěním kynou,
už vanou k Bohu a vanou cestou přímou,
ať ve všech očích zhasne krev a žár
mdlých hřmění úderů, jež slabé k sobě mámí,
my jdeme odjinud, my nesem nový tvar
a naše modlitby, ty zároveň jdou s námi.*

K u l t u r n í h l í d k a

T E X T Y

BATAILLES D'IDÉES.

»Jedno je jisté, že tisíciletá náboženská výchova přivedla lidi k světové válce a nedovedla uspořádati společenský řád tak, aby při přebytku na straně jedné neumírali jiní na straně druhé.« (Z Časopisu čl. obce učitelské, XIV., č. 9-10.) Takováto tvrzení se nyní vyskytují velice často a spočívají na bludné představě o stáří Církve. Je zcela snadné vyčítati Církvi, že to neb ono ještě nevykonala, měří-li se čas vzdáleností, která dělí Homérovu Iliadu a Časopis čl. obce učitelské. Historie však nevidí Církev starou, nýbrž mladou, jak se můžeme poučiti z rozmluvy mezi knězem a lékařem, jak nám ji zaznamenal dobrý abbé Bouyssonie:

K n ě z : Všimněte si, že ještě nejsme daleko od Ježíše Krista.

L é k a ř : Devatenáct set let? To je číslo!

K n ě z : Ne tak veliké, jak se vám zdá. Dejme tomu, že by každý z vašich předků měl již ve věku dvaceti let syna, kolik byste čítal pokolení od Ježíše Krista až do dneška?

L é k a ř : Méně než sto, přesně vzato devadesát pět, kdybychom počítali od r. 1. To je věru číslo nepatrné a to jste mi ještě dal náskok. Kdybychom vzali průměrný věk pro otcovství 25 let, obdrželi bychom sotva 80 pokolení.

K n ě z : Nedivte se tedy, že dílo Kristovo nezpůsobilo hlubokých a zjevných změn, jak jste namítal. Já aspoň myslím, že křesťanství jest ještě zcela mladé a to v tom smyslu, že bude ještě žítí tisíce let. Na tu myšlenku mne uvádí mimo jiné i ta okolnost, že křesťanství nemá ještě tolik stoupenců, kolik by jich musilo mít, kdyby všechny duše dobré vůle měly možnost poznati v něm pravé náboženství. Myslím také na tisíciletí, jež předcházela příchod Ježíše Krista. Kolik, myslíte, že jich bylo?

L é k a ř : Opatrní, ba úzkostliví praehistorikové jich čítají nejméně dvacet. Jiní padesát nebo sto. A jiní konečně i několik set.

K n ě z : I kdybychom se drželi opatrných číslic, je těžko si představit, že by byl Bůh čekal, až se přiblíží konec lidstva, aby se stal člověkem, hlásal pravdu, prolil svou krev za naši spásu a založil svou Církev, aby dále rozvíjela jeho dílo. Vykoupení by se podobalo křtu, udělenému v posledním tažení. Vidím je raději jako první svaté přijímání vykonané ve věku, kdy člověk přichází do rozumu.

(A. Bouyssonie, Batailles d'idées sur les problèmes de Dieu, du Bien, du Vrai, Paris, Beauchesne 1923, p. 86-87.)

Zy »SLOVNÍKU DIVOCHA«.

Dvounožec neopeřený.

Tak definoval Plato člověka.

Avšak Diogenes, oškubav kohouta a skryv ho pod pláště, vešel do Akademie, pustil kohouta doprostřed školy a zvolal: — Hle člověk Platonův.

A tak filosof musil opravit definici: Dvounožec neopeřený se širokými drápy.

Hlouposti!

Tu jest definice moderního člověka, vymyšlená Divochem:

Dvounožec neopeřený: avšak čím více je zkrácen krejčím, tím více je náchylný státi se čtvernožcem.

Proti tomu by ani moudrý Diogenes nic nenamítal.

(Giovanni Papini — Domenico Giuliotti, Dizionario dell' Omo Salvatico, Firenze, Valecchi 1923, p. 441.)

Rdíti se.

Kdysi (v dobách studu) rdívaly se zvláště ženy. A to se líbilo snoubencům a manželům, poněvadž se domnívali (hlupáci!), že toto zardívání jejich snoubenek a manželek jest zárukou a důkazem jejich věrnosti. Kdyby to dnes bylo možno se rdít pro něco, rděli bychom se za to, že se rdíme. (Ibid. p. 234.)

Ličidlo.

Rada Divocha ubohým koketám:

Sestry, které to myslíte se svým těžkým povoláním vážně, přestaňte, prosím vás, užívatí ličidel: jinak, to vám povídám, mohly byste neprávem býti pokládány za slušné a počestné ženy. Ibid. p. 445.

Z MYŠLENEK BAUDELAIREOVÝCH.

Mnozí si zvykli pokládati Baudelairea za satanika, jako by nic jiného nebyl napsal kromě »Květů zla«. Těm jsou věnovány tyto myšlenky Baudelaireovy:

Vzývání Boha, čili duchovnost, jest touha vystupovati: vzývání satana, čili zvířecost, jest radost sestupovati. (Oeuvres Posthumes, 106.)

Jsou jen tři bytosti hodné úcty: kněz, voják, básník. Vědět, zabíjet, tvořit. (O. P. 107.)

Záhubci duší jsou záhubci pekla. Mají na tom zájem. (O. P. 108.)

Především být velkým člověkem a světcem pro sebe samého. (O. P. 114.)

Nic není na světě zajímavého kromě náboženství. (O. P. 118.)

Teorie pravé civilisace. Civilisace není ani v plynu ani v páře ani v otáčecích stolicích. Civilisace záleží ve zmenšování stop dědičného hříchu. (O. P. 118.)

Konati svou povinnost každý den a důvěřovati Bohu pro zítřek. (O. P. 132.)

Člověk, který se večer modlí, jest kapitán, který rozestavuje hlídky. Může spát. (O. P. 134.)

Všechny bludy (víra v pokrok atd.) jsou v jádru obsaženy jen ve velkém bludu moderním, který měl nahradit přirozené učení: chci říci, že ten veliký blud spočívá v potlačení nauky o dědičném hříchu. (Corresp. 21 janvier 1856.)

CO POVÍDÁ PAPINI:

Přátelé.

Přátelé jsou nepřátelé, s nimiž jsme učinili příměří, které ne vždy poctivě dodržujeme. (Giovanni Papini, *Il sacco dell' orco*, Valecchi, Firenze 1933, p. 35.)

Oblékati se a svlékati se.

Karneval už téměř zanikl a maškary jsou zakázány. Ale lidé přece si najdou možnost přestrojovat se (historické průvody, obnovení starých her, národopisné slavnosti).

Na druhé straně tíž lidé mají sklon oblékati se co nejméně: přepychové pláže a jeviště divadel mohou jen velmi málo nebo téměř nic nemohou závidět koloniím naháčů.

Zkušenost i psychiatrie učí, že svlékati se a obnažovat se jest jednou z prvních známek šílenství. (Ibid. p. 44.)

Vůle k svatosti.

Kdo nikdy, ani jednou ve svém životě nezatoužil být svatým, jest obyčejné zvíře. (Ibid. p. 155.)

Vnější zbožnost.

Nedbati mnoho na vnějšek, i když se jedná o projevy zbožnosti. I velbloudi klekají, i gra-

mofony odříkávají modlitby a zpívají chvály, i rozkrajovači cibule pláč, i psi upadají do extase. (Ibid. p. 156.)

Literatura.

Kdyby spisovatelé nečetli a čtenáři nepsali, dařilo by se literatuře mnohem lépe. (Ibid. p. 175.)

Tři druhy spisovatelů.

Jsou spisovatelé, kteří neříkají nic, ale říkají to dobře, jsou jiní, kteří říkají mnoho, ale říkají to špatně. Nejhorší jsou ti, kteří neříkají nic a říkají to špatně. (Ibid. p. 177.)

HUS SOUZEN V KOSTNICI.

Uvádím čtenáře tímto článkem do ovzduší koncilu kostnického, aby právě tak jako minule byl přítomen procesu Husovu. Snad někoho zarazí stručnost líčení těchto důležitých momentů, jakými byly výsledky Husovy, všechna tři veřejná slyšení u koncilu a j. a proto upozorňuji předem, že nemíním opakovat celý průběh jednání koncilu, který každému je přístupný v nespočetných brožurách a školních učebnicích, nýbrž chci jen vyzdvihnouti ona fakta, která, ač jsou neméně důležitá, bývají pominuta v zájmu těch, jak praví vtipně prof. Pekař: »kteří zabrali všechny velikány našich dějin pro sebe, upravili je na svědky své nauky a tak vzdělané předkládají k veřejnému uctívání a k posílení své pochybné pravdy.«

Nuže, obraťme se nyní k věci!

Po vyšetřování Husova wiclefismu, o němž jsme si pověděli minule, prozkoumali mistři traktát »De Ecclesia« a Štěpán z Pálče podal komisi 42 článků, z nichž 34 bylo vyňato ze zmíněného spisu (ostatní ze spisu *Contra Pálec* a *Contra Stanislaum*).

Komise předložila tyto články Husovi a Hus na ně odpovídal. I tu, právě tak jako při vyšetřování o člancích Wiclefových, snaží se Hus postavit své učení do světla nejpriznivějšího. Nejčastěji utíká se k oblíbené výmluvě, že článek není v ů b e c anebo alespoň není t a k (v tom znění) v jeho traktátu, ačkoliv obsírnější citát, jež Hus sám podává, ukazuje jasně, že Pálec vypsál článek buď doslovně, nebo aspoň podle smyslu. Jasně přiznává se Hus k církvi predestinovaných; jiné nauky však omlouvá, nalézaje katol. formulí i tam, kde v traktátu tvrdil pravý opak. Tak zastírá na př. svou nauku o papežství. Větu: »důstojnost papežská má původ od císaře« značně omezuje a dodává katolicky: »Isto tamen non obstante, dignitas papalis habet ortum a domino Jesu Christo.« To bychom ovšem marně hledali v traktátu »De Ecclesia«. Jinde píše, že

sv. římská církev obdržela primát ne od císaře, nýbrž od Boha. Je to též pravý opak toho, čemu učí Hus v uvedeném spise, kde dokazuje, že papež není náměstkem Kristovým, ba že ani Petr jím nebyl. Připouští též (při čl. 26.), že papež, (podle Husa, i když nenásleduje Krista v mravech) může býti nazýván nejsvětějším pro úřad, který zastává »propter auctoritatem et officium« ačkoliv ve spise »Contra Pálecze« hlásá pravý opak: »Papa nec est nec debet dici sanctissimus etiam secundum officium, alias rex deberet dici sanctissimus etc.« — Tyto katol. formule, jichž se Hus dovolává jsou ovšem pouhou vytáčkou nebo důkazem, že Hus uznává z části bludnost svých nauk a opravuje je. Jistě však není z nich viděti jasného názoru, natož pak pevného přesvědčení!

Počátkem ledna byl Hus znovu vyslýchán o člancích Wiclefových a tu Hus odpovídá již poněkud jinak. (Uvádím proto, aby se někomu nezdálo, že Hus skutečně změnil své přesvědčení o Wiclefovi. Budiž vytčena právě tato jeho kolísavost, toto nepřesvědčení.) U každého článku prohlašoval, že v tom nebo onom smyslu je pravdivý. Těmito výpověďmi chtěl napravit Hus špatný dojem, jež učinily na jeho přátele první odpovědi na články Wiclefovy. Zároveň však hleděl se krýti proti výtce kacířství prohlášením, že se podrobí výroku sněmovnímu. Ovšem toto své katol. stanovisko musil Hus zase omluviti svým přátelům a proto v listu do Čech prohlásil, že neměl vhodnější odpovědi. Jak patrně, začíná se v duši Husově boj mezi jeho vlastní minulostí s jedné strany a mezi znovu se probouzejícím katol. vědomím a bázní před odsouzením se strany druhé.

Když počátkem března se na koncilu poněkud uvolnilo, začíná se pomýšlet na veřejné slyšení Husovo. Aby se uskutečnilo co nejdříve, zakročili čeští páni u deputovaných a poslali přímluvný list i králi Zikmundovi. Vývody jejich svědčí o tom, jak málo byli páni schopni souditi o obsahu otázek theologických a jak je zaslepuje láska k Husovi. Věří mu, že články jsou vyňaty falešně, věří, že odpůrci jím podkládají jiný smysl atd. — Ježto se v této žádosti stále vytýká, že články jsou vyňaty chybně, podrobila je komise, vyšetřující Husa, nové revisi. Neobyčejně přísně kritické měřítko její vedlo k tomu, že bylo vypuštěno vše, co jen poněkud mohlo mít dobrý smysl a vynechány ty články, které nebyly v Husově traktátu doslovně, ačkoliv tam byly podle smyslu.

Poněvadž však Hus stále a stále tvrdil, že články byly vyňaty falešně, poslali čeští páni sněmu traktáty »De Ecclesia«, »Contra Pálecze«, »Contra Stanislaum« a »Contra occultum ad-

versarium«. A tu se stala podivuhodná věc: Husovi se zdál tento traktát (»Contra occultum adversarium«) nebezpečným a proto si vymohli páni na jeho žádost, že jim byl tento spis vrácen. Hus jim za to děkuje slovy: »Gratus sum, quod Occultus (spis) est occultus«. — Ještě podivnější je však to faktum, že Hus chtěl ukrýti před sněmem i traktát »De Ecclesia«. (Vysvětá to z dopisu přátelům, v němž jim vyčítá, že vydali traktát sněmu. Špatně prý učinili!) Vždyť byly-li články opravdu vyňaty nesprávně, jak stále Hus tvrdil, mělo mu přece na tom záležeti, aby sněm traktát dostal.

Přes to blahovůle sněmu šla tak daleko, že stále nařizoval novou a novou revisi vyňatých článků, jak jsme slyšeli, až konečně i tu došlo se k názoru, že Husovy námitky nepravosti nejsou ničím jiným než vytáčkami! Ukázalo se to nejlépe při slyšení Husa, jehož předmětem byly právě články vyňaté ze spisů Husových. U každého článku tázal se kardinál Petr Husa, zná-li se k němu a tvrdil-li, že není tak v jeho spise, dal jej čísti v souvislosti z vlastního spisu Husova. Tím byly vyvráceny pochybnosti o pravosti výňatků, ba dokonce konstatovali v několika případech sněmovníci, že článek jest v souvislosti horší, než jak jej vyňali mistři. Na konci slyšení vyzval kardinál Ailly Husa, aby se podrobil sněmu, t. j. aby uznal bludy obsažené v člancích a přísahal, že jim nebude učiti. To byla pro Husa kritická chvíle. Prosí, aby nebyl nucen lháti odvoláváním článků, jež proti němu prý vypovídali křiví svědkové, rovněž tak nemůže odvolati všechny články ze spisů, neboť mnohé jsou mu prý připisovány lživě. (!) — Sněm, který doufal, že Hus odvolá a tím nejlépe upraví české poměry, sestavil poslední formu článků. (Vynechal článek o tom, že světská moc má právo nutiti kněze, aby zachovával zákon boží!) Hus však i tentokrát zamítá odvolací formule, ježto prý by mluvil proti pravdě. Zajímavé jest, že 1. července, kdy byly spáleny jeho spisy, nemluví již o důkazu a poučení, nýbrž nabízí sám jakési odvolání všeobecné. (Znělo: »Přísahám, že nikdy jsem ony bludy nekázal a nedržel, aniž je budu kázati a držeti.«) To ovšem sněmu nemohlo stačiti. Poněvadž pak Hus stále zamítal výpovědi svědků jako falešné, předložil sněm Husovi tuto formuli: nechť odvolá články vyňaté ze spisů a v člancích dosvědčených svědky nechť prohlásí: »Těmito článkům jsem nikdy neučil a kdybych byl tak činil, špatně bych byl činil.«

Tato formule, která zajisté nebyla ponižující, byla dokonce shodná s onou, kterou nabízel sám Hus; mohl ji tedy klidně přijmouti. On

však to neučinil a ačkoliv mu sněm v tolika věcech vyhověl, Hus setrval neústupně na svém mínění. Tak nabyli sněmovníci přesvědčení, že předstíraná křivá svědectví jsou Husovi jen záminkou, a že vlastní příčinou zdráhání jest, že nechce uznati bludnost článků, vyňatých ze spisů, aby tím nepohoršil svých stoupenců v Čechách.

Jelikož pak užil sněm všech prostředků mírnosti a viděl, že jeho námaha je marná, nemohl než jednati s Husem, jako s kacířem, podle zákonů církevních. E. Morbacher.

VATOMIKA, poslední náčelník Delavarů. Fr. Weiser, Přel. Fr. Vojtek S. J., vydalo Studentské misijní sdružení v Praze-Bubenci, Wintrova 4. Kč 3.—. Vzpomeňte, co rozhodlo v životě svatého Aloise: četba Listů z Indie, zpráv to misionářských, četba o hrdinech víry. Vatomika, poslední náčelník Delavarů se narodil v pralese Muskagoba 1823. Jeho otec byl náčelníkem Delavarů. Hoch vyrůstal jako pohan ve vigvamech svého kmene. Zemřel jako jesuita v San Francisco. Vatomika i jako jesuita zůstal pravým Indiánem. Jeho postava v lecčems připomíná velikého Vinnetoua Karla Maye: jeho dětinně čistá mysl, hluboká vážnost životní, vroucí láska k přírodě, jeho jemné citění a především jeho nezištná, velká láska k lidem. Vstoupiv do Tovaryšstva Ježíšova, napsal svým Delavarům, jichž úplně vyhubení ještě sám zažil, tento pozdrav na rozloučenou:

Bratřím Delavarům!

*Nelkejte smutnými písněmi pro můj odchod!
Těšte se, hlas-li k vám pronikne od bratra z dále!*

*Neplačte, že odluka je tak dlouhá a trpká;
velkého pomměte Ducha a věčného štěstí!
Avšak až zemru, pak přijďte a stromek mi vsad'te
na hrob a zapějte u něho vítěznou píseň!*

*V létě, jak zapadá slunce v soumraku večer
zářivě za horou — tak já loučím se s vámi.*

*Těšte se, že jsem se loučil jak v západu slunce.
Na hrobě květy mi pěstujte divokých lesů!*

Velkého Manitou chvalte a služte mu věrně!

*V nebeských vigvamech čekám — tam budu
zas svoji!*

Četba, po jaké touží hoši...

Z LEGEND BAROKA. Zdeněk Kalista. (Vydal Krystal, Olomouc.) — Se zájmem a k vnitřnímu prospěchu každý si přečte vybrané krásné legendy českého baroka, které vypsál a v knížce velmi instruktivní studií uvádí doc. Zd. Kalista. Je také pro nás dobře, když poznáváme, jakým zrakem patřily věky, jež naše oficiální mínění zahrnuje jen nevážností, na světce a světice. Seznáme, že zrak našich předků nebyl »ztemnělý«, ale jasný, radostný, teplý a vítězný. Čtenáři »Jitra« sáhnou s chutí po tomto novém přínosu v literatuře barokní.

MRTVÝ MEZI DVĚMA ŽIVÝMI. Sigurd Christian- sen. Román. (6. sv. Evropské knihovny, vydal Sfinx, Praha. Přeložil z norského orig. K. V. Rypáček.) — Autor, na jehož talent upozornila již před jeho úspěchem Sigrid Undsetová, tímto románem získal velkou severskou cenu. — Začíná se jako v detektivním románě a končí se širokou basí psychologickou. — Do poštovního úřadu vniknou dva ozbrojení lupiči. Tři úředníci jsou různě překvapeni. První padá mrtev, druhý klesá zraněn a třetí, chtěje stejně jako jeho kolegové chrániti pokladnu, před ústím revolveru ustoupí, pamatuje zcela rozumně na ženu a malého synka. A právě tento úředník jako nestatečný je ve svém jménu veřejností i druhým živým kolegou zhanoben. Zhanoben a opuštěn i svými potáci se v bludišti lidské zvrácené rozumářské dialektice a stín mrtvého jej odhání a zas přitahuje na pokraj duševního zoufalství. Jeho další život jest vyplněn touhou po rehabilitaci alespoň pro svou duši a sobě nejbližší. A to je vrchol té dramatické psychologie člověka zoufajícího, jak najde cestu k očistě. — Přece však jen to mocné rozpětí psychologického stopování člověka, třebaš tak mocně zaměřené, nedosáhlo té hloubky, aby bylo dokonale přesvědčující. Ale některá ta mělčina je úplně zakryta přednostmi formálními a stylistickými. Po přečtení knihy je zcela pochopitelný jedinečný úspěch románu v mnoha státech. —jza

JED V KRVI. A. C. Nor. (Román. Vydal Sfinx, Praha.) Nová kniha Norova, jež má býti pokračováním životů mnohých prokreslených do postav na šedém pozadí zvlášť kontrastujících. — »Jed v krvi« je všední příběh zakořeněného sudičství selských rodů. Rozvaděním a sudičstvím otců a matek trpí celé rodiny, okolí a všechna obec. Sudičská vášeň či rodové zaujetí nebo nenávisť ženou pak i ke zločinu a k smrti. To je námět o jedu v krvi. — Nor se pokusil ve svém díle podati nám i tuto stránku člověka, pustil se do rodinné a venkovské psychologie ve formě svých pojetí. Bylo-li však v poslední době konstatováno, že výraz Norův není již tak profilován a tvrdě řezán, tu kniha tato předcházející soud jen potvrzuje. Působí někdy mdle, jsme-li zvyklí na »Rajmunda chalupníka« a »Bürkental«. Obraz stává se již omšelým a prvotní umělecké nadšení jen řemeslnou touhou po originalitě. Kladným vystupňováním Norovy literární práce »Jed v krvi« není. —jza

ŽIVOT, časopis pro veřejné otázky současnosti, náboženství, kulturu a politiku. Ročník XVI., č. 1—5. — V novém ročníku, v nové úpravě, s novými silami. »Život« za redakce dr. Formánka a význačných katol. veřejných pracovníků je jakýmsi katalisátorem kulturního i politického života. »Život« dnes může zaměřovati, po případě nepřímo zapřičiňovati mnohá rozhodování na poli kulturním a zvláště politickém. Z posledního č. 5 sluší se zmíniti o těchto statích: Proti fašismu — pro demokracii, Náš poměr k Polsku, Vývoj náboženských poměrů v Německu, Hmota a duch v sovětském státě, O mládeži dělnické atd. »Život« se stal tribunou života. Chuť práce a touha po poctivých hodnotách práce, to jsou tepny časopisu. — Vřele doporučujeme! —jza

K HVĚZDĚ. Program a cíl nové družinské práce. Se- stavil Adolf Pelikán S. J. Stran 132. Cena 5 Kč. Nákladem sekretariátu Mariánských družin, Praha II., Ječná 2. Rozesílá knihkupectví »U zlatého kluasu«, Praha II., Karlovo nám. 5. — Československé Marián-

ské družiny sjely se posledního léta na posvátný Velehrad, aby vytyčily jasně cíl a úkoly Družin v dnešní době. Nejlepší naši pracovníci-kněží mluvili tu hluboce, jasně a prakticky. Referáty jejich jsou velmi cenné. V této knížce, která obsahuje v pestré formě hlavně tyto referáty, mluví k tisícům jiným. Mají význam i pro jiné organizace a vůbec pro všechny, kteří se ohlížejí po správné orientaci na poli organizačním a v laickém apoštolátě. Cenné jsou články: P. Alberti-Dokoupila o dnešní náboženské situaci, dra Ant. Koláře o výpomoci laiků v duchovní správě, P. Chytila C. Ss. R. o katolické charitě a zejména P. Josefa Hlouchy o palčivé otázce získání odpadlíků. Články P. Kubička o eucharistické výchově v dětských besídkách, P. Pospíšila o poměru k různým spolkům, P. Al. Kopala o duchovní správě mužů a jinochů doplňují dílo. Knížku pěkně vypravenou sestavil ředitel Mariánských družin P. Adolf Pelikán.

BITVA U LIPAN, JEJÍ PŘÍČINY A PRŮBĚH. Tento výtečný spis Jiřího Sahuly, výborného znalce naší národní historie, právě vyšel s následujícím obsahem: I. Bolestné nezdary husitského programu. II. Marné pokusy kališnictva o sjednocení národa. III. Režim tábořský a sirotčí nebyl demokratický. IV. Pustošitelé vlasti a utiskovatelé drobného lidu. V. Nutnost pádu bratrstev. VI. Pustošení a drancování bratrských rot na Plzeňsku. VII. Bojovnost radikálů novoměstských. VIII. Porážka novoměstských fanaticů. IX. Přípravy k rozhodné bitvě. X. Posice a síla obou armád před rozhodujícím bojem. Poslední pokus o smír. XI. Dělostřelecký souboj a ústup jednoty. XII. Potření bratrských rot. — Cena spisu 5 Kč. Na pět exemplářů šestý nádavkem zdarma. Při větších objednávkách vyšší sleva. Rozšiřujte hojně tento důležitý spis, aby pravda o Lipanech všude pronikla. Spis zasílá Václav Vedral, red., Č. Budějovice, Vrchlického nábřeží 689.

Cyrilo-metodějská hlídka

P. ZEMAN, MISIONÁŘ V ČINĚ, VZPOMÍNÁ NA SVÉ LOUČENÍ.

P. Josef Zeman narodil se 8. srpna 1898 v Šlapanicích u Brna. Gymnasium studoval v Kroměříži. Za války byl ještě jako gymnasista odveden a sloužil u pěchoty v Polsku. Po válečné maturitě vstoupil do bohosloví v Olomouci. Pomocí zemřelého arcibiskupa dra Stojana po prvním ročníku odešel do kláštera lazaristů v Paříži, kde konal přípravná studia. Dokončil je v Číně, kde byl také 24. února 1925 posvěcen na kněze (v Kashingu). Nato působil několik let v Tse-kiangu. Po přetálení nemoci minulého roku může opět pokračovati v misijní činnosti. Nyní je v novém působišti ve venkovském městě Pengtsek, v přístavě na řece Yangtsekiangu. Jeho předchůdce byl zde před třemi lety zajat komunisty. Má zde na 600—700 křesťanů, kteří jsou však roztroušeni po velkém území. O hlavních svátcích přicházejí ze vzdálenosti 30 až 40 km do misijního kostela. O své svěřené stáde pečují velmi horlivě, starají se nejen o zdraví duše, nýbrž i těla. Zřídil zde také obvazovnu a lékárnu pro chudé, kteří denně přicházejí pro léky a k obvazování ran. Je stále zaměstnán, buď opravou domu, který za tříletého obsazení vojáky byl velmi poškozen, nebo duchovní správou neb službou samaritánskou. Následující dopis psal ještě jako bohoslovec. Vzpomíná v něm na své loučení a odjezd z vlasti (tehdy ještě do Paříže):

Již přes měsíc jsem na místě (t. j. v Číně) cele zabrán do studií. Jsem šťasten a spokojen, ba nikdy jsem nebyl dosud tak šťasten jako zde, ačkoliv tak daleko a v naprosté cizině. Vždyť přináším Pánu Bohu oběť všeho, co člověk zde obětovati může, statky, příbuzné, vlast, přátele, pohodlí — a to jest mou největší útěchou, že to vše obětuji za statky, které nejsou z tohoto světa a za spásu těch ubohých pohanů.

Jsou tomu již 2 léta, co jsem se s vámi rozloučil. Bylo to v neděli; pošumrný podzimní den, blátivo. Po mši sv. šel jsem na hřbitov dát poslední »S Bohem« drahým rodičům; utrhl jsem si větvičku jilmu na jejich hrobě, kterou mám nyní zde, stále před sebou, za obrázkem Panny Marie, na stole. — Nastala trapná chvíle, ušedavý pláč. Mařenka se napřed udiveně na všechny dí-

vala a najednou se dala do pronikavého pláče. Jeník řekl Karlíkovi: »Podívej se naposled na strýčka, již ho vícekrát neuvidíš.« Dvakrát prosil jsem všechny za odpuštění za všechno — poslední políbení; usednuvše pak na vůz, odjížděli jsme. Již jsem se neohlédl, ačkoliv jsem věděl, že se za námi dívají — věděl jsem, že to musí být, že odcházím, opouštím Šlapanice, rodinu, vlast.

Bylo vlažno, pod mrakem a rodná víska pod mrakem mizela vždy víc a více, jak jsme stoupali k Boží muce. Plakal jsem horče a vzpomínal vděčně na drahé rodiče, kteří tolikrát svým potem zkrpili tuto rodnou půdu, aby nám zajistili lepší budoucnost. Naposled jsem se díval na tu drahou domovinu, kterou jsem opouštěl, vydávaje se sám do širého, cizího světa — za povoláním — a zapadal jsem v té daleké cizině jako kámen v moři. Na nádraží v Brně poslední »S Bohem« švakrovi a bratrovi; plakali jsme, ale pláč náš promění se v radost a veselí bez konce, neboť přinesli jsme největší oběť Pánu Bohu, jaké je schopen člověk slabý a hříšník. Bůh věrný, všemocný a dobrotivý tu oběť přijal a nám ji vynahradí, neboť nenechá bez odměny ani sklenici vody podané ve jménu Jeho. Spojujte se se mnou v modlitbách a děkujte Pánu Bohu za mé vznešené povolání.

—as

ČÍM JE MISIONÁŘ?

Vojevůdcem, přinášejícím světlo víry do krajin zamořených tmou pověr. Neohroženě zápolí s mocnostmi pekelnými, s nimiž se musí rvát téměř o každou duši, neboť je v prvních řadách tohoto nejprudšího boje o duše. Vytrvale však postupuje proti nim, vztyčuje vždy dál korouhev Kristovu ve vydobytém pro Něho území. Krásně líčí tento zápas o duše bloudících v temnotách pověr, vyssávaných podvodnými kouzelníky a čaroději, v rouše románovém dr. Šebesta v knize »Rinda« (Možno dostati za 4 Kč od misijního kroužku bohoslovců v Olomouci, Salesianum.)

Stavitel m. Jeho ruce neúnavně stavějí nové oltáře, svatostánky, »vytrvale budují velkolepý chrám, který na skále Petrově založil sám Kristus Pán a jehož sloupů a síně se mají rozšířiti až k nejvzdálenějším korálovým ostrovům Tichého oceánu.« (Životem č. 96.)

Největším vzdělavatelem lidu a obohacovatelem věd. Se světlem víry přináší ubohým pohanům i křesťanský mrav a časný blahobyt. Tytéž ruce, které pozvedají se k žehnání, mýtí lesy, vysušují močály a proměňují zbraně divochů v nástroje života občanského. Vedle oltáře upravuje útulné příbytky, dílny a školy. Mnohý nadto velmi obohacuje vědy přírodní, národopis, historii, archeologii, jazykozpyt. Jména nejedněch nesmazatelně zapsána jsou v dějinách věd. Obrovské jsou jejich zásluhy zejména na poli jazykozpytném. Všichni, mnohdy s velkými obtížemi, naučí se řeči domorodců, aby v ní mohli hlásati nauku Kristovu. Mnozí pak i perem šíří zásady evangelia mezi domorodci. (P. Finger S. V. D., rodák od Mor. Třebové, misionář v Japonsku, vydal japonsky knihu »Bohočlověk — Ježíš Kristus«.) Někteří studují pak i hlouběji tyto řeči a svými výzkumy jazykozpytnými rozšiřují poznatky vědy. Misiční řád S. V. D. na př. zpracoval vědecky 39 jazyků a dialektů afrických, vydal 20 mluvnic a 23 slovníků. Samo sebou vynořuje se při vzpomínce na tento řád jméno dra V. Schmidta, jehož práce na poli jazykozpytu a srovnávací vědy náboženské řadí ho mezi největší učence našeho věku. S výzkumy trpasličích kmenů Semangů na poloostrově malajském a Pygmeu v středoafričských pralesích souvisí známé jméno dra Pavla Šebesty, který dlouhou dobu u obou žil a letošního roku opět vydává se k druhým na další vědecké výzkumy. Svě poznatky uložil v četných vědeckých knihách. V češtině zatím vyšly »V přítmí pralesa« a »Svítání nad pralesem«, přístupně podávající pohled do života těchto zajímavých bytostí po stránce psychologické, náboženské, mravní a národopisné. (Vyšly nákladem Grafické Unie v Praze.) Bratr jeho P. Josef Šebesta S. V. D. je již 23 let misionářem na Nové Guinei. Pocházejí z oněch částí Německa, kde přebývá slovenská, česká větev, t. zv. Moravci, jichž část byla po převratu Hlučínskem přidělena k naší republice, část však přivtělena k Německu. Část tato je zvláště bohatá na misiční povolání.

Kupcem. Po příkladu kupce z evangelia dává vše za perlu nesmrtelných duší.

Jak mnohostranná, požehnaná jest jejich práce! Jak požehnané jsou nohy těch, kteří zvěstují pokoj, hlásají blaho, káží spásu!

— as

STUDENTSKÉ MISIJNÍ SDRUŽENÍ PRAHA-BU-BENEČ vydalo ve prospěch »Díla šíření víry« knihu »Vatomika, poslední náčelník Delavarů«. Velmi zajímavým, prostým způsobem podán životopis jezuitského indiánského kněze P. Boucharda (po matce běloše) Vatomiky, jehož celým životem vedla láska Boží. Život Vatomikův jest zároveň velkou obžalobou bělochů, kteří pod ochranou špatně vykládaných zákonů vyhlašovali rudé plémě. Studenti! Podporujte studenty v jejich úspěštilé snaze podporovat misie! Objednejte do svých knihoven! (Katol. misie.)

PRAVOSLAVÍ A KATOLICISMUS NA DÁLNÉM VÝCHODĚ.

V ruském tisku, vycházejícím v Číně a v Mandžu-Go, lze pozorovati zvýšený zájem o katolictví, a to velmi přátelský, jakého není ani v západní Evropě, kde žijí ruští emigranti mezi katolíky. Několik filokatolických příkladů z východního tisku: Časopis »Zarja« (č. 20) přináší obsáhlý článek o Vatikánském Městě, »Charbinskoje vrjemja« (č. 10) uveřejňuje portret svatého Otce Pia XI. a velmi obsáhlý článek o něm, zdůrazňující neobyčejně vyvinutý smysl sv. Otce pro požadavky moderní doby. »Ruskoje Slovo« (3. II. 1934) zmiňuje se v úvodníku o stanovisku papežově v otázce rasismu a končí takto: »Sv. Otec volá k národům o mír

celého světa. Moudře a správně mluví o výstřelcích přehnaného nacionalismu. A také správně jej odsuzuje, poněvadž státy staré Evropy jsou dětmi jediné křesťanské kultury.« Týž časopis přináší velmi věcný článek o katolické kanonisaci a speciálně o plánu Msgra Conéa, aby byl kanonizován francouzský král Ludvík XVI. Nyní pracuje zde v Šanghaji mezi Uniaty náš krajan ze Slovenska P. V. Javorka T. J., bývalý rektor Russika v Římě. Snad zde bude úrodnější pole pro unii. (Podle ACM.)

VĚŘILA CÍRKEV PRAVOSLAVNÁ V NEPOSKVRNĚNÉ POČETÍ P. MARIE?

Letos bude tomu 80 let, co na koncilu Vatikánském bylo slavnostně prohlášeno dogma o neposkvrněném početí P. Marie. Prohlášením tohoto dogmatu vyznává církev sv., že duše P. Marie, od věčnosti určená za duši Matky Boží, byla Stvořitelem ozdobena milostí Boží, úplnou bezhříšností a dokonalostí, a to vše se stalo s ohledem na příští zásluhy jednorozeného Syna Božího. Dogma neposkvrněného početí není výmyslem koncilu Vatikánského, nýbrž církev jak na západě, tak i na východě v tuto hlubokou pravdu pevně věřila, což dosvědčují nesčetné výroky Svatých Otců. Sotva však dogma bylo prohlášeno, vystupují protestanté a jejich vlivem také pravoslavní theologové proti němu a počínají je uváděti jako nový sporný bod proti sjednocení. Pravoslavní theologové zapomněli, že nejjasnější důkazy tohoto dogmatu máme právě u východních Sv. Otců, a že mnohem dříve než církev západní je definovaly školy východní, byzantská, kijeviská a moskevská. Uvádím zde překrásnou definici moskevskou:

»O nejsvětější Rodičce Boží P. Marii věříme, že jest nad Cherubíny a Serafíny světlejší, nad nebesa a všechno stvoření vznešenější a vyznáváme, že zrodila podle těla jednoho z Trojice, Krista, Boha našeho, jenž s nebe sestoupil a pro naši spásu se vtělil, a že nejen nyní, kdy se raduje ve věčné blaženosti, byla čistou a bez poskvrny, nýbrž i před porodem, při porodu a po porodu zůstala pannou a nadto že všemohoucí Bůh svému Jednorozenému Synu, Slovu, na zemi připravil příbytek, totiž naši Paní, obdařenou všemi milostmi, Boží Matku a Pannu Marii, která vzala svůj život z čistého pramene, očistěného a posvěceného před svým početím.« (Acta academiae Velehrad, a. VII. pg. 181.) Doufám, že netřeba dalších dokladů, zda církev pravoslavná věřila v dogma neposkvrněného početí. Kéž nejčistší Panna, Královna máje, vyprosí nám jednoty!

RUSKÝ INTERNÁT V NAMUR.

Již 10 let udržují O. Jesuité v Namur v Belgii internát pro ruské pravoslavné hochy. Internát byl původně založen v Cařihradě obětavostí dvou jesuitů P. Baylé'a a Tyszkiewiczze. V roce 1923 pro velmi nepříznivé poměry byli jesuité přinuceni přenést internát na jiné místo a tak se dostali do Namuru.

Nyní má ústav 62 ruských hochů, jichž rodiče museli opustit vlast a jako emigranti žijí ve značné bídě. Účelem ústavu je dáti těmto hochům vzdělání a zajistit jim pro budoucnost slušné povolání. Aby ústavu nebylo vytýkáno, že nadužívá bídy emigrace k pokatolictví hochů a jejich rodičů, ponechává jim pravoslavnou víru, dovoluje docházet pravidelně na pravoslavné bohoslužby a k sv. svátostem. Jesuité dobře vědí, že pokatolictví z hmotné bídy by nebylo upřímné, a že by sotva přineslo dobré ovoce. Proto raději je nejdříve poučí o katolicismu a dobrými skutky ukáží jeho pravého ducha, aby pak sami a dobrovolně se přihlásili k unii. Takovou metodou nejlépe dokáží nezištnou lásku Kristovu a pravdu katolicismu. St. S.

Organizační hlídka

SSSd PRAHA, KRÁL. VINOHRADY. Předsedkyně JUST. Marta Líbalová resignovala a na její místo byla prozatímně výborem ustanovena kol. Zdenka Studlíková, studující VII. tř. gymnasia. Litujeme, že kol. Líbalová se nemůže nadále věnovati našemu Sdružení. Ještě jednou jí srdečně děkujeme za spolupráci. — Podáváme přehled přednášek, jež se konaly na členských schůzích od začátku školního roku do konce února: 13. září p. prof. A. Novák »Dobrá kniha a dobrý časopis«. 21. října ctih. sestra Branislava O. S. F. »O životě Dona Bosca«. 11. listopadu dp. P. dr. Urban O. F. M. »Dvoji způsob náboženského života«. 25. listopadu dr. Hořina »Katolická akce«. 20. ledna MUC. Krejza »Moderní česká literatura«. 24. února RNC. Talacko »Věda a víra«. Mimo to Sdružení uspořádalo filmové představení »Řeka« se značným finančním výtěžkem a 12. února domácí masopustní zábavu. Všechny členky se zúčastnily sv. exercicií a přistupují často k sv. přijímání. — Data příštích schůzí výborových a zároveň členských: 11. dubna, 25. dubna, 9. května (sv. zpověď), 9. června. — 10. května se Sdružení zúčastní pouti do Staré Boleslavi. 20. května bude uspořádán společný výlet. Podle možnosti budou zase obnoveny mše svaté »Na Františku«. Společné sv. přijímání bude vždy první neděli v měsíci při mši sv. v 8 hod. (v klášterní kapli v Korunní ulici č. 4).

SSS V HRADCI KRÁL. konalo 21. března 7. členskou schůzi s referáty o pracovní konferenci v Č. Budějovicích, které se zúčastnilo 6 členů. — 14. dubna konala se 8. členská schůze s přednáškou vdp. kanovníka Keppla na téma »Svatý Don Bosco«. — Chystané jubilejní slavnosti musely být z technických důvodů odloženy. — Letecký kroužek započal činnost 16. prosince 1933. Čítá 26 členů. Při kroužku zřízen letecký kurs, který měl 14 hodin. Aerodynamiku a konstrukci strojů přednáší kol. S. Záluský, vedoucí kroužku, o pilotáži a úkolech voj. letectva pplk. J. Hájek a V. Nosek, o motorech inž. Novotný a škpt. Hána. Kroužek pěstuje všechny druhy sportů a ve své klubovně má kromě naší literatury také cizí časopisy. — Letošního roku hodláme uspořádat vlastní studentské exercicie. Začnou pravděpodobně 28. června a skončí 2. července. Žádáme SSS v severovýchodních Čechách, aby se jich zúčastnila v největším počtu. Každému Sdružení budou podrobnosti oznámeny.

jm

SV. JAN POD SKALOU. Na oslavu svátku p. presidenta T. G. Masaryka byla konána členská schůze, na níž vzpomenuto zvláště jeho práce v Rusku a slavného příjezdu do vlasti. Činnost sociální záležela v probírání sociálních otázek podle encykliky »Quadragesimo anno« (členská schůze 14. března). Naše knihovna jest v činnosti.

J. P—ka.

SSKA V BRATISLAVĚ. Sdružení slovenských katolických akademikův rozposlala po svých příaznivcích, po veřej. činitelův prosby na »Vianoční dar«. Vybrané bolo 900 Kč, kterého obnosu sa používá na sociální účely, poziciavajú sa nemajetným kolegom požičky. — Kol. predseda SSKA JUC. Ján Novák mal 8. Aprila v Krásné nad Kysucou, v Zborove nad Bystricou prednášku ľudovýchovné informačnú na téma »Katolíka a ideál sociálnej reformy« v smysle encykliky »Rerum novarum« a »Quadragesimo anno«. B.

ASS V MÍSTKU pořádalo v úterý dne 2. dubna t. r. v Lidovém domě druhou zdařilou členskou schůzi za účasti četných hostů. Schůze zahájena byla modlitbou »Zdrávas Královno«. Po uvítání všech přítomných kol. předsedou Petrem, promluvil duchovní rádce ASS dr. J. Strakoš »O cestách nové poesie české«. Vyličil poesii z doby předválečné i doby poválečné, která vychází z dobových tendencí. Volker, Píša a jiní zachycovali skutečnost, její sociální odkaz. Proto byli považováni za nejlepší. Katoličtí kritikové ukázali prázdnotu této poesie a podle F. X. Šaldy vnesli do poesie zář. Od Březiny, Durycha, Demla a Floriana přechází k trojici nejmladších poetů Zahradníčka, Lazeckému a Renčovi. Podrobněji všiml si pan přednášející díla Zahradníčkova, který jest dědicem díla Ot. Březiny. Zahradníčkova poesie je vášnivým zpěvem člověka vráceného k Bohu. Dále p. dr. Strakoš zdůraznil, že katolicismus této mladé generace je dogmatický a bojový, něco pevného, nic přechodného, to že ji přiznává sám F. X. Šalda. Po přednášce rozvinula se dvouhodinová debata. Aby byl oživen zájem o literaturu mezi studentstvem a inteligencí vůbec, bylo rozhodnuto uspořádat v měsíci září cyklus přednášek »Morava v české poesii«. Dp. dr. Strakoš slíbil, že pozve všechny mladé spisovatele a básníky postupně mezi nás. Na konec byla prodebatována otázka místního SSS, Studentského domova, krajinského tisku, pouti katolického studentstva k P. Marii Frýdecké. S bolestí konstatováno, jak málo se starají povolání činitelé z řad katolíků o vědecky pracující inteligenci a jak je všude málo pochopení pro ni.

*

Je naší milou povinností oznámiti, že dva naši funkcionáři, horliví pracovníci mezi katolickým studentstvem, MUDr. Mir. Quitt z Místku a MUDr. R. Vašica z Frýdku byli nedávno v aule Masarykovy university v Brně promováni za doktory veškerého lékařství. Gratulujeme tímto pp. doktorům k jejich úspěchům a přejeme jim další v těžkém postavení katol. lékařů.

Výbor ASS, Místek.

KONCERT MUŽSKÉHO SBORU SPOLKU KATOL. AKADEMIKŮ »MORAVAN« DNE 14. BŘEZNA V BESEDNÍM DOMĚ. (Několik kritik.)

»Moravské noviny« 15. března. (Dr. L. Kundera, prof. brněnské konservatoře): Koncert mužského sboru spolku katolických akademiků »MORAVAN« byl potěšitelný již samým faktem, že se mezi naší akademickou mládeží našlo tolik nadšenců pro sborový zpěv, že se mohli ustaviti v samostatné sborové těleso. Ovšem je to možné jen tehdy, jsou-li k tomu příznivé podmínky a najde-li se někdo, kdo dovede sbor řídit. V našem případě takový vůdce se našel v osobě PhC. Veselky, člena Opusu a odchovance Steinmanova a jeho sbormistrovské školy, který má nadání a i nutnou erudici vésti své druhy. Dovedl z mladých, ještě nehotových hlasů, vytvořit jednotlivý sbor, na němž překvapila intonační jistota a čistota, bohaté dynamické odstupňování, krásná kázeň a slohové pojetí, vždy vkusné a hudebně správné. A tuto práci a tento krásný výsledek dlužno uznat a pochválit.

»Lidové noviny« 16. března. (Gracián Černušák, prof. brněnské konservatoře): Radosným důkazem, že se přece ještě najde ve studentské generaci zá-

jem o ušlechtilý sborový zpěv, byl střední koncert. Stupeň povšechné pěvecké i hudební vyspělosti, pečlivá ukáznenost a plastika přednesu i spolehlivost intonace byly nejednou překvapující. Sbormistr J. Veselka vede svou družinu po stránce sborové techniky a repertoárového výběru s živým vkusem, řídí se zřejmě vzorem Steinmanovým. Že snad v některém okamžiku převládá u něho zatím snaha o temperamentní výraz nad zralou výstavbou hudební linie, je chybou mládí, kterou člověk konečně omluví rád, když slyší zase jednou po desíti letech akademiky zpívat, a dobře zpívat! »Moravský přítel lidu« 17. března. (N. Ráb, hudební referent): »MORAVAN« je sbor velmi ukázněný, reagující velmi citlivě na každé gesto dirigentovo. Po stránce dynamického propracování podal rovněž velmi pěkné výkony. Dirigent »MORAVANA«, PhC. J. Veselka, ukázal se pohotovým dirigentem, jenž dovede sboru vtisknout své pojetí. Sbor může být se svým prvním veřejným vystoupením dokonale spokojen. Zcela vyprodaný sál nešetřil pochvalou, jež byla velmi radostná a zasloužená.

»Národní osvobození« 8. dubna. (Dr. L. Kundera v měsíčním přehledu): Příznivě představilo se veřejnosti sdružení spolku katolických akademiků »MORAVAN«, vedené schopným odchovancem Steinmanovým, PhC. Veselkou.

Hudební revue »Tempo«, ročník XIII., č. 8. (Prof. Černušák v měsíčním přehledu): Dokladem dnes tak vzácného zájmu mládeže o sborový zpěv byl zdařilý koncert sboru katolických akademiků »MORAVAN« (14. března) s nadaným mladým dirigentem J. Veselkou, žákem Steinmanovým.

Mimo to prof. Černušák v brněnském rozhlasu v »Hudebních aktualitách týdne« již před koncertem (13. března) sympaticky přivítal sbor jako projev mladé generace inteligence a rovněž po koncertě (20. března) velmi příznivě promluvil o uměleckých kvalitách tělesa, jež byly nečekané a překvapující.

Jediný tisk, který projevil naprostý nezájem o koncert katolických akademiků, byl katolický denní tisk. Konstatujeme!

ASS KRÁL. POLE. Účelným rozdělením práce pokračovala i letos činnost našeho spolku vzestupně. Uspořádali jsme cyklus přednášek, z nichž první měl ThDr. prof. Fr. Švábeník o Terezii z Konnersreuthu a katolické mystice. Přeplněný sál Katolického domu svědčil o popularitě řečníkově i časovosti tématu. Obdiv budily jedinečné diapositivy. Na zajímavý námět (o katolických legionářích) přednášel dne 25. února pan prof. Krpálek. Dne 4. března uspořádal Sl. Fotr přednášku o Římu se světelnými obrazy, která byla výbornou propagací naší studentské pouti do Říma. Cyklus zakončen byl p. docentem dr. Nábělkem, jenž přednášel o Cařihradu a jeho křesťansko-mohamedánské kultuře. Přednáška byla doprovázena světelnými obrazy. Místní veřejnost byla informována o naší činnosti pravidelnými zprávami na vývěsní desce. — Na podzim min. roku zřízen byl sportovní odbor, který pro jarní období připravuje větší podniky v lehké atletice a plavectví. Nově byl ustaven fotografický kroužek v čele s kol. Sl. Fotrem. Hned od vzniku branných oddílů Orla čsl. byla s nimi navázána nejvyšší spolupráce.

Frant. Kryštof.

ASS V PŘEROVĚ vstoupilo letos do 15. roku svého trvání. Nezačalo tento rok šťastně. Vážnou chorobou našeho duchovního rádce dp. P. J. Ertla jsme na čas osiřeli, nescházelo mnoho a byli bychom osiřeli na-

vždycky. Ale Bůh vyslyšel naše prosby a pan prof. Ertl se uzdravil a již brzy bude mezi nás zavítat. Jako jeho zástupce uvítali jsme mezi nás zavítavšího mladého kněze dp. P. Jos. Vrzalíka. Mile nás potěšilo, že i on ujal se s takovou láskou a ochotou besídek a práce v našem Sdružení jako náš duchovní rádce. Byly to ačcť možná krušné chvíle umění zkrátit tu do-
vádívost mladého dorostu z I.—IV. třídy, ale byl v tom také mnoho radosti. Zanedlouho se s námi bude P. Vrzalík loučit a odejde na své dřívější působiště. S jak velkou radostí očekáváme návrat p. prof. Ertla, tak neradi se loučíme s P. Vrzalíkem a přáli bychom si, aby to jeho intermezzo přerovského pobytu na gymnasiu zanechalo v něm ty nejkrásnější vzpomínky, jako tomu bude u nás všech. Výbor ASS v Přerově.

CYRILOMETODĚJSKÝ VEČER uspořádalo ASS v Přerově dne 8. dubna t. r. za velké účasti přerovského občanstva. Středem večera byla přednáška dp. P. Šuránka, spirituála z Olomouce, který na bratřích solunských ukázal vzor pro dnešního studenta. Pravda, věrnost a láska zaznívalo jako přání z úst tohoto dáv-
ného přítele studentů. Večer byl vyplněn také čísly, které si sami studenti nacvičili za režie JUC. V. Kociho a kom. IngC. Vl. Zavadila. Zvláště mile zapůsobila sborová recitace a jednoaktovka. Je nutno podotknouti, že se tento večer uskutečnil za součinnosti olomouckých bohoslovců. Dp. P. Šuránkovi i jim patří srdečný dík za pomoc a všem, kteří účinkovali, za zdar večera. —za.

KATOLICKÉ STUDENTSTVO STŘEDNÍ A SEVERNÍ MORAVY vykoná pout na Sv. Kopeček o svatodušních svátcích, spojenou s květinovým majales katolické mládeže. Program: V neděli 20. května příjezd, večer adorace (příležitost k sv. zpovědi). V pondělí o půl 9. hod. kázání, mše sv., o 11. hod. shromáždění katol. studentstva v sále poutního domu. Pěvecký program obstará SSS Řepčín, proslov bude mít zástupce ÚKS. Odpoledne zúčastní se studentstvo květinového majales, jehož pestrý program je uveden na plakátech. Odpolední slavnost bude filmována.

ASS VE VYŠKOVĚ uspořádalo v neděli 8. dubna pro Vyškov a okolí jednodenní kurs přednášek v Lidovém domě. Řečníky byli: dr. Vašek, univ. prof., »O sociální spravedlnosti«, J. Papica, taj. MCM, »Katolík činem«, a doc. dr. Neuman »Politika Vatikánu za světové války«. Účast byla dobrá a výsledkem uspokojivý. Hlavní myšlenky pp. řečníků »Studuj sociální encykliky papežské a pracuj na nápravě poměrů sociálních« — »Vychovávej se v neohroženého, vzdělaného, poctivého a důsledného katolického vůdce!« — »Papež míru, Benedikt XV., se zachoval za války, jak se slušelo na náměstka Krista Pána« — našly ohlas v srdcích posluchačů. Další práci žehnej milý P. Bůh! — Tiskový referent.

ASS TŘEBÍČ pořádá pod protektorátem městské rady v Třebíči k uctění památky desetiletého výročí smrti Msgra dra Jana Sedláka, trebičského rodáka, vědce, spisovatele a velikého příznivce studentstva za účasti spolku katolických akademiků Moravan v Brně v neděli dne 6. května 1934 v z p o m í n k o v ý v e č e r. V 9 hodin slavná mše sv. u sv. Martina v Třebíči. V 10 hodin pietní slavnost u hrobu zesnulého Msgra dra J. Sedláka. Odpoledne ve 3 hodiny koncert mužského sboru Moravan v sále spolkového domu »Sušil«. K účasti na této pietní slavnosti uctivě zve ASS Třebíč.

Zprávy z ÚKSČS.

ÚČAST československého studentstva na Pax Romaně. Letošní kongres Pax Romany, který se konal ve dnech 29. března až 4. dubna t. r. v Římě, měl formu mezinárodní studentské pouti a byl rozdělen na část čistě nábo-

Dar ÚKSČs katol. studentům italským

ženskou a na část pracovní. Kongresu se zúčastnilo asi 500 osob z 23 států. Československé katolické studentstvo bylo zastoupeno delegáty Ústředí katolického studentstva čsl., Ústredie slovenského katolíckeho studentstva a Přípravného výboru Pax Romany. Zasedání kongresu se dalo za předsednictví vysokých duchovních hodnostářů, kardinálů Marchettiho, Bislettiho a Pacelliho. Českoslovenští delegáti věnovali velkou péči propagaci hnutí katolického studentstva čsl. a informacím zástupců všech států o Československu. Na zasedání kongresu v kolegiu propagandy bylo rozdáváno propagační číslo »Jitra« s francouzskou přílohou. Závěrečné schůze kongresu, jíž se zúčastnil kardinál Pacelli a československý vyslanec u Svaté Stolice dr. V. Radimský, vyhlásil generální sekretář P. R. univ. prof. abbé Gremaud, usnesení luxemburského kongresu, že příští kongres v roce 1935 bude se konati v Československu za předsednictví dra J. J. Rückla. Kongres byl skončen audiencí u sv. Otce.

ČESKOSLOVENŠTÍ a italští studenti katoličtí. Letošní pout katolického studentstva čsl. do Říma znamená nový krok k propagaci Československa za hranicemi a k uskutečnění přátelství mezi československými a italskými katolickými studenty. Loni u příležitosti třetí studentské pouti do Říma věnovali italští studenti, organizovaní ve FUCI, zástupcům Ústředí katol. studentstva čsl. italskou vlajku. Letos na československém vyslanectví u Vatikánu za přítomnosti velmi vzácných hostů, primasa polského kardinála Hlonda, zást. stát. sekretáře Msgre Pizzarda, Msgre Montiniho, zástupců Pax Romany byl slavnostně předán křížálový pohár italským studentům jako dar od katolických studentů československých. Kardinál Hlond v soukromém rozhovoru projevil přání, aby bylo přikročeno k účinnější spolupráci mezi akademiky slovanskými.

ČTVRTÁ pout katolického studentstva a inteligence do Říma. Velikonoční pouti do Říma se zúčastnilo celkem 216 poutníků. Mezi jinými též J. M. dr. Josef Soukup, děkan metropolitní kapituly, prorektor Komenského university profesor dr. Viktor Reinsberg, ředitel Sušilovy koleje dr. Heger. Přesto, že se technickému vedení naskytlo mnoho nečekaných překážek, poněvadž na velikonoční oslavy do Říma přijelo více než 350.000 poutníků, byl průběh pouti velmi hladký. Zvláštní audience u sv. Otce pro poutníky z Československa byla na Bílou sobotu. Zúčastnili se jí Češi, Slováci a českoslovenští Němci. Jako každoročně byla i letos sv. Otcí odevzdána adresa.

SPOLUPRÁCE slovanských akademiků. Římský kongres Pax Romany znamenal nový krok k uskutečnění spolupráce mezi sekretariáty organizací slovanských katolických akademiků. Poměr mezi všemi delegáty slovanskými byl velmi srdečný a jevil se i v tom, že zástupci vystupovali na kongresu pokud možno jednotně. Českoslovenští, jihoslovanští, polští a ukrajinští studenti sešli se na zvláštním večeru, kde bylo velmi čile debatováno o nových cestách k spolupráci a hlavně o pracovní konferenci Slavia Catholica, která

bude letos v červenci na Velehradě. Na tuto konferenci slíbili hlavně polští studenti pokud možno co největší účast. Jednohlasně byl všemi slovanskými delegáty odsouzen incident Maďarů, kteří chtěli kongresu využití k politické agitaci ve svůj prospěch, zdůrazňující význam »paktu tří«. — Na zpáteční cestě z Říma vykonali českoslovenští delegáti cestu po Jugoslavii, navštívili katolické studentské organizace v Lublani i v Záhřebu a pozvali jihoslovenské studenty na kongres Pax Romany v Praze a pracovní konferenci Slavia Catholica na Velehradě. Možná již nyní téměř s určitostí říci, že XV. kongres Pax Romany, který bude v Praze a Bratislavě, bude znamenati posílení vlivu slovanských akademiků u této mezinárodní organizace.

TSÚ.

ÚSTREDIE slovenského katolíckeho studentstva v Bratislavě oznámilo našemu Ústředí, že svoji válnou hromadu a sjezd bude pořádati v Růžomberoku u příležitosti velkých slovenských oslav v tomto městě ve dnech 1.—5. července. Před 15 lety se za naše Ústředí zúčastnilo podobného sjezdu slovenských studentů 150 českých studentů za vedení Msgra Šrámka. Ústredie zve naše studenty k návštěvě a k počátku již opravdové bratrské spolupráce. Ústředí vyšle na tento sjezd slovenských studentů své delegáty a vyzývá naše sdružení, která by měla zájem o zájezd na Slovensko, aby se hlásila do Ústředí a oznámila jména těch, kdož zájezdu se zúčastní. Uspořádali bychom korporativní zájezd do Růžomberoku za vedení delegátů Ústředí. Své přihlášky k společnému zájezdu řiďte na Ústředí a pokud možno brzy, abychom mohli začít vyjednávati s Ústrediem o ubytování a stravování. Sjezdu se zúčastní velice početná delegace polská.

PÁTÝ prázdninový kurs katol. učitelstva v Náchodě. Katolické učitelstvo pořádá letos od 2. do 15. srpna 1934 v Náchodě svůj pátý jubilejní kurs. Když před čtyřmi roky jsme počínali s kursovými akcemi, nebylo zkušeností a nebylo ani jistoty, že se kursy udrží.

Ale zájem, se kterým se kursy potkaly nejen mezi učitelstvem, ale také v široké katolické veřejnosti dal tušit, že instituce kursů se stane trvalou. Po krásných kursech ve Frýdlantě, v Čes. Krumlově, na Sv. Kopečku a v Banské Bystrici se připravuje tento pátý kurs v kraji »temna«, které tam bude v řadě referátů také objektivně zhodnoceno. Na kurs jsou již zajištěni: dr. Fr. Cinek, dr. S. Brait, spisovatelé: Albert Vyskočil, Jan Čep, dr. Jan Hertl, dr. Neumann a dr. Habáň vedle celé řady pedagogických pracovníků, kteří proberou školské otázky, jmenovitě otázky z psychologie a ze školních metod. Zřízeny jsou opět semináře, které povedou osvědčení odborníci. Vedle toho jest bohatý program společenský, rekreační a je projektována řada cest po okolí, které samo sebou vyniká velikými, přírodními krásami. Doufáme pevně, že i tento kurs bude mít pronikavý úspěch a že zejména učitelstvem bude navštíven tak početně, jako všechny kursy předešlé. Dnes zejména je třeba, aby katolické učitelstvo bylo na výši a ve zmatku, který přinesly nedomyšlené a překotné školské reformy, podalo zejména mladým správnou cestu. — Infor-

mace o kursu podá Jan Kuncek, správce školy, Popůvky u Kojetína.

POUTI katolického studentstva: SSmd Plzeň na Svatou Horu ve dnech 9.—10. května; tradiční pout do Staré Boleslavi 10. května pořádá ÚKSČs s ČLA; pout na Vranov 10. května pořádá všechno naše studentstvo brněnské; českobudějovické studentstvo dne 10. května do Říмова; studentstvo z Valašského Meziříčí dne 13. května na Sv. Hostýn; studenti z Hané 20.—21. května na Sv. Kopeček. Všechna sdružení, pokud možno, zúčastní se svých krajo- vých poutí podle předcházejícího rozvržení. Květen nechť se stane tradičním měsícem studentských poutí!

»JITRO«. Dostáváte 9. č. »Jitra«, pamatujte tedy, že 10. číslem končíme celý ročník a že mnozí z vás nemáte ještě zapraveno předplatné. K dokonalosti každého člověka patří i řádně vykonaná povinnost platební.

NACIONÁLIA některá sdružení stále ještě neposlala. Ústředí znovu tímto urguje a apeluje na organizační smysl stanov. Sdružení,

která do 30. května nacionálie neoznámí stav členstva, budou vedena pro valnou hromadu účastí jen jediného delegáta.

DELEGÁTI ÚKSČs na Pax Romaně poslali Ústředí z Říma srdečný pozdrav. Ústředí tento pozdrav vyřizuje také všemu svému členstvu, neboť i ono má býti účastno všech světlych chviliek organizačních.

REVISNÍ DNI jsou určeny na měsíc květen. Pokud možno všechna sdružení budou navštívena delegáty z Ústředí, kteří zrevidují celou činnost našich sdružení. Vezměte to na vědomí a na výzvu Ústředí, která bude co nejdříve rozeslána, obratem odpovězte.

LETNÍ TÁBOR studentek v Třeboni bude uspořádán Dívčí sekci při ÚKSČs. Bližší zprávy a informace budou v dohledné době všem SSSd vyexpedovány.

Všechny tyto zprávy svou důležitostí přímo nutí, aby naše sdružení je vzala vážně na vědomí a pokud možno přispěla k realizování a zdaru všech počínů Ústředí. — Všem sdružením srdečný a kolegiální pozdrav ÚKSČs.

Z dopisů

VEL'AVÁŽENÝ PÁN REDAKTOR!

Hi'adiac s porozumením na Vašu úprimnú snahu sblížiť mladých Slovákov a Čechov, hlásime sa i my do radu tých, ktorí chcú na vzájomnom porozumení a obapolnej láske vybudovať lepšiu budúcnosť oboch bratských národov. Povzbudení Vašou výzvou, aby sme nadviazali písomné styky medzi sebou, obraciame sa k Vám s prosbou, žeby ste sprostredkovali písomné spojenie medzi nami a vašimi študentami. Prosili by sme Vás, keby ste nám opatřili adresy, naoko možné, nám primerané. Ufajúc, že vyhovieť našej prosbe, zostávame Vám oddaní:

Rudolf Šesták a Anton Žatko,
študujúci VII. tr. r. g.
Malý seminár — Nitra.

BRATRŮM SLOVÁKŮM!

Žili jsme v tmách!

Avšak přišel člověk, probudil srdce, ukázal cestu, svět! Ještě dnes cítíme vůni jeho slov, která kanula v žizníci duši a hymnem vznešeným k nám hřímala: »Vizte ideál!«

Pohled byl lačný — dlouhý — a zanechal v duši plamen tiché touhy.

To byla jitřenka, jež vyplula do temna noci, aby zářila, vedla nás dál.

A občas ve vzpomínkách zalétli jsme přes zelené vodo-

pády našich hor, do země chvějící se tklivým hlasem fujary, usedli tiše kdesi pod Tatrami a ukolébáni zvonečky bílých stád tam nad námi, snili jsme asi tento sen o ostrůvku malounek...

»Jak bílý květ leknínu chvěl se ve středu bouřlivého, hučícího moře. Vlna za vlnou objímala jeho útlé břehy, jako by je chtěla uspat ve smrtelném objetí. A odnikud nevycházel červánek spásy.

Obyvatelé žili volně a bezstarostně, ret jejich bouřil zpěvem a srdcem valil se proud vášní. Tak stáli nad otevřeným jícnem šťastni, netušíce, že jiní pěji jejich domovu píseň pohřební.

Avšak hle! Žila tam dvě srdce, jež velká láska jako magnet sblížila a spojila ve dlouhý, nekonečný výkřik pomoci domovně, povznést ji a proměnit v krásnou oasu, jejíž stráž bude jedna, pevná, hrdá, mocná.«

A nyní voláme k vám, bratři Slováci! Chcete, aby vysněná pohádka stala se skutečným rájem? Chcete být tím druhým rudým srdcem? My otvíráme vám duši, slyšte jen náš zpěv a stesk, vždyť i my slyšíme. Tak budeme žítí jedním životem a Bůh dá, že překleneme propast, která v tento čas příliš mnoho svítí ve světě mezi Čechem a Slovákem!

Svaté moře odpuštění a lásky pohltí každou kapku trpkosti a nedorozumění!

Budeme jedním srdcem žítí, jedním Otčenášem prositi, jednou písni jásati, jedním šikem bojovati a palmy jedním vítězstvím dobývati!

B. H., A. K.

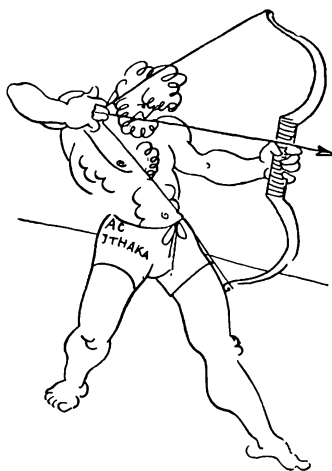
Tisíc populárních sportovců

aneb Schola ludus

Kreslil F. K. + F. B. — Slovem doprovodil cm.

Naše theorie o »Schola ludus« se plně potvrdila. Svědčí o tom životný zájem čtenářské obce. Zdá se, že z toho vyvodíme názorné vyučování historie. Počin a zkušenost budou mít dalekosáhlý význam a dosah dějinný v těch přemnohých metodách a disciplínách vyučovacích, včetně nové metody globální, resp. klobající. Sledujte tedy se zájmem a s očima zvlášť zbystřenými a nenechávejte ladem nové historické poznatky vědeckého ústavu »cm«, ale vědomostí své názorně rozšiřujte a plným klímem doplňujte. Chytrému stačí! Pokračujeme a ve 2. hod. vyučovací předvádíme toto:

Už ve starém Řecku i v říši římské dělili se sportovci na amatéry a profesionály.

ODYSSEUS čili ULIXES patří rozhodně mezi amatéry. Udivuje u něho všestrannost, zvláště pokud se týče vodních sportů. Bylo o něm všeobecně známo, že je to švindlér. Když se vracel z turnaje

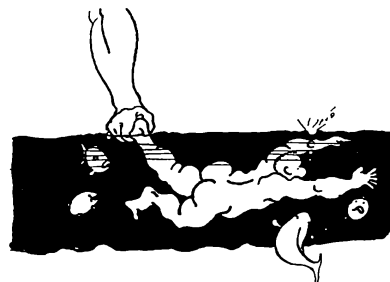
u Troje, zalíbilo se mu vodní trampířství. I pil plnými doušky jeho slasti plných deset let. Když se vrátil z pověstného trempu, byl ještě v takové formě, že prostřelil ucha 12 sekyr. Po tomto rekordu stal se profesionálem a hájil barvy rodného klubu (AC Ithaca).

Do skupiny amatérů nutno zařadit i známého CESARA, který kromě svého povolání se oddával zvláštní zálibě, vrhání kostek. Nejnovějším vědeckým badáním bylo zjištěno, že hod kostkami, který

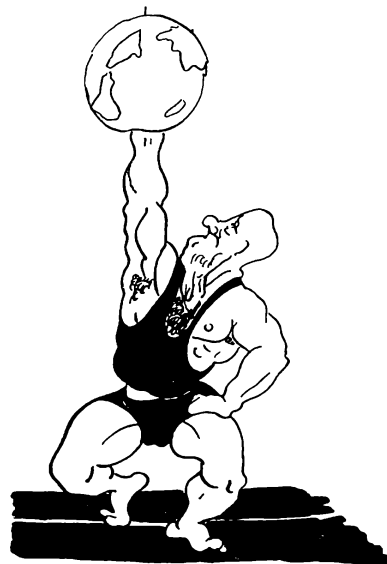
Cesar obvykle doprovázel slovy »Alea iacta est«, nebyla obvyčejná vrhcába, nýbrž jakýsi druh sportu. Rovněž je dokázáno, že byl Cesar zabit proto, poněvadž byly obavy, že zlomí rekord ve vrhu kostkami.

O ACHILLOVI je známo, že byl výborný běžec, ale málokdo ví, že

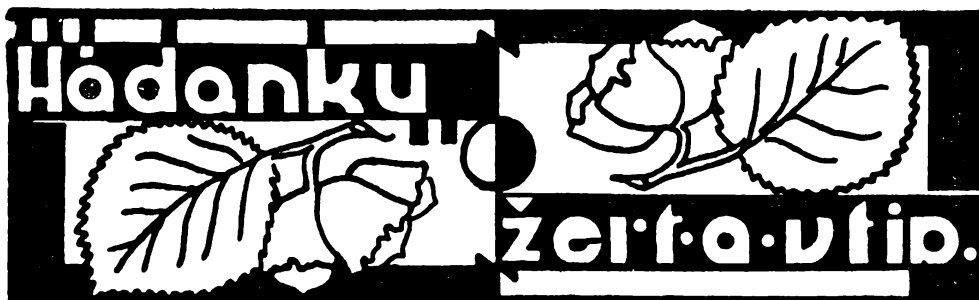

ještě dříve než sprinterství se oddával plavectví. Ještě co malé pačole ho učila plavat jeho matka. Držela ho vždy za patu. Nejvážnějším jeho soupeřem byl Hektor.

ATLAS zřejmě profesionál. Bohové mu popřáli dostatečný training a pak ho používali k nošení klenby nebeské. Atlas patřil mezi nejlepší těžké atlety starověku. Na našem obrázku je při tréningu.

Vyšlo dne 1. dubna 1934. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor MUC. Miloš Krejza. — Užívání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze pod č. 264.300-VII, ze dne 29. listopadu 1929.

Příspěvky, řešení
a veškerou korespondenci, týkající se této rubriky, přijímá: Vojt. Maňoušek, redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava.

71. REBUS POPISNÝ.

Fr., Al., Rud. Horákovi F. Geršl, Boskovice.

- > známa karet hráči,
- > zpěv družiny ptačí,
- > říší východní značí.

Celek jako luzná víla
u řeky mě okouzila...

72. ROHÁČEK.

J. Odehnal, Tišnov.

o o o o o	část dveří
o o o o	hlavní řeka
o o o	lat. »půjdu«
o o	předložka
o	samohláska

73. REBUS ZEMĚPISNÝ (POHOŘÍ).

Cid, T.

J N ik
ik

74. ZÁMĚNKA.

J. Čichoň, JR Lib.

S »e« francouzské historické město,
s »u« kraj Afriky, věz to!

75. ČÍSELKA.

K. Jurák, Olomouc.

1234	rostlina
(5234	»staň se!«)
65234	nerost
651234	opera
651237	klášter
651837	cen. trust

76. RODOVKA.

J. Stehlík, Brno.

»Jej« mezi ptáky máme,
na »ní« si zas pochutnáme.

77. ZÁHADNÝ NÁPIS.

Hád. rodině pořadatel.

CARA LOUNI USGUE!

Tu usi...

FEIME, USGUE TENUI?

80. PŘESMYČKA (BIBLICKÉ MĚSTO).

Majce J. B.

MALÉ BRUSLE l=j

78. VSUVKA.

A. Rumlerovi F. Geršl.

Do sportu dáti tu zkus
pole dosti velký kus —
a pak jméno ženy (a=i).
Nic těžkého na tom není,
román zříš v okamžení
u žen oblíbený!

79. ŠÍŘENKA.

Sl. prof. Maškovič Norb. Dražanský.

Napřed hláska jedna,
potom značka mince staré,
pak led, země;
zříš ji s hory téměř —
synku, jdi k matince,
kus dá tobě velký,
jak od štedré selky...

81. DARVINKA.

M. Galušková, Řepčín.

Proměníš-li v maso seno,
získáš jistě slavné jméno!

82. REBUS (CYKLUS »ITALIE«).

Pořad: K. Jurák.

Rychlík nás unáší —
z dálky už nám kyne
pět (v) rrrrr + i
Řím! Uscire!

83.—84. PŘESMYČKY.

a) Organisační. — C. Tichý.

LESNÍ CESTA NENÍ RŮŽÍ.

Důstojník S. D.

b) Hudební: Sklad a jeho dílo. — J. Stehlík.

Uralská voda nařiká na to duo.

*

LISTÁRNA HÁDANEK. III. řešitelský turnaj vypisují z čísel 7, 8 a 9. Řešení hádanek (nejméně jednu třetinu) zašlete nejpozději do 16. května včetně. Výsledek slo. a řešení bude v č. 10. Zúčastněte se všichni, stačí korespondenční lístek! Mnozí účastníci jednoho turnaje, neodměnění, nezašlou více řešení. Luštíme jen pro odměnu? Příspěvatelé rovněž: zašlou za celý ročník jedenkrát příspěvky, jinak dobré, ale pro naši rubriku se nehodící. Praští perem, nejsou-li uveřejněny a o »Jitro« už nezavadí... Kritiků se najde po straně dost, ale žádný nepodá ruky ke spolupráci, neporadí, nevytkne chyb, aby se zjedнала náprava a zlepšení. O získání hádankářů a nových přátel, odběratelů »Jitra«, nemluvě. Zaslané připsy o Klubu hádankářů »Jitra« pozorně prostudujte a potřebné vyřídte včas! Zdravím všechny oddaný

vm.

EDICE JITRO

přichází ke všem čtenářům
Jitra, aby jim přinesla dvě
krásné knihy svého posled-
ního nákladu. Knihy, jež vám
všem nabízíme, jsou velkými
přínosy pro naši literaturu.
Svou vysokou úroveň získaly
si naše knihy sympatie u
všech čtenářů i těch nejkri-
tičtějších. • Edice naše vy-
rostla z entusiasmu mládeže,
z příkazů dvou velkých bi-
skupů Brynychy a Stojana.

Dominik Pecka:

Svatí a lidé

Kniha jest psána pro mladou duši. Chce ji naučiti dívati se svatě a nadpřirozeně na svaté. Chce je také přiblížiti i dnešnímu člověku, který se kolikrát otrásá hrůzou již při samém vyslovení slova svatý. Cena Kč 5'60.

Miloš Krejza:

Gotické květy

Dílo mladého autora, který má opravdu talent, který dovede se dívati na život a jenž zvědavě a pln porozumění nahlédá do hlubin tajemství života. — Velký příslib. (Revue „Na hlubinu“). Cena Kč 8'—.

ročník 15.

číslo 10.

jítro

**„Na shledanou
v příštím roce!“**

Jitro

vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. Administrace: Praha II., Spálená 15. — Telefon číslo 44.910. Číslo účtu u Poštovní spořitelny 206.271. — Předplatné: pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. Kdo si ponechá dvě čísla, jest považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zaplatiti.

Redaktor

prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“.

Hlídkové

Uzávěrka pro č. 1. XVI. roč. 1. srpna.

Z OBSAHU

zprávy zasílejte redakci do Prahy.

10.

číslo

Za† arcibiskupem dr. Fr. Kordačem. — Dominik Pecka: Po maturitě. — VI. Berka: Z letošní pouti do Itálie. — J. K.: Kdo půjde zachránit Rusko? — V. Zima: Duchovní renesance ve vývoji novověské poesie. — M. Krejza: Zápas člověka s časem. — Básně. — Hlídky. — Hádanky.

Zprávy dopisovatelům:

A. B. U.: Pěkná vise, jen příliš pateticky umocněná.

B. M.: Psychologické náměty tohoto druhu vyžadují větší jemnosti a nepřipouštějí tak prudký spád.

V. A. S.: Na sekundána dost — až na nemožné násilí k vůli rýmu.

K e l a n: Příliš jednoduchý obrázek s libovolnou individuací postřehů a trpící nad to všemi nedostatky naivní generalisace.

Příspěvky pro 1. č. následujícího ročníku buďtež zasílány do 1. srpna t. r.

Foto na obálce zhotovil JUC. Ctibor Mařan

Všem radostné a veselé prázdniny!

EXERCICIE A TÁBOR

**pro studentky z vyšších tříd středních škol
a pro akademičky v Předklášteří u Tišnova
od 3. VII. večer do 17. VII.**

První tři dni budou exercicie. Exercitátor dp. P. M. Klement OSB. Zbývající dny tábor za duchovního vedení p. prof. Dom. Pecky. — Účast přislíbily dámy: dr. Müllerová-Daňková: »O ženské hygieně«; dr. Kellnerová: »Myšlenkové proudy v české literatuře«. — Přihlášky do 20. VI. na SSSd., Brno, Koliště 5. — Tamtéž bližší informace, Poplatek za 14 dní bude asi 200 Kč.

J I T R O

časopis středoškolských

studentů katolických

Ročník XV. Číslo 10

V Praze v červnu 1934

ZA PRVÝM ARCIBISKUPEM REPUBLIKY

Čtenému praesidii

*Ústředí Katol. studentstva
československého*

*sděluje srdečný pozdrav a
vřelé přání aby veškeré orga-
nisace československého kato-
lického lidu vyvrcholily v
organizaci československého
studentstva jakožto výkvě-
tu intelligence a pravé zbož-
nosti živé vírou a vědou.*

*+ František Kordač,
arcibiskup Pražský.*

*Tak psal arcibiskup dr. František Kordač katolickému studentstvu. Již ne-
bude psáti nikdy více. Ten, jenž ho posadil na stolec sv. Vojtěcha, povolal ho
k sobě, aby přijal odměnu za neobrožené apoštolování v národě Čechů. Arci-*

biskup Kordač byl po dlouhé a dlouhé době zas prvním knězem a nástupcem sv. Vojtěcha, k němuž s úctou a s hlubokými sympatiemi pohlížel celý národ. Zemřel, ale zanechal své dílo, jež bude povždy velkým signem v dějinách obnoveného státu československého.

Studentstvu odešel v arcibiskupu Kordačovi příznivec, přítel, ba možno říci přímo otec — takový — jakých dnešní doba již nezná a asi ani nezrodí. Jeho touhou bylo vždy, aby katolické studentstvo, napříští to vůdci národa, bylo silnou a pevnou složkou veškerého katolického lidu. Studentstvo — toť byla jeho láska a největší starost. Listujeme starými zápisy schůzí výborových a členských České Ligy Akademické a poznáme, že profesor a arcibiskup Kordač tehdy nechyběl ani na jedině, že nejen duše a srdce byly vždy připraveny pro studentstvo, ale že i ruce jeho byly stále v práci pro ty, jež si tolik zamiloval. Byl to vůdce, jakých dnes již není. Co lásky a přímo něhy vanulo z jeho slov a dopisů! Až se oči zamžijí nad srdečností a otevřeností, s jakou přicházel ke svým milým. Chtěl pro národ vychovati věřící inteligenci, aby vrátila národu — lidu zas Boha, jehož mu intelligence bez Boha, sobecká, kapitalistická a nespravedlivá vzala.

Arcibiskup Kordač spojil katolické studentstvo v pevnou centrální organizaci, aby mohla jíti na výboj, za vítězstvím. Katolické studentstvo nezapomene jeho příkazů, jeho lásky a obětí. V krocích arcibiskupa Kordače, uctívající jeho památku, s jeho žehnáním zvítězíme v národě a ve vlasti. M. K.

Dominik Pecka:

Po maturitě

Bylo po maturitě.

Jednoho dne zaklepali Petr a Karel na dveře Otce Josefa.

Ozval se jeho zvučný hlas: AVE!

Seděl u sklápěcího stolu přímo u okna, obráceného k jihu. Obrátil se k nim nejprve jen hlavou. Poznav je, otočil se celým tělem, zvedl desku stolu a vyšel jim naproti.

Breptali jakési omluvy a říkali cosi o vyrušování a nevčasném příchodu.

Tyto jejich málo souvislé a velmi všeobecné formulky přehlušoval Otec Josef a překonával citoslovci ještě nesouvislejšími a ještě všeobecnějšími:

— No, no! Tak, tak! Ano, ano! Vida, vida! Ovšem, ovšem! Takto je odzbrojil po svém osobitém způsobu. Jakýpak by mělo smysl oslovovati syna svatého Františka jako nějakého grandseigneura a choditi k němu se zdvořilostními průpovídkami? V předsíních salonů odkládají lidé deštníky a jiné zbytečnosti — to je pravda. Ale cela Otce Josefa neměla předsíň: brával svým návštěvníkům z ruky klobouky a jiné věci s nečekanou jistotou, rychlostí a chlácholivou něžností jemného dentisty. A s těmi věcmi a v těch věcech odnímal ohledy, rozpaky, omluvy, poklony, které pro něho byly zahanbením a pro návštěvníka torturou.

A než se vzpamatovali, vtlačil je do křesel, stojících uprostřed cely. A již seděl proti nim, doznívaje svými citoslovci jako zvon, rozezvučený k nešporám a houpající se setrvačností.

Upřel své sivé oči na oba hochy — a to byla chvíle, kdy srdce již nebilo do stěn zvonu: jen hlavice kývala se v ložiskách jako hlava člověka, jenž se snaží uhodnouti těžkou věc.

Rozhodně zapomněli své připravené řeči. Těžko začít. — My jsme byli jednou na vašem kázání — mluvil jste o povolání kněžském — myslili jsme — doufáme totiž — tuhle přítel by rád věděl, my máme totiž po maturitě, chtěli bychom vás prosit — to byla jejich řeč.

Otec Josef se usmál. Zjevila se řada bílých zubů, usvědčujících z nepravdy prošedlý vous, který předstíral stáří.

— Máte po maturitě, přemýšlíte o budoucnosti.

— Jdeme k vám na radu, řekl nesměle Karel.

— Slyšeli jsme vaše kázání o májové pobožnosti.

Otec Josef složil ruce do klína a opřel se lokty o kolena.

— Kázal jste také o stavu kněžském.

Otec Josef pozdvihl hlavu, jako by se na něco rozpomínal.

— V dětství jsem měl touhu býti knězem, přiznával Petr.

Otec Josef se vzpřímil na svém sedadle, rozhodil lehce rukama a položil je dlaněmi na kolena.

— Nyní však se obávám, že nemám potřebných vlastností.

Otec Josef se opět usmál. Ale tentokráte mu nezazářily zuby, nýbrž oči.

— Zdá se mi, že býti dobrým knězem je příliš těžké.

Otec Josef pokývl slabě hlavou.

— A já, ozval se Karel, jsem rovněž na rozpacích, co bych měl činiti.

Otec Josef si přešel rukou vousy a založil ruce, takže se skryly v širokých rukávech habitu.

Bylo mu jich trochu líto. Nebyli první, kteří takto k němu přicházeli. Nemohl se odhodlati, aby jim řekl přímo a hned, co si myslí. Čekají, že se jich bude vyptávati na jejich pochybnosti, že je bude probíratu jednu po druhé starou obrannou a vyvracovací metodou? Že se bude propíplávati jejich citečky a ilusemi, že je vyčastuje výklady o vratkosti pozemského štěstí a nakonec ukonejší tirádou o časných výhodách a poměrné zabezpečení duchovního stavu?

— Ne, řekl si, jen ne smlouvání. Mistr nesmlouval. Nedovolil mladému muži, aby šel a pohřbil svého otce! Mrtví ať pochovávají mrtvé, ty však jdi a zvěstuj království Boží! Vzpomněl si, jak i jeho vlastní povolání se upevnilo právě četbou takových míst v Evangelii.

— Rozmýšlíte se?

— Ano.

— Bojíte se?

— Ano.

A Otec Josef sklonil hlavu poněkud hlouběji.

— Tak vy se rozmýšlíte, rozvažujete, uvažujete, přemítáte, jak je to těžké. Kněz musí přemoci tělo, svět, ďábla. To víte. Je to těžké, říkáte si. Ano, ale těžké není nemožné. Kdo z dvou těžkých věcí volí snadnější, je zbabělec. Kdo volí těžší, je hrdina. Právě proto, že se vám to zdá těžkým, musíte si to zvoliti a pak bojovati, přemáhati se, vystupovati, vítěziti. Vaši nemoc bych nazval *deliberatio*. Rozvažování. Slovem, strach. A strach plodí nejasnost. Strach nutí rozum, aby nalézal důvody k ústupu.

Karel se pohnul poněkud nervosně.

— Co myslíte? tázal se Otec Josef měkce.

— Totiž — dovolil bych si jen říci, že mám jiný dojem. Nesnáze by mne neodstrašovaly, ale jisté čistě rozumové důvody na mne působí, k nimž nenalézám protidůvodů — či jak bych to vyjádřil.

— Chcete snad ode mne slyšeti protidůvody, které by působily na rozum? Cožpak si rozum hned nenajde nějaké protiprotidůvody? Na to nestačí důvody rozumu; k tomu je třeba i důvodů srdce. Kněžství je oběť. Chvilí ticho. Ach, vy racionalistická, herbartovsky zasmušilá mládeži! myslil si Otec Josef. Ovšem, vyšli jste ze škol, kde srdci se nedává jíst. Vaše hlavy jsou jen skladiště vědomostí. Měl bych chut otlouci vám o ně Claudelovu parabolou o Animovi a Animě a vůbec vám poraditi, abyste nějaký časěk věnovali zapomínání všeho, čemu jste se naučili.

— Mně napadá nejvíc, není-li účelnější zvoliti si jiné užitečné povolání — třeba býti lékařem, pravil Petr.

— Víte z historie, odpovídal Otec Josef, že žádný národ neobstál a neobstojí bez mravnosti. Dobrá. Ale mravnost bez sankce je strom bez kořene. Ten kořen je náboženství. Proto není užitečnějšího povolání nad povolání kněžské. Řeknu-li na příklad, že dobrý kněz je nejlepší vlastenec, je to důvod. Ale zase ne důvod pro rozum. I vlastenectví je oběť. Proto myslím, že můžeme mluvit jen o důvodech srdce. Ostatní nemá valného smyslu. Dnes je cosi v novinách o katastrofě v dolu Clifford. Těm, kdož zůstali pod zemí, se musí pomoci. O tom se neuvažuje a nerozpráví. A sta mladých lidí nasazuje životy, aby zachránili ty zasypané. Není ani kdy na rozumování. Hoří-li u souseda, budeme lapati mouchy? Tisíce duší hyne. Místo abychom šli a zachránili je, budeme uvažovati, jak je to nebezpečné a těžké zachraňovati někoho? Ležel raněný na cestě z Jerusalema do Jericha. Šel tudy kněz a pominul. Šel tudy levita a pominul. Proč ho pominuli? Protože uvažovali, je-li to jejich bližní či nikoliv. Věřili rozumu. Nebyli hloupí. Ale jejich rozumnost byla ve službách jejich pohodlnosti. Nechtělo se jim pokládati ho za bližního. Spokojili se s jistými rozumovými důvody, podle nichž to nebyl jejich bližní. Můžete se dokonce tázati, co jest horším zločinem: nepomoci či vraždit? Ublížili tomu pocestnému více ti, kteří ho zranili, či ti, kteří ho pominuli? Je rozdíl mezi nepřátelstvím a nenávistí, jak vykládá Hello. Nepřátelství je odpírání přátelství. Ale nenávist je odpírání lásky. A více: kdo nenávidí, odpírá jsoucno. Nenáviděti znamená neviděti. Neviděti někoho. Neslyšeti ho. Pominouti ho. Co může býti strašnějšího?

Karel se opět nervosně pohnul. Otec Josef na něho pohlédl tázavě.

— Myslím, že v tom smyslu pak by byli všichni zločinci, kdož nejsou kněžími.

— Ano, odpověděl Otec Josef, ale kde je řečeno, že všichni nemají býti kněžími? Péče o bližního je uložena všem. Křesťan je člověk, jemuž všichni ostatní lidé jsou svěření. Všichni jsme povoláni k účasti na kněžství Kristově. Nikdo neujde odpovědnosti za své bratry. A i když se nestanete kněžími ve vlastním smyslu, neznamená to, že jste prosti jakékoliv povinnosti k duším, že smíte říci o někom, že ho neznáte a vymlouvat se jako Kain, že nejste strážci bratří svých. Jste jejich strážci ať chcete či nechcete a i když se vyhnete úřadu kněžskému, vězte, že se nikdy nevyhnete *idei* kněžství Kristova.

Petrovi se zazdalo v té chvíli, že tím se vlastně potvrzuje jeho myšlenka, že v každém povolání, chápeme-li vážně a opravdově, možno sloužiti a býti užitečným lidstvu. Ale neříkal nic.

— Ve staré Církvi se nedělaly takové okolky, pokračoval Otec Josef. Byl-li lid přesvědčen o někom, že se hodí k úřadu kněžskému, přinutil ho ke kněžství bez dlou-

hého ptaní. Svatý Ambrož přišel do basiliky milánské, když se tam konala volba biskupa, jako prefekt, aby tam udělal pořádek. A zvolili ho biskupem, ač ani knězem nebyl a ač se zdráhal a bránil. Místo uvažování se dejte do boje, dělejte, jako byste povoláni byli. Co radí Pascal nevěřícím? Klekejte, žehnejte se, kropte se svěcenou vodou, spínejte ruce jako byste byli věřící a uvidíte, že víra přijde. Kdo klade ruku na pluh a ohlíží se dozadu, není mne hoden, praví Pán. Smějeme se divochům, provozujícím válečný tanec. K čemu ty skoky, ten řev, to bodání do vzduchu? Není to k smíchu: je v tom moudrost. Kdo chce bojovati, musí se naplniti bojovností, naplniti se celý: duše, srdce, krev, nervy, svaly, celý člověk se musí zachvívati rytmem boje, aby hra se mohla kdykoliv proměnit v skutečnost, aby klín rozumu nerozdvojil to, co jest, od toho, co není, a aby nebylo místa nejmenšího pro strach v srdci člověka. Ti divoši možná nejsou vzory statečnosti, ale dělají, jako by stateční byli. Býti knězem je těžké. Nebudu vám přece dokazovati, že to těžké není. Nevěřili byste mi. A právem. Co vám mohu více říci?

— Nám jde vlastně o to, abychom nabyli úplné jistoty o svém povolání, řekl Petr.

— Dívejte se na to trochu transcendentně. Jak by vám vůbec mohla přijíti myšlenka na kněžství, kdyby vás Bůh nevolal? Ta myšlenka sama je důkazem, že povoláni jste. To je jisté. To jest, u Boha je to jisté. Pakli ve vás ne, jde jen o to, bojíte-li se či ne. Chcete-li býti hrdiny či zbabělci. To je vše.

Odmlčel se. Snad si uvědomil, že duše dvou mladých lidí, kteří před ním sedí, nejsou ještě tak silné, aby snesly tíhu jeho slov. *Lac vobis dedi — non potestis ferre modo* — slova Písma mu zatanula na mysli. Dal si otázku v té chvíli, nejsou-li jeho slova prudkým víchem, který láme třtiny, místo aby byla jarním vánkem, který vyvívá sirný pel jívy, aby oplodnil čekající květy . . .

— Vše mohu v tom, jenž mne posiluje, řekl hlasem měkčím, praví svatý Pavel. Kristus žádá oběti, ale neopouští svých věrných.

A vstal a ukázal na dřevěný kříž, stojící na stole.

— Ozbrojuje své věrné křížem. Živí své vojsko tělem a napájí je krví svou. Vojíní, s výšiny kříže na vás hledí věčnost!

Petr pozvedl oči a pohleděl Otcí Josefovi do tváře.

Kdyby nebyl Otec Josef knězem, byla by jeho tvář asi tvář lovce, lesního muže, slídícího očima po liščích doupatech a ostřížích hnízdech. Čelo by bylo zvrásněno přísnou kázní člověka, panujícího nad lidmi i nad zvířaty. A ústa by byla ústa pevně semknutých rtů, dávající správná jména všem ptákům a všem květinám. Tato tvář byla však zduchovněna lety kajícího studia, pokory a modlitby. A vyjadřovala vnitřní přetvoření duše v Krista. Měla podobu, jakou musí míti na konec každý křesťan, nosí-li vousy a je-li křesťanem. Podobu, jakou musí míti každý kněz, nosí-li vousy a je-li lovcem duší.

Vladislav Berka:

Z letošní pouti do Říma

II. MĚSTA.

(Dokončení.)

Florence. Co vypravovat o městě, v němž se člověk zdržel necelých 24 hodin? Snad jediné to, že se zde naučí chápat, jaký vliv má na život světlo. V přírodě světlo vytahuje ze země květy a nechává je, aby rozvinuly nádheru barev a tvarů, a v krajinách

Středozemního moře nadbytek světla nutil lidi k výtvarné činnosti. Dokladů o tom máme do Florencie snesených tolik, že si tam připadáme jako ve velké klenotnici.

Florentinci nazývají své město městem květů a od toho i odvozují původ jeho jména. Květ je znakem města — lilie — a objevuje se tu v jméně jeho katedrály, tak sladkém k vyslovení, Santa Maria del Fiore. Mohutná stavba, jejíž vysoká kopule a ozdobná věž vévodí zároveň se svým protějškem, ocimbuřeným Palazzo Vecchio, taktéž opatřeném věží, stejnoměrně pod nimi rozloženému městu. Při pohledu na město zvenku jeví se jako dva v nepohnutém boji stojící symboly zápasu moci světské a duchovní; zápasu, který zde pod nejrůznějšími jmény byl veden od nejstarší doby do nejnovější a zasloužil se tak o to, že Florencie má tak pohnuté dějiny, jako sotva které druhé město.

Katedrále platí naše první cesta. Uvnitř skoro holá a tmavá. Jedinou ozdobou hlavní lodi jsou barevná okna, z nichž poslední čtyři, přesto že kaširovaná, malovaná na dřevě, působí v odraze světla jako pravé. Vprostřed kříže, jejíž tvoří půdorys kostela, vznáší se obrovská kopule v stometrové výši, dílo Brunneleschiho, Michelangelo se na něm inspiroval, když odcházel do Říma, aby stavěl sv. Petra; prohlásil prý, že vytvoří větší, sotva však hezčí. V postranní kapli setkáváme se s jeho posledním a nejlepším dílem Pietou. Venku obdivujeme se fasádě, skládané z barevného mramoru a svědčící o velké dovednosti florentských kameníků, vzdušné zvonici, dílu Giottovu, a velkým litým bronzovým dveřím.

Troje takové dveře má také naproti stojící Baptisterium, mnohem však hezčí, právě to zázraky umění reliéfního. Tvůrci jejich Gilberti a Andrea Pisano. Baptisterium je osmihranný, starý kostel, uvnitř celý vyzdobený mosaikami. Je v něm křtitelnice, jediná ve Florencii, takže každý, kdo se zde narodí, je křtěn na kameni, kde křtěn byl Dante. Úchvatná řezba Donatellova sv. Magdalena stojí nalevo od oltáře.

Úzkými uličkami se dostaneme na Piazza della Signoria. Jevíště bojů shromáždění lidových, upálení Savonarolova, jenž zde zpečetil smrtí svůj podivuhodný pokus o theokratický stát. Sochy Cosima, prvního z mocných Medicejců, Herculova a Kasua s krásným Neptunem zdobí prostranství. Nejhezčí sochy najdeš však v loggii dei Lanzi (t. j. německých lancknechtů knížete Cosima), otvírající se na náměstí. Celliniův Perseus, antický Menelaos s Patroklem. Zonatello vtesal do vlasů na zadní straně hlavy své Giuditty svůj vlastní portret. Nesmíme zapomenout na jeho Marzocca, hezkého symbolického lva z bronzu.

Skrze Palazzo Vecchio, kdysi sídla Signorie, vejdemo do Uffizií, proslulé galerie. Hemží se to zde jen slavnými jmény, Correggio, Vinci, Paolo Veronese, del Sarto, Rubens, Raffael, Medicejská Venuše, antické sochy, ztělesnění myšlenek a citů svatých i hříšných, hrůzných i radostných, prostých i hlubokých, celou bohatost tvůrčího ducha zde nalezneš. Mezi tím vším probíhá dav, spíš vlečený svými průvodci nebo hrabající se nosem v Bedekru, než postřehující něco z krásy.

Z konce druhého křídla Uffizií je hezký pohled na Arno, sevřený mezi domy. Na některých z nich můžeme pozorovat jednu florentskou zvláštnost. Ve vyšších patrech z přední stěny vystupuje výběžek v podobě konsoly. Tato konsola je často jediným oživením prostých a přísně ve formě sevřených fasád zdejších paláců. Malebně zato je oblepen vyčnívajícími miniaturními domky Ponte Vecchio, přes nějž vede chodba z Uffizií do Galerie Pitti na druhém břehu Arna.

V chrámu Santa Croce se můžeme přesvědčit, jak umění souvisí se svou dobou. Je tam řada náhrobků slavných Florentanů, pocházejících z různých dob. Dob, které dovedly proměnit ve tvar poslední kousek hmoty, takže ta se zdá přímo žít, a dob, z jichž díla, nemoderně zpracovaného, to hmotou ještě přímo čpí, jak tomu je u soch

19. století. Fresky, které pokrývaly stěny tohoto kostela, byly za morové nákazy zabíleny. Dnes je opět odkryta ta malá část, již maloval Giotto.

San Marco je tichý bývalý klášter Dominikánů, s hezkou křížovou chodbou, a ještě hezčími celami, zdobenými rukou Fra Angelicovou. V největší z nich kdysi pobýval jako převor Fra Gicolamo Savonarola.

Zastavujeme se ještě v zasmušilém mausoleu Medicejských, jež vyzdobil sochami Michelangelo. Michelangelo jako sochař náleží do pozdní gotiky, přes to že je stavitelem renesance, který dokonce jeví už lehké náznaky baroka. Jeho sochařské dílo je tak křesťanské jak jen může být. V každé jeho soše najdete ty dvě základní a protínající roviny, jež co do významu by se daly připodobnit dvěma se protínajícím břevnům kříže. Výraz obličejů je zasmušilý, celek dělá dojem ohromné síly, síly, jež potřebovala umělcova duše, bojující svůj zápas těžce, ale statečně až do konce.

Člověk odchází z Florencie s lehkým smutkem. Chtěl by zde žít delší dobu, aby mohl sám objevovat a vidět, a nejen se dát oslepovat, když jako turista klusá od památky k památce.

Ř í m. Přijeli jsme k cíli našeho putování uprostřed noci plné deště. Promáčení čekáme na autobusy, mající nás dovézt k noclehům. Po dlouhém dohadování s patronem našeho hotelu se konečně dostaneme k odpočinku. Naše italština vážne a ráno naše těžké domlouvání se stojí tolik času, že jsme připraveni o část svého programu. Konečně v osm hodin staneme na náměstí sv. Petra.

Velký zvon neustále odbíjí vteřiny času. Mrazení vámi prochvěje. Před věky na místě, kde se dnes vznáší kříž na štíhlém obelisku, byl střed cirku Neronova. Teď procházejí tam zástupy poutníků a zdraví kříž — *Spes nostra unica* — jak podivuhodně a upřímně to dnes zní v ústech všech.

Vítáme se s českými Otci Dominikány, kteří nám pak byli ochotnými průvodci, a vcházíme do chrámu. Nepůsobí dojmem krásným. Avšak necháváme úvah estetických a jdeme se poklonit k hrobu prvního z apoštolů. Kolem klečí spousta lidí a říkají různými jazyky svá vyznání.

Po prohlídce sbírek a sadů vatikánských vzaly si nás na starost autobusy a doslova námi házely z jednoho konce města na druhý. Poledne nás zastihlo u pomníku Garibaldiho na Janikulu. Vypalují právě dělovou ránu. Když dozní její ozvěna, rozezvučí se všechny římské zvony. Pěkně se to poslouchá na místě, kde se pohledu otvírá celé Věčné město. Po levé ruce Vatikán, dole Tibera, překlenutá četnými mosty a za ní město s velkými zelenými skvrnami sadů. Největší z nich, Pincio, je právě naproti a spadá srážně na Piazzu del Popolo, kde stojí Porta Flaminia. Zde končila stará via Flaminia, po které přicházeli poutníci od severu. Pokračování se dnes nazývá Corso Umberto; je to nejživější ulice města. Vyúsťuje v samém středu města, u pomníku sjednocení Itálie, jehož bílé sloupořadí se zvedá mezi Quirinalem a Palatinem. Dále napravo Aventinum a za ním leží při cestě ostijské pláň, uprostřed níž stojí San Paolo fuori le Mura (za Hradbami).

Ten náleží mezi čtyři hlavní basiliky, i ubíráme se tam, abychom vykonali modlitby Jubilejního roku. Svatý Pavel si zaslouží jistě názvu nejelegantnějšího kostela světa pro harmonické uspořádání a zvláště pro skvělé sloupořadí, tvořící hlavní loď. Při pohledu na její lesklé mramorové dláždění vtírá se jen myšlenka, nepodobá-li se tato spíš anticému tanečnímu sálu, než části křesťanského kostela.

Z další hlavní basiliky sv. Jana v Lateráně, ležící v jižní části města na krásném a vzdušném náměstí, se dostáváme k Svatým Schodům, obleženým zbožnými a dále k jinému kostelu, chovajícímu památky Umučení, k Svatému Kříži v Jerusalemě.

Svatý Vavřinec u hřbitova římského Verano, původně pohanský chrám, si zachoval svůj ráz a dodává onomu místu ilusi dob prvních křesťanů. Od Svaté Anežky se vracíme po dlouhé Via Nomenfana ze severozápadního konce města. Poblíž brány Porta Pia stojí bronzový anděl na místě prvního průlomu hradeb v r. 1870. Návštěvy basilik dovršujeme v Santa Maria Maggiore. Den náš se končí v Colloseu. Jest dobrou tradicí poutníků konati na tomto místě, kde tekla krev tolika mučedníků, křížovou cestu. Děšť nám v tom zabránil. Či snad nedostávalo se nám té odvahy, již měl tisícíhlavý zástup Indů, kteří zde mrzli ve svých hedvábných krojích.

Antický Řím, jak jsme jej viděli v následujících dnech, celkem zklamal. Spíše ani tak nezklamal, jako zanechával zvláštní dojem neukončenosti a rozvaliny. Ty sloupy, trčící bezesmyslně k nebi, nemajíce co nést, ani hlavici, ani římsu chrámovou, ty masivní oblouky basiliky a hradu dnes prázdné. Pravá podobenství antické kultury, kultury důkladné, ale kultury, jíž chybělo poslední vyvrcholení, trvalý princip, ke kterému by mohla směřovat. Dnes z toho všeho zbývá hromada rozvalin, v níž ztěžl odkrýváš původní půdorys. Je možno snít nad těmi bílými mramory, ale víc nic. Někdy ovšem i to může být dost.

Na návrší, jež se táhne směrem k pomníku Italie, je nalepena řada domků, jež z části splývají se starými stavbami, z části je zakrývají. Je mezi nimi také malý kostelík Ara-coeli, chovající pověstné »Římské Jezulátko«. Vůbec Řím jest městem, v němž staré stojí vedle nového, aniž by se vzájemně rušily. Pomník Italie snaží se také napodobovat starý sloh, ne však zcela povedeně, takže Papini razil na jeho pseudomonumentalitu příhodné slovo »pisoir, s hasičem uprostřed.« Pod východní jeho částí dnešní vláda odkrývá nové části starořímské, asi jediné proto, aby mezi nimi mohlo razit honosnou Via del Impero.

Řím má několik svých zvláštních krás. Krásu legendami opředených kašen, chrlicích spousty vod, svěžest na vegetaci bohatých zahrad kolem starých vil, krásu svých dcer, jež nese klasické znaky středozezemské. Ostatně to všechno jsou věci, jež nutno objevovat za večerního osvětlení na osamělé procházce.

Libovali jsme si v Římě, že jsme kromě vatikánských sbírek, nenavštívili žádné museum. Ač by sbírky v museu v Termini byly lákaly a stejně i Španěle v Galerii Doria Pemphiti, odolali jsme tomu pokušení i v jediném volném odpoledni, co jsme měli, a jeli jsme raději do Ostie, abychom si za krásného dne vynahradili na volném moři to, co nám bylo odepráno v Neapoli.

N e a p o l. Je rozšířeno slovo, jež s pravou jižní chvastavostí mluví o umírání. Aby bylo aspoň z části pravdivé, je však k tomu zapotřebí slunce, jež zde ze světlého pruhu země s tmavými piniemi a z lesklé hladiny moře pod modrou oblohou dovede vytvořit div harmonie krajiny. Když my však jsme přišli do Neapole, byl děšť místo slunce, a tak zbyla nám jen projížďka městem, jež ve své střízlivosti si nezádá s žádným jiným obchodním střediskem evropským, návštěva katedrály sv. Januaria a klasické sochy z vykopávek v Museu Nazionale. Odpoledne jsme se odškodnili na zájezdu do Pompejí už cestou vinoucí se mezi mořem a úpatím Vesuvu, v prostřed zahrad a oranžových hájů.

Pompeje, prázdninové sídlo římských boháčů, dávají dobrou představu zašlého života. Katastrofa překvapila zde společnost, trpící podobnými chorobami, kterými trpí společnost dnes, nadbytkem na jedné straně a nedostatkem na druhé. Po záhubě její vychází najevo, co skryto bylo za života. Čas milosrdně zahladil už velkou část, mnohý dům už zarůstá travou; ale najdeš zde přec ještě některé, kde můžeš stopovat všechny podrobnosti.

III. ITALIA SACRA.

Je Velký pátek a jsme v katakombách sv. Kalista u staré Via Appia. Jsou právě tři hodiny, když odcházíme od hrobu sv. Cecilie mučednice. Průvod, značený dlouhou řadou plamínek malých svíček, se potichu modlí. Dal bys všechny památky Italie za tuto chvíli. Zde se cítíš bezpečně. Vždyť za dnešních dnů už pomalu někde bude potřeba obnovovat katakomby, aby se dalo žít doopravdy.

Kostely jsou plny. Mezi lidem najdeš mnoho příkladů krásné zbožnosti, jež se nedají vyrušit ze své usebranosti kolem proudícími davy.

Audience na Bílou sobotu je překvapením. Posloucháme řeč, nesenou skutečnou otcovskou láskou.

Kanonisace každého naplnila radostí. Světu se dostalo světce, jehož bylo potřeba, světce, jenž dovedl z nejvyprahlejší půdy vyvolat úrodu jen mocí své lásky.

Opouštíme Řím večer na Boží Hod velkonoční, abychom příštího dne za ranního šera byli v Assisi. Hned dole při nádraží je klášter, v němž pobýval sv. František. Velký kostel klene se nad Porciunculí a nad úmrtní kaplí světcovou. Do vlastního města se jede po strmé silnici, neboť leží na hoře, jež se zdvíhá osaměle uprostřed umbrijských luk. Malé město tvořené samými kláštery a kostely. Nejhezčí z nich trojnásobná basilika sv. Františka, z níž obzvláště nejspodnější část, v níž jest hrob světcův.

IV. ROZLOUČENÍ.

Ještě téhož večera jsme v Benátkách. Cítíme, že jsme zas blíže severním krajinám. Už ti lidé jsou zde docela jiní než ve vnitřní Italii, mnohem bližší našemu typu. Chladno je večer tak, že jektáme zuby na parníčku v Canal Grande. Paláce s ozdobnými průčelími mlčí za zataženými okenicemi. Velké kavárny na náměstí byly otevřeny, hudba hrála, ale ruch byl malý. Život zde brzy ustává a kdo se chce bavit, musí dál dovnitř, do nějakých pochybných čtvrtí. Jinak je zde klid, libuješ si, že jsi ve velkém městě a nic nevíš o automobilech a tramvajích. Úzkými uličkami (nazývají je zde Calle nebo Ca), se můžeš motat do nekonečna, nic tě nevyruší, leda někdy se kmitne před tebou košík, spuštěný z okna a čekající na nějaké poselství.

Prohlédli jsme si poslední den ještě, co se dalo a rozloučili se s městem pohledem z Campanile. Nabiti dojmy osmi dnů, nastupujeme pak zpáteční cestu.

Ota Tichý:

Hledání úsměvů

*Jsem hledačem úsměvů ve smutku vteřin.
Hledám je v úryvcích snů. Snad najdu je — snad .
Co člověk může — když je jen skutečnost bez snění?
Vždyť sám je jen bolestnou zkratkou — proč zapírat .?*

*Jdu hledat, protože musím —
není mi pomoci.
Život je těžké hledání
úsměvů za noci.*

Kdo půjde zachránit Rusko?

Papež. kolej ruská sv. Terezie Ježíš. v Římě

Sto šedesát milionů bratří našich v Rusku se topí v rudém moři nevěry a bídy. Kdysi svatá Rus, od níž čekali spásu i naši básníci Kollár, Čelakovský a jiní. Zapadla sláva Moskvy, teorie »třetího Říma«. Ruský člověk věřil v proroctví. Nikoliv Řím papežů, ani Cařihrad, »druhý Řím« byzantských císařů, protože upadl do rukou pohanských Turků, ale Moskva, »třetí Řím« svatých carů, která měla býti posledním Římem a trvati až do konce světa. Proroctví, kterému dnes už nikdo nevěří. Právě my byli jsme svědky zániku této falešné teorie pýchy, kterou živil Východ po tisíc let proti pravé Církvi a nástupcům sv. Petra v Římě.

A dnes? Řím papežů v Milostivém létě byl útočištěm milionů poutníků ze všech končin země a jazyků, k jeho hlavě na Petrově skále se obrací lidstvo, zklamane bludnými hesly moderních proroků a nalézá tu pomoc, útěchu a mír, kdežto Moskva stala se postrachem kulturního lidstva, sídlem hrůzy a rájem Antikrista, odkud kdo jen může, utíká.

Ale Kristus Rusko přece neopustil. Líto je mu zástupů. Dívá se na veliké slovanské moře jako kdysi na opuštěné zástupy v Palestině a volá: »Žeň sice jest mnohá, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žní, aby poslal dělníky na žeň svou.« (Mat. 9, 37.)

Stav náboženský v SSSR je žalostný. Čtete jen slova ruského mučedníka J. E. Mons. Boleslava Sloskana, která nám napsal do novoročního čísla »Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje« (Olomouc 1934). Přesto Církev, která prožila tolik krvavých pronásledování od svého zrození, nezoufá. Církev se modlí za Rusko, pracuje a připravuje mu nové apoštoly, až jednou mu vyprosí svobodu dítek Božích.

Jeden takový moderní stánek pro výchovu budoucích misionářů Ruska je v Římě a nazývá se Papežskou kolejí ruskou. Vybudoval ji a vydržuje sám Sv. Otec Pius XI., veliký papež unionistický. Stojí na římském pahorku t. zv. Esquilinu, jen několik kroků od Santa Maria Maggiore (P. Marie Sněžné), nejstaršího chrámu křesťanského ke cti Matky Boží. Právě tento slavný chrám mariánský celého světa je také kolébkou slovanské liturgie. Pro všechny Slovaný je to památný kostel, protože v něm papež Hadrián II. posvětil slovanské knihy bohoslužebné, které tam tehdy na oltář Matky Boží položil z rukou našich apoštolů slovanských sv. Cyrila a Metoděje. V tomto velechrámě P. Marie po prvé pěli sv. Cyril a Metod slovansky Boží chvály a proto ne náhodou i ve stínu tak památné svatyně pro Slovaný vyrostla i ruská kolej, jejíž bohoslovci po tisíci letech na těchže místech posvátných ve svém krásném ruském kostele kolejním, v blízkosti Matky Boží všem Slovanům tolik drahé, zároveň tak velebně pokračují v díle cyrilometodějském a prosí Matku Boží o přímluvu u Boha, aby se smíloval nad těžce zkoušeným národem ruským.

Prozřetelnost se vždy stará o dílo Boží. Tak tomu bylo i při zrození ruské koleje. Když r. 1927 nebylo dost peněz na stavbu koleje, konala se nověna ke cti sv. Terezie Ježíškovy o přispění a než se skončila, dostal Sv. Otec od hrobu velké světice z Lisieux 5 milionů franků na dobrý účel. To bylo od Boha první věno na přimluvu sv. Terezie pro ruskou kolej a proto sv. Terezie Ježíšková je také patronkou ruské koleje.

V koleji ruské je v tomto roce 21 bohoslovců, a to podle národnosti: 4 Velkorusi, 2 Bělorusi, 1 Gruzín z Ruska, 6 Slováků, 1 Polák, 3 Holanďané, 2 Rakušané, 1 Němec, 1 Ital. Dokud nepřichází dostatek ruských konvertitů do Koleje, jsou vítáni i cizinci a na prvním místě Slované, kteří jsou ruské duši nejbližší.

Statistika uvedená je výčtkou pro nás, když tam najdeme 6 bohoslovců ze Slovenska, kdežto z Moravy a Čech nikoho. Snad i zde platí, že »nihil volitum nisi praecognitum,« když nepřicházejí z našich řad studentských mladí misionáři Ruska, protože asi nepoznali důležitost apoštolátu a vznešený cíl. Stejně nenalezneme u nás misionářů řádových východního ritu pro Rusko ani u jesuitů a dominikánů, ač na Velehradě je apoštolská škola, která podle přání Stojanova měla vychovávat i jesuity-misionáře pro Rusko. Zatím co se u nás semináře plní a jen v cyrilometodějském semináři v Olomouci, sídle unionistických snah, studuje letos přes 300 bohoslovců a pro mnohé nebylo už ani místa. Jinak pěkně mluvíme a píšeme o unionismu, ale to je pouze papírová poesie. Chybí nám Stojanovy činy. V ruské koleji jsou i 3 Holanďané z malého národa z polovice protestantského, který má tolik misionářů v zámoří a kvetoucí život náboženský doma. Nelekají se ani velkých obětí, které mají s ruským jazykem, a učit se pro Holanďana rusky, je opravdu velmi těžké. Výmluva, že máme málo kněží, neplatí! Ba naopak, kolik obětavých misionářů připravíme pro Boha, tolikrát více Bůh požehná naší vlasti a rozkvetě u nás požehnaný náboženský život. Holandsko je toho právě dokladem. Církev v Holandsku je v nejkrásnějším rozkvětu. Zapomínáme také, že i na hlavy našich otců lila křestní vodu ruka cizí, a že i my jsme povinni spláceti tento dluh Boží dnes našim pokrevným bratřím v Rusku, kteří naší pomoci tolik potřebují.

Každý mladý student chce udělat kariéru před světem, která tak často zklame. Kdežto kariéra pro Boha je zárukou, která nezklame nikdy a zde se otvírá tak široké pole pro nadšená srdce. Nedejme se mýlití námitkou, že Rusko je dosud nepřístupné; můžeme pracovat zatím mezi Rusy v Mandžurii, Číně, Polsku, Podk. Rusi, Estonsku a v celé Evropě i Americe mezi ruskými vystěhovalci. Uvažme také, že konverse Rusů ve vyhnanství jsou velmi řídké, ač Rusové mají možnost poznati Církev bez předsudků ruského prostředí. Je to asi vina i katolíků samých, že projevují se své strany malý zájem. Zkrátka, Rusové málo nám důvěřují. Přesto někdy i zde rybolov bývá požehnaný. Právě loni na podzim se sjednotil s Církví katolickou pravoslavný biskup Vladimír Alexandrov v Americe, jemuž projevilo stejné přání 40 pravoslavných kněží, kteří ho chtějí následovat.

Podobně jako dnes se zbrojí horečně pro budoucí válku, tak se musí připravovat i duchovní vojáci, až nastane křížová válka v Rusku. Což bude-li to už zítra, za rok nebo dva? Nechystá-li nám Prozřetelnost Boží velikou chvíli, na kterou, kdož ví, budeme-li připraveni? Dnes také věříme, že nepřátelé v Rusku Církvi připravují cestu do ruských duší, když v boji proti Bohu trhají zároveň historický nános předsudků, který po staletí živil carský režim proti pravé Církvi Kristově. Jestliže však bolševici v boji proti Bohu zničí křesťanství vůbec, bude musit Církev stavět od základů. To znamená sta, ba i tisíce dělníků Božích! Dnes jich má Církev pro Rusko hotových asi tři desítky všech kněží misionářů. Ve stadiu přípravy je misionářů též velice málo. Kolik tu třeba času a obětí jen pro výchovu jednoho misionáře? 6—8 let po středoškolském studiu, než se stane

mladík hotovým misionářem-knězem. Kdo zmobilisuje tak veliké vojsko křížácké? Kdybychom byli ještě v křesťanském středověku, dávno by už táhla křížácká vojska proti pohanům v Rusku za vítězství Kříže Kristova. Uvažme, že s druhé strany světa nebezpečí žlutého pohanstva pro Rusko je hroživé. Kdo ví, nečeká-li Rusko osud starokřesťanských a kvetoucích obcí sv. Pavla v Syrii, Malé Asii, dnes v rukou pohanů?

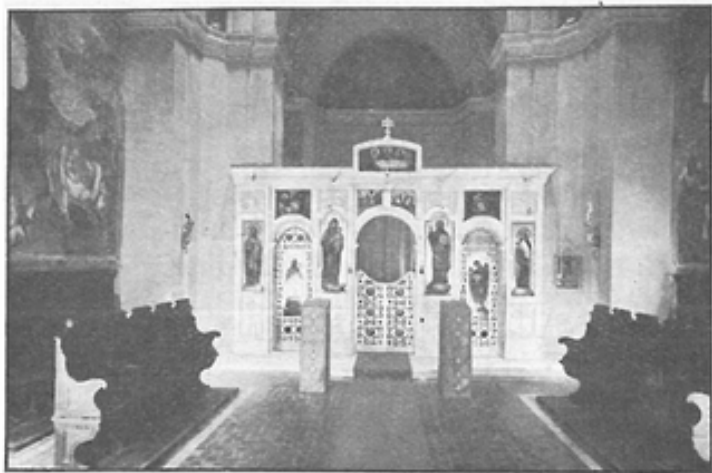
Příprava k těžkému boji pro ruského misionáře musí býti hluboká a začíná hned v koleji. Ruský misionář musí milovat ruský národ celým srdcem. Musí být proniknut živou vírou, aby čelil bolševické nevěře a jeho srdce musí hořet láskou k Církvi a proto žije napřed v Římě, kde je střed jejího života. Musí být také důkladně vzdělán. Proto studuje dva roky filosofii a čtyři roky theologii na papežské universitě »Gregorianum«, než se stane knězem a zvláště schopný může studovat ještě 2—3 roky orientální vědy na vysoké škole »Východního ústavu«, aby byl obrněn proti všem předsudkům nepřátel. Přitom se jeho nitro zušlechťuje důkladnou duchovní přípravou v koleji a duše posiluje sv. přijímáním pod obojí způsobou. Slovanská duše k němu mluví z ruských obřadů a zpěvů v krásném kostele kolejním a zároveň mu připomíná dávný obraz vlasti ve Velké Moravě, když týmž jazykem staroslověnským pěli naši otcové slávu Boží.

Milí studenti! Mnozí z vás brzo si budete voliti svá povolání. Proste Pána Boha o světlo a pozorujte, jestli i ve vašich ideálních srdcích neplane touha býti apoštolem Ruska. Zanechte unionistické poesie a přiložte ruce k činům, jak to chtěl náš tatíček Stojan. Nežádají se věci nemožné. Jen pravý ideál v srdci, láska a obětavost k trpícím našim bratřím v Rusku a pevná vůle vytrvat ne na rok, dva, ale až do smrti. Prosí vás o to i vzpomenutý a trpící pastýř z Ruska, J. E. pan biskup Sloskan, v téměř dopise do Apoštolátu v Olomouci: »U slovanské mládeže musí být živá idea sebeobětování za blízkou rodnou Rus. Taková mládež: křesťanská, hluboce věřící, cítící v sobě povolání ke kněžské službě, osvojí si v takových školách (mluví právě pan biskup o ruské koleji v Římě a jí podobných v Albertýně a Dubně v Polsku) nejšlechetněji svůj kněžský ideál. Kéž žehnají matky velkodušně svým synům k horlivosti pro Rusko.«

Kdo máte, milí studenti, takový ideál, jen přijďte! Dosud jste nepřišli, protože jste to nevěděli. V koleji ruské v Římě najdete veselost a spokojenost. Očekávají vás tam milí krajané ze Slovenska a očekává vás jednou 160 milionů rodných bratří v Rusku.

Psáno v Římě od hrobu sv. Cyrila, v den výročí smrti sv. Metoděje, 6. dubna 1934.

Kdo poznal po zralé úvaze před Bohem svoje povolání býti misionářem v Rusku a též pevný úmysl vytrvat, ať se obrátí o další radu na ředitele ruské koleje v Římě: Rev. P. Filip de Régis, Rettore del Pont. Collegio Russo, Roma 28, Via Carlo, Cattaneo 2. — Podmínky: K žádosti o přijetí, adresované na pana rektora, připojit svědectví: Maturitní s dobrým prospěchem, křestní, biřmovací, lékařské o výborném zdraví, mravné doporučení od duchovního rádce. Nový alumnus hned přijímá byzantsko-slovanský ritus. Každý student, který nemůže býti misionářem, nechť se vroucně modlí k Pánu Bohu a pomáhá vyprositi povolání jiným. Prosme a bude nám dáno.

Boční kaple kolejního kostela sv. Antonína Velikého, zasvěcená sv. Terezi Ježíškově, která se na nás dívá s pravého rohu ikonostasu: Po rusky »Časoňa Sv. Terezie mladenca Jizusa«. Je to zároveň domácí kaple bohoslovců; tu mají denně mši sv. a sv. přijímání.

Primář a maturita

Vršičky stromů se koupaly v stříbrné lázni paprsků ranního slunce. Bílé mráčky jako labutě pluly, unášeny jsou lehkým vánkem tam v dálku, kde jako zlatý koláč vylézalo sluníčko ze svého lože. Bylo krásné májové ráno. Kosi jako hudci flétnami okouzlovali své posluchače. Vánek tiše pohyboval větvemi, posetými statisíci květy a nesl libou vůni svatojanským parkem. Poslední zbytky mlhy v údolí Kačáku chvatně klesaly a srážely se jako stříbrné perličky na smaragdové trávě. Sluníčko povyskočilo a ostatní ptáci se přidali do sboru, aby zazpívali ouverturu k slavnému dni.

Je první den maturit. Již od té chvíle, co první kos začal své sólo, chodí »cosi« po parku. Nevypadá to ani jako živoucí bytost, spíše její stín a hmatatelná je pouze kopa knih, kterou si to »cosi« v černém, s motýlem na jednoduchém límečku nese. Knihy různého obsahu — gramatika, dějepis, literatura, pedagogika a zase ta nešťastná gramatika. To »cosi« s tou beletrií pod paží je přece jenom živoucí bytost, je to náš velikán — 187 cm — Primář, co léčil svého kolegu Pečka. Když se ho zeptáš, proč bloudí v tak ranním čase po parku s takovou haldou knih, odpoví hrobový hlas, podobný pískotu netopýrů: »Dyk dnes dělám maturu!« A zase jako koráb pouště se šine čistými, ušlapnými pěšinkami podél pěstěného bezu, zajde až ke Kačáku, shýbá se, trhá kytíčku, cosi zamumlá, že to, co utrhl, patří mezi Raminiculacea, má 5 lístků kališních, 5 lístků korunních, a že celou skupinu možno rozdělit na rostliny s nažkami, měchýřky a kdoví nač, neboť Primář, zadumaný, jde dál. Krásně mu to sluší, i ta bledost. Jak by ne, tváří se učeně a konečně — za osm hodin bude kantorem. Už nestuduje, snad přemýšlí, snad vzpomíná na »Aničky« z festivalu, o kterých tak často mluví. V jeho mozečku se mu vyjasňuje. Beztoho tam má řady spisovatelů smíchaný s nějakým Nabukadonosem, Sardanapalem a bůhví jaké jiné historické či méně historické věci a osoby se mu tam zamotaly, a když na něj znenadání přijdeš s otázkou, co napsal Sokrates, hned ochotně sáhne si rukou po nose a už jmenuje: »Básně, Cikánské melodie, Nové cikánské melodie, Třetí cikánské melodie.« Ještě dál by jmenoval, kdybys neupozornil, že Sokrates psát neuměl. — Ba ne, není to s ním tak špatné. Jen ťukni tu — ťukni tam a všude zabere Primář — chlapeček našprkaný. Zvláště ty kytíčky a kameny, to ovládá ve dvou jazycích, jen si přijďte zkusit!

Čas ubíhá jako voda a Primář po snídání, kterým by ani kočičku nenakrmil (dnes toho moc nesnědl), chodí ještě s několika blednoucími po chodbě, ze které vedou dveře do místnosti se zeleným stolem. Zimniční vlnění nohavic zaznamenává křivku strachu a smrtelný pot na čele dokazuje, že strach není jenom v nohou, ale i v hlavě. »Prváci« obdivují zmužilost a vnější klid našich rytířů smutné postavy. Zvoní. Jako divá zvěř hrnou »prváci« do ročníku a našinci s oddaností do vůle Boží vcházejí do místnosti se zeleným stolem. Dědeček ještě dělá poslední kříž za sehraným kvartetem a pro nás už je neznámo, co se uvnitř děje, jak Primář, Hefajstos, Josíf a Geneke plave či ne.

Sluníčko nezůstalo na hřebenu Křížku ani u Stydlých vod, ale v tu dobu, co Primář seděl u zeleného stolu, bylo již hezky vysoko na obloze a ouvertura k slavnému dni byla už dávno u konce. Svatojanským údolím se rozezvučel zvon z věže lahodným tónem. »Radost! Slá-va!« Znělo to krajem. První várka hotova. Primář et comp. — kantoři. Jedni jsou šťastni — na 38 hochů ta velká radost čeká — či —?

Na festivalu

To nebyl rachot hromu, ani hřmění děl, ani štěkot strojních pušek, nebyl to hluk spěšného vlaku, ani otevřený výfuk rychle jedoucího motocyklu, nebo dvouválcové »Tatry«, co vzbudil chrápající a funící kandidáty z libého snění, nýbrž byl to malý budíček na Felixově nočním stolku, který uvedl obě paluby v život. Ku podivu! Ač tak časně, přece nikdo dnes nevstává »na třikrát«. Co se to jen děje? Primář, který jindy vstává poslední, je již venku z postele a běží k Dědečkovi. Snad ani nespál? Vážené čtenářky (i čtenáři) by jistě svým ostrovtipem uhádly, co ho žene z postele, kdyby byly slyšely, co vykládal polospícímu Dědečkovi. Mám říci, co to bylo?

Ano! Ne! Nehádejte se, prosím! Prozradím vám jejich rozmluvu a myslete si, co je libo!

»Dědečku, vstávej!« Zabručení čehosi nesrozumitelného o tom, že je ještě tma, bylo mu odpovědí. »Nekecej a vstaň, dnes už jedeme na Festival, proto vytáhni kostru hezky z peřin, ať nemusíš spěchat a něco nezapomeň! Máš připravený apec? Pamatuj, cos slíbil! Kdybys měl třeba pět filmů zkazit, vzít ji musíš! Ani nevíš, jak se těším, že ji dnes uvidím. Podaří-li se mi s ní promluvit, budu skoro v ráji. Víš, ona je také v internátě, ale jsou v tom hůře než my. My když vypadneme z boudy, tak už jsme skoro volní, ale ony jsou stále hlídány. Nechtěl bych, aby měla zase nějaké nepříjemnosti, jako tehda s těmi »šutry«, které jsem jí poslal. Nezasloužila by si to ode mne, protože je to taková hodná dívka, no, ostatně ji uvidíš.«

Zatím se Dědeček vyškřábal z postele a táhl na umyvárnu. Popisovati, jak se umyl a učešal si pleš, bylo by nudné a nezájímavé, proto se přenesme hned do Prahy, před brány Průmyslového paláce, mezi dav, hemžící se a křičící, hýřící pestrými barvami, který pěšky, elektrickou, nebo jiným dopravním prostředkem přibyl, aby dokázal světu, že naděje národa, mládež, dovede hájiti svých barev i na poli umění.

Na vyvýšeném místě stojí Primář s Dědečkem, který drží v ruce aparát, rozhlížeje se bystrými zraky po hemžící se mládeži. Primář sebou trhl. Zrudl ve tváři a koktá . . . »Co je ti?« ptá se Dědeček. »Vi . . . vi . . . vidíš, už jdou. Právě vylezly ze šestky.« — Primář se uklidnil. Radostně zdraví kohosi »na dištanc« a nadšeně vykládá Dědečkovi: »Už mě spatřila. Mne dlouho hledat nemusí, když trčím nad lidmi, jako maják nad rozbouřenými vlnami. Dávej bacha! Jdou sem k nám. Ta v tom modrém kloboučku, druhá vlevo. Stanuli. Aparát k oku a cvak. V řadě dívek údiv. Ona nic nevěděla, ažto se dívala na Primáře, který z taktických a strategických důvodů bloudil zrakem kdesi v dáli, aby Dědeček mohl nerušeně pracovati. Vtom ji kolegyně upozornily, co se bylo událo. Udivený a rozpačitý pohled — a již je druhý obrázek. Lov se zdařil.

Ale běda! Dědečkovi se zalíbilo v řadě těchto spanilých dívek a proto, aby aspoň na papíře památka mu na ně zbyla, ježto on, jsa od přírody a stářím nesmělý, se neodvážil k nim se přiblížiti a je osloviti, fotografoval stále jen Aničky (on je tak jmenoval proto, že Primářova byla Anička), takže na fotografování slavnosti nezbyl mu již film, čehož prý nijak neželí, poněvadž pěvce fotografovali jiní, Aničky jen on.

- Co byste mně mohl říci o prvku uhlíku?
- = Uhlík . . . uhlík . . . uhlík . . . jest prvek a . . .
a dá se rozložit ve dvě kyseliny . . .
- Co jest to oasa? Třeba vy!
- = Oasa jest část místa, kde prší!

- Jevíte malou součinnost! Proč se více nehlásíte?
- = Prosím, pane profesore, promiňte, nemohu se hlásit, bolí mne noha!
- Řekněte mně povšechně něco o motýlích!
- = . . . a čím větší jest motýl, tím menší má housenku!

Zápas člověka s časem

Skutečnost je uchvacována palčivým zápasem člověka s časem o hodinu, den, čas. A život je, měreno zemitými čísly, časový rozměr.

Jako v závodě rychlostí automobilů zápasí člověk pomocí svého stroje s časem o čas, o překonání času, o nadvládu nad časem, a každou obrátkou kola riskuje život.

Tehdy byl člověk pánem doby, když čas mu nevázal ruce, když časový rozměr a rychlost se regulovaly schopnostmi a vyspělostmi duchovní potence jednotlivce a celého kolektiva. Události byly zapříčiněny životními i technickými přípravami. Dějiny byly obrazem člověka silného, jenž umocniv čas svým silám, rovnal obrazy přítomnosti a zaměřoval cestu pro své nástupce. Historie a dílo rostly z duchovní i tělesné síly lidského individua i kolektiva. Čas nebyl anonymitou díla, ale byl vázán funkcí života, dokonalostí duchovní harmonie a spravedlnosti. Člověk se nepovýšil nad člověka a nad zákon přirozený a čas neznásilnil možnosti jeho a tohoto světa.

Avšak úspěchový člověk zatoužil po hodnotách sobě nerovných. Zmnožil si účel práce v cíle zemských hodnot a opustil základy duchové spoléhaje v násilí animální přirozenosti těla. Ztužil si ruce železem a ozbrojil se umělým viděním a parafrází duchovního zření a chtěl, bloud, předskočiti čas a sobě přiměřenou dobu. Zákon vývoje normálního, souladného života duchovního a tělesného hrubě porušil získáním falešných hodnot. A pustil se do zápasu o čas s časem. Zavrhl spojení zákona přirozeného a nadpřirozeného vyhledávaje normu vývoji alogickou. Člověk zatoužil po trofeji a po vítězství nad člověkem.

Anonymní čas se tehdy stal znamením a pak se veřejně tiskl do díla lidského, přihlašuje se ke svému právu současnosti i k eventuálnímu boji. Pyšný člověk přijal čas jako nepřítele svého díla, jako těžkou minulost a tradici, a chtěl předstihnouti dobu. — Nejsa pamětliv přirozené harmonie, chtěl předstihnouti sebe.

A člověk utrpěl rány, jež ho srazily zpět, a zabránily růstu kolektiva. Z proroka a usurpátora budoucnosti se stal slepec, z vědomého kolektiva dav, z pracovního slova prázdné heslo.

Čas zůstal vítězem, člověk byl před časem jen zdánlivě — ve svých tužbách, ale v silách byl za svou dobou. Časová rychlost a volnost, jimž člověk toužil býti pánem, staly se tyranii a překážkou normálního generačního vývoje. Stopy kroků lidstva zůstaly vpravdě daleko za časem.

A kladná hodnota života — práce — nestačila nezměrné účelnosti času. Práce svými možnostmi nezmohla potřebu času a kolektivum odloučilo tisíce jedinců od práce. Tak se člověk svou vzpourou proti přirozenému a nadpřirozenému řádu ducha i věcí dostal na dlažbu jako přemožený. — a zůstal bez své primerní, k životu opravňující podmínky — bez práce. Nezaměstnané kolektivum a smutná generace.

Vývojově nejkrásnější a disposičně nejagilnější část lidstva — dorůstající generace — nechápe již svým rozumem, co bylo příčinou, že ruce její jsou určeny k zahálce. Již neví, že kdysi dávno člověk, zahrnuv povinnost své poddanosti řádu vyššímu, zatoužil po neúměrném množství prostředků hmotných získávaje surovou sílu a roztrídíje nespravedlivě kapitál.

Nezaměstnanost a nespravedlivost sociální nejsou nemocí epidemickou a rázem vypuknuvší. Nemoc tato byla již dlouho latentní za malých příznaků, ale člověk se domníval, že je to jen forma doprovázející jeho boj o zotročení času a jeho statků. Falešné vítězství a ještě falešnější trofej.

Dnes této velké nemoci se říká boj s nezaměstnaností, řešení sociální otázky a pod. Ale boj a jen řešení nejsou chlebem. Stagnace lidské práce je den ze dne zoufalejší, energie nezaměstnaného kolektiva se kupí, nespokojenost mladé chtivosti roste v nedbalost a neřest. Člověk, klesnuvší v boji s časem o svou dobu, jest nejenom poražený, ale je dnes otrokem času. »To je dobové« — zůstává vždy konečná diagnosa. Ale není dobové, a nikdy nebylo, aby statisíce mladých práce schopných zahálelo, když doba možnosti dává, aby pětileté děti žebraly s mámou a tátou, aby děti prodávaly noviny a byly chodci šlapány, aby matky považovaly za trest rodit a otcové, aby se styděli, že nemají dětem dáti co jíst. To je vítězství lidského pudu, jenž jedince hnál do turnaje za vítězstvím nad jedincem a nad kolektivem. Trofej žebrácká.

Ten národ jedine rostl a sílil, který měl vždy zdravou a pilnou dorůstající generaci. Národ s mládím otráveným podléhal. Na nás — na náš národ doléhá stejně těžce toto zkušenostní pravidlo. Má býti užito pracovní energie mladých v táborech práce. Mladí muži mají býti zaměstnáni, opatrování potravou a šatem. Má se jim dostati i poučení a veřejné výchovy.

Ano, ale ukažte jim, co vedlo k tomuto ponižujícímu zřizování táborů mladých, že to byl pyšný duch lidstva, vybičování touhy po vládě, po moci, že to byly nezdravé teorie liberalismu a marxismu, prostě že to byla vzpoura člověka proti Nadpřirozenu. Že se zapomnělo v tom pyšném závodu rychlosti a výkonnosti na souřadnost ducha a těla, na to, že možnosti člověka jsou podmíněny Nejvyšším a Nejspravedlivějším. Ano, vykládající těm mladým, co je sociální otázka, co je třídní boj a pod., ukažte jim znamení, jímž jediné budou vyvedeni z následků lidské vzpoury, ukažte jim kříž a jako učebnici k řešení sociální otázky dělnické a lidstva vůbec nedávejte jim politické pranostiky a klíče, ale dejte jim učení o bohatci a Lazarovi, o dělnících na vinici, dejte jim evangelium, jež je cestou nejspravedlivější.

Václav Zima:

Duchovní renesance ve vývoji novočeské poesie

Až dosud se v literární historii nevěnovalo příliš mnoho místa podrobnějšímu a soustavnějšímu sledování duchovního proudění a kvašení, jež právě může poskytnouti mnohé zajímavé pohledy a četné nové poznatky uvolňující aspoň poněkud nesnadnou cestu k pochopení některých nesourodých a neschůdných složitostí. Podivuhodná spojitost, jednotné usměrnění a mohutný rozrůst duchovní tradice, jež v určitých obměnách a obdobích zapouští své kořeny do úrodné půdy novočeské tvorby básnické, se posud nijak vážně nechápal, aspoň ne ve svém skutečném účinu a opravdovém významu; jen tu a tam se na tuto tradici poukázalo, když už nebylo možno vyhnouti se jí nebo popřít její důrazný hlas. Lze tu jistě tušiti značné, někdy úmyslné opoždění některých literárních teoretiků, kteří často neměli dosti badatelské odvahy, aby se pokusili proniknouti jasně a neústupně veškerou tou spleť mnohých krásných a pozoruhodných snah literárních, jež chtěly vtělit do rozezvučeného a rozvlátého slova básníkovy nehlubší otřesy lidské duše. Poněvadž však již teď v tvorbě posledních dní počínají se tyto snahy seskupovati zcela systematicky, navazující viditelně a vědomě na nezviklatelnou a bezpečnou duchovní tradici, není možno již opomíjeti toto nové umění dobyvatelské, i když snad většina zmatených soudcovských hlasů stále ještě udržuje postoj indiferentní, ne-li zcela negativní...

Chceme-li však právě u nás pochopiti ono tradiční úsilí nenasyčené české duše, jež chce vrátiti poesii její původní řeč, ve vývoji novočeské literární tvorby, musili bychom se častěji zastaviti u mnohých problémů, jejich úplné zachycení by značně přerostlo rozsah tohoto článku, a musili bychom se opravdově zastaviti i u mnohých jmen, na něž poválečná generace, opojená kouzlem několika vteřin, zcela neprávem zapomínala. Jistě bychom musili ve svém bloudění spočinouti aspoň na chvíli u Karla Hynek a Máchy, prvního skutečného básníka novočeského, jenž v malém a filistrovském prostředí vyrostl v osobnost základní a jedinečnou, jehož zžiravá touha se nedala vtěsnati do úzkých forem současné české literatury a jehož lačnost po nových dojmech a prožitcích nutila ho jinak vidět, jinak tvořit a jinak používat metaforického bohatství, jež před ním nebylo ani zdaleka vychutnáno. Mácha znamená v novočeském prostředí skutečné zrození opravdového básníka, básníka vidoucího a tvořícího celou svou bytostí, jemuž už poesie není prostředkem nacionálních tendencí jako jeho současníkům (u nichž právě proto nutně musil být nepochopen), ale životným vtělením všech hloubek duchovních. »Jako pravý básník, jako skutečný lyrik hodil do žáru osobitě výhně všecko, co mu svět dal, všecko, co ho naplňovalo, aby vynesl odtud skrovný, ale ryzí a těžký kov jedinečného zrna, vyhraněného po zákonu nutnosti uměleckého díla«¹⁾ a v tom je Máchovo velkolepé oslavení, v tomto ponoru do spodních hučících pramenů duše, kam se dosud z jeho vrstevníků nikdo neodvážil v jakési nemohoucne, slabošské bázni. A třebaže Mácha byl ve svém neukojitelném romantismu jakýmsi nihilistou, přece jen tvář druhého světa nebyla mu dokonale lhostejnou, lákajíc jeho roztěkanou a neklidnou, visionářskou vášeň; na dně jeho díla lze tušiti mnohé neujasněné a nenasyčené

¹⁾ Albert Vyskočil: Básníkovy cesta, str. 42.

touhy i jakýsi matný a skrytý »horror aeternitatis«, jenž přece jen byl hluboko vkořeněn do jeho básnického podvědomí. Z jeho deníku se častěji cituje věta: »Já miluju květinu, že uvadne, zvíře, poněvadž pojde; — člověka, že zemře a nebude, poněvadž cítí, že zahyne navždy; já miluju — více než miluju — já se kořím Bohu, poněvadž není«; Máchu činí nešťastným naděje v nesmrtelnost, ale to je právě úzkost před něčím dalekým a přece blízkým, úzkost duše, která — třebaže prochází tmou, vidouc v ní prázdnotu a bezútěšnou nicotu — přece je jen tísněna neuvědomělým pocitem jakési vyšší a odlišnější hrůzy. V tom právě lze chápati jakousi úzkostlivost reakci básníkova potlačovaného duchovního podvědomí a proto nelze hledati v Máchově tvorbě, ve všech těch temných a mnohde neukončených proudech, jednotnou koncepci, jasnou a čirou ideu, a proto všechny ty rozvrácené, rozběsněné a zneklidněné živly, vyvolané popíranou a umlčovanou tuchou něčeho zákonitě neproměnného a propastně věčného, musily zůstat nepochopeny od soudobých kritiků, kteří hledali jasnou konstrukci a vyhraněnou plánovitost, nedovedouce se povznést nad destilované a číře průhledné veršování dominující generace. Ale od Máchy počíná nová tvůrčí linie, řekl bych, linie moderní, palčivé touhy po poznání věčných tajemství, první akord v duchovní tradici českého úsilí o překlenutí hlubokých propastí vyprahlé lidské duše, vzrušené absolutnem a mučené rozjizveným sebepoznáním. Nesmí se zapomenouti, že Mácha první u nás udeřil v tyto neznámé struny a že první zahájil v české literatuře onen růst k Bohu, i když podnět k tomu vyšel z jeho náboženské negace a z hrůzy jeho romantické rozeklanosti. A tento akord se znovu rozezvučuje později u žíznicího poutníka Julia Zeyera, hledajícího již slastné osvobození — i když ne celistvé — od všech temných podzemních proudů náboženského skepticismu a nabývá výrazného vyjádření a svérázné tvárnosti u Otokara Březiny, jehož dílo jest výkřikem osamělého dobyvatele, jenž — jsa »nevlastním dítětem země« — proniká svou intenzivní básnickou mohutností do neohrazených rozloh duchovních výšin. Bylo v tom hodně statečné osobitosti počínati věčně znova onu krásnou a tak bohatou píseň písní, variace nesmírné duchovní sladkosti a křehkosti, raziti cestu svému slovu v dusném a otráveném ovzduší dekadentní nehybnosti a vodnatelnosti i materialistického cynismu, který zvláště u Machara dovedl se v době Březinova vystoupení tolikrát rozmáchnouti siláckým gestem rozleptávajícího šosáctví. Umění Březinovo, tato skvělá architektura vítězné moci a odvážné vůle, uzrálo v nejostřejších a nejprudčích slunečních úpalech, vyrůstalo podle svých zákonů a norem, zcela osamoceno, v jakémisi tichém, ale důrazném kontrastu proti módním proudům soudobým. »K modlitbě díky my klekli, kde nescíšlní tě proklínali, a plakali jsme tam, kde nescíšlní ti dobrořečí«²⁾ — to jest ona zřetelná protichůdnost tohoto básnického typu, v jehož dílně chemie slov podléhá velikým procesům a novému varu, z něhož tvůrčí osobnost básníkova těží nové slovesné tvary a nová jiskření vniterné harmonie a radosti. Březina v těžce básni přiznává se výslovně k svému básnickému osamocení, jemuž se teprve dnes dostává jakéhosi dostiucnění: »A ač jsme nescíšlními životy žili, žáry všech květů kvetli, sluncem své lásky jak oblak pozdvihli v azur ilusí vesmír celý... stáli jsme osamělí.« A nelze neocitovati i jeho závěrečná slova, protože mohou býti odpovědí všem vyznavačům mlhavé básnické sociologie, kteří dnes volají do boje proti všem pokusům o produchovnění básnické tvorby: »Za zrádce země vyhlásili nás tajně, když její slávu, věčnosti jitrní požár, jsme v extasi vítali na kolenou.« Také dnes mnozí poznávají jako zrádce země a zrádce života ty, kteří hledají ztracenou řeč ráje a překročují zemi, aby jí přinesli život a krásu v lesku nesetřeném a nezkaleném. Zapomenutí zpozdilci, adorující v slepé oddanosti mrtvou hmotu, indiferentní vůči všem hodnotám nadpřirozeným, s ukvapenou nenávistí pronásledují každý výraznější projev současné náboženské renesance, jež v posledních letech po popřevřelém třeštění myšlenkovém znovu, hlouběji a pronikavěji vniká téměř do všech kulturních území a do umění a poesie především. Až bude jednou dostatečný časový odstup, takže se současná tvorba bude moci zhodnotiti s vyšší a širší perspektivy, snad teprve tehdy se pozná, že i v českém prostředí v této době vážné přilnutí k věčným a neproměnným duchovním hodnotám vydalo ovoce velmi sladké chuti a příjemné zdravé vůně. Jestliže se na př. ve Francii básníci, kteří z propastí svého bolestně mučeného lidství žízni po jasné záři věčné krásy, více k metafysické základně, hledajíce absolutní jistotu v území náboženském, nelze podobné cesty separovati nebo popírati ani v našich zemích. A jestliže tam právě katolicismus měl v sobě tolik životnosti a bohaté přitažlivosti, že dovedl podrážditi i takového ničím neuspokojeného duchovního tuláka, jakým byl na př. Arthur Rimbaud, který po mnohém bloudění zemřel jako křesťan, nebo Jacques Rivière, autor knihy »Po stopě Boha«, jenž si korespondoval s Claudelem o otázkách víry a jenž se konečně vrátil k všeobslhlému účastenství Církve, pak je

²⁾ O. Březina v básni »Šilenci« (ve sb. »Ruce«).

třeba i u nás vystoupiti trochu nad nížiny, aby bylo dále vidět a aby se katolicismus nestal jen jakýmsi posledním útočištěm zestárlých dušiček. Jacques Rivière to právě byl, který napsal jednu větu, charakterisující vnitřní napětí celé své generace: »Počátkem moudrosti není bázeň Boží, ale nepokoj.« A tento nepokoj, tento *inquiétude religieuse*, který zmítá i u nás mnohými tvůrčími duchy a který nemá býti podceňován způsobem, jakým tak činí někteří nevidomí a zlomyslní katolíci, bývá velmi často počátkem cesty k Bohu a nutí při vši dynamice kulturního tuláctví, tolik vyčerpávajícího lidské síly, všechny hledače Pravdy a Krásy tíhnouti celou osobností k nezbytným potřebám metafysickým.³⁾ Nelze se už dnes pohrdavě a netečně obracet k zády k vyhraněné poesii úzké eklesie několika novočeských básníků, kteří viditelně vpojují svou tvorbu do řádu katolických hodnot a kteří — pokračující v cestě Březinové a Demlově — znovu navazují na onu jedinou a nezbytnou duchovní tradici, jejíž poselství mnozí dnešní kritičtí rétorové nemohou pochopiti. Úsilí těchto básnických oživovatelů, takového Zahradníčka, Lazeckého, Renče a j., kteří vykřesávají jiskry nového ohně v tmě tohoto času, není chvilkový rozmar nebo snad hra z nouze, ale je to životné hnutí těch, kteří »nezapomněli na svou rodnou řeč« a jež poslání básníka přirozeně nutí do kontradikce a do odporu proti všem současným konvenčním prázdnotám. Přinášejí světu »radostné poselství svého zaslíbení«, přibližující poesii jejímu čistému a ryzímu *pour le vrai*, onomu nevyslovitelnému, jež má býti vtěleno v slova a myšlenky, skutečně jsoucím světlu, které — jak prohlásil abbé Henri Bremond ve své řeči o čisté poesii pronesené r. 1925 ve francouzské Akademii — tvoří podstatně a ryze básnický charakter té či oné básně, světlu proměňujícím a sjednocujícím působení tajemné reality, jež se nazývá čistou poesii. A právě v tom tkví smysl a účel duchovní regenerace dnešní básnické tvorby, aby se poesie co nejvíce přiblížila tomuto jasnému světlu, tomuto tajemnému fluidu, aby co nejvíce dobyla a urvala z tohoto světla a aby — osvobozena ode všech zatěžujících politisujících a moralisujících tendencí — vrátila se cele ke své pouti za Krásou nejvyšší dokonalou a nejvyšší sladkou. Není možno chápati básnickou činnost jako běžnou produkci, jako zmatené kolotání v temných vírech života, ale je třeba ponořiti se do nehlubších propastí duše, vyvážit z nich odpovědi na tisíce lačných a palčivých otázek, vysloužiti skrytou píseň těchto hlubin a učiniti z poesie orchestr jemné a neporušené krásy, hudbu slov, barev, rytmu a tónů, neboť — podle Bremonda — »poesie a hudba jest jedno a totéž«. Především však nutno zabezpečiti široce rozeklané a rozvrstvené cestě básnické žízně a touhy bezpečnou metafysickou základnu, jedinou duchovní jistotu, a tu si musíme trochu uvědomiti duchovní poslání katolicismu, v němž poesie může zcela určitě naléztí svůj nejvlastnější bytostní smysl, neboť nejde jen o rytmus a melodii, gesta a hru barev katolické liturgie, tedy něco vnějšího, čím se může značně oplodniti citlivost básnického zoru, ale především o hodnoty vnitřní, o skutečné duchovní zakotvení a zúrodnění, o to, že v hlubinách katolické liturgie a v celém vnitřním kvasu náboženském »umění a skutečnost splývá v jedno v nadpřirozeném dětství před Bohem«, jak kdesi napsal Romano Guardini. Musí se prahnouti po všestrannějším životě, musí se toužiti po vyšších hodnotách, musí se vztahovati lačnější ruce po neproměnné, neunikavé a tak málo vtělitelné kráse, neboť umělcovo stoupání jest zápas o toto všechno a takový jest smysl všeho básníkovy bažení, jež nemůže býti nasyceno zcela a úplně v prostorách a mezích této země. Nechápejme poesii jako nehybnou, uzavřenou škebli, pohozenou na dně oceánu, v níž se snad někdy rodí perly podle zákona tohoto času, protože není na tomto světě takového prostoru, kde by se mohla tato bezmezná touha vměstnati a kde by mohla dokonale a trvale spočinouti, a není na světě moci, která by ji přinutila mlčet a pasivně čekat na příliv stříbrných vln. Těmto vlnám musí se jíti vstříc, touhou po nich nutno rozběsnit a rozvásnit všechny skryté a dravé katarakty slov, tyto vlny nutno chytat plnými rukama, láskovat s jejich hrdou nádherou a plniti jimi oči a srdce a duši!... Proto se dnes, v době vykolejené z věčného řádu, vratce kolísavé a nechutně zmaterialisované, musí zdůrazňovati nutné a vítězné odpoutání poesie od všeho, co jí brání v její širé touze a v jejím volném, královsky mocném letu, ode všech nebezpečných utilitarismů a od ponižujícího kulturního otroctví; proto nutno zdůrazňovati pro ni úzké přilnutí k bezpečné tradici Církve, jež v rozvalinách století stále zůstává »die Zelle der Ruhe inmitten zerstörender Angst«.⁴⁾ Jen za tím účelem je vhodné toto vše zdůrazňovati, aby nové úsilí nebylo jen něčím povrchové, ale aby zasáhlo všechny hloubky a aby bylo prociťováno všemi póry tvůrčí osobnosti jen proto, aby se už jednou vrátila poesii její nejbyťostnější krása, aby se připodobnila líbezné modlitbě, jsouc stvořena k obrazu Krásy věčné a zpívající i v zajetí babylonském svůj sladký hymnus lásky a díky, jako panna tančící před tváří Hospodinovou...

³⁾ Viz Helmut Hatzfeld: *Religiöser Aufbruch im geistigen Frankreich von heute* (Freiburg, 1933).

Marie Hartlová:

Hymnus

Rozkvetly hvězdy v Tvých zahradách
a vítr zadul s Tvých plání.
Duše se zachvěla pokorou,
k zemi ji sklonil Tvůj hlas.
Jsme jenom lístek utržený
a pták vypadlý z Tvých dlaní
a pod Tvou nohou jsme míň než prach.
Rozkvetly hvězdy v Tvých zahradách,
den přidal jméno Tvé noci.
Vesmírem hřímá Tvůj majestát
a duši zachvěl Tvůj jas.
Jsi Jahve, jsi Hospodin, jsi Bůh,
a tvorstvo se sklání před Tvojí mocí.
Jsme pod Tvou nohou méně než prach.

F. X. Sadovský:

Půlnoční zpěv

... a sytých vírů mír dno tíže rozeklál
barvami líných cest, jichž dálky zřít jsem měl.
... a sytých vírů mír dno tíže rozeklál
do stínů rán, v jichž šerosvitu chvost nad rožněm osířel.

Kalichy přivřel květů nocí žhoucí
k nim sestoupiv. V tichém rozvrstvení —
Pane duši nehynoucí!
do vírů zmizel zdánlivý přeslen dní.

Tma rozpaků vposled rány zanítla.
Nejsi, dokončení, obětí vlahých zášeří!
Jsi maska, tvář, svůj hněv jež snímá,
sípavé hlasy se hašteří.

V ješitném tanci vábit chceš
mlhavé hvozdy, čas, který drtí,
ó dokončení, snů nocím nevyrveš,
neublížíš Smrti!

V Mirko:

Jdeme

Východy intimně zrůžovělými,
milými chladem procitlých vání,
reflexí v běli odraženými
v tajemnou touhu po připoutání
vede nás žití
do horkých dnů a večerů tmících
s prosbami bázlivě žadonících
nikdy se, nikdy nerozloučiti.

Jdeme — —

— — a ani si neoddechne — —

Chladnoucí noci v objetí krásy
očima tíše, tichounce vstříc
dokud nám zrosené neskryjí řasy
studeným světlem voskovic — —

Janu Zahradníčkovi 28. dubna.

Ústředí katolického studentstva čsl. v Praze

svolává u příležitosti pracovní konference Slavia Catholica

XXI. řádné valné shromáždění

na posvátný Velehrad na den 1. července 1934 ve 14 hodin
ve Slovanském sále Papežské koleje s tímto programem:

1. Zahájení a uvítání hostí.
2. Čtení zápisu posledního valného shromáždění.
3. Slavnostní proslov.
4. Zprávy funkcionářů.
5. Projevy hostí.
6. Schválení návrhů pracovní konference.
7. Volby.
8. Volné návrhy.

Volné návrhy nutno odeslati písemně ÚKSČs nejpozději
do 24. června t. r.

Dne 30. června v 9 hodin koná se

p r a c o v n í k o n f e r e n c e

Bližší v oběžníku ÚKSČs.

Za Ústředí katolického studentstva československého v Praze:

MUC. Miloš Krejza,
předseda

JUC. Jan Matějka,
I. tajemník

Pracovní konference

Slavia Catholica

při XXI. valné hromadě ÚKSČs.

ve dnech 29. června až 3. července 1934

Program:

30. června: Večer v 6 hodin pout delegátů
Slavia Catholica a účastníků val-
né hromady ÚKSČs. k hrobu arcí-
biskupa Stojana. Ve 20 hodin akademie
na uvítání účastníků Slavia Catholica.
1. července: V 8 hodin ráno mše sv. se sv. přijímáním
a promluvou duchovního rádce ÚKSČs. P. Alf.
Daňhy.
V 10 hodin slavnostní zahájení Slavia Catholica.
Slavnostní proslov Msgr. Fr. Jemelka.
2. července: Zasedání pracovních komisí Slavia Catho-
lica: cyrilometodějské, intelektuální, pedagogicko-
školské, sociální, dívčí a výměny.
3. července: Zakončení Slavia Catholica, odjezd do
Růžomberka.

K u l t u r n í h l í d k a

T E X T Y

Ze života Piera Giorgia Frassatiho

Žehlírka Giuseppina vypravuje: Když se učival nahlas, chodě sem tam po chodbě, zastavoval se na prahu pokoje, kde jsem pracovala a s milým úsměvem se ptával: Neruším vás, když tak křičím?

*

Matka si přála, aby chodil do tanečních hodin se sestrou, s dvěma přítelkyněmi a dvěma přáteli z dětství. Ne, že by z něho chtěla udělati tanečníka, ale — Naučíš se, říkala, ladným a nenuceným pohybům, naučíš se, jak se chovati v sále. Ač tentokráte nesouhlasil s matkou, šel z poslušnosti na několik hodin. Sestra vzpomíná, jak bylo trapné dívat se na něho, jak stojí po celou dobu opřen o věřeje s výrazem nudy a resignace. Jednoho dne o tom mluvil s panem farářem. Bystrý kněz se ho tázal: — Umí tvůj otec tančit? — Ne, odpověděl Piere Giorgio s úsměvem. — Nu a vida, jakou krásnou kariéru udělal, i když neumí tančit! Řekni to mamince a ona ti odpustí ty hodiny.

*

Když jednou po svatém přijímání vycházel z kostela s růžencem v ruce, setkal se na schodech se známým mladíkem.

— Ó, Piere Giorgio, ty jsi se stal svíčkovou bábou?

— Ne, zůstal jsem křesťanem.

*

Pozoroval-li na výletě, že některá slečna je unavena a nechce se k tomu přiznati, počal si naříkati, že ho tlačí bota, nebo, že se jde příliš rychle, nebo že má příliš těžký batoh, až se společnost zastavila, aby dopřála oddechu, zdánlivě ovšem jemu, ve skutečnosti jiným.

Bylo jeho radostí obětovati se při horských túrách pro druhé. Byl-li mu v chatě určen teplý pokoj, přenechával jej přes jakékoliv námitky a jakýkoliv odpor tomu, kdo se mu zdál býti méně otužilým.

*

Jednomu příteli z Polytechniky půjčil tisíc lir. — Neboť, pravil přítel, nezaplátím-li jisté taxi a byt, musím zanechat studii. Netřeba říkati, že už těch peněz nespátril, ale spátril přítele v pěkných šatech a ve veselé společnosti.

— Podívej se, pravil kamarádovi se smíchem, moje tisícovka jde na procházku!

*

Byl jsem s Pierem Giorgiem, píše jeden student, na sjezdu katolické mládeže piemontské v Novare r. 1922. Večer jsme se vraceli zvláštním vlakem. Byl mezi těmi, kdož uspořádali sbírku pro strojvůdce a topiče. V Santhià sestoupil a běžel k lokomotivě, aby odevzdal dar. To mne dojalo: syn velvyslance tiskl špinavou a rozpačitou ruku neznámého dělníka. V tomto stisku ruky jsem postřehl rozřešení sociální otázky vnuknuté láskou Evangelia.

*

Několik dní před smrtí se účastnil dobročinného koncertu. Dvě přítelkyně mu sebraly žertem peněženku a on směje se dovolil, aby ji vyprázdnily. Vypadly z ní dva zástavní lístky. Patřily nějakým chudákům. Vyžádal si je od nich, aby jim mohl vyplatiti jejich věci v zastavárně.

— Náš přítel je výtečník! zvolaly přítelkyně, dusíce se smíchem, zastaví maminciny skvosty a kdož ví, co má za lubem! Smál se od srdce, neboť žert se mu líbil.

PIER GIORGIO FRASSATI. Testimonianze raccolte da D. A. Cojazzi, Torino, Società editrice internazionale 1932.

Hrůzou k pokoji

Ve spleti myšlenek, citů, sil a slabostí, v níž se zmítá svět, kdyby se mne někdo tázal, jak uvést pokoj do duší, možná, že bych odpověděl: hrůzou. Nejvíce se nedostává ne lásky k dobru, ale hrůzy ze zla. Hrůza ze zla! Velmi vznešená a svatá věc, zapomenutá u lidí. Skoro bychom řekli, že zlo vidouc, že lidé zapomínají je nenáviděti, chtělo je k tomu donutiti: uchovávali jejich shovívavost, uchovávali ji proti své vůli, ale uchovávali ji.

Kdyby v nějaké světnici, kde čeká několik lidí, kteří neznají toho, koho čekají, se najednou objevil na zdi stín, zachvěli by se přítomní a to zachvění by řeklo: někdo veliký přichází.

Kdyby hrůza ze zla najednou pronikla lidí, vypadalo by to jako by nějaký veliký stín padl s nebe na naši oběžnici a Bůh by nebyl daleko, neboť tento stín by byl jeho stínem.

Nemohla by hrůza ze zla se státi místem, kde by se všichni lidé sešli?

Kdyby filosofie, věda, umění, kdyby všechny síly a všechny slabosti se sešly na území hrůzy, toto setkání vládnoucích by snad mělo svoji důvěrnost a svoji velikost.

Svět, jenž kazí vzduch dýcháním a ničí každou věc, již se dotkne, dopustil se odvážného zločinu proti lásce: nebál se ji jmenovati. Jmenuje-li svět lásku, musí ji nutiti, aby lhala: neboť užívá slov jen ke lhaní.

Co učinil, aby přiměl ke lži jméno lásky?

Chválil ji, lichotil jí jako provinilec, který chce svěsti svého soudce: řekl, že láska je krásná ctnost a že je plna shovívavosti i ke zlu.

Svět ztotožnil lásku k hříšníku s láskou ke hříchu a dal na srozuměnou, že ti, kteří příliš absolutně nenávidí hřích, nemají dosti lásky.

Svět, který zná jen chyby lásky, se domníval, že láska, poněvadž je láskou, má obsahovati trochu slabosti.

A proto ji chtěl pokoušeti. Právil jí: Domluvme se. Já tě budu obdivovati jak budeš chtít, jen když neřekneš mé pravé jméno.

Láska k hříšníku a nenávisť k hříchu byly obyčejně v přímém poměru.

Svět by chtěl přesvědčiti, že je to naopak. Chtěl by přesvědčiti, že kdo chce velmi milovati hříšníka, musí poněkud milovati hřích.

Svět ovšem miluje hřích, ale nenávidí hříšníka, neboť svět přebývá na místech, kde vládne nenávisť. Ke hříchu je svět shovívavý. K hříšníku jest ne přísný, ale neúprosný.

Veliká nenávisť svatých k zlu jest jedna ze vznešených a velikých věcí, jež v poslední den uvedou v úžas lidi i anděly.

Ernest Hello, *Du néant à Dieu. Contradictions et synthèse*, Perrin & Cie, Paris 1930, t. II., p. 38—42.

Myšlenky z okolí Tišitu

Neprožil jsem žádné krise v Mauretanii. Nijaké vnitřní drama. Nic, co by rvalo srdce. Ani úzkost. Bylo to klidné čekání v jistotě, že Svátosti mi později dají víru, která mi chyběla. Někdy jsem proklínal špatnosti svého života, ale hned jsem si říkal: I to se vyléčí. Styděl jsem se za svoje slabosti, ale hned jsem si říkal: Budu posílen. Chvěl jsem se při pomýšlení, jak jsem na světě opuštěn, ale hned jsem si říkal: Jednoho dne se ke mně vztáhne něčí ruka. A srdce mé div nepuklo, pomyslí-li jsem, co vše by se mohlo státi v onen den.

Žádný neklid pravdy. Je-li Bůh, říkal jsem si, jistě mi to dá poznati, popatří na moji dobrou vůli a postará se o ostatní. Kdo se nikdy netázal sám sebe, nemůže býti spasen. Ale kdo jen jedenkrát si dal otázku, kde je pravda, může býti jist, že ji nalezne jednoho dne. Hloupě a tvrdě

popírání nevede k ničemu. Jakmile však jest otázka dána, jest již téměř rozřešena.

Viděl jsem krásu jen v křesťanství a nemohl jsem si představit, že by krása mohla býti jinde a pravda také jinde. Co nás dojíhá ve světě antickém, jest jeho očekávání »Neznámého Boha«. Cicero vzývá v hodinu své smrti příčinu příčin, *causa causarum*. Plato líčí spravedlivého, jenž má přijíti: Bude zbičován, zmučen, spoután, oči mu budou vypáleny; a po všech těch mukách ho přibijí na kříž. A mluvě o čistotě duše a těla praví Seneka: Náš Bůh a náš Otec. A: Staniž se vůle Boží.

Vergil věští příští věk: *Adspice, venturo laetantur ut omnia saeclo*. Propertius první ve světě latinském mluví o milosrdenství. V Islamu nás dojíhá část věčné pravdy, kterou v sobě chová. Tu část obdržel z velikého dědictví židovského. Islam jest, jak praví Nicole, křesťanskou sektou — hluboký to názor, o jehož správnosti nabýváme jistoty, čteme-li Koran právě v zemích muslimanských.

A tak všechno nás pudí, vše nám dává naději a jistotu. Se všech stran jsme posilováni. Tisíce znamení z dále nám přinášejí jistotu a dovolují, abychom v lásce čekali, až nastane osudové spojení vši krásy a vši pravdy.

Ernest Psichari, *Les voix qui crient dans le désert. Souvenirs d'Afrique*, Louis Conard, Paris 1928, p. 174-6.

Noviny

I když může buržoa v jistých okamžicích pohrdati novinářem, nemůže nikdy pohrdati novinami. Novinář je jedna věc, noviny druhá. Pro buržou jsou noviny, jež drží v rukou, neosobním božstvem, věčnou encyklopedií, strojem na myšlení, trychtýřem, kterým se nalévají rozumy, ovzduším, jež dýchá.

I když říká, že noviny jsou prolhané, jest buržoa přesvědčen o opaku a v témž okamžiku, kdy to říká, si je kupuje.

Nikdy jsi na příklad neviděl, že by se nějaký ctihodný drogista ironicky usmíval, když čte noviny.

Uvidí-li však týž drogista, že děláš veřejně kříž před svatým obrazem, div se neuřehtá — bude tě pokládati za blázna.

*

Za dřívějších dob, jak známo, užívali dřevorubci a uhlíři k jistým úkonům kamene přiměřeně kulatého a zrnitého: dnes však, obdařeni i oni vše pronikající kulturou, raději užívají k tomu úkonu a ne neprávem článku Rastignacova nebo kritiky Benedetta Croceho.

Domenico Giuliotti, *L'ora di Barabba*, Valecchi, Firenze 1925, p. 158, 162.

MLÁDÍ SVATÉHO NORBERTA.

(K 800letému jubileu jeho smrti.)

Jsme vděční prvním životopiscům sv. Norberta za to, že se snaží vylíčit nám jeho mládí co nejvěrněji, nezakrývajíce ani jeho stínů.

Norbert nebyl až do svého třicátého roku žádným světcem. Byl sice vzdělaný, nadaný, krásný a ve světě oblíbený, ale přece jen to byl zcela všední typ šlechtice počátku dvanáctého století. Miloval sport a zábavu všeho druhu. Aby mohl užívatí církevního jmění k pohodlnému, veselému životu a slibné kariéře, dal se ještě jako jiných vysvětit na podjáhna a stal se kanovníkem. Učinil tak po vzoru jiných mladých šlechticů. Plul tedy Norbert ve svých mladších letech zcela neslavně po proudu zásad a názorů své doby a svého okolí...

A přece si Bůh ve své Dobrotě, Všemohoucnosti a nám nepochopitelné Moudrosti vyvolil právě tohoto mladého, veselého, lehkomyšlného, duchem světa úplně ovládaného, v nejnepříznivějších okolnostech žijícího muže, aby ho učinil nástrojem svých božsky velkolepých plánů. Norbert se stal konvertitou, kajčníkem, světcem, velkým apoštolem Eucharistie, míru a pokání. A všechno, i zkušenosti jeho nesvatého mládí, obrátila Prozřetelnost k dobrému.

První kapitola původního životopisu sv. Nor-

berta, sepsaného před 800 lety patrně bl. Hugonem, začíná po vzoru Písma sv. a jeho vznešené mluvy a zní takto:

»Byl za dnů císařského veličenstva Jindřicha mladšího, kdy řídil apoštolskou Stolicí nejvyšší velekněz Paschal, muž jeden, jménem Norbert, vzešlý z otce Heriberta, z města Santen, zvaného za stara Trojou, ze slavného potomstva francského a germánského, podobou sličný, věku vyspělého, vyzbrojený vědomostmi, vyškolené výmluvnosti, povoláním klerik, řádem podjáhna, života a mravů podle tehdejšího věku a světského obcování velmi lehkých. A pak, že mu ve všem přálo štěstí vezdejšího života, stal se také slavným mimo jiné na dvorech vládcův. Předně ovšem na dvoře pana Bedřicha, arcibiskupa kolínského, potom na dvoře císařově: na onom totiž, že byl povoláním klerik a znalý písemnictví, na tomto pak pro ušlechtilost ducha a vynikající jemnost v chování; na obou však pro vzácnou přívětivost a uhlazenost způsobů. Milovaný a ctěný ne méně pány jako veškerými dvořany, neboť jeho snahy se shodovaly se všemi, mezi nimiž dlel. Bylť vzezření veselého, v řeči příjemný, v obcování klidný, v styku přívětivý; ke všem úslužný, k cizím vlídný. Jsa ponechán moci vlastního rozhodování a před očima svých myšlení postaven, nic si neodpíral, nic nenechával, oč by se nebyl pokusil. Vynikající obyvatel Babylonie, nevědoucí, co se s ním dále dítí bude, neznalý, co mu přinese zítřek; ba co horšího, nestaral se o to; náboženské cvičení a pokoj mu nechutnaly, bylť služebníkem neklidu a netrpělivosti. Posilovaly pak v tomto ve všem naději tužeb jeho a rozšiřovaly žádosti srdce úspěchy v čestných věcech a vánky lidské přízně.« (Život sv. Norberta. Přel. Ant. Stríž. Vyd. L. Kuncíř, Praha, 1927.)

NEŽ SE KOŘENY UCHYTÍ. Vojtěch Martínek. (Nákladem Sfinx, Praha.) — Známe V. Martínka více ze slavné ostravské trilogie Černá země, než z tohoto románu venkovské učitelky z tvrdých Beskyd. A přece jen ve stejné ceně a hodnotě se tento román řadí k dílu Martínkovu. Román »Než se kořeny uchyty« je historií mladé, citlivé učitelky, která přichází do hor, aby naplnila ideální poslání svého srdce. Hory však ji přijímají tvrdě a odpudivě. Země studí její teplé srdce a tíží jí oči mládím široce rozevřené. Dochází však svého štěstí v lásce k inteligentnímu Edynovi Zrubkovi a život s ním zdá se býti prvními kořínky, jež přece jen se uchyty v nehostinné zemi smutných a mračných Beskyd. Světová válka se svou hrůzou však jí znovu připomene, že Beskydy jí nikdy nebyly a nebudou domovem. Všechno, co jí z hor domov mělo činit — muž, dítě — to všechno neúprosně je jí bráno a Heleně zbývá jen trpké, bolestné zoufalství. Hory znovu hrozí zkázou a zdeptáním i té hřejivé vzpomínky na zničený mladý rodinný život. Helena však v této kritické chvíli najde svou mladou rozhodnost, opouští nehostinné hory, rozdává všechno, co jí zbylo po jejích milých a odchází, aby zmírnila bol a našla vykoupení

Sv. Norbert

ze svého zoufalství v očích dětí, svěřených její péči ve škole. Toto dílo Martínkovo, tak prosté svou koncepcí, uchvátí svou bezprostřední upřímností a krásou. Je to píseň mládí, jež touží po štěstí, jež však marně hledá v drsných horách přátele. Tento Martínkův román je jedním z nejlepších.
—jza.

MIKULÁŠ DAČICKÝ Z HESLOVA. Jaroslav Humberger. (Kniha počtená odměnou z ceny Melantricha 1934.) — Humberger touto svou knihou nám chtěl přiblížit postavu veršovce a kronikáře, měšťana kutnohorského a samorostlého pijana Mikuláše Dačického z Heslova. Humberger, jak sám řekl, chce nám podat Dačického tak, jako by jej potkal včera, chce se dostat spíše k srdci Mikulášovu než o 300 let zpět do historie. Nechce zkrášlovati historii, nehledá líbivých prostředí, chce osobitého veršovce samotného, chce jeho obraz

žijící v ruchu překypující duše a v originálnosti výbuchů, jež jsou plny vřelé krve, jež mnohdy jako drahé víno se roztéká u Mikulášova stolu.

Humbergerovi se historie Dačického zdařila jen částečně a svým způsobem. Říká nám o Dačickém mnoho, ale přece jen je to málo — chtít celý široký život Mikulášův podat obrazem několika málo příběhů, jež jsou na sebe stručně navázány, nechávající však silné mezery psychologické. Že si Humberger neodpustil několik neoprávněných výpadů a ironických kritik katolictví je pochopitelné, vždyť líčí dobu dramatického přechodu, která má v naší literatuře historické pro jistý druh čtenářstva líbivé, ale dnes již silně otřelé frazoslavné extempore.

Přesto však román, posouzeno formálně, je postaven dobře.
—jza.

Cyrilo-metodějská hlídka

CYRILOMETODĚJSKÝ PRACOVNÍK A STUDENT!

Velehrad byl kolébkou vyššího vzletu, je jí dosud a Bůh dá, že zůstane i dále.

Bylo to v posledním desetiletí minulého století. Teplo Velehradu se rozlévá mezi inteligenci. Bůh tam postavil plamenné srdce P. Antonína Cyrila Stojana, aby hořelo a zaplavovalo. Ale čím srdce? Čí srdce jsou ještě schopna ideálního vznětu? Srdce studentská. P. Stojan to ví! Exerciemi, pořádanými na posvátném Velehradě, klade do studentské duše pevný základ, na kterém se má rozrůst símě cyrilometodějské víry v plodný, praktický katolicismus. Byl to tvrdý kus brázd. Ale Stojan pracuje neúnavně. V zápisu o exerciciích, konaných v r. 1897 na Velehradě, vidíme kus jeho dobrého srdce a lásky ke studentům a také oběti, které mu bylo přinášeti.

»Exercicie pro větší studenty středních a odborných škol. Exercicie řídil a vedl dp. P. Wirsig; pobožnosti řídil jednatel Dr. A. C. Stojan, P. Hřiva Balt., kaplan napajedelský, a P. J. Neugebauer, kaplan jalubský. Exercicie tyto vyžadují od dohlížitelů a vůdců velkého sebezapírání, trpělivost a shovívavost při různé povaze došlých studujících. Jakého smyslu jsou, možná poněkud poznati z dopisnic, kteréž dovoleno s počátku napsati a poslati rodičům a známým. Je tu pošklebků a nárazek až mnoho. O jídle něco snad ani jeden nezapomene připsati, ba mnohemu jen o to se jednalo. Po veškerých mrzutostech, které natropí, přece ke konci se vkrádá do srdce radost nad přemnohým dobrem, jež exerciciemi způsobeno. Na konci bývají účastníci jako vyměnění.

Dva účastníci odešli třetího dne. Jeden z těchto omlouval odchod svůj, že tu málo svobody. Byl to kvintán! Na procházce „Hájem“ bylo jim volno potichu hovořiti.

Tak vypadal třetí studentský exerciční kurs na Velehradě za vůdcování P. Stojana. Bylo třeba jeho známé obětavosti, trpělivosti a hlavně upřímné lásky. Tu Stojan měl. A studentské exercicie, vyžadující tolik námahy, přinášely mnohonásobné ovoce.

Studenti potom rádi na něho vzpomínali. Tak P. Jindř. Kuba, farář v Mutěnicích: »Stojan byl ve své kůži, zvláště když měl kolem sebe studující mládež — hlavně při exerciciích na Velehradě. Jako student vyšších tříd byl jsem tam několikrát, a vždy jsme velmi rádi měli

s sebou Stojana. Když jsme ho tam viděli po prvé, přáli jsme si, abychom ho tam spatřili i příště. Nevím, co nás k němu táhlo, zda jeho výřečnost či dobrota, nebo zbožnost, ale jistě též i jeho humor a vtipnost. Vtipkoval na nás i na sebe. Když vykládal a vysvětloval nám, co naše příjmení znamená, neb znamenati by mohlo, jeden student dodal si kuráže a ptal se ho tak dětinně, jak jen dovede dítě ptát se svého otce: »A odkud pocházeli asi vaši předkové?« — »Snad odněkud až z Balkánu,« dostal odpověď. A protože odpověď tato byla dobrácká, hned ptal se student dále: »A co znamená to jméno „Stojan“?« — »Co znamená? Vykládala mi jednou moje maměnka, jak kdysi ji jednou cikánka za darovanou sukni věstila, prý budu velkým pánem, že budu postaven na stojan. A tak jen sám Bůh ví, co to bude za stojan a čím asi budu.« A smál se při tom srdečně. Hlavně jeho láska táhla studenty k němu. Miloval je celou svou kněžskou duší. P. František Tomeček S. J. ve své vzpomínce na P. Stojana píše: »Nebylo, tuším, kursu exercičního na Velehradě pro studující, na kterém by nebyl »vypomáhal«, jak v »knize duchovních« poznamenává... A studující byli mu též vděční, chovali se k němu se vši důvěrou, svěrovali mu své obtíže, pochybnosti, radili se s ním...«

Kdo miluje opravdově a rozumně, ten dovede i otcovsky napomenout, a kde je třeba i pokárat. Stojan tak činil. P. Frant. Tomeček píše dále: Ale »rozpuštělci« měli před ním spasitelný respekt, neboť uměl jim mluvit do duše a ještě »důtklivěji« jednati.

I P. František Vídenský T. J. vzpomíná, kterak při exerciciích věnoval P. Stojan zvláštní péči studentům. Obdivuje jeho trpělivost a dobrotu. Dovedl prý však býti i rázně přísný. Jeden student zapálil si na chodbě na slavníku doutník. P. Stojan mu neobyčejně přísně vyčínil. A student svou nerozvážnost též uznal.

Tak pracoval nám tolik milý P. Stojan. Duše vskutku apoštolská. Zde se nám jeví cyrilometodějský idealista jako praktik.
—k—

NÁBOŽENSKÁ SVOBODA V RUSKU?

Americkým a brzy nato také našim tiskem prošla radostná zpráva, že americký kněz P. Leop. Braun již počal organisovati katolickou duchovní správu při kostele sv. Ludvíka v Moskvě. První bohoslužba P. Brauna potěšila nejen americké, ale i ostatní katolíky a pravoslavné. Čekalo se, že sovětská vláda dříve konečně

plné svobody také ostatním kněžím. Než naděje se nesplnila. Pro ně platí stále přísné zákony jako dříve a praxe se ještě zhoršila. Dovidáme se, že bylo záhy po příchodu P. Brauna uvězněno 10 katolických kněží a 9 pastorů. Všichni jsou původu německého, ale sovětskými příslušníky. Celkem je nyní 75 duchovních německé národnosti v bolševických žalářích. Německý vyslanec zakročil u vlády, avšak marně. Sovětská vláda se nenechá omezovat v právech na své příslušníky. Tak se tedy odškodňuje za svobodu jednoho amerického kněze.

Počátkem dubna t. r. navštívila SSSR. výprava našich mladých inženýrů. Obdivovali divy bolševické techniky, jimiž je prováděli sovětské průvodci, ale skutečné sociální, mravní a náboženské bídy, již toto vše bylo vykoupeno, neviděli. Neboť o to se již průvodcové postarali, aby neviděli! Pak ovšem možno psát o nesmírném pokroku. Avšak úkolem státu není pouze technická stránka, stavět továrny, Dněprostroje, činžáky atd., nýbrž také duchovní a sem náleží v první řadě svoboda svědomí, svoboda vyznání. To byl první požadavek, který si přál Sv. Otec mít splněn, když sovětské Rusko žádalo velmocí evropské za své uznání. Bohužel, nebylo ho dbáno. Dokud tento požadavek nebude splněn, dokud budeme slyšet o zavírání a bourání kostelů, o věznění a mučení kněží, nemůžeme schválit sovětský režim a mluvit o svobodě v sovětském ráji, i kdyby nám to sebevíce cestovatelů tvrdilo, i kdyby po technické stránce bolševismus povznesl Rusko na nejvyšší stupeň. — Spasiteli, zachraň Rusko!

PŘÁNÍ SPOLUPRÁCE PRAVOSLAVNÝCH KNĚŽÍ S KATOLICKÝMI.

Hlasy po spolupráci pravoslavných s katolíky se stále častěji ozývají v srbském pravoslavném tisku. Z poslední doby je zvláště zajímavý projev nacionalisty Mitrofana Matiče. V »Pokretu jugosl. nacionalista« píše:

»Mezi kněžstvem pravoslavným jihoslovanským a katolickým, jako pravými národními učiteli a šířiteli křesťanské lásky, jest nutný, upřímný kontakt, vnuknutý vírou a slovanským citem bratrství. Tím by se rozradoval celý jihoslovanský národ a všichni národní a praví křesťané. Pak by na slovanském jihu triumfovalo křesťanské a slovanské sebevědomí a křesťanská mysl.« Kéž by takových hlasů se strany pravoslavných bylo více! Jistě by unie nebyla tak daleko!

MISIJNÍ ZÁJMY STUDENTŮ FRANCOUZSKÝCH.

U příležitosti koloniální výstavy uspořádala Misijská liga studentstva francouzského (La Ligue missionnaire des étudiants de France) v pavilonu katolických misí první národní kongres. Úspěch zde získaný měl se upevnit a prohloubit na kongresech v Lyonu a Lille (1932-33). Vedení citěním opravdu katolickým poznali, že jest jejich povinností zajímat se o velké problémy, související s misijní činností Církve. Letos 17. a 18. března konaný kongres v Toulousu ukázal jim, jak zblízka mohou spolupůsobiti na velkém díle misijním, když se přičiní o navázání styků se studenty z misijních území, kteří studují na jejich universitách.

Tématem kongresu bylo: »Bratrská láska mezi rasami.« Skutečně veliká idea, tak krásně zapadající do svatého jubilea Vykoupení všeho lidstva. Kolem tohoto seskupily se všechny referáty a disputy, v nichž účastníci a zástupci cizozemců poznali, že nejsou mezi nimi takové překážky, jak by se předvíдалo. Všechny vyzněly v oboustranném podání si ruky k vzájemnému sbratře-

ní, v čemž podporování byli svými příznivci, profesory, biskupy, kteří se zájmem zúčastnili se jednání. V resolucích slíbili si co nejrychleji utvořiti, pokud tak již není, ve všech studentských sdruženích misijní sekce k navázání přátelských styků mezi mladými lidmi z krajín nekřesťanských, navštěvujících jejich fakulty. Opravdovou jednotu, o níž rozhodli se pracovati, prožili pak všichni v neděli 18. března u eucharistického stolu Ježíšovu; hluboce zdůraznil ji při této příležitosti Msgr. A. Boucher, hlavní podporovatel misijních snah ve studentstvu. Kongres zakončen poutí do Lourd, pod ochranou Té, která o sobě řekla ... od této chvíle blahoslaviti mne budou všichni národové ...

(Les missions catholiques.)

OBRODNÉ Hnutí KATOLICKÝCH STUDENTEK.

Smutný je úděl ženy v pohanství; její život je řadou tvrdých a bolestných útisků. Tak tomu bylo i u žen a dívek japonských, kde starí učitelé lidu hlásali méněcennost, poddanost, otrockou poslušnost ženy vůči otci, muži a konečně synovi. Dnes jeví se však všude snaha dostat se z této hluboké propasti, kam uvrhlo ženu pohanství, hledání nových cest a společenských forem. Bohužel, mnoho jich odbočí a dá se zlákat moderními, jedovatými hesly. Velký japonský časopis »Yomiuri« karikaturou znázorňuje ducha moderní mládeže. Středoškolačka se zavázanýma očima potácí se po neznámé cestě, jež rozděluje se ve tři slepé uličky, končící slovy: rozkoš, sebevražda, komunismus. Pod ní vysvětlivka: charakter dnešních dívek určují ony tři cesty, které podkopaly nejen školu, ale i rodinu. (Sebevraždou skončilo asi na 200 po příkladu universitní posluchačky z Tokia, která se vrhla do kráteru sopky Mihara.) Bloudí, hledají cesty. Desetitisíce zajímá se jich také o křesťanství, většina však pro těžké překážky (příprava na křest již znesnadňuje u mnohých práce v továrnách, odpor příbuzných, snátek spíše podle rozhodnutí rodiny než vlastního) nemůže se státi katoličkami. Velké dílo v tomto filokatolickém hnutí vykonává před třemi roky založený spolek »Sester Matky Boží«. Proniknut duchem moderního hnutí mládeže, vzal si za cíl spojit co nejvíce japonských dívek ve spolek pro »Vzdělání charakteru«; přivést je do křesťanského ovzduší, poskytnouti jim ochranu a oporu a umožnit i beze křtu bližší spojení s Církví. Býti čistým dítkem světla, vznešeným andělem lásky, veselým ptáčkem v zahradě Boží, hořící jiskrou dobra, toť čtyři body stanov, ukazující nám, jakým duchem proniknuto je celé hnutí. Každá japonská dívka, toužící po pravdě a ctnosti, chtějící čisté prožiti mládí, může se státi členkou; nejvíce je jich z řad těch, které se zajímají o křesťanství. Organizace založena je na buňkovém systému. Pět až deset tvoří samostatnou skupinu pod vedením vůdkyně. Tyto podléhají okresní velitelce, která spolu s misionářem udržuje celé hnutí na pravé dráze. Všechny pojí časopis »Lilie«, vedený v katolickém duchu. Tento spolu s vůdkyněmi, horlivými katoličkami neb katechumenkami, vykonává blahodárný vliv na výchovu pohanických spolusester v duchu křesťansko-mariánském. Odznakem jejich je »Lilie nad hvězdami«, hluboký symbol Matky Boží.

Je zajímavé sledovati, jak stará se Panna Maria i o své pohanské dítky. Krásně vyjádřil to sv. Otec, když daroval Japonsku její obraz jako symbol záchrany. Úcta k Ní byla jedním ze tří znaků, podle nichž poznali potomci starých křesťanů japonských, po třistaleté, naprosté odloučenosti od všeho katolického, katolické misionáře, úcta, láska a prosby k Ní to snad budou, jež vyprosí požehnání pro úspěšnou činnost misijní, která právě zde setkává se téměř s největšími překážkami.

Podivuhodně vede Matka Boží své svěřenkyně. Před třemi lety bylo jich 36, když sešly se k zakládajícímu shromáždění. Dnes rozšířeny jsou skupiny jejich nejen ve všech hlavních městech, nýbrž i na Korei, Filipínách ba i mezi japonskými vystěhovalci v Brazílii. Většina členek je pohanská. Ani mnohé vůdkyně ještě nejsou pokřtěny a již horlivě pracují pro nebeskou Matku s neobyčejnou vynalézavostí, jež budí mnohdy údiv. Jsou v počátcích; je však jisto, že tento spolek japon-

ských dívek má budoucnost. Bude třeba ještě mnoho vykonati a zdokonaliti, aby nalezena byla cesta ke všem těm tisícům hledajících pomoc ve vymanění se z otroctví pohanstva. Nebeská ochránkyně bude však žehnati těm, které daly se pod její ochranou do obrodné práce a dovede je ke konečnému cíli, kdy obmyty křestní vodou, v neporušeném závoji budou se moci vrhnouti cele do její náruči a Ona je uvede k svému Božskému as.

Organizační hlídka

K PRACOVNÍMU SJEZDU KATOLICKÝCH STUDENTEK V PRAZE.

V sobotu 28. dubna sjely se do Prahy katolické studentky z Čech a Moravy k pracovnímu sjezdu. Přijely studentky z Olomouce-Řepčína, Brna, Českých Budějovic, Kutné Hory, Hradce Králové. Konference se zúčastnila i dívčí studentská sdružení z Prahy: SSSd, Vinohrady a Liga čsl. akademiček. Za účasti vynikajících osobností, J. M. dr. Zavorala, J. M. velmistra Vlasáka, dr. Reinsbergra, prorektora Komenského university v Bratislavě, dr. J. J. Rückla, předsedy Pax Romany, Msgr. dr. Kudrnovského, dr. Schallera OSB. a jiných, zahájil sjezdové jednání tajemník ÚKSČs. JUC. Matějka. Pozdravy zaslali ministr dr. Šrámek a ministr inž. Dostálek.

První ujal se slova J. M. opat dr. Zavoral, který vzpomněl nesnadných počátků hnutí katolických studentek. Doporučoval studentkám zintenzivnění práce v duchu katolickém, národním a sociálním. P. Daňha vyzvedl význam početné účasti studentek při bohoslužbách na Františku v troskách kdysi slavného kláštera blahoslavené Anežky Přemyslovny — což byl nejvznešenější počátek sněmování studentek, jež na svém praporu mají obraz blahoslavené Přemyslovny, symbol nového obrození našeho národa. Jako první referent promluvil dr. J. Doležal na téma

»Cesta z krise k novému duchovnímu a sociálnímu řádu«. Vzpomenul nesmrtelných zásluh zesnulého dr. Fr. Kordače, bývalého metropolity českého, o hnutí katolického studentstva. Hřích racionalismu, liberalismu a komunismu, který rozvrátil společnost mravně a sociálně, musí být napraven prací mladé generace, v níž se jeví návrat ke katolicismu, zdravý nacionalismus a úsilí o sociální práci na podkladě nových metod. A právě po této stránce připadá význačná úloha ženám, které vždy pochopily a uznávaly nutnost duchovního vedení v životě. V tom spočívá význam a mravní síla ženy. Jako koreferát přednesla několik organizačních i ideových myšlenek kol. RNC Plátová, předsedkyně dívčí sekce ÚKSČs. JUC. Nuhlíček promluvil o významu mezinárodního hnutí katol. studentstva a účasti našeho studentstva v Pax Romaně a Slavia Catholica. Ke konci pohovořil dr. Hrnčíř, předseda přípravného výboru kongresu Pax Romany v Praze, o této významné události a o povinnostech katolického studentstva našeho vůči studentstvu jiných národů, v Pax Romaně organizovaného.

V pondělí dopoledne vzdaly účastnice sjezdu, jichž bylo na 150, počest památce J. E. zvěčnělého arcipastýře dr. Frant. Kordače ve velechrámu sv. Víta.

Na zasedání pracovní konference v pondělí 30. dubna přednášeli: P. Marian Schaller o ideálu křesťanské dívky, dr. M. Birnbaumová o úkolu umění v životě člo-

Skupina účastnic sjezdu katolických studentek v Praze

věka, dr. A. Fuchs o mravních příčinách dnešní krise, dr. V. Pihertová o poslání katolické studentky a K. Šváblová o spolupráci dívek SKM s katolickými studentkami. Úterý 1. května bylo vyhrazeno organizačním referátům a debatám. Pracovní sjezd katol. studentek, který znamenal oživení práce v dívčích sdruženích, je v historii hnutí katol. studentstva prvním podnikem, jehož se zúčastnily studentky z Čech i Moravy. Sjezd byl živě komentován v denním tisku.

STUDENTSKÉ POUTI K MATCE BOŽÍ.

Tradiční studentské pouti, konané každoročně v měsíci květnu na význačná poutní místa v naší vlasti, staly se i letos krásnou jarní manifestací našeho studentstva. Studentstvo z pražské oblasti vykonalo na svátek Nanebevstoupení Páně pouti k Matce Boží staroboleslavské. Zastoupeny byly akademické spolky pražské, Česká Liga Akademická, Liga čsl. akademické, početná výprava přijela z Hradce Králové, z Kutné Hory. Po příjezdu do Staré Boleslavi seřadili se poutníci na náměstí a průvodem, v jehož čele byla nesena studentská vlajka, odebrali se všichni do chrámu sv. Václava, kde sloužil mši sv. Msgr. J. Boháč. Při této mši sv. přistoupili studenti a studentky ke stolu Páně. Po 10. hodině konala se v lázních Houštce manifestační schůze, na níž promluvil senior ČLA. dr. J. Hronek na téma: »Kředo mladých«. Kředom mladých musí se stát víra a láska k vlasti. Náš katolicismus potřebuje mladou inteligenci, která bude bojovat za víru v prvních řadách t. zv. inteligence, která národu náboženství vzala, pravá inteligence mu náboženství musí vrátit. Dále promluvil Mons. J. Boháč, kanovník Málek, starosta města Vent, předseda ÚKSČs. Krejza, delegáti a delegátky Sdružení. Manifestační schůze byla zakončena po projevu předsedy ČLA. Bátka svatováclavským chorálem. Odpoledne bylo sv. požehnání a uctívání paladia země České v chrámu P. Marie.

Katolické studentstvo z Čes. Budějovic uspořádalo pouti do Říмова. Účastnili se jí studenti i mládež z SKM, a Orla. V římovském kostele měl promluvu ke studentstvu profesor Karel Reban. Na táboru promluvil za ÚKSČs. předseda sociálního odboru Kolman, dále J. Pospíchal a A. Bahenská a Štroblová. Orelstvo připojilo se k projevu studentstva proslovem sekretáře Hály. Odpoledne bylo v místním kostele sv. požehnání, spojené s křížovou cestou. Pouti na Svatou Horu uspořádalo západočeské studentstvo z Plzně, Domažlic a Klatov rovněž na

Delegace dívčího odboru SSS z Hradce Králové. Uprostřed J. M. ndp. kanovník Málek

svátek Nanebevstoupení Páně. Ráno celebroid mši sv. dp. superior Jeřábek, při níž přistoupili studentky i studenti k společnému sv. přijímání. Na manifestační schůzi v příbramském lidovém domě promluvil vdp. děkan příbramský, duchovní rádce dívčího Sdružení z Plzně, profesor Jeřábek, duchovní rádce domažlického Sdružení, dp. Antony, předsedkyně dívčí sekce ÚKSČs. Plátová.

Brněnské studentstvo zúčastnilo se pouti na Vranov, která byla uspořádána 10. května. Studenti z Valašského Meziříčí vykonali 13. května pouti na Sv. Hostýn.

Pouti na Sv. Kopeček byla uspořádána ve dnech 20.—21. května a zúčastnili se jí studenti a studentky z Hané. Současně s poutí bylo uspořádáno majáles. Ústředí zastupoval I. tajemník Matějka.

Měsíc květen se stal i letos dobou mariánských studentských poutí. —cm—

SSSm. ČESKÉ BUDĚJOVICE. 6. května zúčastnilo se wolley-ballové mužstvo SSSm. pohárového turnaje a po krásném boji se umístilo na III. místě. — Na členské schůzi 12. května přednesl kol. Peřina své vzpomínky na římskou pouti. — Při schůzi bylo vzpomínáno smrti přítele studentstva arcibiskupa Dr. Kordače předsedou kol. Pospíchalem. Jos. Simek, tisk. ref.

Skupina účastníků pouti Č.L.A. do Staré Boleslavi. — Uprostřed studentů vidíme Msgr. J. N. Boháče a J. M. ndp. kan. Mála

SSS. V HRADCI KRÁLOVÉ. Podáváme zprávu o své činnosti za uplynulý rok. Sdružení čítalo skoro 130 členů. Svátek sv. Václava jsme oslavili společným sv. přijímáním a akademií. 10. výročí smrti arcibiskupa Stojana jsme věnovali členskou schůzi 7. října, na které promluvil duchovní rádce vsdp. kanovník Černý. Nejzdařilejším podnikem byla pracovní konference dne 5.—7. ledna, které se zúčastnil J. E. nejdp. biskup Dr. M. Pícha, senátor Dr. Reyl, Dr. Al. Fuchs, Dr. Doskočil, zástupce ústředí, zástupci okolních SSS., katolických spolků hradeckých a mnoho jiných hostů v počtu 130 osob. Na uvítanou byla uspořádána akademie. Druhý den promluvil Dr. Al. Fuchs v městském museu na téma »Mravní příčiny dnešní krise«. V neděli sloužil J. E. Dr. M. Pícha mši sv. v Borromeu. Současně se sjezdem byla konána výstava katolického tisku, na které bylo zastoupeno přes 300 katol. časopisů a přes 500 knih. Výsledkem konference bylo založení místního Dívčího odboru při našem SSS. a založení sociálního kroužku, který sestává z členů SKM. a SSS. — Dne 14. února byla uspořádána přednáška v městském museu Dr. S. Brait na téma: »Kolektivní člověk«. — V rámci »Dne čl. zahraničí« promluvil P. Dr. Joachym Procházka o krajanech ve Švédsku a Dánsku. Divadla byla sehrána dvě: »Kulíšek« a »Pohádka jarního večera«, uspořádána mikulášská zábava. — Výborových schůzí bylo dosud 12, členských 9. 3. prosince konala se sbírka na Mikulášský dar, která vynesla 512 Kč. Byly uspořádány dvě exkurse: na výstavu světového tisku v Pardubicích a do továrny na pianu Ant. Petrofa v Hradci Králové. Zúčastnilo se jich celkem 35 členů. Na pracovní konferenci v Českých Budějovicích zastupovali naše SSS. 3 delegáti. Pouti do Staré Boleslavi se zúčastnilo 10 členů. Eucharistický kroužek měl 32 schůze a jeho členové přistupují denně k sv. přijímání. Apologetických přednášek bylo 17. K společnému svatému přijímání jsme přistoupili třikrát. Cyrilometodějský odbor vybíral každý měsíc na misie, navázal styky s bohoslovci v Olomouci a 27. května byla misijní výstava. Činnost sportovního odboru se omezila na wolley-ball a ping-pong. Letos nově utvořený letecký kroužek čítá 30 členů a konal 30 schůzí. V čítárně se odehrává 30 časopisů a knihovna čítá asi 500 zábavných a náboženských knih. Do konce škol. roku chystáme misijní a fotografickou výstavku. Na konci činnosti budou uspořádány studentské exercicie. Všechny naše podniky byly uveřejňovány ve studentské hlídce »Štítu«, jehož redakci vzdáváme srdečné díky za ochotu. Na konec musíme poděkovat všem našim dobrodincům, zvláště vsdp. rektorovi Boháčovi za ochotu, s nímž nám vyšel vstříc při každém podniku. Za vše zaplat Pán Bůh!

SSSm. V PLZNI. Další činnost našeho sdružení od měsíce února. Ve sdružení přednášeli: náš milý duchovní rádce vdp. inful. arciděkan A. Havelka, který volil témata náboženská a milerád nám vysvětlil historické události města Plzně a vše, na co se členové tázali. Dále přednášeli pp. prof. náboženství ThDr. K. Bláha »O paměti a jejím umělém pěstování« a J. Limpouch »O svatém Donu Boscovi«. Mimo to byly přednášky našich kolegů, kteří volili nejružnější témata: O cestě do Říma, Encyklika »Q. A.«, Valdštejn a Plzeň, Poláci a my — a různá eucharistická témata. Dne 12. března jsme pořádali veřejnou přednášku p. divis. generála Jana Šindeláře »O brannosti národa«. 28. dubna se zúčastnilo naše sdružení vítání J. E. dr. Karla Kašpara, kterého pozdravili za plzeňské studentstvo předseda SSSm. H. Tetzeli a kol. Fr. Binder. Letošní rok zakončíme pouti na Svatou Horu a exerciciemi. Sledujeme-li činnost sdružení, vidíme, že plně své poslání plní a přejeme si

jen ještě většího rozkvětu katol. studentského hnutí na českém západě.
H—ik.

SSS V PRAZE. Vzrůst našeho Sdružení byl letos velmi pěkný. Počet se zdvojnásobil. Sdružení uspořádalo cyklus přednášek, na němž přednášeli: Dr. Jan Merell: Dějiny katol. církve až do válek křížových, dr. Jos. Králín o sv. Janu Boscovi, kol. Kolman z UKSČs. o vedení SSS. a kol. Fučík: Bedřich Smetana a j. Všechny schůze byly zakončeny filmovými veselohrami. Naši delegáti se zúčastnili všech podniků: Sjezdu katol. studentek, studentské pouti do Staré Boleslavi, slavnosti na památku Karla IV., zahajovací pobožnosti k sv. Janu Nep. atd. Zbytek školního roku bude věnován přípravám pro práci Sdružení v příštím roce.
—erva—

SSS. UHERSKÝ BROD. My, oktáváni, loučíme se s naším SSS. Za těch 8 let jsme s ním takřka srostli a poznali dokonale jeho poslání. Máme hodně vzpomínek, veselých i těch, na něž se snadno zapomíná. — A nyní ještě několik poznámek k naší práci. Exercicie se úsilovně propagují. Sdružení doufá, že vyše na exercicie tentokrát přes 20 členů, což je jistě slušný počet. Ve výboru nastala změna; kol. jednatel Cyril Piják odstoupil a na jeho místo byl prozatím zvolen kol. Adamec. Přehled o činnosti Sdružení je zcela uspokojivý, hlavně co do počtu a stavu knihovny, která neustále roste. Ke konci nutno znovu poděkovat za přednášky všem našim přednášejícím. Zvláštní dík oktávánů patří dp. prof. Drábkovi za obětavou činnost a vskutku přátelský poměr k nim. Výbor má jen jednu prosbu a sice, aby abiturienti nezapomněli, že byli členy SSS. a že jsou katoličtí studenti.

SSKA BRATISLAVA. Sdružení slovenských katolických akademiků (zakladatel dr. M. Mičura) malo dňa 15. mája 34 prednášku na členskej schôdzi o púl 20. hod. v Živnodome. Pôvodne bola určená prednáška p. prof. dr. Funczika: »Úkoly katolicizmu v ČSR a na Slovensku«, ale táto z technických dôvodov odpadla. Prednášal dr. R. Briška na thema: »Dojmy z Anglie«. Predniesol poznatky získané zo študijného pobytu v Anglii. — Boly prejednané podrobnosti zájazdu SSKA na Velehrad a určených 12 delegátov. — B.

Z MORAVANA. Valná hromada Moravana bude v neděli 10. června o 10. hod. dopol. v zasedací síni Zemědělské rady morav. (Joštova tř., Zemský dům I.). Slavnostní projev: Dr. M. Habán O. P. — Moravan se zúčastnil pietních oslav dra J. Sedláka v Třebíči 6. května. V rámci měl spolkový sbor v domě »Sušil« koncert. Den před tím absolvoval mužský sbor koncert v Dačicích. Dvanáctého května zpíval při odhalení Sedlákovy pamětní desky v Brně. Další produkce sboru v neděli 10. června v brněnském rozhlase, budou provedeny sbory Dvořákovy a Nešverovy. Také při oslavě jubilea Nerudova na filosofické fakultě, pořádané spolkem posluchačů filosofie, zpívá sbor Moravana sbory na slova Nerudova. — Kalendář katolického studentstva pro r. 1934-35, obsahující všechny praktické pomůcky pro studentstvo a řadu článků poučných a ideových, již vyšel. Cena 5 Kč. (Při větších objednávkách sleva.)

AKADEMICKÉ KONFERENCE V DALEČÍNĚ

pro řádné posluchače československých vysokých škol katolického světového názoru koná se letos ve dvou skupinách:

- První skupina: 2. až 30. července,
druhá skupina: 2. až 30. srpna.

Denní poplatek (zahrnuje úplné zaopatření) Kč 10.— (nemajetným bude poskytnuta sleva, odůvodní-li to v přihlášce). Přihlášky přijímá nejpozději do 15. června ředitelství Sušilovy koleje, Brno, Klácelova ul. č. 2, které též sdělí informace.

Denní pořad na osadě, položené v lesnatém údolí Svratky, opírá se o tři programové body: 1. prohloubení duchovního života liturgií (denní mše sv. — missa recitata nebo gregoriánský chorál) a rozhovorem s duchovními správci; 2. rozšíření intelektuálního obzoru konferencemi s vědeckými pracovníky; 3. rekreace odpočinkem, výlety a system. tělovýchovou.

Časový rozvrh konferencí: 2.—8. července: Dr. Bohdan Chudoba: Některé kapitoly z dějin politických a sociálních teorií. - Vývoj politické a sociální situace po světové válce. — 9.—15. července: Dr. Leopold Peřich: Periodisace českých dějin s ohledem na umělecké slohy. — 16.—22. července: P. Dominik Pecka: Významné nové práce z psychologie a pedagogiky. — 23.—30. července: Dr. Rudolf Voříšek: Ethos katolictví a dnešní společnost. — 2.—8. srpna: Dr. K. Krejčí: Vybrané kapitoly z barokního sochařství na Moravě. — 9.—15. srpna: Dr. Met. Habán O. P.: Duchový rys lidského života. — 16.—22. srpna: Ing. arch. Jan Sokol: Církev a umění nové doby. — 23. až 30. srpna: Albert Vyskočil: Léta třicátá v české literatuře. —

Spojení železnicí: Bratislava-Brno-Tišnov-Praha-Německý Brod = Bystřice nad Pernštýnem. Z Bystřice nad Pernštýnem autobusem do Dalečína. — Příjezd vždy 2. odpoledne, odjezd 30. odpoledne. — Tělesnou výchovu vede prof. Ladislav Kristek.

ČLA. V neděli 6. května konala ČLA. svoji valnou hromadu. Vedle velkého počtu členů zúčastnil se jí Msgre Boháč, ředitel koleje Arnošta z Pardubic, a odborový rada Dr. Alfred Fuchs. Po zahájení JUDr. Hořinou následovaly zprávy funkcionářů, které zrcadlily letošní činnost. ČLA. snažila se v uplynulém funkčním období vyprostiti se z úzké základny spolkové a rozšířiti úsek své působnosti. Spolupracovala s Ligou čsl. akademiček. Považanem a Továřstvem podkarpato-ruských akademiků a byla tu snaha navázati organizační styky i s katol. akademičkami německými. Vzdělání členstva prohlubováno bylo na přednáškových večerech, pro něž volila témata co nejaktuálnější. Tak byl uspořádán večer Vaškův o otázce sociální, Pejškův o právu církevním a Doležalův o poměru ČSR, k Polsku. Kladem činnosti zůstane literární večer básníka Seiferta a Zahradníčka. Skutečně pracovní byly studijní kroužky. Fungoval kroužek diskusní, apologetický, sociální a lingvistický. Zprávy funkcionářů byly jednomyslně schváleny a odstupujícím výboru bylo odhlasováno absolutorium. V řadě projevů promluvil Msgre Boháč, který přál ČLA., aby valná hromada znamenala oživení jejich sil. Dr. Alfred Fuchs upozornil na zvrácenou výchovu naší doby, jež dává světu ne osobnosti, nýbrž vědecké speciality. Za ÚKSČs. pozdravil sněmování předseda MUC. Krejza. Za Ligu čsl. akademiček přihlásila se ke slovu kol. IngC. Madelmayerová. Kol. dr. Hořina vzpomíná zemřelého arcibiskupa J. E. ndp. Kordače, jehož památku uctili přítomní povstáním. Ve volbách zvoleni byli do výboru: předsedou JUC. Bábek, místopředsedou JUC. Kalinka, jednatelem JUSt. Kott, II. jednatelem JUSt. Uhírek, soc. ref. PhC. Slavík, tisk. ref. JUSt. Kolman a členy výboru IngC. Foff, kol. sl. Kalinková a Vinarská. Doslovem nového předsedy byla valná hromada zakončena. Kn.

SSSd. ČESKÉ BUDĚJOVICE. Druhé pololetí spolkového života vyplnily z největší části přípravy na »Den katolického studentstva«. Jemu předcházelo asi 5 výbo-

rových schůzí, na kterých se společně s SSSm. vyjednávaly detaily sjezdu. O sjezdu bylo již referováno. Na člen. schůzích jsme se obíraly vztahem ženy k církvi. K této otázce měl cyklus přednášek duchovní rádce P. K. Reban na téma: »Žena a církev«. Cyklus byl ukončen debatou o tom, jak nepřátelé pohlížejí na tento poměr a jak se proti jejich útokům budeme brániti. — Rovněž byla na schůzích věnována pozornost časovým událostem a jubileím. Schůze byly živé, upřímné a četně navštívěny. 10. května byla uspořádána pout do Říma. 13. května složil dosavadní výbor funkce do rukou mladších kolegyň, vykonány volby a učiněn program na příští rok. Odcházíme s dobrým svědomím, že jsme se snažily vždy dobře pracovat. Ponecháváme pole mladším kolegyním a přejeme jim, aby mohly svou činnost rozvinout ještě více, než se nám podařilo. Nechť jim Bůh žehná!

—la.

POUT DO ŘÍMA. SSSd, a SSSm. uspořádalo dne 10. května pout do Říma, které se zúčastnilo SKM. a zástupci čsl. Orla. Po ranních bohoslužbách působivými a vřelými slovy zdůraznil duchovní rádce SSSd P. K. Reban účel pouti. Na téma »Zrod nové doby z křesťanství«, promluvil soc. ref. ÚKSČs. JUSt. Fr. Kolman ohnivými a plastickými slovy. Následovaly projevy předsedy SSSm. kol. Pospíchal, předsedkyně SSSd. kol. Bahenské, zástupce SKM. a Čsl. Orla p. Hály. Odpoledne se konala prohlídka památné křížové cesty, která s krásným okolím zanechala v účastnících mocné dojmy. Tisková referentka.

SSS. V HRADCI KRÁLOVÉ. Dílčí odbor byl založen při krajském sjezdu SSS. v Hradci Králové dne 7. ledna 1934. — 13. ledna byla konána první členská schůze s přednáškou P. M. Klementa na téma »Moderní dívka a katol. studentstvo«. — 11. února přednáška dp. F. Dostála se světél. obrazy »Cesta do Svaté země«. — 14. února zúčastnily jsme se přednášky P. dr. Silvestra Braita na téma »Kolektivní člověk«. — 25. února uspořádaly jsme první veřejnou akademii. Morální úspěch byl skvělý. — 7. března konána II. členská schůze s přednáškou našeho předsedy dp. P. Ryby na téma »Jaký účel má SSS.«. Večer zúčastnily jsme se přednášky p. poslance Myslivce »Politika u nás a za hranicemi«. — 21. března byla konána apologetická přednáška dp. F. Černého. — 7., 8., 9. dubna vykonaly jsme exercicie. — 22. dubna pokračování přednášky dp. F. Dostála se světelnými obrazy »Cesta do Svaté země«. — 25. dubna apologetická přednáška dp. F. Černého. — Zúčastnily jsme se sjezdu v Českých Budějovicích, v Praze a pouti do Staré Boleslavi. Odbor má také svoji pěkně zařízenou čítárnu. Vlasta Bačinová.

SSSd. KUTNÁ HORA konalo 22. dubna valnou hromadu, při níž byl zvolen nový výbor: předsedkyně J. Štambergová, místopředsedkyně L. Kosprdová, jednatelka M. Sobotková, pokladní M. Kocijová. Všem odstupujícím kolegyním funkcionářkám, zvláště předsedkyni kol. J. Bouzkové, děkujeme za obětavou práci v našem kutnohorském SSSd. a přejeme jim mnoho božího požehnání na cestu do života. — Sjezdu katol. studentstva v Praze dne 28. IV. — 2. V. zúčastnilo se 7 delegátek; na společenském večeru sehrály jednoaktovku »Nová učitelka«. Referáty ze sjezdu podány byly v členské schůzi dne 6. května. — Na pout do Staré Boleslavi vyslalo Sdružení delegací. Tisk. ref.

SSSd. PLZEŇ konalo ve dnech 9. a 10. května za účasti katolického studentstva domácího a klatovského pout k Matce Boží na Svatou Horu. 95 studentů a studentek za doprovodu duchov. rádce SSSd. Plzeň vdp. V. Jeřábka, vdp. prof. J. Limpoucha a vdp. prof.

Antonyho z Domažlic, se spěchalo poklonit Rodičce Boží. Na Svaté Hoře očekávalo studenty slavnostní uvítání vdp. P. Novotného. Pak byla vykonána malá večerní pobožnost. Ve čtvrtek dne 10. května sloužil vdp. prof. Limpouch v 8 hodin mši sv., při níž přistouplilo všechno studentstvo ke stolu Páně. Při sv. přijímání zapívaly na kůru členky výboru »Beránku Boží«, »Již blíží se ta blahá chvíle«. Po mši sv. zapěly Smetanovu »Matičko Boží, obětuj!« Po snídani se odebralo studentstvo do konviktu, kde se konala v 10 hodin slavnostní schůze, jíž se zúčastnili i studenti příbramští. Po zahájení schůze promluvil k studentstvu vdp. P. Novotný, předsedkyně Divčí sekce UKSČs. M. Plátová, vdp. prof. Limpouch a vdp. P. Jeřábek. Schůze byla zakončena hymnou katol. studentstva a chorálem »Svatý Václave!« Na Svaté Hoře se rozloučil se studenty opět vřelými slovy vdp. P. Novotný. Posilnění sv. požehnáním, ujížděli studenti ze Svaté Hory s touhou po opětném se shledání v příštím roce u Rodičky Boží svatohorské. zk.

LIGA ČSL. AKADEMIČEK konala 23. dubna první řádnou valnou hromadu. Po udělení absolutiona dosa-

vadnímu výboru byla jednomyslně přijata oficiální kandidátka a novou předsedkyní zvolena JUC. Marta Líbalová. Dp. P. M. Klement OSB. v slavnostním proslovu zvláště zdůraznil, že je dnes víc než kdy jindy třeba, aby katolicita vyzářovala do velkých šířek a nezůstávala uzavřena mezi několika jedinci. Náboženství musí být hloubka v nás, protože chceme-li z něčeho žít v katolicitě, je to právě náboženské uvědomění a je úkolem člověka k hloubce se probíjet. Duchovní rádce Ligy, p. prof. Čulík, povzbudil členky několika upřímnými slovy k další práci. Za ústředí pozdravil Ligu kol. JUC. Nuhlíček, za ČLA. Dr. Hořina. Dne 12. května zúčastnily se ligistky tradiční studentské pouti do Staré Boleslavi. Poslední členská schůze Ligy před prázdninami byla 14. května. Promluvil pí. dr. Birnbaumová na téma »Ideový podklad sporů o Karolinum«. Otázka Karolina je dnes živým problémem a přednáška pí. dr. Birnbaumové byla vyslechnuta s velkým zájmem. Přiblížila nám nejen historii Karolina, ale osvětlila i dnešní spory. Končíme první rok své činnosti a doufáme, že s pomocí Boží na příští rok budeme pracovat dál a víc.

—mh—

Z dopisů

POZNÁMKA K ČLÁNKU VRAŽDA JAKO KRÁSNÉ UMĚNÍ.

Do článku *Vražda jako krásné umění* v 8. čísle »Jitra« vloudila se následkem technického nedopatření nepřesnost. V ř. 6. shora na otázku: Proč je vražda ontologicky krásná? má být odpověď: Protože jest něčím skutečným. Hned nato má následovati otázka: Jest krásná i ve smyslu fyzickém? Ano, protože jest činem rozumného a svobodného člověka a nadto síla vůle v tomto činu tím více vyniká, protože vražditi je nesnadné. Této větě lze správně rozuměti jen když se v hříchu rozeznává podstata činu, prvek materiální, a úchylka od mravního zákona, prvek formální — podle sv. Tomáše Akvinského. (S. Th. 1—2, q. 71, a. 6.) Týž učitel ukazuje, že vůle Boží jest sice příčinou hříchu jako činu (est causa actus peccati), ale není příčinou hříchu jako odboje proti věčným zákonům (non est causa peccati). (S. Th. 1—2, q. 76, a. 2.) Dobrým a krásným lze nějaký čin nazývati především ve smyslu ontologickém — všecko, co jest, všecko, co má reálné jsoucno, jest dobré a krásné, dále ve smyslu fyzickém — všecko, co má potřebné vlastnosti, aby sloužilo svému cíli, jest dobré a krásné, a konečně ve smyslu mravním — všecko, co se shoduje s mravním zákonem, jest dobré a krásné. Vražda jest čin metafysický či ontologicky dobrý a krásný jakožto něco, co jest. Jest dobrý a krásný i ve smyslu fyzickém jakožto čin vykonaný tak, jak toho žádá povaha tohoto činu. Poněvadž ale je v rozporu s mravním zákonem, jest činem ve smyslu mravním špatným. (Cf. Dr. Seb. Reinstadler, *Elementa philosophiae scholasticae* I., p. 314. Friburgi Br., Herder 1920.) A poněvadž dobro ve smyslu metafysickém a fyzickém má svůj původ v Bohu, jest možno a správné je viděti i v činech zlých. Tak mluví na příklad svatá Anděla z Foligna: Vidím, že Bůh jest přítomen v každém tvoru, ve všem, co jest; v ďáblu

i v dobrém andělu, v pekle i v ráji, ve vraždě i v nejkrásnějším dobrém skutku; ve všem, co jest jakýmkoliv způsobem, ve věci nejušlechtlejší i ve věci nejhaněbnější. Tento způsob hledati Boha se mi stal návykem a vynesl mi množství Božích darů. Čím více duše vidí Boha takovým způsobem, tím se stává pokornější, tím se stává vážnější, moudřejší, tím větší radost a útěcha ji naplní. (Cf. Na hlubinu IX., č. 5, str. 265—6. — Johannes Joergensen, *Anděla Folingská*, Na výšinách, Družstvo přátel studia v Praze 1923, str. 44.) V tom smyslu jest třeba chápati název článku *Vražda jako krásné umění*, který jest ostatně převzat z knihy Thomase de Quinceyho *Úvaha o vraždě jako krásném umění* (Essay on Murder as a fine Art, Posth. Works, London 1890) bez jakéhokoliv zřetele k vlastnímu obsahu pojednání toho. Název ten volil autor ne s úmyslem ospravedlňovati nebo oslavovati vraždu jako zločin, nýbrž s úmyslem zvýrazniti závěrnou myšlenku článku, kde se mluví o potření nižšího člověka a o potřebě zničení nižší, aby žilo vyšší.

Mimo to jest třeba si uvědomiti, že pouhý strach z následků vraždy není jediným vysvětlením, proč lidé nevráždí v té míře, v jaké se na příklad dopouštějí výstředností sexuálních, nýbrž že jest to především milost Boží, která člověka sílí a povznáší a která mu vnuká lásku k dobru. Autor článku konstatuje jen s hlediska číře psychologického a fenomenologického, že vražedné sklony v člověku jsou mírněny obavou z následků vraždy: sklony sexuální naopak, které této psychologické brzdě nemají, že se projevují velikým rozšířením sexuálních výstředností. Bylo by nesprávné chápati některé formulace autorovy tak, jako by nadpřirozené vlivy milosti Boží mohly či měly z mravních zápasů býti vyloučeny. To by zřejmě odporovalo výroku Spasitelovu: Beze mne nic nemůžete činiti a slovům svatého Pavla: Všecko zmožu v tom, který mne posiluje — v Kristu.

Redakce.

KROK NA CESTĚ.

Ráda domů. Vysoko modré nebe. Ranní slunce, svěží zeleň městských sadů. Tolik možností v jítře jednoho dne. Tolik věcí je pro mne neznámou pevninou, která by stála za to, abych se o ni pokusila, proto snad je člověk tolik nadšen pro své mládí.

Ranní vítr potězkává jednu myšlenku po druhé. Směje se — všechno, co bude lehké ti odnesu. Tolik směšně lehkých myšlenek. Oblaka letí přede mnou a já, ranní vítr, mám před sebou tolik nových dní. Den po dni ve spěchu, vlna vedle vlny a vy lidé — vaše jsou vteřiny, minuty, hodiny — život.

Vy nadutí, nesnášenliví, hašteřiví lidé. Za to, když jste zvířecky zlí a ohavní, když se domýšlíte, že svou nízkou nelidskostí koketujete prometheovsly se satanem — za to se vám dovedu bláznivě šaškovsky smát —

Cesta se svažuje — výstavná budova fakulty. Poslední odlesk ranního slunce se zakmitne chladným podloubím. Konec přednášky. Rozcházející se studentstvo nenadělá příliš hluku. Byl to oblíbený profesor, ale byl i pěkný den, a my mladí se můžeme svobodně rozhodovat. Tolik různých povah, názorů, přesvědčení odkrývá akademická svoboda.

»Kolegyně, prosím vás, nepůjčila byste mně poslední přednášku« — zastavil mě černošlý student při východu z posluchárny.

Nemusím se příliš rozmyšlet — ano — starší žák z našeho gymnasia. Naše gymnásium — jakási cechovní solidarita naplní každého při těchto slovech. Jak by ne takového zaleknutého nováčka, jako jsem já tady. Oči se mi rozšiřují dychtivostí slyšet něco o tom, jak to tady chodí.

»Brzo vám to bude až příliš známé a nudné — milá kolegyně. Nejříve se začnete velmi zajímat o politiku, poněvadž na gymnasiu se to považovalo za věc, která do školy nepatří. A víte, proto jsou tu ti nejmladší vždycky nadšený živel. A nejen politika všech lidských problémů se tu řeší tolik, ovšem nechci tvrdit, že snad bez politického vlivu. Jsme při každé své práci především lidé s lidskými zájmy.«

»Krátko řečeno, věda pro život — ne, pane kolego? Ale cítím tu jakousi neúplnost. Míti jen lidský život za cíl? Ten život, který je poměrně krátký, smrtelný — a nevzbuzuje to příliš důvěry na příklad u lidí, které člověk zklamal. Mladí — my si rádi klademe vysoké cíle. Na příklad pomoci lidem z toho jejich příliš lidského myšlení. Skoro většina lidí drží se tak křečovitě toho lidského — i za cenu svého duševního úpadku, poněvadž život je příliš praxe — a to bývá průměr v nejlepším případě. A kdo chce stát nad lidským životem, řekněte mi, čeho se má držet. Nebudeme si zapírat, že se tu dá najít velmi pohodlné východisko — sestoupit do propastí lidského života. Je tu aspoň cosi démonického a to je cosi víc než lidského, třeba že ve špatném smyslu.«

»Patrně mluvíte o nynější literatuře. Nepopírám však,

dá se tak mluvit i leckde jinde. Vždycky když už není žádné mezi lidskými východisky a satanismus se přežije, přicházejí lidé k Bohu. Ale je tu kolem nás doposavad hodně lidí, jimž velmi záleží na tom, aby se tu nezakotvilo. Mají jakousi nelidskou hrůzu před tím věčným Bohem, a raději shovívavě usuzují i o těch nejpověřivějších nesmyslech dnešní doby. Zuřivě se hledá jiskramimolidská, třeba spiritismus, věc, která se vymyká lidskému jednání a není Boží, a to u mnohých rozhoduje. Satan je přítelem lidské špatnosti. Víte, já sám neuvážoval příliš o Bohu. Trochu na mně působí zdejší a vůbec dnešní móda, že o Bohu se nemluví. Je to slabost, ale nechci jít zpět. Chci poznat všechno, co mi poskytně má cesta životem a vím, že konečně i poznám Stvořitele toho všeho. Jdu jako primitiv.«

»Neřekla bych, že je to špatná cesta. On je také konec všeho. Nebudete-li zavírat násilím oči, poznáte konečně i Původce všeho. Nezapomeňte však — On je i počátek všeho a On se postaral o to, aby Ho lidé nenašli až na konci svých cest.«

Skoro do večera mě zdržela dnešní odpolední přednáška. Takový pěkný jarní podvečer. Karlův most hrdě hovoří nadechnutou růží západu — podávám ruce od jednoho břehu k druhému přes tuto řeku všem svým bližencům, kteří rostli na obou stranách z kouzelné idey barokní, prostupující toto město, staletí před mými očima žijící —

Poslední dobou mluví se hodně o baroku, kde se vyjádřila česká umělecká individualita nejlépe. Ráda bych se přiblížila zdroji této myšlenky. Je zvláštní, jak posud všechno žije, snad právě zrovna tak jako kdysi dávno. Jen lidé jsou ubožejší. Tolik vůně mívaly ty naše barokní zahrady. Jdi však květnovou Prahou v podvečer — co najdeš dveří otevřených, z každých stoupá vůně květů, probleskuje mystická zář oněch svíc, zní mohutný hymnus, kde i naše století zpívá svou píseň v harmonii s tóny, které se vrací v okruhu své staleté dráhy, aby provázely všechny ty, kteří šťastni dohlédnou do zářivé sféry Královny máje — přes prostnou hloubku světlující noci. Christianus.

VÁŽENÁ REDAKCE!

Na dívčím sjezdě v Praze učinil kolega Krejza poznámku, že dívky málo píší do »Jitra«. Musím, ač nerada, přiznat, že měl zcela pravdu. Abych chybu napravila, rozhodla jsem se, že budu přispívat alespoň do rubriky dopisů, protože na nějaké články nebo dokonce básně, nestačí moje schopnosti.

Hned v prvním dopise obracím se na kolegu Krejzu. Prosím ho, aby mi napsal, doporučuje-li nám, katolickým studentkám, čísti knihy spisovatele A. C. Nora. Dále bych ráda věděla, co soudí kolega Krejza o Osvozeném divadle.

Mimo kolegu Krejzu prosím i všechny ostatní kolegy a kolegyně, aby mi na můj dopis odpověděli.

S přátelským pozdravem

E—r.

„Pro Boha a pro vlast!“

toť program katolického studentstva.

EXERCICIE A STUDENT.

Studenti a studentky !

V době tak pohnuté a pro nás tak rozhodné je nutno hledati vnitřní jistotu a bezpečný smysl života.

Vy, kteří jste si vzali za úkol »pokřestanit národ«, musíte načerpat síly a vnitřního posvěcení pro tento nadlidský úkol!

EXERCICIE vyzbrojí vás zbraněmi nepřemožitelnými, očistí vaši duši a posílí vás Chlebem života. Poskytnou vám však i vnitřní útěchy a zocelí vaši víru.

Exercicie jsou vysokou školou duchovního života.

Vzhůru o prázdninách na exercicie !

Studentské exercicie v Čechách a zemi Moravskoslezské v roce 1934:

BRNO.

Pro IV. tř. a VIII. tř. v chlapeckém semináři na Veverí č. 15 v červenci od 9. večer do 13. ráno. Poplatek 40 Kč.

HLUČÍN.

Maturanti čeští: od 24.—28. června a od 28. června do 2. července.

Poplatek 35 Kč. Přihlášky přijímá Exerciční dům v Hlučíně.

HRADEC KRÁLOVÉ.

Pro studenty od 29. června do 3. července v Boromeu.

CHRUDIM.

Pro učitelky v Chrudimi budou letos exercicie v klášteře ctihodných sester od 12.—15. srpna.

Exercitátor prof. P. L. Škarek T. J.

KARDAŠOVA ŘEČICE. (Ústav Škol. sester.)

Pro dívky od 23. července večer do 27. července ráno.

Pro jinochy od 6. srpna večer do 10. srpna ráno.

Přihlášky přijímají Školské sestry v Kardašově Řečici.

NOVÁ ŘÍŠE. (Klášter Praemonstrátů.)

Pro studenty od 29. června večer do 3. července ráno.

Pro studenty od 16. srpna večer do 20. srpna ráno.

Přihlášky přijímá opatství kláštera Praemonstrátů, Nová Říše.

RAJHRAD U BRNA.

U ctihodných sester Těšitelek pro studentky od IV. tř. a pro akademičky v červenci od 9. večer do 13. ráno (pro akademičky do večera). Poplatek 40 (50) Kč.

Přihlášky pro Brno i Rajhrad do 20. června na Exerciční sekretariát v Brně, Antonínská č. 1.

ŘEPČÍN.

Exercicie pro učitelky konají se od 3. července večer do 7. července ráno.

Poplatek 50 Kč. Exercitátor dr. Silvestr Braitl O. P.

STARÁ BOLESLAV.

Od 27. července do 11. srpna.

Od 15. srpna do 27. srpna.

Přihlášky přijímá Exerciční dům ve Staré Boleslavi.

VELEHRAD.

Studentské exercicie pro nejvyšší třídy od 6.—10. srpna.

Pro nižší třídy od 12.—16. srpna.

VELTRUSY.

Pro dívky od 31. května do 4. června ráno.

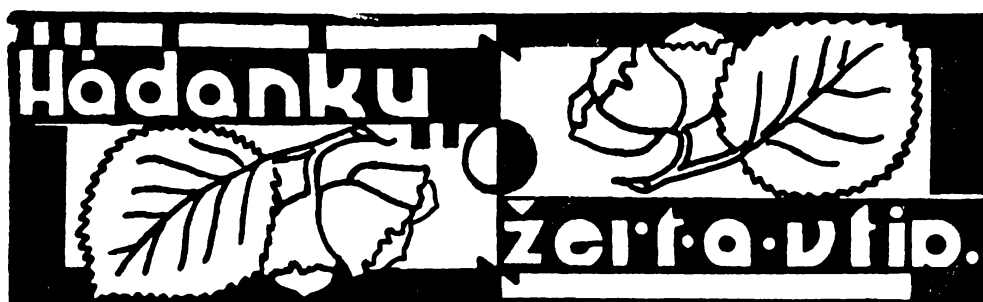
Přihlášky přijímá Exerciční sekretariát, Praha II., Ječná 2.

ŽELIV. (Klášter Praemonstrátů.)

Pro studenty od 11. července večer do 15. července ráno.

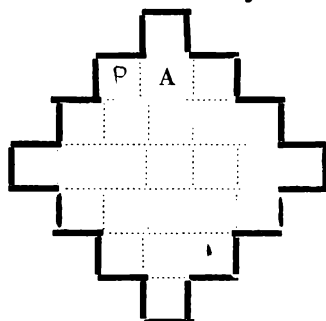
Přihlášky přijímá opatství Praemonstrátů v Želivě u Humpolce.

Vyšlo dne 1. června 1934. — Majitel a vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor MUC. Miloš Krejza. — Užívání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze pod č. 264.300-VII, ze dne 29. listopadu 1929.

Neopomeňte v prázdninách zaslat příspěvky a návrhy pro hádankář. rubriku! ●
Účastněte se práce v »Klubu«! ● Adresujte: V. Maňoušek, redaktor, Světávka u Boskovic, Morava

85. KŘÍŽOVKA. — J. Čihoň, J. R., Libějovice.

souhláska
titul
hudební projev
tiskopis
asijský stát
řeka
předložka

86. ZÁMĚNKA. — M. Reichová, Kut. Hora.

S »h« město bitvou známé,
s »d« v ní se zimou otráσαμε.

87. PŘESMYČKA JUBILEJNÍ.

K. Jurákoví — J. Stehlík, Brno.

FRANTIŠKA NÁM ASI SLEVÍ, L. T.

88.—90. REBUSY. — B. Štefková, Olomouc.

a) 100° b) LDA
c) 23 hodin NY

91. ČASOVÁ ZÁHADA. — Všem: redakce.

● JUC. UNTUMO

● DIUMORA.

92. VSUVKA.

Juvenátu Salvat. ve Val. Meziříčí Fr. Geršl, Boskovice.

Upálil jsem dřívku hlavu
vhodil do ryby,
pochutnal jsem si pak na něm —
jídlo bez chyby!

93. REBUS. — Cid, Tišnov.

50 SS ^{vičko} SS 500
_{vičko}

94. ZÁMĚNKA. — K. Jurák, Olomouc.

S »r« pták nebezpečný,
s »s« papír neoblíbený.

95. PŘESMYČKA. — Čeňkovi J. Batůšek.

C. K. SLÁVA MÁ KOV.

Na řešení těchto hádanek z č. 10 vy-
pisujeme odměnu 10 Sborníků »Vtip se!« Řešení zašlete
přes prázdniny všichni, nejpozději do 16. září. Kdož
Sborník mají a budou vylosování, věnujte spisek tomu,
jenž by měl o naši brožurku zájem a stal se členem
Klubu.

ŘEŠENÍ HÁDANEK Z »JITRA«, Č. 7.-9., ROČ. 15.:

53. Prokop Diviš. 54. Lán, lano. 55. Opera. 56. Do-
stavník. 57. Po-lín-ko. 58. Klub, luka, úloha, ball. 59.
My mladí, plni života, chceme žít, chceme být se za cír-
kev, svou vlast; my nedáme se od nepřátel mást, chce-
me žít, nejen bídě živořit! B. Š. 60. Napětí na vý-
chodě. 61. Pavel, Vavel. X 62. Olomouc. 63. Obrok.
64. Jaroměřice. 65. Aleluja. 66. Moravský Kras. 67.
Lopota, lopata. 68. Karel Havlíček Borovský. 69. Jídlo,
jí dle. 70. Karel Jurák. 71. Osma-hlá hol-Čína. 72.
Klika, Labe, ibo, kc, a. 73. Jeseníky. 74. Sedan, Sudan.
75. Rmen, amen, kámen, Karmen, Karmel, kartel. 76.
Datel, datle. 77. Královnu květů vzývejme v květnu!
80. Jerusaleml. 81. Maso, laso, lano, léno, seno. (Druhý
způsob delší.) 82. Sv. Petra kupole. 78. Plané milování.
79. Krajíc. 83. SSS. 84. Rusalka od Antonína Dvořáka.
Účastníci turnaje: A. Srovnalík (8, 9, 11),
F. Weinlichová (7, 4, 6), M. Galušková (7, 8, 11),
F. Geršl (6, 8, 9), F. Horák (7, 6, 8), J. Čihoň (6,
9, 12), M. Reichová (5, 7, 8), K. Jiříček (8, 8, 10),
J. Stehlík (7, 7, 9), F. Sečkář (7, 8, 8), J. Stojarová
(8, 8, 9), B. Štefková (8, 9, 9), K. Jurák (7, 8, 9),
A. Chladil (7, 6, 7).

Odměnění za řešení: F. Weinlichová, K. Ji-
říček, F. Sečkář. Za přispívání: M. Galušková.
— Některé hádanky působily potíže; zvláště 56, 60, 69, 71 (tuto nerozluštil nikdo), 76, 78,
79 a 82. Svědčí o značné vyspělosti našich hádankářů
a hádankářek, když rozluštil vždy dvě třetiny úkolů. A ti
druzí, co chybují, nevědí, jak do toho, mají pomoc.
5 Kč na Sborník Vtip se! může oběto-

vat každý. O prázdninách bude dobrou pomůckou
a zábavou. Mít Sborník je závazným pro vše-
chny hádankáře.

Z části se zdařily sondovací práce s Klubem. K vidi-
telné činnosti nestačí však desítka hádankářů; myšlenka
je dobrá, je třeba se jí opravdově chopit, aby Klubem
»Jitro« získalo!

LISTARNA HÁDANEK.

Srovnalík: Dostal jste odměnu? Podobně J. Stojarová. — Jiříček a Weinlichová: Upřímně vítám, jen vytrvat! — Galušková: Velice pěkné řešení. — Čihoň: Díky za dobré příspěvky. — Stehlík: Sdělím. Pozdrav. — Štefková: Informace obdrží všichni. Jistě stačí řešení i příspěvky poslat na lístku k úspoře porta a to by mohli všichni hádankáři, ne pár, praktikovat! Těší mě vaše uspokojení s rubrikou. Jurák má nejlepší příspěvky, také těžší. Milerád uveřejním příspěvky nejen vám, ale všem, jak místo stačí, postupně. Díky za minulé řádky. — Přijem o d m ě n k v i t o v a l i s k o r o v š i c h n i, o s t a t n í u č i t e t a k p r í l e ž i t o s t n ě! — Přispěvatelé a řešitelé ve všech číslech jistě mají přednost při odměňování před tím, kdo jedenkrát či dvakrát zašle a nejsa odměněn, urazí se... Vyčkej času — spravedlivě rozděleno. — Šit, Plachetský, Antonický a j. více: Silentium? — Ku konci ročníku s uznáním kvituji spolupráci všech přátel »otazníku«, děkuji za píli, obětavost i vytrvalost všem. Přeji zdar ve zkouškách, zasloužené prázdniny a po nich zase na shledanou k další práci! Zdravím srdečně.

V. Maňoušek.

K Černému moři

S ČESKOU LIGOU AKADEMICKOU

ve dnech 14. VII.-13. VIII.

3 neděle pobyt ve Varně

3 dny v Sofii

romantická cesta

po Dunaji Maďarskem,

Rumunskem, Jugoslavií,

Bulharskem

Přihlášky do 15. června

980 Kč
pro studenty

1390 Kč
pro naše příznivce

Informace • Přihlášky • Prospekty

Česká Liga Akademická

Praha II., Spálená 15 • Telefon 44910

Na konci školního roku

za hezké vysvědčení

dobrou knihu

Doporučujeme všem našim studentům a jejich rodičům knihy našeho nákladu. Přesvědčte se, že naše knihy jsou dobrým výběrem a cenným přínosem naší kultury. Objednejte sobě nebo pro své známé tyto knihy:

Dominik Pecka:

Svatí a lidé

Kniha jest psána pro mladou duši. Chce ji naučiti dívati se svatě a nadpřirozeně na svaté. Chce je také přiblížiti i dneš-
nímu člověku, který se kolikráte otrásá hrůzou již při samém vyslovení slova svatý.
Cena Kč 5'60.

Miloš Krejza:

Gotické květy

Dílo mladého autora, který má opravdu talent, který dovede se dívati na život a jenž zvědavě a pln porozumění nahledá do hlubin tajemství života. — Velký příslib. (Revue „Na hlubinu“).
Cena Kč 8'—.

Vydavatelství Edice Jitro, Praha II., Spálená 15.